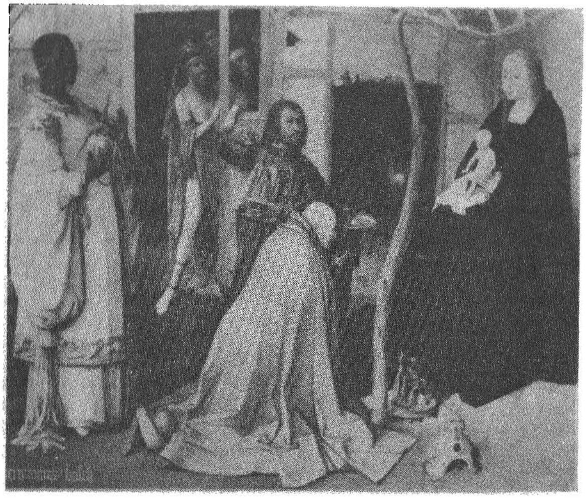
PASAULINĖS LITERATŪROS BIBLIOTEKA

Literatūra iki XIX a.

*

Dailininkas
ARVYDAS KAŽDAILIS

PASAULINĖS LITERATŪROS BIBLIOTEKA

ŠVENTASIS RAŠTAS

NAUJASIS TESTAMENTAS

Iš graikų kalbos vertė
kun. ČESLOVAS KAVALIAUSKAS

VILNIUS
1992

UDK 2
Šv 33

LIETUVOS VYSKUPŲ KONFERENCIJOS LEIDINYS
Spausdinta pagal Austrijos katalikų leidinį,
Salzburg, 1989

3-asis leidimas
2-asis leidimas — 1988 m.

Antrojo leidimo moksliniai redaktoriai:
ANTANĖ KUČINSKAITĖ, VYTAUTAS ALIŠAUSKAS

Įvadas į Naująjį Testamentą

EVANGELIJOS IR JŲ TYRINĖJIMAS

Literatūrinis evangelijų savitumas

Mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus Naujojo Testamento branduolį sudaro keturios kanoninės knygos — evangelijos[1], skelbiančios pasauliui gerąją naujieną apie Jėzų Išganytoją. Tai Evangelija pagal Matą, Morkų, Luką ir Joną.

Rašoma ne „Mato" evangelija, bet „pagal Matą" ir t. t., pagerbiant seniausią bažnytinę tradiciją, palikusią mums tokias evangelijų antraštes. Ir iš tiesų, pasak senovės Bažnyčios rašytojų šv. Irenėjo († apie 202 m.) ir Origeno († apie 253 m.), tėra viena Jėzaus Kristaus Evangelija, užrašyta keturiais variantais, kurie vadinami pagal evangelistų vardus.

Trys pirmosios evangelijos (pagal Matą, Morkų ir Luką) daugeliu atžvilgių labai panašios ir todėl vadinasi sinoptinės[2], t.y. tokios, kurias galima tarsi vienu žvilgsniu aprėpti.

Pasaulinės raštijos fone evangelijos pasirodo kaip naujo, ligi tol neregėto tipo literatūros kūriniai; jų pareikalavo visiškai savitas krikščionybės gyvenimas žydų bei pagonių aplinkoje. Nuo kitų senovės pasaulio knygų evangelijos skiriasi turiniu ir tikslais. Jos alsuoja gyvu tikėjimu, kad jų skelbiamas Jėzus nugalėjęs mirtį sėdi Dievo Tėvo dešinėje[3] kaip istorijos Viešpats, o kartu gyvena ir veikia savo įsteigtoje Bažnyčioje pagal savo pažadą: „Ir štai aš esu su jumis per visas dienas iki pasaulio pabaigos" (Mt 28, 20). Evangelijų uždaviniai: įkvėpti tikėjimą Kristumi tiems, kurie jo dar nepažino, sustiprinti tikėjimą tų, kurie jau yra jį priėmę (žr. Jn 20, 31; Lk 1, 4). Evangelijos, kaip ir kitos NT knygos (Apaštalų darbai, jų Laiškai ir Apreiškimas Jonui),— ne teoretiko svarstymai ir ne abejingo stebėtojo užrašai ar metraščiai, bet rašytinė apaštališkoji tarnystė.

Apaštalai skelbė Dievo žodį autoritetingai, įgalioti paties Kristaus: „Man duota visa valdžia danguje ir žemėje. Tad eikite ir padarykite mano mokiniais visų tautų žmones..." (Mt 28, 18—19). Šis apaštalų skelbimas, ilgainiui surašytas evangelijų forma, visuomet Bažnyčioje buvo laikomas tikru Dievo laišku žmonėms. „Šventosiose knygose dangaus Tėvas nuolat susitinka su savo vaikais ir su jais kalbasi", sako II Vatikano Susirinkimo Dogminė konstitucija apie Apreiškimą[4].

Trumpai apie NT tyrinėjimus

Visi krikščionys pripažįsta, kad Šv. Rašto knygos yra Dievo įkvėptos, bet kartu yra ir jas parašiusių žmonių, vad. hagiografų[5], kūriniai. Minėtoji Konstitucija sako: „Kas Šventajame Rašte surašyta ir skelbiama, yra Dievo apreikšta ir parašyta Šventosios Dvasios įkvėpimu. <...> Šventosioms knygoms parašyti Dievas pasirinko žmones, kuriuos panaudojo su jų sugebėjimais ir galiomis, kad, jam veikiant juose ir per juos, jie, kaip tikri autoriai, surašytų visa tai ir tik tai, ko jis norėjo"[6].

Kaip matome, Bažnyčios mokymas apie šventųjų knygų įkvėpimą neneigia hagiografų autorystės, vadinasi, neneigia ir tų istorinių bei visuomeninių aplinkybių, kuriomis brendo ir formavosi užrašysimas Dievo žodis. Dievas naudojosi žmogumi — autoriumi, nepažeisdamas jo prigimties bei asmens kilnumo, nepaneigdamas šventojo rašytojo laisvės ir tų konkrečių sąlygų, kuriomis jis subrendo ir darbavosi. Kitaip Bažnyčia neskelbtų, kad ne tik Dievas, bet ir žmonės yra tikri įkvėptųjų knygų autoriai. Galėtume pasakyti, kad Dievas įkvėpė šventajam autoriui mintis, idėjas ir norą jas užrašyti, bet Dievo valia buvo tokia, kad jis visa tai išsakytų savo meto vaizdais bei sąvokomis, savo paties stiliumi ir kalba.

Todėl Šventąjį Raštą reikia ne tik teologiškai tyrinėti, bet ir nušviesti istorinių bei visuomeninių mokslų šviesa. Filologinis ir istorinis Šv. Rašto nagrinėjimas parengia medžiagą teologiniam jo aiškinimui. Konstitucija apie Apreiškimą taip apibendrina pastarųjų dešimtmečių tyrinėjimų kryptį:

„Kadangi Dievas Šventajame Rašte kalbėjo per žmones žmogišku būdu, tai Šventojo Rašto aiškintojas, norėdamas suvokti, ką Dievas troško pranešti, privalo rūpestingai ištirti, ką hagiografai iš tikrųjų norėjo pasakyti ir ką jų žodžiais troško pareikšti pats Dievas.

Siekiant suvokti hagiografų užmojus, reikia atsižvelgti ir į literatūrinius žanrus, nes labai skirtingais būdais skelbiama ir išreiškiama tiesa istorinėse, pranašinėse, poetinėse ir kitų rūšių knygose. Be to, aiškintojui būtina ištirti prasmę, kurią hagiografas atitinkamomis sąlygomis, pagal savo laikotarpio ir savo kultūros lygį norėjo išreikšti ir išreiškė naudodamasis ano meto literatūriniais žanrais. Siekiant teisingai suprasti, ką šventasis autorius norėjo pareikšti raštu, būtina rūpestingai atsižvelgti į hagiografo laikų jauseną, kalbėseną bei pasakojimo būdus. Būtina taip pat atsižvelgti ir į papročius, būdingus ano meto žmonių tarpusavio santykiams.

Kadangi Šventasis Raštas turi būti skaitomas ir aiškinamas ta pačia dvasia, kuria buvo surašytas, tikrosios šventųjų tekstų prasmės atradimui ne mažiau būtina rūpestingai atsižvelgti į viso Šventojo Rašto turinį ir vienybę, turint prieš akis visą Bažnyčios Tradiciją ir tikėjimo analogiją"[7].

Šiais būdais ir naudojasi šiuolaikinis biblistikos[8] mokslas, tyrinėjantis Šventojo Rašto kilmę ir prasmę.

Jau 1943 m. popiežiaus Pijaus XII enciklika „Divino afflante Spiritu" nurodė katalikų egzegetams[9], kad jie privalo išmanyti ir vartoti moderniuosius literatūros kritikos metodus, rūpestingai susipažinti su semitų tautoms būdingais literatūriniais žanrais bei vaizdavimo būdais, neaplenkti nei archeologinių tyrinėjimų, nei istorijos mokslo laimėjimų, galinčių padėti atkurti senovės autorių pasaulėvaizdį[10].

Popiežiaus Pauliaus VI patvirtinta Popiežinės biblinės komisijos 1964 m. balandžio 21 d. Instrukcija Šventojo Rašto klausimais visiškai aiškiai pripažino mokslinių tyrinėjimų laisvę ir reikalą naudotis nekatalikų biblistų laimėjimais; beje, instrukcija rekomendavo vartoti ir „formų istorijos metodo" sveikuosius elementus[11]. Tai rodo aiškų Katalikų Bažnyčios troškimą, kad Šv. Raštui geriau suprasti ir išnagrinėti būtų vartojami v i s i naujausi mokslų laimėjimai.

Teksto kritika

Evangelijų pačių pirmųjų nuorašų neišliko dėl dviejų priežasčių: viena, persekiojimų laikais krikščionių raštus naikindavo pagonys, o kartais ir patys krikščionys, nenorėdami, kad jie pakliūtų persekiotojams į rankas; antra, tais laikais vartota augalinė rašomoji medžiaga papirusas buvo labai nepatvari. Vis dėlto sauso klimato kraštuose, ypač Egipte, yra išlikę daug ant papiruso rašytų evangelijų ištraukų. Žinomiausi yra vad. Railendo, Magdalenos, Čester-Byčio ir Bodmero papirusai (II a. vid.—III a. pr.).

IV a. po Kr. buvo išrasta labai patvari rašomoji medžiaga iš galvijų odos, vad. pergamentas. Iš tų laikų turimi keli išsamūs bei tikslūs Šv. Rašto kodeksai (nuorašai): Vatikano („B") ir Sinajaus („Aleph", arba „S") — iš IV a., Aleksandrijos („A") ir Efremo („C") — iš V a. Vėlesnių pergamentų daug, bet mokslininkai, savaime aišku, labiau vertina senuosius kodeksus.

Brangindami Kristaus ir apaštalų palikimą, krikščionys labai rūpestingai perrašinėjo NT tekstus. Vis dėlto perrašinėjant nebuvo įmanoma išvengti netikslumų, apsirikimų, bent menkų pakeitimų. Perrašinėtojai, norėdami paspartinti darbą ir sutaupyti brangios rašomosios medžiagos, vartodavo daug santrumpų, praleisdavo arba sujungdavo kai kurias raides. Vėliau, perrašant iš tokio nuorašo, ypač aptrinto ar sutrūnijusio, kai kurie žodžiai galėjo būti iššifruojami netiksliai. Kadangi trys sinoptinės evangelijos panašios, tai sunkiai įskaitomas žodis ar sakinys kartais būdavo nurašomas iš kitos evangelijos atitinkamos vietos. O kitas perrašinėtojas, turėdamas geresnį egzempliorių, nurašydavo nepakeitęs.

Kyla klausimas: ar mūsų turimas NT graikiškasis originalas yra p a t i k i m a s (autentiškas), ar perrašinėtojai jo nebus iškraipę?

Šį klausimą kaip tik sprendžia teksto kritikos metodas. Jis labai išplėtotas daugelio mokslininkų, tyrinėjančių ne tik Šv. Raštą, bet ir visus visokiausius senųjų amžių raštus. Čia reikalingas be galo kruopštus darbas. Reikia peržiūrėti šimtus įvairių laikų ištisinių nuorašų ir tūkstančius didesnių ar mažesnių teksto nuotrupų; paskui sugretinti visus šiuos tekstus ir kalbotyros, istorijos ir kt. priemonėmis atrinkti senesnius, patikimesnius; galiausiai pabandyti išaiškinti pavienių egzempliorių ar jų grupių savitumus.

Apie šimtą metų trunkantis daugelio mokslo įstaigų darbas yra atnešęs itin rimtų vaisių:

a. Įsitikinta, kad turime labai senų Naujojo Testamento egzempliorių: II—III a. nuotrupų ir ištisą IV a. tekstą. Šiuo atžvilgiu NT būklė kur kas geresnė negu graikų literatūros klasikų, kurių seniausieji rankraščiai tesiekia bizantinio renesanso laikus (IX—XI a.). Pavyzdžiui, seniausieji filosofo Platono tekstai, laikomi Oksfordo universiteto bibliotekoje, yra nurašyti 859 m.

b. Įvairių rankraščių skirtingumai nedideli ir neesminiai. Tik retkarčiais kai kuriuose nuorašuose pasitaiko įterptas koks žodis ar sakinėlis, paprastai paimtas iš kitos evangelijos gretimos vietos. Svarbesnių skirtingumų atvejais šio vertimo tekste skaitytojai ras variantą, kurį mokslininkai ir Bažnyčia laiko patikimiausiu, o išnašose bus nurodoma, kaip tas posakis pateikiamas kai kuriuose kituose rankraščiuose. Šitaip patys skaitytojai galės įsitikinti, jog skirtumai yra menki ir neliečia nei tikėjimo turinio, nei kurių nors svarbesnių Jėzaus gyvenimo faktų.

Pirminį tekstą atkurti labai padeda NT citatos ir komentarai seniausiųjų krikščionių rašytojų veikaluose. Daugelis I a. pabaigos ir II a. dokumentų cituoja šventuosius tekstus. Iš šių citatų mes sužinome, koks anuo metu buvo originalas. Pagaliau senovinį tekstą geriau pažįstame ir iš senųjų vertimų į įvairias kalbas. Pavyzdžiui, Šiaurės Afrikos krikščionių vyskupas Kiprijonas vartoja labai seną vertimą į lotynų kalbą (versio Afra), atliktą apie 200 m. Dar minėtini IV a. sirų, koptų, armėnų vertimai.

Pagal visą minėtąją medžiagą moksliškai patikrintas graikiškasis NT tekstas praktiškai nesiskiria nuo I a. originalo. Kurto Alando vadovaujamos biblistų grupės parengtas toks leidinys imtas pagrindu 1979 m. paskelbtai naujajai lotyniškajai Vulgatai ir antrajam lietuviškam NT leidimui.

Literatūrinės kritikos metodai

Teksto kritikos uždavinys — nustatyti autentišką NT tekstą, o literatūrinės kritikos metodais stengiamasi suvokti to teksto literatūrinį pobūdį, jo atsiradimo procesą, aplinkybes, tikslus ir pan.

Apie 1920 m. pagarsėjo vad. formų istorijos metodas — „Formgeschicht-

liche Methode", arba tiesiog „Formgeschichte". Jos kūrėjai buvo keli vokiečių protestantų tyrinėtojai, iš kurių žymiausi — M. Dibelijus (M. Dibelius) ir R. Bultmanas (R. Bultmann). „Formų istorija" — tai būdas, kuriuo tyrinėjamas evangelijų teksto žodinis formavimasis. „Formomis" čia vadinami smulkesni teksto gabalėliai; vieni iš jų turi pasakojimo, kiti — maldos ar giesmės, kiti dar kokį kitokį pobūdį. Norėdami pasekti krikščioniškojo žodinio mokymo (vėliau užfiksuoto evangelijose) raidą, šie tyrinėtojai lygina atskirus jo vienetus su anų laikų žydų ir pagonių tautų liaudies kūryba. Jie mat laikė evangelistus kompiliatoriais, o tikruoju žodinio padavimo kūrėju — tikinčiųjų bendruomenę. Atskirus padavimo vienetus esą geriausiai galima suprasti išnagrinėjus tą gyvenimišką aplinką („Sitz im Leben"), kurioje jie galėjo susiformuoti. Vienos formos kūrėsi misijinėje situacijoje, kitos — katechetinėje, dar kitos — liturginėje. M i s i j ų veikla stengtasi įtikinti žydus, kad Jėzus yra Mesijas, o pagonis — kad jis yra vienatinis Dievo Sūnus. K a t e c h e z ė j e buvo mokomi tikėjimo tiesų bei krikščioniško gyvenimo taisyklių katechumenai ir neseniai priėmę Krikštą krikščionys. L i t u r g i n i u o s e susirinkimuose buvo švenčiama Eucharistijos paslaptis, atliekamos sakramentų apeigos, giedama ir meldžiamasi[12]. Visi šie tikinčiųjų bendruomenės poreikiai, pasak Bultmano, ir suformavę atskirus žodinio padavimo elementus. Šitaip susiklostęs žodinis padavimas rodąs pirmųjų krikščionių tikėjimą Kristumi, bet maža pasakąs apie istorinį Kristų.

Formų istorijos kūrėjų parengta metodika naudinga norint apibūdinti Evangelijos skelbimą per tuos 30—50 metų, kurie prabėgo nuo Jėzaus įžengimo į dangų iki sinoptinių evangelijų parašymo. Tačiau pirmųjų „Formgeschichte" atstovų, ypač demitologizacijos pradininko R. Bultmano, filosofinės, istorinės, teologinės pažiūros buvo ir yra smarkiai kritikuojamos. Prieš jas griežtai stojo katalikai egzegetai ir nemaža protestantų.

Svarbiausios mokslinės spragos Bultmano ir jo vienminčių pažiūrose yra šios: a) jie nepakankamai įvertino apaštalų troškimą perduoti tikras i s t o r i n e s žinias apie Jėzų; b) atsidėję atskirų evangelijos gabalėlių tyrinėjimui, išleido iš akių v i s u m ą, kiekvienos evangelijos idėjų vieningumą, atitinkamo autoriaus individualybės ir pasirinkto uždavinio lemiamą reikšmę; c) atskirus žodinio padavimo vienetus daugiausia lygino su pagonių tautų lygiaverčiais reiškiniais, nors jie kur kas artimesni Palestinos ir, konkrečiau, Senojo Testamento a p l i n k a i.

Paskutiniais metais daugelis tyrinėtojų sėkmingai naudojasi „formų istorijos" metodika, atmetę minėtuosius jos ribotumus ir ją papildę r e d a g a v i m o i s t o r i j o s metodu. Šis metodas stengiasi nušviesti šventųjų a u t o r i ų asmenybes, pasaulėžiūrą, teologiją, literatūrinę techniką, jų tekstų struktūrą. Neįmanoma aplenkti klausimo, kodėl, pavyzdžiui, Jono evangelijos pobūdis visai kitoks negu Mato, kodėl Pauliaus laiškai tokie įvairūs. Čia pasireiškia galingos ir savitos asmenybės, atskiros teologinės kryptys ar mokyklos; pagaliau daug ką lemia sąmoningai pasirinktas kūrinio tikslas. Visiškai aišku,

kad būtų grynas nesusipratimas tokius autorius kaip Paulių ir Joną laikyti tik redaktoriais kompiliatoriais arba neigti kai kurių laiškų Pauliaus autorystę vien todėl, kad jų koloritas ar temos skiriasi nuo daugumo kitų jo laiškų.

Redagavimo istorija paaiškina dar ir kitą dalyką, būtent šventųjų knygų formavimosi sudėtingumą. Kaip parodė išsamesni tyrinėjimai, Senojo Testamento raštai formavosi gan ilgą laiką; jie būdavo papildomi aiškinimais ir naujomis tradicijomis; kartais ištisas tekstas būdavo perdirbamas iš naujo ir atskleidžiami nauji požiūriai. Todėl galima sakyti, kad kai kurios Senojo Testamento knygos yra kelių kartų veikalas[13].

Kai kas iš Senojo Testamento radimosi proceso gali būti pritaikyta ir NT. Juk ir čia mes susiduriame su žodine tradicija, arba padavimu, kuris vystėsi kelis dešimtmečius, būdavo papildomas Bažnyčios praktika ir gilėjančiu šventųjų autorių įsimąstymu. Tiek literatūrinių žanrų bei formų, tiek ir autorių asmenybės bei aplinkos pažinimas būtinai reikalingas norint suvokti tiesioginę Šventojo Rašto tekstų prasmę (sensus litteralis). Juk čia senovinės knygos, parašytos daugiausia Rytuose, semitų pasaulyje, kur egzistavo savita mąstysena, pasaulėžiūra, savitos išraiškos formos. Būtų naivu reikalauti iš senovės rytiečio, kad jis prabiltų šiuolaikine kalba, mūsiškai pateiktų mokslinio pobūdžio duomenis apie senovės įvykius. Šventieji autoriai tiek Senajame Testamente, tiek Naujajame kalbėjo savo meto kalba ir kreipėsi pirmiausia į savo amžininkus jiems suprantamu būdu.

Naujausieji moksliniai Šv. Rašto tyrinėjimo metodai ir jų rezultatai buvo nuodugniai apsvarstyti II Vatikano Susirinkime. Jo priimtos minėtosios Konstitucijos 19 str. gražiai sutraukia Bažnyčios mokymą ir specialistų katalikų bei nekatalikų tyrinėjimus: „Šventoji Motina Bažnyčia tvirtai ir pastoviai buvo ir yra įsitikinusi, jog keturios išvardytos evangelijos, kurių istoriškumas visuomet buvo pripažįstamas, ištikimai perduoda tai, ką Jėzus, Dievo Sūnus, gyvendamas tarp žmonių, jų amžinajam išganymui iš tiesų darė ir mokė iki pat dangun žengimo dienos (plg. Apd 1, 1—2). Ką jis buvo sakęs, apaštalai po Viešpaties įžengimo perdavė savo klausytojams su gilesniu pažinimu, kurį jie įgijo, išmokyti šlovingųjų Kristaus gyvenimo įvykių ir apšviesti tiesos Dvasios šviesa. Taigi šventieji autoriai surašė keturias evangelijas, pasinaudodami daugeliu žodžiu ir raštu perduotų šaltinių, sujungdami kai kuriuos dalykus į sintezę, atsižvelgdami į bažnyčių padėtį bei išlaikydami pamokslinę formą, šitaip mums perduodami tikrus ir grynus dalykus apie Jėzų. Jie rašė pasinaudodami tiek savo atmintimi ir prisiminimais, tiek liudijimu kitų, kurie nuo pat pradžios patys matė ir buvo žodžio tarnai, siekdami vieno: kad mes įsitikintume tikrumu mokslo, kurio esame išmokyti (plg. Lk 1, 2—4)"[14].

Evangelijų susidarymas ir sinoptinė problema

Literatūrinė kritika, ypač formų istorija ir redagavimo istorija, daugiausia domėjusis trimis pirmosiomis (sinoptinėmis) evangelijomis, nustatė, kad jų turinį sudaro trys sluoksniai: autentiškų Jėzaus žodžių bei jo darbų atpasakojimai, seniausias apaštalų pamokslavimas apie Kristų ir pačių evangelistų atlikta sisteminė teologinė apdaila.

a. Pats evangelijų branduolys — tai *tikriausi Jėzaus žodžiai* („ipsissima vox Christi"), kuriuos apaštalai įsidėmėjo ir tiksliai perdavė savo klausytojams. Kristaus laikais ir dar anksčiau žymesni Šv. Rašto ST aiškintojai („rabi" — „mokytojai") savo mokyklose viską dėstydavo tik žodžiu. Specialiu atminties lavinimu ir jungiamaisiais žodžiais arba pasikartojančiomis trumpomis formulėmis mokiniai įsidėmėdavo mokytojo posakius pažodžiui ir taip perduodavo juos kitiems. Ir Jėzus, nors nebuvo mokęsis jokioje mokykloje (žr. Jn 7, 15), vartojo panašų dėstymo metodą. Jo vaizdingi posakiai ir palyginimai — neužmirštami ir galėjo būti be rašto išlaikomi ne vienos kartos atmintyje kelias dešimtis metų.

Nors Jėzus vartoja žinomą dėstymo metodą ir nemaža liaudyje paplitusių posakių, nors evangelijos puikiai atspindi ano meto Palestinos geografiją, politines ir visuomenines sąlygas, papročius, tikėjimą, šis jo mokymo turinys yra visiškai naujas ir nepriklausomas, turintis ryškų dieviškai žmogiško autoriaus asmenybės antspaudą.

„Viešpats Jėzus buvo nuostabus mokytojas. Jis mokė palyginimais ir atlaidų Tėvo kvietimą grįžti atgaila išreiškė patraukliu vaizdiniu pasakojimu iš gyvenimo. Tokiu būdu jis šnekinte prašnekino žmones gyvenimo raizgyne, nejučiomis 'viliodamas' juos apsigalvoti ir apsispręsti, kur yra prasmė ir laimė. <...> Kartą išgirdę palyginimą apie sūnų palaidūną, gailestingąjį svetimtautį samarietį, moterį, su lempa ir šluota ieškančią pamesto pinigėlio, negalime jų užmiršti. Nejučiomis jie skatina mūsų mintį ir širdį klausti: koks yra Dievas? <...> Dievas ieško žmogaus, ieško paklydusio, juo rūpinasi ir kviečia būti Dievo rankomis, kojomis, širdimi..."[15]

b. Antras evangelijų turinio sluoksnis — *apaštalų mokymas* apie Jėzų (gražūs jo pavyzdžiai — Apaštalų darbų knygoje užrašyti šv. Petro pamokslai). Kristaus prisikėlimo faktas ir Šventosios Dvasios vadovavimas (plg. Jn 16, 13) padėjo apaštalams geriau suprasti Jėzaus žodžius ir darbus, negu buvo juos supratę iš karto. Taigi jie skelbė Jėzų pagal šį aiškesnįjį supratimą. Be to, reikėjo atsižvelgti į klausytojų poreikius. Vienus dalykus apaštalai labiau pabrėždavo dar negirdėjusiems apie Kristų („kerigma"), kitus — jau įtikėjusiems, krikščionims („katechezė", „didachė")[16]. Todėl imta Jėzaus žodžius grupuoti atskiromis temomis, ne chronologiškai. Šis teminis grupavimas vėliau pereis į evangelijas.

Daugiau kaip dešimt metų apaštalai skelbė Kristų ir jo mokslą vien gyvu

žodžiu. Tačiau netrukus tiek žydų, tiek pagonių kilmės bendruomenėse radosi klaidų, imta skirtingai aiškinti kai kuriuos tikėjimo dalykus. Pasirodė, kad tikėjimo vienybę tebus galima išsaugoti autoritetingais r a š t a i s. Todėl apie I a. penktojo dešimtmečio pabaigą surašomi pirmieji Viešpaties posakių, palyginimų, darbų rinkiniai, minimi Lk 1, 1. Jie atskirai neišliko; jų medžiaga vėliau buvo suvartota kanoninėse evangelijose.

c. Evangelistai, Šventosios Dvasios įkvėpti ir vadovaujami, iš turimos medžiagos atrinko tuos faktus bei pamokymus, kurie buvo reikalingiausi jų laikų ir aplinkos žmonėms, ir surašė t o k i a t v a r k a, kokia geriausiai tiko pasirinktam teologiniam tikslui. Evangelistai ne tik susistemino apaštalų skelbtą medžiagą, bet ir pridėjo savo istorinių bei teologinių pastabų, paryškinančių vieną ar kitą faktą, paaiškinančių skaitytojams mažiau suprantamus dalykus. Tiesioginis ryšys su visu apaštalų mokymu laiduoja, kad evangelistai nepriskyrė Kristui idėjų, pamokymų, darbų, kurių jis nebūtų pasakęs tais ar tolygiais žodžiais, nuveikęs tomis ar panašiomis aplinkybėmis[17]. Ir pats evangelijų mokymas yra toks savitas ir toks vientisas, kad jame aiškiai jaučiame vieną nepaprastą dievišką asmenybę — Jėzų Kristų.

Trys sinoptinės evangelijos yra labai g i m i n i š k o s ir medžiaga, ir jos sutvarkymu. Maždaug 93% Mk medžiagos pakartoja Mt ir Lk, ir tik 7% nekartojama. 52% Mt medžiagos yra bendros su Mk ir Lk, o 48% savos. 41% Lk medžiagos yra bendros su Mt ir Mk, 59% — savos. Daug įvykių atpasakojama beveik tais pačiais žodžiais, netgi ST beveik vienodai cituojamas visų trijų sinoptikų, nors citatos griežtai nesilaiko nei hebrajiškojo ST teksto, nei jo graikiškojo vertimo (Septuagintos[18]). Vadinasi, sinoptinių evangelijų autoriai ne tik užrašė tvirtai suformuotą žodinę katechezę, bet ir naudojosi bendrais graikiškai rašytais šaltiniais.

Kaip rodo kalbos ir stiliaus tyrinėjimai, vienas iš tokių bendrų Mt ir Lk šaltinių yra Morkaus evangelija. Ji archaiškiausia ir, kaip matėme, beveik visa jos medžiaga sunaudota Mato ir Luko evangelijose. Bet Mt ir Lk yra nepriklausomi vienas nuo kito, nes turi ir pakankamai didelių skirtumų, plg. Jėzaus kūdikystės aprašymus. Matyt, kiekvienas iš jų yra turėjęs dar ir savų rašytinių šaltinių. Sakysime, Lk bus turėjęs užrašytas Marijos, Zacharijo ir Simeono giesmes. Antras bendras rašytinis Mt ir Lk šaltinis sutartinai žymimas raide „Q“ (iš vok. „Quelle“ — „šaltinis“). Jo turinys — Jėzaus posakiai, kalbos, nes Mk jų turi labai maža, o Mt ir Lk daug.

Kas yra tas bendras šaltinis Q, apimantis Jėzaus posakius? Atsakymą duoda Hierapolio miesto Maž. Azijoje vyskupas Papijas, apie 130 m. parašęs „Viešpaties posakių aiškinimą“. Anot Papijo, apaštalas Matas „surašė Viešpaties posakius (ta logia) žydų kalba; paskui kiekvienas juos vertė, kaip sugebėjo“. Todėl manoma, kad šaltinis Q — tai apaštalo Mato aramėjiškai parašytos evangelijos (Kristaus posakių ir darbų rinkinio) graikiškas vertimas. Spėjamasis jos parašymo laikas — tarp 50 ir 60 m. (Tai dar nebuvo dabartinė Mato evangelija — žr. Įvadą į Mt.)

Kada parašytos mūsų turimos sinoptinės evangelijos?

Jų parašymo datos nustatinėjamos daugiausia remiantis dviem taškais: Apd ir Mk.

a. Iš Apaštalų darbų knygos įžangos matyti, kad Luko evangelija parašyta pirmiau už šią knygą. Apd baigiasi šv. Pauliaus pirmojo kalinimo Romoje 61—63 m. aprašymu, bet nieko nesako apie jo antrąjį įkalinimą 66 m. ir mirtį 67 m. Atrodytų, kad Apd parašyta 63 m., Lk — apie 62 m., ankstesnė už ją Mk — apie 60—61 m., o Mt — apie 65—69 m. Tačiau Apd finalo argumentas nėra lemiamas. Lk rašė ne Pauliaus biografiją, o Evangelijos skelbimo kelią — nuo išrinktosios tautos sostinės Jeruzalės iki pagoniškojo pasaulio sostinės Romos[19]. Beje, Evangelijos pagal Matą ir Joną neaprašo Jėzaus žengimo į dangų, bet niekas nemano, kad jos buvusios parašytos dar prieš Jėzui įžengiant į dangų.

b. Šv. Irenėjas († apie 202 m.) pasakoja, kad Morkus netrukus po Petro († 64 ar 67 m.) ir Pauliaus († 67 m.) mirties surašė tai, ką Petras buvo skelbęs. Remdamiesi šiuo senu liudijimu ir vidine teksto analize, daugumas tyrinėtojų nustato Mk parašymo datą tarp 65 ir 70 m., o Mt ir Lk — apie 75—80 m.[20]

Kaip matome, abiem būdais nustatomos parašymo datos nedaug skiriasi ir tas skirtumas nemažina istorinio evangelijų patikimumo, nes jį apaštaliniu autoritetu laiduoja bent du savo akimis matę liudytojai — Petras ir Matas, o pačios evangelijos puikiai atspindi ano meto Palestinos geografiją, politines ir visuomenines sąlygas, papročius, tikėjimą.

(Toliau, chronologinėje lentelėje, pateikiame ankstyvąsias NT knygų datas su skliausteliais, vėlyvąsias be skliaustelių.)

Evangelijų reikšmė krikščioniškajam gyvenimui

Nuo pat pirmųjų amžių krikščionys didžiai gerbė Naujojo Testamento knygas. Bažnyčios rašytojas Tertulianas jau apie 200 m. rašė: „Aplankyk apaštalines bažnyčias, kuriose iki šiol savo vietose stovi apaštalų sostai, kuriose tebeskaitomi jų tikri laiškai — juose aidi kiekvieno iš jų balsas ir atsispindi veidas“ (De praescr. haer., 36). Tų amžių tikėjimą ir nusiteikimus gražiai išreiškia šv. Augustinas: „Šventieji Raštai duoti mums kaip atgaiva, kad ištvertume žmogiškosios būties dykynėje. Kai meldiesi, tu kalbi Dievui, kai skaitai Šv. Raštą, Dievas kalba tau. Kristus danguje viešpatauja, bet be paliovos kalba žemėje per Evangeliją. Jo žodžiai negausūs, bet reikšmingi; matuok juos ne skaičiumi, o svoriu. Tikėk Kristų, kad suprastum Kristų!“

Amžiams bėgant, iš evangelijose užrašytų Kristaus žodžių ir darbų sėmėsi

įkvėpimo mąstytojai, menininkai, šventieji. Visi jie buvo nustebinti ir sužavėti tyriausio Evangelijos žmoniškumo, dieviško jos prakilnumo ir skaidriausio paprastumo. Jie jautė, kad Dievas per ją prabyla gimtąja žmogaus sielos kalba...

Taip pat ir šių dienų žmogui Evangelijos didybė atsiskleidžia tikėjimo klusnumo atmosferoje. Visokie istoriniai, literatūriniai ir panašūs tyrinėjimai tik parengia tikrąją pažintį su Dievo žodžiu, „Dievo laišku žmonėms". Kritiniai metodai padeda mums išvysti gyvųjų Kristaus žodžių ir darbų kelią į papirusų ir pergamentų ritinius, į mūsų knygas; paskui, jas skaitant, pagelbi tiksliau suvokti atskirų posakių prasmę. Bet Kristaus žodžiams ir jam pačiam — Amžinajam Žodžiui — kelią į kiekvieno tikinčiojo sielą ir tikinčiųjų bendruomenę nutiesia Dievo malonė, kiekvieno tikinčiojo ir bendruomenės geravalės pastangos.

Taigi šią knygą kaskart imsime į rankas kaip brangų istorijos ir tikėjimo dokumentą, o į Dievo žodį atsiliepsime savo žodžiu ir gyvenimu Dievui.

II Vatikano Susirinkimas trokšta, kad tikintieji gerbtų Šventąjį Raštą, kaip gerbia Švč. Sakramentą. Juk Dievas Bažnyčioje maitina savo vaikus prie dvejopo stalo: žodžio ir Eucharistijos stalo. Kaip praėjusiais amžiais, taip ir dabar Bažnyčia trokšta, kad krikščionija Šventuoju Raštu grįstų visą savo tikėjimą ir gyvenimą. Štai Konstitucijos apie Apreiškimą baigiamojo skyriaus mintys:

„Šventasis Raštas, kaip ir Viešpaties kūnas, Bažnyčioje visuomet buvo gerbiamas. Bažnyčia, labiausiai Liturgijoje, niekuomet nepaliovė iš Dievo žodžio ir Kristaus kūno semtis gyvenimo duonos ir dalyti tikintiesiems. Šventasis Raštas drauge su Šventąja Tradicija visuomet buvo ir tebėra laikomi svarbiausia tikėjimo taisykle. Šventasis Raštas, būdamas Dievo įkvėptas ir vieną kartą visiems laikams surašytas, nekintamai perduoda paties Dievo žodžius ir pranašų bei apaštalų žodžiuose leidžia išgirsti Šventosios Dvasios balsą. Todėl visas Bažnyčios skelbimas, kaip ir pati krikščionių religija, privalo būti maitinamas ir tvarkomas Šventojo Rašto pagrindais.

Šventasis Susirinkimas labai karštai ragina visus tikinčiuosius, ypač religinių bendrijų narius, dažnu Šventojo Rašto skaitymu išmokti 'kilnaus Jėzaus Kristaus pažinimo' (Fil 3, 8). 'Nepažinti Šventojo Rašto — tai nepažinti Kristaus' (šv. Jeronimas). <...> Tikintieji turėtų atminti, jog malda privalo lydėti Šventojo Rašto skaitymą, kad įvyktų tikras pokalbis tarp Dievo ir žmogaus, nes 'mes kalbame su juo melsdamiesi ir klausome jo skaitydami dieviškus žodžius' (šv. Ambraziejus)"[21].

NAUJOJO TESTAMENTO CHRONOLOGIJA[1]

	Palestina	Romos imperija
Prieš Kristų		
100	Kumrano sektos įsikūrimas	
63	Pompėjus užima Jeruzalę	
37	Erodo Didž. valdymo pradžia	
27		imp. Augusto valdymo pradžia
7—6	Jėzaus Kristaus gimimas	
4	Erodo Didž. mirtis	
Po Kristaus		
6	Archelajo pašalinimas, Romos vietininkų valdymo pradžia	
14		imp. Augusto mirtis, imp. Tiberijaus valdymo pradžia
18	Kajafo paskyrimas vyriausiuoju kunigu	
26	Poncijaus Piloto valdymo pradžia	
27—28	Jono Krikštytojo veikla	
27	Jėzaus Kristaus veiklos pradžia	
30	Jėzaus Kristaus mirtis ir prisikėlimas	
34—37	šv. Stepono mirtis, Sauliaus atsivertimas	
36	Poncijaus Piloto pašalinimas, Kajafo pašalinimas	
37	šimtininko Kornelijaus krikštas	imp. Tiberijaus mirtis, imp. Kaligulos valdymo pradžia
37—39	šv. Pauliaus kelionė į Jeruzalę	
39	Erodo Antipo ištrėmimas	
41	Erodo Agripos I valdymo pradžia	imp. Kaligulos mirtis, imp. Klaudijaus valdymo pradžia

43—44	šv. Jokūbo Vyresniojo mirtis	
44	Erodo Agripos I mirtis, Romos vietininkų valdymo pradžia, šv. Pauliaus kelionė į Jeruzalę	
45—49		pirmoji šv. Pauliaus misijų kelionė
49	apaštalų susirinkimas Jeruzalėje	
49—52		antroji šv. Pauliaus misijų kelionė
50—60	Evangelija pagal Matą aramėjiškai	
50		imp. Klaudijus išvaro žydus iš Romos
51—52		1-asis ir 2-asis laiškai Tesalonikiečiams
52	vietininko Felikso valdymo pradžia	
53—58		trečioji šv. Pauliaus misijų kelionė
54		imp. Klaudijaus mirtis, imp. Nerono valdymo pradžia
55		Laiškas Galatams
56		1-asis laiškas Korintiečiams
57		2-asis laiškas Korintiečiams
58		Laiškas Romiečiams
58—60	šv. Paulius kalinamas Cezarėjoje	
59	viet. Felikso valdymo pabaiga, viet. Porcijaus Festo valdymo pradžia	
60—61		(Evangelija pagal Morkų)
61—63		šv. Paulius kalinamas Romoje (Evangelija pagal Luką) (Apaštalų darbai)
61—62	Jokūbo laiškas	
62	šv. Jokūbo Jaun. mirtis	
63—64		šv. Pauliaus kelionė į Ispaniją 1-asis, (2-asis) Petro laiškai

64		Romos gaisras, krikščionių persekiojimas, šv. Petro mirtis (?)
	(Judo laiškas)	Laiškas Žydams (?)
64—70	(Evangelija pagal Matą graikiškai)	Evangelija pagal Morkų
64—66		šv. Pauliaus kelionė į Rytus
65—66		1-asis laiškas Timotiejui Laiškas Titui
66	žydų sukilimo pradžia	
66—67		šv. Paulius antrąkart kalinamas Romoje
67		2-asis laiškas Timotiejui, šv. Pauliaus (ir Petro?) mirtis
68		imp. Nerono mirtis; imp. Galba, Otonas, Vitelijus
69		imp. Vespasiano valdymo pradžia
70	J e r u z a l ė s i š g r i o v i m a s Kumrano bendruomenės išsklaidymas	
73	Masados (paskutinės sukilusių žydų tvirtovės) išgriovimas	
70—80	Judo laiškas	Evangelija pagal Luką
75—80	Evangelija pagal Matą graikiškai	Apaštalų darbai
90—100		Juozapo Flavijaus istoriniai veikalai
95—100		Evangelija pagal Joną Apreiškimas Jonui 1-asis, 2-asis, 3-iasis Jono laiškai
132—135	antrasis žydų sukilimas	

KETURIOS EVANGELIJOS

EVANGELIJA PAGAL MATĄ

EVANGELIJA PAGAL MORKŲ

EVANGELIJA PAGAL LUKĄ

EVANGELIJA PAGAL JONĄ

EVANGELIJA PAGAL MATĄ

Įvadas į Evangeliją pagal Matą

Pasak seniausio bažnytinio padavimo, Evangelijos pagal Matą autorius yra buvęs apaštalas Matas, anksčiau dirbęs muitininku Kafarnaumo miestelyje ir vadinęsis Leviu (plg. Mt 9, 9—13). Vyskupas Papijas tvirtina: „Matas surašė (Viešpaties) posakius žydų kalba; kiekvienas juos vertė, kaip sugebėjo" (žr. Įvadą į evangelijas).

Vis dėlto Evangelijos pagal Matą analizė rodo, kad dabartinis tekstas — ne verstas iš aramėjų kalbos, bet iš karto parašytas graikų kalba. Tai įrodo evangelijos graikiškas žodynas, ypač graikiški žodžiai, neturintys aramėjų kalboje atitikmenų, pvz., „parusia" („atėjimas", „apsilankymas"), „palingenesia" („atgimimas"), „kosmos" („visata") ir kt. Tą patį sako kai kurios tipiškos gramatinės formos ir graikiškų žodžių žaismas (pvz.: 6, 16; 21, 41; 24, 30). Biblinės komisijos narys B. Rigó prieina išvadą: „Paskutinis Mato redaktorius-autorius nevertė iš hebrajiško ar aramėjiško originalo. Jis pasiėmė autoriaus atsakomybę"[1]. Todėl reikia manyti, jog senovės autoriai, minėję šios evangelijos kilmę iš Mato, turėjo omenyje ne mums pažįstamą tekstą, bet jo aramėjišką pirmavaizdį, galimas daiktas, gerokai skirtingą nuo mūsiškės evangelijos. Pirmasis evangelijos variantas negalėjo būti išsamus, nes mūsiškė evangelija aiškiai rodo, jog seniausiojo padavimo medžiaga (įskaitant bendras vietas su Mk) čia praplėsta, apdailinta ir pritaikyta jau išsivysčiusiai bendruomenei.

Graikiškoji Mt knyga remiasi trimis šaltiniais: Morkaus evangelija, aramėjiškąja Mato evangelija, arba Jėzaus posakių rinkiniu Q, ir savomis žiniomis, kurių kiti evangelistai nepateikia. Šiuolaikiniai tyrinėjimai rodo, kad graikiškosios Mt evangelijos autorius yra žydų kilmės krikščionis, geras Senojo Testamento žinovas. Tai rodo puikus žydiškosios aplinkos bei Šventojo Rašto pažinimas ir evangelijos paskirtis žydų pasauliui. Po Jeruzalės žlugimo (70 m.) tokia žydiška atmosfera galėjo būti veikiausiai Sirijoje.

Mt autorius skyrė savo knygą žydams ir iš žydų kilusiems krikščionims. Jis plačiai naudoja ST autoritetą ir ištraukas, stengdamasis įrodyti, jog Jėzus, Marijos sūnus, yra žydų laukiamasis Mesijas — tautos gelbėtojas. Evangelijos

turinys rodo, kad ji parašyta, kai krikščionių bendruomenė buvo jau subrendusi ir sudarė tvirtą organizaciją.

Visoje senovės Bažnyčioje Evangelija pagal Matą buvo labai gerbiama ir mėgstama. Tai galima paaiškinti puikia knygos kompozicija, pritaikyta m o k y t i. Įvykiai čia pasakojami glaustai, trumpiau negu Mk ir Lk. Pagrindinės evangelinio skelbimo idėjos sukauptos šešiuose „pamoksluose": 1) kalno pamoksle (5—7 sk.), 2) mokinių išsiuntimo kalboje (10 sk.), 3) palyginimų kalboje (13 sk.), 4) pamokymuose apaštalams (18 sk.), 5) kalboje prieš Rašto aiškintojus ir fariziejus (23 sk.) ir 6) antrojo atėjimo kalboje (24—25 sk.).

Šitose kalbose išryškėja Mato evangelijos didybė, Jo Kristus nėra šaltas doktrinos aiškintojas, bet galingas ir autoritetingas Dievo Pateptasis, sugebantis ne tik pasmerkti veidmainius ir nemylinčius artimo, bet ir džiaugtis laukų lelijomis, laiminti mažutėlius. Jis — didingas teisingumo gynėjas ir be galo gailestingas Išganytojas. Ne veltui minios žavėjosi juo, „nes jis mokė ne kaip jų Rašto aiškintojai, bet kaip turintis galią" (Mt 7, 29). Ir pati Mato evangelija ne sausai informuoja, o reikalauja ryžtingai apsispręsti už Kristų ir įsijungti į jo Bažnyčią, kuri yra Dievo karalystė — dangaus karalystė žemėje.

E V A N G E L I J A P A G A L M A T Ą

JĖZAUS GIMIMAS IR KŪDIKYSTĖ

1

JĖZAUS KILMĖS KNYGA
(Lk 3, 23—38)

[1] Jėzaus Kristaus, Dovydo Sūnaus, Abraomo sūnaus, kilmės knyga.
[2] Abraomui gimė Izaokas,
Izaokui gimė Jokūbas,
Jokūbui gimė Judas ir jo broliai.
[3] Judui gimė Faras ir Zara iš Tamaros,
Farui gimė Esromas,
Esromui gimė Aramas.
[4] Aramui gimė Aminadabas,
Aminadabui gimė Naasonas,
Naasonui gimė Salmonas.
[5] Salmonui gimė Boozas iš Rachabos,
Boozui gimė Jobedas iš Rutos,
Jobedui gimė Jesė.
[6] Jesei gimė karalius Dovydas.
Dovydui gimė Saliamonas iš Urijo žmonos.
[7] Saliamonui gimė Roboamas,
Roboamui gimė Abijas,
Abijui gimė Asafas.
[8] Asafui gimė Juozapatas;
Juozapatui gimė Joramas,
Joramui gimė Ozijas.
[9] Ozijui gimė Joatamas,
Joatamui gimė Achazas,
Achazui gimė Ezekijas.
[10] Ezekijui gimė Manasas,
Manasui gimė Amonas,
Amonui gimė Jozijas.

[11] Jozijui gimė Jechonijas ir jo broliai ištrėmimo į Babiloniją laikais.

[12] Po ištrėmimo į Babiloniją Jechonijui gimė Salatielis,
Salatieliui gimė Zorobabelis.
[13] Zorobabeliui gimė Abijudas,
Abijudui gimė Eliakimas,
Eliakimui gimė Azoras.
[14] Azorui gimė Sadokas,
Sadokui gimė Achimas,
Achimui gimė Elijudas.
[15] Elijudui gimė Eleazaras,
Eleazarui gimė Matanas,
Matanui gimė Jokūbas.

[16] Jokūbui gimė Juozapas — vyras Marijos, iš kurios gimė Jėzus, vadinamas Kristumi — Mesiju.

[17] Taigi nuo Abraomo iki Dovydo iš viso keturiolika kartų, nuo Dovydo iki ištrėmimo į Babiloniją keturiolika kartų ir nuo ištrėmimo į Babiloniją iki Kristaus keturiolika kartų.

STEBUKLINGAS ĮSIKŪNIJIMAS
(Lk, 1, 26—38; 2, 1—7)

[18] Jėzaus Kristaus gimimas buvo toksai. Jo motina Marija buvo susižadėjusi su Juozapu; dar nepradėjus jiems kartu gyventi, Šventosios Dvasios veikimu ji tapo nėščia. [19] Jos vyras Juozapas, būdamas teisus ir nenorėdamas daryti jai nešlovės, sumanė tylomis ją atleisti. [20] Kai jis nusprendė taip padaryti, per sapną pasirodė jam Viešpaties angelas ir tarė: „Juozapai, Dovydo sūnau, nebijok parsivesti į namus savo žmonos Marijos, nes jos vaisius yra iš Šventosios Dvasios. [21] Ji pagimdys sūnų, kuriam tu duosi Jėzaus vardą, nes jis išgelbės savo tautą iš nuodėmių". [22] Visa tai įvyko, kad išsipildytų Viešpaties žodžiai, pasakyti per pranašą:

[23] *Štai mergelė nešios įsčiose ir pagimdys sūnų,*
ir jis vadinsis Emanuelis,

o tai reiškia: „Dievas su mumis". [24] Atsikėlęs Juozapas padarė taip, kaip Viešpaties angelo buvo įsakyta, ir parsivedė žmoną pas save. [25] Jam negyvenus su ja kaip vyrui, ji pagimdė Sūnų, kurį jis pavadino Jėzumi.

2

JĖZŲ LANKO RYTŲ IŠMINČIAI

[1] Jėzui gimus Judėjos Betliejuje karaliaus Erodo dienomis, štai atkeliavo į Jeruzalę išminčiai iš Rytų šalies [2] ir klausinėjo: „Kur yra gimusis Žydų karalius? Mes matėme užtekant jo žvaigždę ir atvykome jo pagarbinti". [3] Tai išgirdęs karalius Erodas sunerimo, o su juo ir visa Jeruzalė. [4] Jis susikvietė visus tautos aukštuosius kunigus bei Rašto aiškintojus ir teiravosi, kur turėjęs gimti Mesijas. [5] Tie jam atsakė: „Judėjos Betliejuje, nes pranašas yra parašęs:

[6] *Ir tu, Judo žemės Betliejau,*
anaiptol nesi menkiausias tarp žymiųjų Judo miestų,
nes iš tavęs išeis vadas,
kuris ganys mano tautą — Izraelį".

[7] Tuomet Erodas, slapčia pasikvietęs išminčius, smulkiai juos išklausinėjo apie žvaigždės pasirodymo metą [8] ir siųsdamas į Betliejų tarė: „Keliaukite ir viską sužinokite apie kūdikį. Radę praneškite man, kad ir aš nuvykęs jį pagarbinčiau". [9] Išklausę karaliaus, išminčiai leidosi kelionėn. Ir štai žvaigždė, kurią jie buvo matę užtekant, traukė pirma, kol sustojo ties ta vieta, kur buvo kūdikis. [10] Išvydę žvaigždę, jie be galo džiaugėsi. [11] Įžengę į namus, pamatė kūdikį su motina Marija ir parpuolę ant žemės jį pagarbino. Paskui jie atidengė savo brangenybių dėžutes ir davė jam dovanų: aukso, smilkalų ir miros. [12] Sapne įspėti nebegrįžti pas Erodą, kitu keliu pasuko į savo kraštą.

BĖGIMAS Į EGIPTĄ IR BUVIMAS EGIPTE

[13] Išminčiams iškeliavus, štai vėl pasirodo Juozapui sapne Viešpaties angelas ir sako: „Kelkis, imk kūdikį su motina ir bėk į Egiptą. Pasilik ten, kol tau pasakysiu, nes Erodas ieškos kūdikio, norėdamas jį nužudyti". [14] Atsikėlęs nakčia, Juozapas pasiėmė kūdikį ir motiną ir pasitraukė į Egiptą. [15] Ten jis prabuvo iki Erodo mirties, kad išsipildytų Viešpaties žodžiai, pasakyti per pranašą:

Iš Egipto pašaukiau savo Sūnų.

KŪDIKIŲ ŽUDYNĖS

16 Erodas, pamatęs, kad jį išminčiai apvylė, baisiai įniršo ir pasiuntęs [kareivius] išžudė Betliejuje ir jo apylinkėje visus berniukus, dvejų metų ir jaunesnius, pagal laiką, kurį buvo patyręs iš išminčių. 17 Tuomet išsipildė pranašo Jeremijo žodžiai:

18 *Pasigirdo šauksmas Ramoje,*
garsios dejonės ir aimanos —
tai Rachelė rauda savo vaikų;
ir niekas jau jos nepaguos, nes jų nebėra.

JĖZUS SUGRĮŽTA Į NAZARETĄ

19 Erodui mirus, štai Viešpaties angelas pasirodo per sapną Juozapui Egipte 20 ir sako: „Kelkis, imk kūdikį su motina ir keliauk į Izraelio kraštą, nes jau mirė tie, kurie tykojo kūdikio gyvybės". 21 Tuomet Juozapas atsikėlė, pasiėmė kūdikį ir motiną ir pargrįžo į Izraelio žemę. 22 Išgirdęs, jog Archelajas valdo Judėją po savo tėvo Erodo, pabūgo ten vykti. Įspėtas sapne, nukeliavo į Galilėjos sritį 23 ir apsigyveno Nazareto mieste, kad išsipildytų pranašų žodžiai:

Jį vadins Nazariečiu.

DANGAUS KARALYSTĖS SKELBIMO PRADŽIA

Pasakojamoji dalis

3

JONO KRIKŠTYTOJO VEIKLA
(Mk 1, 1—8; Lk 3, 1—18; Jn 1, 19—20)

1 Anomis dienomis pasirodė Jonas Krikštytojas. Jis skelbė Judėjos dykumoje: 2 „Atsiverskite, nes prisiartino dangaus karalystė". 3 O jis buvo tasai, apie kurį pranašas Izaijas yra pasakęs:

Tyruose šaukiančiojo balsas:
Taisykite Viešpačiui kelią!
Ištiesinkite jam takus!

[4] Pats Jonas vilkėjo kupranugario vilnų apdaru, o strėnas buvo susijuosęs odiniu diržu. Jo maistas buvo skėriai ir lauko medus. [5] Tuomet pas jį ėmė rinktis Jeruzalės gyventojai, visa Judėja ir visa Pajordanė. [6] Jie išpažindavo nuodėmes ir buvo jo krikštijami Jordano upėje. [7] Pamatęs daug fariziejų ir sadukėjų, einančių krikštytis, Jonas juos barė: „Angių išperos, kas jus pamokė bėgti nuo besiartinančios rūstybės? [8] Duokite tikrų atsivertimo vaisių! [9] Ir nemėginkite ramintis: 'Juk mūsų tėvas — Abraomas'. Aš jums sakau, kad Dievas gali pažadinti Abraomui vaikų iš šitų akmenų. [10] Štai kirvis jau prie medžio šaknų, ir kiekvienas medis, kuris neduoda gerų vaisių, bus iškirstas ir įmestas į ugnį. [11] Aš jus krikštiju vandeniu, kad atsiverstumėte, bet po manęs ateis galingesnis už mane,— aš nevertas jam nė kurpių nuauti. Jisai krikštys jus Šventąja Dvasia ir ugnimi. [12] Jo rankoje vėtyklė, ir jis išvalys savo kluoną. Kviečius surinks į klėtį, o pelus sudegins neužgesinama ugnimi".

JĖZAUS KRIKŠTAS
(Mk 1, 9—11; Lk 3, 21—22; Jn 1, 29—34)

[13] Tuomet Jėzus iš Galilėjos atėjo prie Jordano pas Joną krikštytis. [14] Jonas jį atkalbinėjo: „Tai aš turėčiau būti tavo pakrikštytas, o tu ateini pas mane!" [15] Bet Jėzus jam atsakė: „Šį kartą paklausyk! Taip mudviem dera atlikti visa, kas reikalinga teisumui". Tada Jonas sutiko. [16] Pakrikštytas Jėzus tuoj išbrido iš vandens. Staiga jam atsivėrė dangus, ir jis pamatė Dievo Dvasią, sklendžiančią žemyn it balandį ir nusileidžiančią ant jo. [17] O balsas iš dangaus prabilo: „Šitas yra mano mylimasis Sūnus, kuriuo aš gėriuosi".

4

JĖZAUS GUNDYMAS
(Mk 1, 12—13; Lk 4, 1—13)

[1] Paskui Jėzus buvo Dvasios nuvestas į dykumą, kad ten būtų velnio gundomas. [2] Išpasninkavęs keturiasdešimt dienų ir keturiasdešimt naktų, jis buvo labai alkanas. [3] Prie jo prisiartino gundytojas

ir tarė: „Jei tu Dievo Sūnus, liepk, kad šie akmenys pavirstų duona". [4] Bet Jėzus atsakė: „Parašyta:

Žmogus gyvas ne viena duona,
bet ir kiekvienu žodžiu,
kuris išeina iš Dievo lūpų".

[5] Tada velnias jį paima į šventąjį miestą, pastato ant šventyklos šelmens [6] ir sako: „Jei tu Dievo Sūnus, pulk žemyn, nes parašyta:

Jis lieps savo angelams globoti tave,
ir jie nešios tave ant rankų,
kad neužsigautum kojos į akmenį".

[7] Jėzus jam atsako: „Taip pat parašyta:

Negundyk Viešpaties, savo Dievo".

[8] Velnias vėl paima jį į labai aukštą kalną ir, rodydamas viso pasaulio karalystes bei jų didybę, [9] taria: „Visa tai aš tau atiduosiu, jei parpuolęs pagarbinsi mane". [10] Tada Jėzus atsako: „Eik šalin, šėtone! Juk parašyta:

Viešpatį, savo Dievą, tegarbink
ir jam vienam tetarnauk!"

[11] Tuomet velnias nuo jo atsitraukė; štai angelai prisiartino ir jam tarnavo.

SUGRĮŽIMAS Į GALILĖJĄ
(Mk 1, 14—15; Lk 4, 14)

[12] Išgirdęs, kad Jonas suimtas, Jėzus pasitraukė į Galilėją. [13] Jis paliko Nazaretą ir apsistojo Kafarnaume, prie ežero, kur susieina Zabulono ir Neftalio sritys. [14] Išsipildė pranašo Izaijo žodžiai:

[15] *Zabulono žeme ir Neftalio žeme!*
Paežerės juosta, žeme už Jordano —
pagonių Galilėja!
[16] *Tamsybėje tūnanti tauta*
išvydo skaisčią šviesą,
gyvenantiems ūksmingoje mirties šalyje
užtekėjo šviesybė.

[17] Nuo to meto Jėzus ėmė skelbti: „Atsiverskite, nes prisiartino dangaus karalystė!"

PIRMŲJŲ MOKINIŲ PAŠAUKIMAS
(Mk 1, 16—20; Lk 5, 1—11)

[18] Vaikščiodamas palei Galilėjos ežerą, Jėzus pamatė du brolius — Simoną, vadinamą Petru, ir jo brolį Andriejų — metančius tinklą į ežerą; mat buvo žvejai. [19] Jis tarė: „Eikite paskui mane! Aš padarysiu jus žmonių žvejais". [20] Tuodu tuojau paliko tinklus ir nuėjo su juo. [21] Paėjėjęs toliau, Jėzus pamatė kitus du brolius — Zebedėjaus sūnų Jokūbą ir jo brolį Joną. Jiedu su savo tėvu Zebedėjumi valtyje taisė tinklus. Jis ir tuos pašaukė. [22] Jie, tučtuojau palikę valtį ir tėvą, nuėjo su juo.

JĖZUS MOKO IR GYDO
(Mk 1, 39; 3, 7—8; Lk 4, 14—15, 44; 6, 17—18)

[23] Jėzus vaikščiojo po visą Galilėją, mokydamas sinagogose, skelbdamas karalystės Evangeliją ir gydydamas žmonėse visokias ligas bei negales. [24] Net visoje Sirijoje pasklido apie jį garsas. Žmonės nešdavo pas jį visus sergančius, įvairiausių ligų bei kentėjimų suimtus — demonų apsėstus, nakvišas bei paralyžiuotus,— o jis išgydydavo juos. [25] Paskui jį sekė ištisi pulkai žmonių iš Galilėjos, Dekapolio, Jeruzalės, Judėjos ir Užjordanės.

Evangelinis pamokslas
(Kalno pamokslas)

5

PALAIMINIMAI
(Lk 6, 20—23)

[1] Matydamas minias, Jėzus užkopė į kalną ir atsisėdo. Prie jo prisiartino mokiniai. [2] Atvėręs lūpas, jis mokė:

[3] „Palaiminti turintys vargdienio dvasią: jų yra dangaus karalystė.
[4] Palaiminti liūdintys: jie bus paguosti.
[5] Palaiminti romieji: jie paveldės žemę.
[6] Palaiminti alkstantys ir trokštantys teisybės:
jie bus pasotinti.

[7] Palaiminti gailestingieji:
jie susilauks gailestingumo.
[8] Palaiminti tyraširdžiai: jie regės Dievą.
[9] Palaiminti taikdariai:
jie bus vadinami Dievo vaikais.
[10] Palaiminti persekiojami dėl teisybės:
jų yra dangaus karalystė.
[11] Palaiminti jūs, kai dėl manęs jus niekina ir persekioja bei meluodami visaip šmeižia. [12] Būkite linksmi ir džiūgaukite, nes jūsų laukia gausus atlygis danguje. Juk lygiai taip kadaise persekiojo ir pranašus“.

ŠVIESA PASAULIUI
(Mk 9, 50; 4, 21; Lk 14, 34—35; 8, 16; 11, 33)

[13] „Jūs žemės druska. Jei druska išsidvoktų, kuo gi ją reikėtų pasūdyti? Ji niekam netinka, ir belieka ją išberti žmonėms sumindžioti. [14] Jūs pasaulio šviesa. Neįmanoma nuslėpti miesto, kuris pastatytas ant kalno. [15] Ir niekas nevožia indu degančio žiburio, bet jį stato į žibintuvą, kad šviestų visiems, kas yra namuose. [16] Taip tešviečia ir jūsų šviesa žmonių akivaizdoje, kad jie matytų gerus jūsų darbus ir šlovintų jūsų Tėvą danguje“.

SENOJO ĮSTATYMO IŠSIPILDYMAS
(Lk 16, 17)

[17] „Nemanykite, jog aš atėjęs panaikinti Įstatymo ar Pranašų. Ne panaikinti jų atėjau, bet įvykdyti. [18] Iš tiesų sakau jums: kol dangus ir žemė nepraeis, nė viena raidelė ir nė vienas brūkšnelis neišnyks iš Įstatymo, viskas išsipildys. [19] Todėl kas pažeistų bent vieną iš mažiausių paliepimų ir taip elgtis mokytų žmones, tas bus vadinamas mažiausiu dangaus karalystėje. O kas juos vykdys ir jų mokys, bus vadinamas didžiu dangaus karalystėje. [20] Taigi sakau jums: jeigu teisumu neviršysite Rašto aiškintojų ir fariziejų — neįeisite į dangaus karalystę“.

RŪSTYBĖ IR SUSITAIKINIMAS
(Mk 11, 25; Lk 12, 58—59)

[21] „Jūs esate girdėję, kad protėviams buvo pasakyta: *Nežudyk,* o kas nužudo, turės atsakyti teisme. [22] O aš jums sakau: jei kas pyksta ant savo brolio, turi atsakyti teisme. Kas sako savo broliui: ’Pusgalvi!’,

turės stoti prieš aukščiausiojo teismo tarybą. O kas sako: 'Beproti!', tas smerktinas į pragaro ugnį. [23] Jei neši dovaną prie aukuro ir ten prisimeni, jog tavo brolis turi šį tą prieš tave, [24] palik savo atnašą tenai prie aukuro, eik pirmiau susitaikinti su broliu ir tik tada sugrįžęs aukok savo dovaną.

[25] Greitai susitark su savo ieškovu, dar kelyje į teismą, kad ieškovas neįduotų tavęs teisėjui, o teisėjas — teismo vykdytojui ir kad tu nepakliūtum į kalėjimą. [26] Iš tiesų sakau tau: neišeisi iš ten, kol neatsiteisi ligi paskutinio skatiko".

SVETIMAVIMAS
(Mt 18, 8—9; Mk 9, 43—47)

[27] „Jūs esate girdėję, jog buvo pasakyta: *Nesvetimauk!* [28] O aš jums sakau: kiekvienas, kuris geidulingai žvelgia į moterį, jau svetimauja savo širdimi. [29] Jeigu tavo dešinioji akis skatina tave nusidėti, išlupk ją ir mesk šalin. Verčiau tau netekti vieno nario, negu kad visas kūnas būtų įmestas į pragarą. [30] Ir jeigu tavo dešinioji ranka gundo tave nusidėti, nukirsk ją ir mesk šalin. Verčiau tau netekti vieno nario, negu kad visas kūnas patektų į pragarą".

SKYRYBOS
(Mk 10, 11—12; Lk 16, 18; Mt 19, 9)

[31] „Taip pat buvo pasakyta: *Kas atleidžia žmoną, tegul išduoda jai skyrybų raštą.* [32] O aš jums sakau: kiekvienas, kuris atleidžia žmoną,— jei ne ištvirkavimo atveju,— skatina ją svetimauti; ir jeigu kas atleistąją veda — svetimauja".

PRIESAIKOS
(Ps 48, 3; 1 Kor 1, 17—19)

[33] „Taip pat esate girdėję, jog protėviams buvo pasakyta: *Nelaužyk priesaikos, bet ištesėk Viešpačiui savo priesaikas.* [34] O aš jums sakau: išvis neprisiekinėkite *nei dangumi, nes jis — Dievo sostas,* [35] *nei žeme, nes ji — jo pakojis, nei Jeruzale, nes ji — didžiojo Karaliaus miestas.* [36] Neprisiek nei savo galva, nes negali nė vieno plauko padaryti balto ar juodo. [37] Verčiau jūs sakykite: 'Taip', jei taip, 'Ne', jei ne, o kas viršaus, tai iš piktojo".

PRIEŠŲ MEILĖ
(Lk 6, 27—36; Rom 12, 19—21)

[38] „Jūs esate girdėję, jog buvo pasakyta: *Akis už akį ir dantis už dantį.* [39] O aš jums sakau: nesipriešink piktam [žmogui], bet jei kas tave užgautų per dešinį skruostą, atsuk jam ir kitą. [40] Jei kas nori su tavimi bylinėtis ir paimti tavo marškinius, atiduok jam ir apsiaustą. [41] Jei kas verstų tave nueiti mylią, nueik su juo dvi. [42] Prašančiam duok ir nuo norinčio iš tavęs pasiskolinti nenusigręžk.

[43] Jūs esate girdėję, jog buvo pasakyta: *Mylėk savo artimą ir nekęsk priešo.* [44] O aš jums sakau: mylėkite savo priešus ir melskitės už savo persekiotojus, [45] kad būtumėte savo dangiškojo Tėvo vaikai; jis juk leidžia savo saulei tekėti blogiesiems ir geriesiems, siunčia lietų ant teisiųjų ir neteisiųjų. [46] Jei mylite tik tuos, kurie jus myli, tai kokį atlygį gausite? Argi taip nesielgia ir muitininkai?! [47] Ir jeigu sveikinate tiktai savo brolius, kuo gi viršijate kitus? Argi to nedaro ir pagonys?! [48] Taigi *būkite tokie tobuli,* kaip jūsų dangiškasis Tėvas yra tobulas“.

6

IŠMALDA SLAPČIOMIS
(Lk 16, 14—15; Jn 5, 44; 12, 43)

[1] „Venkite daryti savo teisumo darbus žmonių akyse, kad būtumėte jų matomi, antraip negausite užmokesčio iš savo Tėvo danguje. [2] Todėl dalydamas išmaldą netrimituok sinagogose ir gatvėse, kaip daro veidmainiai, kad būtų žmonių giriami. Iš tiesų sakau jums: jie jau atsiėmė užmokestį. [3] Kai tu daliji išmaldą, tenežino tavo kairė, ką daro dešinė, [4] kad tavo išmalda liktų slaptoje, o tavo Tėvas, regintis slaptoje, tau atlygins“.

TIKROJI MALDA
(Lk 11, 2—4)

[5] „Kai meldžiatės, nebūkite tokie kaip veidmainiai, kurie mėgsta melstis stovėdami sinagogose ir aikštėse, kad būtų žmonių matomi. Iš tiesų sakau jums: jie jau atsiėmė užmokestį. [6] Kai tu panorėsi

melstis, eik į savo kambarėlį ir užsirakinęs melskis savo Tėvui, esančiam slaptoje, o tavo Tėvas, regintis slaptoje, tau atlygins.

[7] Melsdamiesi nedaugiažodžiaukite kaip pagonys: jie tariasi būsią išklausyti dėl žodžių gausumo. [8] Nedarykite taip kaip jie. Jums dar neprašius, jūsų Tėvas žino, ko jums reikia. [9] Todėl melskitės taip:

'Tėve mūsų, kuris esi danguje,
teesie šventas tavo vardas,
[10] teateinie tavo karalystė,
teesie tavo valia
kaip danguje, taip ir žemėje.
[11] Kasdienės mūsų duonos duok mums šiandien
[12] ir atleisk mums mūsų kaltes,
kaip ir mes atleidžiame savo kaltininkams.
[13] Ir nevesk mūsų į pagundą,
bet gelbėk mus nuo pikto'.

[14] Jeigu jūs atleisite žmonėms jų nusižengimus, tai ir jūsų dangiškasis Tėvas atleis jums. [15] O jeigu neatleisite žmonėms, tai nė jūsų Tėvas neatleis jūsų nusižengimų".

PASNINKAS SLAPČIA
(Mt 23, 27—28)

[16] „Kai pasninkaujate, nebūkite paniurę kaip veidmainiai: jie perkreipia veidus, kad žmonės matytų juos pasninkaujant. Iš tiesų sakau jums: jie jau atsiėmė užmokestį. [17] O tu pasninkaudamas pasitepk [aliejumi] galvą ir nusiprausk veidą, [18] kad ne žmonėms rodytumeis pasninkaująs, bet savo Tėvui, kuris yra slaptoje. Ir tavo Tėvas, regintis slaptoje, tau atlygins".

TIKRASIS LOBIS
(Lk 12, 33—34; Jok 5, 2—3)

[19] „Nekraukite sau lobių žemėje, kur kandys ir rūdys ėda, kur vagys įsilaužia ir vagia. [20] Verčiau kraukitės lobį danguje, kur nei kandys, nei rūdys neėda, kur vagys neįsilaužia ir nevagia, [21] nes kur tavo lobis, ten ir tavo širdis".

AKIS — KŪNO ŽIBURYS
(Lk 11, 34—36; Mk 7, 21—23)

22 „Kūno žiburys yra akis. Todėl jei tavo akis sveika, visam tavo kūnui bus šviesu. 23 O jeigu tavo akis nesveika, visas tavo kūnas skendės tamsoje. Taigi jei tavyje esanti šviesa tamsi, tai kokia baisi toji tamsa!“

DIEVAS IR PINIGAS
(Lk 16, 13)

24 „Niekas negali tarnauti dviem šeimininkams: arba jis vieno nekęs, o kitą mylės, arba prie vieno bus prisirišęs, o kitą nieku vers. Negalite tarnauti Dievui ir Mamonai“.

PASITIKĖJIMAS APVAIZDA
(Lk 12, 22—31; Jok 4, 13—14)

25 „Todėl aš sakau jums: per daug nesirūpinkite savo gyvybe, ką valgysite, nei savo kūnu, kuo vilkėsite. Argi gyvybė ne daugiau už maistą ir kūnas už drabužį? 26 Įsižiūrėkite į padangių sparnuočius: nei jie sėja, nei pjauna, nei į kluonus krauna, o jūsų dangiškasis Tėvas juos maitina. Argi jūs ne daug vertesni už juos? 27 O kas iš jūsų gali savo rūpesčiu bent per vieną sprindį prailginti sau gyvenimą?! 28 Ir kam gi taip rūpinatės drabužiu?! Pasižiūrėkite, kaip auga lauko lelijos. Jos nesidarbuoja ir neverpia, 29 bet sakau jums: nė Saliamonas pačioje savo didybėje nebuvo taip pasipuošęs kaip kiekviena iš jų. 30 Jeigu Dievas taip aprengia laukų gėlę, kuri šiandien žydi, o rytoj metama į krosnį, tai argi jis dar labiau nepasirūpins jumis, mažatikiai? 31 Todėl nesisielokite ir neklausinėkite: 'Ką valgysime?' arba: 'Ką gersime?', arba: 'Kuo vilkėsime?' 32 Visų tų dalykų vaikosi pagonys. Jūsų dangiškasis Tėvas juk žino, kad viso to jums reikia. 33 Jūs pirmiausia ieškokite Dievo karalystės ir jo teisybės, o visa tai bus jums pridėta. 34 Taigi nesirūpinkite rytdiena, nes rytojus pats pasirūpins savimi. Kiekvienai dienai gana savo vargo“.

7

NETEISKITE KITŲ
(Mk 4, 24; Lk 6, 37—42)

[1] „Neteiskite, kad nebūtumėte teisiami. [2] Kokiu teismu teisiate, tokiu ir patys būsite teisiami, ir kokiu saiku seikite, tokiu ir jums bus atseikėta. [3] Kodėl gi matai krislą savo brolio akyje, o nepastebi rąsto savojoje?! [4] Arba kaip gali sakyti broliui: 'Leisk, išimsiu krislą iš tavo akies', kai tavo akyje rąstas?! [5] Veidmainy, pirmiau išritink rąstą iš savo akies, o paskui pažiūrėsi, kaip išimti krislelį iš brolio akies".

PAGARBA ŠVENTENYBĖMS

[6] „Neduokite šventenybių šunims ir nebarstykite savo perlų kiaulėms, kad kartais jų nesutryptų ir apsigręžusios jūsų pačių nesudraskytų".

KAS PRAŠO, TAS GAUNA
(Mk 11, 24; Lk 11, 9—13; 13, 1—8; Jn 14, 13)

[7] „Prašykite, ir jums bus duota, ieškokite ir rasite, belskite, ir bus jums atidaryta. [8] Kiekvienas, kas prašo, gauna, kas ieško, randa, ir beldžiančiam atidaroma. [9] Argi atsiras iš jūsų žmogus, kuris savo vaikui, prašančiam duonos, duotų akmenį?! [10] Arba jeigu jis prašytų žuvies, nejaugi paduotų jam gyvatę? [11] Jei tad jūs, būdami nelabi, mokate savo vaikams duoti gerų daiktų, juo labiau jūsų dangiškasis Tėvas duos gera tiems, kurie jį prašo".

AUKSO TAISYKLĖ
(Lk 6, 31)

[12] „Tad visa, ko norite, kad jums darytų žmonės, ir jūs patys jiems darykite; nes tai ir yra Įstatymas ir Pranašai".

DU KELIAI
(Lk 13, 24; Jn 10, 4—10)

[13] „Įeikite pro ankštus vartus, nes erdvūs vartai ir platus kelias į pražūtį, ir daug juo einančių. [14] Kokie ankšti vartai ir koks siauras kelias į gyvenimą! Tik nedaugelis jį atranda".

NETIKRI PRANAŠAI
(Lk 6, 43—44; Gal 5, 19—24)

[15] „Sergėkitės netikrų pranašų, kurie ateina pas jus avių kailyje, o viduje yra plėšrūs vilkai. [16] Jūs pažinsite juos iš vaisių. Argi kas gali pasiskinti vynuogių nuo erškėčių ar figų nuo usnių?! [17] Juk geras medis duoda gerus vaisius, o netikęs medis — blogus. [18] Geras medis negali duoti blogų vaisių, o netikęs gerų. [19] Kiekvienas medis, kuris neduoda gerų vaisių, bus iškirstas ir įmestas į ugnį. [20] Taigi jūs pažinsite juos iš vaisių".

TIKRIEJI SEKĖJAI
(Lk 6, 46—49; 13, 26—27)

[21] „Ne kiekvienas, kuris man šaukia: 'Viešpatie, Viešpatie!', įeis į dangaus karalystę, bet tik tas, kuris vykdo mano dangiškojo Tėvo valią. [22] Daugelis man sakys, anai dienai atėjus: 'Viešpatie, Viešpatie, argi mes nepranašavome tavo vardu, argi neišvarinėjome demonų tavo vardu, argi nedarėme daugybės stebuklų tavo vardu?!' [23] Tuomet jiems pareikšiu: 'Aš niekuomet jūsų nepažinojau. Šalin nuo manęs, jūs nedorėliai!'

[24] Kas klauso šitų mano žodžių ir juos vykdo, panašus į išmintingą žmogų, pasistačiusį namą ant uolos. [25] Prapliupo liūtys, ištvino upės, pakilo vėjai ir daužėsi į tą namą. Tačiau jis nesugriuvo, nes buvo pastatytas ant uolos. [26] Kas klauso šitų mano žodžių ir jų nevykdo, panašus į paiką žmogų, pasistačiusį namą ant smėlio. [27] Prapliupo liūtys, ištvino upės, pakilo vėjai ir daužėsi į tą namą, ir jis sugriuvo, o jo griuvimas buvo smarkus".

LIAUDIES SUSIŽAVĖJIMAS
(Mk 1, 22; Lk 4, 32; 7, 1)

[28] Kai Jėzus baigė tas kalbas, minios stebėjosi jo mokslu, [29] nes jis mokė ne kaip jų Rašto aiškintojai, bet kaip turintis galią.

DANGAUS KARALYSTĖS SKELBIMAS

Dešimt stebuklų

8

RAUPSUOTOJO IŠGYDYMAS
(Mk 1, 40—45; Lk 5, 12—16)

[1] Kai Jėzus leidosi nuo kalno, jį lydėjo didelės minios. [2] Štai prisiartino raupsuotasis ir parpuolė prieš jį ant žemės maldaudamas: „Viešpatie, jei panorėsi, gali mane padaryti švarų". [3] Jėzus ištiesė ranką, palietė jį ir tarė: „Noriu, būk švarus!" Ir tuojau raupsai išnyko. [4] Jėzus pridūrė: „Žiūrėk, niekam nepasakok, bet eik pasirodyti kunigui ir paaukok Mozės įsakytą atnašą jiems paliudyti".

ŠIMTININKO TARNO PAGYDYMAS
(Lk 7, 1—10; Jn 4, 48—53)

[5] Sugrįžus į Kafarnaumą, prisiartino prie Jėzaus šimtininkas maldaudamas: [6] „Viešpatie, mano tarnas guli namie paralyžiuotas ir baisiai kankinasi". [7] Jėzus jam tarė: „Einu pagydysiu jį". [8] Šimtininkas atsakė: „Viešpatie, nesu vertas, kad užeitum po mano stogu, bet tik tark žodį, ir mano tarnas pasveiks. [9] Juk ir aš, pats būdamas valdinys, turiu sau pavaldžių kareivių. Taigi sakau vienam: 'Eik!', ir jis eina; sakau kitam: 'Ateik čionai!', ir jis ateina; sakau tarnui: 'Daryk tai!', ir jis daro". [10] Tai girdėdamas Jėzus stebėjosi ir kalbėjo einantiems iš paskos: „Iš tiesų sakau jums: niekur Izraelyje neradau tokio tikėjimo! [11] Todėl aš jums sakau: daugelis ateis iš rytų ir vakarų ir susės dangaus karalystėje prie stalo su Abraomu, Izaoku ir Jokūbu. [12] O karalystės vaikai bus išmesti laukan į tamsybes. Ten bus verksmas ir dantų griežimas". [13] Šimtininkui Jėzus tarė: „Eik, tebūnie tau, kaip įtikėjai!" Ir tą pačią valandą tarnas pagijo.

KAFARNAUMO STEBUKLAI
(Mk 1, 29—34; Lk 4, 38—41)

[14] Atėjęs į Petro namus, Jėzus pamatė jo uošvę gulinčią ir karščiuojančią. [15] Jis palietė jos ranką, ir karštis paliovė. Toji atsikėlė ir galėjo jam patarnauti.

[16] Vakarui atėjus, žmonės sugabeno pas Jėzų daug demono apsėstųjų. Jis išvarė dvasias žodžiu ir išgydė visus ligonius, [17] kad išsipildytų pranašo Izaijo žodžiai:

Jis pasiėmė mūsų negales,
sau užsikrovė mūsų ligas.

PAŠAUKIMO SUNKUMAI
(Lk 9, 57—60)

[18] Matydamas aplinkui didžiulę minią, Jėzus įsakė irtis į kitą krantą. [19] Čia priėjo vienas Rašto aiškintojas ir tarė jam: „Mokytojau, aš seksiu paskui tave, kur tik tu eisi!“ [20] Jėzus atsakė: „Lapės turi urvus, padangių sparnuočiai — lizdus, o Žmogaus Sūnus neturi kur galvos priglausti“.

[21] Kitas jo mokinys prašė: „Viešpatie, leisk man pirmiau pareiti tėvo palaidoti“. [22] Bet Jėzus atsakė: „Sek paskui mane ir palik mirusiems laidoti savo numirėlius“.

AUDROS NUTILDYMAS
(Mk 4, 35—41; Lk 8, 22—25)

[23] Jėzus įlipo į valtį ir mokiniai paskui jį. [24] Ir štai ežere pakilo tokia smarki vėtra, kad bangos sėmė valtį. O jis miegojo. [25] Mokiniai pripuolę ėmė jį žadinti šaukdami: „Viešpatie, gelbėk, žūvame!“ [26] Jis jiems tarė: „Ko jūs tokie bailūs, mažatikiai?“ Paskui atsikėlė, sudraudė vėjus bei ežerą, ir pasidarė visiškai ramu. [27] Žmonės stebėjosi ir kalbėjo: „Kas jis per vienas, kad net vėjai ir marios jo klauso?“

APSĖSTŲJŲ IŠGYDYMAS
(Mk 5, 1—20; Lk 8, 26—39)

[28] Kai Jėzus priplaukė kitą krantą gadariečių krašte, jam priešais atbėgo du demonų apsėstieji, išlindę iš kapinių rūsių. Juodu buvo tokie pavojingi, kad niekas negalėjo praeiti anuo keliu. [29] Ir štai jiedu ėmė šaukti: „Ko tau iš mūsų reikia, Dievo Sūnau?! Atėjai pirm laiko mūsų

kankinti?“ 30 Truputį toliau ganėsi didelė kaimenė kiaulių. 31 Demonai ėmė prašytis: „Jeigu mus išvarysi, tai siųsk kiaulių kaimenėn“. 32 Ir jis jiems tarė: „Eikite sau!“ Tuomet demonai išėjo ir apniko kiaules. Ir štai visa kaimenė metėsi nuo skardžio į ežerą ir gavo galą vilnyse. 33 Piemenys pabėgo ir pasiekę miestą viską išpasakojo, taip pat ir apie apsėstuosius. 34 Tada visas miestas išėjo priešais Jėzų ir vos jį pamatę prašė pasišalinti iš jų krašto.

9

PARALITIKO PAGYDYMAS
(Mk 2,1—12; Lk 5,17—26)

1 Įlipęs į valtį, Jėzus persikėlė per ežerą ir sugrįžo į savo miestą. 2 Ir štai jam atnešė paralyžiuotą žmogų, paguldytą ant neštuvų. Pamatęs jų tikėjimą, Jėzus tarė paralyžiuotajam: „Pasitikėk, sūnau, tavo nuodėmės atleistos!“ 3 Kai kurie Rašto aiškintojai ėmė murmėti: „Tasai piktžodžiauja!“ 4 Skaitydamas jų mintis, Jėzus tarė: „Kam taip piktai mąstote savo širdyje? 5 Kas gi lengviau — ar pasakyti: ’Tavo nuodėmės atleistos’, ar liepti: ’Kelkis ir vaikščiok!’? 6 Ir todėl, kad žinotumėte Žmogaus Sūnų turint galią žemėje atleisti nuodėmes,— čia jis kreipėsi į paralyžiuotąjį: — „Kelkis, pasiimk neštuvus ir eik namo!“ 7 Šis atsistojo ir nuėjo namo. 8 Visa tai pamačiusios, minios išsigando ir šlovino Dievą, suteikusį tokią galią žmonėms.

MUITININKAS MATAS ŠAUKIAMAS Į APAŠTALUS
(Mk 2, 13—17; Lk 5, 27—32)

9 Iškeliaudamas iš ten, Jėzus pamatė muitinėje sėdintį žmogų, vardu Matą, ir tarė jam: „Sek paskui mane!“ Šis atsikėlė ir nuėjo paskui jį. 10 Kai jis Mato namuose sėdosi prie stalo, ten susirinko daug muitininkų bei nusidėjėlių, kurie susėdo šalia Jėzaus ir jo mokinių. 11 Fariziejai tai išvydę prikišo jo mokiniams: „Kodėl jūsų Mokytojas valgo su muitininkais ir nusidėjėliais?“ 12 Šitai girdėdamas Jėzus atsiliepė: „Ne sveikiesiems reikia gydytojo, o ligoniams. 13 Eikite ir pasimokykite, ką reiškia žodžiai: *Aš noriu pasigailėjimo, o ne aukos*. Aš ir atėjau šaukti ne teisiųjų, bet nusidėjėlių“.

GINČAS DĖL PASNINKO
(Mk 2, 18—22; Lk 5, 33—39)

[14] Tada priėjo Jono mokiniai ir paklausė: „Kodėl mes ir fariziejai pasninkaujame, o tavo mokiniai nepasninkauja?“ [15] Jėzus atsakė: „Argi gali vestuvininkai gedėti, kol su jais yra jaunikis? Ateis dienos, kai jaunikis iš jų bus atimtas, ir tada jie pasninkaus.

[16] Niekas palaikio drabužio nelopo naujo milo lopu, nes toks lopinys atplėšia drabužio gabalą ir skylė tik padidėja. [17] Taip pat niekas nepila jauno vyno į senus vynmaišius, nes antraip vynmaišiai plyštų, vynas išsilietų ir vynmaišiai niekais nueitų. Bet jaunas vynas pilamas į naujus vynmaišius, ir abeji išsilaiko“.

DAR KELI PAGYDYMAI
(Mk 5, 21—43; Lk 8, 40—56; 11, 14—15; Mt 12, 22—24)

[18] Jam taip bekalbant, prisiartino vienas [sinagogos] vyresnysis, pagarbino jį ir tarė: „Ką tik mirė mano dukrelė. Bet ateik, uždėk ant jos ranką, ir ji atgis“. [19] Jėzus atsikėlė ir nuėjo paskui jį kartu su mokiniais.

[20] Ir štai moteris, jau dvylika metų serganti kraujoplūdžiu, prisiartino iš paskos ir palietė jo apsiausto apvadą. [21] Mat ji pati sau kalbėjo: „Jei tik palytėčiau jo drabužį — išgyčiau“. [22] Jėzus, atsigręžęs ir ją pamatęs, tarė: „Pasitikėk, dukra, tavo tikėjimas išgydė tave“. Ir tą pačią akimirką moteris pagijo.

[23] Atėjęs į vyresniojo namus ir pamatęs vamzdininkus bei raudančią minią, [24] Jėzus paliepė: „Išeikite, nes mergaitė ne mirus, o miega“. Jie tik juokėsi iš jo. [25] Kai minia buvo išvaryta, jis įžengė vidun, paėmė mergaitę už rankos, ir ta atsikėlė. [26] Garsas apie tai pasklido po visą aną kraštą.

[27] Jėzui išeinant, du neregiai sekė įkandin ir šaukė: „Pasigailėk mūsų, Dovydo Sūnau!“ [28] Kai jis pasiekė namus, neregiai užėjo pas jį. Jėzus paklausė: „Ar tikite, kad aš galiu jus pagydyti?“ Šie atsakė: „Taip, Viešpatie!“ [29] Tada jis palietė jų akis ir tarė: „Tebūnie jums, kaip tikite“. [30] Ir atsivėrė jiems akys. Jėzus prigrasė: „Žiūrėkite, kad niekas nesužinotų!“ [31] Tačiau tie išėję išgarsino jį po visą tą kraštą.

[32] Jiems pasitraukus, štai atvedė demono apsėstą nebylį. [33] Išvarius demoną, nebylys prakalbo. Minios stebėjosi ir sakė: „Dar niekad Izraelyje nėra buvę tokių dalykų“. [34] O fariziejai kalbėjo: „Jis išvaro demonus su jų valdovo galia“.

SUVARGUSIOS MINIOS
(Mk 6, 34; Lk 10, 2; Jn 4, 35—38)

[35] Jėzus ėjo per visus miestus ir kaimus, mokydamas sinagogose, skelbdamas karalystės Evangeliją ir gydydamas visokias ligas bei negales. [36] Matydamas minias, jis gailėjosi žmonių, nes jie buvo suvargę ir apleisti lyg avys be piemens. [37] Tuomet jis tarė mokiniams: „Pjūtis didelė, o darbininkų maža. [38] Melskite pjūties šeimininką, kad atsiųstų darbininkų į savo pjūtį".

Pamokymai apaštalams

10

[1] Pasišaukęs dvylika mokinių, Jėzus suteikė jiems valdžią netyrosioms dvasioms, kad išvarinėtų jas ir gydytų visokias ligas bei negales.

APAŠTALŲ SIUNTIMAS
(Mk 3, 14—19; Lk 9, 1—6)

[2] Dvylikos apaštalų vardai: pirmasis Simonas, pavadintas Petru, ir jo brolis Andriejus; Zebedėjaus sūnus Jokūbas ir jo brolis Jonas; [3] Pilypas ir Baltramiejus; Tomas ir muitininkas Matas; Alfėjaus sūnus Jokūbas ir Tadas; [4] Simonas Kananietis ir Judas Iskarijotas, kuris ir išdavė jį. [5] Šituos dvylika Jėzus išsiuntė, duodamas jiems nurodymų:

„Nenuklyskite pas pagonis ir neužsukite į samariečių miestus. [6] Verčiau lankykite pražuvusias Izraelio namų avis. [7] Eikite ir skelbkite, jog prisiartino dangaus karalystė. [8] Gydykite ligonius, prikelkite mirusius, apvalykite raupsuotus, išvarinėkite demonus. Dovanai gavote, dovanai ir duokite! [9] Neįsigykite nei aukso, nei sidabro, nei variokų savo kapšams prikimšti; [10] nei kelionmaišio, nei dvejų marškinių, nei kurpių, nei lazdos, nes darbininkas vertas savo valgio.

[11] Atėję į kokį nors miestą ar kaimą, susiieškokite vertą žmogų ir apsistokite pas jį, kol išvyksite. [12] Įeidami į namus, pasveikinkite juos. [13] Ir jeigu namai bus verti, teateinie po jų stogu jūsų ramybė. O jeigu nebus verti — jūsų ramybė tesugrįžta jums. [14] Jei kur jūsų nepriimtų

ir jūsų žodžių neklausytų, tai išėję iš tokių namų ar tokio miesto, nusikratykite ir dulkes nuo kojų. [15] Iš tiesų sakau jums: Sodomos ir Gomoros žemei bus lengviau teismo dieną negu tokiam miestui".

BŪSIMI PERSEKIOJIMAI
(Mk 13, 9—13; Lk 21, 12—16; 12, 11—12; 6, 40; Jn 13, 16)

[16] „Štai aš siunčiu jus kaip avis tarp vilkų. Todėl būkite gudrūs kaip žalčiai ir neklastingi kaip balandžiai. [17] Sergėkitės žmonių, nes jie įskųs jus teismams ir plaks savo sinagogose. [18] Jūs būsite dėl manęs vedžiojami pas valdovus bei karalius liudyti jiems ir pagonims. [19] Kai jie jus įskųs, nesirūpinkite, kaip arba ką kalbėsite, nes tą valandą jums bus duota, ką jūs turite sakyti. [20] Tada jau nebe jūs kalbėsite, o jūsų Tėvo Dvasia kalbės jūsų lūpomis.

[21] Brolis išduos mirti brolį ir tėvas — sūnų, o vaikai sukils prieš gimdytojus ir žudys juos. [22] Jūs būsite visų nekenčiami dėl mano vardo. Bet kas ištvers iki galo, bus išgelbėtas.

[23] Kai pradės jus persekioti viename mieste, bėkite į kitą. Iš tiesų sakau jums: dar nebūsite apibėgę Izraelio miestų, kai ateis Žmogaus Sūnus.

[24] Mokinys nėra aukštesnis už savo mokytoją nei tarnas už šeimininką. [25] Pakanka, jei mokinys prilygsta mokytojui ir tarnas šeimininkui. Tad jei šeimos galvą jie praminė Belzebulu, tai ką kalbėti apie namiškius!"

TIESUMAS IR DRĄSA
(Mk 4, 22; 8, 38; Lk 12, 2—9; 8, 17; 9, 26)

[26] „Taigi nebijokite jų. Juk nėra nieko uždengta, kas nebus atidengta, ir nieko paslėpta, kas nepasidarys žinoma. [27] Ką jums kalbu tamsoje, sakykite vidur dienos, ir ką šnibždu į ausį, garsiai skelbkite nuo stogų. [28] Nebijokite tų, kurie žudo kūną, bet negali užmušti sielos. Verčiau bijokite to, kuris gali pražudyti ir sielą, ir kūną pragare. [29] Argi ne du žvirbliai parduodami už skatiką? Ir vis dėlto nė vienas iš jų nekrinta žemėn be jūsų Tėvo valios. [30] O jūsų net visi galvos plaukai suskaityti. [31] Tad nebijokite! Jūs vertesni už daugybę žvirblių.

[32] Kas išpažins mane žmonių akivaizdoje, ir aš jį išpažinsiu savo dangiškojo Tėvo akivaizdoje. [33] O kas išsigins manęs žmonių akivaizdoje, ir aš jo išsiginsiu savo dangiškojo Tėvo akivaizdoje".

RYŽTINGUMAS
(Lk 12, 51—53; 14, 26—27; 9, 23—24; Mk 8, 34—35; Jn 12, 25)

[34] „Nemanykite, jog aš atėjęs nešti žemei ramybės. Aš atėjau nešti ne ramybės, o kalavijo. [35] Atėjau sukiršinti *sūnaus prieš tėvą, dukters prieš motiną ir marčios prieš anytą.* [36] *Žmogaus namiškiai taps jam priešais.*

[37] Kas myli tėvą ar motiną labiau negu mane — nevertas manęs. Kas myli sūnų ar dukterį labiau negu mane — nevertas manęs. [38] Kas neima savo kryžiaus ir neseka paskui mane — nevertas manęs. [39] Kas išsaugo savo gyvybę, praras ją, o kas praranda savo gyvybę dėl manęs — atras ją“.

PAMOKYMŲ APAŠTALAMS PABAIGA
(Mt 18, 1—6; Mk 9, 37, 41; Jn 12, 44—45; 13, 20)

[40] „Kas jus priima, tas mane priima. O kas priima mane, priima tą, kuris yra mane siuntęs. [41] Kas priima pranašą dėl to, kad jis pranašas, gaus pranašo užmokestį. Kas priima teisųjį dėl to, kad jis teisusis, gaus teisiojo užmokestį. [42] Ir kas paduos bent taurę šalto vandens atsigerti vienam iš šitų žmonelių dėl to, kad jis yra mokinys,— iš tiesų sakau jums,— tasai nepraras savo užmokesčio“.

DANGAUS KARALYSTĖS SLĖPINYS

Pasakojamoji dalis

11

JĖZUS APIE JONĄ KRIKŠTYTOJĄ
(Lk 7, 18—28; 16, 16)

[1] Baigęs nurodymus dvylikai mokinių, Jėzus iškeliavo mokyti ir skelbti [Evangelijos] kituose miestuose.

[2] Jonas, išgirdęs kalėjime apie Kristaus darbus, nusiuntė savo mokinius jo paklausti: [3] „Ar tu esi tas, kuris turi ateiti, ar mums laukti kito?“ [4] Jėzus atsakė: „Keliaukite ir apsakykite Jonui, ką čia girdite

ir matote: [5] *aklieji praregi, raišieji vaikščioja,* raupsuotieji apvalomi, *kurtieji girdi,* mirusieji prikeliami, *vargdieniams skelbiama geroji naujiena.* [6] Ir palaimintas, kas nepasipiktins manimi".

[7] Jiems nueinant Jėzus ėmė kalbėti minioms apie Joną: „Ko išėjote į dykumą pažiūrėti? Ar vėjo linguojamos nendrės? [8] Ir ko išėjote pamatyti? Ar švelniais drabužiais vilkinčio žmogaus? Švelniais drabužiais vilkintys gyvena aure karaliaus rūmuose. [9] Tai ko gi išėjote? Ar pamatyti pranašo? Taip, sakau jums, ir daugiau negu pranašo! [10] Jis yra tasai, apie kurį parašyta:

Štai aš siunčiu pirm tavęs savo pasiuntinį,
ir jis nuties tau kelią.

[11] Iš tiesų sakau jums: tarp gimusių iš moterų nėra buvę didesnio už Joną Krikštytoją, bet ir mažiausias dangaus karalystėje didesnis už jį. [12] Nuo Jono Krikštytojo dienų iki dabar dangaus karalystė jėga puolama ir smarkieji ją sau grobia. [13] Visi pranašai ir Įstatymas pranašavo iki Jono, [14] ir jeigu norite priimti, tai jis yra tas Elijas, kuris turi ateiti. [15] Kas turi ausis, teklauso!"

JĖZUS APIE SAVO KARTĄ
(Lk 7, 31—35)

[16] „Su kuo galėčiau palyginti šią kartą? Ji panaši į vaikus, kurie sėdi prekyvietėje ir šaukia savo draugams:

[17] 'Mes jums grojome, o jūs nešokote.
Mes giedojome raudas, o jūs nerypavote...'

[18] Buvo atėjęs Jonas, nevalgus ir negeriantis, tai jie kalbėjo: 'Jis demono apsėstas'. [19] Atėjo Žmogaus Sūnus, valgantis ir geriantis, tai jie sako: 'Štai rijūnas ir vyno gėrėjas, muitininkų ir nusidėjėlių bičiulis'. Ir vis dėlto išmintis pasiteisina savo darbais".

VARGAS NEATSIVERČIANTIEMS
(Lk 10, 13—15)

[20] Tada Jėzus ėmė priekaištauti miestams, kuriuose buvo padaryta daugumas jo stebuklų, kad jie neatsivertė:

[21] „Vargas tau, Chorazine! Vargas tau, Betsaida! Jeigu Tyre ar Sidone būtų įvykę tokių stebuklų, kokie padaryti pas jus, jie seniai

būtų atsivertę ir atgailoję su ašutine bei pelenuose. [22] Todėl gi sakau jums: Tyrui ir Sidonui bus lengviau teismo dieną negu jums! [23] Ir tu, Kafarnaume,

negi būsi išaukštintas iki dangaus?
Tu nugarmėsi iki pragaro!

Jeigu Sodomoje būtų įvykę tokių stebuklų, kokių įvyko tavyje, ji stovėtų dar ir šiandien. [24] Todėl sakau jums: Sodomos žemei bus lengviau teismo dieną negu tau".

PALAIMA MAŽUTĖLIAMS
(Lk 10, 21—22)

[25] Anuo metu Jėzus bylojo:

„Aš šlovinu tave, Tėve, dangaus ir žemės Viešpatie, kad paslėpei tai nuo išmintingųjų ir gudriųjų, o apreiškei mažutėliams.
[26] Taip, Tėve, nes tau taip patiko.
[27] Viskas man yra mano Tėvo atiduota;
ir niekas nepažįsta Sūnaus, tik Tėvas,
nei Tėvo niekas nepažįsta, tik Sūnus
ir kam Sūnus panorės apreikšti.
[28] Ateikite pas mane visi,
kurie vargstate ir esate prislėgti:
aš jus atgaivinsiu!
[29] Imkite ant savo pečių mano jungą ir mokykitės iš manęs,
nes aš romus ir nuolankios širdies,
ir jūs *rasite savo sieloms atgaivą.*
[30] Mano jungas švelnus,
mano našta lengva".

12

JĖZUS IR FARIZIEJAI
(Mk 2, 23—28; Lk 6, 1—5)

[1] Anuo metu šabo dieną Jėzus ėjo per javų lauką. Jo mokiniai buvo išalkę, tad ėmė skintis varpų ir valgyti. [2] Tai pamatę fariziejai jam sakė: „Žiūrėk, tavo mokiniai daro, kas per šabą draudžiama".

[3] Jis atsakė: „Ar neskaitėte, ką darė Dovydas ir jo palydovai, būdami alkani? [4] Kaip jie nuėjo į Dievo namus ir valgė padėtinės duonos, nors nevalia buvo jos valgyti nei jam, nei jo palydovams, o vien tik kunigams. [5] Arba gal neskaitėte Įstatyme, jog per šabą kunigai šventykloje pažeidžia šabo poilsį ir nenusikalsta? [6] Bet sakau jums: čia daugiau negu šventykla! [7] Jei būtumėte supratę, ką reiškia *aš noriu pasigailėjimo, o ne aukos,* nebūtumėte pasmerkę nekaltų.
[8] Žmogaus Sūnus yra šabo Viešpats".

[9] Iš ten išėjęs, jis atėjo į jų sinagogą. [10] Čia buvo žmogus padžiūvusia ranka. Jie paklausė Jėzų (kad galėtų apkaltinti): „Ar leistina šabo dieną gydyti?" [11] Jis atsakė: „Kas iš jūsų, turėdamas vieną avį, jeigu ji per šabą įkris į duobę, nestvers jos ir neištrauks?! [12] O kaip daug brangesnis už avį žmogus! Taigi leistina daryti gera šabo dieną". [13] Tuomet tarė žmogui: „Ištiesk ranką!" Tas ištiesė, ir ji tapo sveika kaip ir antroji. [14] Išėję fariziejai susimokė Jėzų pražudyti.

JĖZUS — „JAHVĖS TARNAS"

[15] Tai žinodamas Jėzus pasitraukė iš ten. Daugelis sekė paskui jį, ir jis visus gydė, [16] bet įspėdavo, kad jo negarsintų. [17] Taip turėjo išsipildyti pranašo Izaijo žodžiai:

[18] *Štai mano išrinktasis tarnas,*
mano mylimasis, kuriuo gėrisi mano siela.
Aš suteiksiu jam savo Dvasią,
ir jis skelbs tautoms teisingumą.
[19] *Jis nesiginčys, nešauks,*
ir negirdės niekas gatvėse jo balso.
[20] *Jis nenulauš palūžusios nendrės*
ir neužgesins gruzdančio dagčio,
kol nenuves į pergalę teisingumo;
[21] *o jo vardas teiks viltį tautoms.*

BELZEBULAS
(Mt 9, 32—34; Mk 3, 23—30; 9, 40; Lk 11, 14—23)

[22] Kartą pas Jėzų atvedė apsėstąjį, kuris buvo aklas ir nebylys. Jėzus pagydė jį, tada šis prakalbo ir praregėjo.
[23] Ištisos minios netvėrė iš nuostabos ir klausinėjo: „Ar nebus šitas

Dovydo Sūnus?!“ [24] Tai išgirdę fariziejai sakė: „Jis išvaro demonus ne kitaip, kaip tik demonų valdovo Belzebulo galia“. [25] Žinodamas jų mintis, Jėzus tarė: „Kiekviena suskilusi karalystė bus nusiaubta ir joks suskilęs miestas ar namas neišsilaikys. [26] Jeigu tad šėtonas išvarinėtų šėtoną, irgi būtų savyje susiskaldęs. Kaipgi tuomet galėtų išsilaikyti jo karalystė? [27] Jeigu jau aš išvarau demonus Belzebulo galia, tai kieno galia išvaro jūsų sekėjai?! Todėl jie bus jūsų teisėjai. [28] Bet jeigu aš išvarau demonus Dievo Dvasios jėga, tai tikrai pas jus atėjo Dievo karalystė.

[29] Argi gali kas nors įsilaužti į galiūno namus ir pasiglemžti jo turtą pirmiau nesurišęs galiūno?! Tik tada jis apiplėš jo namus.

[30] Kas ne su manimi, tas prieš mane, ir kas su manimi nerenka, tas barsto“.

NUODĖMĖS ŠVENTAJAI DVASIAI
(Mt 7, 16—20; Lk 12, 10; 6, 43—45)

[31] „Sakau jums: kiekviena nuodėmė ir piktžodžiavimas bus žmonėms atleisti, bet piktžodžiavimas Dvasiai nebus atleistas. [32] Jei kas tartų žodį prieš Žmogaus Sūnų, tam bus atleista, o kas kalbėtų prieš Šventąją Dvasią, tam nebus atleista nei šiame, nei būsimajame gyvenime.

[33] Arba sakykite medį esant gerą ir jo vaisių gerą, arba sakykite medį esant netikusį ir jo vaisių blogą, nes medis pažįstamas iš vaisių. [34] Angių išperos, kaip jūs galite kalbėti gera būdami blogi?! Juk burna kalba tai, ko pertekusi širdis. [35] Geras žmogus iš gero lobyno iškelia. gera, o blogas iš blogo lobyno iškelia bloga. [36] Todėl sakau jums: teismo dieną žmonės turės duoti apyskaitą už kiekvieną pasakytą tuščią žodį. [37] Pagal savo žodžius būsi išteisintas ir pagal savo žodžius būsi pasmerktas“.

JONOS ŽENKLAS
(Mk 8, 11—12; Lk 11, 29—32)

[38] Tuomet kai kurie Rašto aiškintojai ir fariziejai ėmė reikalauti: „Mokytojau, mes norime, kad parodytum ženklą“. [39] Jis atsakė: „Pikta ir neištikima karta reikalauja ženklo, bet nebus jai duota kito ženklo, tik pranašo Jonos ženklas. [40] Kaip Jona išbuvo tris dienas ir tris naktis jūrų pabaisos pilve, taip ir Žmogaus Sūnus išbus tris dienas ir tris nak-

tis žemės širdyje. [41] Ninevės gyventojai teismo dieną kelsis drauge su šia karta ir ją pasmerks, nes jie atsivertė išgirdę Jonos pamokslus, o štai čia daugiau negu Jona. [42] Pietų šalies karalienė teismo dieną prisikels drauge su šia karta ir ją pasmerks, nes ji atkeliavo nuo žemės pakraščių klausytis Saliamono išminties, o štai čia daugiau negu Saliamonas".

NELABOJO SUGRĮŽIMAS
(Lk 11, 24—26)

[43] „Netyroji dvasia, išėjusi iš žmogaus, klaidžioja bevandenėse vietose, ieškodama poilsio, ir neranda. [44] Tada ji sako: 'Grįšiu į savo namus, iš kur išėjau'. Sugrįžusi randa juos tuščius, iššluotus ir išpuoštus. [45] Tada eina, pasiima kitas septynias dvasias, dar piktesnes už save, ir įėjusios jos ten apsigyvena. Ir paskui tam žmogui darosi blogiau negu pirma. Taip atsitiks ir šiai piktai kartai".

JĖZAUS GIMINAIČIAI
(Mk 3, 31—35; Lk 8, 19—21)

[46] Jam tebekalbant minioms, štai jo motina ir broliai stovėjo lauke ir norėjo su juo pasimatyti. [47] O kažkas jam pranešė: „Štai tavo motina ir broliai stovi lauke, nori su tavim pasikalbėti". [48] Jis atsakė pranešusiam: „Kas gi mano motina ir kas mano broliai?" [49] Ir ištiesęs ranką į mokinius tarė: „Štai mano motina ir mano broliai! [50] Kiekvienas, kas tik vykdo mano dangiškojo Tėvo valią, yra man ir brolis, ir sesuo, ir motina".

Palyginimai apie Dievo karalystę žemėje

13

ĮŽANGA
(Mk 4, 1—2; Lk 8,.4)

[1] Vieną dieną, išėjęs iš namų, Jėzus sėdėjo ant ežero kranto. [2] Prie jo susirinko didžiulė minia; todėl jis įlipo į valtį ir atsisėdo, o visi žmonės stovėjo pakrantėje. [3] Ir jis daug jiems kalbėjo palyginimais.

PALYGINIMAS APIE SĖJĖJĄ
(Mk 4, 3—9; Lk 8, 5—8)

Jis sakė: „Štai sėjėjas išsirengė sėti. [4] Jam besėjant vieni grūdai nukrito prie kelio, ir atskridę paukščiai juos sulesė. [5] Kiti nukrito ant uolų, kur buvo nedaug žemės. Jie greit sudygo, nes neturėjo gilesnio žemės sluoksnio. [6] Saulei patekėjus, daigai nuvyto ir neturėdami šaknų sudžiūvo. [7] Kiti krito tarp erškėčių. Erškėčiai išaugo ir nusmelkė juos. [8] Dar kiti nukrito į gerą žemę ir davė derlių: vieni šimteriopą grūdą, kiti šešiasdešimteriopą, dar kiti trisdešimteriopą. [9] Kas turi ausis, teklauso!“

KODĖL PALYGINIMAI?
(Mk 4, 10—12, 25; Lk 8, 9—10, 18)

[10] Priėję mokiniai paklausė: „Kodėl jiems kalbi palyginimais?“ [11] Jėzus atsakė: „Jums duota pažinti dangaus karalystės paslaptis, o jiems neduota. [12] Mat kas turi, tam bus duota, ir jis turės su pertekliumi, o iš neturinčio bus atimta ir tai, ką jis turi. [13] Aš jiems kalbu palyginimais todėl, kad jie žiūrėdami nemato, klausydami negirdi ir nesupranta. [14] Jiems pildosi Izaijo pranašystės žodžiai:

Girdėti girdėsite, bet nesuprasite,
žiūrėti žiūrėsite, bet nematysite.
[15] *Šitos tautos širdis aptuko.*
Jie prastai girdėjo ausimis ir užmerkė akis,
kad kartais nepamatytų akimis,
neišgirstų ausimis, nesuprastų širdimi
ir neatsiverstų, ir aš jų nepagydyčiau.

[16] Todėl palaimintos jūsų akys, nes mato, ir jūsų ausys, nes girdi. [17] Iš tiesų sakau jums: daugel pranašų ir teisiųjų troško išvysti, ką jūs matote, bet neišvydo, ir išgirsti, ką jūs girdite, bet neišgirdo“.

AIŠKINAMAS PALYGINIMAS APIE SĖJĖJĄ
(Mk 4, 13—20; Lk 8, 11—15)

[18] „O jūs nūn pasiklausykite palyginimo apie sėjėją. [19] Pas kiekvieną, kuris girdi žodį apie karalystę ir nesupranta, ateina piktasis ir išplėšia, kas buvo pasėta širdyje. Tai ir yra pasėlys prie kelio. [20] Pasėlys

ant uolų — tai tasai, kuris, girdėdamas žodį, tuojau su džiaugsmu jį priima. [21] Tačiau jis be šaknų — nepastovus žmogus. Ištikus kokiai negandai ar persekiojimui dėl žodžio, jis greit atkrinta. [22] Pasėlys tarp erškėčių — tai tas, kuris klauso žodžio, bet šio pasaulio rūpesčiai ir turto apgaulė nustelbia žodį, ir jis lieka nevaisingas. [23] Pasėlys geroje žemėje — tasai, kuris girdi ir supranta žodį; tas ir duoda derlių: kas šimteriopą, kas šešiasdešimteriopą, o kas trisdešimteriopą".

PALYGINIMAS APIE RAUGES
(Jn 15, 6; Mt 3, 12)

[24] Jis pateikė jiems kitą palyginimą: „Su dangaus karalyste yra kaip su žmogumi, kuris pasėjo savo dirvoje gerą sėklą. [25] Žmonėms bemiegant, atėjo jo priešas, pasėjo kviečiuose raugių ir nuėjo sau. [26] Kai želmuo paūgėjo ir išplaukėjo, pasirodė ir raugės. [27] Šeimininko tarnai atėjo ir klausė: 'Šeimininke, argi ne gerą sėklą pasėjai savo lauke? Iš kurgi atsirado raugių?' [28] Jis atsakė: 'Tai padarė mano priešas'. Tarnai pasisiūlė: 'Jei nori, mes eisime ir jas išravėsime'. [29] Jis atsakė: 'Ne, kad kartais ravėdami rauges neišrautumėte su jomis ir kviečių. [30] Palikite abejus augti iki pjūties. Pjūties metu aš pasakysiu pjovėjams: 'Pirmiau išrinkite rauges ir suriškite į pėdelius sudeginti, o kviečius sukraukite į mano kluoną'".

GARSTYČIOS GRŪDELIS IR RAUGAS MAIŠYME
(Mk 4, 30—34; Lk 13, 18—21)

[31] Jėzus pateikė jiems dar vieną palyginimą: „Su dangaus karalyste yra kaip su garstyčios grūdeliu, kurį žmogus ėmė ir pasėjo savo dirvoje. [32] Nors jis mažiausias iš visų sėklų, bet užaugęs esti didesnis už daržoves ir pavirsta medeliu; net padangių sparnuočiai atskrenda ir susisuka lizdus jo šakose".

[33] Jis pasakė ir dar kitą palyginimą: „Su dangaus karalyste yra kaip su raugu, kurį moteris ėmė įmaišė trijuose saikuose miltų, ir nuo jo viskas įrūgo".

[34] Visa tai Jėzus kalbėjo minioms palyginimais, ir be palyginimų jis jiems nekalbėjo. [35] Išsipildė, kas buvo per pranašą pasakyta:

Aš atversiu savo burną palyginimais,
išpasakosiu nuo pasaulio sukūrimo paslėptus dalykus.

PALYGINIMO APIE RAUGES AIŠKINIMAS
(Apr 14, 15—16; 21,.8)

[36] Paleidęs minias, Jėzus keliavo namo. Prie jo priėjo mokiniai ir prašė: „Išaiškink mums palyginimą apie rauges dirvoje". [37] Jis atsiliepė: „Sėjantysis gerą sėklą yra Žmogaus Sūnus. [38] Dirva — tai pasaulis. Gera sėkla — karalystės vaikai, o raugės — piktojo vaikai. [39] Jas pasėjęs priešas — velnias. Pjūtis — tai pasaulio pabaiga, o pjovėjai — angelai. [40] Taigi kaip surenkamos ir sudeginamos raugės, taip bus ir pasaulio pabaigoje. [41] Žmogaus Sūnus išsiųs savo angelus, tie išrankios iš jo karalystės visus papiktintojus bei nedorėlius [42] ir įmes juos į žioruojančią krosnį. Ten bus verksmas ir dantų griežimas. [43] Tuomet teisieji spindės kaip saulė savo Tėvo karalystėje. Kas turi ausis, teklauso!"

PASLĖPTAS LOBIS IR BRANGUS PERLAS

[44] „Su dangaus karalyste yra kaip su dirvoje paslėptu lobiu. Atradęs jį žmogus niekam nesako; iš to džiaugsmo eina, parduoda visa, ką turi, ir perkasi tą dirvą.

[45] Vėl su dangaus karalyste yra kaip su pirkliu, ieškančiu gražių perlų. [46] Atradęs vieną brangų perlą, jis eina, parduoda visa, ką turi, ir nusiperka jį".

PALYGINIMAS APIE TINKLĄ

[47] „Ir vėl su dangaus karalyste yra kaip su ežeran metamu tinklu, užgriebiančiu įvairiausių žuvų. [48] Kai jis pilnas, jį išvelka į krantą, susėda ir surenka gerąsias į indus, o netikusias išmeta. [49] Taip bus ir pasaulio pabaigoje: išeis angelai, išrankios bloguosius iš gerųjų [50] ir įmes juos į žioruojančią krosnį. Ten bus verksmas ir dantų griežimas.

[51] Ar supratote visa tai?" Jie jam sako: „Taip". [52] Tuomet jis tarė: „Todėl kiekvienas Rašto aiškintojas, tapęs dangaus karalystės mokiniu, panašus į šeimininką, kuris iškelia iš savo lobyno naujų ir senų daiktų".

BAŽNYČIA — DANGAUS KARALYSTĖS UŽUOMAZGA

Pasakojamoji dalis

APSILANKYMAS NAZARETE
(Mk 6, 1—6; Lk 4, 16—24; Jn 4, 44)

53 Baigęs sakyti tuos palyginimus, Jėzus iškeliavo iš tenai. 54 Jis parėjo į savo tėviškę ir ėmė mokyti žmones sinagogoje, o jie stebėjosi ir klausinėjo: „Iš kur šitam tokia išmintis ir stebuklinga galybė? 55 Argi jis ne dailidės sūnus?! Argi jo motina nesivadina Marija, o Jokūbas, Juozapas, Simonas ir Judas argi ne jo broliai? 56 Ir jo seserys — argi jos ne visos gyvena pas mus? Iš kur jam visa tai?“ Ir jie ėmė piktintis juo. 57 O Jėzus jiems atsakė: „Niekur pranašas nebūna be pagarbos, nebent savo tėviškėje ir savo namuose“. 58 Dėl jų netikėjimo jis ten nedarė tiek daug stebuklų.

14

ERODAS APIE JĖZŲ. JONO KRIKŠTYTOJO MIRTIS
(Mk 6, 14—29; Lk 9, 7—9)

1 Anuo metu gandas apie Jėzų pasiekė tetrarcho Erodo ausis, 2 ir jis savo tarnams pasakė: „Tai Jonas Krikštytojas! Jis prisikėlė iš numirusių, ir todėl jame veikia stebuklingos galios“.

3 Mat Erodas buvo įsakęs suimti Joną, sukaustyti ir įmesti į kalėjimą dėl savo brolio Pilypo žmonos Erodiados. 4 Nes Jonas jam sakė: „Tau nevalia jos turėti“. 5 Taigi Erodas norėjo nužudyti Joną, bet bijojo liaudies, kuri laikė jį pranašu.

6 Erodo gimimo dieną Erodiados duktė šoko svečiams ir taip patiko Erodui, 7 kad jis prisiektinai pažadėjo duoti jai, ko tik prašysianti. 8 O ši, savo motinos primokyta, tarė: „Duok man čia dubenyje Jono Krikštytojo galvą“. 9 Karalius nuliūdo, bet dėl priesaikos ir dėl svečių liepė duoti. 10 Jis pasiuntė [budelį], kad nukirstų kalėjime Jonui galvą. 11 Galva buvo atnešta dubenyje ir įteikta mergaitei, kuri ją nunešė motinai. 12 Jono mokiniai atėję pasiėmė kūną, palaidojo ir davė žinią Jėzui.

PIRMASIS DUONOS PADAUGINIMAS
(Mk 6, 31—44; Lk 9, 10—17; Jn 6, 1—13)

[13] Tai išgirdęs Jėzus laiveliu nuplaukė į dykvietę, į vienumą. Minios sužinojo ir iš miestų pėsčiomis nusekė paskui. [14] Kai išlipo į krantą ir pamatė daugybę žmonių, Jėzui pagailo jų, ir jis išgydė jų ligonius. [15] Atėjus vakarui, prisiartino mokiniai ir tarė: „Vietovė tuščia ir jau vėlus metas. Atleisk žmones, kad nuėję į kaimus nusipirktų maisto". [16] Jėzus atsakė: „Nėra reikalo jiems iš čia eiti. Jūs duokite jiems valgyti". [17] Jie atsiliepė: „Mes čia teturime penkis kepaliukus duonos ir dvi žuvis". [18] Jėzus tarė: „Atneškite man juos". [19] Ir liepęs miniai susėsti ant žolės, jis paėmė penkis kepaliukus ir dvi žuvis, pažvelgė į dangų, sukalbėjo palaiminimą, laužė ir davė mokiniams, o tie dalijo žmonėms. [20] Visi valgė ir pasisotino. Ir surinko nulikusius kąsnelius, iš viso dvylika pilnų pintinių. [21] O valgytojų buvo apie penkis tūkstančius vyrų, be moterų ir vaikų.

JĖZUS EINA VANDENIU
(Mk 6, 45—52; Jn 6, 16—21)

[22] Tuojau pat Jėzus prispyrė mokinius sėsti į valtį ir pirma jo irtis į kitą krantą, kol jis atleisiąs minią. [23] Atleidęs minią, jis užkopė nuošaliai į kalną melstis. Ir atėjus vakarui, jis buvo ten vienas.

[24] Tuo tarpu valtis jau toli toli nuplaukė nuo kranto, blaškoma bangų, nes pūtė priešingas vėjas. [25] Ketvirtos nakties sargybos metu Jėzus atėjo pas juos žengdamas ežero paviršiumi. [26] Pamatę jį einantį ežero paviršiumi, mokiniai nusigando ir manydami, jog tai šmėkla, iš baimės ėmė šaukti. [27] Jėzus tuojau juos prakalbino: „Drąsos! Tai aš. Nebijokite!" [28] Petras atsiliepė: „Viešpatie, jei čia tu, liepk man ateiti pas tave vandeniu". [29] Jis atsakė: „Eik!" Petras, išlipęs iš valties, ėmė eiti vandens paviršiumi ir nuėjo prie Jėzaus. [30] Bet pamatęs vėjo smarkumą, jis nusigando ir pradėjęs skęsti sušuko: „Viešpatie, gelbėk mane!" [31] Tuojau ištiesęs ranką, Jėzus sugriebė jį ir tarė: „Silpnatiki, ko suabejojai?!" [32] Jiems įlipus į valtį, vėjas nurimo. [33] Tie, kurie buvo valtyje, pagarbino jį sakydami: „Tikrai tu Dievo Sūnus!" [34] Perplaukę jie išlipo į krantą Genezarete.

PAGYDYMAI GENEZARETE
(Mk 6, 53—56)

[35] Pažinę Jėzų, tos vietos gyventojai išgarsino jį visoje apylinkėje. Žmonės sugabeno pas jį visus sergančius. [36] Jie prašė jį leisti palytėti nors apsiausto apvadą. Ir kas tik palietė — pasveiko.

15

GINČAS DĖL PAPROČIŲ
(Mk 7, 1—13)

[1] Kartą prie Jėzaus prisiartino Rašto aiškintojų ir fariziejų iš Jeruzalės ir paklausė: [2] „Kodėl tavo mokiniai laužo prosenių paprotį? Jie prieš valgį nesimazgoja rankų". [3] Jis atsakė: „O kodėl jūs laužote Dievo įsakymą dėl savojo papročio?! [4] Juk Dievas yra įsakęs: *Gerbk savo tėvą ir motiną!* ir: *Kas keiktų tėvą ar motiną, mirte tenumiršta!* [5] O jūs sakote: 'Kas pasakė tėvui ar motinai: — Tebūnie dovana šventyklai, kuo turėčiau tave sušelpti,— [6] tas gali nepagerbti tėvo ir motinos'. Taip jūs niekais verčiate Dievo liepimą dėl savojo papročio. [7] Veidmainiai! Gerai apie jus pranašavo Izaijas:

[8] *Ši tauta šlovina mane lūpomis,*
bet jos širdis toli nuo manęs.
[9] *Veltui jie mane garbina*
mokydami žmonių išgalvotų priesakų".

TIKRASIS ŠVARUMAS
(Mk 7, 14—23; Lk 6, 39)

[10] Paskui, sušaukęs minią, jis kalbėjo: „Klausykite ir supraskite! [11] Ne kas patenka į burną, suteršia žmogų, bet kas išeina iš burnos, tai suteršia žmogų".

[12] Tuomet priėję mokiniai pranešė: „Ar žinai, kad fariziejai pasipiktino išgirdę tuos žodžius?" [13] Jis atsakė: „Kiekvienas augalas, kurio nesodino mano dangiškasis Tėvas, bus išrautas. [14] Palikite juos: jie akli aklųjų vadovai. O jeigu aklas aklą ves, abu į duobę įkris".

[15] Petras paprašė: „Išaiškink mums palyginimą". [16] Jėzus atsakė: „Ar ir jūs vis dar esate be nuovokos?! [17] Argi nesuprantate, kad visa,

kas patenka į burną, eina į pilvą ir išmetama laukan? [18] O kas išeina iš burnos, eina iš širdies, ir tai suteršia žmogų. [19] Iš širdies išeina pikti sumanymai, žmogžudystės, svetimavimai, paleistuvystės, vagystės, melagingi liudijimai, šmeižtai. [20] Šitie dalykai suteršia žmogų, o valgymas nemazgotomis rankomis žmogaus nesuteršia".

KANANIETĖS MERGINOS IŠGYDYMAS
(Mk 7, 24—30)

[21] Iš ten išėjęs, Jėzus pasitraukė į Tyro ir Sidono sritį. [22] Ir štai iš ano krašto atėjo viena moteris kananietė ir šaukė: „Pasigailėk manęs, Viešpatie, Dovydo Sūnau! Mano dukterį baisiai kankina demonas!" [23] Bet Jėzus neatsiliepė. Tuomet priėjo mokiniai ir ėmė jį prašyti: „Išklausyk ją, nes ji sekioja iš paskos šaukdama!" [24] Jėzus tarė: „Aš esu siųstas tik pas pražuvusias Izraelio namų avis". [25] Tada moteris pribėgusi puolė ant žemės maldaudama: „Viešpatie, padėk man!" [26] Jis atsakė: „Nedera imti vaikų duoną ir mesti šunyčiams". [27] O ji sako: „Taip, Viešpatie, bet ir šunyčiai ėda trupinius, nukritusius nuo šeimininko stalo". [28] Tuomet Jėzus tarė jai: „O moterie, didis tavo tikėjimas! Tebūnie tau, kaip prašai". Ir tą pačią valandą jos duktė pasveiko.

ANTRASIS DUONOS PADAUGINIMAS
(Mk 8, 1—10; Mt 14, 13—21)

[29] Iš ten išėjęs, Jėzus atvyko prie Galilėjos ežero. Jis užkopė ant kalno ir atsisėdo. [30] Prie jo susirinko didžiulė minia, kuri atsigabeno su savimi raišų, luošų, aklų, nebylių ir daugel kitokių. Žmonės suguldė juos prie Jėzaus kojų, o jis pagydė juos. [31] Minia stebėjosi matydama nebylius kalbančius, luošius pasveikstančius, raišius tiesiai vaikščiojančius ir akluosius reginčius. Ir garbino žmonės Izraelio Dievą.

[32] Susišaukęs mokinius, Jėzus tarė: „Gaila man minios, nes jau tris dienas žmonės pasilieka su manimi ir neturi ko valgyti. Aš nenoriu paleisti jų alkanų, kad nenusilptų kelyje". [33] Mokiniai jam atsakė: „Iš kur mums imti dykumoje tiek duonos, kad galėtume pasotinti šitokią minią?" [34] Jėzus paklausė: „Kiek turite duonos?" Jie atsakė: „Septynis kepaliukus ir kelias žuveles". [35] Jis liepė žmonėms susėsti ant žemės. [36] Tada paėmė septynis duonos kepaliukus ir žuvis, sukalbėjo padėkos maldą, laužė ir davė mokiniams, o mokiniai žmonėms.

[37] Visi valgė ir pasisotino. Ir surinko nulikusius kąsnelius, iš viso septynis pilnus krepšius. [38] O valgytojų buvo apie keturis tūkstančius vyrų, be moterų ir vaikų. [39] Paleidęs minią, jis sėdo į valtį ir nuplaukė į Magadano sritį.

16

VĖL APIE ŽENKLĄ IŠ DANGAUS
(Mt 12, 38—39; Mk 8, 11—13; Lk 11, 16, 29; 12, 54—56)

[1] Čia pas jį atėjo fariziejų ir sadukėjų jo mėginti. Jie prašė parodyti jiems ženklą iš dangaus. [2] Jis atsakė:

„Atėjus vakarui, jūs sakote: 'Bus giedra, nes dangus raudonas', [3] ir rytmetį: 'Šiandien bus lietaus, nes rausta apniukęs dangus'. Taigi jūs mokate aiškinti dangaus veidą, o laiko ženklų — ne. [4] Pikta ir neištikima giminė reikalauja ženklo, tačiau jai nebus duota kitokio ženklo, kaip tik Jonos ženklas". Ir palikęs juos nuėjo šalin.

FARIZIEJŲ IR SADUKĖJŲ RAUGAS
(Mk 8, 14—21; Lk 12, 1)

[5] Keldamiesi kitapus ežero, mokiniai buvo užmiršę pasiimti duonos. [6] Jėzus jiems tarė: „Žiūrėkite, saugokitės fariziejų ir sadukėjų raugo". [7] O jie svarstė: „Tai todėl, kad nepasiėmėme duonos". [8] Tai išgirdęs Jėzus tarė: „Mažatikiai! Kam tariatės neturį duonos? [9] Argi dar neįgijote išmonės? Ar neprisimenate penkių duonos kepaliukų penkiems tūkstančiams vyrų ir kiek pintinių surinkote likučių?! [10] Arba septynių duonos kepaliukų keturiems tūkstančiams ir kiek krepšių surinkote likučių?! [11] Tad kaip nesusivokiate, jog kalbėjau jums ne apie duoną. Fariziejų ir sadukėjų raugo saugokitės!" [12] Tuomet jie suprato, kad jis buvo liepęs saugotis ne duonos raugo, bet fariziejų ir sadukėjų mokslo.

JĖZAUS DIEVYSTĖS IŠPAŽINIMAS IR PETRO PRIMATAS
(Mk 8, 27—30; Lk 9, 18—21; Mt 18, 18)

[13] Atėjęs į Pilypo Cezarėjos apylinkes, Jėzus paklausė mokinius: „Kuo žmonės laiko Žmogaus Sūnų?" [14] Jie atsakė: „Vieni Jonu Krikštytoju, kiti Eliju, kiti Jeremiju ar dar kuriuo iš pranašų". [15] Jis vėl

paklausė: „O kuo jūs mane laikote?“ [16] Tada Simonas Petras atsakė: „Tu esi Mesijas, gyvojo Dievo Sūnus!“ [17] Jėzus jam tarė: „Palaimintas tu, Simonai, Jonos sūnau, nes ne kūnas ir kraujas tai tau apreiškė, bet mano Tėvas, kuris yra danguje. [18] Ir aš tau sakau: tu esi Petras — Uola; ant tos uolos aš pastatysiu savo Bažnyčią, ir pragaro vartai jos nenugalės. [19] Tau duosiu dangaus karalystės raktus; ką tu suriši žemėje, bus surišta ir danguje, ir ką atriši žemėje, bus atrišta ir danguje“. [20] Tuomet jis griežtai įsakė savo mokiniams niekam neskelbti, kad jis yra Mesijas.

PIRMASIS ĮSPĖJIMAS APIE KANČIĄ IR PRISIKĖLIMĄ
(Mk 8, 31—33; Lk 9, 22)

[21] Nuo to meto Jėzus pradėjo aiškinti savo mokiniams turįs eiti į Jeruzalę ir daug iškentėti nuo seniūnų, aukštųjų kunigų ir Rašto aiškintojų, būti nužudytas ir trečią dieną prisikelti. [22] Tada Petras, pasivadinęs jį į šalį, ėmė drausti: „Nieku gyvu, Viešpatie, tau neturi taip atsitikti!“ [23] O jis atsisukęs subarė Petrą: „Eik šalin, šėtone! Tu man papiktinimas, nes mąstai ne Dievo, o žmonių mintimis“.

SEKIMAS JĖZUMI
(Mk 8, 34—9; 1; Lk 9, 23—27; 14, 27; 17, 33; Jn 12, 25—26)

[24] Tuomet Jėzus kalbėjo savo mokiniams: „Jei kas nori eiti paskui mane, teišsižada pats savęs, tepasiima savo kryžių ir teseka manimi. [25] Kas nori išgelbėti savo gyvybę, tas ją praras; o kas pražudo gyvybę dėl manęs, tas ją atras. [26] Kokia gi žmogui nauda, jeigu jis laimėtų visą pasaulį, o pakenktų savo gyvybei?! Arba kuo žmogus galėtų išsipirkti savo gyvybę? [27] Nes Žmogaus Sūnus ateis savo Tėvo šlovėje su savo angelais, ir tuomet jis atlygins kiekvienam pagal jo darbus. [28] Iš tiesų sakau jums: kai kurie iš čia stovinčių neragaus mirties, kol pamatys Žmogaus Sūnų, ateinantį su savo karalyste“.

17

JĖZAUS ATSIMAINYMAS
(Mk 9, 2—8; Lk 8, 28—36; 2 Pt 1, 16—18)

[1] Po šešių dienų Jėzus pasiėmė su savimi Petrą, Jokūbą ir jo brolį Joną ir užsivedė juos nuošaliai ant aukšto kalno. [2] Ten jis atsimainė

jų akivaizdoje. Jo veidas sužibo kaip saulė, o drabužiai tapo balti kaip šviesa. [3] Ir štai jiems pasirodė Mozė ir Elijas, kurie kalbėjosi su juo. [4] Tuomet Petras ir sako Jėzui: „Viešpatie, gera mums čia būti! Jei nori, aš padarysiu čia tris palapines: vieną tau, kitą Mozei, trečią Elijui". [5] Dar jam tebekalbant, štai skaistus debesis apsiautė juos, ir štai balsas iš debesies prabilo: „Šitas yra mano mylimasis Sūnus, kuriuo aš gėriuosi. Klausykite jo!" [6] Tai išgirdę mokiniai parpuolė kniūpsti, labai išsigandę. [7] Bet Jėzus priėjo, palietė juos ir tarė: „Kelkitės, nebijokite!" [8] Pakėlę akis, jie nieko daugiau nebematė, tik vieną Jėzų.

JONAS KRIKŠTYTOJAS — ANTRASIS ELIJAS
(Mk 9, 9—13)

[9] Besileidžiant nuo kalno, Jėzus jiems įsakė: „Niekam nepasakokite apie regėjimą, kol Žmogaus Sūnus prisikels iš numirusių. [10] Tada jo mokiniai paklausė: „Kodėl Rašto aiškintojai sako, jog pirmiau turįs ateiti Elijas?" [11] Jis atsakė: „Tiesa, Elijas turi ateiti ir viską atitaisyti. [12] Bet aš jums sakau, kad Elijas jau buvo atėjęs, ir jie jo nepažino, bet padarė su juo, ką norėjo. Taip nuo jų turės kentėti ir Žmogaus Sūnus". [13] Tuomet mokiniai suprato jį kalbėjus apie Joną Krikštytoją.

BERNIUKO LUNATIKO IŠGYDYMAS
(Mk 9, 14—29; 11, 22—23; Lk 9, 37—43; 17, 6)

[14] Jiems atėjus prie minios, prisiartino vienas vyras, puolė prieš Jėzų ant kelių [15] ir maldavo: „Viešpatie, pasigailėk mano sūnaus! Jis per miegus vaikščioja ir labai kankinasi. Neretai jis įpuola į ugnį ar į vandenį. [16] Aš atvedžiau jį pas tavo mokinius, bet jie neįstengė išgydyti". [17] Tada Jėzus atsakė: „O netikinti ir sugedusi gimine! Iki kol man reikės su jumis būti! Kaip ilgai jus kęsti? Atveskite jį čia pas mane". [18] Jėzus sudraudė demoną, jisai išėjo, ir tą pačią akimirką berniukas pasveiko.

[19] Likę vieni, mokiniai priėjo prie Jėzaus ir paklausė: „Dėl ko mes negalėjome jo išvaryti?" Jis atsakė: [20] „Dėl silpno tikėjimo. Iš tiesų sakau jums: jei turėtumėte tikėjimą kaip garstyčios grūdelį, jūs tartumėte šitam kalnui: 'Persikelk iš čia į tenai', ir jis persikeltų. Jums nebūtų nieko negalimo".(21)

ANTRASIS ĮSPĖJIMAS APIE KANČIĄ IR PRISIKĖLIMĄ
(Mk 9, 30—32; Lk 9, 44—45)

[22] Tebebūdamas su mokiniais Galilėjoje, Jėzus jiems pasakė: „Žmogaus Sūnus bus atiduotas į žmonių rankas, [23] ir jie nužudys jį, o trečią dieną jis prisikels“. Tada jie labai nuliūdo.

ŠVENTYKLOS MOKESTIS

[24] Atėjus jiems į Kafarnaumą, prie Petro priėjo didrachmų rinkėjai ir paklausė: „Ar jūsų mokytojas nemoka didrachmos?“ [25] Jis atsakė: „Taip!“ Kai parėjo į namus, Jėzus pirmas jį prakalbino: „Kaip manai, Simonai? Iš ko žemės karaliai ima muitą ar mokestį: iš savo vaikų ar iš svetimųjų?“ [26] Jis atsakė: „Iš svetimųjų“. Jėzus jam tarė: „Taigi vaikai laisvi. [27] Tačiau kad jų nepiktintume, nueik prie ežero, užmesk meškerę, paimk pirmą užkibusią žuvį; ją pražiodęs rasi staterą. Paimk ją ir atiduok jiems už mane ir už save“.

Pamokymai apaštalams apie Bažnyčią

18

KAS DIDŽIAUSIAS?
(Mk 9, 33—36; 10, 15; Lk 9, 46—47; 18, 17; Jn 3, 5)

[1] Aną valandą prie Jėzaus prisiartino mokiniai ir paklausė: „Kas gi didžiausias dangaus karalystėje?“ [2] Pasišaukęs vaikutį, Jėzus pastatė tarp jų [3] ir tarė: „Iš tiesų sakau jums: jeigu neatsiversite ir nepasidarysite kaip vaikai, neįeisite į dangaus karalystę. [4] Taigi kas pasidarys mažas kaip šis vaikelis, tas bus didžiausias dangaus karalystėje“.

PAPIKTINIMAI
(Mt 5, 29—30; 10, 40; Mk 9, 37—47; Lk 17, 1—2)

[5] „Kas priima tokį vaikelį dėl manęs, tas mane priima. [6] O kas papiktintų vieną iš šitų mažutėlių, kurie mane tiki, tam būtų geriau, kad asilo sukamų girnų akmuo būtų užkabintas jam ant kaklo ir jis būtų paskandintas jūros gelmėje. [7] Vargas pasauliui dėl papiktinimų!

Papiktinimai neišvengiami, bet vargas tam žmogui, per kurį papiktinimas ateina.

[8] Jei tavo ranka ar koja gundo tave nusidėti, nukirsk ją ir mesk šalin. Geriau tau sužalotam ar raišam įeiti į gyvenimą, negu su abiem rankom ar abiem kojom būti įmestam į amžiną ugnį. [9] Ir jeigu tavo akis gundo tave nusidėti, išlupk ją ir mesk šalin. Tau geriau vienakiui įeiti į gyvenimą, negu su abiem akim būti įmestam į pragaro ugnį.

[10] Žiūrėkite, kad nepaniekintumėte nė vieno iš šitų mažutėlių, nes, sakau jums, jų angelai danguje visuomet regi mano dangiškojo Tėvo veidą".

PAKLYDUSI AVIS
(Lk 15, 3—7)

[(11)12] „Kaip jums atrodo: jeigu kas turėtų šimtą avių ir viena nuklystų, argi jis nepaliktų devyniasdešimt devynių kalnuose ir neitų ieškoti nuklydusios? [13] Ir jei surastų — iš tiesų sakau jums — jis džiaugtųsi dėl jos labiau negu dėl devyniasdešimt devynių, kurios nebuvo paklydusios. [14] Taip ir jūsų dangiškasis Tėvas nenori, kad pražūtų bent vienas iš šitų mažutėlių".

BAŽNYČIOS DRAUSMĖ
(Lk 17, 3)

[15] „Jei tavo brolis tau nusikalstų, eik ir bark jį prie keturių akių. Jeigu jis paklausys, tu laimėjai savo brolį. [16] O jei nepaklausytų, pasiimk su savimi dar vieną ar du, *kad visa byla remtųsi dviejų ar trijų liudytojų parodymais.* [17] Jeigu jis ir jų nepaklausytų, pranešk bažnyčiai. O jei nepaklus nė bažnyčiai, tebūnie jis tau kaip pagonis ir muitininkas.

[18] Iš tiesų sakau jums: ką tik jūs surišite žemėje, bus surišta ir danguje, ir ką tik atrišite žemėje, bus atrišta ir danguje".

BENDRA MALDA
(Jn 15, 7, 16)

[19] „Ir dar sakau jums: jeigu kas iš jūsų susitars žemėje dviese melsti kokio dalyko, jiems mano dangiškasis Tėvas jį suteiks. [20] Kur du ar trys susirinkę mano vardu, ten ir aš esu tarp jų".

ATLAIDUMAS
(Lk 17, 4; Mt 6, 12)

[21] Tuomet priėjo Petras ir paklausė: „Viešpatie, kiek kartų turiu atleisti savo broliui, kai jis man nusikalsta? Ar iki septynių kartų?“ [22] Jėzus jam atsakė: „Aš nesakau tau — iki septynių, bet iki septyniasdešimt septynių kartų“.

PALYGINIMAS APIE BEŠIRDĮ SKOLININKĄ

[23] „Todėl su dangaus karalyste yra panašiai kaip su karaliumi, kuris sumanė atsiskaityti su savo tarnais. [24] Jam pradėjus apyskaitą, atvedė pas jį vieną, kuris buvo jam skolingas dešimt tūkstančių talentų. [25] Kadangi šis neturėjo iš ko grąžinti, valdovas įsakė parduoti jį kartu su žmona ir vaikais bei su visa nuosavybe, kad būtų sumokėta. [26] Tuomet puolęs jam po kojų tarnas maldavo: 'Turėk man kantrybės! Aš viską atiduosiu'. [27] Pasigailėjęs ano tarno, valdovas paleido jį ir dovanojo skolą. [28] Vos išėjęs tas tarnas susitiko vieną savo tarnybos draugą, kuris buvo jam skolingas šimtą denarų, ir nutvėręs smaugė jį sakydamas: 'Atiduok skolą!' [29] Puolęs ant kelių, draugas maldavo: 'Turėk man kantrybės! Aš tau viską atiduosiu'. [30] Bet tas nesutiko, ėmė ir įmesdino jį į kalėjimą, iki atiduos skolą. [31] Matydami, kas nutiko, kiti tarnai labai nuliūdo. Jie nuėjo ir papasakojo valdovui, kas buvo įvykę. [32] Tuomet pasišaukęs jį valdovas tarė: 'Nedorasis tarne, visą aną skolą aš tau dovanojau, nes mane maldavai. [33] Argi nereikėjo ir tau pasigailėti savo draugo, kaip aš pasigailėjau tavęs?!' [34] Užsirūstinęs valdovas atidavė jį budeliams, iki atiduos visą skolą. [35] Taip ir mano dangiškasis Tėvas padarys jums, jeigu kiekvienas iš tikros širdies neatleisite savo broliui“.

DANGAUS KARALYSTĖ ARTINASI

Pasakojamoji dalis

19

SANTUOKOS NEIŠARDOMUMAS
(Mk 10, 1—12; Lk 16, 18)

[1] Pabaigęs šias kalbas, Jėzus pasitraukė iš Galilėjos ir atėjo į Judėjos sritį, anapus Jordano. [2] Paskui jį sekė gausūs žmonių būriai. Jis ten juos gydė.

[3] Tuomet pas jį atėjo fariziejų. Spęsdami pinkles, jie paklausė: „Ar galima vyrui dėl kokios nors priežasties atleisti žmoną?“ [4] Jis atsakė: „Argi neskaitėte, jog Kūrėjas iš pradžių *sutvėrė žmones kaip vyrą ir moterį* [5] ir pasakė: *Todėl vyras paliks tėvą ir motiną ir glausis prie žmonos, ir du taps vienu kūnu.* [6] Taigi jie — jau nebe du, o vienas kūnas. Ką tad Dievas sujungė, žmogus teneperskiria“. [7] Tada jie klausė: „O kodėl Mozė liepė *duoti skyrybų raštą* atleidžiant žmoną?“ [8] Jis atsakė: „Mozė leido jums atleisti savo žmonas dėl jūsų širdies kietumo. Bet pradžioje taip nebuvo. [9] Taigi aš jums sakau: kas atleidžia žmoną,— jei ne dėl ištvirkavimo,— ir veda kitą, svetimauja“.

ATSISAKĘ TUOKTIS
(1 Kor 7, 1, 7, 32—35)

[10] Tuomet mokiniai sakė: „Jei tokie vyro ir žmonos reikalai, tai neverta vesti“. [11] Jėzus atsakė: „Ne visi išmano tuos žodžius, o tik tie, kuriems duota išmanyti. [12] Nes yra eunuchų, kurie gimė tokie iš motinos įsčių. Yra eunuchų, kuriuos tokius padarė žmonės. Ir yra eunuchų, kurie patys save tokius padarė dėl dangaus karalystės. Kas pajėgia išmanyti, teišmano“.

JĖZUS IR VAIKAI
(Mk 10, 13—16; Lk 18, 15—17; 9, 47)

[13] Anuomet atvesta pas jį vaikų, kad uždėtų rankas ant jų ir pasimelstų. Mokiniai draudė. [14] Bet Jėzus tarė: „Leiskite mažutėlius ir nedrauskite jiems ateiti pas mane, nes tokių yra dangaus karalystė“. [15] Ir uždėjęs ant jų rankas, jis keliavo toliau.

TURTINGAS JAUNUOLIS
(Mk 10, 17—22; Lk 18, 18—23; 10, 25—28)

[16] Štai vienas jaunuolis prisiartino prie Jėzaus ir paklausė: „Mokytojau, ką gera turiu daryti, kad įgyčiau amžinąjį gyvenimą?" [17] Jis atsakė: „Kam manęs klausi apie gera? Vienas tėra Gerasis! O jei nori įeiti į gyvenimą, laikykis įsakymų". [18] Tas paklausė: „Kokių?" Jėzus atsakė: *„Nežudyk, nesvetimauk, nevok, melagingai neliudyk;* [19] *gerbk savo tėvą ir motiną; mylėk savo artimą kaip save patį"*. [20] Jaunuolis tarė: „Aš viso to laikausi. Ko dar man trūksta?" [21] Jėzus atsakė: „Jei nori būti tobulas, eik parduok, ką turi, išdalyk vargšams, tai turėsi lobį danguje. Tuomet ateik ir sek paskui mane". [22] Išgirdęs tuos žodžius, jaunuolis nuliūdęs pasišalino, nes turėjo daug turto.

TURTO PAVOJAI
(Mk 10, 23—27; Lk 18, 24—27)

[23] Tada Jėzus tarė savo mokiniams: „Iš tiesų sakau jums: turtuoliui nelengva patekti į dangaus karalystę. [24] Ir dar kartą jums sakau: lengviau kupranugariui išlįsti pro adatos ausį negu turtuoliui patekti į Dievo karalystę". [25] Tai išgirdę mokiniai labai sumišo ir klausė: „Tai kas galės būti išgelbėtas?" [26] Pažvelgęs į juos, Jėzus tarė: „Žmonėms tai negalimas daiktas, o Dievui viskas galima".

ATPILDAS JĖZAUS SEKĖJAMS
(Mk 10, 28—31; Lk 18, 28—30; 22, 30; 13, 30)

[27] Tada Petras jį paklausė: „Štai mes viską palikome ir sekame paskui tave. Kas mums bus už tai?" [28] O Jėzus jiems atsakė: „Iš tiesų sakau jums: pasaulio atgimime, kai Žmogaus Sūnus sėdės savo šlovės soste, jūs, mano sekėjai, irgi sėdėsite dvylikoje sostų, teisdami dvylika Izraelio giminių. [29] Ir kiekvienas, kas paliko namus, brolius, seseris, tėvą, motiną, vaikus, dirvas dėl manęs, gaus šimteriopai ir paveldės amžinąjį gyvenimą. [30] Tačiau daugel pirmų bus paskutiniai ir daugel paskutinių — pirmi".

20

PALYGINIMAS APIE VYNUOGYNO DARBININKUS

[1] „Su dangaus karalyste yra panašiai kaip su šeimininku, kuris anksti rytą išėjo samdytis darbininkų savo vynuogynui.
[2] Susiderėjęs su darbininkais po denarą dienai, jis nusiuntė juos į savo vynuogyną. [3] Išėjęs apie trečią valandą, jis pamatė kitus, stovinčius aikštėje be darbo. [4] Jis tarė jiems: 'Eikite ir jūs į mano vynuogyną, ir kas bus teisinga, aš jums užmokėsiu!' [5] Jie nuėjo. Ir vėl išėjęs apie šeštą ir devintą valandą, jis taip pat padarė. [6] Išėjęs apie vienuoliktą, jis rado dar kitus stovinčius ir sako jiems: 'Ko čia stovite visą dieną be darbo?' [7] Tie atsako: 'Kad niekas mūsų nepasamdė'. Jis taria jiems: 'Eikite ir jūs į vynuogyną'. [8] Atėjus vakarui, vynuogyno šeimininkas liepia ūkvedžiui: 'Pašauk darbininkus ir išmokėk jiems atlyginimą, pradėdamas nuo paskutinių ir baigdamas pirmaisiais!' [9] Atėję pasamdytieji apie vienuoliktą valandą gavo po denarą. [10] Prisiartinę pirmieji manė daugiau gausią, bet irgi gavo po denarą. [11] Imdami jie murmėjo prieš šeimininką [12] ir sakė: 'Šitie paskutiniai tedirbo vieną valandą, o tu sulyginai juos su mumis, nešusiais dienos ir kaitros naštą'. [13] Bet jis vienam atsakė: 'Bičiuli, aš tavęs neskriaudžiu! Argi ne už denarą susiderėjai su manimi? [14] Imk, kas tavo, ir eik sau. Aš noriu ir šitam paskutiniam duoti tiek, kiek tau. [15] Nejaugi man nevalia tvarkyti savo reikalų, kaip noriu?! Ar todėl šnairuoji, kad aš geras?!' [16] Taip paskutinieji bus pirmi, o pirmieji — paskutiniai".

TREČIASIS ĮSPĖJIMAS APIE KANČIĄ IR PRISIKĖLIMĄ
(Mk 10, 32—34; Lk 18, 31—33)

[17] Prieš išvykdamas į Jeruzalę, Jėzus pasiėmė skyrium dvylika mokinių ir kelyje kalbėjo jiems: [18] „Štai keliaujame į Jeruzalę, ir Žmogaus Sūnus bus atiduotas aukštiesiems kunigams bei Rašto aiškintojams. Jie pasmerks jį mirti, [19] atiduos pagonims tyčiotis, nuplakti ir nukryžiuoti, bet trečią dieną jis prisikels".

JOKŪBO IR JONO MOTINOS PRAŠYMAS
(Mk 10, 35—40)

[20] Tuomet prie Jėzaus prisiartino Zebedėjaus sūnų motina kartu su savo sūnumis ir parpuolusi prie jo kojų norėjo kažko prašyti. [21] Jėzus

paklausė: „Ko nori?“ Toji atsakė: „Sakyk, kad šitie abu mano sūnūs tavo karalystėje sėdėtų vienas tavo dešinėje, o kitas kairėje“. [22] Jėzus atsakė: „Nežinote, ko prašote. Ar galite gerti taurę, kurią aš gersiu?“ Jie atsakė: „Galime“. [23] Tuomet jis tarė: „Mano taurę, tiesa, jūs gersite, bet sėdėti mano dešinėje ar kairėje — ne mano reikalas jums duoti; tai bus tiems, kuriems mano Tėvo paskirta“. [24] Tai išgirdę kiti dešimt mokinių supyko ant tų brolių.

VADOVAI — TARNAI
(Mk 9, 35; 10, 41—45; Lk 22, 25—27)

[25] O Jėzus, pasivadinęs juos pas save, tarė: „Jūs žinote, kad tautų valdovai engia tautas ir didžiūnai rodo joms savo galią. [26] Tarp jūsų to nebus. Jei kas norėtų tapti didžiausias iš jūsų, tebūnie jūsų tarnas, [27] ir kas panorėtų būti pirmas tarp jūsų, tebūnie jūsų vergas. [28] Žmogaus Sūnus irgi atėjo, ne kad jam tarnautų, bet pats tarnauti ir savo gyvybės atiduoti kaip išpirkos už daugelį“.

JERICHO NEREGIAI
(Mk 10, 46—52; Lk 18, 35—41)

[29] Jiems išeinant iš Jericho, paskui Jėzų sekė didelė minia. [30] Pakelėje sėdėjo du neregiai. Išgirdę praeinant Jėzų, jie ėmė šaukti: „Viešpatie, Dovydo Sūnau, pasigailėk mūsų!“ [31] Minia draudė juos, kad tylėtų. Bet anie dar garsiau šaukė: „Viešpatie, Dovydo Sūnau, pasigailėk mūsų!“ [32] Jėzus sustojo, pasišaukė juos ir paklausė: „Ko norite, kad jums padaryčiau?“ [33] Neregiai sako jam: „Viešpatie, kad atsivertų mūsų akys“. [34] Pasigailėjęs Jėzus palietė jų akis; jie tučtuojau praregėjo ir nusekė paskui jį.

21

MESIJINIS ĮŽENGIMAS Į JERUZALĘ
(Mk 11, 1—11; Lk 19, 28—38; Jn 12, 12—16)

[1] Kai jie prisiartino prie Jeruzalės ir atėjo į Betfagę prie Alyvų kalno, Jėzus pasiuntė du mokinius [2] tardamas: „Eikite į priešais esantį kaimą ir tuojau rasite pririštą asilę su asilaičiu. Atriškite ir atveskite juos man. [3] O jeigu kas imtų dėl to teirautis, atsakykite: 'Jų reikia

Viešpačiui', ir iš karto juos paleis". [4] Tai įvyko, kad išsipildytų pranašo žodžiai:

[5] *Pasakykite Siono dukrai:*
štai atkeliauja tavo karalius.
Jis romus, jis joja ant asilės,
lydimas asilaičio, nešulinio gyvulio jauniklio.

[6] Mokiniai nuėjo ir padarė, kaip Jėzaus buvo įsakyta. [7] Jie atvedė asilę su asilaičiu, apdengė juos savo apsiaustais, o Jėzus užsėdo ant viršaus. [8] Didžiausia minia tiesė drabužius jam ant kelio. Kiti kirto ir klojo ant kelio medžių šakas. [9] Iš priekio ir iš paskos einančios minios šaukė:

„*Osana* Dovydo Sūnui!
Garbė tam, kuris ateina Viešpaties vardu!
Osana aukštybėse!"

[10] Jam įžengus į Jeruzalę, sujudo visas miestas ir klausinėjo: „Kas jis toksai?" [11] O minios kalbėjo: „Tai pranašas Jėzus iš Galilėjos Nazareto".

PREKIAUTOJŲ IŠVAIKYMAS
(Mk 11, 11. 15—17; Lk 19, 45—46; Jn 2, 14—16)

[12] Įėjęs į šventyklą, Jėzus išvarė visus parduodančius ir perkančius šventykloje, išvartė pinigų keitėjų stalus bei karvelių pardavėjų suolus [13] ir tarė jiems: „Parašyta: *Mano namai vadinsis maldos namai,* o jūs pavertėte juos *plėšikų lindyne!*" [14] Šventykloje susirinko prie jo aklų ir raišų, ir jis išgydė juos. [15] Aukštieji kunigai ir Rašto aiškintojai, pamatę stebuklus, kuriuos jis padarė, ir vaikus, šaukiančius šventykloje: „*Osana* Dovydo Sūnui!", [16] įpyko ir prikišo jam: „Ar girdi, ką jie sako?" Jėzus atsiliepė: „Girdžiu. Argi niekada nesate skaitę: *Iš vaikų ir kūdikių lūpų parengei sau gyrių?*" [17] Ir palikęs juos, jis išėjo iš miesto į Betaniją ir ten apsinakvojo.

PASMERKTAS FIGMEDIS. TIKĖJIMO GALYBĖ
(Mk 11, 12—14, 20—24; Lk 17, 6; Mt 17, 20)

[18] Anksti rytą, grįždamas į miestą, Jėzus pasijuto alkanas. [19] Pamatęs pakelėje vieną figmedį, priėjo prie jo, bet nieko nerado, vien tik lapus. Ir tarė: „Tegul per amžius ant tavęs nemegs vaisiai!" Ir figmedis bemat nudžiūvo. [20] Tai pamatę mokiniai nustebo ir sakė: „Kaip

galėjo tas figmedis taip ūmai nudžiūti?" [21] Jėzus atsakė: „Iš tiesų sakau jums: jei turėtumėte tikėjimo ir nesvyruotumėte, ne tik galėtumėte taip padaryti su figmedžiu, bet pasakytumėte šitam kalnui: 'Pasikelk ir meskis į jūrą!', ir taip atsitiktų. [22] Visa, ko tikėdami melsite,— gausite".

KIENO ĮGALIOTAS?
(Mk 11, 27—33; Lk 20, 1—8; Jn 2, 18)

[23] Kai Jėzus atėjo į šventyklą ir pradėjo mokyti, prisiartino prie jo aukštųjų kunigų ir tautos seniūnų, kurie klausė: „Kokia galia tai darai? Kas tau davė šitą galią?" [24] Jėzus atsakė: „Ir aš noriu paklausti jus vieno dalyko. Jei man atsakysite, ir aš pasakysiu, kieno įgaliotas tai darau. [25] Iš kur buvo Jono krikštas? Iš dangaus ar iš žmonių?" Jie samprotavo: „Jei pasakysime — iš dangaus, jis mums prikiš: 'Tai kodėl juo netikėjote?' [26] O jei pasakysime — iš žmonių, reikės bijoti minios, nes visi laiko Joną pranašu". [27] Todėl jie atsakė Jėzui: „Mes nežinome". Tad ir jis atsakė: „Tai nė aš nesakysiu, kokia galia tai darau".

PALYGINIMAS APIE DU SŪNUS
(Lk 7, 29—30; 37—50)

[28] „Kaip jūs manote? Vienas žmogus turėjo du sūnus. Kartą jis kreipėsi į pirmąjį sakydamas: 'Vaike, eik ir padirbėk šiandien vynuogyne'. [29] Šis atsakė: 'Nenoriu', bet vėliau apsigalvojo ir nuėjo dirbti. [30] Paskui tėvas kreipėsi į antrąjį sūnų tais pačiais žodžiais. Šis jam atsakė: 'Einu, viešpatie', bet nenuėjo. [31] Katras iš jų įvykdė tėvo valią?" Jie atsakė: „Pirmasis". Tuomet Jėzus tarė jiems: „Iš tiesų sakau jums: muitininkai ir ištvirkėlės greičiau už jus pateks į Dievo karalystę. [32] Nes Jonas atėjo pas jus teisybės keliu, bet jūs netikėjote juo. O muitininkai ir ištvirkėlės tikėjo. Bet jūs, nors tai matėte, nė vėliau neapsigalvojote ir netikėjote juo".

VYNININKAI ŽMOGŽUDŽIAI
(Mk 12, 1—12; Lk 20, 9—19; Jn 3, 16—17)

[33] „Pasiklausykite kito palyginimo. Buvo šeimininkas, kuris *įveisė vynuogyną, sumūrijo aptvarą, įrengė spaustuvą, pastatė bokštą,* išnuomojo vynininkams [34] ir iškeliavo į svetimą šalį. Atėjus vaisių metui,

jis siuntė tarnus pas vynininkus atsiimti savosios vaisių dalies. [35] Bet vynininkai, nutvėrę jo tarnus, vieną primušė, antrą nužudė, o trečią užmušė akmenimis. [36] Jis vėl siuntė tarnų, daugiau negu pirma. Bet vynininkai ir su šitais pasielgė kaip su anais. [37] Galop jis išsiuntė pas juos savo sūnų manydamas: 'Jie drovėsis mano sūnaus'. [38] Tačiau vynininkai, išvydę sūnų, ėmė kalbėtis: 'Tai įpėdinis! Eime, užmuškime jį ir turėsime palikimą'. [39] Nutvėrę jie išmetė jį iš vynuogyno ir užmušė. [40] Tad ką gi atvykęs vynuogyno šeimininkas padarys su tais vynininkais?" [41] Jie atsakė: „Jis žiauriai nužudys piktadarius ir išnuomos vynuogyną kitiems vynininkams, kurie atėjus metui atiduos vaisių". [42] Tuomet Jėzus tarė: „Ar niekada nesate skaitę Raštuose:

Akmuo, kurį statytojai atmetė,
tapo kertiniu akmeniu.
Tai Viešpaties padaryta
ir mūsų akims tai nuostabą kelia.

[43] Todėl sakau jums: Dievo karalystė bus iš jūsų atimta ir atiduota tautai, kuri duos vaisių. [44] Kas nukris ant to akmens, tas suduš, o ant ko akmuo užgrius, tas bus sutriuškintas".

[45] Išgirdę palyginimus, vyresnieji kunigai ir fariziejai suprato, kad Jėzus kalba apie juos. [46] Jie stengėsi jį suimti, tačiau bijojo liaudies, nes ji laikė Jėzų pranašu.

22

PALYGINIMAS APIE KARALAIČIO VESTUVES
(Lk 14, 16—24)

[1] Jėzus vėl ėmė kalbėti palyginimais: [2] „Su dangaus karalyste yra panašiai kaip su karaliumi, kuris kėlė savo sūnui vestuves. [3] Jis išsiuntė tarnus šaukti pakviestųjų į vestuvių pokylį, bet tie nepanorėjo eiti. [4] Tuomet jis vėl siuntė kitus tarnus liepdamas: 'Sakykite pakviestiesiems: Štai aš surengiau pokylį, mano jaučiai ir penimi veršiai papjauti ir viskas surengta. Ateikite į vestuves!' [5] Tačiau kviečiamieji to nepaisė ir nuėjo kas sau: vienas lauko arti, kitas prekiauti, [6] o kiti tarnus nutvėrę išniekino ir užmušė. [7] Tuomet karalius užsirūstino ir nusiuntęs kariuomenę sunaikino anuos žmogžudžius ir padegė jų

miestą. [8] Galop jis tarė tarnams: 'Vestuvės, tiesa, surengtos, bet pakviestieji nebuvo verti. [9] Todėl eikite į kryžkeles ir ką tik rasite, kvieskite į vestuves'. [10] Tie tarnai išėjo į kelius ir surinko visus, ką tik sutiko, blogus ir gerus. Vestuvių menė buvo pilna sėdinčių už stalo. [11] Karalius atėjo pasižiūrėti svečių ir pamatė ten žmogų, neapsirengusį vestuvių drabužių. [12] Jis tarė jam: 'Bičiuli, kaip čia įėjai neturėdamas vestuvių drabužio?' Tasai tylėjo. [13] Tuomet karalius paliepė tarnams: 'Surižkite jam rankas ir kojas ir išmeskite jį laukan į tamsybes. Ten bus verksmas ir dantų griežimas'. [14] Nes daug pašauktų, bet maža išrinktų".

DIEVAS IR CIESORIUS
(Mk 12, 13—17; Lk 20, 20—26; Rom 13, 7)

[15] Tuomet fariziejai pasitraukė ir tarėsi, kaip jį sugauti kalboje. [16] Jie nusiuntė pas jį savo mokinių kartu su Erodo šalininkais paklausti: „Mokytojau, mes žinome, kad esi tiesakalbis, mokai tikro Dievo kelio ir niekam nepataikauji, nes nežiūri žmonių poaukščių. [17] Tad pasakyk, kaip manai: valia mokėti ciesoriui mokesčius ar ne?" [18] Suprasdamas jų klastą, Jėzus tarė: „Kam spendžiate man pinkles, veidmainiai? [19] Parodykite man mokesčių pinigą!" Jie padavė jam denarą. [20] Jis paklausė: „Kieno čia paveikslas ir įrašas?" [21] Jie atsakė: „Ciesoriaus". Tuomet Jėzus tarė: „Atiduokite tad, kas ciesoriaus, ciesoriui, o kas Dievo — Dievui". [22] Tai girdėdami jie stebėjosi ir palikę jį nuėjo.

MIRUSIŲJŲ PRISIKĖLIMAS
(Mk 12, 18—27; Lk 20, 27—40)

[23] Tą pačią dieną atėjo pas jį sadukėjų, kurie nepripažįsta mirusiųjų prisikėlimo, ir klausė: [24] „Mokytojau, Mozė yra pasakęs: *Jei kas mirtų bevaikis, tegul jo brolis veda jo žmoną ir pažadina savo broliui palikuonių.* [25] Šit pas mus yra buvę septyni broliai. Pirmasis vedęs mirė ir neturėdamas vaikų paliko savo žmoną broliui. [26] Taip atsitiko antrajam ir trečiajam iki septintojo. [27] Visų paskiausiai numirė ta moteris. [28] Tad kai mirusieji prisikels, kuriam iš septynių ji bus žmona? Juk visi yra ją turėję". [29] Jėzus jiems atsakė: „Jūs klystate nepažindami nei Raštų, nei Dievo galybės. [30] Prisikėlę nei ves, nei tekės, bet bus kaip Dievo angelai danguje. [31] O apie mirusiųjų prisikėlimą ar nesate skaitę, kas jums Dievo pasakyta: [32] *Aš esu Abraomo Dievas,*

Izaoko Dievas ir Jokūbo Dievas. Jis ne mirusiųjų, bet gyvųjų Dievas!" [33] Tai girdėdama minia stebėjosi jo mokslu.

DIDŽIAUSIAS ĮSAKYMAS
(Mk 12, 28—31; Lk 10, 25—28; Rom 13, 8—10)

[34] Fariziejai, išgirdę, kad Jėzus privertęs nutilti sadukėjus, susirinko draugėn, [35] ir vienas iš jų, Įstatymo mokytojas, mėgindamas jį paklausė: [36] „Mokytojau, koks įsakymas yra didžiausias Įstatyme?" [37] Jėzus jam atsakė: *„Mylėk Viešpatį, savo Dievą, visa širdimi, visa siela ir visu protu.* [38] Tai didžiausias ir pirmasis įsakymas. [39] Antrasis — panašus į jį: *Mylėk savo artimą kaip save patį.* [40] Šitais dviem įsakymais remiasi visas Įstatymas ir Pranašai".

MESIJAS IR DOVYDAS
(Mk 12, 35—37; Lk 20, 41—44)

[41] Kol fariziejai tebebuvo susirinkę, Jėzus juos paklausė: [42] „Ką jūs manote apie Mesiją? Kieno jis sūnus?" Jie atsakė: „Dovydo". [43] Jis tarė jiems: „O kodėl gi Dovydas, Dvasios įkvėptas, vadina jį Viešpačiu sakydamas:

[44] *Viešpats tarė mano Viešpačiui:*
Sėskis mano dešinėje,
aš patiesiu tavo priešus
tarsi pakojį po tavo kojų.

[45] Jei tad Dovydas vadina jį Viešpačiu, kaipgi tada jis gali būti jo sūnus?!" [46] Ir nė vienas negalėjo jam atsakyti nė žodžio, nei kas nors drįso nuo tos dienos jį klausinėti.

23

VEIDMAINYSTĖ
(Mk 12, 38—39; Lk 11, 43—46; 20, 46)

[1] Anuomet Jėzus kreipėsi į minią ir į savo mokinius: [2] „Į Mozės krasę atsisėdo Rašto aiškintojai ir fariziejai. [3] Todėl visa, ką jie liepia, darykite ir laikykitės, tačiau nesielkite, kaip jie elgiasi, nes jie kalba, bet nedaro. [4] Jie riša sunkias, nepakeliamas naštas ir krauna

žmonėms ant pečių, o patys nenori jų nė pirštu pajudinti. [5] Jie viską daro, kad būtų žmonių matomi. Jie pasiplatina maldos diržus ir pasididina apsiaustų spurgus. [6] Jie mėgsta pirmąsias vietas pokyliuose bei pirmuosius krėslus sinagogose, [7] mėgsta sveikinimus aikštėse ir trokšta, kad žmonės vadintų juos 'rabi'.

[8] O jūs nesivadinkite 'rabi', nes turite vienintelį Mokytoją, o jūs visi esate broliai. [9] Ir nė vieno iš savųjų nevadinkite tėvu, nes turite vienintelį Tėvą danguje. [10] Taip pat nesivadinkite mokytojais, nes jūsų vienintelis Mokytojas yra Kristus. [11] Kas iš jūsų didesnis, tebūnie jums tarnas. [12] Nes kas save aukština, bus pažemintas, o kas save žemina, bus išaukštintas".

VARGAS VEIDMAINIAMS!
(Mk 12, 38—40; Lk 11, 39—52)

[13] „Vargas jums, veidmainiai Rašto aiškintojai ir fariziejai! Jūs užrakinate žmonėms dangaus karalystę ir nei patys neinate, nei trokštančių į ją patekti neleidžiate.[(14)]

[15] Vargas jums, veidmainiai Rašto aiškintojai ir fariziejai! Jūs keliaujate per jūrą ir sausumą, kad laimėtumėte vieną naujatikį, o kai toks atsiranda, jūs padarote iš jo pragaro vaiką, dvigubai blogesnį už jus pačius.

[16] Vargas jums, aklieji vadai, kurie mokote: 'Jei kas prisiektų šventykla, tai nieko, o jei kas prisiektų šventyklos auksu, tai jis įsipareigoja'. [17] Kvaili jūs ir akli! Kas gi didesnis — auksas ar šventovė, kuri pašventina auksą? [18] Arba, anot jūsų: 'Jei kas prisiektų aukuru, tai nieko, o jei kas prisiektų atnaša ant aukuro, tai jis įpareigotas'. [19] Akli! Kas gi didesnis — atnaša ar aukuras, kuris pašventina atnašą? [20] Todėl kas prisiekia aukuru, tas prisiekia ir tuo, kas ant jo padėta, [21] o kas prisiekia šventove, prisiekia ja ir tuo, kuris joje gyvena. [22] Ir kas prisiekia dangumi, prisiekia Dievo sostu ir tuo, kuris jame sėdi.

[23] Vargas jums, veidmainiai Rašto aiškintojai ir fariziejai! Jūs duodate dešimtinę nuo mėtų, krapų ir kmynų, o pamirštate, kas svarbiausia Įstatyme,— teisingumą, gailestingumą ir ištikimybę. Reikia tai daryti ir ano neapleisti! [24] Aklieji vadai, jūs iškošiate uodą, o praryjate kupranugarį...

[25] Vargas jums, veidmainiai Rašto aiškintojai ir fariziejai! Jūs valote taurės bei dubens išorę, o viduje esate pilni gobšumo ir nesi-

valdymo. [26] Aklasai fariziejau! Pirmiau išvalyk taurės vidų, tai bus tikrai švari ir išorė!

[27] Vargas jums, veidmainiai Rašto aiškintojai ir fariziejai! Jūs panašūs į pabaltintus antkapius, kurie iš paviršiaus gražiai atrodo, o viduje pilni numirėlių kaulų ir visokių nešvarumų. [28] Taip ir jūs iš paviršiaus atrodote žmonėms teisūs, o viduje esate pilni veidmainystės ir nedorumo.

[29] Vargas jums, veidmainiai Rašto aiškintojai ir fariziejai! Jūs statote pranašams antkapius, puošiate teisiųjų paminklus [30] ir sakote: 'Jei būtume gyvenę savo protėvių dienomis, nebūtume kartu su jais susitepę pranašų krauju'. [31] Taigi jūs patys prieš save liudijate, jog esate pranašų žudytojų vaikai. [32] Pripildykite gi savo tėvų saiką!"

NEIŠVENGIAMA BAUSMĖ
(Lk 11, 49—51)

[33] „Gyvatės! Angių išperos! Kaip jūs ištrūksite nuo pasmerkimo į pragarą?! [34] Todėl štai siunčiu pas jus pranašų, išminčių ir Rašto aiškintojų. Vienus iš jų jūs užmušite ir nukryžiuosite, kitus plaksite sinagogose ir persekiosite nuo miesto iki miesto, [35] kad ant jūsų kristų visas nekaltas kraujas, pralietas žemėje, pradedant teisiojo Abelio krauju ir baigiant krauju Barachijo sūnaus Zacharijo, kurį jūs nužudėte tarp šventovės ir aukuro. [36] Iš tiesų sakau jums: visa tai ištiks šitą kartą".

ĮSPĖJIMAS JERUZALEI
(Lk 13, 34—35)

[37] „Jeruzale, Jeruzale! Tu žudai pranašus ir užmuši akmenimis tuos, kurie pas tave siųsti. Kiek kartų norėjau surinkti tavo vaikus, kaip višta surenka savo viščiukus po sparnais, o tu nenorėjai! [38] *Štai jūsų namai bus jums palikti tušti.* [39] Taigi aš jums sakau: nuo dabar jūs manęs nebematysite, kol netarsite: *Garbė tam, kuris ateina Viešpaties vardu!"*

Kalba apie Jeruzalės sugriovimą ir pasaulio pabaigą

24

ĮŽANGA
(Mk 13, 1—4; Lk 21, 5—7)

[1] Išėjęs iš šventyklos, Jėzus keliavo tolyn. Čia priėjo mokiniai, rodydami jam į šventyklos rūmus. [2] O jis pasakė: „Ar matote visa tai? Iš tiesų sakau jums: čia neliks akmens ant akmens, viskas bus išgriauta". [3] Kai jis atsisėdo Alyvų kalne, priėjo vieni mokiniai ir klausė: „Pasakyk mums, kada tai įvyks? Ir koks tavo atėjimo ir pasaulio pabaigos ženklas?"

BŪSIMŲJŲ NELAIMIŲ PRADŽIA
(Mk 13, 5—13; Lk 21, 8—19)

[4] Jėzus jiems atsakė: „Žiūrėkite, kad jūsų kas nesuklaidintų. [5] Daug kas ateis su mano vardu ir sakys: 'Aš Mesijas!', ir daugelį suklaidins. [6] Girdėsite apie karus ir karų gandus. Žiūrėkite, kad neišsigąstumėte, nes reikia, kad visa tai įvyktų. [7] Bet tai dar ne galas. Tauta sukils prieš tautą ir karalystė prieš karalystę. Vietomis bus badmečių ir žemės drebėjimų. [8] Tačiau visa tai — tik kentėjimų pradžia.

[9] Paskui jus atiduos kankinti ir žudyti. Jūs būsite dėl manęs visų tautų nekenčiami. [10] Daugelis nupuls, ims vieni kitus išdavinėti ir vieni kitų nekęsti. [11] Atsiras daug netikrų pranašų, kurie daugelį suvedžios. [12] Kadangi įsigalės neteisybė, daugelio meilė atšals. [13] O kas ištvers iki galo, bus išgelbėtas. [14] Ir bus paskelbta ši karalystės Evangelija visame pasaulyje paliudyti visoms tautoms. Ir tada ateis galas".

BAISUS JERUZALĖS LIKIMAS
(Mk 13, 14—23; Lk 21, 20—24; Danieliaus 9, 27)

[15] „Kai tik pamatysite pranašo Danieliaus paskelbtą *sunaikinimo pabaisą, stovinčią šventoje vietoje* (skaitytojas teįsidėmi!), [16] tuomet kas bus Judėjoje, tebėga į kalnus, [17] kas ant stogo, tenelipa žemėn pasiimti iš namų savo daiktų, [18] o kas laukuose, tenegrįžta pasiimti

apsiausto. [19] Vargas nėščioms ir žindančioms anomis dienomis! [20] Melskitės, kad jums netektų bėgti žiemą ar šabo dieną. [21] Tuomet bus didelis *suspaudimas, kokio nėra buvę nuo pasaulio pradžios iki dabar* ir kokio daugiau nebebus. [22] Ir jeigu tos dienos nebūtų sutrumpintos, neišsigelbėtų nė vienas žmogus. Bet dėl išrinktųjų tos dienos bus sutrumpintos.

[23] Jei tada kas nors jums sakytų: 'Štai čia Mesijas' arba: 'Jis tenai!',— netikėkite. [24] Atsiras netikrų mesijų ir netikrų pranašų, ir jie darys didelių ženklų bei stebuklų, mėgindami suklaidinti, jei tai įmanoma, net išrinktuosius. [25] Štai jus apie tai iš anksto įspėjau!"

ŽMOGAUS SŪNAUS ATĖJIMAS
(Mk 13, 24—27; Lk 17, 23—24; 21, 25—27)

[26] „Tad jeigu jums sakytų: 'Štai jis tyruose!', neikite. 'Štai jis namų gilumoje!', netikėkite. [27] Kaip žaibas tvykstelėja iš rytų ir nušvinta iki vakarų, taip bus ir su Žmogaus Sūnaus atėjimu. [28] Kur bus lavonų, ten sulėks ir maitvanagiai.

[29] Netrukus po tų nelaimių dienų *saulė užtems, mėnulis nebeduos šviesos, žvaigždės kris* iš dangaus, ir *dangaus galybės* bus sukrėstos. [30] Tuomet danguje pasirodys Žmogaus Sūnaus ženklas, o *visos žemės tautos ims raudoti* ir pamatys *Žmogaus Sūnų, ateinantį dangaus debesyse* su didžia galybe ir šlove. [31] Jis pasiųs savo angelus, kurie skardžiais trimitų garsais surinks jo išrinktuosius iš visų keturių šalių, nuo vieno dangaus pakraščio iki kito".

ATĖJIMO LAIKAS
(Mk 13, 28—32; Lk 21, 29—33; Mt 10, 23)

[32] „Pasimokykite iš palyginimo su figmedžiu: kai jo šaka suminkštėja ir sprogsta lapai, jūs žinote, jog artinasi vasara. [33] Taip pat visa tai išvydę žinokite, jog jis arti, prie slenksčio. [34] Iš tiesų sakau jums: nepraeis nė ši karta, iki visa tai įvyks. [35] Dangus ir žemė praeis, o mano žodžiai nepraeis. [36] Tačiau tos dienos ir valandos niekas nežino, nei dangaus angelai, nei Sūnus, o vien tik Tėvas".

RAGINIMAS BUDĖTI
(Lk 17, 26—27. 34—35; 12, 39—40)

[37] „Kaip yra buvę Nojaus dienomis, taip bus ir Žmogaus Sūnui ateinant. [38] Kaip dienomis prieš tvaną žmonės nieko nenumanydami

valgė, gėrė, vedė ir tekėjo iki pat dienos, kurią Nojus įlipo į laivą, [39] kai užėjo tvanas ir visus nusinešė, taip bus ir tada, kai ateis Žmogaus Sūnus. [40] Tuomet du bus kartu lauke, ir vienas bus paimtas, o kitas paliktas. [41] Dvi mals vienomis girnomis, ir viena bus paimta, o kita palikta. [42] Todėl budėkite, nes nežinote, kurią dieną ateis jūsų Viešpats. [43] Supraskite ir tai: jeigu šeimininkas žinotų, kurią nakties valandą ateis vagis, jis budėtų ir neleistų jam įsilaužti į namus. [44] Todėl ir jūs būkite pasirengę, nes Žmogaus Sūnus ateis, kai nesitikėsite".

PALYGINIMAS APIE TARNUS
(Lk 12, 42—46)

[45] „Kas yra tas ištikimas bei protingas tarnas, kurį šeimininkas paskyrė deramu laiku maitinti šeimynos? [46] Laimingas toksai tarnas, kurį sugrįžęs šeimininkas ras gerai besidarbuojantį. [47] Iš tiesų sakau jums: jį paskirs valdyti visų savo turtų. [48] O jei anas tarnas bus blogas ir tars pats sau: 'Mano šeimininkas neskuba grįžti', [49] ir pradės mušti savo tarnybos draugus, valgyti, ūžti su girtuokliais,— [50] to tarno šeimininkas sugrįš vieną gražią dieną, kai jis nelaukia, ir tokią valandą, kurią jis nė manyti nemano. [51] Jis žiauriai nubaus jį ir paskirs jam dalį su veidmainiais. Ten bus verksmas ir dantų griežimas".

25

PALYGINIMAS APIE DEŠIMTĮ MERGAIČIŲ
(Lk 12, 35—38)

[1] „Tada su dangaus karalyste bus panašiai kaip su dešimtimi mergaičių, kurios pasiėmusios žibintus išėjo pasitikti jaunikio. [2] Penkios iš jų buvo paikos ir penkios protingos. [3] Taigi paikosios pasiėmė žibintus, o nepasiėmė alyvos. [4] Protingosios kartu su žibintais pasiėmė induose ir alyvos. [5] Jaunikiui vėluojant, visos ėmė snausti ir užmigo. [6] Vidurnaktį pasigirdo balsai: 'Štai jaunikis! Išeikite pasitikti!' [7] Tuomet visos mergaitės atsikėlė ir taisėsi žibintus. [8] Paikosios sakė protingosioms: 'Duokite mums alyvos, nes mūsų žibintai gęsta'. [9] Protingosios atsakė: 'Kad kartais nepristigtų ir mums, ir jums, verčiau nueikite pas prekiautojus ir nusipirkite'. [10] Joms beeinant pirkti,

atėjo jaunikis. Kurios buvo pasiruošusios, įėjo kartu su juo į vestuves, ir durys buvo uždarytos. [11] Vėliau atėjo ir anos mergaitės ir ėmė prašytis: 'Gerbiamasis, atidaryk, čia mes!' [12] O jis atsakė: 'Iš tiesų sakau jums: aš jūsų nepažįstu!' [13] Taigi budėkite, nes nežinote nei dienos, nei valandos".

PALYGINIMAS APIE TALENTUS
(Lk 19, 12—27; Mk 13, 33—37)

[14] „Bus taip, kaip atsitiko vienam žmogui, kuris, iškeliaudamas į svetimą šalį, pasišaukė tarnus ir pavedė jiems savo turtą. [15] Vienam jis davė penkis talentus, kitam du, trečiam vieną — kiekvienam pagal jo gabumus — ir iškeliavo. [16] Tas, kuris gavo penkis talentus, tuojau nuėjęs ėmė verstis ir pelnė kitus penkis. [17] Taip pat kuris gavo du talentus, pelnė kitus du. [18] O kuris buvo gavęs vieną, nuėjo, iškasė duobę ir paslėpė šeimininko pinigus.

[19] Praslinkus nemaža laiko, anų tarnų šeimininkas grįžo ir pradėjo daryti su jais apyskaitą. [20] Atėjo tas, kuris buvo gavęs penkis talentus; jis atnešė kitus penkis ir tarė: 'Šeimininke, davei man penkis talentus, štai aš pelniau kitus penkis'. [21] Šeimininkas atsakė: 'Gerai, šaunusis ir ištikimasis tarne! Kadangi buvai ištikimas mažuose dalykuose, aš tau pavesiu didelius. Eikš į savo šeimininko džiaugsmą!' [22] Taip pat tas, kuris buvo gavęs du talentus, atėjęs pasakė: 'Šeimininke, davei man du talentus, štai aš pelniau kitus du'. [23] Šeimininkas tarė: 'Gerai, šaunusis ir ištikimasis tarne! Kadangi buvai ištikimas mažuose dalykuose, aš tau pavesiu didelius. Eikš į savo šeimininko džiaugsmą!' [24] Prisiartinęs tasai, kuris buvo gavęs vieną talentą, sakė: 'Šeimininke, aš žinojau, kad tu — žmogus kietas: pjauni, kur nesėjai, renki, kur nebarstei. [25] Pabijojęs nuėjau ir paslėpiau tavo talentą žemėje. Še, imkis, kas tavo'. [26] Šeimininkas jam atsakė: 'Blogasis tarne, tinginy! Tu žinojai, kad aš pjaunu, kur nesėjau, renku, kur nebarsčiau. [27] Taigi tau reikėjo leisti mano pinigus į apyvartą, ir sugrįžęs aš būčiau gavęs juos su palūkanomis. [28] Todėl atimkite iš jo talentą ir atiduokite tam, kuris turi dešimt talentų. [29] Kiekvienam, kas turi, bus duota, ir jis turės su perteklium, o iš neturinčio bus atimta ir tai, ką jis turi. [30] Šitą netikusį tarną išmeskite į tamsybes. Ten bus verksmas ir dantų griežimas'"

PASKUTINIS TEISMAS

[31] „Kai ateis Žmogaus Sūnus savo šlovėje ir kartu su juo visi angelai, tada jis atsisės savo garbės soste. [32] Jo akivaizdoje bus surinkti visų tautų žmonės, ir jis perskirs juos, kaip piemuo atskiria avis nuo ožių. [33] Avis jis pastatys dešinėje, ožius — kairėje.

[34] Ir tars karalius stovintiems dešinėje: 'Ateikite, mano Tėvo palaimintieji, paveldėkite nuo pasaulio sukūrimo jums paruoštą karalystę!

[35] Nes aš buvau išalkęs, ir jūs mane pavalgydinote,
buvau ištroškęs, ir mane pagirdėte,
buvau keleivis, ir mane priglaudėte,
[36] buvau nuogas — mane aprengėte,
ligonis — mane aplankėte,
kalinys — atėjote pas mane'.

[37] Tuomet teisieji klaus: 'Viešpatie, kada gi mes tave matėme alkaną ir pavalgydinome, trokštantį ir pagirdėme? [38] Kada gi mes matėme tave keliaujantį ir priglaudėme ar nuogą ir aprengėme? [39] Kada gi matėme tave sergantį ar kalinį ir aplankėme?' [40] Ir atsakys jiems karalius: 'Iš tiesų sakau jums, kiek kartų tai padarėte vienam iš šitų mažiausiųjų mano brolių, man padarėte'.

[41] Paskui jis prabils į stovinčius kairėje: 'Eikite šalin nuo manęs, prakeiktieji, į amžinąją ugnį, kuri prirengta velniui ir jo angelams!

[42] Nes aš buvau išalkęs, ir jūs manęs nepavalgydinote,
buvau ištroškęs, ir manęs nepagirdėte,
[43] buvau keleivis, ir manęs nepriglaudėte,
nuogas — neaprengėte,
ligonis ir kalinys — ir jūs manęs neaplankėte'.

[44] Tuomet jie atsakys: 'Viešpatie, kada gi mes tave matėme alkaną ar ištroškusį, ar keleivį, ar nuogą, ar ligonį, ar kalinį ir tau nepatarnavome?' [45] Tuomet jis pasakys jiems: 'Iš tiesų sakau jums: kiek kartų taip nepadarėte vienam iš šitų mažiausiųjų, nė man nepadarėte'. [46] Ir eis šitie į amžinąjį kentėjimą, o teisieji į amžinąjį gyvenimą“.

JĖZAUS KRISTAUS KANČIA IR PRISIKĖLIMAS

26

SANKALBA PRIEŠ JĖZŲ
(Mk 14, 1—2; Lk 22, 1—2)

[1] Baigęs visas tas kalbas, Jėzus tarė savo mokiniams: [2] „Jūs žinote, kad po dviejų dienų bus Velykos ir Žmogaus Sūnus bus atiduotas nukryžiuoti".

[3] Tuomet aukštieji kunigai bei tautos seniūnai susirinko į rūmus vyriausiojo kunigo, kuris vadinosi Kajafas, [4] ir nusprendė suimti Jėzų klasta ir nužudyti. [5] Bet jie sakė: „Tik ne per šventes, kad liaudyje nekiltų sąmyšio".

PATEPIMAS LAIDOTUVĖMS
(Mk 14, 3—9; Jn 12, 1—8)

[6] Kai Jėzus viešėjo Betanijoje, Simono Raupsuotojo namuose, [7] atėjo moteris, alebastriniu brangaus kvapiojo aliejaus indu nešina, ir jam, sėdinčiam prie stalo, išpylė ant galvos. [8] Tai pamatę mokiniai pasipiktino ir kalbėjo: „Kam toks eikvojimas? [9] Juk buvo galima aliejų brangiai parduoti ir išdalyti pinigus vargšams". [10] Tai išgirdęs Jėzus tarė: „Kam skaudinate moterį? Ji man padarė gerą darbą! [11] Vargšų jūs visuomet turite su savimi, o mane — ne visuomet. [12] Išpildama aliejų ant mano kūno, ji tai padarė mano laidotuvėms. [13] Iš tiesų sakau jums: visame pasaulyje, kur tik bus skelbiama ši Evangelija, ir jos atminimui bus pasakojama, ką yra padariusi".

IŠDAVYSTĖS KAINA
(Mk 14, 10—11; Lk 22, 3—6)

[14] Tuomet vienas iš Dvylikos, vardu Judas Iskarijotas, nuėjo pas aukštuosius kunigus [15] ir tarė: „Ką man duosite, jeigu jį išduosiu jums?" *Tie pasiūlė trisdešimt sidabrinių.* [16] Ir nuo to meto jis ieškojo progos išduoti Jėzų.

PASKUTINĖ VAKARIENĖ
(Mk 14, 12—21; Lk 22, 7—14, 21—23; Jn 13, 21—30)

[17] Pirmąją Neraugintos duonos dieną mokiniai atėjo pas Jėzų ir paklausė: „Sakyk, kur paruošti tau Velykų vakarienę?“ [18] Jis atsakė: „Eikite į miestą pas tokį žmogų ir sakykite jam: 'Mokytojas sako: Mano metas jau atėjo. Pas tave valgysiu Velykų vakarienę su savo mokiniais'“. [19] Mokiniai padarė, kaip buvo Jėzaus įsakyta, ir paruošė Velykų stalą.

[20] Atėjus vakarui, Jėzus su dvylika mokinių susirinko prie stalo. [21] Pradėjus valgyti, jis tarė: „Iš tiesų sakau jums: vienas iš jūsų mane išduos“. [22] Jie labai nuliūdo ir ėmė už kits kito klausinėti: „Nejaugi aš, Viešpatie?“ [23] Jis atsakė: „Mane išduos dažantis kartu su manim duoną dubenyje. [24] Žmogaus Sūnus, tiesa, eina savo keliu, kaip apie jį parašyta, bet vargas tam žmogui, kuris išduos Žmogaus Sūnų. Geriau jam būtų buvę negimti“. [25] Jo išdavėjas Judas paklausė: „Nejaugi aš, rabi?!“ Jis atsakė: „Taip, tu!“

EUCHARISTIJOS ĮSTEIGIMAS
(Mk 14, 22—25; Lk 22, 19—20; 1 Kor 11, 23—25)

[26] Vakarieniaujant Jėzus paėmė duoną, sukalbėjo palaiminimą, laužė ir davė mokiniams tardamas: „Imkite ir valgykite: tai yra mano kūnas“. [27] Paskui, paėmęs taurę, sukalbėjo padėkos maldą ir davė jiems tardamas: „Gerkite iš jos visi, [28] nes tai yra mano kraujas, Sandoros kraujas, kuris už daugelį išliejamas nuodėmėms atleisti. [29] Ir sakau jums: nuo šiol aš nebegersiu šito vynmedžio vaisiaus iki tos dienos, kada su jumis gersiu jį naują savo Tėvo karalystėje“.

ĮSPĖJIMAS PETRUI
(Mk 14, 26—31; Lk 22, 31—34; Jn 13, 36—38; 16, 32)

[30] Pagiedoję himną, jie išėjo į Alyvų kalną. [31] Tada Jėzus jiems kalbėjo: „Šią naktį jūs visi manimi pasipiktinsite, nes parašyta: *Ištiksiu piemenį, ir avių kaimenė išsisklaidys.* [32] O kai prisikelsiu, aš nueisiu pirma jūsų į Galilėją“. [33] Petras atsiliepė: „Jei net visi tavimi pasipiktintų, aš niekuomet nepasipiktinsiu!“ [34] Jėzus jam tarė: „Iš tiesų sakau tau: šią naktį, dar gaidžiui nepragydus, tu tris kartus manęs išsiginsi“. [35] Bet Petras tvirtino: „Jei man reikėtų net mirti kartu su tavimi, vis tiek tavęs neišsiginsiu!“ Taip kalbėjo ir visi mokiniai.

ALYVŲ KALNE
(Mk 14, 32—42; Lk 22, 40—46; Jn 18, 1)

[36] Netrukus Jėzus su jais atėjo į ūkį, vadinamą Getsemane, ir tarė mokiniams: „Pasėdėkite čia, kol aš ten nuėjęs melsiuos". [37] Pasiėmęs Petrą ir abu Zebedėjaus sūnus, pradėjo liūdėti ir sielvartauti. [38] Tada tarė jiems: „Mano siela mirtinai nuliūdusi. Likite čia ir pabudėkite kartu su manimi". [39] Kiek toliau paėjęs, parpuolė kniūpsčias ir meldėsi: „Mano Tėve, jeigu įmanoma, teaplenkia mane ši taurė. Tačiau ne kaip aš noriu, bet kaip tu!" [40] Jis sugrįžo pas mokinius ir radęs juos miegančius tarė Petrui: „Negalėjote nė vienos valandos pabudėti su manimi? [41] Budėkite ir melskitės, kad nepatektumėte į pagundą. Dvasia ryžtinga, bet kūnas silpnas". [42] Ir vėl nuėjo antrą kartą ir meldėsi: „Mano Tėve, jei ši taurė negali praeiti mano negerta, tebūnie tavo valia!"

[43] Sugrįžęs vėl rado juos snaudžiančius — jų akys buvo mieguistos. [44] Tuomet, palikęs juos, vėl nuėjo ir trečią kartą meldėsi tais pačiais žodžiais. [45] Paskui grįžo pas mokinius ir tarė: „Jūs vis dar miegate ir ilsitės... Štai atėjo valanda, kai Žmogaus Sūnus atiduodamas į nusidėjėlių rankas. [46] Kelkitės, eime! Štai mano išdavėjas čia pat".

JĖZAUS SUĖMIMAS
(Mk 14, 43—53; Lk 22, 47—53; Jn 18, 2—11)

[47] Jam dar kalbant, štai pasirodė Judas, vienas iš Dvylikos, o su juo didelis būrys, ginkluotas kalavijais ir vėzdais, atsiųstas aukštųjų kunigų ir tautos seniūnų. [48] Jo išdavėjas buvo nurodęs jiems ženklą sakydamas: „Kurį pabučiuosiu, tai tas! Suimkite jį!" [49] Ir tuojau priėjęs prie Jėzaus tarė: „Sveikas, rabi!" ir pabučiavo jį. [50] O Jėzus jam tarė: „Bičiuli, ko atėjai?" Tuomet jie pripuolę nutvėrė jį ir suėmė. [51] Ir štai vienas iš Jėzaus palydovų ištiesė ranką, išsitraukė kalaviją, puolė vyriausiojo kunigo tarną ir nukirto jam ausį. [52] Bet Jėzus jam tarė: „Kišk kalaviją atgal, kur buvo, nes visi, kurie griebiasi kalavijo, nuo kalavijo ir žus. [53] Gal manai, jog aš negaliu paprašyti savo Tėvą ir jis bemat neatsiųstų man per dvylika legionų angelų?! [54] Bet kaipgi išsipildytų Raštai, kad šitaip turi atsitikti?!" [55] Tą valandą Jėzus tarė būriui: „Tarsi plėšiko išėjote sugauti manęs su kalavijais ir vėzdais. Aš kasdien sėdėjau šventykloje mokydamas, ir manęs nesuėmėte. [56] Bet viskas šitaip dedasi, kad išsipildytų pranašų Raštai". Tada visi mokiniai palikę jį pabėgo.

JĖZUS AUKŠČIAUSIAJAME TEISME
(Mk 14, 53—65; Lk 22, 54—55; 66—71; Jn 18, 15—16, 24)

[57] Tie, kurie buvo suėmę Jėzų, nuvedė jį pas vyriausiąjį kunigą Kajafą, kur buvo susirinkę Rašto aiškintojai ir seniūnai. [58] Petras sekė jį iš tolo iki vyriausiojo kunigo rūmų ir įėjęs į kiemą atsisėdo su tarnais pažiūrėti, kuo viskas baigsis.

[59] Tuo tarpu aukštieji kunigai ir visa teismo taryba ieškojo neteisingo parodymo prieš Jėzų, kad galėtų jį nuteisti mirti, [60] tačiau nerado, nors daug buvo atėję neteisingų liudytojų. Pagaliau išėjo priekin du [61] ir tarė: „Šitas yra sakęs: 'Aš galiu sugriauti Dievo šventyklą ir per tris dienas ją vėl atstatyti'“. [62] Tada atsistojęs vyriausiasis kunigas paklausė Jėzų: „Tu nieko neatsakai į šituos kaltinimus?!“ [63] Bet Jėzus tylėjo. Tuomet vyriausiasis kunigas jam tarė: „Prisaikdinu tave gyvuoju Dievu, kad mums pasakytum, ar tu Mesijas, Dievo Sūnus?!“ [64] Jėzus atsakė: „Taip yra, kaip sakai. Bet aš jums sakau: nuo šiol jūs matysite *Žmogaus Sūnų sėdintį* Visagalio *dešinėje ir ateinantį dangaus debesyse!*“ [65] Tuomet vyriausiasis kunigas persiplėšė drabužius ir sušuko: „Jis piktžodžiauja! Kam dar mums liudytojai?! Štai girdėjote piktžodžiavimą. [66] Kaip jums regis?“ Jie atsakė: „Vertas mirties!“

[67] Tuomet jie ėmė spjaudyti Jėzui į veidą ir daužyti kumščiais. Kiti mušė jį per veidą [68] ir tyčiojosi: „Pranašauk mums, Mesijau, kas tave užgavo!“

PETRAS IŠSIGINA JĖZAUS
(Mk 14, 66—72; Lk 22, 56—62; Jn 18, 17, 25—27)

[69] Tuo metu Petras sėdėjo kieme. Viena tarnaitė priėjo prie jo ir tarė: „Ir tu buvai su Jėzumi Galilėjiečiu“. [70] Bet jis išsigynė visų akivaizdoje: „Aš nežinau, ką tu sakai“. [71] Einantį vartų link jį pastebėjo kita tarnaitė ir kalbėjo aplinkiniams: „Šitas buvo su Jėzumi Nazariečiu“. [72] Jis ir vėl išsigynė prisiekdamas: „Aš nepažįstu to žmogaus!“ [73] Po valandėlės prisiartino ten stovėjusieji ir sakė Petrui: „Tikrai tu vienas iš jų, nes ir tavo tarmė tave išduoda“. [74] Tuomet jis ėmė prisiekinėti ir dievagotis: „Aš nepažįstu to žmogaus!“ Ir tuojau pragydo gaidys. [75] Tada Petras prisiminė Jėzaus žodžius: „Dar gaidžiui nepragydus tu tris kartus manęs išsiginsi“. Jis išėjo laukan ir graudžiai pravirko.

27

JĖZŲ VEDA PAS PILOTĄ
(Mk 15, 1; Lk 22, 66; 23, 1; Jn 18, 28)

[1] Rytui išaušus, visi aukštieji kunigai ir tautos seniūnai nusprendė, kad Jėzus turįs būti nužudytas. [2] Surišę nuvedė ir atidavė jį valdytojui Pilotui.

[3] Kai išdavikas Judas pamatė, jog Jėzus pasmerktas, gailesčio pagautas, nunešė atgal aukštiesiems kunigams ir seniūnams trisdešimt sidabrinių [4] ir tarė: „Nusidėjau išduodamas nekaltą kraują". Tie atsakė: „Kas mums darbo?! Tu žinokis!" [5] Nusviedęs šventykloje pinigus, jis išbėgo ir pasikorė.

IŠDAVIKO GALAS
(Apd 1, 18)

[6] Aukštieji kunigai paėmė sidabrinius ir kalbėjo: „Jų negalima dėti į šventyklos iždą, nes tai užmokestis už kraują". [7] Jie pasitarė ir už tuos pinigus nupirko puodžiaus dirvą ateiviams laidoti. [8] Todėl ta dirva iki šios dienos vadinasi Kraujo dirva. [9] Taip išsipildė pranašo Jeremijo žodžiai: *Ir paėmė trisdešimt sidabrinių — įkainotojo kainą, už kurią buvo jį suderėję iš Izraelio vaikų,—* [10] *ir atidavė juos už puodžiaus dirvą; taip man Viešpats buvo paskyręs.*

JĖZUS PILOTO TEISME
(Mk 15, 2—15; Lk 23, 2—5. 13—25; Jn 18, 28—40; 19, 4—16)

[11] Jėzus stovėjo valdytojo akivaizdoje. Valdytojas jį klausė: „Ar tu esi žydų karalius?" Jėzus atsakė: „Taip yra, kaip sakai".

[12] Aukštųjų kunigų ir seniūnų skundžiamas, jis visai neatsiliepė. [13] Tuomet Pilotas paklausė: „Ar negirdi, kaip baisiai tave kaltina?" [14] Bet jis neatsakė nė į vieną kaltinimą ir tuo be galo nustebino valdytoją.

[15] Šventės proga valdytojas buvo pratęs paleisti miniai vieną kalinį, kurio ji norėdavo. [16] Tuomet jis turėjo garsų kalinį, vardu Barabą. [17] Taigi žmonėms susirinkus, Pilotas paklausė: „Katrą norite, kad jums paleisčiau: Barabą ar Jėzų, vadinamą Mesiju?" [18] Mat jis žinojo, kad Jėzų jie buvo išdavę iš pavydo. [19] Sėdinčiam teismo krasėje Pilo-

tui žmona atsiuntė įspėjimą: „Nieko nedaryk šiam teisiajam! Šiąnakt sapne aš labai dėl jo kentėjau“.

[20] Aukštieji kunigai ir seniūnai sukurstė žmones, kad prašytų paleisti Barabą, o Jėzų pražudytų. [21] Tuomet valdytojas jiems tarė: „Katrą norite, kad jums paleisčiau?“ Jie šaukė: „Barabą!“ [22] Pilotas paklausė: „Ką gi man daryti su Jėzumi, kuris vadinamas Mesiju?“ Jie visi rėkė: „Ant kryžiaus jį!“ [23] Jis klausė: „O ką gi pikta yra padaręs?“ Bet tie dar garsiau šaukė: „Ant kryžiaus jį!“

[24] Pilotas, pamatęs, kad nieko nelaimi, o sąmyšis vis didėja, paėmė vandens, nusimazgojo rankas minios akivaizdoje ir tarė: „Aš nekaltas dėl šio teisiojo kraujo. Jūs žinokitės!“ [25] O visi žmonės šaukė: „Jo kraujas [tekrinta] ant mūsų ir mūsų vaikų!“ [26] Tuomet jis paleido jiems Barabą, o Jėzų nuplakdinęs atidavė nukryžiuoti.

VAINIKAVIMAS ERŠKĖČIAIS
(Mk 15, 16—20; Jn 19, 1—3)

[27] Valdytojo kareiviai nusivedė Jėzų į įgulos būstinę ir surinko aplink jį visą kuopą. [28] Jie išrengė jį ir apsiautė raudona skraiste. [29] Nupynė erškėčių vainiką, uždėjo jam ant galvos, o į jo dešinę įspraudė nendrę. Paskui tyčiodamiesi klūpčiojo prieš jį ir sakė: „Sveikas, žydų karaliau!“ [30] Spjaudydami jį, stvėrė iš jo nendrę ir čaižė per galvą. [31] Pasityčioję iš Jėzaus, kareiviai nusiautė skraistę, apvilko jo paties drabužiais ir išsivedė nukryžiuoti.

NUKRYŽIAVIMAS
(Mk 15, 21—27; Lk 23, 26—34, 38; Jn 19, 17—24)

[32] Eidami jie sutiko žmogų iš Kirėnės, vardu Simoną. Tą privertė panėšėti jo kryžių. [33] Atėję į vietą, vadinamą Golgota (tai yra: „Kaukolės vieta“), [34] *davė jam gerti* vyno, sumaišyto su *tulžimi,* bet Jėzus tik paragavo ir negėrė. [35] Prikalę prie kryžiaus, *pasidalijo jo drabužius mesdami burtą* [36] ir ten pat susėdę sergėjo jį.

[37] Viršum jo galvos jie prisegė užrašytą jo kaltinimą: „Šitas yra Jėzus, žydų karalius“. [38] Kartu su juo buvo nukryžiuoti du plėšikai, vienas iš dešinės, kitas iš kairės.

PATYČIOS
(Mk 15, 29—32; Lk 23, 35—37)

[39] Praeiviai užgauliojo Jėzų *kraipydami galvas* [40] ir sakydami: „Še tau, kuris sugriauni šventyklą ir per tris dienas atstatai; gelbėkis pats! Jei esi Dievo Sūnus, nuženk nuo kryžiaus!" [41] Taip pat tyčiojosi aukštieji kunigai su Rašto aiškintojais ir seniūnais [42] kalbėdami: „Kitus gelbėdavo, o pats negali išsigelbėti. Jeigu jis Izraelio karalius, tenužengia dabar nuo kryžiaus, ir mes juo tikėsime... [43] *Jis pasitikėjo Dievu, tad teišvaduoja jį dabar, jeigu juo rūpinasi,* nes jis yra sakęs: 'Aš Dievo Sūnus'". [44] Taip pat jį plūdo ir kartu nukryžiuoti plėšikai.

JĖZAUS MIRTIS
(Mk 15, 33—41; Lk 23, 44—49; Jn 28—37)

[45] Nuo šeštos iki devintos valandos visą kraštą gaubė tamsa. [46] O apie devintą valandą Jėzus garsiai sušuko: *Elî, Elî, lemâ sabachtâni?*, tai reiškia: *Mano Dieve, mano Dieve, kodėl mane apleidai?* [47] Kai kurie iš ten stovėjusių išgirdę sakė, jog jis šaukiąsis Elijo. [48] Ir tuoj pat vienas iš jų pribėgęs paėmė kempinę, primirkė ją *perrūgusio vyno,* užmovė ant nendrės ir *padavė* jam *gerti.* [49] Kiti kalbėjo: „Liaukis! Pažiūrėsim, ar ateis Elijas jo išgelbėti". [50] Tuomet Jėzus, dar kartą sušukęs skardžiu balsu, atidavė dvasią.

[51] Ir štai šventyklos uždanga perplyšo pusiau nuo viršaus iki apačios ir žemė sudrebėjo, ir uolos ėmė skeldėti. [52] Atsivėrė kapų rūsiai, ir daug užmigusių šventųjų kūnų prisikėlė iš numirusių. [53] Išėję iš kapų po Jėzaus prisikėlimo, jie atėjo į šventąjį miestą ir daug kam pasirodė. [54] Šimtininkas ir kiti, su juo sergintys Jėzų, pamatę žemės drebėjimą ir visa, kas dėjosi, labai išsigando ir sakė: „Tikrai šitas buvo Dievo Sūnus!"

[55] Tenai buvo daug moterų, kurios žiūrėjo iš tolo. Jos buvo atlydėjusios Jėzų iš Galilėjos jam patarnaudamos. [56] Tarp jų buvo Marija Magdalietė, Jokūbo ir Juozapo motina Marija ir Zebedėjaus sūnų motina.

LAIDOJIMAS
(Mk 15, 42—47; Lk 23, 50—55; Jn 19, 38—42)

[57] Vakarui atėjus, atvyko turtingas žmogus iš Arimatėjos, vardu Juozapas, kuris irgi buvo Jėzaus mokinys. [58] Nuėjęs pas Pilotą, jis

paprašė Jėzaus kūno. Pilotas įsakė jį atiduoti. [59] Juozapas pasiėmė kūną, įvyniojo į švarią drobulę [60] ir paguldė savo naujame kapo rūsyje, kurį buvo išsikaldinęs uoloje. Paskui jis užrito didelį akmenį ant rūsio angos ir nuėjo. [61] Ten dar buvo Marija Magdalietė ir kita Marija, kurios sėdėjo priešais kapą.

SARGYBA PRIE KAPO
(Mt 16, 21; 20, 19; Apd 10, 40)

[62] Kitą dieną, po Prisirengimo dienos, susirinko pas Pilotą aukštieji kunigai bei fariziejai [63] ir kalbėjo: „Valdove, mes atsiminėme, jog tasai suvedžiotojas dar tebegyvendamas yra pasakęs: 'Po trijų dienų aš prisikelsiu'. [64] Įsakyk tad saugoti kapą iki trečios dienos, kad kartais atėję mokiniai neišvogtų jo ir nepaskelbtų liaudžiai: 'Jis prisikėlė iš numirusių'. Ta pastaroji apgavystė būtų blogesnė už pirmąją". [65] Pilotas jiems atsakė: „Štai jums sargyba — eikite ir saugokite, kaip išmanote". [66] Tada jie nuėję paženklino antspaudu akmenį ir pastatė sargybą.

28

TUŠČIAS KAPAS
(Mk 16, 1—8; Lk 24, 1—10; Jn 20, 1)

[1] Po šabo, auštant pirmajai savaitės dienai, Marija Magdalietė ir kita Marija ėjo aplankyti kapo. [2] Staiga smarkiai sudrebėjo žemė: Viešpaties angelas nužengė iš dangaus, nurito šalin akmenį ir atsisėdo ant jo. [3] Jo išvaizda buvo it žaibo, o drabužiai balti kaip sniegas. [4] Išsigandę jo, sargybiniai sudrebėjo ir pastiro lyg negyvi. [5] O angelas tarė moterims: „Jūs nebijokite! Aš žinau, kad ieškote Jėzaus, kuris buvo nukryžiuotas. [6] Jo čia nebėra, jis prisikėlė, kaip buvo sakęs. Įeikite, apžiūrėkite vietą, kur jo gulėta. [7] Ir skubiai duokite žinią jo mokiniams: 'Jis prisikėlė iš numirusių ir eina pirma jūsų į Galilėją; tenai jį ir pamatysite'. Štai aš jums tai paskelbiau". [8] Jos greitomis paliko kapą, apimtos išgąsčio ir didelio džiaugsmo, ir bėgo pranešti mokiniams.

JĖZUS PASIRODO MOTERIMS
(Jn 20, 11—18)

[9] Ir štai priešais pasirodė Jėzus ir tarė: „Sveikos!“ Jos prisiartino ir puolusios žemėn apkabino jo kojas. [10] Jėzus joms pasakė: „Nebijokite! Eikite ir pasakykite mano broliams, kad keliautų į Galilėją; ten jie mane pamatys“. [11] Joms beeinant keli sargybiniai atbėgo į miestą ir pranešė aukštiesiems kunigams, kas buvo įvykę.

VADOVŲ SUKTYBĖS

[12] Tie susitiko su seniūnais, pasitarę davė kareiviams daug pinigų ir primokė: [13] „Sakykite, kad jums bemiegant jo mokiniai, atėję naktį, jį išvogė. [14] O jeigu apie tai išgirstų valdytojas, mes jį perkalbėsime ir apginsime jus“. [15] Šie paėmę pinigus taip ir padarė, kaip buvo pamokyti. Tas gandas tarp žydų yra pasklidęs iki šios dienos.

JĖZUS APSIREIŠKIA SAVO MOKINIAMS
(Mk 16, 15—16; Lk 24, 47; Apd 1, 8; 2, 38)

[16] Vienuolika mokinių nuvyko į Galilėją, ant kalno, kurį jiems buvo nurodęs Jėzus. [17] Jį pamatę mokiniai parpuolė ant žemės, tačiau kai kurie dar abejojo. [18] Tuomet prisiartinęs Jėzus prabilo: „Man duota visa valdžia danguje ir žemėje. [19] Tad eikite ir padarykite mano mokiniais visų tautų žmones, krikštydami juos vardan Tėvo ir Sūnaus, ir Šventosios Dvasios, [20] mokydami laikytis visko, ką tik esu jums įsakęs. Ir štai aš esu su jumis per visas dienas iki pasaulio pabaigos“.

EVANGELIJA PAGAL MORKŲ

Įvadas į Evangeliją pagal Morkų

Šią evangeliją, pasak padavimo, yra parašęs Romoje apaštalo Petro palydovas ir vertėjas Morkus. Tai tvirtina Papijas, Irenėjas, Klemensas Aleksandrietis († apie 215 m.). Seniausias šio padavimo liudytojas Papijas apie 130 m. rašo: „Tas vyresnysis yra pasakęs: Morkus, Petro vertėjas, rūpestingai surašė visa, ką tik prisiminė, tačiau ne ta eile, kuria Viešpats buvo kalbėjęs ar daręs. Mat jis, [Morkus], iš viso nebuvo girdėjęs Viešpaties kalbant nei su juo vaikščiojęs. Bet paskui, kaip sakiau, bendravo su Petru. Petras skelbė mokslą atsižvelgdamas į klausytojus, o ne dėstydamas Viešpaties kalbų („logijų") istoriją. Taigi Morkus nė kiek nenusižengė, jeigu smulkiai surašė, kaip atsiminė. Mat jis tik tuo rūpinosi, kad nepraleistų nieko, ką buvo girdėjęs, ir kad neparašytų netiesos"[2]. Morkų, turėjusį ir Jono vardą, mini Apd, 1 Pt, Kol, Fm, 2 Tim. Jo motinos Marijos namuose rinkdavosi Jeruzalės krikščionių bendruomenė; ten nuvyko stebuklingai išvaduotas iš kalėjimo Petras (žr. Apd 12, 12). Morkus lydėjo apaštalą Paulių pirmojoje misijų kelionėje, o vėliau tapo apaštalo Petro palydovu ir vertėju.

Daugelis duomenų rodo, kad Morkaus evangelija yra visų seniausioji. Jos autorius yra evangelijų žanro kūrėjas, jo kūriniu naudojosi kiti evangelistai. Pažymėtina, kad evangelistas nėra grynai redaktorius ar sekretorius, bet savitas autorius, mokantis komponuoti žodinio padavimo medžiagą, jungti atskirus epizodus į darnią visumą[3]. Taip pat būtų klaidinga manyti, kad Morkaus evangelijoje tėra Petro pasakojimai. Morkus pateikia ne tik Petro asmeniui būdingus pasakojimus, bet ir bendrąjį krikščioniškąjį padavimą[4].

Morkui yra būdingi pasakojimai. Palyginti su Mt ir Lk, jis kur kas mažiau duoda Jėzaus pamokslų. Mt pateikia net šešias Jėzaus kalbas, o Mk tiktai dvi: palyginimų kalbą (4, 1—34) ir antrojo atėjimo kalbą (13, 1—37).

Morkaus vaizdavimo būdas yra savitas. Ne kartą jis aprašo visas smulkmenas, pavyzdžiui, pasakodamas ligonių išgydymus (2, 1—13; 5, 1—20; 7, 31—37 ir kt.). Jis pasakoja gyvai, vaizdingai ir konkrečiai. Stilius nedailintas, pasitaiko prasčiokiškų žodžių, svetimybių[5]. Gausūs semitizmai rodo, kad graikų kalba nebuvo autoriaus gimtoji kalba. Paminėtini lotynizmai,

patvirtinantys, kad evangelija parašyta Romoje (pvz., 5, 9; 12, 14; 15, 15—16 ir t. t.).

Morkaus evangelijos uždavinys: įtikinti pagonį klausytoją, kad Jėzus iš Nazareto tikrai yra Dievo Sūnus. Todėl autorius ypač iškelia Jėzaus stebuklus, tarp jų Išganytojo valdžią piktosioms dvasioms. Pats Jėzus čia sakosi darąs stebuklus, kad įrodytų savo dievišką galybę (žr. Mk 2, 10). Šia apologetine tendencija norima įrodyti Jėzaus dievystę. Atsimenant, kaip sunku pagonims įtikėti nukryžiuotąjį, evangelijos kulminacinis taškas yra r o m ė n ų k a r i n i n k o išpažinimas: „Iš tikro šitas žmogus buvo Dievo Sūnus!“ (Mk 15, 39).

EVANGELIJA PAGAL MORKŲ

JĖZAUS VIEŠOJO VEIKIMO PRADŽIA

1

JONAS KRIKŠTYTOJAS
(Mt 3, 1—12; Lk 3, 3—17)

[1] Jėzaus Kristaus, Dievo Sūnaus, gerosios naujienos pradžia, [2] kaip pranašo Izaijo parašyta:

Štai aš siunčiu pirma tavęs
savo pasiuntinį,
kuris nuties tau kelią.
[3] *Tyruose šaukiančiojo balsas:*
Taisykite Viešpačiui kelią!
Ištiesinkite jam takus!

[4] Taip pasirodė dykumoje Jonas. Jis krikštijo ir skelbė atsivertimo krikštą nuodėmėms atleisti. [5] Pas jį traukė visa Judėjos šalis ir visi Jeruzalės gyventojai. Jie išpažindavo nuodėmes ir buvo jo krikštijami Jordano upėje.

[6] Jonas vilkėjo kupranugario vilnų apdaru, o strėnas buvo susijuosęs odiniu diržu. Jis valgė skėrius ir lauko medų. [7] Jis skelbė: „Po manęs ateina galingesnis už mane,— aš nevertas nusilenkęs atrišti jo kurpių dirželio. [8] Aš jus krikštijau vandeniu, o jis krikštys jus Šventąja Dvasia".

JĖZAUS KRIKŠTAS
(Mt 3, 13—17; Lk 3, 21—22; Jn 1, 32—34)

[9] Tomis dienomis atėjo Jėzus iš Galilėjos Nazareto, ir Jonas jį pakrikštijo Jordane. [10] Vos tik išbridęs iš vandens, Jėzus pamatė prasiveriantį dangų ir Dvasią tarsi balandį, nusileidžiančią ant jo. [11] Ir iš dangaus pasigirdo balsas: „Tu mano mylimasis Sūnus, tavimi aš gėriuosi".

GUNDYMAS DYKUMOJE
(Mt 4, 1—11; Lk 4, 1—13)

[12] Netrukus Dvasia jį paakino nukeliauti į dykumą. [13] Jis praleido dykumoje keturiasdešimt dienų šėtono gundomas, buvo kartu su žvėrimis, ir angelai jam tarnavo.

VIEŠOJI JĖZAUS VEIKLA GALILĖJOJE

EVANGELIJOS SKELBIMO PRADŽIA
(Mt 4, 12—22; Lk 4, 14—15; 5, 1—11)

[14] Kai Jonas buvo suimtas, Jėzus sugrįžo į Galilėją ir ėmė skelbti gerąją Dievo naujieną, [15] kad atėjo metas ir prisiartino Dievo karalystė: „Atsiverskite ir tikėkite Evangelija!“

[16] Eidamas palei Galilėjos ežerą, Jėzus pamatė Simoną ir Simono brolį Andriejų, metančius tinklą į ežerą: buvo mat žvejai. [17] Jėzus tarė: „Eikite paskui mane! Aš padarysiu jus žmonių žvejais“. [18] Ir tuojau, palikę tinklus, juodu nuėjo su juo.

[19] Paėjėjęs truputį toliau, jis pamatė Zebedėjaus sūnų Jokūbą ir jo brolį Joną, valtyje betaisančius tinklus. [20] Tuoj pat pasišaukė ir juos. Palikę savo tėvą Zebedėjų su samdiniais valtyje, jie sekė paskui jį.

KAFARNAUME
(Lk 4, 31—37)

[21] Jie atvyko į Kafarnaumą, ir netrukus, šabo dieną, nuėjęs į sinagogą, Jėzus pradėjo mokyti. [22] Žmonės stebėjosi jo mokslu, nes jis mokė kaip turintis galią, o ne kaip Rašto aiškintojai.

[23] Jų sinagogoje tada buvo netyrosios dvasios apsėstas žmogus. Jis ėmė šaukti: [24] „Ko tau iš mūsų reikia, Jėzau Nazarėnai? Gal atėjai mūsų pražudyti? Aš žinau, kas tu esi: Dievo šventasis!“ [25] Jėzus sudraudė jį: „Nutilk ir išeik iš jo!“ [26] Tuomet netyroji dvasia pradėjo jį tąsyti ir baisiai šaukdama išėjo iš jo. [27] Visi didžiai nustebo ir klausinėjo vienas kitą: „Kas gi čia? Naujas mokslas su galia?! Jis netgi netyrosioms dvasioms įsakinėja, ir tos jo klauso!“ [28] Gandas apie jį greitai pasklido po visą Galilėjos šalį.

SIMONO UOŠVĖS PAGYDYMAS
(Mt 8, 14—15; Lk 4, 38—39)

[29] Išėjęs iš sinagogos, Jėzus su Jokūbu ir Jonu iškart nuėjo į Simono ir Andriejaus namus. [30] Simono uošvė gulėjo karščiuodama, ir jie tuojau apie tai jam pasakė. [31] Jis priėjęs pakėlė ją už rankos; karštis paliovė, ir ji galėjo jiems patarnauti.

GAUSŪS PAGYDYMAI KAFARNAUME
(Mt 8, 16; Lk 4, 40—41)

[32] Atėjus vakarui, kai saulė nusileido, pas Jėzų sugabeno visus ligonius ir demonų apsėstuosius; [33] visas miestas buvo susirinkęs prie durų. [34] Jis pagydė daugelį sergančių įvairiomis ligomis, išvarė daug demonų. Ir neleido demonams kalbėti, nes jie žinojo, kas jis.

IŠVYKIMAS IŠ KAFARNAUMO. KELIONĖS PO GALILĖJĄ
(Lk 4, 42—44)

[35] Labai anksti, dar neprašvitus, Jėzus atsikėlęs nuėjo į negyvenamą vietą ir tenai meldėsi. [36] Simonas ir jo draugai nusekė iš paskos [37] ir suradę jį pasakė: „Visi tavęs ieško“. [38] Jis atsakė: „Eikime kitur, į gretimus miestelius, kad ir ten skelbčiau žodį, nes tam esu atėjęs“. [39] Ir keliavo po visą Galilėją, skelbdamas [žodį] jų sinagogose ir išvarinėdamas demonus.

RAUPSUOTOJO PAGYDYMAS
(Mt 8, 2—4; Lk 3, 12—16)

[40] Pas jį atėjo raupsuotasis ir atsiklaupęs maldavo: „Jei panorėsi, gali mane padaryti švarų“. [41] Jėzus, pasigailėjęs jo, ištiesė ranką, palietė jį ir tarė: „Noriu, būk švarus!“ [42] Tuojau pat raupsai pranyko, ir jis tapo švarus. [43] Jėzus liepė jam tuojau pasišalinti ir smarkiai prigrasino: [44] „Žiūrėk, niekam nieko nepasakok! Eik pasirodyk kunigui ir už pagijimą paaukok Mozės įsakytą atnašą jiems paliudyti“. [45] O šis bekeliaudamas pradėjo taip plačiai skelbti ir skleisti įvykį, jog Jėzus nebegalėjo viešai pasirodyti mieste. Jis laikėsi už miesto, negyvenamose vietose, bet žmonės iš visur rinkosi pas jį.

2

PARALITIKO PAGYDYMAS
(Mt 9, 1—8; Lk 5, 17—26)

[1] Po kelių dienų, kai Jėzus vėl atėjo į Kafarnaumą, žmonės išgirdo jį esant namuose [2] ir tiek daug prisirinko, jog nė prie durų nebeliko vietos. O jis skelbė jiems žodį. [3] Tada keturi vyrai atnešė paralyžiuotą žmogų. [4] Negalėdami dėl minios prinešti jo prie Jėzaus, jie praplėšė stogą namo, kur jis buvo, ir padarę skylę nuleido žemyn neštuvus, ant kurių gulėjo paralyžiuotasis. [5] Išvydęs jų tikėjimą, Jėzus kreipėsi į paralyžiuotąjį: „Sūnau, tau atleidžiamos nuodėmės!" [6] Tenai sėdėjo keletas Rašto aiškintojų, kurie svarstė savo širdyje: [7] „Kaip jis drįsta taip kalbėti? Juk jis piktžodžiauja! Kas gi gali atleisti nuodėmes, jei ne vienas Dievas?!" [8] Jėzus, iš karto savo dvasia perpratęs jų mintis, tarė: „Kam taip manote savo širdyje? [9] Kas lengviau — ar pasakyti paralyžiuotam: 'Tau atleidžiamos nuodėmės', ar liepti: 'Kelkis, pasiimk neštuvus ir vaikščiok'? [10] Bet kad žinotumėte Žmogaus Sūnų turint galią atleisti žemėje nuodėmes,— čia jis tarė paralyžiuotajam,— [11] sakau tau: kelkis, imk savo neštuvus ir eik namo!" [12] Šis atsikėlęs tuojau paėmė neštuvus ir visų akyse nuėjo sau. Visi be galo stebėjosi ir šlovino Dievą sakydami: „Tokių dalykų mes niekad nesame matę".

MUITININKO LEVIO PAŠAUKIMAS
(Mt 9, 9—13; Lk 5, 27—32)

[13] Jėzus vėl nuėjo į paežerę. Ištisa minia rinkosi prie jo, o jis juos mokė. [14] Praeidamas jis pamatė Levį, Alfėjaus sūnų, sėdintį muitinėje, ir tarė jam: „Sek paskui mane!" Šis atsikėlė ir nuėjo paskui jį.

[15] Kai Jėzus Levio namuose buvo pasodintas prie stalo, daug muitininkų bei nusidėjėlių sėdosi su juo ir jo mokiniais, nes daug buvo tokių, kurie sekė paskui jį. [16] Rašto aiškintojai iš fariziejų, išvydę jį valgantį su nusidėjėliais ir muitininkais, prikišo jo mokiniams: „Kodėl jis valgo su muitininkais ir nusidėjėliais?" [17] Tai išgirdęs Jėzus atsiliepė: „Ne sveikiesiems reikia gydytojo, bet ligoniams! Aš atėjau ne teisiųjų šaukti, o nusidėjėlių".

SENI NUOSTATAI IR NAUJA DVASIA
(Mt 9, 14—17; Lk 5, 33—39)

[18] Jono mokiniai ir fariziejai pasninkavo. Žmonės atėję klausė Jėzų: „Kodėl Jono mokiniai ir fariziejų mokiniai pasninkauja, o tavieji ne?“ [19] Jėzus atsakė: „Argi gali vestuvių svečiai pasninkauti, kol su jais yra jaunikis? Kol jie turi su savimi jaunikį, jie negali pasninkauti. [20] Bet ateis dienos, kai jaunikis bus iš jų atimtas, ir tada, tą dieną, jie pasninkaus.

[21] Niekas nesiuva lopo iš naujo milo ant palaikio drabužio, antraip lopas atplėštų nuo jo gabalą (naujas nuo seno), ir skylė tik padidėtų. [22] Taip pat niekas nepila jauno vyno į senus vynmaišius. Antraip vynas suplėšytų vynmaišius ir nueitų niekais ir vynas, ir vynmaišiai. Jaunam vynui — nauji vynmaišiai!“

ŽMOGUS IR ĮSTATYMAS
(Mt 12, 1—8; Lk 6, 1—5)

[23] Šabo dieną Jėzus ėjo per javų lauką, ir jo mokiniai eidami ėmė skabyti varpas. [24] Fariziejai priekaištavo: „Žiūrėk, jie daro per šabą tai, kas draudžiama“.

[25] Jėzus atsakė: „Nejau neskaitėte, ką prireikus padarė Dovydas, kai jis ir jo palydovai neturėjo maisto ir buvo išalkę: [26] prie vyriausiojo kunigo Abiataro jis įėjo į Dievo namus ir valgė padėtinės duonos, ir davė jos valgyti savo palydovams, nors jos niekam nevalia valgyti, tik kunigams“. [27] Ir pridūrė: „Šabas padarytas žmogui, ne žmogus šabui; [28] taigi Žmogaus Sūnus yra ir šabo Viešpats“.

3

PADŽIŪVUSIOS RANKOS PAGYDYMAS
(Mt 12, 9—14; Lk 6, 6—11)

[1] Jėzus vėl atėjo į sinagogą, o ten buvo žmogus su padžiūvusia ranka. [2] Fariziejai stebėjo, ar jis gydys jį šabo dieną, kad galėtų apkaltinti. [3] Tuomet Jėzus tarė žmogui su padžiūvusia ranka: „Stok į vidurį!“ [4] O juos paklausė: „Ar šabo dieną leistina gera daryti, ar bloga? Gelbėti gyvybę ar žudyti?“ Bet anie tylėjo. [5] Tada, rūsčiai juos apžvelgęs

ir nuliūdęs dėl jų širdies kietumo, tarė tam žmogui: „Ištiesk ranką!“ Šis ištiesė, ir ranka atgijo. [6] Išėję fariziejai tuojau ėmė tartis su erodininkais, kaip Jėzų pražudyti.

ŽMONIŲ ANTPLŪDIS
(Mt 12, 15—16; Lk 6, 17—19)

[7] Jėzus su mokiniais pasitraukė prie ežero. Įkandin sekė didelė minia iš Galilėjos. Taip pat iš Judėjos, [8] Jeruzalės ir Idumėjos, iš anapus Jordano bei iš Tyro ir Sidono šalies atvyko daugybė žmonių, kurie buvo girdėję apie jo darbus. [9] Tuomet Jėzus liepė mokiniams laikyti jam paruoštą valtį, kad minia jo nesuspaustų. [10] Mat jis buvo daugelį pagydęs, ir visi, ką tik vargino ligos, veržėsi norėdami prisiliesti. [11] Taip pat netyrosios dvasios, vos tik jį išvydusios, parpuldavo priešais ir šaukdavo: „Tu Dievo Sūnus!“ [12] Bet Jėzus griežtai jas drausdavo, kad jo negarsintų.

DVYLIKOS APAŠTALŲ PAŠAUKIMAS
(Mt 10, 1—4; Lk 6, 12—16)

[13] Jėzus užkopė ant kalno ir pasišaukė, kuriuos pats norėjo, ir jie atėjo pas jį. [14] Ir jis paskyrė Dvyliką, kad jie būtų kartu su juo ir kad galėtų siųsti juos skelbti žodžio, [15] ir jie turėtų galią išvarinėti demonus. [16] Paskyrė Dvylika: Simoną, pavadinęs jį Petru; [17] Zebedėjaus sūnų Jokūbą ir Jokūbo brolį Joną (juos pavadino Boanergės, tai yra „griaustinio vaikai“); [18] Andriejų, Pilypą, Baltramiejų, Matą, Tomą, Alfėjaus sūnų Jokūbą, Tadą, Simoną Kananietį [19] ir Judą Iskarijotą, kuris jį ir išdavė.

GIMINĖS NESUPRANTA JĖZAUS

[20] Jėzui sugrįžus namo, vėl susirinko tiek žmonių, kad jie nebegalėjo nė pavalgyti. [21] Saviškiai, apie tai išgirdę, ėjo sulaikyti jo sakydami, kad jis kaip galvos netekęs.

RAŠTO AIŠKINTOJAI ŠMEIŽIA
(Mt 12, 24—30; Lk 11, 15—23)

[22] Atvykę iš Jeruzalės, Rašto aiškintojai sakė: „Jis turi Belzebulą“ ir: „Demonų kunigaikščio galia jis išvaro demonus“. [23] O Jėzus, pasi-

vadinęs juos, ėmė kalbėti palyginimais: „Kaip gali šėtonas išvaryti šėtoną? [24] Jei karalystė susiskaldžiusi, tokia karalystė neišsilaiko. [25] Ir jei namai suskilę, tie namai neišlieka. [26] Todėl jei šėtonas sukyla pats prieš save ir tampa susiskaldęs, jis neišsilaikys, jam ateis galas. [27] Niekas neįsiveržia į galiūno namus ir nepasiglemžia jo turto pirmiau nesurišęs galiūno. Tik tada apiplėšia jo namus".

NUODĖMĖS ŠVENTAJAI DVASIAI
(Mk 12, 31—32; Lk 12, 10)

[28] „Iš tiesų sakau jums: bus dovanoti žmonių vaikams visi nusikaltimai ir piktžodžiavimai, kad ir kaip jie piktžodžiautų; [29] bet jei kas piktžodžiautų Šventajai Dvasiai, tam amžiais nebus dovanota, ir jis bus kaltas amžina nuodėme". [30] Jie mat sakė: „Jis turi netyrąją dvasią".

GIMINYSTĖ SU JĖZUMI
(Mt 12, 46—50; Lk 8, 19—21)

[31] Atėjo Jėzaus motina ir broliai ir lauke sustoję per kitus prašė jį iškviesti. [32] Aplink jį sėdėjo minia, kai jam buvo pranešta: „Štai tavo motina ir broliai bei seserys lauke stovi ir ieško tavęs". [33] O jis atsakė: „Kas yra mano motina ir broliai?" [34] Ir apžvelgęs aplink sėdinčius, pasakė: „Štai mano motina ir broliai! [35] Kas tik vykdo Dievo valią, tas man ir brolis, ir sesuo, ir motina".

4

PALYGINIMAS APIE SĖJĖJĄ
(Mt 13, 1—9; Lk 8, 4—8)

[1] Jėzus vėl ėmė mokyti paežerėje. Prie jo susirinko didžiausia minia, kad jis net įlipo į valtį ežere ir sėdėjo ant vandens, o visa minia liko sausumoje palei ežerą. [2] Jis mokė juos daugelio dalykų palyginimais. Mokydamas bylojo: [3] „Paklausykite! Antai sėjėjas išsirengė sėti. [4] Jam besėjant dalis grūdų nukrito palei kelią, ir atskridę paukščiai juos sulesė. [5] Kiti grūdai nukrito į uolėtą dirvą, kur buvo mažai žemių, ir greit sudygo, nes neturėjo gilesnio žemės sluoksnio. [6] Bet

saulei užtekėjus, daigai nuvyto ir neturėdami šaknų sudžiūvo. [7] Kiti krito tarp erškėčių; erškėčiai išaugo ir nusmelkė juos, ir jie nedavė derliaus. [8] Dar kiti nukrito į gerą žemę, sudygo, užaugo ir davė derlių: vieni trisdešimteriopą grūdą, kiti šešiasdešimteriopą, treti šimteriopą". [9] Jis dar pridėjo: „Kas turi ausis klausyti — teklauso!"

KODĖL PALYGINIMAI?
(Mt 13, 10—15; Lk 8, 9—10)

[10] Kai Jėzus pasiliko vienas, jo palydovai kartu su Dvylika ėmė klausinėti apie palyginimus. [11] Jis atsakė: „Jums atiduota Dievo karalystės paslaptis, o pašaliniams viskas sakoma palyginimais, [12] kad jie

regėti regėtų, bet nematytų,
girdėti girdėtų, bet nesuprastų,
kad neatsiverstų ir nebūtų jiems atleista".

PALYGINIMO IŠAIŠKINIMAS
(Mt 13, 18—23; Lk 8, 11—15)

[13] Ir jis paklausė: „Nejau nesuprantate šito palyginimo?! Tai kaipgi suprasite visus kitus palyginimus? [14] Sėjėjas — tai sėjantis žodį. [15] Palei kelią sėjamas žodis — tai žmonės, kuriems, vos išgirdus žodį, ateina šėtonas ir išplėšia juose pasėtąjį žodį. [16] Panašiai ir su tais, kurie pasėti uolynėje. Išgirdę žodį, jie tuojau su džiaugsmu jį priima. [17] Bet jie neturi savyje šaknų ir yra nepastovūs. Ištikus kokiai negandai ar persekiojimui dėl žodžio, jie greit atkrinta. [18] Yra dar kiti — sėjami tarp erškėčių. Jie išgirsta žodį, [19] bet pasaulio rūpesčiai, turto apgaulė ir įvairios sukilusios aistros nusmelkia žodį, ir jis tampa nevaisingas. [20] Geroje žemėje pasėta sėkla — tai tie, kurie išgirsta žodį, priima jį ir duoda vaisių: trisdešimteriopą, šešiasdešimteriopą ir šimteriopą".

PALYGINIMAS SU ŽIBINTU
(Lk 8, 16—17; Mt 5, 16; 10, 26)

[21] Jėzus jiems dar sakė: „Argi žiburys atnešamas pakišti po indu ar po lova? Argi ne įstatyti į žibintuvą?! [22] Juk nėra nieko slapta, kas neturėtų būti atidengta, ir nieko paslėpta, kas neišeitų aikštėn. [23] Jei kas turi ausis klausyti — teklauso!"

PALYGINIMAS SU SAIKU
(Mt 7, 2; 13, 12; Lk 6, 38; 8, 18)

[24] Jis taip pat jiems sakė: „Įsidėmėkite, ką girdite: kokiu saiku seikėjate, tokiu ir jums bus atseikėta ir dar pridėta. [25] Kas turi, tam bus duota, o iš neturinčio bus atimta ir tai, ką turi".

SAVAIMINIS AUGIMAS

[26] Ir vėl jis kalbėjo: „Su Dievo karalyste yra kaip su žmogumi, kuris beria dirvon sėklą. [27] Ar jis miega, ar keliasi, ar naktį, ar dieną, sėkla dygsta ir auga jam visiškai nežinant kaip. [28] Žemė savaime duoda vaisių: pradžioje želmenį, paskui varpą, pagaliau pribrendusį grūdą varpoje. [29] Derliui prinokus, žmogus tuojau imasi pjautuvo, nes pjūtis atėjo".

GARSTYČIOS GRŪDELIS
(Mt 13, 31—32; Lk 13, 18—19)

[30] Jėzus dar sakė: „Su kuo galime palyginti Dievo karalystę? Arba kokiu palyginimu ją pavaizduosime? [31] Ji — tarytum garstyčios grūdelis, kuris, sėjamas dirvon, esti mažiausias iš visų sėklų žemėje, [32] bet pasėtas užauga, tampa didesnis už visas daržoves ir išleidžia tokias plačias šakas, kad jo pavėsyje gali susisukti lizdą padangių sparnuočiai".

VISKAS PALYGINIMAIS
(Mt 13, 34—35)

[33] Daugeliu tokių palyginimų Jėzus skelbė žmonėms žodį, kiek jie sugebėjo suprasti. [34] Be palyginimų jiems jis nekalbėdavo, o savo mokiniams skyrium viską išaiškindavo.

AUDROS NUTILDYMAS
(Mt 8, 18. 23—27; Lk 8, 22—25)

[35] Tą pačią dieną, atėjus vakarui, jis tarė mokiniams: „Irkitės į aną pusę!" [36] Atleidę žmones, jie taip jį ir pasiėmė, kaip jis valtyje sėdėjo. Drauge plaukė kelios kitos valtys. [37] Tuomet pakilo didžiulė vėtra ir bangos ėmė lietis į valtį taip, kad valtį jau sėmė. [38] Jėzus buvo valties

gale ir miegojo ant pagalvės. Mokiniai pažadino jį šaukdami: „Mokytojau, tau nerūpi, kad mes žūvame?“ [39] Atbudęs jis sudraudė vėtrą ir įsakė ežerui: „Nutilk, nusiramink!“ Tuoj pat vėjas nutilo ir pasidarė visiškai ramu. [40] O Jėzus tarė: „Kodėl jūs tokie bailūs? Argi jums tebestinga tikėjimo?!“ [41] Juos pagavo didi baimė, ir jie kalbėjo vienas kitam: „Kas gi jis toks? Net vėjas ir marios jo klauso!“

5

DEMONŲ IŠVARYMAS GERAZIEČIŲ KRAŠTE
(Mt 8, 28—34; Lk 8, 26—39)

[1] Jie priplaukė ežero krantą geraziečių krašte. [2] Jam išlipus iš valties, tuojau priešais iš kapinių atbėgo netyrosios dvasios apsėstas vyras. [3] Jis gyveno kapų rūsiuose, ir niekas negalėjo nė grandinėmis jo surakinti. [4] Nors jis jau daug kartų buvo pančiojamas ir grandinėmis rakinamas, bet sutrupindavo grandines, nusitraukydavo pančius, ir niekas negalėdavo jo suvaldyti. [5] Per kiauras naktis ir dienas jis bastydavosi po kapines ir po kalnus, klykdamas ir daužydamas save akmenimis. [6] Iš tolo pamatęs Jėzų, atbėgo, parpuolė priešais [7] ir ėmė garsiai šaukti: „Ko tau iš manęs reikia, Jėzau, aukščiausiojo Dievo Sūnau? Saikdinu tave Dievu, nekankink manęs!“ [8] Jėzus mat buvo paliepęs: „Išeik, netyroji dvasia, iš žmogaus!“ [9] Jėzus dar paklausė: „O kuo tu vardu?“ Ji atsakė: „Mano vardas — Legionas, nes mūsų daug“. [10] Ir pradėjo labai prašytis nevaryti jų iš to krašto. [11] Ten pat, atkalnėje, ganėsi didžiulė kiaulių kaimenė. [12] Dvasios ėmė prašytis: „Pasiųsk mus į tas kiaules, kad į jas sueitume!“ [13] Jėzus leido. Išėjusios netyrosios dvasios apniko kiaules, ir visa kaimenė, apie du tūkstančius kiaulių, ūmai metėsi nuo skardžio į ežerą ir prigėrė ežere. [14] Tie, kurie jas ganė, išsibėgiojo ir davė žinią į miestą ir kaimus. Žmonės išėjo pažiūrėti, kas atsitiko. [15] Jie ateina prie Jėzaus, mato sėdintį demonų apsėstąjį,— tą, kuris buvo turėjęs Legioną,— apsirengusį ir sveiko proto, ir juos apėmė baimė. [16] Mačiusieji papasakojo jiems, kas buvo nutikę su apsėstuoju, ir apie kiaules. [17] Tada žmonės ėmė prašyti Jėzų išeiti iš jų krašto. [18] Jėzui lipant į valtį, buvęs apsėstasis prašė leisti pasilikti su juo, [19] bet Jėzus nesutiko ir pasakė: „Eik namo pas saviškius ir papasakok, kokių nuostabių dalykų Viešpats tau padarė ir kaip tavęs pasigailėjo“. [20] Tada jis nuėjo savo keliu ir Dekapo-

lyje ėmė skelbti, kokių didžių dalykų Jėzus jam buvo padaręs; ir visi stebėjosi.

JĖZUS PAGYDO MOTERĮ IR PRIKELIA MIRUSIĄ MERGAITĘ
(Mt 9, 18—26; Lk 8, 40—56)

[21] Jėzui vėl persikėlus valtimi į kitą pusę, susirinko prie jo didžiulė minia ir sulaikė jį paežerėje. [22] Šit ateina vienas iš sinagogos vyresniųjų, vardu Jajiras, ir pamatęs jį puola jam po kojų karštai maldaudamas: [23] „Mano dukrelė miršta! Ateik ir uždėk ant jos rankas, kad pagytų ir gyventų". [24] Jėzus nuėjo su juo. Iš paskos sekė gausi minia ir jį spauste spaudė.

[25] Ten buvo viena moteris, jau dvylika metų serganti kraujoplūdžiu. [26] Nemaža iškentėjusi nuo daugelio gydytojų ir išleidusi visa, ką turėjo, ji nė kiek nepasitaisė, bet dar ėjo blogyn ir blogyn. [27] Išgirdusi apie Jėzų, ji prasiskverbė pro minią ir iš užpakalio prisilietė prie jo apsiausto. [28] Mat ji sau kalbėjo: „Jeigu paliesiu bent jo drabužį — išgysiu!" [29] Bematant kraujas jai nustojo plūdęs, ir ji pajuto kūnu, kad yra pasveikusi iš savo negalės. [30] O Jėzus iš karto pajuto, kad iš jo išėjo jėga, ir atsigręžęs į minią paklausė: „Kas prisilietė prie mano apsiausto?" [31] Mokiniai jam atsakė: „Pats matai, kaip minia tave spaudžia, ir dar klausi: 'Kas mane palietė?'"

[32] Bet Jėzus tebesidairė tos, kuri taip buvo padariusi. [33] Moteris išėjo į priekį išsigandusi ir virpėdama, nes žinojo, kas jai atsitiko, ir puolusi prieš jį ant kelių, papasakojo visą teisybę. [34] O jis tarė jai: „Dukra, tavo tikėjimas išgelbėjo tave, eik rami ir būk išgijusi iš savo ligos".

[35] Jam dar tebekalbant, ateina sinagogos vyresniojo žmonės ir praneša tam: „Tavo duktė numirė, kam begaišini Mokytoją?!" [36] Išgirdęs tuos žodžius, Jėzus sako sinagogos vyresniajam: „Nenusigąsk, vien tikėk!" [37] Ir niekam neleido eiti kartu, išskyrus Petrą, Jokūbą ir Jokūbo brolį Joną. [38] Jie ateina į sinagogos vyresniojo namus, ir Jėzus mato sujudimą — verkiančius ir raudančius žmones. [39] Įžengęs vidun, jis tarė: „Kam tas triukšmas ir ašaros?! Vaikas nėra miręs, o miega". [40] Žmonės tik juokėsi iš jo. Tada, išvaręs visus, jis pasiėmė vaiko tėvą ir motiną, taip pat savo palydovus ir įėjo ten, kur vaikas gulėjo. [41] Jis paėmė mergaitę už rankos ir sako: „Talitá kum"; išvertus reiškia: „Mergaite, sakau tau, kelkis!" [42] Mergaitė tuojau atsikėlė ir ėmė vaikščioti. Jai buvo dvylika metų. Visi nustėro iš nuostabos. [43] Jėzus griežtai įsakė, kad niekas to nežinotų, ir liepė duoti mergaitei valgyti.

6

SAVIŠKIŲ ATSTUMTAS
(Mt 13, 53—58; Lk 4, 16—30)

[1] Išvykęs iš ten, Jėzus, mokinių lydimas, parkeliauja į savo tėviškę. [2] Atėjus šabui, jis pradėjo mokyti sinagogoje. Daugelis girdėdami stebėjosi ir sakė: „Iš kur jam tai? Kas per išmintis jam suteikta ir kas per stebuklai daromi jo rankomis? [3] Argi jis ne dailidė, ne Marijos sūnus, Jokūbo, Jozės, Judo ir Simono brolis?! Argi jo seserys negyvena čia, pas mus?!“ Ir jie piktinosi juo. [4] O Jėzus jiems tarė: „Niekur pranašas nebūna be pagarbos, nebent savo tėviškėje tarp savo giminių ir savo namuose“. [5] Ir jis ten negalėjo padaryti jokio stebuklo, tik keliems ligoniams uždėjo rankas ir juos išgydė. [6] Jis stebėjosi jų netikėjimu, ėjo per apylinkės kaimus ir mokė.

APAŠTALŲ IŠSIUNTIMAS
(Mt 10, 1—14; Lk 9, 1—6)

[7] Jėzus pasišaukė pas save Dvylika ir ėmė siuntinėti juos po du. Jis davė jiems valdžią netyrosioms dvasioms. [8] Liepė, be lazdos, nieko neimti į kelionę — nei duonos, nei krepšio, nei pinigų dirže,— [9] tik apsiauti kurpėmis, bet nesusivilkti dviejų palaidinių. [10] Ir mokė juos: „Į kuriuos namus užeisite, ten ir pasiliksite, kolei išvyksite. [11] Jei kurioje vietovėje jūsų nepriimtų ir neklausytų, išeikite iš ten ir net dulkes nuo kojų nusikratykite, kaip liudijimą prieš juos“. [12] Jie iškeliavo, ragino atsiversti, [13] išvarė daug demonų, daugelį ligonių tepė aliejumi ir išgydė.

ERODAS APIE JĖZŲ
(Mt 14, 1—2; Lk 9, 7—9)

[14] Tuo tarpu karalius Erodas išgirdo apie Jėzų, nes garsas apie jį plačiai sklido ir žmonės kalbėjo: „Jonas Krikštytojas prisikėlė iš numirusių, ir todėl jame veikia stebuklingos jėgos“. [15] Kiti tvirtino: „Jis — Elijas!“ Dar kiti sakė: „Jis pranašas, kaip ir kiti pranašai“. [16] Tai išgirdęs Erodas nutarė: „Jonas, kuriam nukirsdinau galvą,— tai jis prisikėlė!“

KAIP BUVO NUŽUDYTAS JONAS KRIKŠTYTOJAS
(Mt 14, 3—12; Lk 3, 19—20)

[17] Pats Erodas buvo įsakęs suimti Joną ir laikė jį sukaustytą kalėjime dėl savo brolio Pilypo žmonos Erodiados, kurią buvo vedęs. [18] Jonas mat sakė Erodui: „Nevalia tau gyventi su brolio žmona". [19] Taigi Erodiada neapkentė Jono ir troško jį nužudyti, tačiau negalėjo, [20] nes Erodas Jono bijojo, žinodamas jį esant teisų ir šventą vyrą, ir todėl jį saugojo. Girdėdamas Joną kalbant, jis jausdavosi neramus, tačiau mielai jo klausydavosi.

[21] Proga pasitaikė, kai Erodas, švęsdamas savo gimimo dieną, iškėlė pokylį savo didžiūnams, kariuomenės vadams ir Galilėjos kilmingiesiems. [22] Erodiados duktė ten įėjusi šoko ir patiko Erodui bei jo svečiams. Karalius tarė mergaitei: „Prašyk iš manęs, ko tik nori, ir aš tau duosiu". [23] Ir jis prisiekė: „Ko tik prašytum, aš tau duosiu, kad ir pusę savo karalystės!" [24] Tuomet ji išėjusi paklausė savo motiną: „Ko prašyti?" O ši tarė: „Jono Krikštytojo galvos!" [25] Toji, skubiai atbėgusi pas karalių, ėmė prašyti: „Noriu, kad man tuojau duotum dubenyje Jono Krikštytojo galvą".

[26] Karalius labai nuliūdo, tačiau dėl savo priesaikos ir dėl svečių nesiryžo atšaukti jai duoto pažado. [27] Jis tuoj pat pasiuntė budelį ir įsakė jam atnešti Jono galvą. Šis nuėjęs nukirto Jonui kalėjime galvą [28] ir atnešęs ją dubenyje padavė mergaitei, o mergaitė atidavė ją savo motinai. [29] Tai išgirdę Jono mokiniai atėjo, pasiėmė jo kūną ir palaidojo kape.

PIRMASIS DUONOS PADAUGINIMAS
(Mt 14, 13—21; Lk 9, 10—17; Jn 6, 1—13; Mk 8, 1—10)

[30] Apaštalai susirinko pas Jėzų ir apsakė jam visa, ką buvo nuveikę ir ko mokę. [31] O jis tarė jiems: „Eikite sau vieni į negyvenamą vietą ir truputį pailsėkite". Mat daugybė žmonių ateidavo ir išeidavo, ir jiems nebūdavo kada nė pavalgyti. [32] Taigi jie išplaukė valtimi į negyvenamą nuošalią vietą. [33] Žmonės pastebėjo juos išplaukiant, ir daugelis tai sužinojo. Iš visų miestų žmonės subėgo tenai pėsti ir net pralenkė mokinius.

[34] Išlipęs į krantą, Jėzus pamatė didžiulę minią, ir jam pagailo žmonių, nes jie buvo tarsi avys be piemens. Ir jis pradėjo juos mokyti daugelio dalykų. [35] Dienai baigiantis, prisiartino prie jo mokiniai ir

prašė: „Ši vietovė tuščia ir jau vėlyvas metas. [36] Paleisk juos, kad, pasklidę po aplinkinius vienkiemius bei kaimus, jie nusipirktų valgyti“. [37] Bet Jėzus tarė: „Tai jūs duokite jiems valgyti“. Mokiniai tada klausia: „Gal mums eiti nupirkti duonos už du šimtus denarų ir duoti jiems valgyti?“ [38] Jis sako: „O kiek turite duonos? Eikite ir pažiūrėkite“. Patikrinę jie atsako: „Penkis kepaliukus ir dvi žuvis“. [39] Tuomet jis įsakė susodinti žmones būriais ant žalios vejos. [40] Ir tie susėdo būrys prie būrio, po šimtą ir po penkiasdešimt žmonių. [41] Jėzus paėmė penkis kepaliukus ir dvi žuvis, pažvelgė į dangų, sukalbėjo palaiminimą, laužė duoną ir davė mokiniams, kad išdalytų žmonėms. Jis taip pat liepė visiems padalyti tas dvi žuvis. [42] Ir visi privalgė iki soties. [43] Jie dar pririnko dvylika pilnų pintinių duonos kąsnelių ir žuvies likučių. [44] O duonos valgytojų buvo penki tūkstančiai vyrų.

JĖZUS EINA VANDENIU
(Mt 14, 22—33; Jn 6, 16—21)

[45] Tada Jėzus prispyrė savo mokinius sėsti į valtį ir pirma jo irtis į kitą krantą prie Betsaidos, kol jis atleisiąs žmones. [46] Juos atleidęs jis užkopė į kalną melstis. [47] Kai sutemo, valtis buvo ežero viduryje, o Jėzus pats vienas ant kranto. [48] Matydamas, kad mokiniai vargsta besiirdami,— nes vėjas buvo jiems priešingas,— apie ketvirtą nakties sargybą jis ateina pas juos žengdamas ežero paviršiumi ir buvo bepraeinąs pro šalį. [49] Šie, pamatę jį einantį ežero paviršiumi, pamanė, jog tai šmėkla, ir ėmė šaukti. [50] Mat visi jį regėjo ir išsigando. Bet jis tuojau juos prakalbino: „Drąsos! Tai aš. Nebijokite!“ [51] Tada jis įlipo pas juos į valtį, ir vėjas nurimo.

Mokiniai dar labiau stebėjosi, [52] nes visiškai nebuvo supratę duonos stebuklo ir jų širdis tebebuvo nenuovoki.

PAGYDYMAI GENEZARETO KRAŠTE
(Mt 14, 34—36)

[53] Persiyrę per ežerą, jie pasiekė Genezaretą ir čia lipo į krantą. [54] Jiems išlipus iš valties, žmonės tuojau pažino Jėzų, [55] paskelbė visai apylinkei ir pradėjo gabenti neštuvais ligonius ten, kur girdėjo jį esant. [56] Ir kur Jėzus užeidavo į kaimus, miestus ar vienkiemius, jie aikštėse guldydavo ligonius ir maldaudavo jį, kad leistų jiems paliesti bent savo drabužio apvadą. Ir kas tik jį paliesdavo, išgydavo.

7

GINČAS DĖL PAPROČIŲ
(Mt 15, 1—9; Lk 11, 38)

[1] Pas Jėzų susirenka fariziejų ir keli Rašto aiškintojai, atvykę iš Jeruzalės. [2] Jie pamato kai kuriuos jo mokinius, valgančius suterštomis (tai yra nemazgotomis) rankomis. [3] Mat fariziejai ir visi žydai pagal prosenių paprotį valgo tik rūpestingai nusiplovę rankas. [4] Taip pat sugrįžę iš turgaus, jie nevalgo neapsiplovę. Be to, yra dar daug nuostatų, kurių jie laikosi sekdami papročiu, pavyzdžiui, taurių, puodelių bei varinių indų plovimo.— [5] Taigi fariziejai ir Rašto aiškintojai jį klausia: „Kodėl tavo mokiniai nesilaiko prosenių papročio ir valgo suterštomis rankomis?“ [6] Jis atsako jiems: „Gerai apie jus, veidmainius, pranašavo Izaijas, kaip parašyta:

Ši tauta šlovina mane lūpomis,
bet jos širdis toli nuo manęs.
[7] *Veltui jie mane garbina*
mokydami žmonių išgalvotų priesakų.

[8] Apleidę Dievo įsakymą, jūs įsikibę laikotės žmonių papročių“. [9] Ir jis pridūrė: „Puikiai jūs apeinate Dievo įsakymą, norėdami išsaugoti savo papročius! [10] Antai Mozė yra pasakęs: ’Gerbk savo tėvą ir motiną’ ir: ’Kas keiktų tėvą ar motiną, mirte tenumiršta’. [11] O štai jūs sakote: ’Jei žmogus pasako savo tėvui ar motinai: Tebūnie Korbán (tai yra: auka Dievui), kuo turėčiau tave sušelpti’,— [12] tuomet jūs nebeleidžiate jam padėti tėvui ar motinai [13], niekais paversdami Dievo žodį dėl savojo papročio, kurį esate perėmę. Ir daug panašių dalykų jūs darote“.

KAS ŠVARU, KAS NEŠVARU
(Mt 15, 10—20)

[14] Ir vėl sušaukęs minią, Jėzus kalbėjo: „Paklausykite manęs visi ir supraskite: [15] nėra nieko, kas, iš lauko įėjęs į žmogų, galėtų jį sutepti. Žmogų sutepa vien tai, kas iš žmogaus išeina“.[(16)]

[17] Kai sugrįžo nuo minios į namus, jo mokiniai ėmė klausinėti apie palyginimą. [18] Jis sako: „Nejaugi ir jūs esate be nuovokos? Argi neaišku jums, kad visa, kas ateina į žmogų iš lauko, negali jo suteršti,

[19] nes nepatenka į jo širdį, bet į vidurius ir išeina laukan?“ (Taip jis paskelbia visus valgius esant švarius.) [20] Jis dar pasakė: „Žmogų suteršia vien tai, kas iš jo išeina. [21] Iš vidaus, iš žmonių širdies, išeina pikti sumanymai, paleistuvystės, vagystės, žmogžudystės, [22] svetimavimai, godumas, suktybės, klasta, begėdystės, pavydas, šmeižtai, puikybė, neišmanymas. [23] Visos tos blogybės išeina iš vidaus ir suteršia žmogų“.

KELIONĖS UŽ GALILĖJOS RIBŲ

SVETIMŠALĖS IŠGYDYMAS
(Mt 15, 21—28)

[24] Išvykęs iš ten, Jėzus nukeliavo į Tyro sritis. Užėjęs į vienus namus, jis norėjo, kad niekas apie tai nežinotų, bet jam nepavyko to nuslėpti. [25] Išgirdo apie jį moteris, kurios duktė buvo apsėsta netyrosios dvasios, atėjo ir puolė jam po kojų. [26] Moteris buvo graikė, kilimo sirofinikietė. Ji maldavo išvaryti iš jos dukrelės demoną. [27] Jėzus tarė jai: „Leisk pirmiau pasisotinti vaikams. Juk negražu imti vaikų duoną ir mesti šunyčiams“. [28] Tačiau moteris atsakė: „Taip, Viešpatie! Bet ir šunyčiai po stalu ėda vaikų trupinius“. [29] Tuomet jis tarė: „Dėl šitų žodžių eik namo,— demonas jau išėjęs iš tavo dukters“. [30] Parėjusi namo, ji rado savo mergaitę gulinčią patale ir demoną atstojusį.

NEBYLIO IŠGYDYMAS

[31] Palikęs Tyro sritis, Jėzus per Sidoną atėjo prie Galilėjos ežero, į Dekapolio krašto vidurį. [32] Ten atveda jam kurčią nebylį ir prašo uždėti ant jo ranką. [33] Jis pasivėdėjo jį nuošaliau nuo minios, įleido savo pirštus į jo ausis, palietė seilėmis jo liežuvį, [34] pažvelgė į dangų, atsiduso ir tarė jam: „Efatá!“, tai yra: „Atsiverk!“ [35] Ir tuojau atsivėrė jo klausa, atsirišo liežuvio ryšys, ir jis kalbėjo kaip reikia. [36] Jėzus jiems liepė niekam šito nepasakoti. Bet kuo labiau jis jiems draudė, tuo jie plačiau jį skelbė. [37] Žmonės be galo stebėjosi ir kalbėjo: „Jis visa gerai padarė! Jis daro, kad kurtieji girdi ir nebyliai kálba“.

8

ANTRASIS DUONOS PADAUGINIMAS
(Mt 15, 32—39; Mk 6, 30—44)

[1] Anomis dienomis, vėl susirinkus gausiai miniai ir žmonėms neturint ko valgyti, Jėzus pasišaukęs mokinius tarė: [2] „Gaila man minios, nes jau tris dienas žmonės pasilieka su manimi ir neturi ko valgyti. [3] Jei paleisiu juos namo alkanus, jie nusilps kelyje, nes kai kurie yra atėję iš toli". [4] Mokiniai jam atsakė: „O iš kur dykumoje gauti duonos jiems pavalgydinti?" [5] Jėzus paklausė: „Kiek duonos kepalėlių turite?" Jie atsakė: „Septynis". [6] Tada jis liepė žmonėms susėsti ant žemės. Paėmęs septynis kepalėlius, sukalbėjo padėkos maldą, laužė ir davė mokiniams dalyti, ir tie padalijo miniai. [7] Jie dar turėjo kelias žuveles. Jėzus palaimino jas ir taip pat liepė dalyti. [8] Jie valgė ir pasisotino, ir nulikusių kąsnelių surinko septynis krepšius. [9] O buvo apie keturis tūkstančius žmonių. Jis atleido juos [10] ir netrukus, įsėdęs su mokiniais į valtį, nuplaukė į Dalmanutos sritį.

FARIZIEJAI REIKALAUJA STEBUKLO IŠ DANGAUS
(Mt 16, 1—4)

[11] Čia priėjo fariziejų ir ėmė su Jėzumi ginčytis. Spęsdami jam pinkles, jie reikalavo ženklo iš dangaus. [12] Atsidusęs iš širdies gilumos, jis tarė: „Ir kam gi ši giminė reikalauja ženklo? Iš tiesų sakau jums: ženklo šiai giminei nebus duota!" [13] Ir palikęs juos, jis vėl sėdo į valtį ir nuplaukė į kitą krantą.

FARIZIEJŲ IR ERODO RAUGAS
(Mt 16, 5—12)

[14] Mokiniai buvo pamiršę pasiimti duonos. Jie teturėjo su savim valtyje vieną kepalėlį. [15] O Jėzus juos įspėjo: „Žiūrėkite, saugokitės fariziejų raugo ir Erodo raugo". [16] Jie pradėjo kalbėtis neturį duonos. [17] Tai patyręs Jėzus tarė: „Kam jūs tariatės neturį duonos? Ar vis dar nieko neišmanote ir nesuprantate, ir vis dar esate be nuovokos? [18] *Turite akis ir nematote; turite ausis ir negirdite?!* Argi neatsimenate, [19] jog penkis kepalėlius aš sulaužiau penkiems tūkstančiams?! O kiek pilnų pintinių likučių jūs pririnkote?" Jie atsakė: „Dvylika".—

[20] „O kai septynis kepaliukus sulaužiau keturiems tūkstančiams, kiek pririnkote pilnų krepšių likučių?“ Jie atsakė: „Septynis“. [21] Tada jis tarė: „Tai kaipgi vis dar nesuprantate?!“

NEREGIO IŠGYDYMAS

[22] Jie ateina į Betsaidą. Ten atveda pas Jėzų vieną neregį ir prašo jį palytėti. [23] Jis paėmė neregį už rankos ir nusivedė už kaimo. Ten patepė seilėmis jo akis, uždėjo ant jo rankas ir paklausė: „Ar ką nors matai?“ [24] Šis apsižvalgęs tarė: „Regiu žmones. Lyg kokius medžius matau juos vaikščiojančius“. [25] Jėzus vėl palietė rankomis jo akis, ir jis visiškai praregėjo — tapo sveikas ir viską ryškiai matė. [26] Jėzus išsiuntė jį namo sakydamas: „Tik neužeik į kaimą“.

PETRAS IŠPAŽĮSTA JĖZAUS DIEVYSTĘ
(Mt 16, 13—20; Lk 9, 18—21)

[27] Jėzus su mokiniais keliavo į Pilypo Cezarėjos kaimus. Kelyje klausė mokinius: „Pasakykite, kuo mane žmonės laiko?“ [28] Jie atsakė: „Vieni — Jonu Krikštytoju, kiti — Eliju, treti — dar kuriuo iš pranašų“. [29] Tada jis paklausė: „O jūs kuo mane laikote?“ Petras jam atsakė: „Tu esi Mesijas“. [30] Tuomet Jėzus griežtai įsakė niekam apie jį nekalbėti.

PIRMOJI PRANAŠYSTĖ APIE KANČIĄ IR PRISIKĖLIMĄ
(Mt 16, 21—23; Lk 9, 22)

[31] Ir jis ėmė juos mokyti, jog reikia, kad Žmogaus Sūnus daug kentėtų, būtų seniūnų, aukštųjų kunigų bei Rašto aiškintojų atmestas, nužudytas ir po trijų dienų prisikeltų. [32] Jis tai kalbėjo visiškai atvirai. Tada Petras, pasivadinęs jį į šalį, ėmė jį drausti. [33] Jėzus atsigręžęs pažiūrėjo į mokinius ir subarė Petrą: „Eik šalin, šėtone, nes mąstai ne Dievo, o žmonių mintimis!“

KRISTAUS SEKĖJŲ RYŽTINGUMAS
(Mt 16, 24—28; Lk 9, 23—27)

[34] Pasišaukęs minią ir savo mokinius, Jėzus prabilo: „Jei kas nori eiti paskui mane, teišsižada pats savęs, teima savo kryžių ir teseka

manimi. [35] Kas nori išgelbėti savo gyvybę, tas ją praras; o kas pražudys savo gyvybę dėl manęs ir dėl Evangelijos, tas ją išgelbės. [36] O kokia gi žmogui nauda laimėti visą pasaulį, bet pakenkti savo gyvybei? [37] Arba kuo žmogus galėtų išsipirkti savo gyvybę?! [38] Jei kas gėdisi manęs ir mano žodžių šios neištikimos ir nuodėmingos kartos akivaizdoje, to gėdysis ir Žmogaus Sūnus, atėjęs savo Tėvo šlovėje su šventaisiais angelais".

9

JĖZAUS ATSIMAINYMAS
(Mt 17, 1—8; Lk 9, 28—36)

[1] Jis dar jiems kalbėjo: „Iš tiesų sakau jums: tarp čia stovinčių yra tokių, kurie neragaus mirties, kol išvys Dievo karalystę, ateinančią su galybe".

[2] Po šešių dienų Jėzus pasiėmė Petrą, Jokūbą ir Joną ir užsivedė juos vienus nuošaliai ant aukšto kalno. Ten jis atsimainė jų akivaizdoje. [3] Jo drabužiai ėmė taip baltai spindėti, kaip jų išbalinti negalėtų joks skalbėjas žemėje. [4] Jiems pasirodė Elijas ir Mozė, kuriedu kalbėjosi su Jėzumi. [5] Petras ir sako Jėzui: „Rabi, gera mums čia būti. Pastatykime tris palapines: vieną tau, antrą Mozei, trečią Elijui". [6] Jis nesižinojo, ką sakąs, nes jie buvo persigandę. [7] Užėjo debesis ir uždengė juos, o iš debesies nuskambėjo balsas: „Šitas mano mylimasis Sūnus. Klausykite jo!" [8] Ir tuojau, vėl apsižvalgę, jie nieko prie savęs nebematė, tik vieną Jėzų.

PIRMTAKO ELIJO KLAUSIMAS
(Mt 17, 9—13)

[9] Besileidžiant nuo kalno, Jėzus liepė niekam nepasakoti, ką jie buvo matę, kol Žmogaus Sūnus prisikels iš numirusių. [10] Jie gerai įsidėmėjo šį pasakymą ir svarstė, ką reiškia „prisikelti iš numirusių". [11] Jie klausė Jėzų: „Kodėl Rašto aiškintojai sako, jog pirmiau turįs ateiti Elijas?" [12] Jis atsakė: „Tikrai Elijas ateis pirmiau ir viską atitaisys. Bet kaipgi parašyta apie Žmogaus Sūnų, jog jis daug iškentėsiąs ir būsiąs paniekintas? [13] Todėl aš jums sakau: Elijas buvo atėjęs, ir jie padarė su juo, ką norėjo,— taip, kaip apie jį parašyta".

JAUNO EPILEPTIKO IŠGYDYMAS
(Mt 17, 14—21; Lk 9, 37—42)

[14] Sugrįžę pas kitus mokinius, jie pamatė apie juos susirinkusią minią ir besiginčijančius su jais Rašto aiškintojus. [15] Vos pastebėjusi Jėzų, minia labai nustebo ir visi bėgo jo pasveikinti. [16] Jis paklausė: „Ko ginčijatės su jais?“ [17] Vienas iš minios jam atsakė: „Mokytojau, aš atvedžiau pas tave sūnų, kuris yra nebylės dvasios apsėstas. [18] Kur tik sugriebusi, dvasia jį tąso, iš burnos jam eina putos, jis griežia dantimis ir pastyra. Aš prašiau tavo mokinius išvaryti dvasią, bet jie nevaliojo“. [19] Tada Jėzus tarė: „O netikinti gimine! Iki kol man reikės su jumis būti? Kaip ilgai jus kęsti? Atveskite jį pas mane!“ [20] Jie atvedė. Vos pamačiusi Jėzų, dvasia ėmė tąsyti berniuką, šis parpuolė ant žemės ir apsiputojęs pradėjo blaškytis. [21] Jėzus paklausė tėvą: „Ar nuo seniai jam taip darosi?“ Šis atsakė: „Nuo pat kūdikystės. [22] Dvasia jį dažnai į ugnį įstumdavo ir į vandenį, norėdama pražudyti. Tad jei ką gali, pasigailėk mūsų ir padėk mums!“ [23] Jėzus jam atsakė: „'Jei ką gali'?! Tikinčiam viskas galima!“ [24] Vaiko tėvas sušuko: „Tikiu! Padėk mano netikėjimui!“ [25] Matydamas susibėgančią minią, Jėzus sudraudė netyrąją dvasią: „Nebyli ir kurčia dvasia, įsakau tau, išeik iš jo ir daugiau nebegrįžk!“ [26] Dvasia, klykdama ir smarkiai jį purtydama, išėjo. O berniukas liko tarsi lavonas ir daugelis sakė: „Jis mirė“. [27] Bet Jėzus paėmė jį už rankos, pakėlė, ir jis atsistojo.

[28] Kai Jėzus grįžo namo, mokiniai, pasilikę su juo vieni, klausė: „Kodėl mes negalėjome jos išvaryti?“ [29] O jis atsakė: „Ta veislė neišvaroma nieku kitu, tik malda“.

ANTROJI PRANAŠYSTĖ APIE KANČIĄ IR PRISIKĖLIMĄ
(Mt 17, 22—23; Lk 9, 43—45)

[30] Iš ten išėję, jie keliavo per Galilėją. Jėzus nenorėjo, kad kas apie tai žinotų. [31] Mokydamas savo mokinius, jis tvirtino: „Žmogaus Sūnus bus atiduotas į žmonių rankas, ir jie nužudys jį, bet nužudytas jis po trijų dienų prisikels“. [32] Mokiniai nesuprato tų žodžių, bet nedrįso jį klausti.

KAS DIDESNIS?
(Mt 18, 1—5; Lk 9, 46—48)

33 Jie atėjo į Kafarnaumą. Namie jis paklausė juos: „Apie ką kalbėjotės kelyje?" 34 Jie tylėjo. Mat kelyje jie ginčijosi, kuris iš jų didžiausias. 35 Atsisėdęs jis pasišaukė Dvylika ir tarė: „Jei kas trokšta būti pirmas, tebūnie paskutinis ir visų tarnas!" 36 Paėmęs mažą vaiką, pastatė tarp jų ir apsikabinęs jį pasakė: 37 „Kas dėl manęs priima tokį vaikelį, tas priima mane, o kas priima mane, tas ne mane priima, bet tą, kuris yra mane siuntęs".

DĖL JĖZAUS VARDO
(Lk 9, 49—50; Mt 10, 42)

38 Jonas jam tarė: „Mokytojau, mes matėme vieną tokį, kuris nevaikščioja su mumis, bet tavo vardu išvarinėja demonus. Mes jam draudėme, nes jis nepanoro eiti su mumis". 39 Jėzus atsakė: „Nedrauskite jam! Nėra tokio, kuris mano vardu darytų stebuklus ir galėtų čia pat blogai apie mane kalbėti. 40 Kas ne prieš mus, tas už mus! 41 Kas duos jums atsigerti taurę vandens dėl to, kad priklausote Mesijui,— iš tiesų sakau jums,— tas nepraras savo užmokesčio".

RYŽTINGA KOVA SU NUODĖME
(Mt 18, 6—9; Lk 17, 1—2)

42 „Kas papiktintų vieną iš šitų tikinčių mažutėlių, tam būtų daug geriau, jeigu jam užkabintų ant kaklo asilo sukamų girnų akmenį ir įmestų į jūrą. 43 Jei tavoji ranka gundo tave nusidėti,— nusikirsk ją! Tau verčiau sužalotam įeiti į gyvenimą negu su abiem rankom patekti į pragarą, į negęstančią ugnį. (44) 45 Ir jei tavoji koja veda tave į nuodėmę,— nusikirsk ją, nes tau geriau luošam įžengti į gyvenimą, negu su abiem kojom būti įmestam į pragarą. (46) 47 O jei tave gundo nusidėti tavo akis,— išlupk ją, nes verčiau tau vienakiui įeiti į Dievo karalystę, negu su abiem akim būti įmestam į pragarą, 48 *kur jų kirminas nemiršta ir ugnis negęsta.* 49 Nes kiekvienas bus pasūdytas ugnimi. 50 Druska — geras daiktas, bet jei druska nustotų sūrumo, kuo ją pasūdysi? Turėkite savyje druskos ir taikiai sugyvenkite tarp savęs".

10

SKYRYBŲ KLAUSIMAS
(Mt 19, 1—9; 5, 32; Lk 16, 18)

[1] Jėzus, iškeliavęs iš ten, atvyksta į Judėją ir Užjordanę. Ir vėl žmonių būriai skuba pas jį, o jis vėl moko, kaip buvo pratęs. [2] Tada atėjo fariziejų, kurie, spęsdami jam pinkles, klausė jį, ar galima atleisti žmoną. [3] Jis atsakė jiems: „O ką jums yra įsakęs Mozė?“ [4] Jie tarė: „Mozė leido *parašyti skyrybų raštą ir atleisti*“. [5] Tuomet Jėzus prabilo: „Dėl jūsų širdies kietumo parašė jums Mozė tokį nuostatą. [6] O nuo sutvėrimo pradžios Dievas sukūrė juos kaip vyrą ir moterį. [7] *Štai kodėl vyras paliks savo tėvą ir motiną ir glausis prie žmonos, ir du taps vienu kūnu.* [8] Taigi jie — jau nebe du, o vienas kūnas. [9] Ką tad Dievas sujungė, žmogus teneperskiria!“ [10] Namie mokiniai vėl klausė Jėzų apie tą dalyką. [11] Jis atsakė: „Kas atleidžia savo žmoną ir veda kitą, tas nusikalsta pirmajai svetimavimu. [12] Ir jei moteris palieka savo vyrą ir išteka už kito, ji svetimauja“.

JĖZUS IR VAIKAI
(Mt 19, 13—15; Lk 18, 15—17; 9, 47)

[13] Jam nešė vaikučius, kad juos palytėtų, bet mokiniai jiems draudė. [14] Tai pamatęs Jėzus užsirūstino ir tarė jiems: „Leiskite mažutėliams ateiti pas mane ir netrukdykite, nes tokių yra Dievo karalystė. [15] Iš tiesų sakau jums: kas nepriima Dievo karalystės kaip kūdikis,— neįeis į ją“. [16] Ir jis laimino juos apkabindamas ir dėdamas ant jų rankas.

TURTINGAS JAUNUOLIS
(Mt 19, 16—22; Lk 18, 18—23)

[17] Jėzui besiruošiant iškeliauti, vienas žmogus pribėgęs puolė prieš jį ant kelių ir klausė: „Gerasis Mokytojau, ką turiu daryti, kad laimėčiau amžinąjį gyvenimą?“

[18] Jėzus tarė: „Kam vadini mane geru? Niekas nėra geras, tik vienas Dievas. [19] Žinai įsakymus: *Nežudyk, nesvetimauk, nevok, neteisingai neliudyk, neapgaudinėk, gerbk savo tėvą ir motiną*“. [20] Tas atsakė: „Mokytojau, aš viso to laikausi nuo pat jaunystės“. [21] Jėzus

meiliai pažvelgė į jį ir pasakė: „Vieno dalyko tau trūksta: eik parduok visa, ką turi, išdalyk vargšams, tai turėsi lobį danguje. Tuomet ateik ir sek paskui mane". [22] Po šitų žodžių tasai apniuko ir nusiminęs pasitraukė, nes turėjo daug turto.

TURTAS IR IŠGANYMAS
(Mt 19, 23—26; Lk 18, 24—27)

[23] Jėzus apsidairė ir prabilo į mokinius: „Kaip sunku turtingiems įeiti į Dievo karalystę!" [24] Mokiniai buvo nustebinti jo žodžių. Tada Jėzus vėl jiems tarė: „Vaikeliai, kaip sunku patekti į Dievo karalystę! [25] Lengviau kupranugariui išlįsti pro adatos ausį negu turtuoliui įeiti į Dievo karalystę". [26] Mokiniai dar labiau nustebo ir kalbėjosi: „Kas tada galės išsigelbėti?" [27] Jėzus pažvelgė į juos ir tarė: „Tai neįmanoma žmonėms, bet ne Dievui: Dievui viskas įmanoma".

ATSIŽADĖJIMO VAISIAI
(Mt 19, 27—30; Lk 18, 28—30)

[28] Tada Petras sakė jam: „Štai mes viską palikome ir sekėme paskui tave". [29] Jėzus tarė: „Iš tiesų sakau jums: nėra nė vieno, kuris dėl manęs ir dėl Evangelijos paliktų namus ar brolius, ar seseris, ar motiną, ar tėvą, ar vaikus, ar laukus [30] ir kuris jau dabar, šiuo metu, negautų šimteriopai namų, brolių, seserų, motinų, vaikų ir laukų (kartu su persekiojimais) ir būsimajame pasaulyje — amžinojo gyvenimo.

[31] Tačiau daugel pirmųjų bus paskutiniai ir daugel paskutinių — pirmi".

TREČIOJI PRANAŠYSTĖ APIE KANČIĄ IR PRISIKĖLIMĄ
(Mt 20, 17—19; Lk 18, 31—33)

[32] Jiems bekeliaujant į Jeruzalę, Jėzus vis ėjo priekyje taip, kad mokiniai stebėjosi, o einantys iš paskos nerimavo. Vėl susišaukęs Dvylika, ėmė jiems sakyti, kas jo laukia: [33] „Štai keliaujame į Jeruzalę, ir Žmogaus Sūnus bus išduotas aukštiesiems kunigams ir Rašto aiškintojams; jie pasmerks jį mirti ir atiduos pagonims, [34] o tie išjuoks jį, apspjaudys, nuplaks ir nužudys, bet po trijų dienų jis prisikels".

JĖZUS IR AUKŠTOS VIETOS
(Mt 20, 20—23)

[35] Čia prie Jėzaus prieina Zebedėjaus sūnūs Jokūbas ir Jonas ir kreipiasi: „Mokytojau, mes norime, kad padarytum, ko prašysime". [36] Jis atsakė: „O ko norite, kad jums padaryčiau?" [37] Jie tarė: „Duok mums sėdėti vienam tavo šlovės dešinėje, kitam — kairėje!" [38] Jėzus atsakė: „Patys nežinote, ko prašote. Ar galite gerti taurę, kurią aš gersiu, ir būti pakrikštyti krikštu, kuriuo aš būsiu krikštijamas?" [39] Jie sako: „Galime". Bet Jėzus jiems pasakė: „Beje, taurę, kurią aš gersiu, jūs gersite, ir krikštu, kuriuo aš būsiu pakrikštytas, jūs irgi būsite pakrikštyti. [40] Tačiau ne mano reikalas duoti vietą savo dešinėje ar kairėje,— tai bus tiems, kuriems paskirta". [41] Tai išgirdę dešimtis supyko ant Jokūbo ir Jono.

TARNAVIMO DIDYBĖ
(Mt 20, 24—28; Lk 22, 24—27)

[42] Pasišaukęs mokinius, Jėzus prabilo: „Jūs žinote, kad tie, kurie laikomi tautų valdovais, engia jas ir jų didžiūnai rodo joms savo galią. [43] Tarp jūsų yra ne taip! Kas norėtų tapti didžiausias iš jūsų, tebus jūsų tarnas, [44] ir kas panorėtų būti pirmas tarp jūsų, tebus visų vergas. [45] Juk ir Žmogaus Sūnus atėjo, ne kad jam tarnautų, bet pats tarnauti ir savo gyvybės atiduoti kaip išpirkos už daugelį".

JERICHO NEREGYS
(Mt 20, 29—34; Lk 18, 35—43)

[46] Taip jie ateina į Jerichą. O iškeliaujant jam su mokiniais ir gausinga minia iš Jericho, aklas elgeta Bartimėjus (Timėjaus sūnus) sėdėjo prie kelio. [47] Išgirdęs, jog čia Jėzus Nazarėnas, jis pradėjo garsiai šaukti: „Dovydo Sūnau, Jėzau, pasigailėk manęs!" [48] Daugelis jį draudė, kad nutiltų, bet jis dar garsiau šaukė: „Dovydo Sūnau, pasigailėk manęs!" [49] Jėzus sustojo ir tarė: „Pašaukite jį". Žmonės pašaukė neregį sakydami: „Nenusimink! Kelkis, jis tave šaukia". [50] Tasai, nusimetęs apsiaustą, pašoko ir pribėgo prie Jėzaus. [51] Jėzus prabilo į jį: „Ko nori, kad tau padaryčiau?" Neregys atsakė: „Rabuni, kad praregėčiau!" [52] Tuomet Jėzus jam tarė: „Eik, tavo tikėjimas išgelbėjo tave". Jis tuoj pat praregėjo ir nusekė paskui Jėzų keliu.

JĖZAUS VEIKLA JERUZALĖJE

11

MESIJO ĮŽENGIMAS Į JERUZALĘ
(Mt 21, 1—11; Lk 19, 28—38; Jn 12, 12—16)

[1] Prisiartinęs prie Jeruzalės pro Betfagę ir Betaniją, ties Alyvų kalnu, Jėzus pasiuntė du savo mokinius [2] tardamas: „Eikite į kaimą, kurį matote, ir vos įžengę į jį rasite pririštą asilaitį, kuriuo dar niekas iš žmonių nėra jojęs. Atriškite jį ir atveskite. [3] Jeigu kas nors paklaustų: 'Ką čia darote?', atsakykite: 'Jo reikia Viešpačiui; jis netrukus jį sugrąžins'". [4] Nuėję jiedu rado pakelėje asilaitį, pririštą prie vartų, ir atrišo jį. [5] Kai kurie iš ten stovinčių klausė: „Ką jūs darote, kam tą asilaitį atrišate?" [6] O jie atsakė, kaip Jėzus buvo jiems liepęs, ir tie leido jį vestis. [7] Jie atveda asilaitį pas Jėzų, apdengia jį savo apsiaustais, ir Jėzus užsėda ant jo. [8] Daugybė žmonių tiesė ant kelio savo drabužius, kiti klojo žalias šakeles, nukirstas laukuose. [9] Priekyje ir iš paskos einantys šaukė:

„Osana!
[10] *Garbė tam, kuris ateina Viešpaties vardu!*
Šlovė besiartinančiai mūsų tėvo Dovydo karalystei!
Osana aukštybėse!"

[11] Taip Jėzus įžengė į Jeruzalę ir į šventyklą. Viską apžiūrėjęs,— kadangi buvo jau vakaro valanda,— jis su Dvylika išėjo į Betaniją.

NEVAISINGAS FIGMEDIS
(Mt 21, 18—19)

[12] Rytojaus dieną, jiems keliaujant iš Betanijos, Jėzus buvo alkanas. [13] Pamatęs iš tolo sulapojusį figmedį, jis priėjo pažiūrėti, gal ką ant jo ras. Tačiau atėjęs prie medžio jis nerado nieko, tiktai lapus, nes buvo dar ne figų metas. [14] Tuomet jis tarė medžiui: „Tegul per amžius niekas nebevalgys tavo vaisiaus!" Jo mokiniai tai girdėjo.

ŠVENTYKLOS ORUMAS
(Mt 21, 12—17; Lk 19, 45—48; Jn 2, 14—16)

[15] Ir jie ateina į Jeruzalę. Įėjęs į šventyklą, Jėzus ėmė varyti laukan parduodančius ir perkančius šventykloje. Jis išvartė pinigų

keitėjų stalus bei karvelių pardavėjų suolus [16] ir neleido nešti rakandų per šventyklą. [17] Jis mokė ir skelbė: „Argi neparašyta: *Mano namai vadinsis maldos namai visoms tautoms!* O jūs pavertėte juos *plėšikų lindyne*". [18] Tai išgirdę aukštieji kunigai ir Rašto aiškintojai tarėsi, kaip jį pražudyti. Jie mat bijojo Jėzaus, nes visi žmonės buvo pagauti jo mokslo. [19] Atėjus vakarui, Jėzus su mokiniais išėjo iš miesto.

FIGMEDŽIO PASLAPTIS. TIKĖJIMAS IR MALDA
(Mt 21, 20—22; 5, 23—24; 6, 14—15)

[20] Rytą eidami pro šalį, jie pamatė, kad figmedis nudžiūvęs iš pat šaknų. [21] Prisiminęs Petras tarė Jėzui: „Rabi, štai figmedis, kurį tu prakeikei, nudžiūvo". [22] Jėzus jiems atsakė: „Turėkite tikėjimą Dievu! [23] Iš tiesų sakau jums: kas pasakytų šitam kalnui: 'Pasikelk ir meskis į jūrą', ir savo širdyje nesvyruotų, bet tikėtų įvyksiant, ką sako,— tai jam ir įvyktų. [24] Todėl sakau jums: ko tik melsdamiesi prašote, tikėkite gausią, ir tikrai taip bus. [25] Eidami melstis atleiskite, jei turite ką nors prieš kitus, kad ir jūsų Tėvas danguje jums atleistų jūsų nusižengimus".[(26)]

JĖZAUS ĮGALIOJIMAI
(Mt 21, 23—27; Lk 20, 1—8)

[27] Jie vėl sugrįžta į Jeruzalę. Jėzui vaikščiojant po šventyklą, prie jo prieina aukštųjų kunigų, Rašto aiškintojų ir seniūnų ir klausia: [28] „Kokia galia tai darai? Kas tau davė galią tai daryti?" [29] Jėzus jiems atsakė: „Ir aš noriu paklausti jus vieno dalyko, o jūs atsakykite man, tada ir aš jums pasakysiu, kokia galia tai darau. [30] Jono krikštas buvo iš dangaus ar iš žmonių? Atsakykite man!" [31] Tie pradėjo tartis: „Jei pasakysime — iš dangaus, tai jis mus klaus: 'Kodėl tada juo netikėjote?' [32] „Pasakytume — iš žmonių..." Bet jie bijojo liaudies, nes visi buvo įsitikinę, kad Jonas tikrai buvo pranašas. [33] Todėl jie atsakė Jėzui: „Mes nežinome". Tada Jėzus tarė: „Tai nė aš nesakysiu, kokia galia tai darau".

12

VYNININKAI ŽMOGŽUDŽIAI
(Mt 21, 33—46; Lk 20, 9—19)

[1] Ir pradėjo Jėzus kalbėti jiems palyginimais: „Vienas žmogus *įveisė vynuogyną, sumūrijo aptvarą, įrengė spaustuvą ir pastatė bokštą*. Paskui išnuomojo jį vynininkams ir iškeliavo į svetimą šalį. [2] Atėjus metui, jis nusiuntė pas vynininkus tarną atsiimti iš vynininkų savosios vaisių dalies. [3] Tie pačiupo jį, sumušė ir paleido tuščiomis. [4] Tuomet jis vėl nusiuntė pas juos kitą tarną, o tie jį sužeidė į galvą ir iškoneveikė. [5] Jis pasiuntė dar vieną, bet tą jie nužudė; ir dar daugelį kitų tarnų, kurių vienus jie primušė, kitus nužudė. [6] Dar vieną turėjo mylimąjį sūnų. Jį pasiuntė pas juos paskutinį, sakydamas sau: 'Jie drovėsis mano sūnaus'. [7] Bet vynininkai ėmė tartis: 'Tai įpėdinis. Eime užmuškime jį, ir mums atiteks jo palikimas'. [8] Ir nutvėrę nužudė jį ir išmetė laukan iš vynuogyno. [9] Ką darys vynuogyno savininkas? Jis ateis, išžudys vynininkus ir atiduos vynuogyną kitiems. [10] Ar neskaitėte, kas parašyta Raštuose:

Akmuo, kurį statytojai atmetė,
tapo kertiniu akmeniu.
[11] *Tai Viešpaties padaryta*
ir mūsų akims tai nuostabą kelia".

MOKESTIS CIESORIUI
(Mt 22, 15—22; Lk 20, 20—26)

[12] Anie suko galvą, kaip jį suimti, tačiau bijojo minios. Mat suprato, kad palyginimas buvo jiems taikomas. Tad palikę jį pasitraukė.

[13] Tada jie siunčia pas Jėzų fariziejų ir erodininkų sugauti jo kalboje. [14] Šitie atėję sako jam: „Mokytojau, žinome, jog esi tiesakalbis ir niekam nepataikauji. Tu nepaisai žmonių padėties, bet mokai Dievo kelio, kaip reikalauja teisybė. Valia mokėti ciesoriui mokesčius ar ne? Mokėti ar nemokėti?" [15] Matydamas jų veidmainystę, Jėzus tarė: „Kam spendžiate man pinkles? Atneškite man pažiūrėti denarą". [16] Jie padavė. Jis ir klausia: „Kieno čia atvaizdas ir įrašas?" Jie atsakė: „Ciesoriaus". [17] Tuomet Jėzus jiems tarė: „Kas ciesoriaus, atiduokite ciesoriui, o kas Dievo — Dievui". Ir jie be galo juo stebėjosi.

MIRUSIŲJŲ PRISIKĖLIMAS
(Mt 22, 23—33; Lk 20, 27—40)

[18] Pas Jėzų ateina sadukėjų, kurie neigia mirusiųjų prisikėlimą, ir klausia: [19] „Mokytojau, Mozė yra mums parašęs: *Jei kieno brolis mirtų ir paliktų žmoną, o nepaliktų vaikų, tuomet jo brolis tegul veda našlę ir pažadina savo broliui palikuonių.* [20] Ir štai yra buvę septyni broliai. Pirmasis vedė žmoną ir mirdamas nepaliko vaikų. [21] Vedė ją antrasis, bet ir šis mirė bevaikis. Taip pat atsitiko ir su trečiuoju, [22] ir visi septyni nepaliko vaikų. Paskiausiai iš visų mirė moteris. [23] Numirėliams keliantis, kai ir jie prisikels, kurio iš jų žmona ji bus? Juk ji yra buvusi septynių žmona." [24] Jėzus jiems atsakė: „Argi ne todėl klystate, kad neišmanote nei Raštų, nei Dievo galybės?! [25] Kai prisikels iš numirusių, tai nei ves, nei tekės, bet bus kaip angelai danguje. [26] O kad mirusieji keliasi,— ar neskaitėte Mozės knygoje apie krūmą,— kaip Mozei Dievas yra pasakęs: *Aš esu Abraomo Dievas, Izaoko Dievas ir Jokūbo Dievas?!* [27] Jis ne mirusiųjų, bet gyvųjų Dievas. Jūs labai klystate".

DIDŽIAUSIAS ĮSAKYMAS
(Mt 22, 34—40; Lk 10, 25—28)

[28] Vienas iš Rašto aiškintojų, girdėjęs jį ginčijantis ir matęs, kaip puikiai Jėzus atsakinėjo priešininkams, paklausė jį: „Koks yra visų pirmasis įsakymas?" [29] Jėzus jam atsakė: „Pirmasis yra šis: *Klausyk, Izraeli,— Viešpats, mūsų Dievas, yra vienintelis Viešpats;* [30] *tad mylėk Viešpatį, savo Dievą, visa širdimi, visa siela, visu protu ir visomis jėgomis.* [31] Antrasis: *Mylėk savo artimą kaip save patį.* Nėra įsakymo, didesnio už šiuodu". [32] Tuomet Rašto aiškintojas jam atsakė: „Gerai, Mokytojau, tu teisybę pasakei: Dievas yra vienintelis ir nėra kito šalia jo; [33] o mylėti jį visa širdimi, visu protu ir visomis jėgomis bei mylėti artimą kaip save patį svarbiau už visas deginamąsias atnašas ir kitokias aukas". [34] Matydamas, kaip išmintingai jis atsakė, Jėzus jam tarė: „Tu netoli nuo Dievo karalystės!" Ir niekas daugiau nebedrįso jo klausinėti.

MESIJAS — DOVYDO SŪNUS IR VIEŠPATS
(Mt 22, 41—46; Lk 20, 41—44)

[35] Mokydamas šventykloje, Jėzus kalbėjo: „Kodėl Rašto aiškintojai sako Mesiją esant Dovydo sūnų? [36] Juk pats Dovydas, Šventosios

Dvasios įkvėptas, yra pasakęs:

Viešpats tarė mano Viešpačiui:
Sėskis mano dešinėje,
aš patiesiu tavo priešus
tarsi pakojį po tavo kojų.

37 Pats Dovydas vadina jį Viešpačiu, tai kaip jis gali būti jo sūnus?" Didelė minia norom klausėsi Jėzaus.

SMERKIAMI RAŠTO AIŠKINTOJAI
(Mt 23, 6—7; Lk 20, 45—47; 11, 43)

38 Mokydamas Jėzus kalbėjo: „Saugokitės Rašto aiškintojų, kurie mėgsta vaikščioti su ilgais drabužiais, būti sveikinami aikštėse, 39 užimti pirmuosius krėslus sinagogose ir garbės vietas vaišėse. 40 Jie suryja našlių namus, dangstydamiesi ilga malda. Jų laukia itin griežtas teismas".

NAŠLĖS SKATIKAS
(Lk 21, 1—4)

41 Atsisėdęs ties aukų skrynia, Jėzus stebėjo, kaip žmonės metė į skrynią smulkius pinigus. Daugelis turtingųjų aukojo gausiai. 42 Atėjo viena suvargusi našlė ir įmetė du pinigėlius, tai yra skatiką. 43 Pasišaukęs savo mokinius, Jėzus pasakė jiems: „Iš tiesų sakau jums: ši vargšė našlė įmetė daugiausia iš visų, kurie dėjo į aukų skrynią. 44 Visi aukojo iš to, kas jiems atlieka, o ji iš savo neturto įmetė visa, ką turėjo, visus savo išteklius".

13

APIE PASAULIO PABAIGĄ
(Mt 24, 1—14; Lk 21, 5—19; Mt 10, 17—22)

1 Jam išeinant iš šventyklos, vienas iš mokinių kreipiasi: „Mokytojau, tik pažvelk, kokie akmenys ir kokie pastatai!"

2 Jėzus jam atsakė: „Matai šituos didžiulius pastatus? Čia neliks akmens ant akmens, viskas bus išgriauta".

[3] Kai jis sėdėjo Alyvų kalne, priešais šventyklą, Petras, Jokūbas, Jonas ir Andriejus atskirai nuo kitų klausė jį: [4] „Pasakyk mums, kada tai atsitiks ir koks bus ženklas, kai visa tai pradės pildytis?“

[5] Jėzus pradėjo jiems aiškinti: „Žiūrėkite, kad kas jūsų nesuklaidintų! [6] Daug kas ateis su mano vardu ir sakys: 'Tai aš', ir daugelį suklaidins. [7] Išgirdę apie karus ir karų gandus, nenusigąskite. Reikia, kad tai įvyktų, bet dar ne galas. [8] Tauta pakils prieš tautą ir karalystė prieš karalystę. Vietomis bus žemės drebėjimų, bus badmečių. Tokia bus kentėjimų pradžia.

[9] Jūs sergėkitės: atidavinės jus teismams, plaks sinagogose, ir jūs turėsite dėl manęs stoti prieš valdytojus ir karalius, kad jiems liudytumėte. [10] Bet pirmiau turės būti visoms tautoms paskelbta Evangelija.

[11] Kai suėmę jus ves, nesirūpinkite iš anksto, ką kalbėsite. Kalbėkite, kas tą valandą bus jums duota, nes kalbėsite nebe jūs, o Šventoji Dvasia. [12] Brolis išduos nužudyti brolį, o tėvas — savo vaiką. Vaikai pakels ranką prieš gimdytojus ir juos žudys. [13] Jūs būsite visų nekenčiami dėl mano vardo. Bet kas ištvers iki galo, tas bus išgelbėtas“.

JERUZALĖS NUNIOKOJIMAS
(Mt 24, 15—25; Lk 21, 20—24)

[14] „Kai pamatysite *sunaikinimo pabaisą* stovint ten, kur jos neturi būti (skaitytojas teįsidėmi!), tuomet kas Judėjoje, tebėga į kalnus; [15] kas bus ant stogo, tenelipa žemėn ir teneeina ko nors pasiimti iš namų; [16] o kas laukuose, tenegrįžta pasiimti apsiausto. [17] Vargas nėščioms ir žindančioms tomis dienomis! [18] Melskite, kad tai neatsitiktų žiemą! [19] Anomis dienomis *užguls toks suspaudimas, kokio nėra buvę nuo pradžios pasaulio,* kurį Dievas sutvėrė, *iki šiolei ir daugiau nebebus.* [20] Jeigu Viešpats nebūtų sutrumpinęs tų dienų, neišsigelbėtų nė vienas žmogus. Tačiau dėl išrinktųjų, kuriuos išsirinko, jis sutrumpino tas dienas. [21] Jei tada kas nors jums sakytų: 'Štai čia Mesijas, štai ten',— netikėkite, [22] nes atsiras netikrų mesijų ir netikrų pranašų. Jie darys ženklų ir stebuklų, mėgindami suvedžioti, jei tai įmanoma, net išrinktuosius. [23] Todėl būkite apdairūs; aš jus iš anksto dėl visko įspėjau“.

ŽMOGAUS SŪNAUS ATĖJIMAS
(Mt 24, 29—36; Lk 21, 25—33)

[24]„Tomis dienomis, po ano suspaudimo, *saulė užtems, mėnulis nebeduos šviesos,* [25] *žvaigždės kris* nuo dangaus, ir *dangaus galybės* bus sukrėstos. [26] Tada žmonės pamatys *Žmogaus Sūnų, ateinantį debesyse* su didžia galia ir šlove. [27] Jis pasiųs angelus, ir tie surinks jo išrinktuosius iš visų keturių šalių, nuo žemės pakraščių iki dangaus tolybių.

[28] Pasimokykite iš palyginimo su figos medžiu: kai jo šaka suminkštėja ir sprogsta lapai, jūs žinote, jog artinasi vasara. [29] Taip pat išvydę tai dedantis, supraskite, jog jis jau arti, prie slenksčio. [30] Iš tiesų sakau jums: nepraeis nė ši karta, kol visa tai įvyks. [31] Dangus ir žemė praeis, o mano žodžiai nepraeis.

[32] Tačiau tos dienos ar tos valandos niekas nežino, nei dangaus angelai, nei Sūnus, tik Tėvas“.

RAGINIMAS BUDĖTI
(Mt 24, 42; 25, 13—15; Lk 19, 12—13; 12, 40)

[33] „Žiūrėkite, budėkite, nes nežinote, kada ateis tas laikas! [34] Bus kaip su žmogumi, kuris iškeliavo svetur, paliko namus ir davė tarnams įgaliojimus, kiekvienam paskyręs darbą, o durininkui įsakė budėti. [35] Taigi budėkite, nes nežinote, kada grįš namų šeimininkas: ar vakare, ar vidurnaktyje, ar gaidgystėje, ar rytmety, [36] kad netikėtai sugrįžęs nerastų jūsų miegančių. [37] Ką sakau jums, sakau ir visiems: budėkite!“

KANČIA IR PRISIKĖLIMAS

14

SANKALBA PRIEŠ JĖZŲ
(Mt 26, 2—5; Lk 22, 1—2)

[1] Iki Velykų ir Neraugintos duonos šventės tebuvo likę pora dienų. Aukštieji kunigai ir Rašto aiškintojai ieškojo būdo klasta sugauti Jėzų ir nužudyti. [2] Bet jie sakė: „Tik ne per šventes, kad liaudyje nekiltų sąmyšio“.

PATEPIMAS BETANIJOJE
(Mt 26, 6—13; Jn 12, 1—8)

[3] Jėzui esant Betanijoje, Simono Raupsuotojo namuose, ir sėdant už stalo, atėjo moteris su alebastriniu indeliu, pilnu brangaus gryno nardo tepalo. Pradaužusi indelį, ji išpylė tepalą Jėzui ant galvos. [4] Kai kurie ten esantys susierzino ir kalbėjo vienas kitam: „Kam tas tepalo eikvojimas?! [5] Juk jį buvo galima parduoti daugiau negu už tris šimtus denarų ir pinigus išdalyti vargšams!" Taip jie murmėjo prieš tą moterį. [6] Bet Jėzus atsiliepė: „Palikite ją ramybėje! Kam ją skaudinate? Ji man padarė gerą darbą. [7] Vargšų jūs visuomet turite su savimi ir kada tik panorėję galite jiems gera daryti, o mane turėsite ne visuomet. [8] Ji padarė, ką galėjo. Ji iš anksto patepė mano kūną laidotuvėms. [9] Iš tiesų sakau jums: visame pasaulyje, kur tik bus skelbiama Evangelija, bus ir jos atminimui pasakojama, ką ji yra man padariusi".

JUDO IŠDAVYSTĖ
(Mt 26, 14—16; Lk 22, 3—6)

[10] Judas Iskarijotas, vienas iš Dvylikos, nuėjo pas aukštuosius kunigus, pasiryžęs išduoti Jėzų. [11] Tai išgirdę jie apsidžiaugė ir pažadėjo jam pinigų. Jis ėmė ieškoti progos Jėzų išduoti.

PASIRUOŠIMAS VELYKŲ VAKARIENEI
(Mt 26, 17—19; Lk 22, 7—13)

[12] Pirmąją Neraugintos duonos dieną, kada aukojamas Velykų avinėlis, mokiniai sako Jėzui: „Kur paruošti tau Velykų vakarienę?" [13] Jis išsiunčia du mokinius tardamas: „Eikite į miestą. Ten jus sutiks žmogus, vandens ąsočiu nešinas. Sekite iš paskos [14] ir kur jis nueves, sakykite namų šeimininkui: 'Mokytojas liepė paklausti: Kur man skirtoji menė, kurioje galėčiau su mokiniais valgyti Velykų vakarienę?' [15] Jis parodys jums didelį aukštutinį kambarį su baldais. Ten ir paruoškite mums". [16] Mokiniai išėjo ir nuvyko į miestą. Jie rado visa, kaip buvo sakęs Jėzus, ir paruošė Velykų stalą.

ĮSPĖJIMAS JUDUI
(Mt 26, 20—25; Lk 22, 14, 21—23)

[17] Vakare jis atėjo su Dvylika. [18] Bevalgant prie stalo vakarienę, Jėzus prabilo: „Iš tiesų sakau jums: *vienas iš jūsų, valgančių su ma-*

nimi, išduos mane". [19] Jie labai nuliūdo ir ėmė už kits kito klausinėti: „Nejaugi aš?" [20] O jis tarė: „Vienas iš Dvylikos, kuris dažo su manimi viename dubenyje. [21] Tiesa, Žmogaus Sūnus eina savo keliu, kaip apie jį parašyta, bet vargas žmogui, kuris išduos Žmogaus Sūnų. Geriau jam būtų buvę negimti".

EUCHARISTIJOS ĮSTEIGIMAS
(Mt 26, 26—29; Lk 22, 15—20; 1 Kor 11, 23—25)

[22] Bevakarieniaujant Jėzus, paėmęs duoną, sukalbėjo palaiminimą, ją laužė ir davė mokiniams tardamas: „Imkite, tai mano kūnas!" [23] Paėmęs taurę, sukalbėjo padėkos maldą, davė jiems, ir visi gėrė iš jos. [24] O jis jiems tarė: „Tai mano kraujas, sandoros kraujas, kuris išliejamas už daugelį. [25] Iš tiesų sakau jums: aš jau nebegersiu vynmedžio vaisiaus iki tos dienos, kada gersiu jį naują Dievo karalystėje".

ĮSPĖJIMAS PETRUI
(Mt 26, 30—35; Lk 22, 39, 31—34; Jn 13, 36—38)

[26] Pagiedoję himną, jie išėjo į Alyvų kalną. [27] Jėzus jiems tarė: „Jūs visi pasipiktinsite, nes parašyta: *Ištiksiu piemenį, ir avys išsisklaidys.* [28] O prisikėlęs aš pirma jūsų nueisiu į Galilėją". [29] Petras atsiliepė: „Jei ir visi pasipiktintų, tai tik ne aš!" [30] Jėzus jam atsakė: „Iš tiesų sakau tau: dar šiandien, jau šią naktį, gaidžiui nė dukart nepragydus, tu manęs tris kartus išsiginsi". [31] Petras dar atkakliau tvirtino savo: „Jeigu net reikėtų man su tavimi mirti, aš vis tiek tavęs neišsiginsiu". Tą pat kalbėjo ir visi kiti.

GETSEMANĖS SODE
(Mt 26, 36—46; Lk 22, 40—45)

[32] Jie atėjo į ūkį, vadinamą Getsemane. Jėzus sako mokiniams: „Pasėdėkite čia, kol aš melsiuosi". [33] Pasiėmęs su savim Petrą, Jokūbą ir Joną, jis pradėjo nuogąstauti ir sielotis. [34] Jis jiems skundėsi: „Mano siela mirtinai nuliūdusi. Pasilikite čia ir budėkite!" [35] Paėjęs truputį toliau, sukniubo ant žemės ir ėmė melstis, kad, jei galima, jį aplenktų toji valanda. [36] Jis sakė: „Aba, Tėve, tau viskas įmanoma! Atitolink nuo manęs šitą taurę! [37] Tačiau tebūnie ne kaip aš noriu, bet kaip tu..." Paskui grįžta, randa juos miegančius ir taria Petrui: „Simonai, tu miegi? Neįstengei nė vienos valandos pabudėti? [38] Budėkite ir mels-

kitės, kad nepatektumėt į pagundą, nes dvasia ryžtinga, bet kūnas silpnas". [39] Jis vėl nuėjo ir dar kartą meldėsi tais pačiais žodžiais. [40] Ir vėl sugrįžęs rado juos miegančius — jų akys buvo mieguistos, ir jie nežinojo, ką atsakyti. [41] Jis ateina trečią kartą ir taria jiems: „Vis dar tebemiegate, tebesiilsite? Gana! Atėjo valanda: štai Žmogaus Sūnus išduodamas į nusidėjėlių rankas. [42] Kelkitės, eime! Štai mano išdavėjas čia pat".

JĖZAUS SUĖMIMAS
(Mt 26, 47—56; Lk 22, 47—53; Jn 18, 2—11)

[43] Ir tuojau, jam tebekalbant, pasirodė vienas iš Dvylikos — Judas, o kartu su juo būrys ginkluotų kalavijais ir vėzdais, pasiųstas aukštųjų kunigų, Rašto aiškintojų ir seniūnų. [44] Išdavėjas buvo jiems nurodęs ženklą: „Kurį pabučiuosiu, tai tas. Suimkite jį ir sergėdami veskite!"

[45] Taigi atėjęs jis tuojau prisiartino prie Jėzaus ir tarė: „Rabi!", ir pabučiavo jį. [46] O kiti stvėrė Jėzų ir suėmė. [47] Vienas iš ten stovinčių išsitraukęs kalaviją užsimojo prieš vyriausiojo kunigo tarną ir nukirto jam ausį. [48] O Jėzus prabilo jiems: „Tarsi plėšiko išėjote sugauti manęs su kalavijais ir vėzdais. [49] Kasdien būdavau pas jus, mokiau šventykloje, ir jūs manęs nesuėmėte. Tačiau teišsipildo Raštai". [50] Tada, palikę jį, visi [mokiniai] pabėgo. [51] Tik vienas jaunuolis sekė iš paskos, susisupęs vien į drobulę. Jie čiupo jį, [52] bet jis išsinėrė iš drobulės ir nuogas pabėgo.

AUKŠČIAUSIAJAME TEISME
(Mt 26, 57—68; Lk 22, 54. 63—71; Jn 18, 12—14. 19—24)

[53] Jėzų nuvedė pas vyriausiąjį kunigą, kur buvo susirinkę visi aukštieji kunigai, seniūnai ir Rašto aiškintojai. [54] Petras iš tolo sekė jį iki vyriausiojo kunigo rūmų vidaus kiemo. Ten jis atsisėdo su tarnais ir šildėsi prie ugnies. [55] Aukštieji kunigai ir visa teismo taryba ieškojo prieš Jėzų liudijimo, kad galėtų jį pasmerkti mirti, bet nerado. [56] Nors daugelis melagingai liudijo prieš jį, tačiau jų liudijimai nesutarė. [57] Kai kurie melagingai kaltino jį teigdami: [58] „Mes girdėjome jį sakant: 'Aš sugriausiu šitą rankomis pastatytą šventyklą ir per tris dienas pastatysiu kitą, ne rankų darbo'".

[59] Bet ir šie kaltinimai nesutapo. [60] Tada vyriausiasis kunigas, atsistojęs viduryje, paklausė Jėzų: „Tu nieko neatsakai į šitų žmonių

kaltinimus?“ [61] Tačiau jis tylėjo ir nieko neatsakė. Tuomet vyriausiasis kunigas vėl jį klausė: „Ar tu esi Mesijas, Šlovingojo Sūnus?“ [62] Jėzus jam atsakė:

„Taip, Aš Esu.
Ir jūs dar pamatysite *Žmogaus Sūnų*,
sėdintį Visagalio *dešinėje*
ir ateinantį dangaus debesyse“.

[63] Tada vyriausiasis kunigas persiplėšė drabužius šaukdamas: „Kam dar mums liudytojai? [64] Girdėjote piktžodžiavimą. Kaip jums regis?“ Ir jie visi nusprendė jį esant vertą mirties. [65] Kai kurie ėmė į jį spjaudyti, dangstė jam veidą, mušė kumščiais ir reikalavo: „Pranašauk!“ O tarnai daužė jį per veidą.

PETRO IŠSIGYNIMAS

(Mt 26, 69—75; Lk 22, 55—62; Jn 18, 15—18. 25—27)

[66] Petras buvo žemai, kieme. Atėjo viena vyriausiojo kunigo tarnaitė [67] ir pamačiusi besišildantį Petrą įsižiūrėjo į jį ir tarė: „Ir tu buvai su šituo Nazarėnu, su Jėzumi“. [68] Petras išsigynė sakydamas: „Nei aš žinau, nei suprantu, ką tu sakai“. Jis išėjo į prieškiemį, ir gaidys pragydo. [69] Pamačiusi jį tarnaitė vėl pradėjo sakyti aplinkiniams: „Šitas yra iš jų!“ [70] Jis vėl išsigynė. Kiek vėliau aplinkiniai sakė Petrui: „Tu tikrai vienas iš jų: juk tu irgi galilėjietis“. [71] Tada jis šoko prisiekinėti ir dievagotis: „Aš nepažįstu to žmogaus, apie kurį jūs kalbate“. [72] Ir netrukus gaidys užgiedojo antrą kartą. Petras atsiminė, ką jam buvo pasakęs Jėzus: „Gaidžiui nė dukart nepragydus, tu tris kartus manęs išsiginsi“. Ir jis pravirko.

15

JĖZUS PILOTO TEISME

(Mt 27, 1—2. 11—26; Lk 22, 66; 23, 1—5. 13—25; Jn 18, 28—40; 19, 4—16)

[1] Anksti rytą aukštieji kunigai su seniūnais ir Rašto aiškintojais bei visa teismo taryba, padarę sprendimą, surakintą Jėzų nuvedė ir perdavė Pilotui. [2] O Pilotas paklausė jį: „Ar tu esi žydų karalius?“ Jis atsakė: „Taip yra, kaip sakai“.

[3] Tuo tarpu aukštieji kunigai visaip jį skundė. [4] Tad Pilotas vėl klausė Jėzų: „Tu nieko neatsakai? Žiūrėk, kokiais dideliais dalykais jie tave kaltina“. [5] Bet Jėzus daugiau nebeatsakinėjo, ir Pilotas labai stebėjosi. [6] Per šventes jis paleisdavo vieną kalinį, kurio žmonės prašydavo. [7] Tada buvo vienas kalinys, vardu Barabas, suimtas kartu su maištininkais, kurie sąmyšio metu buvo nužudę žmogų. [8] Susirinkusi minia pradėjo prašyti to, ką visuomet Pilotas darydavo. [9] Pilotas prabilo: „Ar norite, kad jums paleisčiau žydų karalių?“ [10] Mat jis žinojo, kad aukštieji kunigai jį buvo įskundę iš pavydo. [11] Tačiau aukštieji kunigai sukurstė žmones reikalauti, kad verčiau paleistų jiems Barabą. [12] Tada Pilotas vėl kreipėsi į juos: „O ką man daryti su žydų karaliumi?“ [13] Tie ėmė šaukti: „Ant kryžiaus jį!“ [14] Pilotas dar klausė: „O ką gi pikta jis yra padaręs?“ Tuomet jie pradėjo dar garsiau rėkti: „Ant kryžiaus jį!“ [15] Norėdamas įsiteikti miniai, Pilotas paleido Barabą, o Jėzų nuplakdino ir atidavė nukryžiuoti.

PATYČIOS IR NUKRYŽIAVIMAS
(Mt 27, 27—44; Lk 23, 26. 33—37; Jn 19, 17—24)

[16] Kareiviai nusivedė Jėzų į rūmų kiemą, tai yra pretorijų, ir ten sušaukė visą kuopą. [17] Jie apvilko jį purpuriniu apsiaustu, nupynę uždėjo jam erškėčių vainiką [18] ir pradėjo jį sveikinti: „Sveikas, žydų karaliau!“ [19] Jie daužė jam galvą nendrine lazda, spjaudė ir priklaupdami neva garbino jį. [20] Prisityčioję nuvilko jam purpurinį apsiaustą ir apvilko jo paties drabužiais.

Tuomet [kareiviai] išvedė Jėzų nukryžiuoti. [21] Jie privertė vieną grįžtantį iš laukų praeivį — Simoną Kirėnietį, Aleksandro ir Rufo tėvą — panešėti jo kryžių. [22] Taip jie nuvedė Jėzų į Golgotos vietą; išvertus tai reiškia: „Kaukolės vieta“. [23] Ten davė jam mira atmiešto vyno, bet jis negėrė. [24] Tuomet prikalė jį prie kryžiaus ir *pasidalijo jo drabužius mesdami burtą,* kas kuriam turi tekti. [25] Buvo trečia valanda, kai jį nukryžiavo. [26] Taip pat buvo užrašytas jo kaltinimas: „Žydų karalius“. [27] Kartu su juo nukryžiavo du plėšikus: vieną iš dešinės, kitą iš kairės.[(28)]

[29] Praeiviai užgauliojo Jėzų kraipydami galvas ir sakydami: „Še tau, kuris sugriauni šventyklą ir per tris dienas ją atstatai. [30] Gelbėkis pats, nuženk nuo kryžiaus!“ [31] Taip pat tyčiojosi aukštieji kunigai su Rašto aiškintojais, kalbėdami tarp savęs: „Kitus gelbėdavo, o pats negali išsigelbėti. [32] Mesijas, Izraelio karalius, tegu dabar nužengia

nuo kryžiaus, kad pamatytume ir įtikėtume". Jį plūdo ir kartu nukryžiuotieji.

JĖZAUS MIRTIS
(Mt 27, 45—56; Lk 23, 44—49; Jn 19, 25. 28—30)

[33] Šeštai valandai atėjus, visą kraštą apgaubė tamsa iki devintos valandos. [34] Devintą valandą Jėzus garsiai sušuko: *Elojī, Elojī, lemâ sabachtâni?* Tai reiškia: *Mano Dieve, mano Dieve, kodėl mane apleidai?* [35] Kai kurie ten stovintys išgirdę sakė: „Matai, jis šaukiasi Elijo". [36] Tada vienas nubėgęs primirkė kempinę perrūgusio vyno, užmovė ją ant nendrės ir *padavė jam gerti* tardamas: „Palaukite, pažiūrėsime, ar ateis Elijas jo nuimti". [37] Bet Jėzus garsiai sušukęs atidavė dvasią.

[38] Tuo metu šventyklos uždanga perplyšo į dvi dalis nuo viršaus iki apačios. [39] Šimtininkas, stovėjęs priešais ir matęs, kaip jis šaukdamas mirė, tarė: „Iš tikro šitas žmogus buvo Dievo Sūnus!"

[40] Ten buvo moterų, kurios žiūrėjo iš tolo; tarp jų Marija Magdalietė, Marija — Jokūbo Jaunesniojo ir Jozės motina — ir Salomė. [41] Kai Jėzus dar buvo Galilėjoje, jos jį lydėjo ir jam tarnavo. Taip pat ten buvo daug kitų, kartu su juo atvykusių į Jeruzalę.

NUĖMIMAS NUO KRYŽIAUS IR PALAIDOJIMAS
(Mt 27, 57—61; Lk 23, 50—55; Jn 19, 38—42)

[42] Jau vakarui atėjus (kadangi buvo Prisirengimas, arba šabo išvakarės), [43] atvyko Juozapas iš Arimatėjos, garbingas teismo tarybos narys, kuris irgi laukė Dievo karalystės. Jis drąsiai nuėjo pas Pilotą ir paprašė Jėzaus kūno. [44] Pilotas nustebo: argi jau būtų miręs? Jis pasišaukė šimtininką ir paklausė, ar Jėzus jau miręs. [45] Patyręs tai iš šimtininko, jis atidavė Juozapui kūną. [46] Šis nupirko drobulę, nuėmė Jėzų nuo kryžiaus, įvyniojo į drobulę, paguldė jį kapo rūsyje, kuris buvo iškaltas uoloje, ir užritino angą akmeniu. [47] Marija Magdalietė ir Marija, Jozės motina, matė, kur jis buvo palaidotas.

16

PRISIKĖLIMAS
(Mt 28, 1—8; Lk 24, 1—12; Jn 20, 1—10)

[1] Šabui praėjus, Marija Magdalietė, Marija, Jokūbo motina, ir Salomė nusipirko kvepalų, kad nuėjusios galėtų Jėzų patepti. [2] Labai anksti, pirmąją savaitės dieną, jos ateina saulei tekant prie kapo. [3] Jos kalbėjosi tarp savęs: „Kas mums nuritins akmenį nuo kapo angos?“ [4] Bet pažvelgusios iš arčiau, pamatė, kad akmuo nuristas. O buvo jis labai didelis. [5] Įėjusios į kapo rūsį, išvydo dešinėje sėdintį jaunuolį baltais drabužiais ir nustėro. [6] Bet jis joms tarė: „Nenusigąskite! Jūs ieškote nukryžiuotojo Jėzaus Nazarėno. Jis prisikėlė, jo čia nebėra. Štai vieta, kur jį buvo paguldę. [7] Eikite, pasakykite jo mokiniams ir Petrui: jis eina pirma jūsų į Galilėją. Tenai jį pamatysite, kaip jis yra jums sakęs“. [8] Jos išėjo ir skubiai nubėgo nuo kapo, nes jas buvo pagavęs drebulys ir siaubas. Persigandusios jos niekam nieko nesakė.

PABAIGA
(Mt 28, 18—20; Lk 24, 13—53; Jn 20, 19—23; Apd 1, 4—14)

[9] Prisikėlęs anksti rytą, pirmąją savaitės dieną, Jėzus pirmiausia pasirodė Marijai Magdalietei, iš kurios buvo išvaręs septynis demonus. [10] Ji nuėjusi pranešė jo bičiuliams, kurie gedėjo ir verkė. [11] Tie išgirdę, kad jis gyvas ir kad ji pati jį mačiusi, netikėjo. [12] Paskui Jėzus pasirodė dviem iš jų kelyje į kaimą, tačiau kitokiu pavidalu. [13] Ir šitie sugrįžę paskelbė visiems kitiems, bet ir jais anie netikėjo. [14] Galop pasirodė visiems Vienuolikai, kai jie sėdėjo už stalo; priekaištavo jiems už netikėjimą ir širdies kietumą, kad netikėjo tais, kurie buvo matę jį prisikėlusį.

[15] Ir jis tarė jiems: „Eikite į visą pasaulį ir skelbkite Evangeliją visai kūrinijai. [16] Kas įtikės ir pasikrikštys, bus išgelbėtas, o kas netikės, bus pasmerktas. [17] Kurie įtikės, tuos lydės ženklai: mano vardu jie išvarinės demonus, kalbės naujomis kalbomis, [18] ims plikomis rankomis gyvates ir jei išgertų mirštamų nuodų, jiems nepakenks. Jie dės rankas ant ligonių, ir tie pasveiks“. [19] Baigęs jiems kalbėti, Viešpats Jėzus buvo paimtas į dangų ir atsisėdo Dievo dešinėje. [20] O jie iškeliavę visur skelbė žodį, Viešpačiui drauge veikiant ir jų žodžius patvirtinant ženklais, kurie juos lydėjo.

EVANGELIJA PAGAL LUKĄ

Įvadas į Evangeliją pagal Luką

Trečiosios evangelijos ir Apaštalų darbų knygos pirmosios eilutės, dedikacijos tam pačiam asmeniui rodo, kad tai — vieno autoriaus kūriniai. Iš padavimo ir NT žinome, jog jis buvo iš pagonių kilęs krikščionis, gydytojas Lukas. Jis yra buvęs Pauliaus kelionių palydovas (žr. Apd 10, 17; 20, 4—16 ir kt.) ir globojęs jį kalinamą (žr. Apd 28, 14; Kol 4, 14; 2 Tim 4, 11). Teksto analizė patvirtina, kad autorius yra susipažinęs su gydymo mokslu, tiksliai vartoja ano meto medicinos terminus[1].

Mt ir Mk knygos turi aiškiai praktinį bendruomeninį pobūdį, o Lk knyga — žymus literatūrinis kūrinys, graikų kalbos stiliumi ir kompozicija rodantis, kad autorius buvo išsilavinęs graikas. Apie tai yra kalbėjęs dar Jeronimas: „Lukas, antiochietis gydytojas, kaip jo raštai rodo, gerai mokėjo graikų kalbą <...> ir parašė evangeliją“ (De vir. inl.). Lukas vengia hebrajiškų ir aramėjiškų žodžių, pakeičia juos graikiškais. Savo evangelijoje jis ne tik remiasi Senojo Testamento vertimo į graikų kalbą pavyzdžiais, bet kartais seka ir graikų klasikais. Vis dėlto Lukas aiškiai siekė, kad jo veikalas būtų pirmiausia r e l i g i n i o p o b ū d ž i o, todėl kai kurios jo dalys išpintos ST tekstais ir dvelkia semitiniais šaltiniais. Jis naudojasi Morkaus evangelija, šaltiniu Q ir kitais dokumentais, apie kuriuos užsimena savo prologe. Ypač brangios Lk užfiksuotos žinios apie Švč. Mergelę Mariją ir Jėzaus vaikystės metus.

Luko evangelijos tikslai išdėstyti pirmose evangelijos eilutėse. Jis trokšta, kad jo skaitytojas įsitikintų tikrumu mokslo, kurio Bažnyčia moko savo vaikus (žr. Lk 1, 4). Evangelijos turinys taikomas pirmiausia pagonių pasauliui, kuriam jis skelbia Kristaus gerąją naujieną graikiškojo humanizmo kalba. Lukui ypač rūpi universalus krikščionybės pobūdis, jos paskirtis ne vien žydų tautai, bet visai žmonijai. Jis pabrėžia vidinę žmogaus vertę, Jėzaus gailestingumą nusidėjėliams. Todėl tik Luko evangelijoje randame nuostabius pasakojimus apie sūnų palaidūną ir gerąjį plėšiką.

Luko evangelijai būdingas optimizmas, tikėjimas Bažnyčios pergale pasaulyje. Išganymo džiaugsmas skamba puikiuose himnuose „Benedictus“, „Magnificat“, „Gloria in excelsis“, „Nunc dimittis“ (1, 68—79; 1, 47—55; 2, 14; 2, 29—32). Giedra ir evangelijos pabaiga. Jėzui įžengus į dangų, mokiniai, „didelio džiaugsmo kupini, sugrįžo į Jeruzalę“ (Lk 24, 52).

EVANGELIJA PAGAL LUKĄ

1

PROLOGAS

[1] Daugelis jau yra mėginę išdėstyti raštu pasakojimą apie buvusius pas mus įvykius, [2] kaip mums perdavė nuo pradžios savo akimis mačiusieji ir buvusieji žodžio tarnai. [3] Taip pat ir aš, rūpestingai viską nuo pradžios ištyręs, nusprendžiau surašyti tau, garbingasis Teofiliau, sutvarkytą pasakojimą, [4] kad įsitikintum tikrumu mokslo, kurio esi išmokytas.

JONO KRIKŠTYTOJO IR JĖZAUS GIMIMAS, JŲ JAUNYSTĖ

APREIŠKIMAS ZACHARIJUI

[5] Judėjos karaliaus Erodo dienomis gyveno kunigas, vardu Zacharijas, iš Abijo skyriaus. Jis turėjo žmoną, vardu Elzbietą, iš Aarono vaikaičių. [6] Abu jie buvo teisūs Dievo akyse ir nepriekaištingai vykdė visus Viešpaties įsakymus bei nuostatus. [7] Juodu neturėjo vaikų, nes Elzbieta buvo nevaisinga ir abu sulaukę senyvo amžiaus.

[8] Kartą Zacharijas ėjo pagal skyriaus eilę Dievo tarnystės pareigas, ir pagal kunigų paprotį [9] burtu teko jam įžengti į Viešpaties šventovės vidų ir aukoti smilkalus. [10] Smilkymo valandą lauke meldėsi visa tauta.

[11] Tuomet jam pasirodė Viešpaties angelas, stovintis smilkalų aukuro dešinėje. [12] Pamatęs jį Zacharijas sumišo ir išgąstis pagavo jį. [13] Bet angelas jam tarė: „Nebijok, Zacharijau, tavo prašymas išklausytas. Tavo žmona Elzbieta pagimdys tau sūnų, o tu jį praminsi Jonu. [14] Tau bus džiaugsmas ir paguoda, ir daugelis džiaugsis jo gimimu, [15] nes jis bus didis Viešpaties akyse. Jis negers vyno ir jokių svaigalų. Iš pat motinos įsčių jis bus kupinas Šventosios Dvasios [16] ir daugybę

Izraelio sūnų atvers į Viešpatį, jų Dievą. [17] Su Elijo dvasia ir galybe jis žengs pirma Viešpaties, *kreipdamas tėvų širdis į vaikus* ir įkvėpdamas neklusniems teisiųjų nusiteikimą, kad prirengtų Viešpačiui tobulą tautą".

[18] Tada Zacharijas tarė angelui: „Kaip aš tai patirsiu? Aš gi jau senis ir mano žmona nebejauna". [19] Angelas jam atsakė: „Aš esu Gabrielius, stovintis Dievo akivaizdoje. Esu atsiųstas kalbėti su tavimi ir pranešti tau šią linksmą žinią. [20] Štai tu tapsi nebylys ir negalėsi kalbėti iki tos dienos, kurią tai įvyks, nes nepatikėjai mano žodžiais, kurie išsipildys savo metu". [21] Tuo tarpu žmonės laukė Zacharijo ir stebėjosi, kad jis taip ilgai užtrunka šventykloje. [22] Išėjęs jis negalėjo prakalbėti, ir jie suprato, kad jis turėjęs šventykloje regėjimą. Jis aiškinosi jiems ženklais ir pasiliko nebylys.

[23] Tarnystės dienoms pasibaigus, jis sugrįžo namo. [24] Praslinkus kiek laiko, jo žmona Elzbieta tapo nėščia ir penkis mėnesius slėpėsi sakydama: [25] „Tai Viešpats man davė; jis dabar teikėsi atimti mano pažeminimą žmonių akyse".

APREIŠKIMAS MARIJAI

[26] Šeštame mėnesyje angelas Gabrielius buvo Dievo pasiųstas į Galilėjos miestą, kuris vadinasi Nazaretas, [27] pas mergelę, sužadėtą su vyru, vardu Juozapas, iš Dovydo namų; o mergelės vardas buvo Marija. [28] Atėjęs pas ją, angelas tarė: „Sveika, malonėmis apdovanotoji! Viešpats su tavimi!" [29] Išgirdusi šiuos žodžius, ji sumišo ir galvojo sau, ką reiškia toks sveikinimas. [30] O angelas jai tarė: „Nebijok, Marija, tu radai malonę pas Dievą!

[31] *Štai tu pradėsi įsčiose ir pagimdysi sūnų,*
kurį pavadinsi Jėzumi.
[32] Jisai bus didis ir vadinsis Aukščiausiojo Sūnus.
Viešpats Dievas duos jam jo tėvo Dovydo sostą;
[33] jis viešpataus Jokūbo namuose per amžius
ir jo viešpatavimui nebus galo".

[34] Marija paklausė angelą: „Kaip tai įvyks, jeigu aš nepažįstu vyro?" [35] Angelas jai atsakė:

„Šventoji Dvasia nužengs ant tavęs
ir Aukščiausiojo galybė pridengs tave savo šešėliu;
todėl ir tavo kūdikis bus šventas
ir vadinamas Dievo Sūnumi.

[36] Antai tavoji giminaitė Elzbieta pradėjo sūnų senatvėje, ir šis mėnuo yra šeštas tai, kuri buvo laikoma nevaisinga, [37] nes *Dievui nėra negalimų dalykų*". [38] Tada Marija atsakė: „Štai aš Viešpaties tarnaitė, tebūna man, kaip tu pasakei". Ir angelas pasitraukė.

MARIJOS APSILANKYMAS PAS ELZBIETĄ

[39] Tomis dienomis Marija susiruošusi skubiai iškeliavo į Judėjos kalnyno miestą. [40] Ji nuėjo į Zacharijo namus ir pasveikino Elzbietą. [41] Vos tik Elzbieta išgirdo Marijos sveikinimą, jos įsčiose šoktelėjo kūdikis, o pati Elzbieta pasidarė kupina Šventosios Dvasios. [42] Ji balsiai sušuko: „Tu labiausiai palaiminta iš visų moterų ir palaimintas tavo įsčių vaisius! [43] Iš kur man ta garbė, kad mano Viešpaties motina aplanko mane?! [44] Štai vos tik tavo pasveikinimo garsas pasiekė mano ausis, šoktelėjo iš džiaugsmo kūdikis mano įsčiose. [45] Laiminga įtikėjusi, jog išsipildys, kas Viešpaties jai pasakyta".

MARIJOS GIESMĖ

[46] O Marija prabilo:
[47] „Mano siela šlovina Viešpatį,
mano dvasia džiaugiasi Dievu, savo Gelbėtoju,
[48] nes jis pažvelgė į nuolankią savo tarnaitę.
Štai nuo dabar palaiminta mane vadins visos kartos,
[49] nes didžių dalykų padarė man Visagalis
ir šventas yra jo vardas!
[50] Jis maloningas iš kartos į kartą
tiems, kurie jo klauso.
[51] Jis parodo savo rankos galybę
ir išsklaido išdidžios širdies žmones.
[52] Jis numeta galiūnus nuo sostų
ir išaukština mažuosius.
[53] Alkstančius gėrybėmis apdovanoja,
turtuolius tuščiomis paleidžia.
[54] Jis ištiesė pagalbos ranką savo tarnui Izraeliui,
kad minėtų jo gailestingumą,
[55] kaip buvo žadėjęs mūsų protėviams —
Abraomui ir jo palikuonims per amžius".

[56] Marija prabuvo pas Elzbietą apie tris mėnesius, o paskui sugrįžo į savo namus.

JONO KRIKŠTYTOJO GIMIMAS IR VARDO JAM SUTEIKIMAS

[57] Elzbietai atėjo metas gimdyti, ir ji susilaukė sūnaus. [58] Jos kaimynai ir giminės, išgirdę, kokią didžią malonę suteikė jai Viešpats, džiaugėsi kartu su ja.

[59] Aštuntą dieną jie susirinko berniuko apipjaustyti ir norėjo jį pavadinti tėvo vardu — Zachariju. [60] Motina pasipriešino: „O, ne! Jis vadinsis Jonas". [61] Kiti jai sakė: „Bet niekas tavo giminėje neturi šito vardo". [62] Jie ženklais paklausė tėvą, kaip jis norėtų pavadinti kūdikį. [63] Šis, pareikalavęs rašomosios lentelės, užrašė: „Jo vardas — Jonas". Visi stebėjosi. [64] Tuoj pat atsivėrė jo lūpos, atsirišo liežuvis, ir jis ėmė kalbėti šlovindamas Dievą. [65] Visus kaimynus apėmė baimė, ir po visą Judėjos kalnyną sklido kalbos apie šiuos įvykius. [66] Visi girdėjusieji dėjosi tai į širdį ir klausinėjo: „Kaip manai, kas bus iš to vaiko?" Jį tikrai globojo Viešpaties ranka.

ZACHARIJO GIESMĖ

[67] Kūdikio tėvas Zacharijas tapo kupinas Šventosios Dvasios ir ėmė pranašauti:

[68] „Šlovė Viešpačiui, Izraelio Dievui,
kad aplankė savo tautą ir atnešė jai išvadavimą.
[69] Jis pažadino gelbėtoją mums galingą
savo tarno Dovydo namuose,
[70] kaip nuo senų senovės buvo skelbęs
savo šventųjų pranašų lūpomis,
[71] jog mus išgelbės nuo priešų
ir iš rankos tų, kurie mūsų nekenčia.
[72] Tuo jis rodo mūsų protėviams gailestingumą
ir atsimena savo šventąją sandorą —
[73] priesaiką, duotą mūsų tėvui Abraomui,
jog leis mums,
[74] išvaduotiems iš priešų rankos,
be baimės jam tarnauti
[75] per visą gyvenimą
šventumu ir teisumu jo akyse.—
[76] O tu, vaikeli, būsi vadinamas Aukščiausiojo pranašu,
nes tu eisi pirma Viešpaties jam kelio nutiesti;

[77] tu mokysi jo žmones pažinti išganymą
iš nuodėmių atleidimo.
[78] Dėl širdingiausio mūsų Dievo gailestingumo
mus aplankė šviesa iš aukštybių,
[79] kad apšviestų tūnančius tamsoje ir mirties ūksmėje,
kad mūsų žingsnius pakreiptų į ramybės kelią".

JONO JAUNYSTĖ

[80] O kūdikis augo ir jo dvasia tvirtėjo.
Jis gyveno dykumoje iki pat savo viešo pasirodymo Izraeliui dienos.

2

JĖZAUS GIMIMAS IR VARDO JAM SUTEIKIMAS

[1] Anomis dienomis išėjo ciesoriaus Augusto įsakymas surašyti visus valstybės gyventojus. [2] Toks pirmasis surašymas buvo padarytas Kvirinui valdant Siriją. [3] Taigi visi keliavo užsirašyti, kiekvienas į savo miestą. [4] Taip pat ir Juozapas ėjo iš Galilėjos miesto Nazareto į Judėją, į Dovydo miestą, vadinamą Betliejumi, nes buvo kilęs iš Dovydo namų ir giminės. [5] Jis turėjo užsirašyti kartu su savo sužadėtine Marija, kuri buvo nėščia. [6] Jiems tenai esant, prisiartino metas gimdyti, ir ji pagimdė savo pirmgimį sūnų, [7] suvystė jį vystyklais ir paguldė ėdžiose, nes jiems nebuvo vietos užeigoje.

[8] Toje apylinkėje nakvojo laukuose piemenys ir pakaitomis budėdami sergėjo savo bandą. [9] Jiems pasirodė Viešpaties angelas, ir juos nutvieskė Viešpaties šlovės šviesa. Jie labai išsigando, [10] bet angelas jiems tarė: „Nebijokite! Štai aš skelbiu jums didį džiaugsmą, kuris bus visai tautai. [11] Šiandien Dovydo mieste jums gimė Išganytojas. Jis yra Viešpats Mesijas. [12] Ir štai jums ženklas: rasite kūdikį, suvystytą vystyklais ir paguldytą ėdžiose". [13] Ūmai prie angelo atsirado gausi dangaus kareivija. Ji garbino Dievą giedodama: [14] „Garbė Dievui aukštybėse, o žemėje ramybė jo mylimiems žmonėms!"

[15] Kai angelai nuo jų pakilo į dangų, piemenys kalbėjo vieni kitiems: „Bėkime į Betliejų pažiūrėti, kas ten įvyko, ką Viešpats mums paskelbė". [16] Jie nusiskubino ir rado Mariją, Juozapą ir kūdikį, pagul-

dytą ėdžiose. [17] Išvydę jie apsakė, kas jiems buvo pranešta apie šitą kūdikį. [18] O visi žmonės, kurie girdėjo, stebėjosi piemenų pasakojimu. [19] Marija dėmėjosi visus šiuos dalykus ir svarstė juos savo širdyje. [20] Piemenys grįžo atgal garbindami ir šlovindami Dievą už visa, ką buvo girdėję ir matę, kaip jiems buvo paskelbta.

[21] Praslinkus aštuonioms dienoms, kai reikėjo apipjaustyti berniuką, jam buvo duotas Jėzaus vardas, kurį angelas buvo nurodęs dar prieš jo pradėjimą įsčiose.

JĖZAUS PAAUKOJIMAS ŠVENTYKLOJE

[22] Pasibaigus Mozės Įstatymo nustatytoms apsivalymo dienoms, [Juozapas ir Marija] nunešė kūdikį į Jeruzalę paaukoti Viešpačiui,— [23] kaip parašyta Viešpaties Įstatyme: *Kiekvienas pirmgimis berniukas bus pašvęstas Viešpačiui,—* [24] ir duoti auką, kaip pasakyta Viešpaties Įstatyme: *porą purplelių arba du balandžiukus.*

[25] Jeruzalėje gyveno žmogus, vardu Simeonas. Jis buvo teisus ir dievobaimingas vyras, laukiantis Izraelio paguodos, ir Šventoji Dvasia buvo su juo. [26] Jam buvo Šventosios Dvasios apreikšta, kad jis nemirsiąs, kol pamatysiąs Viešpaties Mesiją. [27] Šventosios Dvasios paragintas, jis atėjo dabar į šventyklą. Įnešant gimdytojams kūdikį Jėzų, kad pasielgtų, kaip Įstatymas reikalauja, [28] Simeonas jį paėmė į rankas, šlovino Dievą ir sakė:

SIMEONO GIESMĖ

[29] „Dabar gali, Valdove, kaip buvai žadėjęs, leisti savo tarnui ramiai iškeliauti, [30] nes mano akys išvydo Tavo išgelbėjimą,
[31] kurį tu prirengei visų tautų akivaizdoje:
[32] šviesą pagonims apšviesti
ir tavosios Izraelio tautos garbę“.

SIMEONO PRANAŠYSTĖ

[33] Kūdikio tėvas ir motina stebėjosi tuo, kas buvo apie jį kalbama. [34] O Simeonas palaimino juos ir tarė motinai Marijai: „Štai šis skirtas daugelio Izraelyje nupuolimui ir atsikėlimui. Jis bus prieštaravimo

ženklas,— [35] ir tavo pačios sielą pervers kalavijas,— kad būtų atskleistos daugelio širdžių mintys“.

ONOS PRANAŠYSTĖ

[36] Ten buvo ir pranašė Ona, Fanuelio duktė iš Asero giminės. Ji buvo visiškai susenusi. Po mergystės ji išgyveno septynerius metus su vyru, [37] o paskui našlaudama sulaukė aštuoniasdešimt ketverių metų. Ji nesitraukdavo iš šventyklos, tarnaudama Dievui per dienas ir naktis pasninkais bei maldomis. [38] Ir ji, tuo pat metu priėjusi, šlovino Dievą ir kalbėjo apie kūdikį visiems, kurie laukė Jeruzalės išvadavimo.

JĖZAUS JAUNYSTĖ

[39] Atlikę visa, ko reikalavo Viešpaties Įstatymas, jie sugrįžo į Galilėją, į savo miestą Nazaretą. [40] Vaikelis augo ir stiprėjo; jis darėsi pilnas išminties, ir Dievo malonė buvo su juo.

[41] Jo gimdytojai kasmet eidavo į Jeruzalę švęsti Velykų. [42] Kai Jėzui sukako dvylika metų, šventės papročiu jie nuvyko į Jeruzalę. [43] Iškilmėms pasibaigus ir jiems grįžtant atgal, vaikas Jėzus pasiliko Jeruzalėje, bet gimdytojai to nepastebėjo. [44] Manydami jį esant keleivių būryje, jie nuėjo dienos kelią, paskui pradėjo ieškoti jo tarp giminių bei pažįstamų. [45] Nesuradę grįžo jo beieškodami į Jeruzalę.

[46] Pagaliau po trijų dienų rado jį šventykloje, sėdintį tarp mokytojų, besiklausantį jų ir juos beklausinėjantį. [47] Visi, kurie jį girdėjo, stebėjosi jo išmanymu ir atsakymais. [48] Pamatę jį gimdytojai labai nustebo, ir jo motina jam tarė: „Vaikeli, kam mums taip padarei?! Štai tavo tėvas ir aš su sielvartu ieškome tavęs“. [49] O jis atsakė: „Kam gi manęs ieškojote? Argi nežinojote, kad man reikia būti savo Tėvo reikaluose?“ [50] Bet jie nesuprato jo žodžių.

[51] Jėzus iškeliavo su jais ir grįžo į Nazaretą. Jis buvo jiems klusnus. Jo motina laikė visus įvykius savo širdyje. [52] O Jėzus augo išmintimi, metais ir malone Dievo ir žmonių akyse.

PASIRENGIMAS VIEŠAJAI VEIKLAI

3

JONO KRIKŠTYTOJO VEIKLA

(Mt 3, 1—12; Mk 1, 1—8; Jn 1, 15—31; Mt 14, 3—12; Mk 6, 17—29)

1 Penkioliktais ciesoriaus Tiberijaus viešpatavimo metais, Poncijui Pilotui valdant Judėją, Erodui esant Galilėjos tetrarchu, jo broliui Pilypui — Iturėjos bei Trachonitidės krašto tetrarchu, Lisanijui — Abilėnės tetrarchu, 2 prie vyriausiųjų kunigų Ano ir Kajafo, pasigirdo Viešpaties žodis Zacharijo sūnui Jonui dykumoje. 3 Jis apėjo visą Pajordanę, skelbdamas atsivertimo krikštą nuodėmėms atleisti, 4 kaip parašyta pranašo Izaijo kalbų knygoje:

Tyruose šaukiančiojo balsas:
Taisykite Viešpačiui kelią!
Ištiesinkite jam takus!
5 *Kiekvienas slėnys tebūna užpiltas,*
kiekvienas kalnas bei kalnelis — nulygintas.
Kreivi keliai taps tiesūs,
o duobėti — išlyginti.
6 *Ir visi žmonės išvys Dievo išgelbėjimą.*

7 Ateinančioms pas jį krikštytis minioms Jonas sakė: „Angių išperos, kas jus pamokė bėgti nuo besiartinančios rūstybės? 8 Duokite tikrų atsivertimo vaisių! Ir nebandykite ramintis: 'Juk mūsų tėvas — Abraomas'. Aš jums sakau, kad Dievas gali pažadinti Abraomui vaikų iš šitų akmenų. 9 Štai kirvis jau prie medžio šaknų, ir kiekvienas medis, kuris neduoda gerų vaisių, bus iškirstas ir įmestas į ugnį".

10 Minios jį klausinėjo: „Tai ką gi mums daryti?!" 11 Jis joms sakydavo: „Kas turi dvejus marškinius, tepasidalija su neturinčiu, ir kas turi ko valgyti, tegul taip pat daro".

12 Ėjo ir muitininkai krikštytis ir klausė: „Mokytojau, o ką mums daryti?" 13 Jis aiškino jiems: „Nereikalaukite daugiau, negu jums nustatyta". 14 Taip pat ir kariai klausinėjo: „O ką mums daryti?" Jis jiems sakė: „Nieko neskriauskite ir neįdavinėkite dėl pelno, tenkinkitės savo alga".

15 Stiprėjant žmonių lūkesčiams ir daugeliui pradėjus spėlioti, ar čia kartais ne Mesijas, 16 Jonas visiems kalbėjo: „Aš, tiesa, krikštiju

jus vandeniu, bet ateina už mane galingesnis, kuriam aš nevertas atrišti kurpių dirželio. Jisai krikštys jus Šventąja Dvasia ir ugnimi. [17] Jo rankoje vėtyklė: jis išvalys savo kluoną ir surinks kviečius į klėtį, o pelus sudegins neužgesinama ugnimi". [18] Dar daug kitų paraginimų jis davė tautai ir skelbė gerąją naujieną.

[19] Tetrarchas Erodas, Jono baramas dėl Erodiados, savo brolio žmonos, ir dėl visų piktadarybių, kurias darė, [20] pridėjo prie jų dar ir tai, kad uždarė Joną į kalėjimą.

JĖZAUS KRIKŠTAS
(Mt 3, 13—17; Mk 1, 9—11; Jn 1, 32—34)

[21] Kai visai tautai krikštijantis ir Jėzus pasikrikštijęs meldėsi, atsivėrė dangus [22] ir Šventoji Dvasia kūnišku pavidalu nusileido ant jo tarsi balandis, o balsas iš dangaus prabilo: *Tu mano mylimasis Sūnus, tavimi aš gėriuosi.*

JĖZAUS KILMĖS KNYGA
(Mt 1, 1—17)

[23] Jėzui buvo apie trisdešimt metų, kai jis pradėjo veikti. Jis buvo laikomas sūnumi Juozapo, sūnaus Helio, sūnaus Matato, [24] sūnaus Levio, sūnaus Melchio, sūnaus Janajo, sūnaus Juozapo, [25] sūnaus Matatijo, sūnaus Amoso, sūnaus Naumo, sūnaus Heslio, sūnaus Nagajo, [26] sūnaus Maato, sūnaus Matatijo, sūnaus Semejino, sūnaus Josecho, sūnaus Jodos, [27] sūnaus Joanano, sūnaus Resos, sūnaus Zorobabelio, sūnaus Salatielio, sūnaus Nerio, [28] sūnaus Melchio, sūnaus Adijo, sūnaus Kosamo, sūnaus Elmadamo, sūnaus Ero, [29] sūnaus Jėzaus, sūnaus Eliezero, sūnaus Jorimo, sūnaus Matato, sūnaus Levio, [30] sūnaus Simeono, sūnaus Judo, sūnaus Juozapo, sūnaus Jonos, sūnaus Eliachimo, [31] sūnaus Melėjo, sūnaus Menos, sūnaus Matatos, sūnaus Natano, sūnaus Dovydo, [32] sūnaus Jesės, sūnaus Jobedo, sūnaus Boozo, sūnaus Salos, sūnaus Naasono, [33] sūnaus Aminadabo, sūnaus Admino, sūnaus Arnio, sūnaus Esromo, sūnaus Faro, sūnaus Judo, [34] sūnaus Jokūbo, sūnaus Izaoko, sūnaus Abraomo, sūnaus Taros, sūnaus Nachoro, [35] sūnaus Serucho, sūnaus Ragaujo, sūnaus Faleko, sūnaus Ebero, sūnaus Salos, [36] sūnaus Kainamo, sūnaus Arfaksado, sūnaus Semo, sūnaus Nojaus, sūnaus Lamecho, [37] sūnaus Matūzalio, sūnaus Henocho, sūnaus Jareto, sūnaus Maleleelio, sūnaus Kainamo, [38] sūnaus Eno, sūnaus Seto, sūnaus Adomo, kuris buvo Dievo.

4

GUNDYMAI DYKUMOJE
(Mt 4, 1—11; Mk 1, 12—13)

[1] Kupinas Šventosios Dvasios, Jėzus grįžo nuo Jordano, ir Dvasia jį vedžiojo po dykumą [2] keturiasdešimt dienų, ir jis buvo velnio gundomas. Jis nieko nevalgė per tas dienas ir joms pasibaigus buvo alkanas. [3] Tuomet velnias jam tarė: „Jei tu Dievo Sūnus, liepk šitam akmeniui pavirsti duona“. [4] Jėzus jam atsakė: „Parašyta: *Žmogus gyvas ne viena duona!*“

[5] Tada velnias, pavedėjęs jį aukščiau, viena akimirka parodė jam visas pasaulio karalystes [6] ir tarė: „Duosiu tau visą jų valdžią ir didybę; jos man atiduotos, ir kam noriu, tam jas dovanoju. [7] Taigi jei parpuolęs ant žemės pagarbinsi mane, visa bus tavo“. [8] O Jėzus jam atsakė: „Parašyta:

Viešpatį, savo Dievą, tegarbink
ir jam vienam tetarnauk!“

[9] Dar nusivedė jį velnias į Jeruzalę, pastatė ant šventyklos šelmens ir tarė: „Jei tu Dievo Sūnus, pulk nuo čia žemyn, [10] nes parašyta:

Jis palieps savo angelams sergėti tave

ir dar:

[11] *Jie nešios tave ant rankų,*
kad neužsigautum kojos į akmenį“.

[12] Jėzus jam atkirto: „Pasakyta:
Negundyk Viešpaties, savo Dievo!“

[13] Visokius gundymus baigęs, velnias atsitraukė nuo jo iki laiko.

TARNYSTĖ GALILĖJOJE

[14] Dvasios galybe Jėzus sugrįžo į Galilėją, ir visame krašte pasklido apie jį garsas. [15] Jis pradėjo mokyti jų sinagogose, visų gerbiamas.

JĖZUS PRADEDA MOKYTI IR APSILANKO NAZARETE
(Mt 4, 12—17. 23; 13, 53—58; Mk 1, 14—15. 39; 6, 1—6)

16 Jėzus parėjo į Nazaretą, kur buvo užaugęs. Šabo dieną, kaip pratęs, nuėjo į sinagogą ir atsistojo skaityti. 17 Jam padavė pranašo Izaijo knygą. Atvyniojęs knygą, jis rado vietą, kur parašyta:

18 *Viešpaties Dvasia ant manęs,*
nes jis patepė mane,
kad neščiau gerąją naujieną vargdieniams.
Pasiuntė skelbti belaisviams išvadavimo,
akliesiems — regėjimo;
siuntė vaduoti prislėgtųjų
19 *ir skelbti Viešpaties malonės metų.*

20 Užvėręs knygą, Jėzus grąžino ją patarnautojui ir atsisėdo; visų sinagogoje esančių akys buvo įsmeigtos į jį. 21 Ir jis pradėjo jiems kalbėti: „Šiandien išsipildė ką tik jūsų girdėti Rašto žodžiai". 22 Visi jam pritarė ir stebėjosi maloningais žodžiais, sklindančiais iš jo lūpų. Ir jie klausė: „Argi jis ne Juozapo sūnus?!" 23 O Jėzus prabilo: „Jūs, be abejo, man priminsite patarlę: 'Gydytojau, pats pasigydyk' — padaryk ir čia, savo tėviškėje, darbų, kokių girdėjome buvus Kafarnaume". 24 Jis dar pridūrė: „Iš tiesų sakau jums: joks pranašas nepriimamas savo tėviškėje. 25 Tikrą tiesą sakau jums: daug našlių buvo Izraelyje Elijo dienomis, kai dangus buvo uždarytas trejus metus ir šešis mėnesius ir baisus badas ištiko visą kraštą. 26 Bet nė pas vieną iš jų nebuvo siųstas Elijas, tik pas našlę Sidonijos mieste Sareptoje. 27 Taip pat pranašo Eliziejaus laikais daug buvo raupsuotųjų, bet nė vienas iš jų nebuvo pagydytas, tik siras Naamanas".

28 Tai išgirdę visi, kurie buvo sinagogoje, labai užsirūstino; 29 jie pakilę išsivarė jį iš miesto, iki pakriūtės to kalno, ant kurio pastatytas jų miestas, ir norėjo nustumti jį žemyn. 30 Bet Jėzus praėjo tarp jų ir pasišalino.

JĖZAUS VEIKLA KAFARNAUME
(Mk 1, 21—34; Mt 8, 14—17)

31 Jis nusileido į Galilėjos miestą Kafarnaumą ir kiekvieną šabą mokė žmones. 32 Jie labai stebėjosi jo mokslu, nes jo žodis dvelkė galybe.

[33] Kartą sinagogoje buvo netyrojo demono dvasios apsėstas žmogus. Jis pradėjo garsiai šaukti: [34] „Šalin! Ko tau iš mūsų reikia, Jėzau Nazarėnai?! Gal atėjai mūsų pražudyti? Aš žinau, kas tu esi: Dievo šventasis!“ [35] Jėzus sudraudė jį: „Nutilk ir išeik iš jo!“ Nubloškęs jį į sinagogos vidurį, demonas išėjo nė kiek jo nesužeidęs. [36] Visi nustėro ir kalbėjosi: „Kas tai per žodis: jis su valdžia ir galia įsakinėja netyrosioms dvasioms, ir tos pasitraukia?!“ [37] Ir gandas apie jį plito visose aplinkinėse vietovėse.

[38] Iš sinagogos Jėzus atėjo į Simono namus. Simono uošvė labai karščiavo, ir namiškiai prašė jai pagalbos. [39] Atsistojęs prie jos galvūgalio, jis sudraudė karštinę, ir toji pasiliovė. Tuojau atsikėlusi ji galėjo jiems patarnauti.

[40] Saulei leidžiantis, visi, kurie turėjo ligonių, įvairiomis ligomis sergančių, vedė juos prie Jėzaus. O jis gydė ant kiekvieno uždėdamas rankas. [41] Iš daugelio išeidavo demonai šaukdami: „Tu Dievo Sūnus!“ Jis drausdavo juos, kad šito nesakytų; mat jie žinojo jį esant Mesiją.

KELIONĖ Į JUDĖJĄ
(Mk 1, 35—39)

[42] Dienai išaušus, Jėzus nuėjo į negyvenamą vietą. Bet minios jo ieškojo ir jį pasivijo. Žmonės mėgino Jėzų sulaikyti, kad jų nepaliktų. [43] O jis jiems pasakė: „Ir kitiems miestams aš turiu skelbti gerąją naujieną apie Dievo karalystę, nes tam ir esu siųstas“. [44] Ir jis skelbė [žodį] Judėjos sinagogose.

5

PIRMŲJŲ MOKINIŲ PAŠAUKIMAS
(Mt 4, 18—22; Mk 1, 16—19)

[1] Kartą, kai minios veržėsi prie Jėzaus klausytis Dievo žodžio, jis stovėjo prie Genezareto ežero [2] ir pamatė dvi valtis, sustojusias prie ežero kranto. Žvejai buvo išlipę iš jų ir plovė tinklus. [3] Įlipęs į vieną valtį, kuri buvo Simono, jis paprašė jį truputį atsistumti nuo kranto ir atsisėdęs mokė minias iš valties. [4] Baigęs kalbėti, jis tarė Simonui: „Irkis į gilumą ir išmeskite tinklus valksmui“. [5] Simonas jam atsakė:

„Mokytojau, mes, kiaurą naktį vargę, nieko nesugavome, bet dėl tavo žodžio užmesiu tinklus". [6] Tai padarę jie užgriebė didelę daugybę žuvų, kad net tinklai pradėjo trūkinėti. [7] Jie pamojo savo bendrininkams, buvusiems kitoje valtyje, atplaukti į pagalbą. Tiems atplaukus, jie pripildė žuvų abi valtis, kad jos kone skendo. [8] Tai matydamas Simonas Petras puolė Jėzui į kojas sakydamas: „Pasitrauk nuo manęs, Viešpatie, nes aš — nusidėjėlis!" [9] Mat jį ir visus jo draugus suėmė išgąstis dėl to valksmo žuvų, kurias jie buvo sugavę; [10] taip pat Zebedėjaus sūnus Jokūbą ir Joną, kurie buvo Petro bendrai. O Jėzus tarė Simonui: „Nebijok! Nuo šiol jau žmones žvejosi". [11] Išvilkę į krantą valtis, jie viską paliko ir nuėjo paskui jį.

RAUPSUOTOJO IŠGYDYMAS
(Mt 8, 1—4; Mk 1, 40—45)

[12] Jėzui būnant viename mieste, atėjo vyras, visas raupsuotas. Pamatęs Jėzų, jis parpuolė ant žemės ir maldavo: „Viešpatie, jei tik panorėsi, gali padaryti mane švarų!" [13] Jėzus, ištiesęs ranką, palietė raupsuotąjį ir tarė: „Noriu, būk švarus!" Ir tuojau raupsai pranyko. [14] O Jėzus jam liepė niekam šito nepasakoti: „Tik nueik, pasirodyk kunigui ir atiduok auką už pagijimą, kaip Mozės įsakyta, jiems paliudyti". [15] Tačiau garsas apie jį sklido vis plačiau, ir būrių būriai rinkdavosi jo pasiklausyti bei pagyti nuo savo ligų.

[16] O jis traukdavosi į nuošalesnes vietas melstis.

PARALITIKO IŠGYDYMAS
(Mt 9, 1—8; Mk 2, 1—12)

[17] Vieną dieną jis mokė žmones. Ten sėdėjo fariziejų bei Įstatymo mokytojų, kurie buvo susirinkę iš visų Galilėjos ir Judėjos kaimų, taip pat iš Jeruzalės. O Viešpaties galybė skatino jį gydyti. [18] Štai vyrai neštuvais atgabeno paralyžiuotą žmogų. Jie bandė jį įnešti vidun ir paguldyti priešais Jėzų. [19] Nerasdami pro kur įnešti dėl žmonių gausybės, jie užlipo ant plokščiastogio ir praėmę plytas nuleido jį kartu su neštuvais žemyn į vidų ties Jėzumi. [20] Matydamas jų tikėjimą, jis tarė: „Žmogau, tavo nuodėmės tau atleistos!" [21] Tuomet Rašto aiškintojai ir fariziejai pradėjo svarstyti: „Iš kur šitas piktžodžiautojas? Kas gi gali atleisti nuodėmes, jei ne vienas Dievas!" [22] O Jėzus, perpratęs jų mintis, prabilo: „Kam jūs taip manote savo širdyje? [23] Kas leng-

viau — ar pasakyti: 'Tavo nuodėmės tau atleistos', ar pasakyti: 'Kelkis ir vaikščiok'?! [24] O kad žinotumėte Žmogaus Sūnų turint žemėje galią atleisti nuodėmes,— čia jis tarė paralyžiuotajam,— sakau tau: kelkis, imk savo patalą ir eik namo". [25] Tas tuojau atsikėlė jų akivaizdoje, pasiėmė neštuvus ir šlovindamas Dievą nuėjo namo. [26] Visus pagavo nuostaba ir jie garbino Dievą. Apimti baimės, jie kalbėjo: „Šiandien matėme nuostabių dalykų".

LEVIO PAŠAUKIMAS
(Mt 9, 9—12; Mk 2, 13—17)

[27] Išėjęs Jėzus pastebėjo muitininką, vardu Levį, sėdintį muitinėje, ir jam tarė: „Sek paskui mane!" [28] Tasai viską palikęs atsikėlė ir sekė paskui jį.

[29] Levis savo namuose iškėlė jam didelį pokylį. Prie stalo susirinko didelis būrys muitininkų ir kitų svečių. [30] Fariziejai ir jų Rašto aiškintojai murmėjo ir prikaišiojo jo mokiniams: „Kam jūs valgote ir geriate su muitininkais ir nusidėjėliais?" [31] O Jėzus atsiliepė: „Ne sveikiesiems reikia gydytojo, bet ligoniams. [32] Aš atėjau šaukti į atgailą ne teisiųjų, o nusidėjėlių".

PASNINKAS. NAUJA IR SENA
(Mt 9, 14—17; Mk 2, 18—22)

[33] Tada jie sakė jam: „Jono mokiniai dažnai pasninkauja ir kalba maldas, taip pat ir fariziejų mokiniai, o tavieji valgo sau ir geria". [34] Jėzus jiems atsakė: „Argi galite versti pasninkauti vestuvių svečius, kol su jais yra jaunikis?! [35] Ateis dienos, kai jaunikis bus iš jų atimtas, ir tada, tomis dienomis, jie pasninkaus".

[36] Jėzus dar pasakė jiems palyginimą: „Niekas neplėšia lopo iš naujo drabužio ir nesiuva jo ant seno. Šitaip ir naująjį jis suplėšytų, ir senajam netiktų lopas iš naujojo. [37] Taip pat niekas nepila jauno vyno į senus vynmaišius. Jaunas vynas suplėšytų vynmaišius, pats ištekėtų ir vynmaišiai niekais nueitų. [38] Jauną vyną reikia pilti į naujus vynmaišius. [39] Ir niekas, gėręs seno vyno, nenori jauno; jis sako: 'Senasis geresnis!'"

6

JĖZUS — ŠABO VIEŠPATS
(Mt 12, 1—8; Mk 2, 23—28)

[1] Vieną šabą, Jėzui einant per javų lauką, mokiniai skabė varpas ir ištrynę tarp delnų valgė. [2] Fariziejai jiems prikišo: „Kam darote, kas per šabą draudžiama?!“ [3] Jėzus atsakė jiems: „Nejaugi neskaitėte, ką padarė Dovydas, kai buvo alkanas pats ir jo palydovai? [4] Kaip jis įėjo į Dievo namus, ėmė padėtinės duonos, valgė ir davė savo palydai, nors jos niekam nevalia valgyti, tik kunigams!“ [5] Ir jis pridūrė: „Žmogaus Sūnus yra ir šabo Viešpats“.

PAGYDYMAS ŠABO DIENĄ
(Mt 12, 9—14; Mk 3, 1—6)

[6] Kitą šabo dieną jis nuėjo į sinagogą ir mokė. Ten buvo žmogus, kurio dešinė ranka buvo padžiūvusi. [7] Rašto aiškintojai ir fariziejai stebėjo, ar jis gydys šabo dieną, kad rastų kuo jį kaltinti. [8] Bet jis išskaitė jų mintis ir tarė vyrui su padžiūvusia ranka: „Kelkis ir stok į vidurį“. Tasai atsistojo. [9] Tuomet Jėzus paklausė juos: „Aš klausiu jus, ar per šabą leistina gera daryti, ar bloga? Gelbėti gyvybę ar žudyti?“ [10] Ir apžvelgęs visus aplinkui, jis tarė tam žmogui: „Ištiesk savo ranką!“ Tas ištiesė, ir ranka atgijo. [11] O jie baisiai įniršo ir tarėsi, ką Jėzui padaryti.

DVYLIKOS APAŠTALŲ PASKYRIMAS
(Mt 10, 1—4; Mk 3, 13—19)

[12] Tomis dienomis Jėzus užkopė į kalną melstis. Ten jis praleido visą naktį melsdamasis Dievui. [13] Išaušus rytui, jis pasišaukė savo mokinius ir iš jų išsirinko dvylika; juos ir pavadino apaštalais: [14] Simoną, kurį praminė Petru, jo brolį Andriejų, Jokūbą ir Joną, Pilypą ir Baltramiejų, [15] Matą ir Tomą, Alfėjaus sūnų Jokūbą ir Simoną, vadinamą Uoliuoju, [16] Jokūbo sūnų Judą ir Judą Iskarijotą, vėliau tapusį išdaviku.

MINIA IEŠKO JĖZAUS
(Mt 4, 24—25; Mk 3, 7—12)

[17] Nusileidęs su jais žemyn, apsistojo lygumoje. Ten buvo gausus jo mokinių būrys ir didelė daugybė žmonių iš visos Judėjos ir Jeruzalės, iš Tyro ir Sidono pajūrio. [18] Jie susirinko jo pasiklausyti ir pagyti nuo savo ligų. Buvo pagydomi netyrųjų dvasių varginamieji. [19] Visa minia stengėsi jį paliesti, nes iš jo ėjo galia ir visus gydė.

PALAIMINIMAI
(Mt 5, 1—12)

[20] Tuomet, pakėlęs akis į savo mokinius, Jėzus prabilo:
„Palaiminti jūs, vargdieniai,
nes jūsų yra Dievo karalystė.
[21] Palaiminti, kurie dabar alkstate,
nes būsite pasotinti.
Palaiminti, kurie dabar verkiate,
nes juoksitės.
[22] Palaiminti esate, kai žmonės jūsų nekenčia, atstumia, niekina ir atmeta kaip blogą jūsų vardą dėl Žmogaus Sūnaus. [23] Džiaukitės tą dieną ir linksminkitės, nes jūsų laukia gausus atlygis danguje. Juk lygiai taip kadaise jų protėviai darė pranašams“.

GRĖSMINGI ĮSPĖJIMAI

[24] „Bet vargas jums, turtuoliai,
nes jūs jau atsiėmėte savo paguodą.
[25] Vargas jums, kurie dabar sotūs,
nes būsite alkani.
Vargas jums, kurie dabar juokiatės,
nes jūs liūdėsite ir verksite.
[26] Vargas jums, kai visi žmonės jus giria,
nes ir jų protėviai lygiai taip gyrė
netikrus pranašus“.

PRIEŠŲ MEILĖ
(Mt 5, 30—48)

[27] „Bet jums, kurie klausotės, aš sakau: mylėkite savo priešus, darykite gera tiems, kurie jūsų nekenčia. [28] Laiminkite tuos, kurie

jus keikia, ir melskitės už savo niekintojus. [29] Kas užgauna tave per vieną skruostą, atsuk ir antrąjį; kas atima iš tavęs apsiaustą, negink ir marškinių. [30] Duok kiekvienam, kuris prašo, duok ir nereikalauk atgal iš to, kuris tavo paėmė. [31] Kaip norite, kad jums darytų žmonės, taip ir jūs darykite jiems. [32] Jei mylite tuos, kurie jus myli, tai koks čia jūsų nuopelnas? Juk ir nusidėjėliai myli juos mylinčius. [33] Jei darote gera tiems, kurie jums gera daro, tai koks jūsų nuopelnas? Juk ir nusidėjėliai taip daro. [34] Jei skolinate tik tiems, iš kurių tikitės atgausią, koks jūsų nuopelnas? Juk ir nusidėjėliai skolina nusidėjėliams, kad atgautų paskolą. [35] Bet jūs mylėkite savo priešus, darykite gera ir skolinkite nieko nesitikėdami. Tuomet jūsų lauks didelis atlygis ir jūs būsite Aukščiausiojo vaikai: juk jis maloningas ir nedėkingiesiems, ir piktiesiems“.

GAILESTINGUMAS IR DIDŽIADVASIŠKUMAS
(Mt 7, 1—2; Mk 4, 24)

[36] „Būkite gailestingi, kaip ir jūsų Tėvas gailestingas. [37] Neteiskite ir nebūsite teisiami; nesmerkite ir nebūsite pasmerkti; atleiskite, ir jums bus atleista. [38] Duokite, ir jums bus duota; saiką gerą, prikimštą, sukratytą ir su kaupu atiduos jums į užantį. Kokiu saiku seikite, tokiu jums bus atseikėta“.

TIESUMAS IR DVASINIS SVEIKUMAS
(Mt 10, 24—25; 12, 33—35; 7, 3—5. 16—18)

[39] Jis pasakė jiems palyginimą: „Ar gali aklas vesti aklą? Argi ne abu įkris į duobę?! [40] Mokinys nėra viršesnis už mokytoją: kiekvienas mokinys bus gerai išlavintas, jei bus kaip mokytojas. [41] Kodėl gi matai krislą savo brolio akyje, o nepastebi rąsto savojoje?! [42] Ir kaip gali sakyti broliui: 'Broli, leisk, išimsiu krislą iš tavo akies' — pats nematydamas savo akyje rąsto?! Veidmainy, pirmiau išritink rąstą iš savo akies, o tada pažiūrėsi, kaip iš brolio akies išimti krislelį.
[43] Nėra gero medžio, kuris megztų blogus vaisius, nei vėl — netikusio, kuris megztų gerus vaisius. [44] Kiekvienas medis pažįstamas iš vaisių. Nuo usnių niekas nerenka figų, o nuo erškėčio neskina vynuogių. [45] Geras žmogus iš gero savo širdies lobyno ima gera, o blogasis iš blogo lobyno ima bloga. Jo burna kalba tai, ko pertekusi širdis“.

IŠMINTINGI MOKINIAI
(Mt 7, 21—27)

[46] „Kam vadinate mane: 'Viešpatie, Viešpatie', o nedarote, ką sakau?!

[47] Kiekvienas, kuris ateina pas mane, klausosi mano žodžių ir juos vykdo,— aš jums parodysiu, į ką jis panašus. [48] Jis panašus į namą statantį žmogų, kuris giliai iškasė žemę ir padėjo pamatus ant uolos. Užėjus potvyniui, srovė atsimušė į tą namą, bet neįstengė jo pajudinti, nes buvo gerai pastatytas.

[49] O kas klausosi mano žodžių, bet jų nevykdo, panašus į žmogų, pasistačiusį namą be pamato, tiesiog ant žemės. Vos tik srovė į jį atsimušė, jis bemat sugriuvo, ir to namo griuvimas buvo smarkus".

7

ŠEIMININKO TARNO PAGYDYMAS
(Mt 8, 5—13; Jn 4, 46—54)

[1] Baigęs visus tuos pamokymus klausytojams, Jėzus sugrįžo į Kafarnaumą. [2] Ten vieno šimtininko branginamas tarnas sirgo ir buvo arti mirties. [3] Išgirdęs apie Jėzų, šimtininkas pasiuntė pas jį kelis žydų kilminguosius, prašydamas jį ateiti ir išgelbėti tarną. [4] Atėję pas Jėzų, jie labai prašė ir sakė: „Jis vertas, kad jam tai padarytum, [5] nes jis myli mūsų tautą ir mums yra pastatęs sinagogą". [6] Jėzus nuėjo su jais. Prisiartinus prie namų, šimtininkas atsiuntė savo draugus jam pasakyti: „Viešpatie, nesivargink! Aš nesu vertas, kad užeitum po mano stogu. [7] Aš taip pat nelaikiau savęs vertu ateiti pas tave. Bet tark žodį, ir tepasveiksta mano tarnas! [8] Juk ir aš, pats būdamas valdinys, turiu sau pavaldžių kareivių. Taigi aš sakau kuriam nors iš jų: 'Eik', ir jis eina; sakau kitam: 'Ateik čionai!', ir jis ateina; sakau tarnui: 'Padaryk tai!', ir jis daro". [9] Tai girdėdamas Jėzus stebėjosi šimtininku ir atsigręžęs į jį lydinčią minią tarė: „Sakau jums — nė Izraelyje neradau tokio didelio tikėjimo". [10] Sugrįžę į namus, pasiųstieji rado tarną pasveikusį.

JAUNUOLIO PRIKĖLIMAS IŠ NUMIRUSIŲ. STEBUKLO GARSAS

[11] Paskui Jėzus pasuko į miestą, vardu Najiną. Drauge keliavo jo mokiniai ir gausi minia. [12] Prisiartinus prie miesto vartų, štai nešė numirėlį — vienturtį našlės sūnų. Kartu ėjo nemaža miesto minia. [13] Pamačiusiam motiną Viešpačiui pagailo jos, ir jis tarė: „Neverk!“ [14] Priėjęs palietė neštuvus. Nešėjai sustojo. O jis prabilo: „Jaunuoli, sakau tau: kelkis!“ [15] Numirėlis atsisėdo ir pradėjo kalbėti. Jėzus atidavė jį motinai. [16] Visus pagavo baimė, ir jie garbino Dievą sakydami: „Didis pranašas atsirado tarp mūsų“ ir: „Dievas aplankė savo tautą“. [17] Ta žinia apie jį pasklido po visą Judėją ir visą šalį.

JONAS KRIKŠTYTOJAS IR JĖZUS
(Mt 11, 2—15)

[18] Visa tai papasakojo Jonui jo mokiniai. [19] Tada Jonas, pasišaukęs du savo mokinius, nusiuntė juos pas Viešpatį paklausti: „Ar tu esi tas, kuris turi ateiti, ar mums laukti kito?“ [20] Atėję pas Jėzų, tie vyrai tarė: „Jonas Krikštytojas mus pasiuntė pas tave klausdamas: ’Ar tu esi tas, kuris turi ateiti, ar mums laukti kito?’“ [21] Kaip tik tuo metu Jėzus pagydė daugelį nuo ligų bei negalių ir nuo piktųjų dvasių, daugeliui aklųjų dovanojo regėjimą. [22] Tad atsakydamas jis tarė jiems: „Keliaukite ir apsakykite Jonui, ką esate matę ir girdėję: *aklieji praregi, raišieji vaikščioja,* raupsuotieji *apvalomi, kurtieji girdi,* mirusieji prikeliami, *vargdieniams skelbiama geroji naujiena.* [23] Ir palaimintas, kas nepasipiktins manimi“.

[24] Jono pasiuntiniams nuėjus, Jėzus pradėjo kalbėti minioms apie Joną: „Ko išėjote į dykumą pažiūrėti? Ar vėjo linguojamos nendrės? [25] O ko išėjote pamatyti? Ar švelniais drabužiais vilkinčio žmogaus? Aure tie, kurie ištaigingai vilki ir prabangiai gyvena, yra karaliaus rūmuose. [26] Tai ko gi išėjote pamatyti? Ar pranašo? Taip, sakau jums, ir daugiau negu pranašo. [27] Jis yra tasai, apie kurį parašyta:

Štai aš siunčiu pirm tavęs savo pasiuntinį,
ir jis nuties tau kelią.

[28] Sakau jums: tarp gimusių iš moteries nėra buvę didesnio už Joną, bet ir mažiausiasis Dievo karalystėje didesnis už jį. [29] Jį išgirdusi visa tauta, taip pat ir muitininkai, pripažino Dievo teisingumą, krikš-

tydamiesi Jono krikštu. [30] Tik fariziejai ir Įstatymo mokytojai, nesiduodami jam krikštyti, atstūmė, ką Dievas jiems buvo sumanęs".

JĖZUS APIE SAVO KARTĄ
(Mt 11, 16—19)

[31] „Su kuo aš galėčiau palyginti šios kartos žmones? Į ką jie panašūs? [32] Panašūs jie į vaikus, kurie, susėdę prekyvietėje, šaukia vieni kitiems:

'Mes jums grojome, o jūs nešokote;
mes giedojome raudas, o jūs neverkėte'.

[33] Buvo atėjęs Jonas Krikštytojas. Jis nevalgė duonos, negėrė vyno, tai jūs sakėte: 'Jis demono apsėstas'. [34] Atėjo Žmogaus Sūnus, valgantis ir geriantis, jūs vėl sakote: 'Štai rijūnas ir vyno gėrėjas, muitininkų ir nusidėjėlių bičiulis'. [35] Bet išmintį pateisino visi jos vaikai".

ATGAILAUJANTI NUSIDĖJĖLĖ

[36] Vienas fariziejus užsiprašė Jėzų pietų. Atėjęs į fariziejaus namus, jis sėdo prie stalo. [37] Ir štai moteris, kuri buvo žinoma mieste nusidėjėlė, patyrusi, kad jis fariziejaus namuose, atsinešė alebastrinį indą kvapaus tepalo ir, [38] verkdama priėjusi iš užpakalio prie jo kojų, ėmė laistyti jas ašaromis, šluostyti savo galvos plaukais, bučiavo jo kojas ir tepė jas tepalu.

[39] Tai matydamas fariziejus, kuris buvo Jėzų pasikvietęs, samprotavo pats vienas: „Jeigu šitas būtų pranašas, jis žinotų, kas tokia ši moteris, kuri jį paliečia,— kad ji nusidėjėlė!" [40] O Jėzus prabilo: „Simonai, turiu tau ką pasakyti". Tas atsiliepė: „Sakyk, Mokytojau!"

[41] „Skolintojas turėjo du skolininkus. Vienas buvo skolingas penkis šimtus denarų, o kitas — penkiasdešimt. [42] Jiems neturint iš ko atiduoti, jis dovanojo abiem. Katras labiau jį mylės?" [43] Simonas atsakė: „Manau, jog tasai, kuriam daugiau dovanota". Jėzus tarė: „Teisingai nusprendei".

[44] Ir atsisukęs į moterį, jis tarė Simonui: „Matai šitą moterį? Aš atėjau į tavo namus, tu nedavei man vandens kojoms nusimazgoti, o ji suvilgė jas ašaromis ir nušluostė savo plaukais. [45] Tu manęs nepabučiavai, o ji, vos man atėjus, nesiliauja bučiavusi man kojų. [46] Tu aliejumi man galvos nepatepei, o ji tepalu patepė man kojas. [47] Todėl

aš tau sakau: jai atleidžiama daugybė jos nuodėmių, nes ji labai pamilo. Kam mažai atleista, tas menkai myli". [48] O jai tarė: „Atleidžiamos tau nuodėmės". [49] Sėdintieji kartu už stalo pradėjo svarstyti: „Kas gi jis toks, kad net ir nuodėmes atleidžia?!" [50] O jis dar tarė moteriai: „Tavo tikėjimas išgelbėjo tave. Eik rami!"

8

JĖZAUS TALKININKĖS

[1] Jėzus keliavo per miestus ir kaimus, mokydamas ir skelbdamas gerąją naujieną apie Dievo karalystę. Su juo buvo Dvylika [apaštalų] [2] ir kelios moterys, išgydytos nuo piktųjų dvasių bei ligų; tai Marija, vadinama Magdaliete, iš kurios buvo išėję septyni demonai, [3] Erodo prievaizdo Chuzos žmona Joana, Zuzana ir daug kitų moterų, kurios šelpė juos savo turtu.

SĖJĖJO PALYGINIMAS
(Mt 13, 1—9; Mk 4, 1—9)

[4] Susirinkus gausiai miniai ir žmonėms dar skubant iš visų miestų pas Jėzų, jis bylojo palyginimu: [5] „Sėjėjas išsirengė sėti javų. Jam sėjant vieni grūdai nukrito pakelėje, buvo sumindžioti, ir dangaus sparnuočiai juos sulesė. [6] Kiti nukrito ant uolų, ir jų daigai sudžiūvo, nes trūko drėgmės. [7] Dar kiti nukrito tarp erškėčių, ir tie, kartu išaugę, juos nusmelkė. [8] O dar kiti nukrito į gerą žemę ir išaugę davė šimteriopą derlių". Tai papasakojęs jis sušuko: „Kas turi ausis klausyti — teklauso!"

KODĖL PALYGINIMAI?
(Mt 13, 10—13; Mk 4, 10—12)

[9] Jo mokiniai paklausė, ką reiškiąs tasai palyginimas. [10] Jis atsakė: „Jums duota pažinti Dievo karalystės paslaptis, o kitiems jos skelbiamos palyginimais, kad

regėdami nematytų
ir girdėdami nesuprastų".

PALYGINIMO IŠAIŠKINIMAS
(Mt 13, 18—23; Mk 4, 14—20)

[11] „Palyginimas štai ką reiškia: sėkla yra Dievo žodis. [12] Pakelėje — tai tie, kurie klausosi, paskui ateina velnias ir išrauna žodį iš jų širdies, kad jie netikėtų ir nebūtų išgelbėti. [13] Ant uolų — tie, kurie, išgirdę žodį, su džiaugsmu jį priima, bet neturi šaknų: kurį laiką jie tiki, o gundomi atkrinta. [14] Kas krito tarp erškėčių,— tai tie, kurie išgirdo, bet tolyn eidami liko nusmelkti rūpesčių, turtų ir gyvenimo malonumų ir neduoda vaisiaus. [15] Nukritusi į gerą žemę sėkla — tai tie, kurie klauso žodžio, išsaugo jį taurioje ir geroje širdyje ir duoda vaisių kantrumu".

ŽIBURIO PALYGINIMAS
(Mt 5, 15; Mk 4, 21—22)

[16] „Nė vienas uždegęs žiburį nevožia jo indu ir nekiša po lova, bet stato į žibintuvą, kad ateinantys matytų šviesą. [17] Nėra nieko paslėpta, kas nebūtų atskleista, nieko slapta, kas nepasidarytų žinoma ir neišeitų aikštėn. [18] Tad žiūrėkite, kaip klausotės. Kas turi, tam bus duota, o iš neturinčio bus atimta ir tai, ką jis tariasi turįs".

TIKROJI GIMINYSTĖ
(Mt 12, 46—50; Mk 3, 31—35)

[19] Pas Jėzų atėjo motina ir broliai, bet negalėjo prasimušti iki jo per minią. [20] Jam buvo pranešta: „Tavo motina ir broliai stovi lauke, nori su tavimi pasimatyti". [21] O jis atsakė: „Mano motina ir mano broliai — tai tie, kurie klausosi Dievo žodžio ir jį vykdo".

AUDROS NUTILDYMAS
(Mt 8, 23—27; Mk 4, 35—41)

[22] Vieną dieną Jėzus su mokiniais įlipo į valtį ir pasakė: „Irkimės anapus ežero!" Jie atsistūmė nuo kranto. [23] Mokiniams irkluojant, Jėzus užmigo. Ežere pakilo vėtra. Bangos ėmė semti valtį, ir visi atsidūrė pavojuje. [24] Tuomet pripuolę mokiniai ėmė žadinti Jėzų šaukdami: „Mokytojau, Mokytojau, žūvame!" Atsikėlęs jis sudraudė vėtrą ir bangas. Jos nurimo ir stojo tyla. [25] O Jėzus paklausė juos: „Kurgi jūsų tikėjimas?!" Mokiniai išsigandę ir nustebę kalbėjo vienas kitam: „Kas jis toks, kad įsakinėja vėjams ir vandeniui, ir tie jo klauso?!"

GERAZOS APSĖSTASIS
(Mt 8, 28—34; Mk 5, 1—20)

[26] Jie atplaukė į geraziečių kraštą, kuris yra priešingame Galilėjai krante. [27] Kai tik Jėzus išlipo į krantą, jį pasitiko iš miesto atbėgęs vyras. Šis buvo demonų apsėstas, seniai nedėvėjo drabužių, negyveno namuose, laikėsi kapinėse. [28] Pamatęs Jėzų, jis parpuolė priešais ir ėmė garsiai šaukti: „Ko tau iš manęs reikia, Jėzau, Aukščiausiojo Dievo Sūnau?! Maldauju, nekankink manęs!“ [29] Mat Jėzus buvo įsakęs netyrajai dvasiai išeiti iš žmogaus. Dvasia dažnai sugriebdavo jį. Žmonės jį laikydavo surakintą, supančiotomis kojomis, bet jis sutraukydavo pančius ir demonas jį nuvarydavo į dykumą. [30] Jėzus paklausė: „Kuo tu vardu?“ Šis atsakė: „Legionas“. Mat jį buvo apsėdę daug demonų. [31] Jie maldavo, kad Jėzus neįsakytų jiems nugrimzti gelmėn.

[32] Tenai kalne ganėsi didelė kaimenė kiaulių. Demonai prašė leisti sueiti į jas. Jėzus leido. [33] Tuomet demonai, išėję iš žmogaus, apniko kiaules. Kaimenė tuojau metėsi nuo skardžio į ežerą ir prigėrė.

[34] Pamatę, kas nutiko, piemenys pabėgo ir pranešė apie tai mieste bei kaimuose. [35] Žmonės išėjo pažiūrėti, kas buvo atsitikę, ir susibūrė prie Jėzaus. Čia jie rado žmogų, iš kurio buvo išėję demonai, sėdintį prie Jėzaus kojų apsirengusį ir sveiko proto, ir nusigando. [36] Tie, kurie buvo matę, papasakojo, kaip buvo išgydytas apsėstasis. [37] Tada visi geraziečių šalies gyventojai ėmė prašyti, kad Jėzus pasitrauktų iš jų, nes juos buvo pagavusi didelė baimė. Jis įsėdo į valtį ir sugrįžo atgal.

[38] Vyras, iš kurio buvo išėję demonai, prašėsi paliekamas pas Jėzų. Tačiau jis atleido jį ir paliepė: [39] „Grįžk namo ir papasakok, kokių didžių dalykų tau padarė Dievas“. Tuomet jis ėjo per visą miestą ir skelbė, ką Jėzus jam padaręs.

JĖZUS PAGYDO MOTERĮ IR PRIKELIA MIRUSIĄ MERGAITĘ
(Mt 9, 18—26; Mk 5, 21—43)

[40] Grįžtantį Jėzų pasitiko minia, nes visi jo laukte laukė. [41] Ir štai atėjo vyras, vardu Jajiras, sinagogos vyresnysis. Jis puolė Jėzui po kojų, maldaudamas ateiti į jo namus. [42] Mat jo vienturtė dvylikametė dukrelė buvo marinama. Jėzus ėjo minios apgultas.

[43] Viena moteris, dvylika metų sirgusi kraujoplūdžiu, kurio niekas negalėjo pagydyti, [44] prisiartino iš užpakalio, prisilietė jo drabužio

apvado, ir kraujas bematant liovėsi plūdęs. [45] O Jėzus paklausė: „Kas mane palietė?“ Visiems besiginant, Petras tarė: „Mokytojau, minia tave spaudžia ir stumia“. [46] Bet Jėzus atsakė: „Mane kažkas palietė, nes aš pajutau, kad iš manęs išėjo galia“. [47] Moteris, pamačiusi, kad neliko nepastebėta, drebėdama prisiartino, parpuolė jam po kojų ir visų žmonių akivaizdoje papasakojo, kodėl prisilietusi ir kaip tuojau išgijusi. [48] Tuomet Jėzus jai tarė: „Dukra, tavo tikėjimas išgelbėjo tave. Eik rami!“

[49] Jėzui tebekalbant, atėjo kažkas iš sinagogos vyresniojo namų ir tam pranešė: „Tavo duktė numirė. Nebevargink Mokytojo“. [50] Tai išgirdęs Jėzus tarė: „Nebijok, tiktai tikėk, ir ji bus išgelbėta“. [51] Atėjęs į namus, jis neleido su savim eiti niekam, tik Petrui, Jonui, Jokūbui ir mergaitės tėvui bei motinai. [52] Visi verkė ir apraudojo ją. Jėzus prabilo: „Neverkite! Mergaitė nėra mirusi, o tik miega“. [53] Žmonės juokėsi iš jo žinodami, kad ji mirusi. [54] Bet jis, paėmęs ją už rankos, sušuko: „Mergaite, kelkis!“ [55] Jos dvasia sugrįžo, ji tuojau atsikėlė. Jėzus liepė duoti jai valgyti. [56] Mergaitės gimdytojai be galo stebėjosi, o jis liepė niekam nesakyti, kas buvo įvykę.

9

APAŠTALŲ IŠSIUNTIMAS
(Mt 10, 5—14; Mk 6, 7—13)

[1] Sukvietęs Dvylika, Jėzus suteikė jiems galią ir valdžią visiems demonams tramdyti ir ligoms gydyti. [2] Paskui išsiuntė Dievo karalystės skelbti, sveikatos ligoniams teikti. [3] Jis pasakė jiems: „Nieko neimkite kelionei: nei lazdos, nei krepšio, nei duonos, nei pinigų. Neturėkite nė dviejų palaidinių. [4] Jei įeisite į kokius nors namus, pasilikite tenai. Iš ten ir keliaukite toliau. [5] O kur tik žmonės jūsų nepriimtų, išeidami iš to miesto, nusikratykite nuo kojų dulkes kaip liudijimą prieš juos“. [6] Taigi išėję jie traukė per aplinkinius kaimus, visur skelbdami gerąją naujieną bei gydydami.

ERODAS APIE JĖZŲ
(Mt 14, 1—2; Mk 6, 14—16)

[7] Tetrarchas Erodas išgirdo apie visus tuos įvykius ir nežinojo, ką manyti, nes vieni sakė: [8] Jonas prisikėlęs iš numirusių, kiti: pasi-

rodęs Elijas, dar kiti: prisikėlęs vienas iš senųjų pranašų. [9] Erodas tarė: „Jonui aš nukirsdinau galvą; o kas yra šitas, apie kurį girdžiu pasakojant tokius dalykus?!“ Ir jis panoro pamatyti Jėzų.

APAŠTALŲ SUGRĮŽIMAS IR DUONOS PADAUGINIMAS
(Mt 14, 13—21; Mk 6, 30—44; Jn 6, 1—13)

[10] Sugrįžę apaštalai apsakė Jėzui, ką buvo nuveikę. Pasiėmęs juos jis pasitraukė nuošaliai į Betsaidos miesto apylinkes. [11] Minia, tai sužinojusi, sekė iš paskos. Jis priėmė žmones ir kalbėjo jiems apie Dievo karalystę, pagydė tuos, kuriems reikėjo gydymo.
[12] Diena pakrypo vakarop. Prisiartinę Dvylika tarė: „Paleisk žmones, kad jie, nuėję į aplinkinius kaimus bei vienkiemius, susirastų nakvynę ir maisto. Mes juk esame dykumoje“. [13] Jėzus atsiliepė: „Jūs duokite jiems valgyti!“ Dvylika atsakė: „Mes nieko daugiau neturime, tik penkis kepalėlius duonos ir dvi žuvis. Nebent nueitume ir nupirktume maisto visai šitai miniai“. [14] O buvo ten apie penkis tūkstančius vyrų. Jėzus įsakė mokiniams: „Susodinkite juos būriais po penkiasdešimt“. [15] Jie taip padarė ir visus susodino. [16] Tuomet, paėmęs penkis kepalėlius ir dvi žuvis, jis pažvelgė į dangų, sukalbėjo palaiminimą, laužė ir davė mokiniams, kad išnešiotų miniai. [17] Visi valgė ir pasisotino. Ir dar buvo surinkta dvylika pintinių nulikusių kąsnelių.

PETRO IŠPAŽINIMAS
(Mt 16, 13—20; Mk 8, 27—30)

[18] Kartą, kai Jėzus nuošaliai vienas meldėsi, su juo buvo ir mokiniai. Jis paklausė juos: „Kuo mane laiko žmonės?“ [19] Jie atsakė: „Vieni Jonu Krikštytoju, kiti Eliju, treti sako, prisikėlęs vienas iš iš senųjų pranašų“. [20] Tada jis paklausė: „O jūs kuo mane laikote?“ Petras atsakė: „Dievo Mesiju“. [21] Jėzus sudraudė juos įsakydamas niekam to nepasakoti.

PIRMOJI PRANAŠYSTĖ APIE KANČIĄ IR PRISIKĖLIMĄ
(Mt 16, 21; Mk 8, 31)

[22] Jis dar pridūrė, jog reikia, kad Žmogaus Sūnus daug kentėtų, būtų seniūnų, aukštųjų kunigų bei Rašto aiškintojų atmestas, nužudytas ir trečią dieną prisikeltų.

JĖZAUS SEKIMAS
(Mt 16, 24—27; 10, 33; Mk 8, 34—38)

[23] Jėzus pasakė visiems: „Jei kas nori eiti paskui mane, teišsižada pats savęs, teneša savo kryžių ir teseka manimi. [24] Kas nori išgelbėti savo gyvybę, tas ją praras, o kas pražudys dėl manęs savo gyvybę, tas ją išgelbės. [25] Kokia būtų nauda, jei žmogus laimėtų visą pasaulį, o save pražudytų ar sau pakenktų?! [26] Jei kas gėdysis manęs ir mano žodžių, to gėdysis ir Žmogaus Sūnus, kai ateis su savąja bei Tėvo ir šventųjų angelų šlove. [27] Iš tiesų sakau jums: kai kurie iš čia stovinčiųjų neragaus mirties, kol neišvys Dievo karalystės“.

ATSIMAINYMAS
(Mt 17, 1—9; Mk 9, 2—10)

[28] Praslinkus maždaug aštuonioms dienoms po šitų žodžių, jis pasiėmė Petrą, Joną ir Jokūbą ir užkopė į kalną melstis. [29] Besimeldžiant jo veido išvaizda pasikeitė, o drabužiai pasidarė skaisčiai balti. [30] Ir štai pasirodė du vyrai, kurie kalbėjosi su juo. Tai buvo Mozė ir Elijas. [31] Jie pasirodė šlovėje ir kalbėjo apie Jėzaus gyvenimo pabaigą, būsiančią Jeruzalėje.

[32] Petrą ir jo draugus apėmė miegas. Išbudę jie pamatė jo spindesį ir stovinčius šalia jo du vyrus. [33] Šiems tolstant Petras kreipėsi į Jėzų: „Mokytojau, gera mums čia būti! Padarykime tris palapines: vieną tau, kitą Mozei ir trečią Elijui“. Jis nesižinojo, ką kalbąs. [34] Jam tai besakant, užėjo debesis ir uždengė juos. Jiems panyrant į debesį, mokiniai nusigando. [35] O iš debesies aidėjo balsas: „Šitas mano išrinktasis Sūnus, jo klausykite!“ [36] Balsui nuskambėjus, Jėzus liko vienas. O jie tylėjo ir tomis dienomis niekam nesakė apie savo regėjimą.

NUOMARIU SERGANČIO BERNIUKO PAGYDYMAS
(Mt 17, 14—18; Mk 9, 14—27)

[37] Kitą dieną, jiems besileidžiant nuo kalno, Jėzų pasitiko didelė minia. [38] Ir štai vienas vyras iš minios ėmė šaukti: „Mokytojau, meldžiu, pažvelk į mano sūnų: tai vienturtis. [39] Kai dvasia jį pačiumpa, jis staiga ima rėkti, o dvasia tąso jį, jog tas net putoja. Ji tik vargais negalais atstoja nuo jo, kone užkankindama. [40] Aš prašiau tavo mokinius išvaryti dvasią, bet jie neįstengė“. [41] Tada Jėzus atsakė: „O netikinti ir sugedusi gimine! Kaip ilgai man reikės su jumis pasilikti ir jus kęsti?! Atvesk čia sūnų“. [42] Dar besiartinantį demonas jį par-

bloškė ir pradėjo tąsyti. Jėzus sudraudė netyrąją dvasią, išgydė berniuką ir atidavė jį tėvui. [43] Ir visi neteko žado dėl Dievo didybės.

ANTROJI PRANAŠYSTĖ APIE KANČIĄ IR PRISIKĖLIMĄ
(Mt 17, 22; Mk 9, 30—32)

Visiems stebintis Jėzaus darbais, jis prabilo į mokinius: [44] „Įsidėmėkite gerai mano žodžius: Žmogaus Sūnus turi būti atiduotas į žmonių rankas“. [45] Jie nesuprato šios kalbos; jos reikšmė liko jiems paslėpta taip, kad jos nesuvoktų. O jie bijojo klausti Jėzų apie tą dalyką.

KAS DIDŽIAUSIAS?
(Mt 18, 1—5; Mk 9, 33—37; Jn 13, 20)

[46] Tarp mokinių kilo ginčas, kuris iš jų didžiausias. [47] Išskaitęs jų širdies mintis, Jėzus pasišaukė vaiką, pasistatė šalia savęs [48] ir tarė: „Kas priima šį vaiką dėl manęs, priima mane, o kas mane priima, priima tą, kuris yra mane siuntęs. Kas tarp jūsų mažiausias, tas yra didis“.

JĖZAUS VARDO GALYBĖ
(Mk 9, 38—40)

[49] Tada atsiliepė Jonas: „Mokytojau, mes matėme vieną žmogų, tavo vardu išvarantį demonus. Mes jam draudėme tai daryti, nes jis nevaikščioja kartu su mumis“.

[50] Jėzus atsakė: „Nedrauskite! Kas ne prieš jus, tas už jus!“

PAKELIUI Į JERUZALĘ

NESVETINGAS KAIMAS SAMARIJOJE

[51] Atėjus metui, kai turėjo būti paimtas iš pasaulio, Jėzus ryžtingai nukreipė savo žingsnius į Jeruzalę. [52] Jis išsiuntė pirma savęs pasiuntinius. Tie užėjo į vieną Samarijos kaimą paruošti, kur jam apsistoti. [53] Bet kaimo gyventojai nesutiko jo priimti, nes jis keliavo Jeruzalės link. [54] Tai girdėdami mokiniai Jokūbas ir Jonas sušuko: „Viešpatie, jei nori, mes liepsime ugniai kristi iš dangaus ir juos sunaikinti!“ [55] Bet jis atsisukęs sudraudė juos. [56] Jie pasuko į kitą kaimą.

JĖZUS REIKALAUJA RYŽTINGUMO
(Mt 8, 18—22)

57 Jiems einant keliu, vienas žmogus jam pasakė: „Aš seksiu paskui tave, kur tik tu eitum!“ 58 Jėzus atsakė: „Lapės turi urvus, padangių sparnuočiai — lizdus, o Žmogaus Sūnus neturi kur galvos priglausti“. 59 Kitam žmogui jis pasakė: „Sek paskui mane!“ Tas prašė: „Leisk man pirmiau pareiti tėvo palaidoti“. 60 Jis atsakė: „Palik mirusiems laidoti savo numirėlius, o tu eik ir skelbk Dievo karalystę!“ 61 Dar vienas tarė: „Aš seksiu paskui tave, Viešpatie, bet leisk man pirmiau atsisveikinti su namiškiais“. 62 Jėzus tam pasakė: „Nė vienas, kuris prideda ranką prie arklo ir žvalgosi atgal, netinka Dievo karalystei“.

10

SEPTYNIASDEŠIMT DVIEJŲ MOKINIŲ PASIUNTINYBĖ
(Mt 10, 5—16; 11, 21—24; Mk 6, 7—13; Lk 9, 1—6)

1 Paskui Viešpats paskyrė dar kitus septyniasdešimt du mokinius ir išsiuntė juos po du, kad eitų pirma jo į visus miestus bei vietoves, kur jis pats ketino vykti. 2 Jis sakė jiems: „Pjūtis didelė, o darbininkų maža. Melskite pjūties šeimininką, kad atsiųstų darbininkų į savo pjūtį. 3 Keliaukite! Štai aš siunčiu jus lyg avinėlius tarp vilkų. 4 Nesineškite piniginės nei krepšio, nei autuvo ir nieko kelyje nesveikinkite. 5 Į kuriuos tik namus užeisite, pirmiausia tarkite: 'Ramybė šiems namams!' 6 Ir jei ten gyvens ramybės sūnus, jūsų ramybė nužengs ant jo, o jei ne,— sugrįš pas jus. 7 Pasilikite tuose namuose, valgykite ir gerkite, kas duodama, nes darbininkas vertas savo užmokesčio. Nesikilnokite iš namų į namus. 8 Jei nueisite į kurį nors miestą ir jus priims, valgykite, kas bus jums padėta. 9 Gydykite to miesto ligonius ir sakykite visiems: 'Jums prisiartino Dievo karalystė!' 10 O jeigu užsuksite į tokį miestą, kur jūsų nepriims, išėję į aikštę tarkite: 11 'Mes jums nukratome net jūsų miesto dulkes, prilipusias prie mūsų kojų, bet vis tiek žinokite: Dievo karalystė jau prisiartino!' 12 Sakau jums: ateis diena, kai Sodomai bus lengviau negu anam miestui.

13 Vargas tau, Chorazine! Vargas tau, Betsaida! Jeigu Tyre ir Sidone būtų padaryta stebuklų, kokie padaryti pas jus, jie seniai būtų atsivertę ir atgailoję su ašutine ir pelenuose. 14 Todėl Tyrui ir Sidonui

teisme bus lengviau negu jums. [15] Ir tu, Kafarnaume, *negi būsi išaukštintas iki dangaus?! Tu nugarmėsi iki pragaro!*

MOKINIŲ SUGRĮŽIMAS. KUO DŽIAUGTIS?

[16] Kas jūsų klauso, manęs klauso. Kas jus niekina, mane niekina. O kas niekina mane, niekina tą, kuris yra mane siuntęs".

[17] Septyniasdešimt du sugrįžo ir su džiaugsmu kalbėjo: „Viešpatie, mums paklūsta net demonai dėl tavo vardo". [18] O Jėzus atsiliepė: „Mačiau šėtoną, kaip žaibą krintantį iš dangaus. [19] Štai aš suteikiau jums galią *mindžioti gyvates* bei skorpionus ir visokią priešo galybę, kad niekas jums nepakenktų. [20] Bet jūs džiaukitės ne tuo, kad dvasios jums pavaldžios; džiaukitės, kad jūsų vardai įrašyti danguje".

PALAIMA MAŽUTĖLIAMS
(Mt 11, 25—27)

[21] Tuomet jis pradžiugo Šventąja Dvasia ir prabilo: „Aš šlovinu tave, Tėve, dangaus ir žemės Viešpatie, kad paslėpei tai nuo išmintingųjų ir gudriųjų, o apreiškei mažutėliams. Taip, Tėve, nes tau taip patiko. [22] Viskas man yra mano Tėvo atiduota. Ir niekas nežino, kas yra Sūnus, tik Tėvas, nei kas yra Tėvas, tik Sūnus ir tas, kam Sūnus panorės apreikšti".

MOKINIŲ PRIVILEGIJA
(Mt 13, 16—17)

[23] Atsigręžęs vien tiktai į mokinius, jis tarė: „Palaimintos akys, kurios regi, ką jūs regite. [24] Sakau jums: daugel pranašų ir karalių troško išvysti, ką jūs matote, bet neišvydo, ir išgirsti, ką jūs girdite, bet neišgirdo".

DIDYSIS ĮSAKYMAS
(Mt 22, 34—40; Mk 12, 28—31)

[25] Štai atsistojo vienas Įstatymo mokytojas ir mėgindamas jį paklausė: „Mokytojau, ką turiu daryti, kad laimėčiau amžinąjį gyvenimą?" [26] Jėzus tarė: „O kas parašyta Įstatyme? Kaip skaitai?" [27] Tas atsakė: *Mylėk Viešpatį, savo Dievą, visa širdimi, visa siela, visomis jėgomis ir visu protu, o savo artimą kaip save patį.* [28] Jėzus jam tarė: „Gerai atsakei. Tai daryk, ir gyvensi".

GAILESTINGOJO SAMARIEČIO PALYGINIMAS

[29] Norėdamas pasiteisinti, anas paklausė Jėzų: „O kas gi mano artimas?“ [30] Jėzus prabilo: „Vienas žmogus keliavo iš Jeruzalės į Jerichą ir pakliuvo į plėšikų rankas. Tie išrengė jį, sumušė ir nuėjo sau, palikdami pusgyvį. [31] Atsitiktinai tuo pačiu keliu ėjo vienas kunigas. Jis pamatė, bet praėjo kita puse kelio. [32] Taip pat ir levitas, pro tą vietą eidamas, jį matė ir praėjo kita kelio puse. [33] O vienas pakeleivis samarietis, užtikęs jį, pasigailėjo. [34] Jis priėjo prie jo, užpylė ant žaizdų aliejaus ir vyno, aptvarstė jas; paskui, užkėlęs ant savo gyvulio, nugabeno į užeigą ir slaugė jį. [35] Kitą dieną jis išsiėmė du denarus, padavė užeigos šeimininkui ir tarė: 'Slaugyk jį, o jeigu išleisi ką viršaus, sugrįžęs aš tau atsilyginsiu'. [36] Kas iš šitų trijų tau atrodo buvęs artimas patekusiam į plėšikų rankas?“ [37] Jis atsakė: „Tas, kuris parodė jam gailestingumą“. Jėzus atsakė: „Eik ir tu taip daryk!“

MORTA IR MARIJA

[38] Jiems keliaujant toliau, Jėzus užsuko į vieną kaimą. Ten viena moteris, vardu Morta, pakvietė jį paviešėti. [39] Ji turėjo seserį, vardu Mariją. Ši, atsisėdusi prie Viešpaties kojų, klausėsi jo žodžių. [40] Morta buvo susirūpinusi visokiu patarnavimu. Ji stabtelėjo ir pasiskundė: „Viešpatie, tau nerūpi, kad sesuo palieka mane vieną patarnauti? Sakyk, kad ji man padėtų“. [41] Tačiau Viešpats atsakė: „Morta, Morta, tu rūpiniesi ir sielojiesi daugeliu dalykų, [42] o reikia tik vieno. Marija išsirinko geriausiąją dalį, kuri nebus iš jos atimta“.

11

„TĖVE MŪSŲ“
(Mt 6, 9—13)

[1] Kartą Jėzus vienoje vietoje meldėsi. Jam baigus maldą, vienas mokinys paprašė: „Viešpatie, išmokyk mus melstis, kaip ir Jonas išmokė savuosius mokinius“. [2] Jėzus tarė jiems: „Kai melsitės, sakykite:

'Tėve, teesie šventas tavo vardas.
Teateinie tavo karalystė.
[3] Kasdienės mūsų duonos duok mums kasdien

[4] ir atleisk mums mūsų kaltes,
nes ir mes atleidžiame kiekvienam, kuris mums kaltas.
Ir nevesk mūsų į pagundą'".

IŠTVERMINGA MALDA

[5] Jėzus dar kalbėjo jiems: „Kas nors iš jūsų turės draugą ir nuėjęs pas jį vidurnaktį sakys: 'Bičiuli, paskolink man tris kepaliukus duonos, [6] nes draugas iš kelionės pas mane atvyko ir aš neturiu ko jam padėti ant stalo'. [7] O anas iš vidaus atsilieps: 'Nekvaršink manęs! Durys jau uždarytos, o aš su vaikais lovoje, negaliu keltis ir tau duoti'. [8] Aš jums sakau: jeigu nesikels ir neduos jam duonos dėl bičiulystės, tai dėl jo įkyrumo atsikels ir duos, kiek tik jam reikia".

MALDA IR DIEVO GERUMAS
(Mt 7, 7—11; Jn 14, 13—14)

[9] „Tad ir aš jums sakau: prašykite, ir jums bus duota; ieškokite ir rasite; belskite, ir jums bus atidaryta. [10] Kiekvienas, kas prašo, gauna, kas ieško, randa, ir beldžiančiam atidaroma. [11] Kur jūs matėte tokį tėvą, kad duonos prašančiam vaikui duotų akmenį?! Ar prašančiam žuvies — atkištų gyvatę? [12] Arba prašančiam kiaušinio — duotų skorpioną? [13] Jei tad jūs, būdami nelabi, mokate savo vaikams duoti gerų daiktų, juo labiau jūsų Tėvas iš dangaus suteiks Šventąją Dvasią tiems, kurie jį prašo".

JĖZUS IR BELZEBULAS
(Mt 12, 22—30; Mk 3, 22—27)

[14] Kartą Jėzus išvarė nebylumo demoną. Demonui išėjus, nebylys prakalbėjo ir minia stebėjosi. [15] Kai kurie žmonės sakė: „Jis išvaro demonus demonų valdovo Belzebulo galia". [16] Kiti, mėgindami jį, reikalavo ženklo iš dangaus. [17] Žinodamas, ką jie mano, Jėzus jiems tarė: „Kiekviena suskilusi karalystė bus sunaikinta, ir namai grius ant namų. [18] Jeigu ir šėtonas pasidalijęs, tai kaip išsilaikys jo karalystė?! Jūs sakote mane išvejant demonus Belzebulo galia. [19] Jeigu jau aš išvarau juos Belzebulo galia, tai kieno galia išvaro jūsų sekėjai? Todėl jie bus jūsų teisėjai. [20] Bet jei aš išveju demonus Dievo pirštu, tai tikrai pas jus atėjo Dievo karalystė.

[21] Kai apsiginklavęs galiūnas sergi savo sodybą, tada ir jo turtas

apsaugotas. [22] Bet jei užpuls stipresnis ir jį nugalės, tai atims jo ginklus, kuriais tas pasitikėjo, ir išdalys grobį.

[23] Kas ne su manimi, tas prieš mane, ir kas nerenka su manimi, tas barsto".

NELABOSIOS DVASIOS SUGRĮŽIMAS
(Mt 12, 43—45)

[24] „Netyroji dvasia, išėjusi iš žmogaus, klaidžioja bevandenėse vietose, ieškodama poilsio. Neradusi ji sako sau: 'Grįšiu į savo namus, iš kur išėjau'. [25] Sugrįžusi randa juos iššluotus ir išpuoštus. [26] Tada eina, pasiima kitas septynias dvasias, dar piktesnes už save, ir įėjusios jos ten apsigyvena. Ir paskui tam žmogui darosi blogiau negu pirma".

PALAIMA ŽODŽIO KLAUSYTOJAMS

[27] Jam bekalbant viena moteris iš minios garsiai sušuko: „Palaimintos įsčios, kurios tave nešiojo, ir krūtys, kurias žindai!" [28] O jis atsiliepė: „Dar labiau palaiminti tie, kurie klausosi Dievo žodžio ir jo laikosi".

JONOS ŽENKLAS
(Mt 12, 38—42)

[29] Žmonėms gausiai susirinkus, Jėzus pradėjo kalbėti: „Ši karta yra pikta karta. Ji reikalauja ženklo, bet jai nebus duota jokio kito ženklo, kaip tik Jonos ženklas. [30] Kaip Jona buvo ženklas nineviečiams, taip Žmogaus Sūnus bus šiai kartai. [31] Pietų šalies karalienė teismo dieną prisikels drauge su šios kartos žmonėmis ir juos pasmerks. Nes ji atkeliavo nuo žemės pakraščių pasiklausyti Saliamono išminties, o štai čia daugiau negu Saliamonas. [32] Ninevės gyventojai teismo dieną kelsis su šia karta ir ją pasmerks, nes jie atsivertė išgirdę Jonos pamokslus, o štai čia daugiau negu Jona".

ŽIBURIO PALYGINIMAS
(Mt 5, 15; 6, 22—23; Mk 4, 21; Lk 8, 16)

[33] „Niekas uždegto žiburio nededa į slėptuvę ar po indu, bet stato jį į žibintuvą, kad įeinantys matytų šviesą. [34] Kūno žiburys yra tavoji akis. Todėl jei tavo akis sveika, visam tavo kūnui bus šviesu. O jeigu tavo akis nesveika, tavo kūnas skendės tamsoje. [35] Todėl žiūrėk, kad

tavoji šviesa nebūtų tamsybė! [36] Taigi jei visam tavo kūnui šviesu ir niekas jo netemdo, tai jis ir bus šviesus, lyg būtum apšviestas žiburio spindulių".

PRIEŠ FARIZIEJUS IR RAŠTO MOKYTOJUS
(Mt 23, 13—36)

[37] Jėzui tebekalbant, vienas fariziejus pasikvietė jį pietų. Įėjęs jis sėdosi už stalo. [38] Tai matydamas fariziejus nusistebėjo, kad jis nenusimazgojo rankų prieš valgį. [39] O Viešpats kreipėsi į jį: „Kaip tik jūs, fariziejai, valote taurės ir dubens išorę, o viduj esate pilni gobšumo ir nelabumo. [40] Neišmanėliai! Argi išorės kūrėjas nėra sukūręs ir vidaus?! [41] Verčiau duokite žmonėms iš savo vidaus tarsi išmaldą, ir viskas jums bus nesutepta. [42] Vargas jums, fariziejai! Jūs duodate dešimtinę iš mėtų, rūtų ir kitokių žolelių, o nepaisote teisingumo ir Dievo meilės. Reikia šitai daryti ir ano neapleisti! [43] Vargas jums, fariziejai! Jūs taip mėgstate pirmąsias kėdes sinagogose ir sveikinimus turgavietėse! [44] Vargas jums! Esate lyg apleisti kapai, kuriuos žmonės nepastebėdami mindžioja".

[45] Tada vienas Įstatymo mokytojas atsiliepė: „Mokytojau, taip kalbėdamas tu ir mus įžeidi". [46] Jis atsakė: „Vargas ir jums, Įstatymo mokytojai! Jūs kraunate žmonėms nepakeliamas naštas, o patys tų naštų nė vienu pirštu nepajudinate. [47] Vargas jums! Jūs statote pranašams paminklus, o jūsų tėvai juos žudė! [48] Taigi jūs liudijate ir pritariate savo tėvų darbams. Jie žudė, o jūs statote paminklus.

[49] Štai kodėl Dievo Išmintis yra pasakiusi: 'Aš siųsiu pas juos pranašų ir apaštalų, o jie vienus žudys, kitus persekios, [50] kad iš šios kartos būtų pareikalauta visų pranašų kraujo, pralieto nuo pasaulio sutvėrimo, [51] pradedant Abelio krauju iki kraujo Zacharijo, kuris buvo nužudytas tarp aukuro ir šventyklos'. Taip! Aš sakau, jog bus pareikalauta jo iš šios kartos.

[52] Vargas jums, Įstatymo mokytojai! Jūs pasisavinote pažinimo raktą, bet patys nėjote ir norintiems įeiti kliudėte".

[53] Jam iš ten išėjus, Rašto aiškintojai bei fariziejai pradėjo smarkiai jį pulti ir visaip kamantinėti, [54] tykodami ką nors pagauti iš jo lūpų.

12

DRĄSA IR TIESUMAS KALBOJE
(Mt 10, 26—33)

[1] Tuo tarpu susirinko tūkstančiai žmonių, kad vieni kitus trypė. Tada Jėzus pradėjo kalbėti pirmiausia savo mokiniams: „Saugokitės fariziejų raugo, tai yra veidmainystės! [2] Nėra nieko uždengta, kas nebus atidengta, ir nieko paslėpta, kas nepasidarys žinoma. [3] Ką kalbėjote patamsyje, skambės šviesoje, ir ką šnibždėjote į ausį kambariuose, bus skelbiama nuo stogų! [4] Aš sakau jums, savo bičiuliams: nebijokite tų, kurie žudo kūną ir paskui nebegali daugiau kenkti. [5] Aš parodysiu, ko turite bijoti: bijokite to, kuris nužudęs turi galią įstumti į pragarą. Taip, sakau jums, šito bijokite!

[6] Argi ne penki žvirbliai parduodami už du skatikus? Tačiau nė vienas iš jų nėra Dievo užmirštas. [7] Žinokite, kad net visi jūsų galvos plaukai suskaityti. Tad nebijokite! Jūs vertesni už daugybę žvirblių.

[8] Aš jums sakau: kas išpažins mane žmonių akivaizdoje, tą ir Žmogaus Sūnus išpažins Dievo angelų akivaizdoje. [9] O kas manęs išsigins žmonių akivaizdoje, to bus išsiginta Dievo angelų akivaizdoje. [10] Kas tartų žodį prieš Žmogaus Sūnų, tam bus atleista, o kas piktžodžiautų Šventajai Dvasiai, tam nebus atleista.

[11] Kai jie ves jus į sinagogas pas viršininkus ar vyresnybes, nesirūpinkite, kaip ginsitės ar ką atsakinėsite, [12] nes Šventoji Dvasia tą pačią valandą jus pamokys, ką kalbėti“.

TURTO MENKYSTĖ

[13] Vienas iš minios jam tarė: „Mokytojau, liepk mano broliui, kad pasidalytų su manimi palikimą“. [14] Jis atsakė: „Žmogau, kas gi mane skyrė jūsų teisėju ar dalytoju?“ [15] Ir dar pridūrė: „Žiūrėkite, saugokitės bet kokio godumo, nes jei kas ir turi apsčiai, jo gyvybė nepriklauso nuo turto“. [16] Jis pasakė jiems palyginimą: „Vieno turtingo žmogaus laukai davė gausų derlių. [17] Jis pradėjo sau vienas svarstyti: ’Ką man čia dabar padarius? Neturiu kur sukrauti derliaus’. [18] Galop jis tarė: ’Štai ką padarysiu: nugriausiu savo klojimus, statysiuos didesnius ir į juos sugabensiu visus javus ir visas gėrybes. [19] Tada tarsiu savo sielai: mano siela, tu turi daug gėrybių, sukrautų ilgiems metams. Ilsėkis, valgyk, gerk ir linksmai pokyliauk!’ [20] O Dievas jam tarė: ’Kvai-

ly, dar šiąnakt bus pareikalauta tavo gyvybės. Kam gi atiteks, ką susikrovei?' [21] Taip yra tam, kas krauna turtus, bet nesirūpina tapti turtingas pas Dievą".

PASITIKĖJIMAS APVAIZDA
(Mt 6, 25—33)

[22] Tada Jėzus kalbėjo savo mokiniams: „Todėl aš jums sakau: per daug nesirūpinkite gyvybe, ką valgysite, nė savo kūnu, ką vilkėsite. [23] Gyvybė svarbesnė už maistą, o kūnas už drabužį. [24] Pasižiūrėkite į varnus. Jie nesėja ir nepjauna, neturi nei sandėlių, nei kluonų, bet Dievas juos maitina. Jūs nepalyginti vertesni už paukščius! [25] Kas gi iš jūsų galėtų savo rūpesčiu bent per sprindį prailginti sau gyvenimą?! [26] Jei tad jūs neįstengiate padaryti net mažmožio, tai kam rūpinatės kitais dalykais? [27] Įsižiūrėkite, kaip auga lelijos. Jos neverpia ir neaudžia. Bet sakau jums: nė Saliamonas pačioje savo didybėje nebuvo taip pasipuošęs kaip kiekviena iš jų. [28] Jeigu Dievas taip aprengia laukų gėlę, šiandien žydinčią, o rytoj metamą į krosnį, tai dar labiau pasirūpins jumis, mažatikiai! [29] Tad neklausinėkite, ką valgysite ar gersite, ir nebūgštaukite! [30] Visų tų dalykų vaikosi šio pasaulio pagonys. O jūsų Tėvas žino, kad viso to jums reikia. [31] Verčiau ieškokite jo karalystės, o tai bus jums pridėta.

[32] Nebijok, mažoji kaimene: jūsų Tėvas panorėjo atiduoti jums karalystę!"

IŠMALDA IR LOBIS DANGUJE
(Mt 6, 20—21)

[33] „Išparduokite savo turtą ir išdalykite jį išmaldai. Įsitaisykite sau piniginių, kurios nesusidėvi, kraukite nenykstantį lobį danguje, kur joks vagis neprieis ir kandys nesuės. [34] Kur jūsų lobis, ten ir jūsų širdis".

LAUKIANT VIEŠPATIES ATĖJIMO
(Mt 24, 43—51; Mk 13, 33—37)

[35] „Tebūnie jūsų strėnos sujuostos ir žiburiai uždegti. [36] Jūs būkite panašūs į žmones, kurie laukia savo šeimininko, grįžtančio iš vestuvių, kad kai tik jis parvyks ir pasibels, tuojau atidarytų. [37] Laimingi tarnai, kuriuos sugrįžęs šeimininkas ras budinčius. Iš tiesų sakau

jums: jis susijuos, susodins juos prie stalo ir eidamas aplinkui patarnaus jiems. [38] Jeigu jis sugrįžtų antrosios ar trečiosios nakties sargybos metu ir rastų juos budinčius, laimingi jie! [39] Įsidėmėkite: jei šeimininkas žinotų, kurią valandą ateis vagis, neleistų jam įsilaužti į savo namus. [40] Ir jūs būkite pasirengę, nes Žmogaus Sūnus ateis, kai nesitikėsite".

[41] Tuomet Petras paklausė: „Viešpatie, ar šį palyginimą pasakei tik mums, ar visiems?" [42] Viešpats atsakė: „Kas yra tas ištikimas ir sumanus užvaizdas, kurį šeimininkas paskirs vadovauti šeimynai ir deramu laiku ją maitinti? [43] Laimingas tarnas, kurį sugrįžęs šeimininkas ras taip darantį. [44] Sakau jums tiesą: jis paskirs jį valdyti visų savo turtų. [45] Bet jeigu anas tarnas pasakys pats sau: 'Mano šeimininkas neskuba grįžti' ir ims mušti tarnus bei tarnaites, valgyti, gerti ir girtuokliauti, [46] tai to tarno šeimininkas sugrįš vieną gražią dieną, kai jis nelaukia, ir tokią valandą, kurią jis nė manyti nemano. Jis žiauriai nubaus jį, ir jam teks neištikimųjų likimas.

[47] Tarnas, kuris žino savo šeimininko valią, bet nieko neparuošia ir pagal jo valią nedaro, bus smarkiai nuplaktas. [48] O kuris nežino [šeimininko valios], kad ir baustinai pasielgęs, bus mažai plakamas. Iš kiekvieno, kuriam daug duota, bus daug pareikalauta, ir kam daug patikėta, iš to bus daug ir išieškota".

KANČIOS TROŠKIMAS

[49] „Aš atėjau įžiebti žemėje ugnies ir taip norėčiau, kad ji jau liepsnotų! [50] Aš turiu būti pakrikštytas krikštu ir taip nerimstu, kol tai išsipildys!"

NESANTARVĖ DĖL JĖZAUS
(Mt 10, 34—36)

[51] „Gal manote, kad esu atėjęs atnešti žemei ramybės?! Ne, sakau jums, ne ramybės, o nesantarvės. [52] Nuo dabar penki vienuose namuose bus pasidalįję: trys prieš du ir du prieš tris. [53] Tėvas stos prieš sūnų, o sūnus prieš tėvą, motina prieš dukterį, o duktė prieš motiną; anyta prieš marčią ir marti prieš anytą".

LAIKO ŽENKLŲ SKAITYMAS
(Mt 16, 2—3; 5, 25—26)

[54] Jėzus pasakė ir minioms: „Matydami debesį, kylantį vakaruose, jūs tuoj pat sakote: 'Ateina lietus', ir taip atsitinka. [55] Pučiant pie-

tų vėjui, jūs tvirtinate: 'Bus karšta', ir taip iš tiesų esti. [56] Veidmainiai! Jūs mokate išaiškinti, ką reiškia žemės ir dangaus išvaizda, tai kodėl gi neišsiaiškinate šio laiko prasmės? [57] Kodėl gi patys nenusprendžiate, kas teisu?

[58] Kai eini su ieškovu pas vyresnybę, pasistenk dar kelyje su juo sulygti, kad jis tavęs kartais nenusitemptų pas teisėją, teisėjas neatiduotų teismo vykdytojui, o teismo vykdytojas neįmestų tavęs į kalėjimą. [59] Sakau tau: iš ten neišeisi, kol neatsiteisi ligi paskutinio skatiko".

13

RAGINIMAS ATSIVERSTI
(Jn 8, 24)

[1] Tuo pačiu metu atėjo keli žmonės ir papasakojo Jėzui apie galilėjiečius, kurių kraują Pilotas sumaišęs su jų aukomis. [2] Tada Jėzus pasakė jiems: „Ar manote, kad tie galilėjiečiai buvo didesni nusidėjėliai už visus kitus galilėjiečius ir todėl taip nukentėjo?! [3] Anaiptol, sakau jums! Bet jei neatsiversite, visi taip pat pražūsite. [4] Arba anie aštuoniolika, kuriuos užgriuvo bokštas prie Siloamo [tvenkinio] ir užmušė; jūs manote, kad jie buvo kaltesni už visus kitus Jeruzalės gyventojus?! [5] Ne, sakau jums, bet jei neatsiversite, visi taip pat pražūsite".

NEVAISINGO FIGMEDŽIO PALYGINIMAS

[6] Jėzus pasakė palyginimą: „Vienas žmogus turėjo savo vynuogyne pasisodinęs figmedį. Kartą jis atėjo pažiūrėti jame vaisių, bet nerado. [7] Ir tarė sodininkui: 'Štai jau treji metai, kaip aš ateinu ieškoti šio figmedžio vaisių, ir vis nerandu. Nukirsk jį, kam dar žemę alina!' [8] Anas jam sako: 'Šeimininke, palik jį dar šiais metais. Aš jį apkasiu ir patręšiu. [9] Rasi jis dar duos vaisių. O jei ne, tada jį iškirsdinsi'".

JĖZUS VĖL GYDO ŠABO DIENĄ

[10] Šabo dieną Jėzus mokė sinagogoje. [11] Čia pasitaikė moteris, aštuoniolika metų kenčianti nuo ligos dvasios. Ji buvo sutraukta ir visiškai negalėjo išsitiesti. [12] Jėzus pamatęs pasišaukė ją ir tarė: „Mo-

terie, esi išvaduota iš savo ligos!" [13] Jis uždėjo ant jos rankas, toji bemat atsitiesė ir ėmė šlovinti Dievą. [14] Tada sinagogos vyresnysis, supykęs, kad Jėzus pagydė šabo dieną, pasakė miniai: „Dirbamos yra šešios dienos. Ateikite jomis ir gydykitės, o ne per šabą!" [15] Viešpats jam atsakė: „Veidmainiai! Argi kas iš jūsų neatriša šabo dieną nuo ėdžių savo jaučio ar asilo ir nenuveda pagirdyti?! [16] Argi šios Abraomo dukters, kurią šėtonas laikė sukaustęs jau aštuoniolika metų, nereikėjo išvaduoti iš pančių šabo dieną?" [17] Jam tai kalbant, visi jo priešai susigėdo, o visa minia džiaugėsi šlovingais jo darbais.

GARSTYČIOS IR RAUGO PALYGINIMAS
(Mt 13, 31—33; Mk 4, 30—32)

[18] Jėzus kalbėjo: „Į ką panaši Dievo karalystė ir su kuo man ją palyginti? [19] Ji panaši į garstyčios grūdą, kurį ėmė žmogus ir pasėjo savo darže. Jis išaugo į medelį, ir padangių sparnuočiai susisuko lizdus jo šakose".

[20] Jis vėl tarė: „Su kuo man palyginti Dievo karalystę? [21] Ji panaši į raugą, kurį ėmusi moteris įmaišė į tris saikus miltų, ir nuo jo viskas įrūgo".

SIAURAS IŠGANYMO TAKAS
(Mt 7, 13—14)

[22] Jėzus ėjo mokydamas per miestelius ir kaimus ir keliavo į Jeruzalę. [23] Kažkas jį paklausė: „Viešpatie, ar maža bus išgelbėtų?" Jis pasakė jiems: [24] „Pasistenkite įeiti pro ankštus vartus! Sakau jums, daugelis bandys įeiti, bet neįstengs".

NETIKINTYS ŽYDAI. PAGONIŲ PAŠAUKIMAS
(Mt 7, 21—23; 8, 11—12; Mk 10, 31)

[25] „Kai namų šeimininkas atsikels ir užrakins duris, stovėdami lauke jūs pradėsite belsti į duris ir prašyti: 'Viešpatie, atidaryk mums!' O jis atsakys: 'Aš nežinau, iš kur jūs'. [26] Tada imsite dėstyti: 'Mes valgėme ir gėrėme tavo akivaizdoje, tu mokei mūsų gatvėse...' [27] O jis jums tars: 'Aš nežinau, iš kur jūs. Eikite šalin nuo manęs, visi piktadariai!'

[28] Tai bus verksmo ir dantų griežimo, kai Dievo karalystėje pamatysite Abraomą, Izaoką, Jokūbą ir visus pranašus, o patys būsite išvaryti laukan. [29] Ir ateis iš rytų ir vakarų, iš šiaurės ir

pietų, ir sėsis prie stalo Dievo karalystėje. [30] Ir štai yra paskutinių, kurie bus pirmi, ir pirmų, kurie bus paskutiniai".

ATSAKYMAS ERODUI

[31] Tuo pačiu metu atėjo keli fariziejai ir įspėjo Jėzų: „Eik iš čia, pasišalink, nes Erodas nori tave nužudyti". [32] Jis atsakė jiems: „Eikite ir pasakykite tam lapei: 'Štai aš išvarinėju demonus ir gydau šiandien, tai darysiu ir rytoj, o trečią dieną būsiu visa atlikęs. [33] Bet šiandien ir rytoj, ir poryt aš turiu keliauti — nedera juk pranašui žūti ne Jeruzalėje'".

VARGAS JERUZALEI!
(Mt 23, 37—39)

[34] „Jeruzale, Jeruzale! Tu žudai pranašus ir užmuši akmenimis tuos, kurie pas tave siųsti. Kiek kartų norėjau surinkti tavo vaikus tarsi višta savo viščiukus po sparnais, o tu nenorėjai! [35] Štai paliekami jums jūsų namai. Ir aš sakau jums: jūs manęs nebematysite, kol ateis laikas, kada tarsite: '*Garbė tam, kuris ateina Viešpaties vardu!*'"

14

VANDENLIGE SERGANČIOJO IŠGYDYMAS ŠABO DIENĄ

[1] Kartą šabo dieną Jėzus atėjo į vieno fariziejų vyresniojo namus valgyti, o jie atidžiai stebėjo jį. [2] Štai jį pasitiko vandenlige sergantis žmogus. [3] Jėzus kreipėsi į Įstatymo mokytojus ir fariziejus: „Valia per šabą gydyti ar ne?" [4] Tie tylėjo. Tada jis ėmė išgydė jį ir paleido. [5] O jiems pasakė: „Jei kurio iš jūsų sūnus ar galvijas įkris į šulinį, argi tučtuojau neištrauks jų šabo dieną?!" [6] Ir jie nesugebėjo į tai atsakyti.

PIRMOSIOS VIETOS

[7] Matydamas, kaip svečiai rinkosi pirmąsias vietas prie stalo, jis pasakė jiems palyginimą: [8] „Kai tave pakvies į vestuves, nesisėsk pirmoje vietoje, kad kartais nebūtų pakviesta garbingesnio už tave [9] ir atėjęs tas, kuris tave ir jį kvietė, netartų tau: 'Užleisk jam vietą!'

Tuomt tu sugėdintas turėtum sėstis į paskutinę vietą. [10] Kai būsi pakviestas, verčiau eik ir sėskis paskutinėje vietoje, tai atėjęs šeimininkas tau pasakys: 'Bičiuli, pasislink aukščiau!' Tada tau bus garbė prieš visus svečius. [11] Kiekvienas, kuris save aukština, bus pažemintas, o kuris save žemina, bus išaukštintas".

SVEČIŲ KVIETIMAS

[12] Taip pat ir pakvietusiam jį vaišių Jėzus pasakė: „Keldamas pietus ar vakarienę, nekviesk nei savo draugų, nei brolių, nei giminaičių, nei turtingų kaimynų, kad kartais jie savo ruožtu nepasikviestų tavęs ir tau nebūtų atlyginta. [13] Rengdamas vaišes, verčiau pasikviesk vargšų, paliegėlių, luošų ir aklų, [14] tai būsi palaimintas, nes jie neturi kuo atsilyginti ir tau bus atlyginta teisiųjų prisikėlime".

NEDĖKINGI SVEČIAI
(Mt 22, 2—10)

[15] Tai išgirdęs vienas svečias jam tarė: „Palaimintas, kas vaišinsis Dievo karalystės pokylyje!" [16] Jėzus atsiliepė: „Vienas žmogus iškėlė didelę puotą ir pakvietė daug svečių. [17] Atėjus metui puotauti, jis pasiuntė tarną pranešti pakviestiesiems: 'Ateikite, jau viskas surengta'. [18] Tuomet jie visi kaip vienas pradėjo išsikalbinėti. Vienas jam tarė: 'Nusipirkau dirvą ir būtinai turiu eiti jos apžiūrėti. Meldžiu mane pateisinti'. [19] Vėl kitas sakė: 'Pirkau penkis jungus jaučių ir einu jų išmėginti. Meldžiu mane pateisinti'. [20] Trečias tarė: 'Vedžiau, todėl negaliu atvykti'.

[21] Tarnas sugrįžęs viską apsakė šeimininkui. Šis supyko ir įsakė tarnui: 'Skubiai eik į miesto aikštes ir skersgatvius ir vesk čionai visus vargšus, paliegėlius, aklus ir luošus'. [22] Tarnas ir vėl pranešė: 'Šeimininke, kaip buvai liepęs,— padaryta, bet dar yra vietos'. [23] Tada šeimininkas tarė tarnui: 'Eik į kelius bei patvorius ir varu atvaryk, kad mano namai būtų pilni. [24]Sakau jums,— nė vienas iš anų kviestųjų žmonių neragaus mano vaišių'".

VISKO IŠSIŽADĖJIMAS
(Mt 10, 37—38; Mk 8, 34)

[25] Kartu su Jėzumi ėjo gausios minios. Atsigręžęs jis tarė žmonėms: [26] „Jei kas ateina pas mane ir nelaiko neapykantoje savo tėvo, motinos, žmonos, vaikų, brolių, seserų ir net savo gyvybės,— negali būti mano

mokinys. [27] Kas neneša savo kryžiaus ir neseka manimi, negali būti mano mokinys.

[28] Kas iš jūsų, norėdamas pastatyti bokštą, pirmiau atsisėdęs neskaičiuoja išlaidų, kad įsitikintų, ar turės iš ko užbaigti? [29] Kad kartais, padėjus pamatą ir nebaigus, žmonės matydami nesišaipytų iš jo ir nesakytų: [30] 'Šitas žmogus pradėjo statyti ir neįstengia baigti'.

[31] Arba koks karalius, traukdamas į karą su kitu karaliumi, pirmiau atsisėdęs nesvarsto, ar turėdamas dešimt tūkstančių kareivių pajėgs stoti į kovą su tuo, kuris atsiveda dvidešimt tūkstančių?! [32] Jei ne, tai anam dar toli esant siunčia pasiuntinius tartis dėl taikos. [33] Taip pat kiekvienas iš jūsų, kuris neatsižada visos savo nuosavybės, negali būti mano mokinys".

IŠTVERMĖ
(Mt 5, 13; Mk 9, 50)

[34] „Druska — geras daiktas. Bet jei druska netektų sūrumo, kuo ją reikėtų pasūdyti? [35] Ji nebetinka nei dirvai, nei mėšlui, o išberiama laukan. Kas turi ausis, teklauso!"

15

JĖZAUS GAILESTINGUMAS. PAKLYDUSIOS AVELĖS PALYGINIMAS
(Mt 9, 10—13; 18, 12—14)

[1] Pas Jėzų rinkdavosi visokie muitininkai ir nusidėjėliai jo pasiklausyti. [2] O fariziejai ir Rašto aiškintojai murmėdavo: „Šitas priima nusidėjėlius ir su jais valgo". [3] Tuomet Jėzus pasakė jiems palyginimą: [4] „Kas iš jūsų, turėdamas šimtą avių ir vienai nuklydus, nepalieka dykumoje devyniasdešimt devynių ir neieško pražuvusios, kolei suranda?! [5] Radęs su džiaugsmu dedasi ją ant pečių [6] ir sugrįžęs namo susikviečia draugus bei kaimynus sakydamas: 'Džiaukitės drauge su manimi! Radau savo pražuvėlę avį!' [7] Sakau jums, taip ir danguje bus daugiau džiaugsmo dėl vieno atsivertusio nusidėjėlio negu dėl devyniasdešimt devynių teisiųjų, kuriems nereikia atsiversti".

PAMESTOS DRACHMOS PALYGINIMAS

[8] „Arba kuri moteris, turėdama dešimtį drachmų ir vieną pametusi, neužsidega žiburio, nešluoja namų ir rūpestingai neieško, kolei suranda? [9] Radusi ji susivadina drauges bei kaimynes ir sako: 'Džiaukitės su manimi, nes radau drachmą, kurią buvau pametusi'. [10] Sakau jums, šitaip džiaugiasi Dievo angelai dėl vieno atsivertusio nusidėjėlio".

SŪNAUS PALAIDŪNO PALYGINIMAS

[11] Jis kalbėjo toliau: „Vienas žmogus turėjo du sūnus. [12] Kartą jaunesnysis tarė tėvui: 'Tėve, atiduok man priklausančią palikimo dalį'. Tėvas padalijo sūnums turtą. [13] Netrukus jaunėlis, susiėmęs savo dalį, iškeliavo į tolimą šalį. Ten, palaidai gyvendamas, išeikvojo savo lobį.

[14] Kai viską išleido, toje šalyje kilo baisus badas, ir jis pradėjo stokoti. [15] Tada nuėjo pas vieną šalies gyventoją ir stojo jam tarnauti. Tasai jį pasiuntė į laukus kiaulių ganyti. [16] Jis geidė prikimšti pilvą bent ankščių jovalo, kurį ėdė kiaulės, tačiau nė to jam neduodavo. [17] Tada susimąstė ir tarė: 'Kiek mano tėvo samdinių apsčiai turi duonos, o aš čia mirštu iš bado! [18] Kelsiuos, eisiu pas tėvą ir sakysiu: 'Tėve, nusidėjau dangui ir tau. [19] Nesu vertas vadintis tavo sūnumi. Priimk mane bent samdiniu!' [20] Jis pasiryžo ir iškeliavo pas tėvą.

Tėvas pažino jį iš tolo, labai susigraudino, pribėgo prie jo, puolė ant kaklo ir pabučiavo. [21] O sūnus prabilo: 'Tėve, nusidėjau dangui ir tau. Nebesu vertas vadintis tavo sūnumi...' [22] Bet tėvas įsakė tarnams: 'Kuo greičiau atneškite geriausią drabužį ir apvilkite jį. Užmaukite jam ant piršto žiedą, apaukite kojas! [23] Atveskite nupenėtą veršį ir papjaukite! Puotaukime, linksminkimės! [24] Nes šis mano sūnus buvo miręs ir vėl atgijo, buvo pražuvęs ir atsirado'. Ir jie pradėjo linksmintis.

[25] Tuo metu vyresnysis sūnus buvo laukuose. Eidamas namo ir prisiartinęs prie sodybos, išgirdo muziką ir šokius. [26] Jis pasišaukė tarną ir paklausė, kas čia dedasi. [27] Tas jam atsakė: 'Sugrįžo tavo brolis, tai tėvas liepė papjauti nupenėtą veršį, kad sulaukė jo sveiko'. [28] Tada šis supyko ir nenorėjo eiti namo. Tėvas išėjęs pradėjo vadinti jį vidun. [29] O jis atkirto tėvui: 'Štai jau tiek metų tau tarnauju ir niekad tavo įsakymo neperžengiau, o tu man nė karto nesi davęs nė ožiuko pasilinksminti su draugais. [30] Bet vos tik sugrįžo šitas tavo sūnus, prarijęs tavąjį turtą su kekšėmis, tu tuojau jam papjovei nupenėtą veršį'.

[31] Tėvas atsakė: 'Vaikeli, tu visuomet su manimi, ir visa, kas mano, yra ir tavo. [32] Bet reikėjo puotauti bei linksmintis, nes tavo brolis buvo miręs ir vėl atgijo, buvo žuvęs ir atsirado!'".

16

APSUKRIOJO PRIEVAIZDO PALYGINIMAS

[1] Paskui Jėzus kalbėjo savo mokiniams: „Buvo vienas turtingas žmogus. Jis turėjo prievaizdą. Tas buvo jam apskųstas, esą eikvojąs jo turtą. [2] Tuomet pasišaukęs jį turtuolis pasakė: 'Ką aš girdžiu apie tave šnekant?! Duok savo prievaizdavimo apyskaitą, nes jau nebegalėsi būti prievaizdu'. [3] O tasai tarė sau: 'Ką veiksiu, kad šeimininkas atima iš manęs prievaizdavimą? Kasti neįstengiu, o elgetauti man gėda. [4] Jau žinau, ką daryti, kad žmonės mane priimtų į savo namus, kai būsiu atleistas iš tarnybos'.

[5] Jis pasikvietė po vieną savo šeimininko skolininkus ir klausė pirmąjį: 'Kiek tu skolingas mano šeimininkui?' [6] Šis atsakė: 'Šimtą statinių aliejaus'. Tada jis tarė: 'Imk savo skolos raštą, sėsk ir tuoj pat rašyk: penkiasdešimt'. [7] Paskui klausė kitą: 'O kiek tu skolingas?' Anas atsakė: 'Šimtą saikų kviečių'. Jis tarė: 'Imk skolos raštą ir rašyk: aštuoniasdešimt'.

[8] Šeimininkas pagyrė suktąjį prievaizdą, kad jis gudriai pasielgęs. Šio pasaulio vaikai apsukresni tarp panašių į save negu šviesos vaikai".

TURTAS — TIK PRIEMONĖ

[9] „Taip pat ir aš jums sakau: darykitės bičiulių su apgaulinga Mamona, kad galui atėjus jie priimtų jus į amžinąsias padangtes. [10] Kas ištikimas mažmožiuose, tas ištikimas ir didžiuose dalykuose, o kas nesąžiningas mažmožiuose, tas nesąžiningas ir dideliuose dalykuose. [11] Jei tad jūs nepasirodėte patikimi tvarkydami apgaulingą Mamoną, tai kas patikės jums tikrąsias gėrybes?! [12] Ir jeigu nebuvote patikimi su svetimu daiktu, tai kas jums duos tai, kas jūsų?!"

DIEVAS IR PINIGAS
(Mt 6, 24)

[13] „Joks tarnas negali tarnauti dviem šeimininkams: arba jis vieno nekęs, o kitą mylės, arba prie vieno bus prisirišęs, o kitą nieku vers. Negalite tarnauti Dievui ir Mamonai".

[14] Visa tai girdėjo godūs pinigų fariziejai ir šaipėsi iš Jėzaus. [15] O jis pasakė jiems: „Jūs žmonių akivaizdoje dedatės teisuoliais, bet Dievas mato jūsų širdis. Kas žmonėms atrodo prakilnu, Dievo akivaizdoje bjauru".

TRUMPI PAMOKYMAI
(Mt 11, 12—13; 5, 18, 32; 19, 9)

[16] „Iki Jono buvo Įstatymas ir pranašai; nuo jo skelbiama geroji naujiena apie Dievo karalystę, ir kiekvienas į ją veržiasi.

[17] Greičiau dangus ir žemė pražus, negu iš Įstatymo iškris bent vienas brūkšnelis.

[18] Kiekvienas, kas atleidžia žmoną ir veda kitą — svetimauja. Ir kas veda vyro atleistąją, taip pat svetimauja".

TURTUOLIO IR LOZORIAUS PALYGINIMAS

[19] „Gyveno kartą vienas turtuolis. Jis vilkėjo purpuru bei ploniausia drobe ir kasdien ištaigingai puotaudavo. [20] O prie jo rūmų vartų gulėjo votimis aptekęs elgeta, vardu Lozorius. [21] Jis troško numarinti alkį bent trupiniais nuo turtuolio stalo, bet tik šunes atbėgę laižydavo jo votis. [22] Ir štai elgeta mirė ir buvo angelų nuneštas į Abraomo prieglobstį. Mirė ir turtuolis ir buvo palaidotas.

[23] Atsidūręs pragaro kančiose, turtuolis pakėlė akis ir iš tolo pamatė Abraomą ir jo prieglobstyje Lozorių. [24] Jis sušuko: 'Tėve Abraomai, pasigailėk manęs! Atsiųsk čionai Lozorių, kad suvilgęs vandenyje galą piršto atvėsintų man liežuvį. Aš baisiai kenčiu šitoje liepsnoje'. [25] Abraomas atsakė: 'Atsimink, sūnau, kad tu dar gyvendamas atsiėmei savo gėrybes, o Lozorius — tik nelaimes. Todėl jis susilaukė paguodos, o tu kenti. [26] Be to, tarp mūsų ir jūsų žioji neperžengiama bedugnė, ir niekas panorėjęs iš čia negali nueiti pas jus nei iš ten persikelti pas mus'.

[27] Tas vėl tarė: 'Tai meldžiu tave, tėve, nusiųsk jį bent į mano tėvo namus: [28] aš gi turiu penkis brolius — juos teįspėja, kad ir jie nepatek-

tų į šitą kančių vietą'. [29] Abraomas atsiliepė: 'Jie turi Mozę bei pranašus, tegul jų ir klauso!' [30] O anas atsakė: 'Ne, tėve Abraomai! Bet jei kas iš mirusiųjų nueitų pas juos, jie atsiverstų'. [31] Tačiau Abraomas tarė: 'Jeigu jie neklauso Mozės nei pranašų, tai nepatikės, jei kas ir iš numirusių prisikeltų'".

17

PAPIKTINIMAI
(Mt 18, 6—7; Mk 9, 42)

[1] Jėzus kalbėjo savo mokiniams: „Papiktinimai neišvengiami, bet vargas žmogui, per kurį jie ateina. [2] Jam būtų geriau, jei ant kaklo būtų užmauta girnapusė ir jis būtų įmestas jūron, negu papiktintų bent vieną iš šitų mažutėlių. [3] Taigi sergėkitės!"

BROLIŠKAS ATLAIDUMAS
(Mt 18, 15. 21—22)

„Jei tavo brolis nusikalsta, pabark jį ir, jeigu jis gailisi, atleisk jam. [4] Jei jis septynis kartus per dieną tau nusižengtų ir septyniskart kreiptųsi į tave sakydamas: 'Gailiuosi',— atleisk jam".

TIKĖJIMO VEIKSMINGUMAS
(Mt 17, 20)

[5] Apaštalai prašė: „Sustiprink mūsų tikėjimą". [6] O Viešpats atsakė: „Jei turėtumėte tikėjimą kaip garstyčios grūdelį ir įsakytumėte šitam šilkmedžiui: 'Išsirauk ir pasisodink jūroje',— tai jis paklausytų jūsų".

KUKLUS PAREIGINGUMAS

[7] „Kas iš jūsų, turėdamas samdinį artoją ar piemenį, jam grįžus iš lauko sako: 'Tuojau sėsk prie stalo'? [8] Argi nesako: 'Prirenk man vakarienę. Susijuosk ir patarnauk, kolei aš valgysiu ir gersiu, o paskui tu pavalgysi ir atsigersi...'? [9] Argi samdiniui dėkojama, kad jis atliko, kas jam liepta? [10] Taip ir jūs, atlikę visa, kas buvo pavesta, sakykite: 'Esame nenaudingi tarnai. Padarėme, ką turėjome padaryti'".

DEŠIMT RAUPSUOTŲJŲ

[11] Keliaujant į Jeruzalę, teko Jėzui eiti tarp Samarijos ir Galilėjos. [12] Įeinantį į vieną kaimą jį pasitiko dešimt raupsuotų vyrų. Jie sustojo atstu [13] ir garsiai šaukė: „Jėzau, Mokytojau, pasigailėk mūsų!“ [14] Pažvelgęs į juos, Jėzus pasakė: „Eikite, pasirodykite kunigams!“ Ir beeidami jie pasveiko. [15] Vienas iš jų, pamatęs, kad išgijo, sugrįžo atgal balsu šlovindamas Dievą. [16] Jis dėkodamas parpuolė Jėzui po kojų. Tai buvo samarietis. [17] Jėzus paklausė: „Argi ne dešimtis pasveiko? Kur dar devyni? [18] Niekas nepanorėjo sugrįžti ir atiduoti Dievui garbę, kaip tik šitas svetimtautis!“ [19] Ir tarė jam: „Kelkis, eik! Tavo tikėjimas išgelbėjo tave“.

NEREGIMAS DIEVO KARALYSTĖS ATĖJIMAS

[20] Fariziejų paklaustas, kada ateis Dievo karalystė, Jėzus paaiškino: „Dievo karalystė ateina nepastebimai. [21] Ir niekas nepasakys: 'Štai ji čia arba ten!' Nes Dievo karalystė jau yra tarp jūsų“.

ŽMOGAUS SŪNAUS DIENA
(Mt 24, 23—44; Mk 13, 5—27)

[22] Jis tarė mokiniams: „Ateis dienos, kai jūs geisite išvysti bent vieną vienintelę Žmogaus Sūnaus dieną ir nepamatysite. [23] Jums sakys: 'Štai jis čia! Štai ten!' — Neikite ir nebėkite paskui juos! [24] Kaip tvykstelėjęs žaibas nušviečia viską nuo vieno dangaus pakraščio iki kito, taip savo dieną pasirodys ir Žmogaus Sūnus. [25] Bet pirmiau jam reikės daug iškentėti ir būti šios kartos atmestam.

[26] Kaip yra buvę Nojaus laikais, taip bus ir Žmogaus Sūnaus dienomis. [27] Žmonės valgė, gėrė, vedė, tekėjo, kol atėjo diena, kai Nojus įlipo į laivą. Tuomet ištiko tvanas ir visus sunaikino. [28] Ar ne taip dėjosi ir Loto laikais? Žmonės valgė ir gėrė, pirko ir pardavinėjo, sodino ir statėsi. [29] O tą dieną, kada Lotas paliko Sodomą, iš dangaus ėmė kristi ugnis su siera ir visus sunaikino. [30] Šitaip bus ir tą dieną, kai apsireikš Žmogaus Sūnus.

[31] Kas tą dieną bus ant stogo, o jo daiktai viduj, tenelipa žemyn jų pasiimti, o kas laukuose, tenegrįžta namo. [32] Prisiminkite Loto žmoną! [33] Kas stengsis išsaugoti savo gyvybę, tas ją pražudys, o kas ją pražudys, tas ją atgaivins.

[34] Sakau jums: tą naktį dviese miegos vienoje lovoje, ir vienas bus

paimtas, o kitas paliktas. [35] Dvi mals drauge, ir viena bus paimta, o kita palikta". (36) [37] Tada jie atsiliepė: „O kurgi, Viešpatie?" Jis atsakė: „Kur bus lavonų, ten sulėks ir maitvanagiai".

18

ĮKYRIOS PRAŠYTOJOS PALYGINIMAS

[1] Jėzus pasakė jiems palyginimą, kaip reikia visuomet melstis ir nepaliauti. [2] Jis pradėjo: „Viename mieste gyveno teisėjas, kuris nebijojo Dievo ir nesidrovėjo žmonių. [3] Tame pačiame mieste gyveno ir našlė, kuri vis eidavo pas jį ir prašydavo: 'Apgink mane nuo skriaudiko!' [4] Jis ilgai spyrėsi, bet pagaliau tarė sau: 'Nors aš Dievo nebijau nei žmonių nesidroviu, [5] vis dėlto, kai šita našlė tokia įkyri, imsiu ir apginsiu jos teises, kad, ko gero, ji manęs neapkultų'". [6] Ir Viešpats pridūrė: „Įsidėmėkite, ką pasakė tas nesąžiningas teisėjas. [7] Tad nejaugi Dievas neapgintų teisių savo išrinktųjų, kurie jo šaukiasi per dienas ir naktis, ir delstų jiems padėti?! [8] Aš sakau jums: netrukus jis apgins jų teises. Bet ar atėjęs Žmogaus Sūnus beras žemėje tikėjimą?"

FARIZIEJAUS IR MUITININKO MALDOS

[9] Kai kuriems žmonėms, kurie pasitikėjo savo teisumu, o kitus niekino, Jėzus pasakė palyginimą: [10] „Du žmonės atėjo į šventyklą melstis. Vienas buvo fariziejus, o kitas muitininkas. [11] Fariziejus atsistojęs taip sau vienas meldėsi: 'Dėkoju tau, Dieve, kad nesu toks kaip kiti žmonės — plėšikai, sukčiai, svetimautojai — arba kaip šis va muitininkas. [12] Aš pasninkauju du kartus per savaitę, atiduodu dešimtinę iš visko, ką įsigyju', [13] O muitininkas stovėjo atokiai ir nedrįso nė akių pakelti į dangų, tik mušėsi į krūtinę maldaudamas: 'Dieve, būk gailestingas man, nusidėjėliui!' [14] Sakau jums: šitas nuėjo į namus nuteisintas, ne anas. Kiekvienas, kuris save aukština, bus pažemintas, o kuris save žemina, bus išaukštintas".

VAIKAI — PAVYZDYS
(Mt 19, 13—15; Mk 10, 13—16; Lk 9, 47—48)

[15] Jėzui atnešdavo kūdikių, kad jis juos paliestų. Tatai matydami mokiniai ėmė bartis. [16] O Jėzus pasišaukė vaikučius ir tarė: „Leis-

kite mažutėliams ateiti pas mane ir netrukdykite, nes tokių yra Dievo karalystė. [17] Iš tiesų sakau jums: kas nepriima Dievo karalystės kaip kūdikis, neįeis į ją!“

KILMINGASIS TURTUOLIS
(Mt 19, 16—22; Mk 10, 17—22)

[18] Vienas didikas kartą paklausė: „Gerasis mokytojau, ką turiu daryti, kad laimėčiau amžinąjį gyvenimą?“ [19] Jėzus jam atsakė: „Kam vadini mane geru? Niekas nėra geras, tik Dievas. [20] Įsakymus žinai: *Nesvetimauk, nežudyk, nevok, melagingai neliudyk, gerbk savo tėvą ir motiną...*“ [21] Tas atsakė: „Viso šito laikiausi nuo pat jaunystės“. [22] Tai išgirdęs Jėzus jam tarė: „Tau trūksta vieno dalyko: parduok, ką turi, ir išdalyk vargšams, tai įsigysi turtą danguje. Tada ateik ir sek paskui mane!“ [23] Tai išgirdęs didikas nusiminė, nes buvo labai turtingas.

TURTO PAVOJAI
(Mt 19, 23—26; Mk 10, 23—27)

[24] Matydamas jį tokį, Jėzus prabilo: „Kaip sunkiai turtuoliai pateks į Dievo karalystę! [25] Lengviau kupranugariui išlįsti pro adatos ausį negu turtuoliui įeiti į Dievo karalystę!“ [26] Girdėjusieji tai paklausė: „Kas tada galės būti išgelbėtas?“ [27] Jėzus atsakė: „Kas neįmanoma žmonėms, tai galima Dievui“.

DAUGERIOPAS ATLYGINIMAS
(Mt 19, 27—29; Mk 10, 28—30)

[28] Tuomet Petras tarė: „Štai mes, viską palikę, nuėjome paskui tave“. [29] Jėzus atsakė jiems: „Iš tiesų sakau jums: nėra nė vieno, dėl Dievo karalystės palikusio namus ar žmoną, ar brolius, ar gimdytojus, ar vaikus, [30] kuris jau šiuo metu negautų nepalyginti daugiau, o būsimajame pasaulyje — amžinojo gyvenimo“.

TREČIOJI PRANAŠYSTĖ APIE KANČIĄ IR PRISIKĖLIMĄ
(Mt 20, 17—19; Mk 10, 32—34)

[31] Jėzus pasišaukė Dvylika ir tarė: „Štai mes einame į Jeruzalę, ir ten išsipildys visa, kas pranašų parašyta apie Žmogaus Sūnų. [32] Jis bus atiduotas pagonims, išjuoktas, paniekintas ir apspjaudytas. [33] Tie nuplaks jį ir nužudys, bet trečią dieną jis prisikels“. [34] Ta-

čiau jie nieko nesuprato; tos kalbos prasmė jiems liko paslėpta, ir jie nesuvokė, kas buvo sakoma.

JERICHO NEREGYS
(Mt 20, 29—34; Mk 10, 46—52)

[35] Kai Jėzus prisiartino prie Jericho, šalia kelio sėdėjo neregys elgeta. [36] Išgirdęs praeinančią minią, jis paklausė, kas tai būtų. [37] Jam pasakė, jog praeinąs Jėzus Nazarietis. [38] Tuomet neregys ėmė šaukti: „Jėzau, Dovydo Sūnau, pasigailėk manęs!“ [39] Ėję priešakyje draudė jį, kad tylėtų, bet tas dar garsiau šaukė: „Dovydo Sūnau, pasigailėk manęs!“ [40] Jėzus sustojo ir liepė jį atvesti. Jam prisiartinus, Jėzus paklausė: [41] „Ko nori, kad tau padaryčiau?“ [42] Šis atsakė: „Viešpatie, kad praregėčiau!“ Jėzus tarė: „Regėk! Tavo tikėjimas išgelbėjo tave“. [43] Tas bemat praregėjo ir nulydėjo jį garbindamas Dievą. Tai matydami visi žmonės šlovino Dievą.

19

MUITININKAS ZACHĖJUS

[1] Atvykęs į Jerichą, Jėzus ėjo per miestą. [2] Ten buvo žmogus, vardu Zachėjus, muitininkų viršininkas ir turtuolis. [3] Jis troško pamatyti Jėzų, koks jis esąs, bet negalėjo per minią, nes pats buvo žemo ūgio. [4] Zachėjus užbėgo priekin ir įlipo į šilkmedį, kad galėtų jį pamatyti, nes jis turėjo tenai praeiti. [5] Atėjęs į tą vietą ir pažvelgęs aukštyn, Jėzus tarė: „Zachėjau, greit lipk žemyn! Man reikia šiandien apsilankyti tavo namuose“. [6] Šis skubiai nulipo ir su džiaugsmu priėmė jį. [7] Tai matydami visi murmėjo: „Pas nusidėjėlį nuėjo į svečius!“ [8] O Zachėjus atsistojęs prabilo į Viešpatį: „Štai, Viešpatie, pusę savo turto atiduodu vargšams ir, jei ką nors nuskriaudžiau, grąžinsiu keturgubai“. [9] Jėzus tarė: „Į šiuos namus šiandien atėjo išganymas, nes ir jis yra Abraomo palikuonis. [10] Žmogaus Sūnus atėjo ieškoti ir gelbėti, kas buvo pražuvę“.

MINŲ PALYGINIMAS
(Mt 25, 14—30; Mk 13, 33—37)

[11] Jiems klausantis, Jėzus kalbėjo toliau ir pasakė palyginimą. Mat jis buvo netoli Jeruzalės ir žmonės manė, jog netrukus turinti

apsireikšti Dievo karalystė. [12] Tad jis kalbėjo: „Vienas didžiūnas iškeliavo į tolimą šalį gauti karaliaus sosto, o vėliau turėjo sugrįžti atgal. [13] Jis pasišaukė dešimt tarnų, padalijo jiems dešimt minų ir tarė: 'Verskitės, kol sugrįšiu'. [14] Piliečiai nekentė jo ir nusiuntė iš paskos pasiuntinius pareikšti: 'Mes nenorime, kad šitas mus valdytų'.

[15] Gavęs karalystę, jis sugrįžo ir liepė pašaukti tarnus, kuriems buvo davęs pinigų, norėdamas sužinoti, kiek kuris uždirbo. [16] Atėjo pirmasis ir tarė: 'Valdove, tavo mina man pelnė dešimtį minų'. [17] Jis atsakė: 'Gerai, stropusis tarne! Kadangi pasirodei patikimas mažuose dalykuose, tu gauni valdyti dešimt miestų'. [18] Atėjo antrasis ir pareiškė: 'Valdove, tavo mina man laimėjo penkias minas'. [19] Ir šitam jis pasakė: 'Tu valdyk penkis miestus'.

[20] Atėjo dar vienas ir tarė: 'Valdove, štai tavo mina, kurią laikiau suvyniotą į skepetą. [21] Aš bijojau tavęs, nes esi žmogus griežtas: imi nepadėjęs ir pjauni nepasėjęs'. [22] Jis atsiliepė: 'Netikęs tarne! Aš tave teisiu tavo paties žodžiais. Tu žinojai, kad aš griežtas žmogus: imu, ko nepadėjau, ir pjaunu, ko nesėjau. [23] Tai kodėl neleidai mano pinigų apyvarton, kad sugrįžęs išreikalaučiau su palūkanomis?' [24] Aplinkiniams jis tarė: 'Atimkite iš jo miną ir atiduokite tam, kuris turi dešimt minų'. [25] Tie sakė: 'Valdove, bet anas jau turi dešimt minų!' [26] Jis tarė: 'Aš sakau jums: kiekvienam, kas turi, bus pridėta, o iš neturinčio bus atimta net ir tai, ką turėjo. [27] Mano priešus, nenorėjusius, kad būčiau jų karalius, atveskite čionai ir nugalabykite mano akyse!'"

JĖZAUS VEIKLA JERUZALĖJE

MESIJINIS ĮŽENGIMAS
(Mt 21, 1—11. 16; Mk 11, 1—11; Jn 12, 12—16)

[28] Tai pasakęs Jėzus visų priekyje leidosi į Jeruzalę. [29] Prisiartinęs prie Betfagės ir Betanijos, ties vadinamuoju Alyvų kalnu, jis pasiuntė du mokinius [30] ir jiems pasakė: „Eikite į kaimą, kurį štai matote, ir vos įėję rasite pririštą asilaitį, kuriuo dar joks žmogus nėra jojęs. Atriškite jį ir atveskite. [31] O jeigu kas paklaustų: 'Kam jį atrišate?', atsakykite: 'Jo reikia Viešpačiui'".

[32] Pasiųstieji nuėjo ir rado, kaip jiems buvo nurodyta. [33] Atrišant

asilaitį, savininkai klausė: „Kam atrišate asilaitį?“ [34] Mokiniai atsakė: „Jo reikia Viešpačiui“. [35] Jie atvedė asilaitį pas Jėzų, apdengė savo apsiaustais ir užsodino Jėzų ant viršaus. [36] Jam jojant žmonės tiesė ant kelio drabužius. [37] Besiartinant prie Alyvų kalno šlaito, visas mokinių būrys pradėjo džiaugsmingai ir skardžiai šlovinti Dievą už visus stebuklus, kuriuos jie buvo regėję. [38] Jie šaukė:

„*Garbė karaliui, kuris ateina*
Viešpaties vardu!
Ramybė danguje,
šlovė aukštybėse!“

[39] Kai kurie fariziejai iš minios jam šaukė: „Mokytojau, sudrausk savo mokinius!“ [40] Jis atsakė jiems: „Sakau jums, jei šitie tylės — akmenys šauks!“

JĖZUS VERKIA JERUZALĖS

[41] Prisiartinęs prie Jeruzalės ir išvydęs miestą, Jėzus verkė jo ir sakė: [42]„O, kad tu šiandien suprastum, kas tau atneša ramybę! Deja, tai paslėpta nuo tavo akių. [43] Tu sulauksi dienų, kai tavo priešai apjuos tave pylimu, apguls iš visų pusių ir suspaus tave; [44] jie parblokš ant žemės tave ir tavo vaikus su tavim ir nepaliks tavyje akmens ant akmens, nes tu nepažinai savo aplankymo meto“.

JĖZUS ŠVENTYKLOJE
(Mt 21, 12—13; Mk 11, 15—18)

[45] Įžengęs į šventyklą, Jėzus pradėjo varyti laukan prekiautojus. [46] Jis sakė jiems: „Parašyta: *Mano namai turi būti maldos namai,* o jūs pavertėte juos *plėšikų lindyne*“.

[47] Ir jis kasdien mokė šventykloje. Aukštieji kunigai ir Rašto aiškintojai bei tautos seniūnai svarstė, kaip jį pražudyti, [8] tačiau neišmanė, ko griebtis, nes visi žmonės tik ir klausėsi jo mokslo.

20

MESIJO ĮGALIOJIMAI
(Mt 21, 23—27; Mk 11, 27—33)

[1] Vieną dieną Jėzui mokant žmones šventykloje ir skelbiant gerąją naujieną, atėjo aukštųjų kunigų ir Rašto aiškintojų su seniūnais [2] ir

klausė jį: „Sakyk, kokia galia tai darai? Kas tau davė šitą galią?!" [3] Jis atsakė: „Ir aš noriu jus paklausti vieno dalyko. Pasakykite, [4] ar Jono krikštas buvo iš dangaus, ar iš žmonių?" [5] Jie pradėjo svarstyti: „Jei pasakysime — iš dangaus, jis mus klaus: 'Tai kodėl juo netikėjote?' [6] O jei pasakysime — iš žmonių, visa liaudis užsvaidys mus akmenimis, nes žmonės įsitikinę, kad Jonas buvo pranašas". [7] Taigi jie atsakė nežiną iš kur. [8] Tada Jėzus tarė: „Tai ir aš jums nesakysiu, kokia galia tai darau".

VYNININKAI ŽMOGŽUDŽIAI
(Mt 21, 33—46; Mk 12, 1—12)

[9] Jėzus pradėjo pasakoti žmonėms dar vieną palyginimą: „Vienas žmogus *įveisė vynuogyną,* išnuomojo jį vynininkams ir ilgesniam laikui iškeliavo svetur. [10] Atėjus metui, jis nusiuntė pas vynininkus tarną, kad jam duotų vynuogyno derliaus dalį. Tačiau vynininkai sumušė jį ir paleido tuščiomis. [11] Jis vėl nusiuntė kitą tarną, bet ir tą anie sumušė, išjuokė ir paleido tuščiomis. [12] Tada jis pasiuntė dar trečią tarną, tai jie ir šitą sužeidę pavarė šalin. [13] Tuomet vynuogyno šeimininkas tarė: 'Ką man daryti? Pasiųsiu savo mylimąjį sūnų, rasi drovėsis jo?' [14] Bet išvydę sūnų, vynininkai ėmė tartis: 'Tai įpėdinis. Užmuškime jį, kad mums atitektų palikimas'. [15] Taigi jie nusitempė jį už vynuogyno ir nužudė. Ką gi su jais darys vynuogyno savininkas? [16] Jis ateis ir išžudys tuos vynininkus, o vynuogyną atiduos kitiems".

Klausytojai tarė: „Neduok, Dieve!" [17] Bet Jėzus, žvelgdamas į juos, paklausė: „O ką reiškia šitas Rašto posakis:

Akmuo, kurį statytojai atmetė,
tapo kertiniu akmeniu?

[18] Kas tiktai kris ant šito akmens, suduš, o ant ko tas akmuo užgrius, tą sutriuškins".

[19] Aukštieji kunigai ir Rašto aiškintojai buvo benorį dar tą pačią valandą jį suimti, bet pabijojo žmonių. Mat jie suprato, kad šis palyginimas buvo jiems taikomas.

APIE MOKESČIUS
(Mt 22, 15—22; Mk 12, 13—17)

[20] Jie patys ėmė Jėzų sekti ir siuntinėjo šnipus, apsimetančius teisuoliais, kad nutvėrę kokį jo žodį galėtų įskųsti jį vyresnybei ir

perduoti valdytojui. [21] Taigi jie klausė jį: „Mokytojau, mes žinome, kad tu teisingai kalbi ir mokai. Tu nepaisai žmonių laipsnių, bet mokai Dievo kelio, žiūrėdamas teisybės. [22] Pasakyk, ar mums valia mokėti ciesoriui mokesčius, ar ne?“ [23] Matydamas jų klastą, Jėzus tarė jiems: [24] „Parodykite man denarą. Kieno atvaizdas ir įrašas jame?“ Jie atsakė: „Ciesoriaus“. [25] Tada jis tarė: „Kas ciesoriaus, atiduokite ciesoriui, o kas Dievo — Dievui“.

[26] Taip jiems nepavyko žmonių akivaizdoje sugauti jo kalboje. Stebėdamiesi jo atsakymu, jie nutilo.

APIE PRISIKĖLIMĄ IŠ NUMIRUSIŲ
(Mt 22, 23—33; Mk 12, 18—27)

[27] Pas jį atėjo sadukėjų, kurie neigia mirusiųjų prisikėlimą, ir paklausė: [28] „Mokytojau, Mozė yra mums parašęs: *Jei kieno vedęs brolis numirtų bevaikis, tuomet jo brolis tegul veda našlę ir pažadina savo broliui palikuonių.* [29] Taigi yra buvę septyni broliai. Pirmasis vedė žmoną ir mirė bevaikis. [30] Ją vedė antrasis, [31] paskui trečiasis ir paeiliui visi septyni, ir mirė nepalikdami vaikų. [32] Galiausiai mirė ir ta moteris. [33] Kurio gi žmona ji bus, kai mirusieji prisikels? Juk ji yra buvusi visų septynių žmona!“

[34] Jėzus jiems atsakė: „Šio pasaulio vaikai veda ir teka, [35] o kurie pasirodys verti dalyvauti aname pasaulyje ir mirusiųjų prisikėlime, tie neves ir netekės. [36] Nebegalės jie ir mirti, nes būdami prisikėlimo vaikai bus tolygūs angelams ir bus Dievo vaikai. [37] O kad mirusieji prisikels, mini ir Mozė pasakojime apie krūmą, kur jis Viešpatį vadina *Abraomo Dievu, Izaoko Dievu ir Jokūbo Dievu.* [38] Juk Dievas nėra mirusiųjų Dievas, bet gyvųjų, nes visi jam gyvena“.

[39] Tuomet kai kurie Rašto aiškintojai atsiliepė: „Mokytojau, tu gerai išaiškinai!“ [40] Ir daugiau niekas nebedrįso jo klausinėti.

DOVYDO SŪNUS IR VIEŠPATS
(Mt 22, 41—45; Mk 12, 35—37)

[41] Jėzus pats juos paklausė: „Kodėl sakoma, jog Mesijas esąs Dovydo sūnus? [42] Juk pats Dovydas Psalmių knygoje kalba:

'Viešpats tarė mano Viešpačiui:
sėskis mano dešinėje;
[43] *aš patiesiu tavo priešus*
tarsi pakojį po tavo kojų'.

[44] Taigi Dovydas vadina jį 'Viešpačiu',— kaip tada jis gali būti jo sūnus?!"

PRIEŠ RAŠTO AIŠKINTOJUS
(Mt 23, 6—7; Mk 12, 38—40)

[45] Visiems žmonėms girdint, Jėzus tarė mokiniams: [46] „Saugokitės Rašto aiškintojų, kurie mėgsta vaikščioti su ilgais drabužiais, būti sveikinami turgavietėse, užimti pirmuosius krėslus sinagogose ir garbės vietas vaišėse. [47] Jie suryja našlių namus ir dangstosi ilgomis maldomis. Todėl jų laukia itin griežtas teismas".

21

NAŠLĖS SKATIKAS
(Mk 12, 41—44)

[1] Pakėlęs akis, Jėzus išvydo turtuolius, dedančius savo dovanas į aukų skrynią. [2] Jis pamatė ir vieną vargšę našlę, kuri įmetė du smulkius pinigėlius. [3] Ir jis tarė: „Iš tiesų sakau jums, šita neturtinga našlė įmetė daugiau už visus. [4] Anie visi metė į aukų skrynią iš to, kas jiems atlieka, o ji iš savo neturto įmetė viską, ką turėjo pragyvenimui".

APIE JERUZALĖS SUNAIKINIMĄ
(Mt 24, 1—3; Mk 13, 1—4)

[5] Kai kuriems kalbant apie šventyklą, kad ji išpuošta gražiais akmenimis bei dovanomis, Jėzus prabilo: [6] „Ateis dienos, kai iš to, ką matote, neliks akmens ant akmens, viskas bus išgriauta". [7] Jie paklausė: „Mokytojau, kada šitai įvyks? Ir koks bus ženklas, kada tai prasidės?"

ARTĖJANČIOS NELAIMĖS ŽENKLAI
(Mt 24, 4—14; Mk 13, 5—13; Mt 10, 17—22. 30; Jn 16, 1—2)

[8] Jis pasakė: „Žiūrėkite, kad nebūtumėte suklaidinti, nes daugelis ateis prisidengę mano vardu ir sakys: 'Tai aš!' ir: 'Atėjo metas!' Jūs neikite paskui juos! [9] O kai išgirsite apie karus ir maištus, nenusigąskite. Visa *tai turi* pirmiau *įvykti*, bet dar negreit galas".

[10] Ir dar sakė: „*Tauta sukils prieš tautą ir karalystė prieš karalystę.* [11] Šen ir ten bus didelių žemės drebėjimų, ligų ir badmečių. Bus baisenybių ir didelių ženklų iš dangaus.

[12] Pirmiausia žmonės pakels prieš jus rankas ir ims jus persekioti. Dėl mano vardo tąsys jus po sinagogas ir kalėjimus, vedžios pas karalius ir valdytojus. [13] Tada jums bus proga liudyti. [14] Taigi įsidėkite sau į širdis iš anksto negalvoti, kaip ginsitės; [15] aš jums duosiu tokios iškalbos bei išminties, kad negalės nei atsispirti, nei prieštarauti nė vienas jūsų priešininkas.

[16] Jus išdavinės tėvai, broliai, giminės ir draugai; kai kuriuos net žudys. [17] Visi jūsų nekęs dėl mano vardo. [18] Vis dėlto nė plaukas nuo jūsų galvos nenukris. [19] Savo ištverme jūs išlaikysite savo gyvybę".

JERUZALĖS APSIAUSTIS IR ŽLUGIMAS
(Mt 24, 15—21; Mk 13, 14—19)

[20] „Kai matysite Jeruzalę supamą kariuomenės, žinokite, jog prisiartino jos nuniokojimas. [21] Tuomet kas bus Judėjoje, tebėga į kalnus, kas mieste — teišeina iš jo, kas apylinkėse — tenegrįžta. [22] Tai bus bausmės dienos, kad išsipildytų Raštai. [23] Vargas nėščioms ir žindančioms tomis dienomis!

Baisi nelemtis užklups kraštą ir rūstybė šią tautą. [24] Žmonės kris nuo kalavijo ašmenų ir bus išvaryti nelaisvėn į įvairius kraštus, o Jeruzalę mindžios pagonys, kol baigsis pagonių laikai".

KOSMINĖS KATASTROFOS. ŽMOGAUS SŪNAUS ATĖJIMAS
(Mt 24, 29—30; Mk 13, 24—26)

[25] „Bus ženklų saulėje, mėnulyje ir žvaigždėse, o žemėje tautos blaškysis, gąsdinamos baisaus audringos jūros šniokštimo. [26] Žmonės džius iš baimės laukdami to, kas turės ištikti pasaulį, nes dangaus galybės bus sukrėstos. [27] Tuomet žmonės išvys *Žmogaus Sūnų, ateinantį debesyje* su didžia galybe ir garbe. [28] Kai visa tai prasidės, atsitieskite ir pakelkite galvas, nes jūsų išvadavimas arti".

ATĖJIMO LAIKAS. RAGINIMAS BUDĖTI
(Mt 24, 32—35; Mk 13, 28—31)

[29] Ir jis jiems pasakė palyginimą: „Stebėkite figmedį bei kitus medžius. [30] Kai jie ima sprogti, jūs žinote arti esant vasarą. [31] Taip pat pamatę tai dedantis, žinokite, kad Dievo karalystė arti. [32] Iš tiesų sakau jums: nepraeis nė ši karta, iki visa tai įvyks. [33] Dangus ir žemė praeis, o mano žodžiai nepraeis.

[34] Saugokitės, kad jūsų širdis nebūtų apsunkusi nuo svaigalų girty-

bės ir kasdienių rūpesčių, kad toji diena neužkluptų jūsų netikėtai. [35] It žabangai ji užgrius visus žemės gyventojus. [36] Todėl visą laiką budėkite ir melskitės, kad pajėgtumėte išvengti visų būsimųjų nelaimių ir atsilaikyti Žmogaus Sūnaus akivaizdoje".

ARTĖJA KANČIA
(Mk 11, 11—19)

[37] Taip Jėzus dienomis mokydavo šventykloje, o naktis praleisdavo vadinamajame Alyvų kalne. [38] Ir nuo ankstyvo ryto visi žmonės rinkdavosi jo pasiklausyti šventykloje.

JĖZAUS KANČIA IR MIRTIS

22

JUDAS IR JĖZAUS PRIEŠAI
(Mt 26, 1—5. 14—16; Mk 13, 1—2. 10—11; Jn 11, 47—53)

[1] Buvo arti Neraugintos duonos šventė, vadinama Velykomis. [2] Aukštieji kunigai ir Rašto aiškintojai ieškojo būdo nužudyti Jėzų, tačiau bijojo liaudies.

[3] O šėtonas įėjo į Judą, vadinamą Iskarijotu, vieną iš Dvylikos. [4] Tas nuėjęs tarėsi su aukštaisiais kunigais ir sargybos viršininkais, kaip jį išduoti. [5] Šie apsidžiaugė ir sutarė duoti jam pinigų. [6] Judas apsiėmė ir pradėjo ieškoti progos išduoti jiems Jėzų taip, kad minia nesužinotų.

PASIRUOŠIMAS VELYKOMS
(Mt 26, 17—19; Mk 14, 12—16)

[7] Taip atėjo Neraugintos duonos diena, kada reikėjo pjauti Velykų avinėlį. [8] Jėzus pasiuntė Petrą ir Joną liepdamas: „Eikite ir paruoškite mums Velykų vakarienę". [9] Jie paklausė: „O kur norėtum, kad mes paruoštume?" [10] Jis atsakė: „Štai jums įeinant į miestą jus pasitiks žmogus, vandens ąsočiu nešinas. Eikite paskui jį iki tų namų, į kuriuos jis užsuks, [11] ir sakykite namų šeimininkui: 'Mokytojas prašė

paklausti: Kur menė, kurioje galėčiau su mokiniais valgyti Velykų vakarienę?' [12] Ir jis parodys jums didelį aukštutinį kambarį su baldais. Tenai ir paruoškite". [13] Nuėję jie rado viską, kaip Jėzus buvo sakęs, ir parengė Velykų stalą.

VELYKŲ VAKARIENĖ
(Mt 26, 9; Mk 14, 25)

[14] Atėjus metui, Jėzus sėdo su apaštalais prie stalo. [15] Ir tarė jiems: „Trokšte troškau valgyti su jumis šią Velykų vakarienę prieš kentėdamas. [16] Sakau jums, nuo šiol aš daugiau jos nebevalgysiu, kolei ji išsipildys Dievo karalystėje". [17] Paėmęs taurę, jis sukalbėjo padėkos maldą ir tarė: „Imkite ir dalykitės. [18] Sakau jums, nuo šiol aš nebegersiu vynuogių vaisiaus, kolei ateis Dievo karalystė".

EUCHARISTIJOS ĮSTEIGIMAS
(Mt 26, 26—28; Mk 14, 22—24; 1 Kor 11, 23—25)

[19] Ir paėmęs duonos, jis sukalbėjo padėkos maldą, laužė ją ir davė apaštalams tardamas: „Tai yra mano kūnas, kuris už jus atiduodamas. Tai darykite mano atminimui". [20] Lygiai taip po vakarienės jis paėmė taurę sakydamas: „Ši taurė yra Naujoji Sandora mano kraujyje, kuris už jus išliejamas".

ĮSPĖJIMAS IŠDAVIKUI
(Mt 26, 20—25; Mk 14, 17—21; Jn 13, 21—30)

[21] „Bet štai mano išdavėjo ranka yra kartu su manąja ant stalo. [22] Žmogaus Sūnus, tiesa, eina, kaip jam nustatyta, bet vargas tam žmogui, kuris jį išduoda!"

[23] Tuomet apaštalai pradėjo teirautis vienas kito, kas gi iš jų galėtų šitai padaryti.

APAŠTALŲ TARNYBA IR IŠAUKŠTINIMAS
(Mt 20, 25—27; Mk 10, 43—44)

[24] Tarp jų kilo ginčas, kuris iš jų galėtų būti laikomas didžiausiu. [25] Bet Jėzus jiems pasakė: „Pagonių tautų karaliai engia jas ir jų valdovai liepia vadinti save geradariais. [26] Jūs taip nedarykite. Kas vyriausias tarp jūsų, tebūnie tarsi mažiausias, o viršininkas tebūnie lyg tarnas. [27] Katras yra vyresnis — kuris sėdi už stalo ar kuris jam patarnauja? Argi ne tas, kuris sėdi?! O aš tarp jūsų esu kaip tas, kuris patarnauja.

[28] Jūs ištvėrėte su manimi mano išbandymuose, [29] todėl aš jums skiriu valdyti karalystę, kaip ir man yra ją skyręs Tėvas. [30] Mano karalystėje jūs valgysite ir gersite už mano stalo ir sėdėsite sostuose, teisdami dvylika Izraelio giminių".

ĮSPĖJIMAI PETRUI
(Mt 26, 31—35; Mk 14, 27—31; Jn 13, 36—38)

[31] „Simonai, Simonai! Štai šėtonas pareikalavo persijoti jus tarsi kviečius. [32] Bet aš meldžiuosi už tave, kad tavasis tikėjimas nesusvyruotų. O tu sugrįžęs stiprink brolius!" [33] Petras atsiliepė: „Viešpatie, aš pasiruošęs kartu su tavimi eiti ir į kalėjimą, ir į mirtį!" [34] Bet Jėzus atsakė: „Sakau tau, Petrai: dar gaidžiui šiąnakt nepragydus, tu tris kartus išsiginsi mane pažįstąs".

LEMIAMOS VALANDOS

[35] Jis paklausė juos: „Ar jums ko nors trūko, kai aš jus buvau išsiuntęs be piniginės, be krepšio ir be kurpių?" Jie atsakė: „Nieko netrūko". [36] Tada jis tęsė: „Dabar kas turi piniginę, tepasiima ją, taip pat ir krepšį, o kas neturi kalavijo, teparduoda apsiaustą ir tenusiperka. [37] Sakau jums, manyje privalo išsipildyti, kas parašyta: *Jis bus priskaitytas prie piktadarių*; tai, kas man nustatyta, jau eina į pabaigą". [38] Apaštalai tarė: „Viešpatie, štai čia pora kalavijų". Jis atsakė: „Gana!"

ALYVŲ KALNE
(Mt 26, 30. 36—46; Mk 14, 26. 32—42; Jn 18, 1—2)

[39] Išėjęs iš ten, Jėzus savo įpročiu pasuko į Alyvų kalną. Įkandin nuėjo ir mokiniai. [40] Atėjus į vietą, jis įspėjo: „Melskitės, kad nepakliūtumėte į pagundą!"

[41] Jis atsitolino nuo jų maždaug per akmens metimą ir atsiklaupęs ėmė melstis: [42] „Tėve, jei nori, atimk šitą taurę nuo manęs, tačiau tebūna ne mano, bet tavo valia!" [43] Jam pasirodė iš dangaus angelas ir jį sustiprino. [44] Mirtino sielvarto apimtas, jis dar karščiau meldėsi. Jo prakaitas pasidarė tarsi tiršto kraujo lašai, varvantys žemėn.

[45] Atsikėlęs po maldos, jis atėjo pas mokinius ir rado juos iš liūdesio užmigusius. [46] Jis tarė jiems: „Kodėl miegate? Kelkitės ir melskitės, kad nepakliūtumėte į pagundą!"

JĖZAUS SUĖMIMAS
(Mt 26, 47—56; Mk 14, 43—50; Jn 18, 3—11)

[47] Jam bekalbant pasirodė būrys, o priekyje ėjo vienas iš Dvylikos — Judas. Jis prisiartino prie Jėzaus jo pabučiuoti. [48] Jėzus jam tarė: „Judai, pabučiavimu tu išduodi Žmogaus Sūnų?“ [49] Jėzaus bičiuliai, matydami, kas bus, paklausė: „Viešpatie, gal kirsti kalaviju?“ [50] Vienas iš jų puolė vyriausiojo kunigo tarną ir nukirto jam dešinę ausį. [51] Bet Jėzus sudraudė: „Liaukitės! Gana!“ Ir palietęs tarno ausį išgydė jį.

[52] Atėjusiems jo suimti aukštiesiems kunigams, šventyklos apsaugos viršininkams ir seniūnams jis pasakė: „Ar aš koks plėšikas, kad išėjote prieš mane su kalavijais ir vėzdais?! [53] Kai būdavau kasdien su jumis šventykloje, jūs nepakėlėte prieš mane rankos. Taip! Dabar atėjo jūsų valanda, tamsybių siautėjimas“.

PETRAS IŠSIGINA
(Mt 26, 69—75; Mk 14, 66—72; Jn 18, 15—18. 25—27)

[54] Suėmę Jėzų, jie nusivedė jį ir atvedė į vyriausiojo kunigo rūmus. Petras sekė iš tolo. [55] Kiemo viduryje žmonės susikūrė ugnį ir susėdo ratu. Petras atsisėdo kartu.

[56] Viena tarnaitė, pamačiusi jį sėdintį prieš šviesą, įsižiūrėjo ir pasakė: „Ir šitas buvo kartu su juo“. [57] Bet jis išsigynė: „Moterie, nepažįstu jo!“ [58] Netrukus kažkas kitas jį pamatęs tarė: „Ir tu esi iš jų“. Petras atkirto: „Ką tu, žmogau! Tik jau ne aš!“ [59] Maždaug po valandos dar kažin kas ėmė atkakliai tvirtinti: „Tikrai šitas buvo su juo! Juk jis galilėjietis!“ [60] Petras atsakė: „Žmogau, aš nesuprantu, ką tu sakai“. Ir tuoj pat, dar jam kalbant, pragydo gaidys. [61] Tuomet Viešpats atsigręžė ir pažvelgė į Petrą. Petras atsiminė jam pasakytą Viešpaties žodį: „Dar gaidžiui nepragydus, šiandien tu tris kartus manęs išsiginsi“. [62] Jis išėjo laukan ir karčiai pravirko.

JĖZŲ IŠJUOKIA
(Mt 26, 67—68; Mk 14, 65)

[63] Jėzų saugantys vyrai tyčiojosi iš jo ir mušė. [64] Uždengę jam akis, jie klausinėjo: „Pranašauk, kas tave užgavo!“ [65] Ir visaip kitaip įžeidinėjo jį.

PRIEŠ AUKŠČIAUSIĄJĮ TEISMĄ
(Mt 26, 57—66; Mk 14, 53—64)

[66] Rytui išaušus, susirinko tautos seniūnai, aukštieji kunigai ir Rašto aiškintojai. Jie atsivesdino Jėzų į savo tribunolą [67] ir reikalavo: „Jei tu Mesijas, tai prisipažink mums!" Jėzus atsiliepė: „Jeigu jums ir pasakysiu, vis tiek manim netikėsite, [68] o jei paklausiu, man neatsakysite. [69] Tačiau nuo šio meto Žmogaus Sūnus *sėdės* Dievo Galybės *dešinėje*". [70] Tada jie visi sujudo klausti: „Tai tu esi Dievo Sūnus?" O jis atsakė: „Taip yra, kaip sakote: Aš Esu!" [71] Tuomet jie tarė: „Kam dar mums liudytojai?! Mes girdėjome iš jo paties lūpų!"

23

JĖZUS PAS PILOTĄ
(Mt 27, 1—2. 11—14; Mk 5, 1—5; Jn 18, 29—38)

[1] Visas susirinkimas atsistojo ir nusivedė Jėzų pas Pilotą. [2] Ten jie ėmė jį skųsti sakydami: „Mes nustatėme, kad šitas kiršina mūsų tautą ir draudžia mokėti ciesoriui mokesčius. Jis tvirtina esąs Mesijas ir karalius". [3] Tada Pilotas paklausė: „Ar tu esi žydų karalius?" Jėzus jam atsakė: „Taip yra, kaip sakai". [4] Pilotas tarė aukštiesiems kunigams ir miniai: „Aš nerandu šitame žmoguje jokios kaltės". [5] Bet jie vis atkakliau tvirtino: „Jis savo mokslu kursto tautą visoje Judėjoje, pradedant nuo Galilėjos iki čia". [6] Tai išgirdęs Pilotas paklausė, ar tas vyras galilėjietis. [7] Sužinojęs, kad Jėzus iš Erodo valdų, nusiuntė jį pas Erodą, kuris irgi buvo tomis dienomis Jeruzalėje.

PAS ERODĄ

[8] Erodas, pamatęs Jėzų, labai apsidžiaugė. Mat jis jau pirmiau norėjo jį išvysti, nes buvo apie jį girdėjęs ir tikėjosi pamatysiąs jį darantį kokį nors stebuklą. [9] Jis ėmė jį visaip klausinėti, bet Jėzus jam neatsakinėjo. [10] Tuo tarpu aukštieji kunigai ir Rašto aiškintojai apstoję be paliovos jį kaltino. [11] Tada Erodas su savo palyda Jėzų paniekino ir išjuokė. Paskui, aprengęs jį baltu drabužiu, pasiuntė atgal Pilotui. [12] Tą dieną Erodas ir Pilotas tapo draugais, o seniau jie pykosi.

VĖL PAS PILOTĄ
(Mt 27, 15—26; Mk 15, 6—15; Jn 18, 38—19, 16)

[13] Pilotas, sušaukęs aukštuosius kunigus, seniūnus ir liaudį, [14] pareiškė: „Jūs atvedėte man šį žmogų, kaltindami jį liaudies kurstymu. Bet aš, jį apklausęs jūsų akyse, neradau nė vienos jam primetamos kaltės; [15] taip pat ir Erodas, nes sugrąžino jį atgal. Taigi jis nėra padaręs nieko, kas būtų verta mirties bausmės. [16] Aš tad jį nuplakdinsiu ir paleisiu". ([17]) [18] Tuomet jie visi ėmė šaukti: „Mirtis šitam! Paleisk mums Barabą!" [19] O Barabas buvo patekęs į kalėjimą už kažkokį maištą mieste ir žmogžudystę. [20] Norėdamas paleisti Jėzų, Pilotas dar kartą kreipėsi į juos, [21] bet jie nesiliovė šaukę: „Ant kryžiaus, ant kryžiaus jį!" [22] Tada jis trečią kartą klausė: „O ką gi pikta jis yra padaręs? Aš jame neradau nieko, už ką vertėtų mirtimi bausti. Taigi nuplakdinsiu jį ir paleisiu". [23] Tačiau jie, garsiai šaukdami, vis nesiliovė reikalauti, kad jis būtų prikaltas prie kryžiaus, ir jų šauksmai ėjo vis smarkyn. [24] Tada Pilotas nusprendė patenkinti jų reikalavimą. [25] Jis paleido jiems įkalintąjį už maištą ir žmogžudystę, kaip jie prašė, o Jėzų atidavė jų valiai.

KRYŽIAUS KELIAS
(Mt 27, 31—34; Mk 15, 20—23; Jn 19, 17)

[26] Vesdami Jėzų, jie sulaikė Kirėnės gyventoją Simoną, grįžtantį iš laukų, ir uždėjo jam ant pečių kryžių, kad neštų jį paskui Jėzų. [27] Jį lydėjo didelis būrys liaudies ir daug moterų, kurios verkė jo ir aimanavo. [28] Atsigręžęs į jas, Jėzus prabilo: „Jeruzalės dukros! Verkite ne manęs, bet verčiau savęs ir savo vaikų! [29] Ateis dienos, kai sakys: 'Laimingos nevaisingosios! Laimingos negimdžiusios ir nežindžiusios!' [30] Tada *sakys kalnams: 'Griūkite ant mūsų!' ir kalvoms: 'Pridenkite mus!'* [31] Jeigu šitaip daro žaliam medžiui, tai kas gi laukia sausuolio?"

[32] Kartu su juo buvo vedami žudyti du piktadariai.

NUKRYŽIAVIMAS IR PATYČIOS
(Mt 27, 35—43; Mk 15, 24—32; Jn 19, 17—24)

[33] Atėję į vietą, kuri vadinasi „Kaukolė", jie prikalė ant kryžiaus Jėzų ir du piktadarius — vieną jam iš dešinės, antrą iš kairės. [34] Jėzus meldėsi: „Tėve, atleisk jiems, nes jie nežino, ką darą". Kareiviai *pasidalijo jo drabužius mesdami burtą.*

[35] Žmonės stovėjo ir žiūrėjo. Seniūnai *tyčiodamiesi kalbėjo:* "Kitus išgelbėdavo — tegul pats išsigelbi, jei jis — Dievo išrinktasis Mesijas!" [36] Iš jo juokėsi ir kareiviai prieidami, paduodami jam perrūgusio vyno [37] ir sakydami: „Jei tu žydų karalius — gelbėkis pats!" [38] Viršum jo buvo užrašas: „Šitas yra žydų karalius".

GERASIS NUSIKALTĖLIS
(Mt 27, 44; Mk 15, 32)

[39] Vienas iš nukryžiuotųjų nusikaltėlių ėmė įžeidinėti Jėzų: „Argi tu ne Mesijas? Išgelbėk save ir mus!" [40] Antrasis sudraudė jį: „Ir Dievo tu nebijai, kentėdamas tą pačią bausmę! [41] Juk mudu teisingai gavome, ko mūsų darbai verti, o šitas nieko blogo nėra padaręs". [42] Ir jis tarė: „Jėzau, prisimink mane, kai ateisi į savo karalystę!" [43] Jėzus jam atsakė: „Iš tiesų sakau tau: šiandien su manimi būsi rojuje".

JĖZAUS MIRTIS
(Mt 27, 45—56; Mk 15, 33—41; Jn 19, 25—37)

[44] Buvo apie šeštą valandą, kai visą kraštą apgaubė tamsa, ir buvo tamsu iki devintos valandos, [45] saulės šviesai užgesus. Šventyklos uždanga perplyšo pusiau. [46] O Jėzus galingu balsu sušuko: „Tėve, *į tavo rankas atiduodu savo dvasią"*. Ir su tais žodžiais numirė.

[47] Šimtininkas, matydamas, kas buvo įvykę, pradėjo garbinti Dievą ir tarė: „Iš tiesų šitas žmogus buvo teisusis!" [48] Ir visa minia, susirinkusi pažiūrėti reginio ir pamačiusi, kas įvyko, skirstėsi mušdamasi į krūtinę.

[49] Atstu stovėjo visi Jėzaus pažįstami ir moterys, jį atlydėjusios iš Galilėjos. Jos viską matė.

LAIDOTUVĖS
(Mt 27, 57—61; Mk 15, 42—47; Jn 19, 38—42)

[50] Ir štai atėjo vienas vyras, vardu Juozapas, teismo tarybos narys, geras ir teisus žmogus, [51] kuris nebuvo pritaręs kitų teismo narių sprendimui ir poelgiui. Jis buvo kilęs iš žydų miesto Arimatėjos ir gyveno laukdamas Dievo karalystės. [52] Taigi Juozapas nuėjo pas Pilotą ir paprašė Jėzaus kūno. [53] Paskui nuėmė kūną nuo kryžiaus, įvyniojo į drobulę ir paguldė uoloje iškaltame kapo rūsyje, kuriame

dar niekas nebuvo laidotas. [54] Visa tai dėjosi Prisirengimo dieną, jau beprasidedant šabui.

[55] Lydinčios moterys, kurios buvo atėjusios su Jėzumi iš Galilėjos, apžiūrėjo kapą ir matė, kaip buvo paguldytas jo kūnas kape. [56] Sugrįžusios nuo kapo, jos paruošė kvepalų ir tepalų, o šabo dieną ilsėjosi, kaip reikalavo Įstatymas.

ĮVYKIAI PO PRISIKĖLIMO

24

TUŠČIAS KAPAS
(Mt 28, 1—8; Mk 16, 1—8; Jn 20, 1—10)

[1] Pirmąją savaitės dieną, rytui brėkštant, moterys atėjo prie kapo, nešdamosi paruoštus tepalus. [2] Jos rado akmenį nuritintą nuo kapo, [3] o įėjusios vidun neberado Viešpaties Jėzaus kūno. [4] Jos sutriko ir nežinojo, ką daryti, bet štai prisiartino du vyrai spindinčiais drabužiais. [5] Moterys išsigando ir nuleido žemyn akis, o tie vyrai prabilo: „Kam ieškote gyvojo tarp mirusiųjų? [6] Nėra jo čia, jis prisikėlė! Atsiminkite, ką jis yra jums sakęs būdamas Galilėjoje: [7]'Žmogaus Sūnus turi būti atiduotas į nusidėjėlių rankas ir nukryžiuotas, o trečią dieną prisikelti!'“ [8] Tuomet jos prisiminė Jėzaus žodžius. [9] Moterys sugrįžo nuo kapo ir viską pranešė Vienuolikai ir visiems kitiems. [10] Tai buvo Marija Magdalietė, Joana, Jokūbo motina Marija; jos ir jų draugės papasakojo tai apaštalams. [11] Tas pranešimas jiems pasirodė esąs tuščios šnekos, ir jie moterimis netikėjo.

[12] Vis dėlto Petras pašokęs nubėgo prie kapo. Žvilgtelėjo pasilenkęs ir mato tiktai drobules. Jis grįžo atgal be galo stebėdamasis tuo, kas buvo atsitikę.

MOKINIAI IŠ EMAUSO
(Mk 16, 12—13)

[13] Ir štai tą pačią dieną du [mokiniai] keliavo į kaimą už šešiasdešimties stadijų nuo Jeruzalės, vadinamą Emausu. [14] Jie kalbėjosi

apie visus tuos įvykius. [15] Jiems taip besikalbant ir besiginčijant, prisiartino pats Jėzus ir ėjo kartu. [16] Jų akys buvo lyg migla aptrauktos, ir jie nepažino jo. [17] O Jėzus paklausė: „Apie ką kalbate eidami keliu?“ Tie nuliūdę sustojo.

[18] Vienas iš jų, vardu Kleopas, atsakė jam: „Nejaugi tu būsi vienintelis ateivis Jeruzalėje, nežinantis, kas joje šiomis dienomis atsitiko!“ [19] Jėzus paklausė: „O kas gi?“ Jie tarė jam: „Su Jėzumi Nazarėnu, kuris buvo pranašas, galingas darbais ir žodžiais Dievo ir visos tautos akyse. [20] Aukštieji kunigai ir mūsų vadovai pareikalavo jam mirties bausmės ir atidavė jį nukryžiuoti. [21] O mes tikėjomės, kad jis atpirksiąs Izraelį. Dabar po viso to jau trečia diena, kaip tai atsitiko. [22] Be to, kai kurios mūsiškės moterys mums uždavė naujų rūpesčių. Anksti rytą jos buvo nuėjusios pažiūrėti kapo [23] ir nerado jo kūno. Jos sugrįžo ir papasakojo regėjusios pasirodžiusius angelus, kurie sakę Jėzų esant gyvą. [24] Kai kurie iš mūsiškių buvo nuėję pas kapą ir rado viską, kaip moterys sakė, bet jo paties nematė“.

[25] Jėzus jiems tarė: „O jūs, neišmanėliai! Kokios nerangios jūsų širdys tikėti tuo, ką yra skelbę pranašai! [26] Argi Mesijas neturėjo viso to iškentėti ir įžengti į savo garbę?!“ [27] Ir pradėjęs nuo Mozės, primindamas visus pranašus, jis aiškino jiems, kas visuose Raštuose apie jį pasakyta.

[28] Jie prisiartino prie kaimo, į kurį keliavo, o Jėzus dėjosi einąs toliau. [29] Bet jie privertė jį pasilikti prašydami: „Pasilik su mumis! Jau vakaras arti, diena jau besibaigianti...“ Tuomet jis užsuko pas juos. [30] Vakarieniaudamas su jais prie stalo, paėmė duoną, sukalbėjo palaiminimą, laužė ir davė jiems. [31] Tada jų akys atsivėrė, ir jie pažino Jėzų, bet jis pranyko jiems iš akių. [32] O jie kalbėjo: „Argi mūsų širdys nebuvo užsidegusios, kai jis kelyje mums kalbėjo ir atvėrė Raštų prasmę?“

[33] Jie tuoj pat pakilo ir sugrįžo į Jeruzalę. Ten rado susirinkusius Vienuolika su savo draugais, [34] kurie sakė: „Viešpats tikrai prisikėlė ir pasirodė Simonui“. [35] O jie papasakojo, kas jiems atsitiko kelyje ir kaip jie pažino Jėzų, kai jis laužė duoną.

JĖZUS PASIRODO APAŠTALAMS
(Jn 20, 19—23)

[36] Jiems apie tai besikalbant, pats Jėzus atsirado tarp jų ir prabilo: „Ramybė jums!“ [37] Virpėdami iš išgąsčio, jie tarėsi matą

dvasią. [38] O jis paklausė: „Ko taip išsigandote, kodėl jūsų širdyse gimsta dvejonės? [39] Pasižiūrėkite į mano rankas ir kojas. Juk tai aš pats! Palieskite mane ir įsitikinsite: dvasia gi neturi kūno nei kaulų, kaip matote mane turint". [40] Tai taręs jis parodė jiems rankas ir kojas. [41] Jiems iš džiaugsmo vis dar netikint ir stebintis, Jėzus paklausė: „Ar neturite čia ko nors valgyti?" [42] Jie padavė jam gabalą keptos žuvies. [43] Jis paėmė ir valgė jų akyse.

NURODYMAI APAŠTALAMS
(Mt 28, 16—20; Mk 16, 15—18)

[44] Paskui Jėzus tarė jiems: „Ar ne tokie buvo mano žodžiai, kuriuos jums kalbėjau dar būdamas su jumis: turi išsipildyti visa, kas parašyta apie mane Mozės Įstatyme, Pranašų knygose ir Psalmėse". [45] Tuomet jis atvėrė jiems protą, kad jie suprastų Raštus, [46] ir pasakė: „Yra parašyta, kad Mesijas kentės ir trečią dieną prisikels iš numirusių [47] ir, pradedant nuo Jeruzalės, jo vardu visoms tautoms bus skelbiama, kad atsiverstų ir gautų nuodėmių atleidimą. [48] Jūs esate šių dalykų liudytojai.

[49] Ir štai aš atsiųsiu jums, ką yra pažadėjęs mano Tėvas. Jūs pasilikite mieste, kol būsite apgaubti jėga iš aukštybių".

ĮŽENGIMAS Į DANGŲ
(Mk 16, 19—20; Apd 1, 9—14)

[50] Jėzus nusivedė juos palei Betaniją ir iškėlęs rankas palaimino juos. [51] Laimindamas jis atsiskyrė nuo jų ir pakilo į dangų. [52] Jie pagarbino jį, paskui, didelio džiaugsmo kupini, sugrįžo į Jeruzalę. [53] Jie nuolat lankė šventyklą ir šlovino Dievą.

EVANGELIJA PAGAL JONĄ

Įvadas į Evangeliją pagal Joną

Visa tai surašyta, „kad tikėtumėte, jog Jėzus yra Mesijas, Dievo Sūnus, ir tikėdami jo vardu turėtumėte gyvenimą“ (Jn 20, 31). Tokiais žodžiais ketvirtosios evangelijos autorius nusako savo veikalo paskirtį. Čia jo sąlytis su sinoptikais — noras įtikinti bei sustiprinti krikščionių bendruomenę.

Antra vertus, Jono evangelija labai skiriasi nuo pirmųjų trijų evangelijų. Sinoptikų Jėzaus posakiai trumpi ir neapdailinti, o ketvirtojoje evangelijoje randame ilgas Jėzaus kalbas ir diskusijas, stebinančias abstrakčiomis idėjomis. Čia nuolat susiduriame su kontrastingomis sąvokomis: šviesa — tamsa, tiesa — melas, aukštybės — požemiai. Kristus vartoja daug simbolių, praturtinančių išganymo teologiją: gyvasis vanduo, gyvenimo duona, pasaulio šviesa, Tėvo siųstasis, tasai, kuris buvo pakilęs į dangų, ir kt. Labai daug ginčų yra sukėlęs Jn prologas apie Dievo žodį. Įvairūs autoriai mėgino visas šias idėjas išvesti arba iš helenistinės (t. y. vėlyvosios graikų kultūros) m i s t i k o s, arba iš Rytų bei žydų g n o s t i c i z m o[1]. Pastaraisiais metais buvo ieškoma paralelių tarp Kumrano dokumentų ir Jn. Nustatyta, kad ketvirtajai evangelijai turėjo įtakos žydiškoji gnozės doktrina, ir tai nenuostabu, nes žydų gnostikų aplinkoje (manoma, Mažojoje Azijoje, Efezo mieste) autorius yra gyvenęs. Tačiau tai liečia vien atskiras sąvokas bei įvaizdžius. Gnostikų mėgstami įvaizdžiai (pvz., pasaulio šviesa, tikrasis vynmedis ir pan.) tarnauja literatūriniam bei teologiniam veikalo tikslui. Pats evangelijos turinys, ypač prologas apie Įsikūnijusį Žodį, neturi nieko bendro su beasmenėmis, dualistinėmis ir panteistinėmis gnostikų idėjomis.

Kai kurie apologetiniai evangelijos motyvai (pvz., 20, 31) verčia manyti, kad evangelistas ne mėgdžioja savo laikotarpio gnozės doktrinas, o kovoja su jomis. Naudodamasis ir tuo metu paplitusiomis sąvokomis, jis atskleidžia tikrąjį jų turinį krikščionybėje, savo epochos kalba ir stiliumi išreiškia amžinas Kristaus tiesas[2].

Seniausias padavimas, užrašytas Bažnyčios mokytojo Jeronimo (342—419), sako: „Apaštalas Jonas, kurį Jėzus labai mylėjo, Zebedėjaus sūnus, apaštalo Jokūbo brolis..., paskutinis parašė evangeliją, prašomas [Mažosios] Azijos

vyskupų, prieš Kerintą ir kitus eretikus" (Prol. in ev. Matt.)[3]. Pasak Klemenso Aleksandriečio, Jonas dėl krikščionybės skelbimo kurį laiką buvęs ištremtas į Patmo salą, o vėliau iki Trajano laikų (98—117) gyvenęs Efeze ir čia parašęs „dvasinę" evangeliją[4]. Panašiai kalba Irenėjas.

Didelis Jn skirtingumas nuo sinoptikų įvairiais amžiais yra kėlęs neaiškumų dėl knygos autoriaus ir turinio. Mūsų laikais kai kurie tyrinėtojai taip pat abejoja apaštalo Jono autoryste. Smulkmeniškos analizės sukasi ties žodžiais apie „mokinį, kurį Jėzus mylėjo" (Jn 13, 23; 21, 20) arba „kitą mokinį" (Jn 20, 3). Šitie autoriai nepajėgia susieti Jono asmens su šiais anonimiiniais apibūdinimais ir kitais Jn tekstais. Štai Kiumelio išvada: ketvirtosios evangelijos autorius buvo artimai susijęs su vienu Palestinos krikščioniu, kuris kažkaip yra dalyvavęs Jėzaus kančios istorijoje ir kurį autorius pavadino „mokiniu, kurį Jėzus mylėjo", nors mes nežinome, ar šis pavadinimas nėra buvęs jam suteiktas padavimo keliu[5]. Ši išvada keistai primena žinomą pasakymą: „Iliadą parašė ne Homeras, bet kitas žmogus, vardu Homeras"... Žymiausieji katalikų autoriai (pvz., A. Fejė, Dž. L. Makenzis) stengiasi atkreipti dėmesį ne tiek į klausimą, kieno ranka parašė mums žinomąjį Jn tekstą, bet į neabejotinai apaštalinę dokumento kilmę. Jn galėjo rašyti ir apaštalo Jono sekretorius, ir jo artimieji mokiniai (panašiai kalba Muratorio kodeksas maždaug apie 200 m.)[6]. Svarbu apaštalo minčių ir prisiminimų pasaulis, kuriame išsilaikė Kristaus žodžiai ir darbai. Daug minimų detalių rodo gerą Palestinos topografijos žinojimą ir tiesioginį dalyvavimą įvykiuose. Daug Jn aprašymų, pvz., šventyklos, Saliamono portiko, Litostratos (akmeninio grindinio) Antonijaus pilyje, Betanijos prie Jordano ir kt., patvirtinti archeologinių tyrinėjimų.

Jono evangelijos senumą bei autoritetą labai sustiprino ne per seniai Egipte atrasti papirusai: Papyrus Egerton 2 ir Papyrus Rylands 457. Šie dokumentai parodė, jog jau antrojo amžiaus pradžioje ketvirtoji evangelija buvo labai paplitusi Egipte. Taigi jos parašymo metas iš tiesų sutinka su padavimo liudijimu: tarp 90—100 metų. Šį faktą patvirtina ir labai seni Ignoto Antiochiečio laiškai (apie 107 m.), cituojantys Jn.

Jn stilius neabejotinai semitiškas, vartojama daug semitams būdingų poetinių priemonių ir vaizdų. Nors kalba taupi, bet mintis pakyla į tokias dvasines aukštumas, kad tyrinėtojai priversti nusilenkti autoriaus genijui, jo dvasios pasaulio turtingumui.

Ketvirtoji evangelija praplečia ir papildo sinoptikų informaciją. Be Jono knygos būtų labai sunku atkurti Jėzaus veiklos raidą, jo buvimą Judėjoje ir Jeruzalėje, nesutarimus su fariziejais, teismo procesą ir t.t.[7] Tik iš Jono evangelijos galima suprasti, kad Jėzaus veikla truko apie trejus metus su viršum ir kad konfliktas tarp Jėzaus ir valdančiųjų sluoksnių pamažu kaupėsi nuo pat veiklos pradžios. Tik Jn paaiškina kaltinimą dėl „šventyklos sugriovimo" (Jn 2, 21) ir nuolatinių ginčų su fariziejais pagrindą: „Užtat žydai dar labiau

ieškojo progos jį nužudyti, nes jis ne tik nepaisydavo šabo, bet ir vadino Dievą savuoju Tėvu, šitaip lygindamas save su Dievu" (Jn 5, 18). Jonas išaiškina ir praplečia sinoptikų mintis apie maldą, nusižeminimą, apaštalų pareigas, kunigystės prigimtį ir kt.

Kalbant apie ketvirtąją evangeliją, pabrėžtinas šios nuostabios knygos dvasinis artumas Jėzaus darbams, žodžiams ir asmenybei, kurią taip giliai jautė mylimiausias apaštalas. Svarbu, kad skaitytojas įsitikintų, jog istorinių tyrimų duomenys mus įgalina pasijusti apaštalo vietoje ir tiesiog klausytis Išganytojo žodžių, nesvarbu, ar paties apaštalo, ar jo mokinių ranka užrašytų.

EVANGELIJA PAGAL JONĄ

PROLOGAS

1

[1] Pradžioje buvo Žodis.
Tas Žodis buvo pas Dievą
ir Žodis buvo Dievas.
[2] Jis pradžioje buvo pas Dievą.
[3] Visa per jį atsirado
ir be jo neatsirado nieko,
kas tik yra atsiradę.
[4] Jame buvo gyvybė
ir ta gyvybė buvo žmonių šviesa.
[5] Šviesa spindi tamsoje
ir tamsa jos neužgožė.
[6] Buvo Dievo siųstas žmogus,
vardu Jonas.
[7] Jis atėjo kaip liudytojas,
kad paliudytų šviesą
ir kad visi per jį įtikėtų.
[8] Jis pats nebuvo šviesa,
bet turėjo liudyti apie šviesą.
[9] Buvo tikroji šviesa,
kuri apšviečia kiekvieną žmogų,
ir ji atėjo į šį pasaulį.
[10] Jis buvo pasaulyje
ir pasaulis per jį atsiradęs,
bet pasaulis jo nepažino.
[11] Pas savuosius atėjo,
o savieji jo nepriėmė.
[12] Visiems, kurie jį priėmė,
jis davė galią tapti Dievo vaikais —

tiems, kurie tiki jo vardą,
[13] kurie ne iš kraujo
ir ne iš kūno norų,
ir ne iš vyro norų,
bet iš Dievo užgimę.
[14] Tas Žodis tapo kūnu
ir gyveno tarp mūsų;
mes regėjome jo šlovę —
šlovę Tėvo viengimio Sūnaus,
pilno malonės ir tiesos.
[15] Jonas apie jį liudija ir šaukia:
„Čia tasai, apie kurį aš kalbėjau:
tas, kuris paskui mane ateis,
pirmiau už mane yra buvęs,
nes jis už mane pirmesnis".
[16] Tikrai, iš jo pilnatvės
visi mes esame gavę
malonę po malonės.
[17] Kaip Įstatymas duotas per Mozę,
taip tiesa ir malonė
atėjo per Jėzų Kristų.
[18] Dievo niekas niekada nėra matęs,
tiktai viengimis Sūnus — Dievas,
Tėvo prieglobstyje esantis,
mums jį atskleidė.

PIRMOSIOS VELYKOS

Įžanginė savaitė

JONO LIUDIJIMAS

[19] Toks buvo Jono liudijimas, kai žydai iš Jeruzalės atsiuntė pas jį kunigų ir levitų paklausti: „Kas tu esi?" [20] Jis prisipažino nesigindamas. Jis prisipažino: „Aš nesu Mesijas!" [21] Jie ir vėl klausė: „Tai kas gi tu? Gal Elijas?" Jis atsakė: „Ne!" — „Tai gal tu pranašas?" Jis atsakė: „Ne!" [22] Tada jie tęsė: „Tai kas gi tu, kad mes galėtume duoti

atsakymą tiems, kurie mus siuntė? Ką sakai apie save?“ [23] Jis tarė:

„Aš — tyruose šaukiančiojo balsas:
Taisykite Viešpačiui kelią!,

kaip yra kalbėjęs pranašas Izaijas“.

[24] Atsiųstieji buvo iš fariziejų. [25] Jie dar jį klausinėjo: „Tai kam tu krikštiji, jei nesi nei Mesijas, nei Elijas, nei pranašas?“ [26] Jonas jiems atsakė: „Aš krikštiju vandeniu. O tarp jūsų stovi tas, kurio jūs nepažįstate, [27] kuris po manęs ateis,— jam aš nevertas atrišti kurpių dirželio“.

[28] Tai atsitiko Betanijoje, anapus Jordano, kur Jonas krikštijo.

DIEVO AVINĖLIS

[29] Rytojaus dieną, matydamas ateinantį Jėzų, Jonas prabilo: „Štai Dievo Avinėlis, kuris naikina pasaulio nuodėmę! [30] Čia tasai, apie kurį aš kalbėjau: ’Po manęs ateis vyras, pirmiau už mane buvęs, nes jis pirmesnis už mane’. [31] Aš jo nepažinojau, bet tam, kad jis būtų apreikštas Izraeliui, aš atėjau ir krikštiju vandeniu“. [32] Ir Jonas paliudijo: „Aš mačiau Dvasią, lyg balandį nusileidžiančią iš dangaus, ir ji pasiliko virš jo. [33] Aš jo nepažinojau, bet tas, kuris mane pasiuntė krikštyti vandeniu, buvo pasakęs: ’Ant ko pamatysi nusileidžiančią ir pasiliekančią Dvasią, tas ir bus, kuris krikštys Šventąja Dvasia’. [34] Aš tai mačiau ir liudiju, kad šitas yra Dievo Sūnus“.

PIRMIEJI MOKINIAI

[35] Kitą dieną tenai vėl stovėjo Jonas ir du jo mokiniai. [36] Išvydęs ateinantį Jėzų, jis tarė: „Štai Dievo Avinėlis!“ [37] Išgirdę tuos žodžius, abu mokiniai nuėjo paskui Jėzų. [38] O jis atsigręžė ir pamatęs juos sekančius paklausė: „Ko ieškote?“ Jie atsakė: „Rabi (tai reiškia: „Mokytojau“), kur gyveni?“ [39] Jis tarė: „Ateikite ir pamatysite“. Tada jiedu nuėjo, pamatė, kur jis gyvena, ir tą dieną praleido pas jį. Tai buvo apie dešimtą valandą. [40] Vienas iš tų dviejų, kurie girdėjo Jono žodžius ir nuėjo su Jėzumi, buvo Simono Petro brolis Andriejus. [41] Jis pirmiausia susiieškojo savo brolį Simoną ir jam pranešė: „Radome Mesiją!“ (Išvertus tai reiškia: „Dievo Pateptąjį — Kristų“.) [42] Ir nusivedė jį pas Jėzų. Jėzus pažvelgė į jį ir tarė: „Tu esi Simonas, Jono sūnus, o vadinsies Kefas“ (tai reiškė: „Petras — Uola“).

[43] Dar kitą dieną, išvykdamas į Galilėją, Jėzus sutiko Pilypą ir

jam tarė: „Sek paskui mane!“ [44] Pilypas buvo kilęs iš Betsaidos — Andriejaus ir Petro gimtojo miesto. [45] Pilypas susitiko Natanaelį ir sako jam: „Radome tą, apie kurį rašė Mozė Įstatyme ir pranašai. Tai Jėzus iš Nazareto, Juozapo sūnus“. [46] Natanaelis atšovė: „Ar iš Nazareto gali būti kas gero?!“ Pilypas atsakė: „Eik ir pasižiūrėk!“ [47] Pamatęs ateinantį Natanaelį, Jėzus pasakė apie jį: „Štai tikras izraelitas, kuriame nėra klastos“. [48] O Natanaelis jam sako: „Iš kur mane pažįsti?“ Jėzus atsakė: „Prieš pakviečiant tave Pilypui, kai sėdėjai po figmedžiu, aš mačiau tave“. [49] Natanaelis sušuko: „Rabi, tu Dievo Sūnus, tu Izraelio karalius!“ [50] Jėzus atsakė: „Tu tiki, kadangi pasakiau tave matęs po figmedžiu? Tu pamatysi didesnių dalykų“. [51] Ir pridūrė: „Iš tiesų, iš tiesų sakau jums: jūs matysite atsivėrusį dangų ir Dievo angelus, kylančius ir nusileidžiančius ant Žmogaus Sūnaus“.

2

VESTUVĖS KANOJE

[1] Trečią dieną Galilėjos Kanoje buvo vestuvės. Jose dalyvavo Jėzaus motina. [2] Į vestuves taip pat buvo pakviestas Jėzus ir jo mokiniai. [3] Išsibaigus vynui, Jėzaus motina jam sako: „Jie nebeturi vyno“. [4] Jėzus atsakė: „O kas man ir tau, moterie? Dar neatėjo mano valanda!“ [5] Jo motina tarė tarnams: „Darykite, ką tik jis jums lieps“. [6] Ten buvo šeši akmeniniai indai žydų apsiplovimams, kiekvienas dviejų trijų saikų talpos. [7] Jėzus jiems liepė: „Pripilkite indus vandens“. Jie pripylė sklidinus. [8] Tuomet jis pasakė: „Dabar semkite ir neškite stalo prievaizdui“. Tie nunešė. [9] Paragavęs paversto vynu vandens ir nežinodamas, iš kur tai (nors tarnai, kurie sėmė vandenį, žinojo), prievaizdas pasišaukė jaunikį [10] ir tarė jam: „Kiekvienas žmogus pirmiau stato geresnio vyno, o kai svečiai įgeria, tuomet prastesnio. O tu laikei gerąjį vyną iki šiolei“. [11] Tokią stebuklų pradžią Jėzus padarė Galilėjos Kanoje. Taip jis parodė savo šlovę, ir mokiniai įtikėjo jį. [12] Paskui jis su savo motina, broliais ir mokiniais nukeliavo į Kafarnaumą. Ten jie pasiliko kelias dienas.

Jėzus Velykų šventėse

ŠVENTYKLOS ORUMAS
(Mt 21, 12—13; Mk 11, 11. 15—17; Lk 19, 45—46)

[13] Artėjant žydų Velykoms, Jėzus nukeliavo į Jeruzalę. [14] Šventykloje jis rado prekiaujančių jaučiais, avimis, balandžiais ir prisėdusių pinigų keitėjų. [15] Susukęs iš virvučių rimbą, jis išvijo visus juos iš šventyklos, išvarė avis ir jaučius, išbarstė keitėjų pinigus, išvartė jų stalus. [16] Karvelių pardavėjams jis pasakė: „Pasiimkite savo paukščius ir iš mano Tėvo namų nedarykite prekybos namų!“ [17] Jo mokiniai prisiminė, kad yra parašyta: *Uolumas dėl tavo namų sugrauš mane.* [18] Tuomet žydai kreipėsi į Jėzų sakydami: „Kokį ženklą mums galėtum duoti, jog turi teisę taip daryti?“ [19] Jėzus atsakė: „Sugriaukite šitą šventovę, o aš per tris dienas ją atstatysiu!“ [20] Tada žydai sakė: „Keturiasdešimt šešerius metus šventovę statė, o tu atstatysi ją per tris dienas?!“ [21] Bet jis kalbėjo apie savo kūno šventovę. [22] Tik paskui, jam prisikėlus iš numirusių, mokiniai prisiminė jį apie tai kalbėjus. Jie įtikėjo Raštu ir Jėzaus pasakytais žodžiais.

ŽMONIŲ PAŽINIMAS

[23] Per Velykų šventes, jam būnant Jeruzalėje, daugelis įtikėjo jo vardą, matydami jo daromus ženklus. [24] Bet Jėzus, gerai visus pažindamas, jais nepasitikėjo. [25] Jam nereikėdavo, kad kas paliudytų apie žmogų. Jis pats žinojo, kas yra žmogaus viduje.

Dvasios paslapčių atskleidimas

3

JĖZUS IR NIKODEMAS

[1] Buvo vienas fariziejus, vardu Nikodemas, žydų didžiūnas. [2] Jis atėjo nakčia ir kreipėsi į Jėzų: „Rabi, mes suprantame, kad esi atėjęs nuo Dievo kaip mokytojas, nes niekas negalėtų padaryti tokių ženklų, kokius tu darai, jeigu Dievas nebūtų su juo“.

[3] Jėzus atsakė:
„Iš tiesų, iš tiesų sakau tau:
jei kas neatgims iš aukštybės,
negalės regėti Dievo karalystės“.

[4] Nikodemas paklausė: „Bet kaip gali gimti žmogus, būdamas nebejaunas? Argi jis gali antrą kartą įeiti į savo motinos įsčias ir vėl užgimti?“ [5] Jėzus atsakė:
„Iš tiesų, iš tiesų sakau tau:
kas negims iš vandens ir Dvasios,
neįeis į Dievo karalystę.
[6] Kas gimė iš kūno, yra kūnas,
o kas gimė iš Dvasios, yra dvasia.
[7] Nesistebėk, jog pasakiau:
jums reikia atgimti iš aukštybės.
[8] Vėjas pučia, kur nori;
jo ošimą girdi,
bet nežinai, iš kur ateina ir kurlink nueina.
Taip esti ir su kiekvienu,
kuris gimė iš Dvasios“.

[9] Nikodemas atsiliepė: „Kaip tai gali būti?“ [10] Jėzus jam atsakė: „Tu esi Izraelio mokytojas ir šito nesupranti?
[11] Iš tiesų, iš tiesų sakau tau:
mes kalbame, ką žinome,
ir liudijame, ką matėme,
tik jūs nepriimate mūsų liudijimo.
[12] Jei netikite man kalbant apie žemės dalykus,
tai kaipgi tikėsite,
jei kalbėsiu jums apie dangiškuosius?
[13] Niekas nėra pakilęs į dangų,
kaip tik Žmogaus Sūnus,
kuris nužengė iš dangaus.
[14] Kaip Mozė dykumoje iškėlė žaltį,
taip turi būti iškeltas ir Žmogaus Sūnus,
[15] kad kiekvienas, kuris jį tiki,
turėtų amžinąjį gyvenimą“.
[16] — Dievas taip pamilo pasaulį,
jog atidavė savo viengimį Sūnų,
kad kiekvienas, kuris jį tiki, nepražūtų,
bet turėtų amžinąjį gyvenimą.

[17] Dievas gi nesiuntė savo Sūnaus į pasaulį,
kad jis pasaulį pasmerktų,
bet kad·pasaulis per jį būtų išgelbėtas.
[18] Kas jį tiki, tas nebus pasmerktas,
o kas netiki, jau yra nuteistas už tai,
kad netiki viengimio Dievo Sūnaus.
[19] Teismo nuosprendis yra toksai:
atėjo šviesa į pasaulį,
bet žmonės labiau mylėjo tamsą nei šviesą,
nes jų darbai buvo pikti.
[20] Kiekvienas nedorėlis
neapkenčia šviesos ir neina į šviesą,
kad jo darbai aikštėn neišeitų.
[21] O kas vykdo tiesą, tas eina į šviesą,
kad išryškėtų, jog jo darbai
atlikti Dieve.

KELIONĖS PO SAMARIJĄ IR GALILĖJĄ

PASKUTINIS JONO LIUDIJIMAS

[22] Paskui Jėzus su mokiniais atėjo į Judėjos kraštą ir ten su jais būdamas krikštydino. [23] Taip pat ir Jonas krikštijo Enone, netoli Salimo, nes ten buvo daug vandens ir žmonės ten rinkdavosi krikštytis. [24] Tuomet Jonas dar nebuvo įmestas į kalėjimą.

[25] Tarp Jono mokinių ir vieno žydo iškilo ginčas dėl apsivalymo apeigų. [26] Tad jie atėjo pas Joną ir pranešė: „Rabi, vyras, kuris buvo su tavimi anapus Jordano, kurį tu paliudijai,— jis taip pat ėmė krikštyti, ir visi bėga pas jį“. [27] Jonas atsakė:
„Žmogus negali nieko pasiimti,
jeigu nebus jam duota iš dangaus.
[28] Jūs patys galite man paliudyti, jog esu sakęs: Aš ne Mesijas! Aš siųstas būti tik jo pirmtaku.
[29] Kas turi sužadėtinę, tas sužadėtinis,
o sužadėtinio bičiulis,

kuris šalia stovi ir girdi,
džiaugte džiaugiasi jaunikio balsu.
Šiam mano džiaugsmui dabar jau nieko netrūksta.
[30] Jam skirta augti,
O man — mažėti".
[31] — Kas iš aukštybių ateina,
tas už visus viršesnis,
o kas iš žemės gimė,—
žemiškas pats ir žemiškai kalba.
Kas iš dangaus ateina,
tas už visus viršesnis.
[32] Jis liudija, ką yra girdėjęs ir matęs,
tik niekas jo liudijimo neklauso.
[33] O kas jo liudijimą priima,
tas pripažįsta, jog Dievas tiesakalbis,
[34] nes ką yra Dievas atsiuntęs,
tas kalba Dievo žodžius.
Dievas teikia jam Dvasią be saiko.
[35] Tėvas myli Sūnų
ir visa yra atidavęs į jo rankas.
[36] Kas tiki Sūnų, turi amžinąjį gyvenimą,
o kas nenori Sūnaus tikėti — gyvenimo nematys:
virš jo kybo Dievo rūstybė.

4

JĖZUS IR SAMARIEČIAI

[1] Sužinojęs, kad fariziejai išgirdo jį daugiau už Joną susilaukiant mokinių ir gausiau krikštijant [2] (nors pats Jėzus nekrikštydavo, tik jo mokiniai), [3] Jėzus paliko Judėją ir vėl išėjo į Galilėją. [4] Jam reikėjo eiti per Samariją. [5] Taigi jis užsuko į Samarijos miestą, vadinamą Sicharu, netoli nuo lauko, kurį Jokūbas buvo davęs savo sūnui Juozapui. [6] Tenai buvo Jokūbo šulinys. Nuvargęs iš kelionės, Jėzus prisėdo palei šulinį. Buvo apie šeštą valandą.

[7] Viena samarietė moteris atėjo semtis vandens. Jėzus ją paprašė:

„Duok man gerti". [8] (Tuo tarpu mokiniai buvo nuėję į miestą nusipirkti maisto.) [9] Samarietė atsakė: „Kaipgi tu, būdamas žydas, prašai mane, samarietę, gerti?" (Mat žydai nebendrauja su samariečiais.) [10] Jėzus jai tarė:

„Jei tu pažintum Dievo dovaną
ir kas yra tas, kuris tave prašo:
'Duok man gerti',
rasi pati būtum jį prašiusi,
ir jis tau būtų gyvojo vandens davęs!"

[11] Moteris atsiliepė: „Viešpatie, bet juk tu neturi kuo pasemti, o šulinys gilus. Iš kur tu imsi gyvojo vandens? [12] Argi tu didesnis už mūsų tėvą Jokūbą, kuris tą šulinį mums paliko ir pats iš jo gėrė, ir jo vaikai, ir gyvuliai?!" [13] Jėzus atsakė:

„Kiekvienas, kas geria šitą vandenį,
ir vėl trokš.
[14] O kas gers vandenį, kurį aš duosiu,
tas nebetrokš per amžius,
ir vanduo, kurį jam duosiu,
taps jame versme vandens,
trykštančio į amžinąjį gyvenimą".

[15] Tuomet moteris sušuko: „Viešpatie, duok man to vandens, kad aš nebetrokščiau ir nebevaikščiočiau semtis čionai". [16] Jėzus atsiliepė: „Eik, pakviesk savo vyrą ir sugrįžk čia". [17] Moteris atsakė: „Aš neturiu vyro". Jėzus jai tarė: „Gerai pasakei: 'Neturiu vyro', [18] nes jau esi turėjusi penkis vyrus, ir dabartinis anaiptol ne tavo vyras. Čia tu tiesą pasakei". [19] Moteris atsiliepė: „Aš matau, Viešpatie, jog esi pranašas. [20] Mūsų tėvai garbindavo Dievą ant šito kalno, o jūs tvirtinate, kad Jeruzalė esanti vieta, kur reikia jį garbinti". [21] Jėzus atsakė:

„Moterie, tikėk manimi,
jog ateis valanda,
kada garbinsite Tėvą
ne ant šio kalno ir ne Jeruzalėje.
[22] Jūs garbinate, ko nepažįstate,
o mes garbiname, ką pažįstame,
nes išganymas ateina iš žydų.
[23] Bet ateis valanda,— jau dabar ji yra,—
kai tikrieji garbintojai
šlovins Tėvą dvasia ir tiesa.

Ir pats Tėvas tokių garbintojų ieško.
[24] Dievas yra dvasia,
ir jo garbintojai
turi šlovinti jį dvasia ir tiesa".

[25] Moteris jam sako: „Aš žinau, jog netrukus ateis Mesijas (tai yra Dievo Pateptasis — Kristus). Atėjęs jis mums viską paskelbs". [26] Jėzus jai taria: „Tai aš, kuris su tavimi kalbu!"
[27] Tuo metu sugrįžo jo mokiniai ir nusistebėjo, kad jis šnekučiuoja su moterimi. Vis dėlto nė vienas nepaklausė: „Ko iš jos nori?" arba: „Apie ką su ja kalbi?" [28] O moteris, palikusi ąsotį, nubėgo į miestą ir apskelbė žmonėms: [29] „Eikite pažiūrėti žmogaus, kuris pasakė man viską, ką esu padariusi. Ar tik jis nebus Mesijas?!" [30] Ir žmonės iš miesto ėjo pas jį. [31] Tuo tarpu mokiniai ėmė raginti: „Rabi, pasistiprink!" [32] O jis atsiliepė: „Aš turiu valgyti maisto, kurio jūs nežinote". [33] Tada mokiniai pradėjo vienas kitą klausinėti: „Nejaugi kas atnešė jam valgyti?" [34] Bet Jėzus tarė:

„Mano maistas —
vykdyti valią to, kuris mane siuntė,
ir baigti jo darbą.
[35] Argi jūs nesakote:
'Dar keturi mėnesiai, ir ateis pjūtis'?
Štai sakau jums:
pakelkite akis ir pažiūrėkite į laukus —
jie jau boluoja ir prinokę pjūčiai.
[36] Jau pjovėjas uždarbį gauna
ir renkasi vaisių amžinajam gyvenimui,
kad lygiai džiaugtųsi sėjėjas ir pjovėjas.
[37] Teisingai priežodis sako:
'Vienas pasėja, kitas nupjauna'.
[38] Aš pasiunčiau jus nuimti derliaus,
į kurį jūs neįdėjote darbo.
Kiti pasidarbavo,
o jūs įstojote į jų darbą".

[39] Daug samariečių iš ano miesto įtikėjo Jėzų dėl moters liudijimo: „Jis man pasakė viską, ką esu padariusi". [40] Atėję samariečiai prašė jį pasilikti pas juos, ir jis ten pasiliko dvi dienas. [41] Dar daugiau žmonių įtikėjo dėl jo pamokslų. [42] O moteriai jie pasakė: „Dabar mes

tikime ne dėl tavo šnekos. Mes patys išgirdome ir žinome, kad jis iš tiesų yra pasaulio Išganytojas“.

VALDININKO SŪNAUS PAGYDYMAS

[43] Po dviejų dienų jis išvyko iš ten į Galilėją. [44] Pats Jėzus buvo pareiškęs: „Pranašas negerbiamas savo tėviškėje“. [45] Kai jis pasiekė Galilėją, galilėjiečiai pagarbiai jį priėmė, nes buvo matę jo darbus per šventes Jeruzalėje; mat ir jie buvo nukeliavę į tas šventes.

[46] Jis vėl atėjo į Galilėjos Kaną, kur buvo pavertęs vandenį vynu. O Kafarnaume buvo vienas karaliaus valdininkas, kurio sūnus sirgo. [47] Išgirdęs, jog Jėzus iš Judėjos sugrįžęs į Galilėją, jis atkeliavo pas jį ir maldavo eiti ir išgydyti marinamą jo sūnų. [48] Jėzus jam atsakė: „Kol nepamatysite ženklų ir stebuklų, jūs netikėsite“. [49] O valdininkas prašė: „Viešpatie, ateik, kol mano vaikas dar nenumirė“. [50] Jėzus jam tarė: „Eik, tavo sūnus gyvas!“ Žmogus patikėjo Jėzaus žodžiais ir iškeliavo. [51] Pareinantį pasitiko jį tarnai ir pranešė, kad vaikas gyvas. [52] Jis pasiteiravo, kurią valandą sūnui pasidarė geriau. Jie atsakė: „Vakar apie septintą valandą atslūgo jam karštis“. [53] Taip tėvas patyrė, kad tai buvo ta valanda, kada Jėzus pasakė jam: „Tavo sūnus gyvas“. Ir įtikėjo jis pats bei visi jo namai. [54] Tai buvo antras ženklas, kurį Jėzus padarė sugrįžęs iš Judėjos į Galilėją.

ANTROJI ŠVENTĖ JERUZALĖJE

5

IŠGYDYMAS BETZATOJE

[1] Kiek vėliau buvo žydų šventė, ir Jėzus nukeliavo į Jeruzalę. [2] Jeruzalėje, prie Avių vartų, yra maudyklė, žydiškai vadinama Betzata, turinti penkias stogines. [3] Jose gulėdavo daugybė ligonių — aklų, raišų, išsekusių. [(4)] [5] Ten buvo vienas žmogus, išsirgęs trisdešimt aštuonerius metus. [6] Pamatęs jį gulintį ir sužinojęs jį labai seniai sergant, Jėzus paklausė: „Ar norėtum pasveikti?“ [7] Ligonis atsakė: „Vieš-

patie, aš neturiu žmogaus, kuris vandeniui sujudėjus mane įkeltų į tvenkinį. O kol pats nueinu, kitas įlipa greičiau už mane". [8] Tada Jėzus tarė: „Kelkis, imk savo gultą ir eik!" [9] Ir žmogus bematant išgijo, pasiėmė gultą ir pradėjo vaikščioti.

Toji diena buvo šabas. [10] Todėl žydai užsipuolė išgydytąjį: „Šiandien šabas, tau negalima nešti gulto". [11] Jis paaiškino: „Tas, kuris mane pagydė, man liepė: 'Imk savo gultą ir eik!'" [12] Jie klausinėjo: „O kas tasai žmogus, kuris tau liepė: 'Imk ir eik'?" [13] Išgydytasis nežinojo, kas jis, kadangi Jėzus buvo pasitraukęs dėl minios, susirinkusios toje vietoje.

[14] Vėliau Jėzus jį sutiko šventykloje ir tarė: „Štai tu esi pasveikęs. Daugiau nebenusidėk, kad neatsitiktų kas blogesnio!" [15] Žmogus nuėjo ir pranešė žydams, kad jį išgydė Jėzus.

JĖZUS IR DANGAUS TĖVAS

[16] Žydai dėl to ir persekiojo Jėzų, kad jis taip darydavo šabo dieną. [17] O Jėzus jiems sakydavo: „Mano Tėvas darbuojasi lig šiolei, todėl ir aš darbuojuosi". [18] Užtat žydai dar labiau ieškojo progos jį nužudyti, nes jis ne tik nepaisydavo šabo, bet ir vadino Dievą savuoju Tėvu, tuo būdu lygindamas save su Dievu. [19] Į šį kaltinimą Jėzus jiems atsakė:

„Iš tiesų, iš tiesų sakau jums:
Sūnus nieko negali daryti iš savęs,
o vien tai, ką mato darant Tėvą;
nes ką jisai daro,
lygiai daro ir Sūnus.
[20] Tėvas gi myli Sūnų
ir parodo jam visa, ką pats daro.
Ir jam parodys dalykų,
dar didesnių už šituos,
kad jūs stebėsitės.
[21] Kaip Tėvas prikelia numirusius
ir juos atgaivina,
taip ir Sūnus grąžina gyvybę
kam tik panorėjęs.
[22] Ir nieko Tėvas neteisia,
bet visą teismą pavedė Sūnui,

23 kad visi gerbtų Sūnų,
kaip gerbia Tėvą.
Kas negerbia Sūnaus,
tas negerbia jį siuntusio Tėvo.
24 Iš tiesų, iš tiesų sakau jums:
kas mano žodžių klauso
ir mane atsiuntusį tiki,
tas turi amžinąjį gyvenimą
ir nepateks į teismą,
nes iš mirties yra perėjęs į gyvenimą.
25 Iš tiesų, iš tiesų sakau jums:
ateis valanda,— ir dabar jau yra,—
kada mirusieji išgirs Dievo Sūnaus balsą,
ir kurie išgirs, tie atgis.
26 Kaip Tėvas turi gyvybę pats savyje,
taip davė ir Sūnui turėti gyvybę pačiam savyje.
27 Jis taip pat suteikė jam galią teisti,
nes jis — Žmogaus Sūnus.
28 Nesistebėkite, kad ateis valanda,
kai visi gulintieji kapuose
išgirs jo balsą.
29 Kurie darė gera, prisikels gyventi,
kurie darė bloga,
prisikels stoti į teismą.
30 Iš savęs aš nieko negaliu daryti.
Aš teisiu, kaip girdžiu,
ir mano teismas teisingas,
nes aš ieškau ne savo valios,
bet valios to, kuris mane yra siuntęs".

TĖVO LIUDIJIMAS SŪNUI

31 „Jei tik aš pats apie save liudyčiau,
mano liudijimas nebūtų tikras.
32 Bet apie mane liudija kitas,
ir aš žinau
jo liudijimą apie mane esant tikrą.
33 Jūs buvote nusiuntę pasiuntinius pas Joną,

ir jis paliudijo tiesą.
[34] Aš nesigriebiu žmogaus liudijimo,
bet šitai kalbu tam,
kad jūs būtumėte išgelbėti.
[35] Jonas buvo degantis ir šviečiantis žiburys,
tačiau jūs panorėjote tik valandėlę
jo šviesa pasidžiaugti.
[36] Aš turiu aukštesnį liudijimą negu Jono:
tie darbai,
kuriuos man skyrė nuveikti Tėvas,—
patys darbai, kuriuos aš darau,—
liudija apie mane,
kad mane yra siuntęs Tėvas.
[37] Taip! Mane pasiuntęs Tėvas
paliudijo apie mane.
Bet jūs niekad nesate girdėję jo balso
nei regėję jo veido
[38] ir jo žodis jumyse nesilaiko,
nes jūs netikite tuo, kurį jis yra siuntęs.
[39] Jūs tyrinėjate Raštus,
nes manote juose rasią amžinąjį gyvenimą.
Tie Raštai ir liudija už mane,
[40] bet jūs nenorite ateiti pas mane,
kad turėtumėte gyvenimą“.

NETIKĖJIMO ŠAKNYS

[41] „Garbės iš žmonių aš nepriimu.
[42] Aš matau,
kad jūs neturite savyje Dievo meilės.
[43] Aš atėjau savo Tėvo vardu,
o jūs manęs nepriimate.
Jei kitas ateitų savuoju vardu,
tą jūs priimtumėte.
[44] Kaipgi jūs galite įtikėti,
jeigu vienas iš kito priimate garbę,
o tos garbės, kuri iš vieno Dievo ateina,
jūs neieškote.

[45] Nemanykite, kad aš jus kaltinsiu Tėvui!
Jūsų kaltintojas yra Mozė,
į kurį esate savo viltis sudėję.
[46] Jeigu jūs tikėtumėte Moze,
tai tikėtumėte ir manimi,
nes jis rašė apie mane.
[47] Kadangi jūs netikite jo raštais,
kaipgi patikėsite mano žodžiais?!“

ANTROSIOS VELYKOS

6

DUONOS PADAUGINIMAS
(Mk 6, 32—44; Lk 9, 10—17)

[1] Jėzus nuvyko anapus Galilėjos, arba Tiberiados, ežero. [2] Jį lydėjo didelė minia, nes žmonės matė stebuklus, kuriuos jis darė ligoniams. [3] Jėzus užkopė į kalną ir ten atsisėdo kartu su mokiniais. [4] Artėjo žydų šventė Velykos. [5] Pakėlęs akis ir pamatęs, kokia daugybė pas jį atėjusi, Jėzus paklausė Pilypą: „Kur pirksime duonos jiems pavalgydinti?“ [6] Jis klausė mėgindamas jį, nes pats žinojo, ką darysiąs. [7] Pilypas jam atsakė: „Už du šimtus denarų duonos neužteks, kad kiekvienas gautų bent gabalėlį“. [8] Vienas iš mokinių, Simono Petro brolis Andriejus, jam pasakė: [9] „Čia yra berniukas, kuris turi penkis miežinės duonos kepaliukus ir dvi žuvis. Bet ką tai reiškia tokiai daugybei!“ [10] Jėzus tarė: „Susodinkite žmones!“ Toje vietoje buvo daug žolės. Taigi jie susėdo, iš viso kokie penki tūkstančiai vyrų. [11] Tada Jėzus paėmė duoną, sukalbėjo padėkos maldą ir davė išdalyti visiems ten sėdintiems; taip pat ir žuvų, kiek kas norėjo. [12] Kai žmonės pavalgė, jis pasakė mokiniams: „Surinkite likusius kąsnelius, kad niekas nepražūtų“. [13] Taigi jie surinko ir iš penkių miežinės duonos kepalėlių pripylė dvylika pintinių gabaliukų, kurie buvo atlikę nuo valgiusiųjų. [14] Pamatę Jėzaus padarytą ženklą, žmonės sakė: „Jis tikrai yra tas pranašas, kuris turi ateiti į pasaulį“. [15] O Jėzus, supratęs, kad

jie ruošiasi pasigriebti jį ir paskelbti karaliumi, vėl pasitraukė pats vienas į kalną.

JĖZUS EINA VANDENIU

(Mt 14, 22—33; Mk 6, 45—52)

[16] Atėjus vakarui, mokiniai nusileido prie ežero, [17] sulipo į valtį ir plaukė kitapus ežero, į Kafarnaumą. Jau sutemo, o Jėzus vis dar nebuvo grįžęs pas juos. [18] Ežeras bangavo, nes pūtė smarkus vėjas. [19] Nusiyrę nuo kranto dvidešimt penkias—trisdešimt stadijų, jie pamato Jėzų, einantį ežero paviršiumi ir besiartinantį prie valties. Jie išsigando. [20] O jis sako: „Tai aš. Nebijokite!“ [21] Jie norėjo jį pasiimti į valtį, bet valtis netrukus priartėjo prie kranto, į kurį jie yrėsi.

JĖZUS KALBA APIE GYVYBĖS DUONĄ

[22] Minia, buvusi anoje pusėje, matė, kad ten tebuvo viena valtis ir kad Jėzus nebuvo įlipęs į valtį su mokiniais, o šie išplaukė vieni. [23] Rytojaus dieną iš Tiberiados atplaukė kitų valčių ir sustojo netoli vietos, kur žmonės buvo valgę Viešpaties palaimintos duonos. [24] Sužinoję, kad čia nėra nei Jėzaus, nei jo mokinių, žmonės lipo į valtis ir plaukė į Kafarnaumą, ieškodami Jėzaus. [25] Suradę jį kitapus ežero, jie klausinėjo: „Rabi, kada suspėjai čionai atvykti?“ [26] O Jėzus prabilo į juos:

„Iš tiesų, iš tiesų sakau jums:
jūs ieškote manęs ne todėl,
kad esate matę ženklų,
bet kad prisivalgėte duonos lig soties.
[27] Plušėkite ne dėl žūvančio maisto,
bet dėl išliekančio amžinajam gyvenimui!
Jo duos jums Žmogaus Sūnus,
kurį Tėvas — Dievas savo antspaudu yra pažymėjęs“.

[28] Jie paklausė: „Ką mums veikti, kad darytume Dievo darbus?“ [29] Jėzus atsakė: „Tai ir bus Dievo darbas: tikėkite tą, kurį jis siuntė“. [30] Jie dar klausė: „Tai kokį padarysi ženklą, kad pamatytume ir tave įtikėtume? Ką nuveiksi? [31] Antai mūsų tėvai tyruose valgė maną, kaip parašyta: *Jis davė jiems valgyti duonos iš dangaus*“. [32] Tada Jėzus tarė:

„Iš tiesų, iš tiesų sakau jums:
tai ne Mozė
davė jums duonos iš dangaus,
bet mano Tėvas
duoda jums iš dangaus tikrosios duonos.
[33] Dievo duona nužengia iš dangaus
ir duoda pasauliui gyvybę“.

[34] Tada jie ėmė prašyti: „Viešpatie, duok visuomet mums tos duonos!“ [35] Jėzus atsakė:

„Aš esu gyvybės duona!
Kas ateina pas mane,
niekuomet nebealks,
ir kas tiki mane,
niekuomet nebetrokš.
[36] Bet aš jums jau sakiau:
jūs mane regėjote ir netikite.
[37] Visi, kuriuos man duoda Tėvas,
ateis pas mane,
ir ateinančio pas mane
aš neatstumsiu,
[38] nes aš nužengiau iš dangaus
vykdyti ne savo valios,
bet valios to, kuris mane siuntė.
[39] O mano Siuntėjo valia reikalauja,
kad nepražudyčiau nė vieno,
kuriuos jis man pavedė,
bet kad prikelčiau juos paskutiniąją dieną.
[40] Tokia mano Tėvo valia,
kad kiekvienas, kuris regi Sūnų ir tiki jį,
turėtų amžinąjį gyvenimą;
todėl aš jį prikelsiu
paskutiniąją dieną“.

[41] Tada žydai ėmė murmėti, kad jis pasakęs: „Aš duona, nužengusi iš dangaus“. [42] Jie sakė: „Argi jis ne Jėzus, Juozapo sūnus?! Argi mes nepažįstame jo tėvo ir motinos? Kaip jis gali sakyti: 'Aš esu nužengęs iš dangaus'?“ [43] Jėzus jiems atsakė: „Liaukitės tarpusavyje murmėję!
[44] Niekas negali ateiti pas mane,

jei mane pasiuntęs Tėvas
jo nepatraukia;
ir tą aš prikelsiu paskutiniąją dieną.
[45] Pranašų parašyta:
Ir bus visi mokomi Dievo.
Kas išgirdo iš Tėvo ir pasimokė,
ateina pas mane.
[46] Bet tai nereiškia,
jog kas nors būtų Tėvą regėjęs;
tiktai kuris iš Dievo yra,
tas jį regėjo.
[47] Iš tiesų, iš tiesų sakau jums:
kas tiki, tas turi amžinąjį gyvenimą.
[48] Aš esu gyvybės duona.
[49] Jūsų tėvai dykumoje valgė maną ir mirė.
[50] O štai ši duona
yra nužengusi iš dangaus,
kad kas ją valgys, nemirtų.
[51] Aš esu gyvoji duona,
nužengusi iš dangaus.
Kas valgys šią duoną —
gyvens per amžius.
Duona, kurią aš duosiu,
yra mano kūnas už pasaulio gyvybę".

[52] Tuomet žydai ėmė tarp savęs ginčytis ir klausinėti: „Kaip jis gali mums duoti valgyti savo kūną?!" [53] O Jėzus jiems kalbėjo:

„Iš tiesų, iš tiesų sakau jums:
jei nevalgysite Žmogaus Sūnaus kūno
ir negersite jo kraujo,
neturėsite savyje gyvybės!
[54] Kas valgo mano kūną
ir geria mano kraują,
tas turi amžinąjį gyvenimą,
ir aš jį prikelsiu
paskutiniąją dieną.
[55] Mano kūnas tikrai yra valgis
ir mano kraujas tikrai yra gėrimas.
[56] Kas valgo mano kūną

ir geria mano kraują,
tas pasilieka manyje ir aš jame.
[57] Kaip mane yra siuntęs gyvasis Tėvas
ir aš gyvenu per Tėvą,
taip ir tas, kuris mane valgo,
gyvens per mane.
[58] Štai duona,
nužengusi iš dangaus!
Ji ne tokia,
kokią protėviai valgė ir mirė.
Kas valgo šią duoną — gyvens per amžius".
[59] Visa tai jis paskelbė mokydamas Kafarnaumo sinagogoje.

[60] Tai išgirdę daugelis jo mokinių sakė: „Kieti jo žodžiai, kas gali jų klausytis!" [61] Jėzus, žinodamas, kad mokiniai dėl to murma, paklausė: „Jus tai piktina? [62] O kas būtų, jei pamatytumėte Žmogaus Sūnų, užžengiantį ten, kur jis buvo pirmiau?!

[63] Dvasia teikia gyvybę,
o kūnas nieko neduoda.
Žodžiai, kuriuos jums kalbėjau,
yra dvasia ir gyvenimas.
[64] Bet kai kurie iš jūsų netiki".

Mat Jėzus iš pat pradžių žinojo, ir kas netiki, ir kas jį išduos. [65] Jis dar sakė: „Štai kodėl aš jums sakiau: niekas negali ateiti pas mane, jeigu jam nėra duota Tėvo".

[66] Nuo to meto nemaža jo mokinių pasitraukė ir daugiau su juo nebevaikščiojo.

PETRO IŠPAŽINIMAS

[67] Tada Jėzus paklausė Dvylika: „Gal ir jūs norite pasitraukti?" [68] Simonas Petras atsakė: „Viešpatie, pas ką mes eisime?! Tu turi amžinojo gyvenimo žodžius. [69] Mes įtikėjome ir pažinome, kad tu — Dievo Šventasis". [70] Jėzus jiems atsakė: „Argi ne aš išsirinkau jus, Dvylika? Tačiau ir tarp jūsų vienas yra velnias". [71] Jis turėjo omenyje Judą, Simono Iskarijoto sūnų. Šis, būtent vienas iš Dvylikos, turėjo jį išduoti.

PALAPINIŲ IŠKILMĖS

7

NEVIEŠA KELIONĖ Į JERUZALĘ

[1] Tada Jėzus vaikščiojo po Galilėją. Jis nenorėjo eiti Judėjon, nes žydai jo tykojo nužudyti.

[2] Artėjo žydų Palapinių šventė. [3] Jo broliai jam kalbėjo: „Keliauk iš čia į Judėją, kad tavo mokiniai pamatytų, kokius darbus tu darai. [4] Juk norėdamas iškilti viešumon, niekas neveikia slapčiomis. Jei darai tokius darbus, pasirodyk pasauliui". [5] (Mat netgi jo broliai juo netikėjo.) [6] Jėzus jiems atsakė: „Mano metas dar neatėjo, o jums metas visada tinkamas. [7] Pasaulis negali jūsų nekęsti, o manęs jis nekenčia, nes aš liudiju, kad jo darbai pikti. [8] Taigi jūs eikite sau į iškilmes. Aš į šitą šventę neisiu, nes mano metas dar neatėjo". [9] Tai pasakęs jis pasiliko Galilėjoje. [10] Kai jo broliai iškeliavo į šventę, tuomet ir jis išėjo, bet ne viešai, o tarsi slapčiomis. [11] Tuo tarpu iškilmėse žydai jo ieškojo klausinėdami: „O kur tasai?" [12] Apie jį taip pat ėjo kalbos miniose. Vieni sakė: „Jis geras!" Kiti neigė: „Visai ne. Jis tik klaidina žmones". [13] Bijodami žydų, visi privengė apie jį viešai kalbėti.

JĖZUS PASIRODO VIEŠAI

[14] Šventei įpusėjus, Jėzus atėjo į šventyklą ir ėmė mokyti. [15] Žydai stebėjosi ir sakė: „Iš kur jis išmano Raštą, visai nesimokęs?" [16] Jėzus jiems atsakė:

„Mano mokslas ne mano,
bet to, kuris yra mane siuntęs.
[17] Kas nori vykdyti jo valią,
supras, ar tas mokslas iš Dievo,
ar aš kalbu pats iš savo galvos.
[18] Kas iš savęs kalba,
ieško savo garbės.
O kuriam rūpi jo Siuntėjo šlovė,
tas tiesakalbis
ir nėra jame neteisybės.
[19] Argi Mozė jums nedavė Įstatymo?

Deja, niekas iš jūsų
Įstatymo nesilaiko.

Kodėl gi norite mane nužudyti?“ [20] Žmonės atsiliepė: „Ar velnias tave apsėdo?! Kas gi tyko tave nužudyti?“ [21] Jėzus jiems atsakė: „Aš padariau tik vieną darbą, ir jūs visi nustebote. [22] Mozė jums įsakė apipjaustymą,— nors jis kilęs ne iš Mozės, bet iš protėvių,— ir jūs apipjaustote šabo dieną. [23] Jei galima žmogų apipjaustyti šabo dieną, kad nebūtų sulaužytas Mozės Įstatymas, tai kodėl pykstate ant manęs, kad aš visą žmogų pagydžiau šabo dieną?! [24] Tad neteiskite pagal išorę, bet žiūrėkite teisingumo“.

GINČAS DĖL MESIJO KILMĖS

[25] Kai kurie Jeruzalės gyventojai klausinėjo: „Ar tik ne šitą nori nužudyti? [26] Štai jis viešai kalba, ir niekas jam nieko nesako. Gal vyresnybė įsitikino, jog jis Mesijas? [27] Tačiau mes žinome, iš kur jis kilęs. O kai ateis Mesijas, niekas nežinos, iš kur jis“. [28] Tuomet Jėzus, mokydamas šventykloje, garsiai šaukė:

„Išties jūs mane pažįstate
ir žinote, iš kur aš kilęs.
Ne pats nuo savęs atėjau,
bet tiesakalbis yra tas,
kuris mane atsiuntė,
o jūs jo nepažįstate.
[29] Aš jį pažįstu,
nes iš jo esu atėjęs
ir jis yra mane siuntęs“.

[30] Tuomet jie norėjo Jėzų suimti, bet nė vienas nepakėlė prieš jį rankos, nes dar nebuvo atėjusi jo valanda.

ARTĖJANTIS IŠSISKYRIMAS

[31] Daugelis iš minios įtikėjo jį ir kalbėjo: „Argi atėjęs Mesijas padarytų daugiau ženklų, kaip kad šitas yra padaręs?!“ [32] Fariziejai nugirdo žmones šitaip bešnekant apie jį, todėl aukštieji kunigai bei fariziejai pasiuntė sargybinius jo suimti.

[33] Tuomet Jėzus prabilo:
„Dar trumpą laiką būsiu su jumis.

Paskui iškeliausiu
pas tą, kuris mane siuntė.
[34] Jūs manęs ieškosite ir neberasite,
nes ten, kur aš būsiu,
jūs negalėsite nueiti".

[35] Žydai ėmė kalbėtis tarp savęs: „Kurgi jis žada keliauti, kad mes negalėsime jo rasti? Gal jis rengiasi išvykti pas žydus, išsiskirsčiusius tarp graikų, ir mokyti graikus? [36] Ką reiškia tie jo žodžiai: 'Jūs manęs ieškosite ir neberasite, nes ten, kur aš būsiu, jūs negalėsite nueiti'?"

NEPAVYKĘS KĖSINIMASIS SUIMTI JĖZŲ

[37] Paskutinę, iškilmingiausiąją šventės dieną Jėzus stovėjo ten ir šaukė: „Jei kas trokšta, teateina pas mane ir tegu geria.
[38] Kas mane tiki,—
kaip Raštas sako,—
iš jo vidaus plūs gyvojo vandens srovės".

[39] Jis kalbėjo apie Dvasią, kurią turės gauti įtikėjusieji. Mat Šventoji Dvasia dar nebuvo nužengusi, nes Jėzus dar nebuvo pašlovintas.

[40] Išgirdę tuos žodžius, kai kurie žmonės sakė: „Jis iš tiesų pranašas!" [41] Kiti tvirtino: „Jis Mesijas!" Dar kiti prieštaravo: „Nejaugi Mesijas būtų iš Galilėjos? [42] Argi Raštas nesako, jog Mesijas ateis iš *Dovydo palikuonių, iš Betliejaus* miestelio, kur yra buvęs Dovydas?" [43] Taigi minioje kilo nesutarimas dėl jo asmens. [44] Buvo tokių, kurie norėjo jį suimti, bet nė vienas nepakėlė prieš jį rankos.

[45] Taigi sargyba sugrįžo tuščiomis pas aukštuosius kunigus bei fariziejus, o tie klausė: „Kodėl neatvedėte?" [46] Sargybiniai atsiliepė: „Niekados žmogus nėra taip kalbėjęs!" [47] Fariziejai atsakė: „Gal jau ir jūs leidotės suvedžiojami? [48] Ar tiki jį bent vienas iš vyresnybės ar fariziejų? [49] Nebent tos prakeiktos padugnės, neišmanančios Įstatymo". [50] Tuomet prabilo vienas iš jų, Nikodemas, kuris pirmiau buvo aplankęs Jėzų: [51] „Ar leidžia mūsų Įstatymas pasmerkti žmogų, jeigu jis pirmiau neištardytas ir nėra žinoma, ką jis padaręs?" [52] Tada jie atsiliepė: „Gal ir tu iš Galilėjos? Patyrinėk ir pamatysi, kad joks pranašas nebuvo kilęs iš Galilėjos". [53] Ir taip jie išsivaikščiojo kas sau.

8

SUGAUTA NUSIDĖJĖLĖ IR KLASTINGI SKUNDIKAI

[1] Jėzus nuėjo į Alyvų kalną. [2] Auštant jis vėl pasirodė šventykloje. Visi žmonės rinkosi prie jo, o jis atsisėdęs juos mokė. [3] Tuomet Rašto aiškintojai ir fariziejai atvedė moterį, sugautą svetimaujant. Pastatė ją viduryje [4] ir kreipėsi į jį: „Mokytojau, ši moteris buvo nutverta svetimaujant. [5] Mozė mums Įstatyme yra liepęs tokias užmušti akmenimis. O tu ką pasakysi?“ [6] Jie tai sakė spęsdami jam pinkles, kad turėtų kuo apkaltinti. Bet Jėzus pasilenkęs ėmė pirštu rašyti ant žemės. [7] Jiems nesiliaujant kamantinėti, jis atsitiesė ir tarė: „Kas iš jūsų be nuodėmės, tegu pirmas sviedžia į ją akmenį“. [8] Ir vėl pasilenkęs rašė ant žemės. [9] Tai išgirdę jie vienas po kito ėmė trauktis šalin, pradedant nuo vyresniųjų. Pagaliau liko vienas Jėzus ir ten stovinti moteris. [10] Atsitiesęs Jėzus paklausė: „Moterie, kur jie pasidėjo? Niekas tavęs nepasmerkė?“ [11] Ji atsiliepė: „Niekas, Viešpatie“. Jėzus jai tarė: „Nė aš tavęs nepasmerksiu. Eik ir daugiau nebenusidėk“.

PASAULIO ŠVIESA

[12] Jėzus vėl prabilo:
„Aš — pasaulio šviesa.
Kas seka manimi,
nebevaikščios tamsybėse,
bet turės gyvenimo šviesą“.

[13] Fariziejai jam prikišo: „Tu pats apie save liudiji,— tavo liudijimas netikras“. [14] Jėzus jiems atsakė:
„Nors aš ir liudiju pats apie save,
mano liudijimas yra tikras,
nes aš žinau, iš kur esu atėjęs
ir kur einu.
O jūs nežinote, nei iš kur aš atėjęs,
nei kur einu.
[15] Jūs teisiate kūniškai,
o aš neteisiu nė vieno.
[16] Jeigu aš ir teisčiau,
mano sprendimas būtų teisingas,

nes aš ne vienas,
bet esu aš ir mane siuntęs Tėvas.
[17] Ir jūsų Įstatyme parašyta,
jog dviejų asmenų liudijimas tikras.
[18] Taigi liudiju aš pats apie save,
ir apie mane liudija mane atsiuntęs Tėvas“.
[19] Jie paklausė: „O kurgi tavo Tėvas?“ Jėzus atsakė:
„Jūs nepažįstate nei manęs,
nei manojo Tėvo.
Jei pažintumėte mane,
pažintumėte ir mano Tėvą“.
[20] Tuos žodžius jis pasakė mokydamas šventyklos iždinėje. Ir niekas jo nesuėmė, nes dar nebuvo atėjusi jo valanda.

ĮSPĖJIMAI PRIEŠAMS

[21] Jėzus vėl jiems kalbėjo:
„Aš pasitrauksiu,
o jūs ieškosite manęs
ir numirsite savo nuodėmėje.
Kur aš einu,
jūs negalite nueiti“.
[22] Tada žydai ėmė klausinėti: „Nejaugi jis ketina nusižudyti, kad sako: 'Kur aš einu, jūs negalite nueiti'?“
[23] Jėzus atsakė:
„Jūs esate iš pažemių,
o aš esu iš aukštybės.
Jūs — iš šio pasaulio,
o aš — ne iš šio pasaulio.
[24] Dėl to aš jums sakiau,
kad jūs numirsite savo nuodėmėse.
Tikrai! Jeigu jūs netikėsite, kad Aš Esu,—
jūs numirsite savo nuodėmėse“.
[25] Tuomet jie paklausė: „Kas gi tu toks esi?“ Jėzus atsakė:
„Kaip tik tas, ką aš jums sakau! —
[26] Daugel turėčiau apie jus kalbėti ir smerkti,
bet tiesakalbis yra mano Siuntėjas,
ir aš skelbiu pasauliui, ką iš jo girdėjau“.
[27] Tačiau jie nesuprato, kad jis kalbėjo jiems apie Tėvą.

[28] O Jėzus tęsė:
„Kai Žmogaus Sūnų būsite aukštyn iškėlę,—
suprasite, kad Aš Esu
ir kad nieko nedarau iš savęs,
bet skelbiu vien tai,
ko mane Tėvas išmokė.
[29] Mano Siuntėjas yra su manimi;
jis nepaliko manęs vieno,
nes visuomet darau, kas jam patinka".
[30] Taip jam kalbant, daugelis įtikėjo jį.

TIESA IR MELAS

[31] Jėzus kalbėjo įtikėjusiems jį žydams:
„Jei laikysitės mano mokslo,
jūs iš tikro būsite mano mokiniai;
[32] jūs pažinsite tiesą,
ir tiesa padarys jus laisvus".
[33] Jie atsakė: „Mes esame Abraomo palikuonys ir niekada niekam nevergavome. Kaipgi tu sakai: 'Tapsite laisvi'?" [34] Jėzus jiems tarė:
„Iš tiesų, iš tiesų sakau jums:
kiekvienas, kas daro nuodėmę,
yra nuodėmės vergas.
[35] Bet vergas neamžinai namuose lieka,
tik Sūnus lieka ten amžiams.
[36] Jei tad Sūnus jus išvaduos,
tai būsite iš tiesų laisvi.
[37] Aš žinau, kad jūs Abraomo vaikai.
Bet jūs norite mane nužudyti,
nes mano žodis netarpsta jumyse.
[38] Aš kalbu,
ką esu matęs pas Tėvą.
O jūs darote,
ką girdėjote iš savojo tėvo".
[39] Jie atsikirto: „Mūsų tėvas Abraomas!" Bet Jėzus tęsė toliau:
„Jei jūs būtumėte Abraomo vaikai,
darytumėte jo darbus.
[40] Deja, jūs norite nužudyti mane —

žmogų, kuris kalbėjo jums tiesą,
girdėtą iš Dievo.
Šitaip Abraomas nedarė!
[41] Jūs darote savojo tėvo darbus".
Jie atšovė: „Mes nesame pavainikiai ir turime vieną Tėvą — Dievą". [42] O Jėzus kalbėjo toliau:
„Jei Dievas būtų jūsų Tėvas,
jūs mylėtumėte mane,
nes aš iš Dievo išėjau ir čion atėjau.
Aš gi ne savo valia esu atėjęs,
bet jis yra mane siuntęs.
[43] Kodėl gi nesuprantate, ką jums sakau?
Ar ne todėl, kad negalite
mano žodžių klausyti?
[44] Jūsų tėvas — velnias,
ir jūs pasišovę tenkinti jo užgaidus.
Jis nuo pat pradžios buvo galvažudys
ir niekuomet nesilaikė tiesos,—
jame ir nėra buvę tiesos.
Skleisdamas melą,
jis kalba, kas jam sava,
nes jis melagis ir melo tėvas.
[45] O kadangi aš kalbu tiesą,
tai jūs ir netikite manimi.
[46] Kas iš jūsų gali įrodyti mane nusidėjus?
Jeigu tad tiesą sakau,
kodėl netikite manimi?
[47] Kas iš Dievo yra, tas Dievo žodžių klauso.
Jūs todėl neklausote,
kad nesate iš Dievo".
[48] Žydai atsiliepė: „Argi mes ne teisingai sakome, kad tu samarietis ir velnio apsėstas?!" [49] Jėzus jiems tarė:
„Aš nesu velnio apsėstas.
Aš tik gerbiu savo Tėvą,
o jūs niekinate mane.
[50] Aš neieškau sau garbės:
yra kas ieško ir teisia.
[51] Iš tiesų, iš tiesų sakau jums:

kas laikysis mano žodžio,
neragaus mirties per amžius“.

[52] Žydai jam atkirto: „Dabar mes žinome, kad tu velnio apsėstas. Juk numirė Abraomas ir pranašai, o tu tvirtini: 'Kas laikysis mano žodžio, tas neragaus mirties per amžius'. [53] Argi tu didesnis už mūsų tėvą Abraomą, kuris mirė? Pranašai irgi mirė. Kuo tu dediesi?“ [54] Jėzus atsakė:

„Jei aš save šlovinčiau,
manoji šlovė būtų niekai.
Bet yra mano Tėvas,
kuris mane šlovina,
kurį savo Dievu jūs vadinat.
[55] Tik jūs jo nepažįstate,
o aš jį pažįstu.
Jei sakyčiausi jo nepažįstąs,
būčiau lygus jums melagis.
Bet aš jį pažįstu
ir laikausi jo žodžio.
[56] Jūsų tėvas Abraomas džiūgavo,
kad matysiąs manąją Dieną;
jis ją išvydo ir džiaugėsi“.

[57] Tada žydai jam sakė: „Dar neturi nė penkiasdešimt metų ir esi regėjęs Abraomą?“ [58] Jėzus tarė:

„Iš tiesų, iš tiesų sakau jums:
pirmiau, negu gimė Abraomas,
Aš Esu!“

[59] Tuomet jie griebėsi akmenų, norėdami jį užmušti, bet Jėzus pasislėpė ir išėjo iš šventyklos.

9

NEREGIO IŠGYDYMAS

[1] Eidamas pro šalį, Jėzus pamatė žmogų, aklą gimusį. [2] Jo mokiniai paklausė: „Rabi, kas nusidėjo,— jis pats ar jo tėvai,— kad gimė neregys?“ [3] Jėzus atsakė: „Nei jis nenusidėjo, nei jo tėvai, bet jame turi apsireikšti Dievo darbai.

[4]Man reikia dirbti darbus to, kuris mane siuntė,
kolei diena.
Ateina naktis,
kada niekas negali darbuotis.
[5] Kol esu pasaulyje,
esu pasaulio šviesa!"

[6] Tai taręs jis spjovė žemėn, padarė purvo iš seilių, patepė juo neregio akis [7] ir tarė jam: „Eik ir nusiplauk Siloamo tvenkinyje". (Išvertus „Siloamas" reiškia: „Siųstasis".) Tasai nuėjo, nusiplovė ir sugrįžo regintis. [8] Kaimynai ir kiti žmonės, kurie matydavo jį elgetaujantį, klausė: „Ar čia ne tas, kuris sėdėdavo elgetaudamas?" [9] Vieni sakė: „Tai jis". Kiti: „Visai ne, tik į jį panašus". O jis atsakė: „Taip, tai aš". [10] Tada jie klausė jį: „O kaipgi atsivėrė tau akys?" [11] Jis išpasakojo: „Žmogus, vardu Jėzus, padarė purvo, patepė juo mano akis ir pasakė: 'Eik į Siloamą nusiprausti'. Aš nuėjau, nusiprausiau ir praregėjau". [12] Jie vėl klausė: „Kur jisai?" Šis atsakė: „Nežinau".

[13] Tuomet jie nusivedė buvusį neregį pas fariziejus. [14] O toji diena, kai Jėzus padarė purvo ir atvėrė akis, buvo šabas. [15] Fariziejai ėmė jį iš naujo kamantinėti, kaip jis praregėjęs. Jis paaiškino: „Jis patepė man akis purvu, aš nusiprausiau ir dabar regiu". [16] Kai kurie fariziejai kalbėjo: „Tas žmogus ne iš Dievo, nes nesilaiko šabo". O kiti sakė priešingai: „Kaip galėtų nusidėjėlis daryti tokius ženklus?!" Ir jų nuomonės nesutarė. [17] Tuomet jie ir vėl klausia buvusį neregį: „O ką tu manai apie vyrą, atvėrusį tau akis?" Šis atsakė: „Jis pranašas".

[18] Žydai nenorėjo tikėti, kad jis tikrai buvęs aklas ir praregėjęs. Jie liepė pašaukti praregėjusiojo gimdytojus. [19] ir ėmė juos tardyti: „Ar šitas jūsų sūnus, kurį sakote gimus aklą? Tai kaip jis dabar regi?" [20] Jo tėvai atsakė: „Mes žinome, kad jis mūsų sūnus ir kad jis yra gimęs aklas. [21] O kaip jis praregėjo, mes nežinome, nei kas jam atvėrė akis, nežinome. Klauskite jį patį, jis suaugęs ir pats tegu kalba už save". [22] Tėvai šitaip pasakė bijodami žydų. Mat žydai buvo nutarę, jog kas tik išpažintų Jėzų esant Mesiją, turėtų būti išmestas iš sinagogos. [23] Todėl jo tėvai pasakė: „Jis suaugęs, klauskite jį patį".

[24] Tada jie antrą kartą pasišaukė buvusį neregį ir pasakė: „Šlovink Dievą! Mes žinome, kad tas žmogus nusidėjėlis". [25] Jis atsiliepė: „Ar jis nusidėjėlis, aš nežinau. Viena žinau: buvau aklas, o dabar regiu". [26] Jie vėl klausė: „Ką jis tau darė? Kaip jis tau atvėrė akis?" [27] Šis at-

sakė: „Aš jau sakiau, tik jūs neklausote. Ką dar norite išgirsti? Gal ir jūs norite tapti jo mokiniais?“ [28] Tada jie išplūdo jį sakydami: „Tai tu esi jo mokinys, o mes — Mozės mokiniai. [29] Mes žinome, kad Mozei yra kalbėjęs Dievas, o iš kur šitas, mes nežinome“. [30] Žmogus jiems atsakė: „Tai tikrai nuostabu, kad jūs nežinote, iš kur jis. O juk jis man atvėrė akis! [31] Žinome, kad Dievas neišklauso nusidėjėlių. Jis išklauso tik savo garbintojus, kurie vykdo jo valią. [32] Nuo amžių negirdėta, kad kas būtų atvėręs aklo gimusio akis! [33] Jei šitas nebūtų iš Dievo, jis nebūtų galėjęs nieko panašaus padaryti“. [34] Jie užriko ant jo: „Tu visas gimęs nuodėmėse ir dar nori mus mokyti?!“ Ir išvarė jį lauk. [35] Jėzus sužinojo, kad jie buvo išvarę jį lauk, ir susitikęs paklausė jį: „Ar tiki Žmogaus Sūnų?“ [36] Šis atsakė: „O kas jis, Viešpatie, kad jį tikėčiau?“ [37] Jėzus tarė: „Tu jau esi jį matęs, ir dabar jis su tavimi kalba“. [38] Žmogus sušuko: „Tikiu, Viešpatie!“— ir parpuolęs pagarbino jį. [39] O Jėzus prabilo:

„Aš atėjau į šį pasaulį daryti teismo,—
kad neregiai praregėtų,
o regintieji apaktų“.

[40] Prie jo esantys fariziejai tai išgirdę paklausė: „Tai gal ir mes akli?“ [41] Jėzus atsakė:

„Jei būtumėte akli,
neturėtumėte nuodėmės,
bet štai jūs sakote: ’Mes neakli!’—
taigi jūs kalti“.

10

GERASIS GANYTOJAS
(Ps 22, 1—3)

[1] „Iš tiesų, iš tiesų sakau jums: kas neina pro vartus į avių gardą, bet įkopia pro kur kitur, tas vagis ir plėšikas. [2] O kas pro vartus ateina, tas avių ganytojas. [3] Jam sargas atkelia vartus ir avys klauso jo balso. Jis šaukia savąsias avis vardais ir jas išsiveda. [4] Išsivaręs visas saviškes, jis eina priešakyje, o avys paskui jį seka, nes pažįsta jo balsą. [5] Paskui svetimą jos neseks, bet nuo jo bėgs, nes nepažįsta svetimųjų balso“.

[6] Jėzus pasakė jiems tą palyginimą, bet jie nesuprato, ką tai reiškia.
[7] O Jėzus kalbėjo toliau:
„Iš tiesų, iš tiesų sakau jums:
aš — avių vartai.
[8] Visi, kurie pirma manęs atėjo,
buvo vagys, plėšikai,
todėl neklausė jų avys.
[9] Aš esu vartai.
Jei kas eis per mane, bus išgelbėtas.
Jis įeis ir išeis,
ir ganyklą sau ras.
[10] Vagis ateina
vien tik vogti, žudyti, naikinti.
Aš atėjau,
kad žmonės turėtų gyvenimą,—
kad apsčiai jo turėtų.
[11] Aš — gerasis ganytojas.
Geras ganytojas
už avis guldo gyvybę.
[12] Samdinys, ne ganytojas,
kuriam avys ne savos,
pamatęs sėlinantį vilką,
palieka avis ir pabėga,
o vilkas puola jas ir išvaiko.
[13] Samdinys pabėga, nes jis samdinys,
jam avys nerūpi.
[14] Aš — gerasis ganytojas:
aš pažįstu savąsias
ir manosios pažįsta mane,
[15] kaip mane pažįsta Tėvas
ir aš pažįstu Tėvą.
Už avis aš guldau savo gyvybę.
[16] Ir kitų avių dar turiu,
kurios ne iš šios avidės;
ir jas man reikia atvesti;
jos klausys mano balso,
ir bus viena kaimenė, vienas ganytojas.
[17] Tėvas myli mane,

nes aš guldau savo gyvybę,
kad ir vėl ją pasiimčiau.
[18] Niekas neatima jos iš manęs,
bet aš pats ją laisvai atiduodu.
Aš turiu galią ją atiduoti
ir turiu galią vėl ją atsiimti;
tokį priesaką aš esu gavęs
iš savojo Tėvo".

[19] Tarp žydų vėl kilo nesutarimas dėl šitų žodžių. [20] Daugelis sakė: „Jis velnio apsėstas ir šėlsta. Kam jo klausote?" [21] Kiti tvirtino: „Tai ne apsėstojo kalbos. Argi gali velnias atverti neregiams akis?!"

ŠVENTYKLOS PAŠVENTINIMO IŠKILMĖS

JĖZUS APIE SAVO DIEVYSTĘ

[22] Jeruzalėje buvo Šventyklos pašventinimo iškilmė. Buvo žiema. [23] Jėzus vaikščiojo šventykloje, po Saliamono stoginę. [24] Ten jį apspito žydai ir ėmė klausinėti: „Kaip ilgai laikysi mus abejonėse? Jeigu esi Mesijas, pasakyk mums atvirai!" [25] Jėzus jiems atsakė:

„Aš jums pasakiau, tik jūs netikite.
Mano darbai, kuriuos aš darau
savo Tėvo vardu,
liudija apie mane.
[26] Bet jūs netikite,
nes jūs — ne manosios avys.
[27] Manosios avys klauso mano balso;
aš jas pažįstu, ir jos seka paskui mane.
[28] Aš joms duodu amžinąjį gyvenimą;
jos nežus per amžius
ir niekas jų neišplėš iš mano rankos.
[29] Tėvas, kuris man jas davė,
yra aukščiau už viską,
ir niekas jų neišplėš
iš Tėvo rankos.
[30] Aš ir Tėvas esame viena".

[31] Ir vėl žydai stvėrėsi akmenų, norėdami jį užmušti. [32] O Jėzus paklausė juos: „Tėvo valia esu jums padaręs daug gerų darbų. Už kurį gerą darbą jūs užmušite mane?“ [33] Žydai jam atsakė: „Ne už gerą darbą užmušime, bet už piktžodžiavimą, kad tu, būdamas žmogus, dediesi Dievu“.

[34] Jėzus atsakė:
„Argi jūsų Įstatyme nėra parašyta:
Aš tariau: jūs esat dievai!?
[35] Taigi [Įstatymas] vadina dievais tuos,
kuriems skirtas Dievo žodis,
ir Raštas negali būti panaikintas.
[36] Kaip tad jūs galite sakyti
tam, kurį Tėvas pašventino ir siuntė pasaulin:
'Tu piktžodžiauji',
kai jis pareiškė:
'Aš — Dievo Sūnus!'?
[37] Jei aš nedarau savo Tėvo darbų,—
netikėkite manimi!
[38] O jeigu darau ir manimi netikite,—
tikėkite darbais,
kad pažintumėte ir suprastumėte,
jog Tėvas manyje ir aš jame“.
[39] Jie dar kartą mėgino jį suimti, bet jis ištrūko jiems iš rankų.

JĖZUS PERĖJOJE

[40] Jėzus vėl pasitraukė anapus Jordano, kur pradžioje Jonas buvo krikštijęs, ir apsistojo tenai. [41] Daugelis ėjo pas jį ir kalbėjo: „Jonas, tiesa, nepadarė nė vieno ženklo, bet ką jis pasakė apie šitą žmogų, buvo teisybė“. [42] Ir daugelis įtikėjo jį tame krašte.

11

LOZORIAUS PRIKĖLIMAS IŠ NUMIRUSIŲ

[1] Buvo vienas ligonis, Lozorius iš Betanijos kaimo, kur gyveno Marija ir jos sesuo Morta. [2] Marija buvo toji pati moteris, kuri pa-

tepė Viešpatį kvepalais ir nušluostė plaukais jo kojas. Jos brolis Lozorius dabar sirgo. [3] Seserys nusiuntė jam žinią: „Viešpatie! Tas, kurį tu myli, serga!" [4] Tai išgirdęs Jėzus tarė: „Šita liga ne mirčiai, bet Dievo garbei,— kad būtų pašlovintas Dievo Sūnus".

[5] Jėzus mylėjo Mortą, jos seserį ir Lozorių. [6] Vis dėlto išgirdęs, kad tasai serga, jis dar dvi dienas užtruko ten, kur viešėjo, [7] ir tik tada pasakė mokiniams: „Eikime vėl į Judėją!" [8] Mokiniai jam atsakė: „Rabi, ką tik žydai kėsinosi užmušti tave akmenimis, o tu vėl ten eini?" [9] Jėzus tarė:

„Argi ne dvylika valandų turi diena?!
Kas vaikščioja dieną, tas nesuklumpa,
nes mato šio pasaulio šviesą.
[10] O kas vaikščioja naktį, suklumpa,
nes jam trūksta šviesos".

[11] Tai pasakęs pridūrė: „Mūsų bičiulis Lozorius užmigo, bet aš eisiu jo pažadinti". [12] Mokiniai atsiliepė: „Viešpatie, jeigu užmigo, pasveiks". [13] Jėzus kalbėjo apie jo mirtį, o jie manė, kad jis kalbėjęs apie poilsio miegą. [14] Pagaliau Jėzus atvirai jiems pasakė: „Lozorius mirė. [15] Bet aš džiaugiuosi, kad ten nebuvau,— dėl jūsų, kad jūs įtikėtumėte. Tad eikime pas jį". [16] Tuomet Tomas, vadinamas Dvyniu, tarė kitiems mokiniams: „Eikime ir mes numirti su juo!"

[17] Atėjęs Jėzus rado Lozorių jau keturias dienas išgulėjusį kapo rūsyje. [18] O Betanija buvo arti Jeruzalės — maždaug penkiolikos stadijų atstu. [19] Daug žydų buvo atėję pas Mariją ir Mortą paguosti jų dėl brolio mirties. [20] Morta, išgirdusi, kad ateinąs Jėzus, išėjo jo pasitikti. Marija liko namie. [21] Morta tarė Jėzui: „Viešpatie, jei būtum čia buvęs, mano brolis nebūtų miręs. [22] Bet ir dabar žinau: ko tik paprašysi Dievą, Dievas tau duos". [23] Jėzus jai pasakė: „Tavo brolis prisikels!" [24] Morta atsiliepė: „Aš žinau, jog jis prisikels paskutinę dieną, mirusiems keliantis". [25] Jėzus jai tarė:

„Aš esu prisikėlimas ir gyvenimas.
Kas tiki mane,—
nors ir numirtų, bus gyvas.
[26] Ir kiekvienas, kuris gyvena ir tiki mane,
neragaus mirties per amžius.
Ar tai tiki?"

[27] Ji atsakė: „Taip, Viešpatie! Aš tikiu, jog tu Mesijas, Dievo Sūnus, kuris turi ateiti į šį pasaulį".

[28] Tai pasakiusi ji nuėjo ir pasišaukė savo seserį Mariją, slapčiomis jai pranešdama: „Mokytojas atėjo ir šaukia tave". [29] Išgirdusi ši greitai pakilo ir nuėjo pas jį. [30] O Jėzus dar nebuvo įžengęs į kaimą, bet tebebuvo toje vietoje, kur jį pasitiko Morta. [31] Kai žydai, buvę su Marija namuose ir ją guodę, pamatė ją skubiai keliantis ir išeinant, jie nusekė paskui manydami, kad ji einanti pas kapą išsiverkti. [32] O Marija, atėjusi ten, kur buvo Jėzus, ir jį pamačiusi, puolė jam po kojų sakydama: „Viešpatie, jei būtum čia buvęs, mano brolis nebūtų miręs". [33] Pamatęs ją verkiančią ir kartu atėjusius žydus verkiančius, Jėzus labai susigraudino ir susijaudinęs [34] paklausė: „Kur jį palaidojote?" Jie atsakė: „Viešpatie, eik ir pažiūrėk". [35] Jėzus pravirko. [36] Tada žydai ėmė kalbėti: „Štai kaip jis jį mylėjo!" [37] O kiti sakė: „Argi tas, kuris atvėrė neregiui akis, negalėjo padaryti, kad šitas nemirtų?"

[38] Ir vėl susigraudinęs Jėzus atėjo pas kapą. Tai buvo ola, užrista akmeniu. [39] Jėzus tarė: „Nuriskite akmenį!" Mirusiojo sesuo Morta įspėjo: „Viešpatie, jau dvokia. Jau keturios dienos, kaip jis miręs". [40] Jėzus jai tarė: „Argi nesakiau: jei tikėsi, pamatysi Dievo šlovę?!" [41] Jie nurito akmenį. Jėzus pakėlė akis aukštyn ir prabilo:

„Tėve, dėkoju tau,
kad mane išklausei.
[42] Aš žinojau, kad visuomet mane išklausai.
Tačiau tai sakau dėl čia esančiųjų,
kad jie įtikėtų,
jog tu esi mane siuntęs".

[43] Tai pasakęs jis galingu balsu sušuko: „Lozoriau, išeik!" [44] Ir numirėlis išėjo iš kapo. Jo rankos ir kojos dar buvo suvystytos aprišalais, o veidas apvyniotas drobule. Jėzus jiems įsakė: „Atraišiokite jį ir leiskite jam eiti".

NUSPRENDŽIAMA JĖZŲ NUŽUDYTI

[45] Daugelis žydų, kurie buvo atėję pas Mariją ir matė, ką Jėzus padarė, įtikėjo jį. [46] Bet kai kurie nuėjo pas fariziejus ir pranešė jiems, ką Jėzus padaręs. [47] Tuomet aukštieji kunigai ir fariziejai sušaukė teismo tarybą ir svarstė: „Ką darysime? Šitas žmogus daro daug stebuklų. [48] Jei taip jį paliksime, visi įtikės jį; ateis romėnai ir sunaikins šventąją vietą bei mūsų tautą". [49] Vienas iš jų — Kajafas, tais metais vyriausiasis kunigas — jiems tarė: „Jūs nieko neišmanote [50] ir

nepagalvojate, jog jums geriau, kad vienas žmogus mirtų už tautą, o ne visa tauta žūtų“. [51] Jis tai pasakė ne iš savęs, bet būdamas tų metų vyriausiasis kunigas pranašavo, jog Jėzui reikės mirti už tautą, [52] ir ne tik už tautą, bet tam, kad suburtų į vienybę išsklaidytuosius Dievo vaikus. [53] Nuo tos dienos jie buvo tvirtai pasiryžę jį nužudyti.

[54] Todėl Jėzus daugiau nebevaikščiojo viešai tarp žydų, bet pasitraukė iš ten į vietovę dykumos pakraštyje, į miestelį, vadinamą Efraimu. Ten jis ir apsistojo kartu su mokiniais.

PASKUTINĖS VELYKOS

Priešvelykis

ARTINASI VELYKŲ IŠKILMĖS

[55] Artinosi žydų Velykos. Daug žmonių iš viso krašto prieš Velykas traukė į Jeruzalę apsivalyti. [56] Jie ieškojo Jėzaus ir stoviniuodami šventykloje kalbėjosi: „Kaip jūs manote? Nejaugi jis nebeateis į iškilmes?!“ [57] Mat aukštieji kunigai ir fariziejai išleido įsakymą, kad žinantys praneštų, kur jis esąs, kad būtų galima jį suimti.

12

VAIŠĖS BETANIJOJE
(Mt 26, 6—13; Mk 14, 3—9)

[1] Šešioms dienoms belikus iki Velykų, Jėzus atėjo į Betaniją, kur gyveno jo prikeltasis iš numirusių Lozorius. [2] Ten buvo jam iškeltos vaišės. Morta tarnavo, o Lozorius kartu su svečiais vaišinosi prie stalo. [3] Paėmusi svarą brangių tepalų iš gryno nardo, Marija patepė Jėzui kojas ir nušluostė jas savo plaukais. Namai pakvipo tepalais. [4] Vienas iš jo mokinių, Judas Iskarijotas, kuris turėjo jį išduoti, pasakė: „Kodėl to tepalo neparduoda už tris šimtus denarų ir pinigų neatiduoda vargšams?!“ [6] Jis taip sakė ne kad jam būtų rūpėję vargšai, bet kad pats buvo vagis ir turėdamas rankose kasą grobstė įplaukas. [7] O Jėzus tarė: „Palik ją ramybėje. Ji tai laikė mano laidotuvių die-

nai. [8] Vargšų jūs visada turite su savimi, o mane ne visuomet turėsite".

LIAUDIS IEŠKO JĖZAUS

[9] Daug žydų sužinojo jį tenai esant ir atėjo ne tik dėl Jėzaus, bet taip pat pamatyti Lozoriaus, kurį jis prikėlė iš numirusių. [10] Aukštieji kunigai dabar nusprendė nužudyti ir Lozorių, [11] nes daugybė žydų per jį atsitraukė nuo jų ir įtikėjo Jėzų.

MESIJO ĮŽENGIMAS Į JERUZALĘ

[12] Rytojaus dieną gausiai susirinkusi į šventes minia sužinojo, kad Jėzus ateinąs į Jeruzalę. [13] Žmonės pasiėmė palmių šakų ir išėjo jo pasitikti garsiai šaukdami:

„*Osana!*
Garbė tam, kuris ateina Viešpaties vardu —
Izraelio Karaliui!"

[14] Jėzus, gavęs asiliuką, užsėdo ant jo, kaip parašyta:

[15] *Nebijok, Siono kalno dukra:*
štai atvyksta tavo karalius,
jis joja ant asilaičio!

[16] Iš pradžių mokiniai šito nesuprato, bet kai Jėzus buvo pašlovintas, atsiminė, kad tai buvo apie jį parašyta ir jie buvo jam tai padarę. [17] Taigi dabar liudijo apie jį minia, buvusi su juo, kai jis pašaukė Lozorių iš kapo ir prikėlė iš numirusių. [18] Žmonės todėl ir išėjo jo pasitikti, kad buvo girdėję jį padarius tą ženklą. [19] O fariziejai kalbėjo vieni kitiems: „Žiūrėkite, jūs nieko negalite padaryti. Štai visas pasaulis eina paskui jį!"

JĖZUS APIE SAVO KANČIĄ IR IŠAUKŠTINIMĄ

[20] Tarp atėjusių per šventes Dievo pagarbinti buvo ir graikų. [21] Jie kreipėsi į Pilypą, kilusį iš Galilėjos miesto Betsaidos, prašydami: „Gerbiamasis, mes norėtume pamatyti Jėzų!" [22] Pilypas nuėjo ir pasakė Andriejui, paskui jie abu — Andriejus ir Pilypas — atėję pranešė Jėzui. [23] O Jėzus jiems tarė:

„Atėjo valanda,
kad būtų pašlovintas Žmogaus Sūnus.

[24] Iš tiesų, iš tiesų sakau jums:
jei kviečių grūdas
nekris į žemę ir neapmirs,
jis pasiliks vienas,
o jei apmirs, jis duos gausių vaisių.
[25] Kas myli savo gyvybę, ją pražudys,
o kas nekenčia savo gyvybės šiame pasaulyje,
išsaugos ją amžinajam gyvenimui.
[26] Kas nori man tarnauti, tegul seka paskui mane:
kur aš esu, ten bus ir mano tarnas.
Kas man tarnaus,
tą pagerbs mano Tėvas.
[27] Dabar mano siela sukrėsta.
Ir ką aš pasakysiu:
'Tėve, gelbėk mane nuo šios valandos!'?
Bet juk tam aš ir atėjau į šią valandą.
[28] Tėve, pašlovink savo vardą!"

Tuomet iš dangaus ataidėjo balsas: „Aš jį pašlovinau ir dar pašlovinsiu!" [29] Aplink stovinti minia tai išgirdus sakė griaustinį sugriaudus. Kai kurie tvirtino: „Angelas jam kalbėjo". [30] O Jėzus atsakė: „Ne dėl manęs, o dėl jūsų pasigirdo tas balsas.

[31] Dabar teisiamas šitas pasaulis.
Dabar šio pasaulio kunigaikštis
bus išmestas laukan.
[32] O aš,
kai būsiu pakeltas nuo žemės,
visus patrauksiu prie savęs".

[33] Jis tai pasakė nurodydamas, kokia mirtimi jam reikės mirti. [34] O žmonės jam sakė: „Mes girdėjome iš Įstatymo, kad Mesijas pasiliks per amžius. Kodėl tu sakai, kad Žmogaus Sūnus turės būti iškeltas aukštyn? Kas gi tas Žmogaus Sūnus?" [35] Jėzus atsakė:

„Jau nebeilgai šviesa bus tarp jūsų.
Vaikščiokite, kol turite šviesą,
kad neužkluptų jūsų tamsa.
Kas vaikščioja tamsoje,
tas nežino, kur eina.
[36] Kol turite šviesą, tikėkite ją,
kad taptumėte šviesos vaikais".

Tai pasakęs Jėzus pasišalino ir pasislėpė nuo jų.

PASIUNTINYBĖS APŽVALGA

[37] Nors Jėzus jų akivaizdoje padarė tiek daug ženklų, tačiau jie juo netikėjo. [38] Išsipildė pranašo Izaijo žodžiai: *Viešpatie, kas patikėjo mūsų skelbimu ir kam buvo apreikšta Viešpaties rankos galybė?* [39] Jie neįstengė tikėti, nes, anot Izaijo: [40] *Jis apakino jiems akis ir sukietino širdį, kad nematytų akimis ir nesuvoktų širdimi,— kad neatsiverstų ir aš jų nepagydyčiau.* [41] Izaijas tai pasakė, nes regėjo jo šlovę ir kalbėjo apie jį. [42] Vis dėlto įtikėjo Jėzų net daugelis iš vyresnybės, tačiau dėl fariziejų viešai jo neišpažino, kad nebūtų pašalinti iš sinagogos. [43] Deja, žmonių pagarbą jie brangino labiau už Dievo garbę.

[44] O Jėzus garsiai šaukė:
„Kas mane tiki, tiki ne mane,
bet tą, kuris mane siuntė.
[45] Ir kas mane mato,
mato tą, kuris mane siuntė.
[46] Aš atėjau į pasaulį kaip šviesa,
kad visi, kurie mane tiki, neliktų patamsyje.
[47] Kas klausys mano žodžių,
bet jų nesilaikys,
to aš neteisiu, nes atėjau
ne teisti pasaulio, bet gelbėti.
[48] Kas mane niekina ir mano žodžių nepriima,
tas jau turi savo teisėją:
pats žodis, kurį aš kalbėjau,
nuteis jį paskutiniąją dieną.
[49] Aš juk kalbėjau ne iš savęs,—
Tėvas, kuris mane siuntė, davė man priesaką,
ką aš turiu sakyti, ką skelbti.
[50] Ir dar aš žinau,
kad jo priesakas — tai amžinasis gyvenimas.
Tad ką aš kalbu,
skelbiu taip, kaip Tėvas man yra sakęs“.

Paskutinė vakarienė

13

JĖZUS PLAUNA MOKINIAMS KOJAS

[1] Tai buvo prieš Velykų šventes. Jėzus, žinodamas, jog atėjo valanda jam iš šio pasaulio keliauti pas Tėvą, ir mylėdamas savuosius pasaulyje, parodė jiems savo meilę iki galo.

[2] Vakarieniaujant, kai velnias jau buvo įkvėpęs Simono Iskarijoto sūnaus Judo širdin sumanymą išduoti jį, [3] žinodamas, kad Tėvas yra visa atidavęs į jo rankas, kad jis išėjęs iš Dievo ir einąs pas Dievą, [4] Jėzus pakyla nuo stalo, nusivelka viršutinius drabužius ir persijuosia rankšluosčiu. [5] Paskui įsipila vandens į praustuvą ir ima mazgoti mokiniams kojas bei šluostyti jas rankšluosčiu, kuriuo buvo persijuosęs.

[6] Taip jis prieina prie Simono Petro. Šis jam sako: „Viešpatie, nejau tu mazgosi man kojas!“ [7] Jėzus jam atsakė: „Tu dabar nesupranti, ką aš darau, bet vėliau suprasi“. [8] Petras atsiliepė: „Tu nemazgosi man kojų per amžius!“ Jėzus jam sako: „Jei tavęs nenumazgosiu, neturėsi dalies su manimi“. [9] Tada Simonas Petras sušuko: „Viešpatie, ne tik mano kojas, bet ir rankas, ir galvą!“ [10] Jėzus į tai atsakė: „Kas išsimaudęs, tam nėra reikalo praustis, nebent kojas nusimazgoti, nes jis visas švarus. Ir jūs esate švarūs, deja, ne visi“. [11] Jis mat žinojo apie savo išdavėją ir todėl pasakė: „Jūs ne visi švarūs“.

[12] Numazgojęs mokiniams kojas, jis užsivilko drabužius ir sugrįžęs prie stalo paklausė: „Ar suprantate, ką jums padariau? [13] Jūs vadinate mane ’Mokytoju’ ir ’Viešpačiu’ ir gerai sakote, nes aš toks ir esu. [14] Jei tad aš — Viešpats ir Mokytojas — numazgojau jums kojas, tai ir jūs turite vieni kitiems kojas mazgoti. [15] Aš jums daviau pavyzdį, kad ir jūs darytumėte, kaip aš jums dariau.

[16] Iš tiesų, iš tiesų sakau jums:
tarnas ne didesnis už savo šeimininką
ir pasiuntinys ne didesnis už savo siuntėją.

[17] Jeigu tai suprantate, būsite palaiminti taip elgdamiesi. [18] Deja, tai sakau ne apie visus jus. Aš žinau, ką esu išsirinkęs, bet turi išsipildyti Rašto žodžiai: *Tas, kuris valgė mano duoną, taikėsi mane sutrypti.*

[19] Sakau jums jau dabar, prieš įvykstant,
kad įvykus tikėtumėte, jog Aš Esu.
[20] Iš tiesų, iš tiesų sakau jums:
kas priima mano pasiuntinį,
tas priima mane,
o kas mane priima,
priima tą, kuris mane yra siuntęs".

ĮSPĖJIMAS APIE IŠDAVYSTĘ

[21] Tai pasakęs Jėzus labai susijaudino ir tarė: „Iš tiesų, iš tiesų sakau jums: vienas iš jūsų išduos mane!" [22] Mokiniai ėmė žvalgytis į kits kitą spėliodami, kurį jis turįs omenyje. [23] Vienas mokinys, kurį Jėzus mylėjo, buvo prisiglaudęs prie Jėzaus krūtinės. [24] Simonas Petras pamojo jam ir pašnibždėjo: „Sužinok, apie kurį jis kalba". [25] Šisai, pasilenkęs prie Jėzaus krūtinės, paklausė: „Kas jis, Viešpatie?" [26] Jėzus atsiliepė: „Tai tas, kuriam padažęs paduosiu kąsnį". Ir pamirkęs kąsnį dubenyje, jis padavė Judui, Simono Iskarijoto sūnui. [27] Kai šis nurijo kąsnį, įėjo į jį šėtonas. O Jėzus jam sako: „Ką darai, daryk greičiau!" [28] Nė vienas iš sėdinčių už stalo nesuprato, kodėl jis taip pasakė. [29] Kadangi Judo žinioje buvo kasa, kai kurie pamanė, jog Jėzus jam įsakęs: „Nupirk, ko mums reikia šventėms" ar liepęs ką duoti vargšams. [30] Tad anas nurijęs kąsnį tuojau išėjo. Buvo naktis.
[31] Jam pasišalinus Jėzus prabilo:
„Dabar Žmogaus Sūnus pašlovintas
ir Dievas pašlovintas per jį.
[32] O jeigu Dievas pašlovintas per jį,
tai Dievas pašlovins jį pas save,—
bematant jį pašlovins".

ATSISVEIKINIMO KALBOS

[33] „Vaikeliai,
aš jau nebeilgai būsiu su jumis.
Jūs ieškosite manęs,
bet sakau jums tą patį, ką esu žydams pasakęs:
kur aš išeinu, jūs negalite eiti...

[34] Aš jums duodu naują įsakymą,
kad jūs vienas kitą mylėtumėte:
kaip aš jus mylėjau,
kad ir jūs taip mylėtumėte vienas kitą!
[35] Iš to visi pažins,
kad esate mano mokiniai,
jei mylėsite vieni kitus".
[36] Simonas Petras jį paklausė: „Kur eini, Viešpatie?" Jėzus atsakė: „Kur aš einu, tu dabar negali manęs palydėti, bet vėliau palydėsi". [37] Petras vėl klausė: „Viešpatie, kodėl gi negaliu dabar tavęs lydėti? Aš ir gyvybę už tave guldysiu!" [38] Jėzus atsakė: „Tu guldysi už mane gyvybę? Iš tiesų, iš tiesų sakau tau: dar gaidžiams nepragydus, tu tris kartus manęs išsiginsi!"

14

[1] „Tegul neišsigąsta jūsų širdys!
Tikite Dievą — tikėkite ir mane!
[2] Mano Tėvo namuose daug buveinių.
Jeigu taip nebūtų, argi būčiau pasakęs:
'Einu jums vietos paruošti'?
[3] Kai nuėjęs paruošiu,
vėl sugrįšiu ir jus pas save pasiimsiu,
kad jūs būtumėte ten, kur ir aš.
[4] Kur aš einu, jūs žinote kelią".
[5] Tomas jam sako: „Viešpatie, mes nežinome, kur tu eini, tai kaipgi žinosime kelią?" [6] Jėzus jam sako:
„Aš esu kelias, tiesa ir gyvenimas.
Niekas nenueina pas Tėvą
kitaip, kaip tik per mane.
[7] Jeigu pažinote mane,
tai pažinsite ir mano Tėvą.
Jau dabar jį pažįstate ir esate matę".
[8] Pilypas jam sako: „Viešpatie, parodyk Tėvą, ir bus mums gana". [9] Jėzus taria: „Jau tiek laiko esu su jumis, ir tu, Pilypai, vis dar manęs nepažįsti!

Kas yra matęs mane, yra matęs Tėvą!
Tad kaip tu gali sakyti:
'Parodyk mums Tėvą'?
[10] Nejau tu netiki,
kad aš esu Tėve ir Tėvas yra manyje?!
Žodžius, kuriuos jums kalbu, ne iš savęs kalbu.
Manyje esantis Tėvas daro savuosius darbus.
[11] Tikėkite manimi,
kad aš esu Tėve ir Tėvas manyje.
Tikėkite bent dėl pačių darbų!
[12] Iš tiesų, iš tiesų sakau jums:
kas mane tiki, darys darbus, kuriuos aš darau,
ir dar už juos didesnių,
nes aš keliauju pas Tėvą.
[13] Ir ko tik prašysite dėl mano vardo,
aš padarysiu,
kad Tėvas būtų pašlovintas Sūnuje.
[14] Ko tik prašysite manęs dėl mano vardo,
aš padarysiu.
[15] Jei mane mylite,—
jūs laikysitės mano įsakymų;
[16] aš paprašysiu Tėvą,
ir jis duos jums kitą Globėją,
kuris liktų su jumis per amžius,—
[17] Tiesos Dvasią,
kurios pasaulis neįstengia priimti,
nes jos nemato ir nepažįsta.
O jūs ją pažįstate,
nes ji yra pas jus ir bus jumyse.
[18] Nepaliksiu jūsų našlaičiais —
ateisiu pas jus.
[19] Dar valandėlė, ir pasaulis manęs nebematys.
O jūs mane matysite,
nes aš gyvenu ir jūs gyvensite.
[20] Tai dienai atėjus, jūs suprasite,
kad aš esu savo Tėve
ir jūs manyje, ir aš jumyse.
[21] Kas pripažįsta mano įsakymus ir jų laikosi,
tas tikrai mane myli.

O kas mane myli, tą mylės mano Tėvas,
ir aš jį mylėsiu ir jam apsireikšiu“.

[22] Judas — ne anas, Iskarijotas — paklausė: „Viešpatie, kas atsitiko, jog ketini apsireikšti mums, o ne pasauliui?“ [23] Jėzus jam atsakė:

„Jei kas mane myli, laikysis mano žodžio,
ir mano Tėvas jį mylės;
mes pas jį ateisime ir apsigyvensime.
[24] Kas manęs nemyli, mano žodžių nelaiko.
O žodis, kurį girdite, ne mano,
bet Tėvo, kuris yra mane siuntęs.
[25] Aš jums tai pasakiau būdamas pas jus,
[26] o Globėjas — Šventoji Dvasia —
kurį mano vardu Tėvas atsiųs,—
jis išmokys jus visko ir viską primins,
ką esu jums pasakęs.
[27] Aš jums palieku ramybę,
duodu jums savo ramybę.
Ne taip aš ją duodu, kaip duoda pasaulis.
Tenebūgštauja jūsų širdys ir teneliūdi!
[28] Jūs girdėjote, kaip aš pasakiau:
aš iškeliauju ir vėl grįšiu pas jus!
Jei mylėtumėte mane,
džiaugtumėtės, kad aš keliauju pas Tėvą,
nes Tėvas už mane aukštesnis.
[29] Ir dabar, prieš įvykstant, jums pasakiau,
kad tikėtumėte, kada tai bus įvykę.
[30] Jau nebedaug su jumis kalbėsiu,
nes ateina šio pasaulio kunigaikštis.
Nors jis neturi man galios,
[31] bet pasaulis privalo pažinti,
jog aš myliu Tėvą ir taip darau,
kaip jis yra man įsakęs.—
Kelkitės, eikime iš čia!“

15

VYNMEDIS IR ŠAKELĖS

[1] „Aš esu tikrasis vynmedis,
o mano Tėvas — vynininkas.
[2] Kiekvieną mano šakelę,
neduodančią vaisiaus,
jis išpjauna,
o kiekvieną vaisingą šakelę apvalo,
kad ji duotų dar daugiau vaisių.
[3] Jūs jau esate švarūs
dėl žodžio, kurį jums kalbėjau.
[4] Pasilikite manyje,
tai ir aš jumyse pasiliksiu.
Kaip šakelė
negali duoti vaisiaus pati iš savęs,
nepasilikdama vynmedyje,
taip ir jūs bevaisiai
nepasilikdami manyje.
[5] Aš esu vynmedis, o jūs šakelės.
Kas pasilieka manyje ir aš jame,
tas duoda daug vaisių;
nuo manęs atsiskyrę,
jūs negalite nieko nuveikti.
[6] Kas nepasiliks manyje,
bus išmestas laukan
ir sudžius kaip šakelė.
Paskui surinks šakeles,
įmes į ugnį, ir jos sudegs.
[7] Jei pasiliksite manyje
ir mano žodžiai pasiliks jumyse,—
jūs prašysite, ko tik norėsite,
ir bus jums suteikta.
[8] Tuo bus pašlovintas mano Tėvas,
kad jūs duosite gausių vaisių
ir būsite mano mokiniai.
[9] Kaip mane Tėvas mylėjo,

taip ir aš jus mylėjau.
Pasilikite mano meilėje!
[10] Jei laikysitės mano įsakymų,
pasiliksite mano meilėje,
kaip aš kad vykdau savo Tėvo įsakymus
ir pasilieku jo meilėje.
[11] Aš jums tai kalbėjau,
kad jumyse būtų manasis džiaugsmas
ir kad jūsų džiaugsmui nieko netrūktų.
[12] Tai mano įsakymas,
kad vienas kitą mylėtumėte,
kaip aš jus mylėjau.
[13] Nėra didesnės meilės,
kaip gyvybę už draugus atiduoti.
[14] Jūs būsite mano draugai,
jei darysite, ką jums įsakau.
[15] Jau nebevadinu jūsų tarnais,
nes tarnas nežino,
ką veikia jo šeimininkas.
Jus aš draugais vadinu,
nes jums viską paskelbiau,
ką buvau iš savo Tėvo girdėjęs.
[16] Ne jūs mane išsirinkote,
bet aš jus išsirinkau ir paskyriau,
kad eitumėte, duotumėte vaisių
ir jūsų vaisiai išliktų,—
kad ko tik prašytumėte Tėvą mano vardu,
jis visa jums duotų.
[17] Aš jums tai įsakau:
vienam kitą mylėti!“

PASAULIO PRIEŠIŠKUMAS

[18] „Jei pasaulis jūsų nekenčia,
tai žinokite — jis manęs nekentė
pirmiau negu jūsų.
[19] Jei jūs būtumėte pasaulio,
jis mylėtų jus kaip savuosius.

Kadangi jūs — ne pasaulio,
bet aš jus iš pasaulio išskyriau,
todėl jis jūsų nekenčia.
[20] Atsiminkite mano žodžius,
kuriuos esu jums pasakęs:
'Tarnas ne didesnis už šeimininką!'
Jei persekiojo mane,
tai ir jus persekios;
jeigu laikėsi mano žodžio,
laikysis ir jūsų.
[21] Ir visa tai jums darys dėl manęs,
nes jie nepažįsta to, kuris yra mane siuntęs.
[22] Jei nebūčiau atėjęs ir jiems kalbėjęs,
jiems kaltės nebūtų.
O dabar jie neturi kuo pateisinti
savo nuodėmės.
[23] Kas manęs nekenčia,
nekenčia ir mano Tėvo.
[24] Jeigu nebūčiau tarp jų daręs darbų,
kurių niekas kitas nėra daręs,
jiems kaltės nebūtų.
O dabar jie matė
ir vis tiek nekenčia ir manęs, ir mano Tėvo.
[25] Turėjo išsipildyti
užrašytas Įstatyme žodis:
Jie manęs nekentė be priežasties.
[26] Kai ateis Globėjas,
kurį jums atsiųsiu nuo Tėvo,—
Tiesos Dvasia, kuri eina iš Tėvo,—
jis toliau liudys apie mane.
[27] Ir jūs liudysite,
nes nuo pradžios su manimi esate buvę".

16

[1] „Aš jums tai paskelbiau,
kad nepasipiktintumėte.

[2] Jie šalins jus iš sinagogų,
ir netgi ateis valanda,
kada jūsų žudikai tarsis atlieką
šventą pareigą Dievui.
[3] Jie tai darys,
nes nei Tėvo, nei manęs nepažįsta.
[4] Aš jums visa šita kalbėjau,
kad jų siautėjimo metui atėjus
atsimintumėte, jog buvau jus įspėjęs".

GLOBĖJO, ARBA ŠVENTOSIOS DVASIOS, ATSIUNTIMAS

„Aš jums to nesakiau iš pradžių,
nes buvau su jumis.
[5] Dabar išeisiu pas tą,
kuris mane yra siuntęs,
ir niekas iš jūsų neklausia:
'Kur tu eini?'
[6] Kadangi jums tai pasakiau,
liūdesys jūsų širdis užliejo.
[7] Bet sakau jums gryną tiesą:
jums geriau, kad aš iškeliauju,
nes jei neiškeliausiu,
pas jus neateis Globėjas.
O nukeliavęs aš jį jums atsiųsiu.
[8] Jis ateis ir parodys pasauliui, kaip jis klysta
dėl nuodėmės, dėl teisybės, dėl teismo.
[9] Dėl nuodėmės,—
kad netiki manimi.
[10] Dėl teisybės,—
kad aš pas Tėvą einu,
o jūs manęs daugiau neberegėsit.
[11] Dėl teismo,—
kad šio pasaulio kunigaikštis jau pasmerktas.
[12] Dar daugel jums turėčiau kalbėti,
bet dabar jūs negalite pakelti.
[13] Kai ateis toji Tiesos Dvasia,
jus ji ves į tiesos pilnatvę.
Ji nekalbės iš savęs,

bet skelbs, ką bus išgirdusi,
ir praneš, kas turi įvykti.
[14] Ji pašlovins mane,
nes ims iš to, kas mano,
ir jums tai paskelbs.
[15] Visa, ką Tėvas turi, yra ir mano,
todėl aš pasakiau,
kad ji ims iš to, kas mano,
ir jums tai paskelbs“.

PAŽADĖJIMAS SUGRĮŽTI

[16] „Prabėgs valandėlė — ir manęs neregėsit,
ir dar valandėlė —
ir vėl mane pamatysit“.

[17] Tada kai kurie mokiniai ėmė vienas kitą klausinėti: „Ką reiškia jo pasakyti žodžiai: 'Prabėgs valandėlė — ir manęs neregėsit, ir dar valandėlė — ir vėl mane pamatysit'? ir: 'Aš einu pas Tėvą'?“ [18] Tad jie klausinėjo: „Ką reiškia 'valandėlė'? Mums neaišku, ką jis kalba“. [19] Pamatęs, kad jie norėjo jį klausti, Jėzus tarė: „Klausinėjate vieni kitus, ką reiškia žodžiai: 'Prabėgs valandėlė — ir manęs neregėsit, ir dar valandėlė — ir vėl mane pamatysit'?

[20] Iš tiesų, iš tiesų sakau jums:
jūs verksite ir vaitosite,
o pasaulis džiūgaus.
Jūs liūdėsite,
bet jūsų liūdesys pavirs džiaugsmu.
[21] Gimdydama moteris būna prislėgta,
nes atėjo jos valanda,
bet kūdikiui gimus
ji kančią užmiršta iš džiaugsmo,
kad gimė pasauliui žmogus.
[22] Taip ir jūs dabar nusiminę,
bet aš jus vėl pamatysiu;
tada jūsų širdys džiūgaus
ir jūsų džiaugsmo niekas iš jūsų nebeatims.
[23] Tą dieną jūs mane nieko neklausinėsite.
Iš tiesų, iš tiesų sakau jums:
ko tik prašysite Tėvą,

duos tai jums dėl manęs.
[24] Iki šiol jūs nieko neprašėte mano vardu.
Prašykite ir gausite,
kad jūsų džiaugsmui nieko netrūktų.
[25] Aš jums vis kalbėjau palyginimais,
bet ateis valanda,
kada be palyginimų imsiu kalbėti
ir atvirai apie Tėvą jums skelbsiu.
[26] Tą dieną jūs prašysite mano vardu,
ir aš net nesakau,
kad aš prašysiu Tėvą už jus,—
[27] juk patsai Tėvas jus myli,
nes jūs mane pamilote ir įtikėjote,
jog aš esu iš Dievo atėjęs.
[28] Išėjau iš Tėvo
ir atėjau į pasaulį.
Vėl palieku pasaulį
ir grįžtu pas Tėvą".

[29] Jo mokiniai tarė: „Štai dabar tu aiškiai kalbi ir nebesakai jokių palyginimų. [30] Mes dabar matome, kad tu viską žinai ir nereikia tavęs klausinėti. Todėl mes ir tikime, kad tu esi išėjęs iš Dievo". [31] Jėzus jiems atsakė:

„Pagaliau tikite?
[32] Štai ateina valanda,— ir net yra atėjusi,—
kai jūs išsisklaidysite kas sau
ir paliksite mane vieną.
Tačiau aš ne vienas,
nes su manimi yra Tėvas.
[33] Aš jums tai kalbėjau,
kad manyje atrastumėte ramybę.
Pasaulyje jūsų priespauda laukia,
bet jūs būkite drąsūs:
aš nugalėjau pasaulį!"

17

KRISTAUS — AUKŠČIAUSIOJO KUNIGO — MALDA

[1] Tai pasakęs Jėzus pakėlė akis į dangų ir prabilo:
„Tėve, atėjo valanda!
Pašlovink savo Sūnų,
kad ir Sūnus pašlovintų tave
[2] ir — tavo duota galia į visus žmones —
teiktų amžinąjį gyvenimą
visiems, kuriuos jam esi atidavęs.
[3] O amžinasis gyvenimas —
tai pažinti tave,
vienintelį tikrąjį Dievą,
ir tavo siųstąjį Jėzų — Mesiją.
[4] Aš tave pašlovinau žemėje
atlikdamas darbą,
kurį buvai man davęs nuveikti.
[5] Dabar tu, Tėve, pašlovink mane pas save
ta šlove, kurią esu pas tave turėjęs
dar prieš atsirandant pasauliui.
[6] Aš apreiškiau tavo vardą žmonėms,
kuriuos man davei iš pasaulio.
Jie buvo tavo,
o tu juos atidavei man,
ir jie laikėsi tavojo žodžio.
[7] Dabar jie suprato,
jog visa, ką man esi davęs,
iš tavęs kyla.
[8] Tavo man patikėtus žodžius
aš perdaviau jiems,
o jie priėmė juos ir tikrai pažino,
kad esu iš tavęs išėjęs;
įtikėjo, kad esi mane siuntęs.
[9] Aš meldžiu už juos.
Ne už pasaulį meldžiu,
bet už tavo man pavestuosius.
Jie juk yra tavieji!

[10] Ir visa, kas mano, yra tavo,
o kas tavo — tai mano,
ir aš pašlovintas juose.
[11] Aš jau nebe pasaulyje...
Jie dar pasaulyje,
o aš grįžtu pas tave.
Šventasis Tėve,
išlaikyk ištikimus savo vardui
visus, kuriuos esi man pavedęs,
kad jie būtų viena kaip ir mes.
[12] Kol buvau su jais,—
tavo man pavestaisiais,—
aš išlaikiau juos ištikimus tavo vardui;
išsaugojau juos,
ir nė vienas iš jų nepražuvo,
išskyrus pražūties sūnų,—
taip išsipildė Raštas.
[13] Dabar aš einu pas tave
ir tai kalbu pasaulyje,
kad jie turėtų omenyje
manojo džiaugsmo pilnatvę.
[14] Aš jiems perdaviau tavo žodį,
bet pasaulis jų nekentė,
nes jie ne iš pasaulio,
kaip ir aš ne iš pasaulio.
[15] Aš neprašau,
kad juos paimtum iš pasaulio,
bet kad apsaugotum juos nuo piktojo.
[16] Jie nėra iš pasaulio,
kaip ir aš ne iš pasaulio.
[17] Pašventink juos tiesa!
Tavo žodis yra tiesa.
[18] Kaip tu esi mane atsiuntęs į pasaulį,
taip ir aš juos pasiunčiau į pasaulį.
[19] Dėl jų aš pašventinu save,
kad ir jie būtų pašventinti tiesa.
[20] Ne tik už juos aš meldžiu,
bet ir už tuos,
kurie per jų žodį mane įtikės:

[21] tegul visi bus viena!
Kaip tu, Tėve, manyje ir aš tavyje,
tegul ir jie bus viena mumyse,
kad pasaulis įtikėtų, jog tu esi mane siuntęs.
[22] Ir tą šlovę, kurią esi man suteikęs,
aš perdaviau jiems,
kad jie būtų viena, kaip mes esame viena:
[23] aš juose ir tu manyje,
kad jie pasiektų tobulą vienybę
ir pasaulis pažintų,
jog tu esi mane siuntęs
ir juos myli taip, kaip mane mylėjai.
[24] Tėve, aš noriu, kad tavo man pavestieji
būtų su manim ten, kur ir aš;
kad jie pamatytų mano šlovę, kurią esi man suteikęs,
nes pamilai mane prieš pasaulio įkūrimą.
[25] Teisingasis Tėve,
pasaulis tavęs nepažino,
o aš tave pažinau.
Ir šitie pažino, jog tu mane atsiuntei.
[26] Aš pagarsinau tavo vardą
ir dar garsinsiu, kad meilė,
kuria mane pamilai,
būtų juose ir aš būčiau juose“.

Kančios istorija

18

JĖZAUS SUĖMIMAS
(Mt 26, 47—56; Mk 14, 43—52; Lk 22, 47—53)

[1] Baigęs kalbėti, Jėzus su savo mokiniais nuėjo anapus Kedrono upelio, kur buvo sodas. Jis ir mokiniai įžengė į sodą. [2] Jo išdavėjas Judas taip pat žinojo tą vietą, nes Jėzus dažnai ten susieidavo su savo mokiniais. [3] Taigi Judas, gavęs kareivių būrį ir aukštųjų kunigų bei

fariziejų tarnus, atėjo ten su žibintais, deglais ir ginklais. [4] Jėzus, žinodamas visa, kas jo laukia, išėjo į priekį ir paklausė: „Ko ieškote?" [5] Jie atsakė: „Jėzaus Nazariečio!" Jėzus tarė: „Tai aš". Jo išdavėjas Judas irgi stovėjo tarp jų. [6] Kai tik Jėzus ištarė: „Tai aš", jie atšoko atgal ir parpuolė ant žemės. [7] O jis vėl juos klausė: „Ko ieškote?" Jie atsakė: „Jėzaus Nazariečio". [8] Jėzus atsiliepė: „Jau sakiau jums, kad tai aš. Jei manęs ieškote, tai leiskite šitiems pasišalinti". [9] Taip turėjo išsipildyti jo pasakytieji žodžiai: „Iš tavo man pavestųjų nepražudžiau nė vieno". [10] Simonas Petras, kuris turėjo kalaviją, išsitraukė jį, ištiko vyriausiojo kunigo tarną ir nukirto jam dešinę ausį. Tarnas buvo vardu Malkus. [11] Bet Jėzus sudraudė Petrą: „Kišk savo kalaviją į makštį! Nejaugi aš negersiu tos taurės, kurią Tėvas man yra davęs?!"

PAS ANĄ IR KAJAFĄ
(Mt 26, 57—75; Mk 14, 53—72; Lk 22, 54—71)

[12] Būrys, jo vadas ir žydų tarnai suėmė Jėzų, surišo ir nuvedė pirmiausia pas Aną. [13] Mat jis buvo anų metų vyriausiojo kunigo Kajafo uošvis. [14] Tai tas pats Kajafas, kuris buvo žydams pataręs: „Verčiau tegu vienas žmogus numiršta už tautą". [15] Paskui Jėzų nusekė Simonas ir kitas mokinys. Tas mokinys buvo pažįstamas su vyriausiuoju kunigu ir įėjo paskui Jėzų į vyriausiojo kunigo kiemą. [16] Petras liko stovėti lauke prie vartų. Tuomet anas mokinys, kuris buvo pažįstamas su vyriausiuoju kunigu, išėjo laukan, pasikalbėjo su durininke ir įsivedė Petrą vidun. [17] Tarnaitė durininkė ir sako Petrui: „Ar tik ir tu nebūsi vienas iš to žmogaus mokinių?" Šis atsakė: „O, ne!" [18] Ten stoviniavo samdiniai ir tarnai, dėl šalčio susikūrę ugnį, ir šildėsi. Prie jų atsistojo Petras ir taip pat šildėsi.

[19] Vyriausiasis kunigas ėmė klausinėti Jėzų apie jo mokinius bei mokslą. [20] Jėzus jam atsakė: „Aš viešai kalbėjau pasauliui. Aš visuomet mokiau sinagogose ir šventykloje, kur susirenka visi žydai, ir nieko nesu kalbėjęs slapčia. [21] Kam tad mane klausinėji? Teiraukis tų, kurie girdėjo, ką esu kalbėjęs. Jie žino, ką esu jiems sakęs". [22] Jam tai pasakius, vienas iš ten buvusių tarnų smogė Jėzui per veidą tardamas: „Šitaip tu atsakai vyriausiajam kunigui?!" [23] Jėzus jam tarė: „Jei pasakiau netiesą, įrodyk, kad tai netiesa, o jei tiesą,— kam mane muši?" [24] Tuomet Anas pasiuntė jį surištą pas vyriausiąjį kunigą Kajafą.

[25] Simonas Petras tebestovėjo ir šildėsi. Aplinkiniai paklausė jį: „Ar tik nebūsi vienas iš jo mokinių?" Tas išsigynė: „Ne, ne!" [26] Vienas iš vyriausiojo kunigo tarnų, giminaitis to, kuriam Petras nukirto ausį,

pasakė: „Argi aš nemačiau tavęs sode kartu su juo?“ [27] Petras ir vėl išsigynė, ir tuojau pragydo gaidys.

PAS PILOTĄ
(Mt 27, 1—14; Mk 15, 1—5; Lk 23, 1—7)

[28] Iš Kajafo rūmų jie nusivedė Jėzų į pretorijų. Buvo ankstyvas rytas. Jie patys nėjo vidun į pretorijų, kad nesusiteptų ir galėtų valgyti Velykų avinėlį. [29] Todėl Pilotas išėjo laukan pas juos ir paklausė: „Kuo jūs kaltinate šitą žmogų?“ [30] Jie atsakė: „Jeigu jis nebūtų piktadarys, mes nebūtume tau jo atvedę“. [31] Pilotas tarė: „Imkitės ir teiskite jį pagal savo Įstatymą“. Žydai jam atsakė: „Mums nevalia nieko bausti mirtimi“. [32] Taip turėjo išsipildyti Jėzaus žodžiai, kuriais jis buvo nurodęs, kokia mirtimi jam reikės mirti.

[33] Tada Pilotas vėl įžengė į pretorijų ir pasišaukęs Jėzų paklausė: „Ar tu esi žydų karalius?“ [34] Jėzus atsakė: „Ar nuo savęs šito klausi, ar kiti apie mane tau pasakė?“ [35] Pilotas tarė: „Bene aš žydas?! Tavoji tauta ir aukštieji kunigai man tave įskundė. Sakyk, ką esi padaręs?“ [36] Jėzus atsakė: „Mano karalystė ne iš šio pasaulio. Jei mano karalystė būtų iš šio pasaulio, mano tarnai juk kovotų, kad nebūčiau atiduotas žydams. Bet mano karalystė ne iš čia“. [37] Tuomet Pilotas jį paklausė: „Vadinasi, tu esi karalius?“ Jėzus atsakė: „Taip yra, kaip sakai: aš esu karalius. Aš tam esu gimęs ir atėjęs į pasaulį, kad liudyčiau tiesą. Kas tik brangina tiesą, klauso mano balso“. [38] Pilotas dar paklausė: „O kas yra tiesa?!“ Po šių žodžių jis vėl išėjo pas žydus ir tarė jiems: „Aš nerandu jame jokios kaltės. [39] Yra jūsų paprotys Velykų proga paleisti vieną suimtąjį. Ar norite, kad paleisčiau jums žydų karalių?“ [40] Tada jie ėmė šaukti: „Ne šitą, bet Barabą!“ O Barabas buvo plėšikas.

19

PATYČIOS IR NUTEISIMAS
(Mt 27, 27—31; Mk 15, 16—20)

[1] Tuomet Pilotas ėmė ir nuplakdino Jėzų. [2] Kareiviai, nupynę vainiką iš erškėčių, užspaudė jam ant galvos, apsiautė jį purpurine skraiste, [3] ėjo prie jo ir šaipėsi: „Sveikas, žydų karaliau!“ Ir daužė jam į veidą. [4] O Pilotas dar kartą išėjo laukan ir kalbėjo žydams: „Štai

išvedu jį jums, kad žinotumėte, jog nerandu jame jokios kaltės". [5] Taigi Jėzus išėjo laukan su erškėčių vainiku ir purpurine skraiste. Pilotas tarė: „Štai žmogus!" [6] Aukštieji kunigai ir jų tarnai, pamatę jį, ėmė šaukti: „Ant kryžiaus jį, ant kryžiaus!" Pilotas jiems sako: „Jūs imkite ir patys nukryžiuokite! Aš nerandu jame kaltės". [7] Žydai atsakė: „Mes turime Įstatymą, ir pagal Įstatymą jis turi mirti, nes laikė save Dievo Sūnumi". [8] Išgirdęs tuos žodžius, Pilotas dar labiau nusigando. [9] Jis vėl nuėjo į pretorijų ir klausė Jėzų: „Iš kur tu?" Bet Jėzus jam neatsakė. [10] Tada Pilotas tarė: „Tu nenori kalbėti su manimi? Ar nežinai, kad turiu galią tave paleisti ir turiu galią tave nukryžiuoti?!" [11] Jėzus atsakė: „Tu neturėtum man jokios galios, jeigu tau nebūtų jos duota iš aukštybių. Todėl didesnė nuodėmė tam, kuris mane tau įdavė". [12] Dabar Pilotas ėmė stengtis jį paleisti. Bet žydai šaukė: „Jei šitą paleidi, nebesi ciesoriaus draugas. Kiekvienas, kas skelbiasi karaliumi, yra ciesoriaus priešas".

[13] Tai išgirdęs Pilotas išsivedė Jėzų laukan ir atsisėdo į teisėjo krasę vietoje, pavadintoje „Akmeninis grindinys", hebrajiškai Gabata. [14] Buvo Velykų išvakarės, apie šeštą valandą. Jis tarė žydams: „Štai jūsų karalius!" [15] Tie ėmė šaukti: „Šalin, šalin! Ant kryžiaus jį!" Pilotas paklausė: „Nejaugi turiu nukryžiuoti jūsų karalių?" Aukštieji kunigai atsakė: „Mes neturime karaliaus, tiktai ciesorių". [16] Tuomet Pilotas atidavė jiems jį nukryžiuoti.

NUKRYŽIAVIMAS
(Mt 27, 31—33; Mk 15, 20—27; Lk 23, 33—38)

Taigi jie pasiėmė Jėzų ir išsivedė. [17] Nešdamas savo kryžių, jis ėjo į vadinamąją Kaukolės vietą, hebrajiškai Golgotą. [18] Tenai jį nukryžiavo; kartu su juo ir kitus du, vienoje ir antroje pusėje, o Jėzų viduryje. [19] Pilotas padarė užrašą ir liepė prisegti prie kryžiaus. Ten buvo parašyta: „Jėzus Nazarietis, žydų karalius". [20] Šį užrašą skaitė daugybė žydų, nes vieta, kur Jėzus buvo nukryžiuotas, buvo arti miesto, o parašyta buvo hebrajiškai, lotyniškai ir graikiškai. [21] Aukštieji kunigai sakė Pilotui: „Nerašyk 'Žydų karalius', bet 'Šitas skelbėsi: aš esu žydų karalius'". [22] Pilotas atkirto: „Ką parašiau, parašiau!"

[23] Kareiviai, nukryžiavę Jėzų, pasiėmė jo drabužius ir padalijo juos į keturias dalis — kiekvienam kareiviui po dalį; pasiėmė ir tuniką. Ji buvo be siūlės, nuo viršaus iki apačios ištisai megzta. [24] To-

dėl jie tarėsi: „Neplėšykime jos, bet verčiau meskime burtą, kam ji teks“. Taip išsipildė Raštas:

Jie drabužius mano dalijas,
meta dėl mano apdaro burtą.
Šitaip kareiviai ir padarė.

JĖZUS IR MOTINA
(Mt 27, 55—56; Mk 15, 40—41; Lk 23, 49)

[25] Prie Jėzaus kryžiaus stovėjo jo motina, jo motinos sesuo, Marija Klopienė, ir Marija Magdalietė. [26] Pamatęs stovinčius motiną ir mylimąjį mokinį, Jėzus tarė motinai: „Moterie, štai tavo sūnus!“ [27] Paskui tarė mokiniui: „Štai tavo motina!“ Ir nuo tos valandos mokinys pasiėmė ją pas save.

JĖZAUS MIRTIS
(Mt 27, 48—50; Mk 15, 36—37; Lk 23, 46)

[28] Tada, žinodamas, jog viskas įvykdyta, ir kad išsipildytų Raštas, Jėzus tarė: „Trokštu!“

[29] Tenai stovėjo indas, pilnas perrūgusio vyno. Jie pakėlė ant yzopo vytelės kempinę, pamirkytą vyne, ir prinešė prie jo lūpų. [30] Paragavęs to vyno, Jėzus tarė: „Atlikta!“ Ir nuleidęs galvą atidavė dvasią.

[31] Kadangi buvo Prisirengimo diena ir žydai nenorėjo, kad kūnai liktų ant kryžiaus per šabą,— nes tas šabas buvo didelės šventės diena,— jie prašė Pilotą, kad nukryžiuotiesiems būtų sulaužyti blauzdikauliai ir kūnai nuimti. [32] Tad atėjo kareiviai ir sulaužė blauzdas vienam ir antram, kurie buvo su juo nukryžiuoti. [33] Priėję prie Jėzaus ir pamatę, kad jis jau miręs, jie nebelaužė jam blauzdų, [34] tik vienas kareivis ietimi perdūrė jam šoną, ir tuojau ištekėjo kraujo ir vandens. [35] Regėjusis tai paliudijo, ir jo liudijimas teisingas; jis žino sakąs tiesą, kad ir jūs tikėtumėte. [36] Taip įvyko, kad išsipildytų Raštas: *Nė vienas jo kaulas nebus sulaužytas.* [37] Vėl kitoje vietoje Raštas sako: *Jie žiūrės į tą, kurį perdūrė.*

LAIDOTUVĖS
(Mt 27, 57—60; Mk 16, 42—46; Lk 23, 50—54)

[38] Po to Juozapas iš Arimatėjos, kuris buvo Jėzaus mokinys, tik slaptas dėl žydų baimės, paprašė Pilotą leisti nuimti Jėzaus kūną.

Pilotas leido. Jis atėjo ir nuėmė kūną. [39] Taip pat atvyko ir Nikodemas, kuris pirmiau buvo atėjęs pas Jėzų nakčia. Jis atsigabeno apie šimtą svarų miros ir alavijo mišinio. [40] Taigi jie paėmė Jėzaus kūną ir suvyniojo į drobules su kvepalais, kaip reikalavo žydų laidojimo paprotys. [41] Toje vietoje, kur buvo nukryžiuotas Jėzus, buvo sodas ir sode naujas kapo rūsys, kuriame dar niekas nebuvo laidotas. [42] Ten jie ir paguldė Jėzų, nes buvo žydų Prisirengimo diena, o kapas arti.

KRISTAUS PRISIKĖLIMO DIENA

20

TUŠČIAS KAPAS
(Mt 28, 1—8; Mk 16, 1—8; Lk 24, 1—11)

[1] Pirmąją savaitės dieną, labai anksti, dar neišaušus, Marija Magdalietė atėjo pas kapą ir pamatė, kad akmuo nuverstas nuo rūsio angos. [2] Ji nubėgo pas Simoną Petrą ir kitą mokinį, kurį Jėzus mylėjo, ir pranešė jiems: „Paėmė Viešpatį iš kapo, ir mes nežinome, kur jį padėjo". [3] Petras ir tas kitas mokinys nuskubėjo prie kapo. [4] Bėgo abu kartu, bet tasai kitas mokinys pralenkė Petrą ir pirmas pasiekė kapo rūsį. [5] Pasilenkęs jis mato paliktas drobules, tačiau į vidų nėjo. [6] Netrukus iš paskos atbėgo ir Simonas Petras. Jis įėjo į rūsį ir mato paliktas drobules [7] ir skarą, buvusią ant Jėzaus galvos, ne su drobulėmis paliktą, bet suvyniotą ir atskirai padėtą. [8] Tuomet įėjo ir kitas mokinys, kuris pirmas buvo atbėgęs prie kapo. Jis pamatė ir įtikėjo. [9] Mat jie dar nebuvo supratę Rašto, kad jis turėsiąs prisikelti iš numirusių.

[10] Paskui mokiniai vėl sugrįžo namo.

PASIRODYMAS MARIJAI MAGDALIETEI
(Mt 28, 9—10; Mk 16, 9—11)

[11] O Marija stovėjo lauke palei kapą ir verkė. Verkdama ji pasilenkė į kapo vidų [12] ir pamatė du angelus baltais drabužiais, sėdinčius — vieną galvūgalyje, kitą kojų vietoje — ten, kur būta Jėzaus kūno. [13] Jie paklausė ją: „Moterie, ko verki?" Ji atsakė: „Kad paėmė

mano Viešpatį ir nežinau, kur jį padėjo". [14] Tai tarusi ji atsisuko ir pamatė stovintį Jėzų, bet nepažino, kad tai Jėzus. [15] O jis tarė jai: „Moterie, ko verki? Ko ieškai?" Jinai, manydama, jog tai sodininkas, atsakė: „Gerbiamasis! Jei tamsta jį išnešei, pasakyk man, kur padėjai. Aš jį pasiimsiu". [16] Jėzus jai sako: „Marija!" Ji atsigręžė ir sušuko hebrajiškai: „Rabuni!" (Tai reiškia: „Mokytojau".) [17] Jėzus jai tarė: „Nelaikyk manęs! Aš dar neįžengiau pas Tėvą. Verčiau eik pas mano brolius ir pasakyk jiems: 'Aš žengiu pas savo Tėvą ir jūsų Tėvą, pas savo Dievą ir jūsų Dievą'". [18] Marija Magdalietė nuėjo ir pranešė mokiniams, kad mačiusi Viešpatį ir ką jis jai sakęs.

PASIRODYMAI MOKINIAMS
(Mk 16, 14—18; Lk 24, 36—49)

[19] Tos pirmosios savaitės dienos vakare, durims, kur buvo susirinkę mokiniai, dėl žydų baimės esant užrakintoms, atėjo Jėzus, atsistojo viduryje ir tarė: „Ramybė jums!" [20] Tai pasakęs jis parodė jiems rankas ir šoną. Mokiniai nudžiugo išvydę Viešpatį. [21] O Jėzus vėl tarė: „Ramybė jums!

Kaip mane siuntė Tėvas,
taip ir aš jus siunčiu".

[22] Tai pasakęs jis kvėpė į juos ir tarė:
„Imkite Šventąją Dvasią.
[23] Kam atleisite nuodėmes,
tiems jos bus atleistos,
o kam sulaikysite,— sulaikytos".

[24] Vieno iš dvylikos — Tomo, vadinamo Dvyniu,— nebuvo su jais, kai Jėzus buvo atėjęs. [25] Taigi kiti mokiniai jam kalbėjo: „Mes matėme Viešpatį!" O jis jiems pasakė: „Jeigu aš nepamatysiu jo rankose vinių dūrio ir neįleisiu piršto į vinių vietą, ir jeigu ranka nepaliesiu jo šono — netikėsiu".

[26] Po aštuonių dienų jo mokiniai vėl buvo kambaryje, ir Tomas su jais. Jėzus atėjo, durims esant užrakintoms, atsistojo viduryje ir prabilo: „Ramybė jums!" [27] Paskui kreipėsi į Tomą: „Įleisk čia pirštą ir apžiūrėk mano rankas. Pakelk ranką ir paliesk mano šoną; jau nebebūk netikintis — būk tikintis". [28] Tomas sušuko: „Mano Viešpats ir mano Dievas!" [29] Jėzus jam ir sako:

„Tu įtikėjai, nes pamatei.
Palaiminti, kurie tiki nematę!"

PABAIGA

[30] Savo mokinių akivaizdoje Jėzus padarė dar daugel kitų ženklų, kurie nesurašyti šitoje knygoje. [31] O šitie yra surašyti, kad tikėtumėte, jog Jėzus yra Mesijas, Dievo Sūnus, ir tikėdami turėtumėte gyvenimą per jo vardą.

PRIEDAS

21

PASIRODYMAS PRIE GENEZARETO EŽERO

[1] Paskui Jėzus vėl pasirodė mokiniams prie Tiberiados ežero. Pasirodė taip. [2] Buvo drauge Simonas Petras, Tomas, vadinamas Dvyniu, Natanaelis iš Galilėjos Kanos, Zebedėjaus sūnūs ir dar du kiti mokiniai. [3] Simonas Petras jiems sako: „Einu žvejoti". Jie pasisiūlė: „Ir mes einame su tavimi". Jie nuėjo ir sulipo į valtį, tačiau tą naktį nieko nesugavo.

[4] Rytui auštant, ant kranto pasirodė bestovįs Jėzus. Mokiniai nepažino, kad ten Jėzaus esama. [5] O Jėzus jiems tarė: „Vaikeliai, ar neturite ko valgyti?" Tie atsakė. „Ne". [6] Tuomet jis pasakė: „Užmeskite tinklą į dešinę nuo valties, ir pagausite". Taigi jie užmetė ir jau nebeįstengė jo patraukti dėl žuvų gausybės. [7] Tuomet tasai mokinys, kurį Jėzus mylėjo, sako Petrui: „Juk tai Viešpats!" Išgirdęs, jog tai esąs Viešpats, Simonas Petras persijuosė palaidinę,— mat buvo neapsirengęs,— ir šoko į ežerą. [8] Kiti mokiniai atsiyrė valtimi, nes buvo netoli nuo kranto — maždaug už dviejų šimtų mastų — ir atitempė tinklą su žuvimis.

[9] Išlipę į krantą, jie pamatė žėrinčias žarijas, ant jų padėtą žuvį, ir duonos. [10] Jėzus tarė: „Atneškite ką tik pagautų žuvų". [11] Petras įlipo į valtį ir išvilko į krantą tinklą, pilną didelių žuvų, iš viso šimtą penkiasdešimt tris. Nors jų buvo tokia gausybė, tačiau tinklas nesuplyšo. [12] Jėzus jiems tarė: „Eikite šen pusryčių!" Ir nė vienas iš mokinių neišdrįso paklausti: „Kas tu esi?", nes jie aiškiai matė, jog tai Viešpats. [13] Taigi Jėzus priėjo, paėmė duonos ir padalijo jiems, taip pat ir žuvies. [14] Tai jau trečią kartą pasirodė mokiniams Jėzus, prisikėlęs iš numirusių.

[15] Papusryčiavus Jėzus paklausė Simoną Petrą: „Simonai, Jono sūnau, ar myli mane labiau negu šitie?“ Tas atsakė: „Taip, Viešpatie. Tu žinai, kad tave myliu“. Jėzus jam tarė: „Ganyk mano avinėlius“. [16] Ir antrą kartą Jėzus paklausė: „Simonai, Jono sūnau, ar myli mane?“ Tas atsiliepė: „Taip. Viešpatie. Tu žinai, kad tave myliu“. Jėzus jam pasakė: „Ganyk mano aveles“. [17] Jėzus paklausė dar ir trečią kartą: „Simonai, Jono sūnau, ar myli mane?“ Petras nuliūdo, kad Jėzus trečią kartą klausia: „Ar myli mane?“, ir atsakė: „Viešpatie, tu viską žinai. Tu žinai, kad tave myliu“. Jėzus jam tarė: „Ganyk mano avis.

[18] Iš tiesų, iš tiesų sakau tau:
kai buvai jaunas, pats susijuosdavai
ir vaikščiojai kur norėjai.
O pasenęs tu ištiesi rankas,—
kitas tave perjuos ir ves kur nenori“.

[19] Jis tai pasakė nurodydamas, kokia mirtimi Petras pašlovinsiąs Dievą. Tai pasakęs dar pridūrė: „Sek paskui mane!“

[20] Petras atsisukęs pamatė iš paskos einantį mokinį, kurį Jėzus mylėjo, kuris per vakarienę buvo prisiglaudęs prie Jėzaus krūtinės ir klausė: „Viešpatie, kas tave išduos?“ [21] Pamatęs jį Petras tarė Jėzui: „Viešpatie, o kas šitam bus?“ [22] Jėzus atsakė: „Jei aš noriu, kad jis pasiliktų, kolei ateisiu, kas gi tau? Tu sek paskui mane!“ [23] Ir taip pasklido gandas tarp brolių, jog tasai mokinys nemirsiąs. Bet Jėzus juk nesakė: „Jis nemirs“, tik: „Jei noriu, kad jis pasiliktų, kolei ateisiu, kas gi tau?“

PABAIGA

[24] Tai ir yra mokinys, kuris liudija apie tuos dalykus ir juos aprašė, ir mes žinome, kad jo liudijimas tikras. [25] Yra dar daug kitų dalykų, kuriuos Jėzus padarė. Jeigu kiekvieną atskirai aprašytume, manau, visas pasaulis nesutalpintų knygų, kurias reikėtų parašyti.

APAŠTALŲ RAŠTAI

APAŠTALŲ DARBAI
APAŠTALO PAULIAUS LAIŠKAI
VISUOTINIAI LAIŠKAI
APREIŠKIMAS JONUI

APAŠTALŲ DARBAI

Įvadas į Apaštalų darbus

Pavadinimas „darbai“ (gr. „prakseis“) paimtas iš senovinės literatūros pavyzdžių, kuriuose būdavo surinkti bei aprašyti įžymiųjų vyrų darbai. Antai Aristotelio giminaitis Kalistanis parašė „Aleksandro darbus“, Hanibalo mokytojas ir bičiulis Sosilas — „Hanibalo darbus“.

Vis dėlto Apaštalų darbai nėra antikinių „darbų“ žanro tęsinys, jie labai saviti. Yra pagrindo manyti, jog šis pavadinimas atsirado gerokai vėliau, negu buvo parašyta Luko knyga. Bažnyčios rašytojai Irenėjas ir Tertulianas šią knygą vadina kitais vardais.

Apaštalų darbų knygos tikslas ir užmojis — parodyti nuostabų Evangelijos išplitimą „visame pasaulyje“, anot prisikėlusio Jėzaus žodžių: „Kai ant jūsų nužengs Šventoji Dvasia, jūs gausite jos galybės ir tapsite mano liudytojais Jeruzalėje ir visoje Judėjoje bei Samarijoje ir lig pat žemės pakraščių“ (Apd 1, 8).

Dėl autoriaus nėra rimtesnių abejonių. Šios knygos autorius — apaštalo Pauliaus palydovas evangelistas Lukas. Tai patvirtina ne tik seniausias padavimas, bet ir vidiniai argumentai: knygos turinys, kalba, stilius ir kt. Iš Apd matome Luko draugystę su Pauliumi, kuris viename laiške Luką tiesiog vadina „mylimuoju gydytoju“ (Kol 4, 14).

Pirmoji Luko knyga — evangelija — skelbia Dievo sūnų, antroji — Šventąją Dvasią, jos veiklą Bažnyčioje. Luką, kuris greičiausiai yra buvęs pagonių kilmės krikščionis, ypač domina krikščionybės išėjimas už žydų tautos ribų ir pagonių misijos. Pirmoji Apd dalis kalba apie pirmykštę Bažnyčią žydiškoje aplinkoje (1—9 sk.), o toliau — apie misijas pagonių pasaulyje. Lukas parodo Šventosios Dvasios vaidmenį kuriant universalią krikščionybę, o jo veikalo pabaigoje skamba triumfo tonas. Paulius pagonybės centre Romoje „visiškai laisvai, netrukdomas“ skelbia Dievo karalystę. Apd nevengia rodyti įtampos, iškilusios tarp žydų konservatyvumo ir Pauliaus polėkio. Knygos pabaigoje Šventosios Dvasios vardu cituojamas Izaijo tekstas apie žydų tautos užsispyrimą ir aklumą (žr. Apd 28, 25—28).

Nuo 16 sk. iki pabaigos susiduriame su pasakojimais, kur autorius kalba daugiskaitos pirmuoju asmeniu „mes“, kaip įvykių dalyvis (žr. 16, 10—17;

20, 5—21; 27, 1—28). Palyginti su pirmesne knygos dalimi, jaučiamas nemenkas aprašymo skirtingumas: ten rašoma, matyti, naudojantis senais dokumentais, čia — iš patirties. Vis dėlto garsusis krikščionybės istorikas A. Harnakas (A. Harnack) yra įrodęs, kad „mes" fragmentų kalba, stilius ir vaizdavimo būdas nesiskiria nuo kitų Lukui būdingų tekstų[1].

Tyrinėtojai lig šiol nesutaria dėl autoriaus panaudotų šaltinių. Apie juos tik spėliojama atsižvelgiant į atskirų dalių skirtingumą, veikėjų kalbas ir kt. Jei Apd būtų buvę parašyti net ir netrukus po Pauliaus mirties (67 m.), vis tiek Lukas nebūtų galėjęs iš atminties užfiksuoti daugybės smulkmenų iš ankstyvosios Bažnyčios gyvenimo, personažų kalbų ir t. t. Tuo tarpu Apd visa aprašoma gana plačiai ir išsamiai. Taigi Lukas turėjo naudotis ir rašytiniais šaltiniais. Kadangi pirmesniojoje dalyje yra daug semitizmų ir kalba neturi Lukui būdingos darnos, galima manyti, jog autorius naudojasi aramėjiškais duomenimis. Žinoma, ilgesnės veikėjų kalbos negali būti visiškai autentiškos tarsi stenogramos. Senovės rašytojai paprastai į savo veikėjų lūpas įdėdavo pačių sukomponuotas kalbas, tinkančias aprašomai programai: „Klasikiniai istorikai laikėsi literatūrinio standarto savo veikėjų kalboms komponuoti, kai to reikalaudavo aplinkybės"[2].

Apd knygoje apstu istorinės informacijos, kuri drauge su Pauliaus laiškais sudaro nepaprastai vertingą visumą, pateikiančią daugybę valstybės, kultūros ir religijos istorijos duomenų. Daug faktų, minimų Apd, yra istorijos mokslo patvirtinti, ir tai labai pakėlė veikalo autoritetą[3].

Apd vertingi ne tik istoriniu požiūriu, bet ir teologinėmis idėjomis, pirmaisiais Bažnyčios teologiniais samprotavimais, žiniomis apie įstatymų leidybą, administracinę praktiką, pamokslavimo formas, misijų veiklą ir t. t. Apd įgalina krikščionių teologus deramai orientuoti savo veiklą. Jie turi prieš akis tokias įkvėptas asmenybes kaip Petras ir Paulius. Visapusiškas krikščionybės vaizdavimas Apd ne tik patvirtina jų objektyvumą, bet ir padeda suprasti krikščionybės kovotojų ir Šventosios Dvasios veikimo sintezę.

Apd parašyti tarp 75—80 metų (kitų manymu — apie 63 m.,— žr. Įvadą į evangelijas, p. 17).

APAŠTALŲ DARBAI

1

ĮŽANGA

[1] Pirmoje knygoje, Teofiliau, aš pasakojau apie viską, ką Jėzus nuo pat pradžių veikė ir mokė [2] iki tos dienos, kurią buvo paimtas į dangų, pirmiau per Šventąją Dvasią davęs savo išrinktiesiems apaštalams įsakymų. [3] Po savo kančios jis pateikė jiems daugelį įrodymų, kad yra gyvas, per keturiasdešimt dienų jiems rodydamasis ir aiškindamas apie Dievo Karalystę. [4] Kartą, bevalgant prie bendro stalo, liepė jiems nepasišalinti iš Jeruzalės, bet laukti Tėvo pažado, „apie kurį,— tarė jis,— esate girdėję iš mano lūpų; [5] nes Jonas krikštijo vandeniu, o jūs po kelių dienų būsite pakrikštyti Šventąja Dvasia“.

MOKINIAI MATO JĖZŲ ŽENGIANT Į DANGŲ

[6] Susirinkusieji ėmė jį klausinėti: „Viešpatie, gal tu šiuo metu atkursi Izraelio karalystę?“ [7] Jis atsakė: „Ne jūsų reikalas žinoti laiką ir metą, kuriuos Tėvas nustatė savo galia. [8] Kai ant jūsų nužengs Šventoji Dvasia, jūs gausite jos galybės ir tapsite mano liudytojais Jeruzalėje ir visoje Judėjoje bei Samarijoje ir lig pat žemės pakraščių“.

[9] Tai pasakęs, jiems bežiūrint, Jėzus pakilo aukštyn, ir debesis jį paslėpė nuo jų akių. [10] Kai jie akių nenuleisdami žiūrėjo į žengiantį dangun Jėzų, štai prie jų atsirado du vyrai baltais drabužiais [11] ir prabilo: „Vyrai galilėjiečiai, ko stovite žiūrėdami į dangų? Tasai Jėzus, paimtas nuo jūsų į dangų, sugrįš taip pat, kaip esate jį matę žengiant į dangų“.

JERUZALĖS TIKINČIŲJŲ BENDRUOMENĖ

APAŠTALŲ BŪRYS IR MOTERYS

[12] Tuomet jie sugrįžo į Jeruzalę iš vadinamojo Alyvų kalno, buvusio netoliese,— kiek leidžiama nueiti šabo dieną.

[13] Parėję jie susirinko aukštutiniame kambaryje, kur buvo apsistoję. Ten buvo Petras ir Jonas, Jokūbas ir Andriejus, Pilypas ir Tomas, Baltramiejus ir Matas, Alfėjaus sūnus Jokūbas, Simonas Uolusis ir Judas, Jokūbo brolis. [14] Jie visi ištvermingai ir vieningai atsidėjo maldai kartu su moterimis ir Jėzaus motina Marija bei jo broliais.

MOTIEJUS IŠRENKAMAS APAŠTALU

[15] Vieną dieną, atsistojęs tarp brolių,— ten buvo susirinkę apie šimtą dvidešimt asmenų,— Petras tarė: [16] „Broliai, turėjo išsipildyti Rašto žodžiai, kuriuos Šventoji Dvasia pranašingai ištarė Dovydo lūpomis apie Judą, tapusį Jėzaus suėmėjų vadovu. [17] Jis juk buvo mūsų būryje ir turėjo dalį šioje tarnystėje. [18] Bet jis niekšybės kaina įsigijo sklypą, paskui stačia galva puolė žemyn, plyšo pusiau, ir visi jo viduriai išėjo. [19] Tai pasidarė žinoma visiems Jeruzalės gyventojams, ir anas sklypas jų kalba buvo pavadintas Hakeldamách,— tai reiškia: 'Kraujo Sklypas'. [20] Beje, Psalmių knygoje parašyta:

Jo kiemas dykviete tepavirsta,
ir tegul niekas tenai nebegyvena
ir:
Tegul kitas perima jo tarnystę.

[21] Taigi vienam iš vyrų, kurie drauge su mumis vaikščiojo visą laiką, kol Viešpats Jėzus buvo tarp mūsų, [22] pradedant Jono krikštu ir baigiant Jėzaus iš mūsų paėmimu, reikia kartu su mumis tapti jo prisikėlimo liudytoju".

[23] Ir jie pasiūlė du: Juozapą, vadinamą Barsabu, pravarde Justą, ir Motiejų. [24] Paskui meldėsi: „Tu, Viešpatie, kuris visų širdis pažįsti, parodyk, katrą iš šių dviejų pasirenki, [25] kad užimtų tą apaštalo tarnystės vietą, nuo kurios nuklydo Judas, pasukdamas į savo kelią". [26] Tada metė burtus, ir burtas krito Motiejui, ir jis buvo priskaitytas prie vienuolikos apaštalų.

2

PIRMOSIOS SEKMINĖS

[1] Atėjus Sekminių dienai, visi mokiniai buvo drauge vienoje vietoje. [2] Staiga iš dangaus pasigirdo ūžesys, tarsi pūstų smarkus vėjas. Jis pripildė visą namą, kur jie sėdėjo. [3] Jiems pasirodė tarsi ugnies liežuviai, kurie pasidaliję nusileido ant kiekvieno iš jų. [4] Visi pasidarė pilni Šventosios Dvasios ir pradėjo kalbėti kitomis kalbomis, kaip Dvasia jiems davė prabilti.

[5] Jeruzalėje gyveno žydų ir pamaldžių žmonių iš visų tautų po dangumi. [6] Pasigirdus tam ūžesiui, subėgo daugybė žmonių. Jie didžiai nustebo, kiekvienas girdėdamas savo kalba juos kalbant. [7] Lyg nesavi ir nustėrę, jie klausinėjo: „Argi va šitie kalbantys nėra galilėjiečiai? [8] Tai kaipgi mes kiekvienas juos girdime savo krašto kalba?! [9] Mes, partai, medai, elamiečiai, Mesopotamijos, Judėjos ir Kapadokijos, Ponto ir Azijos, [10] Frygijos ir Pamfilijos, Egipto bei Libijos pakraščio ties Kirėne gyventojai, ateiviai romėnai, [11] žydai ir prozelitai, kretiečiai ir arabai,— mes visi girdime juos skelbiant įstabius Dievo darbus mūsų kalbomis". [12] Visi be galo stebėjosi ir nieko nesuprasdami klausinėjo: „Ką tai reiškia?" [13] O kiti šaipėsi: „Jie prisigėrę jauno vyno".

PETRO PAMOKSLAS MINIAI

[14] Tada stojo Petras su Vienuolika ir pakėlęs balsą prabilo: „Jūs, judėjiečiai bei visi Jeruzalės gyventojai, tebūnie jums žinoma,— įsidėmėkite mano žodžius!

[15] Šie vyrai nėra, kaip jūs manote, prisigėrę,— juk dabar vos trečia dienos valanda,— [16] bet čia išsipildė pranašo Joelio pasakyti žodžiai:

[17] *Paskutinėmis dienomis,* — sako Dievas,—
aš kiekvienam kūnui
išliesiu savosios Dvasios.
Tuomet jūsų sūnūs ir jūsų dukterys pranašaus,
jūsų jaunuoliai matys regėjimus,
o jūsų seniai sapnuos sapnus.

[18] *Taip pat ir savo tarnams bei tarnaitėms*
tomis dienomis aš išliesiu savosios Dvasios,
ir jie pranašaus.
[19] *Aš darysiu stebuklų aukštai danguje*
ir apačioje, žemėje, parodysiu ženklų:
kraujo, ugnies bei rūkstančių dūmų.
[20] *Saulė pavirs tamsybe,*
o mėnulis — krauju,
prieš ateinant didingai ir šlovingai
Viešpaties dienai,
[21] *ir kiekvienas, kuris šauksis Viešpaties vardo,*
bus išgelbėtas.

[22] Izraelio vyrai! Klausykite, ką pasakysiu: Jėzų Nazarietį, Dievo jums patvirtintą galingais darbais, stebuklais ir ženklais, kuriuos per jį nuveikė Dievas tarp jūsų, kaip patys žinote; [23] taigi tą vyrą, Dievo valios sprendimu bei numatymu išduotą, jūs nedorėlių rankomis nužudėte prikaldami prie kryžiaus. [24] Dievas jį prikėlė išvaduodamas iš mirties kankynės, nes buvo neįmanoma, kad jis liktų mirties grobis. [25] Juk Dovydas apie jį sako:

Aš visuomet žvelgiu į Viešpatį.
Jis stovi mano dešinėje,
kad aš nesusvyruočiau.
[26] *Todėl pralinksmėjo mano širdis,*
krykštavo mano lūpos,
ir mano kūnas ilsėsis su viltimi,
[27] *nes tu nepaliksi mano sielos mirusiųjų buveinėje*
ir neduosi savo šventajam supūti.
[28] *Gyvenimo kelius tu man atvėrei*
ir pripildysi mane džiaugsmo savo akivaizdoje.

[29] Broliai! Norėčiau jums atvirai pasakyti apie patriarchą Dovydą. Jis mirė, buvo palaidotas, ir jo kapas yra pas mus po šiai dienai. [30] Būdamas pranašas ir žinodamas iškilmingą Dievo priesaiką, kad jo *palikuonis užimsiąs jo sostą,* [31] Dovydas visa tai numatė ir kalbėjo apie Mesijo prisikėlimą, kad *jis neliksiąs mirusiųjų buveinėje ir jo kūnas nesupūsiąs.* [32] Tą Jėzų Dievas prikėlė, ir mes visi esame šito liudytojai. [33] Dievo dešinės išaukštintas, jis gavo iš Tėvo Šventosios

Dvasios pažadą ir ją dabar išliejo. Jūs tai matote ir girdite. [34] Juk ne Dovydas pakilo į dangų. Jis pats kalba:

Viešpats tarė mano Viešpačiui:
sėskis mano dešinėje;
[35] *aš patiesiu tavo priešus*
tarsi pakojį po tavo kojų.

[36] Tad tegu tvirtai įsitikina visi Izraelio namai: Dievas padarė Viešpačiu ir Mesiju tą Jėzų, kurį jūs nukryžiavote“.

ATSIVERTIMŲ BANGA

[37] Tie žodžiai verte vėrė jiems širdį, ir jie ėmė klausinėti Petrą bei kitus apaštalus: „Ką mums daryti, broliai?“ [38] Petras jiems atsakė: „Atsiverskite, ir kiekvienas tepasikrikštija vardan Jėzaus Kristaus, kad būtų atleistos jums nuodėmės, tada gausite Šventosios Dvasios dovaną. [39] Juk jums skirtas pažadas, taip pat jūsų vaikams ir visiems toli esantiems, kuriuos tik pasišauks Viešpats, mūsų Dievas“. [40] Dar daugeliu kitų žodžių jis primygtinai ragino juos ir sakė: „Gelbėkitės iš šitos iškrypusios padermės!“ [41] Kurie priėmė jo žodį, buvo pakrikštyti, ir tą dieną prisidėjo prie jų apie tris tūkstančius.

PIRMOJI KRIKŠČIONIŲ BENDRUOMENĖ

[42] Jie ištvermingai laikėsi apaštalų mokslo ir bendravimo, duonos laužymo ir maldų. [43] Nuostaba ėmė kiekvieną, nes apaštalai darė daug stebuklingų ženklų.

[44] Visi tikintieji laikėsi drauge ir turėjo visa bendra. [45] Nuosavybę bei turtą jie parduodavo ir ką gavę padalydavo visiems, kiek kam reikėdavo.

[46] Jie kasdien sutartinai rinkdavosi šventykloje, o savo namuose tai vienur, tai kitur laužydavo duoną, su džiugia ir tauria širdimi drauge vaišindavosi [47] garbindami Dievą ir buvo visos liaudies mylimi. O Viešpats kasdien didino jų būrį tais, kurie ėjo į išganymą.

3

LUOŠIO IŠGYDYMAS

[1] Kartą Petras ir Jonas ėjo į devintosios valandos pamaldas šventykloje. [2] Tuo pačiu metu buvo nešamas ir vienas apsigimęs luošas vyras. Jį kasdien sodindavo prie šventyklos vartų, vadinamų Gražiaisiais, kad prašytų šventyklos lankytojų išmaldos. [3] Pastebėjęs beįeinančius į šventyklą Petrą ir Joną, jis paprašė išmaldos. [4] Petras, įdėmiai pažvelgęs į jį drauge su Jonu, tarė: [5] „Pažiūrėk į mudu". Jis pakėlė galvą tikėdamasis ką nors gausiąs. [6] Bet Petras prabilo: „Sidabro nei aukso aš neturiu, bet ką turiu, tą duosiu. Jėzaus Kristaus Nazariečio vardu kelkis ir vaikščiok!" [7] Ir paėmęs už dešinės rankos, pakėlė jį. Jo kojos ir pėdos bematant sustiprėjo. [8] Jis pašoko, atsistojo ir ėmė vaikščioti. Drauge su apaštalais įėjo į šventyklą. Ten vaikščiodamas ir pasišokinėdamas garbino Dievą. [9] Visi žmonės pamatė jį vaikščiojant ir šlovinant Dievą. [10] Jie pažino, kad tai tas pats luošys, kuris sėdėdavo elgetaudamas prie Gražiųjų vartų. Jie buvo labai nustebę ir sukrėsti to, kas buvo jam atsitikę.

PETRAS VIEŠAI SKELBIA MESIJĄ

[11] Kadangi jis laikėsi Petro ir Jono, prie jų į vadinamąją Saliamono stoginę susibėgo visa minia. [12] Tai matydamas Petras kreipėsi į minią: „Izraelitai! Ko stebitės įvykiu ir ko taip žiūrite į mudu, tarsi mes savo galia ar savo maldingumu būtume pastatę jį ant kojų?! [13] Abraomo, Izaoko ir Jokūbo Dievas, mūsų protėvių Dievas pašlovino savo tarną Jėzų, kurį jūs išdavėte ir kurio išsigynėte Pilotui, kai tas buvo benusprendžiąs jį paleisti. [14] Jūs išsižadėjote šventojo ir teisiojo, o pareikalavote atiduoti jums žmogžudį. [15] Jūs nužudėte gyvybės kūrėją, kurį Dievas prikėlė iš numirusių, ir mes esame to liudytojai. [16] Jėzaus vardas — dėlei tikėjimo jo vardu — tvirtą padarė tą, kurį jūs matote ir pažįstate. Iš Jėzaus kylantis tikėjimas suteikė jam tikrą sveikatą jūsų visų akyse.

[17] O dabar, broliai, aš žinau, kad jūs taip padarėte iš nežinios kaip ir jūsų vadai. [18] Taip Dievas įvykdė, ką iš anksto buvo paskelbęs visų pranašų lūpomis, būtent kad jo Mesijas kentėsiąs. [19] Tad atgailokite ir atsiverskite, kad būtų išdildytos jūsų nuodėmės, [20] kad nuo Vieš-

paties veido ateitų paguodos metas ir jis atsiųstų jums skirtąjį Mesiją Jėzų. [21] Jį turi priimti dangus iki visų dalykų atnaujinimo meto. Dievas tai nuo amžių paskelbė savo šventųjų pranašų lūpomis. [22] Antai Mozė yra pasakęs: *Viešpats, jūsų Dievas, iš jūsų brolių jums pažadins pranašą kaip mane. Klausykite jo visame kame, ką tik jis jums sakys.* [23] *O kas to pranašo neklausys, bus išdildytas iš savo tautos.* [24] Ir visi pranašai, kurie tik bylojo nuo Samuelio laikų, vienas po kito skelbė šias dienas.

[25] Jūs esate vaikai pranašų ir tos sandoros, kurią Dievas sudarė su jūsų protėviais tardamas Abraomui: *Tavo palikuonyse bus palaimintos visos žemės giminės.* [26] Dievas pirmiausia jums pažadino ir pasiuntė savo tarną, kad jis atneštų jums palaimą, atitraukdamas kiekvieną nuo jo nusikaltimų".

4

PETRAS IR JONAS AUKŠČIAUSIAJAME TEISME

[1] Jiems dar kalbant miniai, atėjo kunigų, šventyklos apsaugos viršininkas ir sadukėjų. [2] Jie labai pyko, kodėl apaštalai moko žmones ir skelbia mirusiųjų prisikėlimą Jėzaus pavyzdžiu. [3] Todėl jie suėmė juos ir įkalino iki kitos dienos, mat jau buvo vakaras. [4] Vis dėlto daug žmonių, išgirdusių žodį, įtikėjo, ir tikinčiųjų skaičius padidėjo maždaug iki penkių tūkstančių.

[5] Kitą dieną Jeruzalėje susirinko tautos vadovai, seniūnai ir Rašto aiškintojai, [6] taip pat vyriausiasis kunigas Anas, Kajafas, Jonas, Aleksandras ir kiti vyriausiojo kunigo giminės. [7] Pasistatę apaštalus viduryje, jie paklausė: „Kokia galia ar kieno vardu jūs tai padarėte?" [8] Tada Petras, Šventosios Dvasios įkvėptas, jiems atsakė: „Tautos vadovai ir seniūnai! [9] Jeigu dėl gero darbo ligoniui šiandien mus klausinėjate, kaip jis buvo išgydytas, [10] tai tebūnie jums visiems ir visai Izraelio tautai žinoma: vardu Jėzaus Kristaus Nazariečio, kurį jūs nukryžiavote ir kurį Dievas prikėlė iš numirusių! Tik jo vardu šis vyras jūsų akivaizdoje stovi sveikas. [11] Jėzus yra *akmuo, kurį jūs, statytojai, atmetėte ir kuris tapo kertiniu akmeniu.* [12] Ir nėra niekame kitame išgelbėjimo, nes neduota žmonėms po dangumi kito vardo, kuriuo galėtume būti išgelbėti".

[13] Matydami Petrą ir Joną drąsiai kalbant ir patyrę, kad tai paprasti,

beraščiai žmonės, jie labai stebėjosi; jie atpažino juos buvus kartu su Jėzumi, bet [14] žiūrėdami į stovintį su apaštalais pagydytąjį neturėjo ką sakyti priešais. [15] Tuomet liepė jiems pasišalinti iš teismo tarybos, o patys ėmė tartis: [16] „Ką daryti su šitais žmonėmis? Juk visiems Jeruzalės gyventojams aiškiai žinomas jų padarytas stebuklas, ir mes to negalime nuneigti. [17] Bet kad dalykas neišplistų žmonėse, griežtai uždrauskime, kad jie niekam nekalbėtų tuo vardu".

[18] Ir vėl juos pasišaukę, jie prisakė, kad šiukštu neskelbtų bei nemokytų Jėzaus vardu. [19] Tačiau Petras ir Jonas jiems atsakė: „Spręskite patys, ar teisu Dievo akivaizdoje jūsų klausyti labiau negu Dievo! [20] Juk mes negalime tylėti apie tai, ką esame matę ir girdėję". [21] Pri-grasinę jie paleido juos, nes nerado už ką bausti. Be to, jie bijojo žmonių, nes visi garbino Dievą už įvykusį stebuklą. [22] Vyrui, kuris taip stebuklingai išgijo, buvo keturiasdešimt metų su viršum.

MALDA GRESIANT PERSEKIOJIMAMS

[23] Paleisti jie atėjo pas saviškius ir išpasakojo, ką jiems buvo sakę aukštieji kunigai ir seniūnai. [24] Išklausę visi vieningai pakėlė į Dievą balsus ir taip meldėsi: „Valdove, *tu sutvėrei dangų, žemę, jūrą ir visa, kas juose yra.* [25] Tu esi taręs per Šventąją Dvasią savo tarno Dovydo lūpomis:

Kodėl niršta pagonys,
kam veltui tautos sąmokslus rengia?
[26] *Žemės karaliai sukilo,*
valdovai susibūrė draugėn
prieš Viešpatį ir jo Mesiją.

[27] Taip. Šitame mieste iš tiesų *susibūrė* Erodas, Poncijus Pilotas su pagonimis ir Izraelio gentimis prieš tavo šventąjį tarną Jėzų, kurį tu patepei, [28] kad įvykdytų, ką tavo galia ir valia buvo iš anksto nusprendusi. [29] O dabar, Viešpatie, atkreipk akis į jų grasinimus ir suteik saviesiems tarnams drąsos atvirai skelbti tavo žodį. [30] Ištiesk savo ranką, kad tavo šventojo tarno Jėzaus vardu būtų pagydoma ir daromi ženklai bei stebuklai". [31] Jiems pasimeldus sudrebėjo susirinkimo vieta, visi prisipildė Šventosios Dvasios ir ėmė drąsiai skelbti Dievo žodį.

BENDRUOMENĖS VIENYBĖ. BARNABO DOSNUMAS

32 Visi įtikėjusieji buvo vienos širdies ir vienos sielos. Ką turėjo, nė vienas nevadino savo nuosavybe, nes jiems visa buvo bendra. 33 Apaštalai su didžia galybe liudijo apie Viešpaties Jėzaus prisikėlimą, ir juos lydėjo malonės gausa.

34 Tarp jų nebuvo vargšų. Kurie turėjo žemės sklypus ar namus, juos parduodavo, gautus pinigus 35 sudėdavo prie apaštalų kojų, ir kiekvienam buvo dalijama, kiek kam reikėjo.

36 Juozapas, apaštalų pramintas Barnabu (tai reiškia: „Paguodos sūnus"), buvo levitas, kilęs iš Kipro. 37 Jis turėjo žemės sklypą. Tą pardavęs atnešė pinigus ir padėjo apaštalams po kojų.

5

ANANIJO IR SAPFYROS APGAULĖ

1 Vienas vyras, vardu Ananijas, su savo žmona Sapfyra pardavė žemės sklypą. 2 Žmonai pritariant, jis pasiliko dalį gautų pinigų, o kitą dalį sudėjo prie apaštalų kojų. 3 Petras paklausė: „Ananijau, kodėl šėtonas užvaldė tavo širdį? Kodėl gi tu pamelavai Šventajai Dvasiai, pasilaikydamas dalį gautų pinigų? 4 Argi negalėjai sklypo sau laikyti ir argi pardavęs negalėjai laisvai tvarkytis? Tad kam gi taip sugalvojai savo širdyje? Juk tu pamelavai ne žmonėms, bet Dievui!" 5 Išgirdęs tuos žodžius, Ananijas sukniubo ir mirė. Didi baimė pagavo visus tai girdėjusius. 6 Keli jaunuoliai pakilo, suvyniojo marškomis kūną, išnešė ir palaidojo.

7 Po kokių trijų valandų atėjo Ananijo žmona, kuri nežinojo, kas buvo atsitikę. 8 Petras ją paklausė: „Pasakyk man, ar už tiek pardavėte sklypą?" „Taip, už tiek",— atsakė ji. 9 Tada Petras prabilo: „Kam gi jūs susimokėte mėginti Viešpaties Dvasią? Štai ties durimis skamba žingsniai tų, kurie palaidojo tavo vyrą. Jie ir tave išneš". 10 Bematant ji susmuko jam po kojų ir mirė. Atėję jaunuoliai rado ją negyvą, nunešė ir palaidojo šalia vyro. 11 Didelė baimė apėmė visą Bažnyčią ir visus, kurie apie tai išgirdo.

APAŠTALAI DARO STEBUKLUS

[12] Per apaštalų rankas darėsi žmonėse daug ženklų ir stebuklų. Visi jie vieningai rinkdavosi Saliamono stoginėje. [13] Niekas kitas neišdrįsdavo prie jų prisidėti. Žmonės juos labai gerbė. [14] Ir nuolat augo būrys vyrų ir moterų, įtikėjusių Viešpatį. [15] Žmonės net į gatves nešdavo ligonius ir ten guldydavo ant neštuvų bei lovų, kad Petrui praeinant pro šalį bent jo šešėlis kristų ant gulinčiųjų. [16] Taip pat iš aplinkinių miestelių daug žmonių keliaudavo į Jeruzalę, gabendami sergančius ir netyrųjų dvasių varginamus, ir visi jie būdavo pagydomi.

APAŠTALŲ SUĖMIMAS IR STEBUKLINGAS IŠVADAVIMAS

[17] Tuomet sujudo vyriausiasis kunigas ir visi jo šalininkai iš sadukėjų partijos. Degdami neapykanta, [18] jie suėmė apaštalus ir įmetė į viešą kalėjimą.

[19] Viešpaties angelas naktį atidarė kalėjimo vartus, išvedė juos ir tarė: [20] „Eikite ir atsistoję šventykloje skelbkite žmonėms visus šio Gyvenimo žodžius“. [21] Jie paklausė ir auštant nuėję į šventyklą ėmė mokyti.

APAŠTALAI TEISME LIUDIJA JĖZAUS PRISIKĖLIMĄ

Tuo metu vyriausiasis kunigas ir jo šalininkai sukvietė aukščiausiąją teismo tarybą bei visą izraelitų vyresnybę. Jie nusiuntė į kalėjimą tarnus, kad atvestų apaštalus. [22] Nuėję tarnai neberado jų kalėjime. Tad sugrįžę jie pranešė: [23] „Mes radome kalėjimą saugiai užrakintą ir sargybinius stovinčius prie vartų. Bet atidarę nieko viduje neradome“. [24] Išgirdę tokį pranešimą, šventyklos apsaugos viršininkas ir vyriausiasis kunigas sumišę klausinėjo, ką tai galėtų reikšti. [25] Tuo metu kažkas atėjęs pranešė: „Tie vyrai, kuriuos jūs buvote uždarę kalėjime, stovi sau šventykloje ir moko žmones“. [26] Tada viršininkas su tarnais nuėjo ir atsivedė juos, tačiau be prievartos. Jie mat bijojo, kad žmonės jų neužmėtytų akmenimis.

[27] Taigi, atsivedę apaštalus, jie pastatė juos prieš teismo tarybą. Vyriausiasis kunigas metė jiems kaltinimą: [28] „Mes jums drauste uždraudėme mokyti tuo vardu, o štai jūs užtvindėte Jeruzalę savo mokslu ir dar norite ant mūsų galvų užtraukti to žmogaus kraują“. [29] Petras ir apaštalai atsiliepė: „Dievo reikia klausyti labiau negu žmonių. [30] Mūsų

protėvių Dievas prikėlė Jėzų, kurį jūs nužudėte pakabindami ant medžio. [31] Dievas išaukštino jį savo dešine kaip vadą ir išgelbėtoją, kad suteiktų Izraeliui atsivertimą ir nuodėmių atleidimą. [32] Ir mes esame tų įvykių liudytojai, taip pat ir Šventoji Dvasia, kurią Dievas suteikė jo klausantiems". [33] Išgirdę šituos žodžius, jie baisiai įširdo ir norėjo juos užmušti.

GAMALIELIO PATARIMAS

[34] Tuomet taryboje pakilo vienas fariziejus, vardu Gamalielis, visos tautos gerbiamas Įstatymo mokytojas. Jis įsakė trumpam išvesti tuos vyrus [35] ir prabilo: „Vyrai izraelitai! Gerai pagalvokite, kaip pasielgti su šitais žmonėmis. [36] Juk prieš kiek laiko buvo iškilęs Teudas, kuris laikė save kažkuo nepaprastu. Jis subūrė apie keturis šimtus šalininkų, bet buvo užmuštas, visi jo bičiuliai išsisklaidė ir nuėjo niekais. [37] Po jo, gyventojų surašymo dienomis, atsirado Judas Galilėjietis ir patraukė dalį žmonių paskui save. Jis taip pat žuvo, o visi jo sekėjai buvo išblaškyti. [38] Todėl aš ir dabar jums sakau: palikite šituos žmones ramybėje, paleiskite juos. Jei šis sumanymas ar ši veikla iš žmonių, jie žlugs savaime, [39] o jeigu jie iš Dievo, tai jūs nepajėgsite jų sunaikinti. Saugokitės, kad netaptumėte Dievo priešininkais!" Ir taryba paklausė jo patarimo.

[40] Pasišaukę apaštalus, nuplakdino juos, uždraudė kalbėti Jėzaus vardu ir paleido. [41] O tie ėjo iš tarybos džiaugdamiesi, kad dėl Jėzaus vardo užsitarnavo panieką. [42] Jie nesiliovė kiekvieną dieną mokyti šventykloje bei namuose ir skelbti gerąją naujieną apie Jėzų — Mesiją.

PIRMOSIOS MISIJOS

6

SEPTYNIŲ DIAKONŲ PASKYRIMAS

[1] Tomis dienomis, mokinių skaičiui didėjant, tarp graikiškai kalbančiųjų kilo nepasitenkinimas vietiniais žydais, esą kasdieniniame aprūpinime būdavo aplenkiamos jų našlės. [2] Tuomet Dvylika sušaukė mokinių susirinkimą ir pareiškė: „Nedera mums apleisti Dievo žodį ir

tarnauti prie stalų. [3] Todėl, broliai, nusižiūrėkite iš savųjų septynis vyrus, turinčius gerą vardą, pilnus Dvasios ir išminties. Mes juos paskirsime tam darbui, [4] o patys toliau atsidėsime maldai ir žodžio tarnybai".

[5] Šis pasiūlymas patiko visam susirinkimui. Jie išsirinko Steponą, vyrą kupiną tikėjimo ir Šventosios Dvasios, Pilypą, Prochorą, Nikanorą, Timoną, Parmeną ir Mikalojų, prozelitą iš Antiochijos. [6] Juos pristatė apaštalams, o šie melsdamiesi uždėjo ant jų rankas.

[7] Dievo žodis klestėjo, ir mokinių skaičius Jeruzalėje greitai augo. Net didelis kunigų būrys pakluso tikėjimui.

STEPONO VEIKLA IR SUĖMIMAS

[8] Steponas, pilnas malonės ir galios, darė žmonėse didžių ženklų ir stebuklų. [9] Tuomet pakilo kai kurie iš vadinamosios libertinų sinagogos, iš kirėniečių, aleksandriečių ir iš Kilikijos bei Azijos ir mėgino ginčytis su Steponu. [10] Tačiau jie negalėjo atsispirti išminčiai ir Dvasiai, kurios įkvėptas jis kalbėjo. [11] Tada jie papirko keletą vyrų, kad sakytų girdėję Steponą piktžodžiaujant Mozei ir Dievui. [12] Taip jie sukurstė liaudį, jos seniūnus ir Rašto aiškintojus, pritykoję sučiupo jį ir nusivedė į aukščiausiojo teismo tarybą. [13] Ten pastatė melagingus liudytojus, kurie tvirtino: „Šitas žmogus nesiliauja kalbėjęs prieš šventąją vietą ir Įstatymą. [14] Antai mes esame girdėję jį sakant, kad Jėzus Nazarietis išgriausiąs šią vietą ir pakeisiąs Mozės duotus mums nuostatus". [15] Visi sėdintys taryboje įsmeigė į jį akis ir matė jo veidą, [spindintį] tarytum angelo veidą.

7

STEPONO KALBA

[1] Vyriausiasis kunigas paklausė: „Ar tai tiesa?" [2] O Steponas prabilo:

„Broliai ir tėvai, pasiklausykite! Šlovingasis Dievas apsireiškė mūsų tėvui Abraomui Mesopotamijoje, kai jis dar nebuvo persikėlęs į Charaną, [3] ir įsakė: *Išeik iš savo krašto, nuo savo giminių, ir keliauk į šalį, kurią tau parodysiu.* [4] Tada jis paliko chaldėjų kraštą ir apsigyveno Charane. Iš ten, jo tėvui mirus, Dievas jam liepė persikelti

į šitą šalį, kurioje jūs dabar gyvenate. [5] Bet čia jam nedavė nuosavybėn nė pėdos žemės, tik pažadėjo šitą *kraštą atiduoti jam ir jo palikuonims,* nors jis buvo bevaikis. [6] Taigi Dievas pasakė, kad *jo palikuonys gyvens kaip ateiviai svetimoje žemėje ir keturis šimtus metų bus pavergti bei skriaudžiami.* [7] *Tačiau,*— tarė Dievas,— *aš nuteisiu tautą, kuriai jie vergaus; tada jie iškeliaus ir tarnaus man šitoje vietoje.* [8] Ir tuomet jis padarė su juo apipjaustymo sandorą. Tada Abraomui gimė Izaokas, kurį jis apipjaustė aštuntąją dieną. Izaokui gimė Jokūbas, o Jokūbui gimė dvylika patriarchų. [9] Šie patriarchai iš pavydo *pardavė Juozapą į Egiptą, bet Dievas buvo su juo.* [10] Jis išgelbėjo Juozapą iš visų vargų ir *suteikė malonės* bei *išminties Egipto karaliaus — faraono akivaizdoje.* Tas *jį paskyrė* Egipto ir *visų savo namų valdytoju.* [11] *Tuomet visą Egiptą ir Kanaaną ištiko badas* ir baisi nelemtis. Taip pat ir mūsų protėviai negalėjo rasti sau maisto. [12] Išgirdęs, kad Egipte galima gauti javų, Jokūbas ten išsiuntė mūsų protėvius pirmą kartą, [13] o antrą kartą Juozapas leidosi savo brolių atpažįstamas ir faraonas sužinojo apie Juozapo kilmę. [14] Tuomet Juozapas pasiuntė [brolius] parkviesti savo tėvo Jokūbo ir visos šeimynos — septyniasdešimt penkių asmenų. [15] Šitaip Jokūbas iškeliavo į Egiptą. Ten mirė jis ir mūsų protėviai. [16] Juos pargabeno į Sichemą ir palaidojo kapuose, kuriuos Abraomas už pinigus buvo nupirkęs Sicheme iš Emoro vaikų.

[17] Artinantis metui pažado, kurį Dievas buvo davęs Abraomui, tauta išaugo ir išsiplėtė Egipte, [18] kol Egipte ėmė viešpatauti kitas karalius, kuris nieko nežinojo apie Juozapą. [19] Jis ėmė klastingai elgtis su mūsų tauta, versdamas mūsų protėvius išmesti savo kūdikius, kad jie neliktų gyvi. [20] Tuo metu gimė Mozė, kuris buvo mielas Dievui. Jis išbuvo tris mėnesius savo tėvo namuose, [21] o kai buvo išmestas, jį pasiėmė auginti faraono duktė ir įsūnijo. [22] Mozė buvo išmokytas visos Egipto išminties ir tapo galingas žodžiais ir darbais. [23] Kai jis sulaukė keturiasdešimties metų, jam kilo mintis aplankyti savuosius brolius izraelitus. [24] Kartą, pamatęs vieną skriaudžiamą tautietį, stojo ginti jo ir keršydamas užmušė egiptietį. [25] Mozė tikėjosi, kad jo broliai suprasią, jog Dievas per jį suteiks jiems išgelbėjimą, bet jie šito nesuprato. [26] Kitą dieną jis pasirodė tarp kelių susivaidijusių tautiečių ir mėgino juos sutaikinti sakydamas: 'Vyrai, jūs esate broliai! Kodėl skriaudžiate vieni kitus?' [27] Bet tasai, kuris buvo nuskriaudęs artimą, atstūmė jį sakydamas: *Kas tave paskyrė mūsų valdovu ir teisėju?* [28] *Gal rengiesi ir mane nužudyti, kaip vakar nužudei egiptietį?* [29] Tai iš-

girdęs Mozė pabėgo ir tapo išeiviu Madiano krašte, kame jam gimė du sūnūs. [30] Po keturiasdešimties metų Sinajaus *kalno dykumoje jam pasirodė angelas degančio erškėčio liepsnose.* [31] Tai pamatęs Mozė nusistebėjo reginiu. Kai jis artinosi norėdamas geriau įsižiūrėti, pasigirdo Viešpaties balsas: [32] *Aš esu tavo tėvų Dievas, Abraomo, Izaoko ir Jokūbo Dievas.* Tada Mozė ėmė drebėti ir nebedrįso toliau žiūrėti. [33] O Viešpats jam tarė: *Nusiauk nuo kojų kurpes, nes toje vietoje, kur stovi, žemė yra šventa.* [34] *Aš regėte regėjau savo tautos priespaudą Egipte* ir *išgirdęs jos aimanavimus nužengiau jos išvaduoti. Tad ateik čionai, aš ketinu tave pasiųsti į Egiptą.*

[35] Tą tad Mozę, kurio jie išsižadėjo sakydami: *Kas tave paskyrė valdovu ir teisėju?*, Dievas pasiuntė kaip vadovą ir gelbėtoją, globojamą angelo, kuris buvo pasirodęs jam erškėčių krūme. [36] Jis išvedė juos darydamas stebuklus ir ženklus Egipto žemėje, prie Raudonosios jūros ir per keturiasdešimt metų dykumoje. [37] Tai šis Mozė yra pasakęs izraelitams: *Dievas pažadins iš jūsų brolių pranašą, panašiai kaip mane.* [38] Tai jis susirinkimo dieną tyruose tarpininkavo tarp angelo, kalbėjusio jam Sinajaus kalne, ir mūsų protėvių. Tai jis gavo mums skirtus gyvenimo žodžius. [39] Deja, mūsų protėviai nenorėjo jam paklusti. Jie atstūmė jį ir savo širdžių troškimus nukreipė į Egiptą. [40] Jie tarė Aaronui: *Padaryk mums dievų, kurie žygiuotų mūsų priekyje, nes mes nežinome, kas nutiko tam Mozei, išvedusiam mus iš Egipto.* [41] Ir šitaip anomis dienomis jie pasidirbo veršį, ėmė aukoti stabui atnašą ir džiaugėsi savo rankų darbu. [42] Tada Dievas nusigręžė nuo jų ir paliko jiems garbinti dangaus kariauną, kaip parašyta pranašų knygoje:

Ar jūs, Izraelio namai, man atnešėte aukų bei atnašų,
keturiasdešimt metų būdami tyruose?
[43] *Ne! Jūs pasiėmėte Molocho padangtę*
ir dievo Romfos žvaigždę —
stabus, kuriuos pasidirbote garbinti.
Todėl ištremsiu jus anapus Babilono.

[44] Mūsų protėviai dykumoje turėjo apreiškimo padangtę, įrengtą kalbėjusiojo Mozei nurodymu, kad padarytų ją pagal regėtą jos vaizdą. [45] Mūsų protėviai ją pasiėmė ir atsigabeno, kai Jozuė užėmė pagonių žemes. Dievas išstūmė pagonis, užleisdamas jų vietą mūsų tėvams iki pat Dovydo laikų. [46] Šis susilaukė Dievo akyse malonės ir prašė nurodymo statyti šventyklą Jokūbo namams; [47] ją ir pastatė Saliamonas.

[48] Vis dėlto Aukščiausiasis negyvena rankų darbo būstuose. Taip sako ir pranašas:

[49] *Dangus — mano sostas,*
o žemė — pakojis po mano kojų.
Kokius namus jūs norite man pastatyti? —
klausia Viešpats,—
ar kokia mano poilsio vieta?
[50] *Argi ne mano ranka visa tai padarė?!*

[51] Jūs, kietasprandžiai, pagonių širdimis ir ausimis! Jūs, kaip ir jūsų protėviai, visuomet priešinatės Šventajai Dvasiai. [52] Argi buvo pranašas, kurio nebūtų persekioję jūsų tėvai? Deja, jie žudydavo pranašaujančius Teisiojo atėjimą. Ir jūs dabar esate jo išdavėjai ir žudikai! [53] Jūs, kurie gavote Įstatymą, paskelbtą per angelus, bet jo nesilaikėte“.

STEPONO NUŽUDYMAS. PERSEKIOTOJAS SAULIUS

[54] Tai išgirdę jie baisiai įniršo ir ėmė ant jo griežti dantimis. [55] O Steponas, kupinas Šventosios Dvasios, žvelgė į dangų ir išvydo Dievo šlovę ir Jėzų, stovintį Dievo dešinėje. [56] Jis tarė: „Štai regiu atsivėrusį dangų ir Žmogaus Sūnų, stovintį Dievo dešinėje“. [57] Tada, baisiai rėkdami, jie užsikimšo ausis ir visi kaip vienas puolė jį, [58] išsitempė už miesto ir užmušė akmenimis. Liudytojai pasidėjo savo drabužius prie kojų vieno jauno vyro, vardu Saulius. [59] Taip jie mušė akmenimis Steponą, o jis šaukė: „Viešpatie Jėzau, priimk mano dvasią!“ [60] Pagaliau suklupęs, galingu balsu sušuko: „Viešpatie, neįskaityk jiems šios nuodėmės!“ Ir tai ištaręs užmigo.

8

[1] Saulius pritarė Stepono nužudymui. Aną dieną prasidėjo didelis Jeruzalės Bažnyčios persekiojimas. Visi, išskyrus apaštalus, išsisklaidė Judėjos ir Samarijos apylinkėse.

[2] Dievobaimingi vyrai palaidojo Steponą ir labai jį apraudojo.

[3] O Saulius stengėsi išnaikinti Bažnyčią naršydamas po namus, suiminėdamas vyrus ir moteris ir siųsdamas juos į kalėjimą.

PILYPAS SAMARIJOJE

[4] Tuo tarpu išblaškytieji keliaudami skelbė gerąją naujieną. [5] Pilypas nuvyko į Samarijos miestą ir ėmė skelbti gyventojams Mesiją. [6] Minios vieningai klausėsi Pilypo žodžių, nes ne tik girdėjo, bet ir matė daromus stebuklus. [7] Iš daugelio apsėstųjų, baisiai šaukdamos, išeidavo netyrosios dvasios. Buvo pagydyta daug paralyžiuotųjų ir luošų. [8] Taigi didelis džiaugsmas pasklido po tą miestą.

SIMONAS BURTININKAS IR APAŠTALAI

[9] Mieste buvo vienas žmogus, vardu Simonas, jis vertėsi žyniavimu, stebindamas Samarijos gyventojus ir girdamasis esąs nepaprastas. [10] Ir visi — nuo mažo iki didelio — prie jo šliejosi ir sakė: „Jis yra Dievo galybė, vadinama 'Didžioji'". [11] Žmonės prie jo šliejosi, nes per ilgesnį laiką buvo apsukęs jiems galvas savo kerais. [12] Bet patikėję Pilypu, skelbiančiu gerąją Dievo karalystės naujieną ir Jėzaus vardą, ėmė krikštytis vyrai ir moterys. [13] Simonas taip pat įtikėjo ir pasikrikštijęs visur sekiojo Pilypą. Jis buvo apstulbintas matydamas nepaprastus ženklus ir didžius stebuklus, kurie dėjosi po jo akių.

[14] Apaštalai Jeruzalėje, išgirdę, jog Samarija priėmė Dievo žodį, nusiuntė tenai Petrą ir Joną. [15] Šie atvyko ir ėmė melstis už samariečius, kad jie gautų Šventąją Dvasią. [16] Mat ji dar nebuvo nė vienam jų nužengusi ir jie tebuvo pakrikštyti Jėzaus vardu. [17] Tuomet apaštalai dėjo ant jų rankas, ir tie gavo Šventąją Dvasią.

[18] Pamatęs, kad apaštalų rankų uždėjimu teikiama Dvasia, Simonas pasiūlė jiems pinigų ir prašė: [19] „Duokite ir man tą galią, kad kam uždėsiu rankas, gautų Šventąją Dvasią". Bet Petras tarė jam: [20] „Kad tu pražūtum su savo pinigais, jei sumanei už pinigus nusipirkti Dievo dovaną! [21] Šitame dalyke tu negali turėti nė mažiausios dalies, nes tavo širdis Dievo akivaizdoje neteisi. [22] Verčiau apgailėk šią savo nedorybę ir melsk Viešpatį — gal jis atleis tavo širdies paklydimą. [23] Kaip matau, tu pilnas tulžies ir esi nedorybės pančiuose". [24] Simonas atsakė: „Melskite už mane Viešpatį, kad manęs neištiktų jūsų žodžiai".

[25] O jie, paliudiję ir apsakę Dievo žodį, pasuko atgal į Jeruzalę, pakeliui skelbdami gerąją naujieną daugelyje Samarijos kaimų.

PILYPAS PAKRIKŠTIJA ETIOPIJOS DIDŽIŪNĄ

[26] Viešpaties angelas prabilo į Pilypą ir pasakė: „Kelkis ir vidurdienį nueik ant vieškelio, kuris eina iš Jeruzalės į Gazą. Jis visiškai tuščias“. [27] Susiruošęs jis išėjo. Ir štai bevažiuojąs etiopas eunuchas, Etiopijos karalienės Kandakės dvariškis, viso jos iždo valdytojas. Jis buvo atvykęs į Jeruzalę pasimelsti, [28] o dabar keliavo namo ir sėdėdamas savo vežime skaitė pranašą Izaiją. [29] Dvasia tarė Pilypui: „Prieik ir laikykis greta šito vežimo“. [30] Pribėgęs Pilypas išgirdo eunuchą skaitant pranašą Izaiją ir paklausė: „Ar ir supranti, ką skaitąs?“ [31] Šis atsiliepė: „Kaip galiu suprasti, jei man niekas nepaaiškina?!“ Ir jis pakvietė Pilypą lipti į vežimą ir sėstis šalia. [32] Rašto skirsnis, kurį jis ką tik skaitė, skelbė:

Tarsi avį vedė jį į pjovyklą,
ir kaip ėriukas, kuris tyli kerpamas,
jis neatvėrė savo lūpų.
[33] *Jis liko pažemintas, todėl nebuvo nuteistas.*
Kas apsakys jo giminę,
jeigu jo gyvenimas žemėje buvo nutrauktas?!

[34] Eunuchas paklausė Pilypą: „Prašom paaiškinti, apie ką čionai pranašas kalba? Apie save ar apie ką kitą?“ [35] Tuomet, atvėręs lūpas ir pradėjęs nuo to skirsnio, Pilypas jam paskelbė gerąją naujieną apie Jėzų.

[36] Keliaudami toliau, jie privažiavo vandenį. „Štai vanduo,— tarė eunuchas,— kas gi kliudo man pasikrikštyti?“ (37) [38] Jis paliepė sustabdyti vežimą, ir jie abudu — Pilypas ir eunuchas — įbrido į vandenį. Pilypas jį pakrikštijo. [39] Išėjus iš vandens, Viešpaties Dvasia pagavo Pilypą. Eunuchas daugiau jo nebematė, tik džiūgaudamas traukė savo keliais. [40] O Pilypas atsidūrė Azote; iš ten keliaudamas skelbė Evangeliją visuose miestuose ir taip atvyko į Cezarėją.

9

SAULIAUS PAŠAUKIMAS

[1] Tuo tarpu Saulius, tebealsuodamas grasinimais ir žudynėmis prieš Viešpaties mokinius, nuėjo pas vyriausiąjį kunigą [2] ir išgavo raštus

Damasko sinagogoms, kad užtikęs to kelio sekėjus vyrus ir moteris, galėtų juos suiminėti ir gabenti į Jeruzalę. [3] Kai atjojo netoli Damasko, staiga jį apšvietė iš dangaus šviesa. [4] Nukritęs žemėn, jis išgirdo balsą: „Sauliau, Sauliau, kam mane persekioji?“ [5] Jis klausė: „Kas tu esi, Viešpatie?“ Šis atsakė: „Aš esu Jėzus, kurį tu persekioji. [6] Kelkis, eik į miestą; tenai tau bus pasakyta, ką turi daryti“. [7] Jo kelionės draugai stovėjo be žado: jie girdėjo balsą, tačiau nieko nematė. [8] Saulius atsikėlė nuo žemės, bet atmerkęs akis nieko nebematė. Paėmę už rankų, jie nuvedė jį į Damaską. [9] Jis tris dienas išbuvo neregintis, nieko nevalgė ir negėrė.

[10] Damaske gyveno mokinys, vardu Ananijas. Jam apsireiškęs Viešpats prabilo: „Ananijau!“ Šis atsakė: „Štai aš, Viešpatie“. [11] Viešpats tęsė: „Nueik į gatvę, vadinamą Tiesiąja, ir Judo namuose teiraukis tarsiečio, vardu Saulius. Štai jisai meldžiasi [12] ir regėjime pamatė vyrą, vardu Ananiją, ateinantį ir uždedantį ant jo rankas, kad praregėtų“. [13] Ananijas atsakė: „Viešpatie, iš daugelio esu girdėjęs apie tą žmogų, kiek pikta jis yra padaręs tavo šventiesiems Jeruzalėje. [14] Ir čia jis turi aukštųjų kunigų įgaliojimus suiminėti visus, kurie šaukiasi tavojo vardo“. [15] Viešpats jam tarė: „Eik, nes jis yra mano rinktinis įrankis, kuris neš mano vardą tautoms, karaliams ir Izraelio vaikams. [16] Aš jam parodysiu, kiek daug jam teks iškentėti dėl mano vardo“. [17] Taigi Ananijas nuėjo į tuos namus, uždėjo ant Sauliaus rankas ir tarė: „Broli Sauliau! Viešpats Jėzus, kuris tau apsireiškė kelyje, atsiuntė mane, kad tu vėl regėtum ir taptum pilnas Šventosios Dvasios“. [18] Ir bematant jam nuo akių lyg žvynai nukrito. Jis atgavo regėjimą ir priėmė krikštą. [19] Paskui užvalgęs įgijo jėgų.

SAULIUS SKELBIA JĖZŲ

Pabuvęs kelias dienas su Damasko mokiniais, [20] Saulius beregint ėmė skelbti sinagogose, kad Jėzus yra Dievo Sūnus. [21] Visi, kurie tatai girdėjo, stebėjosi ir klausinėjo: „Argi čia ne tas pats, kuris Jeruzalėje persekiojo visus šio vardo išpažinėjus?! Argi jis nėra atvykęs jų suiminėti ir gabenti pas aukštuosius kunigus?!“

[22] O Saulius kaskart drąsiau kalbėjo ir kėlė sąmyšį tarp Damaske gyvenančių žydų, įrodinėdamas, kad Jėzus yra Mesijas. [23] Po kurio laiko žydai susimokė jį nužudyti. [24] Vis dėlto Saulius sužinojo apie jų sąmokslą. Dieną naktį jie tykojo prie vartų norėdami jį užmušti, [25] bet jo mokiniai nakčia nuleido jį per sieną ant virvių pintinėje.

SAULIUS JERUZALĖJE

[26] Saulius nuvyko į Jeruzalę ir mėgino prisidėti prie mokinių, tačiau visi jo baidėsi netikėdami jį esant mokinį. [27] Tik Barnabas jį priglaudė, nusivedė pas apaštalus ir jiems išpasakojo, kaip kelionėje Saulius regėjęs Jėzų ir šis kalbėjęs su juo, ir kaip Damaske jis atvirai mokęs Jėzaus vardu. [28] Taip jis ėmė lankytis pas juos Jeruzalėje ir drąsiai kalbėti Jėzaus vardu. [29] Jis kalbėdavosi bei ginčydavosi ir su helenistais, kurie nutarė jį nužudyti. [30] Tai sužinoję broliai jį nugabeno į Cezarėją ir iš ten išsiuntė į Tarsą.

RAMYBĖS LAIKOTARPIS

[31] Tuo tarpu Bažnyčia visoje Judėjoje, Galilėjoje ir Samarijoje džiaugėsi ramybe. Ji tvarkėsi ir veikė su Viešpaties baime ir vis augo, Šventosios Dvasios globojama.

PETRAS LIDOJE IŠGYDO LUOŠĮ

[32] Petras, keliaudamas po visą šalį, apsilankė pas šventuosius, gyvenančius Lidoje. [33] Ten jis užtiko žmogų, vardu Enėją; jis paralyžiuotas jau aštuoneri metai gulėjo patale. [34] Petras jam tarė: „Enėjau, teišgydo tave Jėzus Kristus. Kelkis ir užklok savo guolį!“ Šis akimoju atsikėlė. [35] Visi Lidos miesto ir Sarono lygumos gyventojai pamatė jį ir atsivertė į Viešpatį.

PRIKĖLIMAS IŠ NUMIRUSIŲ

[36] Jopėje buvo viena mokinė, vardu Tabita, išvertus Dorkadė (Gazelė). Ji buvo garsi gerais darbais ir išmaldomis. [37] Tomis dienomis ji susirgo ir numirė. Ją nuprausė ir pašarvojo aukštutiniame kambaryje. [38] Kadangi Lida netoli Jopės, mokiniai, išgirdę ten esant Petrą, pasiuntė pas jį du vyrus su prašymu: „Ateik pas mus nedelsdamas!“

[39] Petras tuojau iškeliavo su jais. Kai tik atėjo, jį nuvedė į aukštutinį kambarį. Tenai jį apspito našlės, verkdamos ir rodydamos jam marškinius bei viršutinius drabužius, kuriuos, tebegyvendama su jomis, buvo joms pasiuvusi Dorkadė. [40] Petras liepė visiems išeiti ir atsiklaupęs ėmė melstis. Paskui, atsisukęs į lavoną, tarė: „Tabita, kelkis!“ Ši atmerkė akis ir išvydusi Petrą atsisėdo. [41] Petras ištiesė jai

ranką ir ją pakėlė. Tada, pašaukęs vidun šventuosius ir našles, parodė jiems ją gyvą. [42] Žinia apie įvykį pasklido visoje Jopėje, ir daugybė žmonių įtikėjo Viešpatį. [43] Petras dar ilgesnį laiką pasiliko Jopėje pas vieną odininką, vardu Simoną.

10

ŠIMTININKAS KORNELIJUS

[1] Cezarėjoje gyveno žmogus, vardu Kornelijus, vadinamosios Italų kohortos šimtininkas. [2] Jis drauge su savo namiškiais pasižymėjo maldingumu bei Dievo baime, dosniai šelpdavo žmones ir ištvermingai melsdavosi Dievui.

[3] Kartą, apie devintą valandą, jis regėjime aiškiai išvydo ateinantį angelą; šis tarė: „Kornelijau!“ [4] Išsigandęs pažvelgė į jį ir paklausė: „Kas yra, Viešpatie?“ Šis jam atsakė: „Tavo maldos ir išmaldos pakilo Dievo akivaizdon, ir jis tave prisiminė. [5] Taigi siųsk vyrus į Jopę ir išsikviesk tokį Simoną, vadinamą Petru. [6] Jis svečiuojasi pas vieną odininką, Simoną, kurio namai stovi prie jūros“. [7] Kai su juo kalbėjęs angelas pasišalino, Kornelijus pasišaukė du namiškius ir vieną maldingą kareivį iš savo valdinių [8] ir viską jiems išaiškinęs išsiuntė į Jopę.

PETRO REGĖJIMAS

[9] Rytojaus dieną, kai šitie keliaudami artinosi prie miesto, Petras užlipo ant plokščiastogio pasimelsti. Buvo apie šeštą valandą. [10] Jis pasijuto išalkęs ir norėjo užkąsti. Kol jam buvo tiekiamas valgis, jį ištiko dvasios pagava. [11] Jis išvydo atsivėrusį dangų, iš kurio leidosi kažkoks rykas, it didelė marška, už keturių kampų nuleidžiama žemėn. [12] Jame buvo įvairiausių žemės keturkojų ir roplių bei dangaus paukščių. [13] Ir jam pasigirdo balsas: „Kelkis, Petrai, pjauk ir valgyk!“ [14] Petras atsakė: „Jokiu būdu, Viešpatie! Aš niekuomt nesu valgęs sutepto ar nešvaraus maisto“. [15] O balsas vėl tarė: „Ką Dievas apvalė, tu nevadink suteptu!“ [16] Taip atsitiko tris kartus, ir tuojau padėklas vėl pakilo į dangų.

[17] Petrui tebesvarstant, ką galėtų reikšti regėjimas, štai prie vartų

sustojo Kornelijaus pasiuntiniai, kurie teiravosi Simono namų. [18] „Ar čia vieši Simonas, vadinamas Petru?" — klausė jie garsiai. [19] Petrui, tebemąstančiam apie regėjimą, Dvasia tarė: „Štai trys vyrai ieško tavęs. [20] Greičiau kelkis, lipk žemyn ir be jokios baimės keliauk su jais, nes aš juos atsiunčiau". [21] Taigi Petras nulipo žemyn pas vyrus ir tarė: „Štai ir aš, kurio ieškote. Su kokiu reikalu atėjote?" [22] Tie atsakė: „Šimtininkas Kornelijus, teisus ir dievobaimingas vyras, visų gyventojų žydų didžiai gerbiamas žmogus, gavo šventojo angelo nurodymą pasikviesti tave į savo namus ir išklausyti tavo pamokymų". [23] Tuomet Petras paprašė juos į vidų ir svetingai priėmė. Kitą rytą iškeliavo su jais. Jį lydėjo keli broliai iš Jopės.

KORNELIJAUS KRIKŠTAS

[24] Rytojaus dieną jis atvyko į Cezarėją. Kornelijus jo laukė susikvietęs gimines ir artimiausius bičiulius. [25] Įeinantį Petrą Kornelijus pasitiko ir puldamas po kojų išreiškė jam pagarbą. [26] Petras pakėlė Kornelijų tardamas: „Kelkis! Juk ir aš esu žmogus". [27] Paskui, kalbėdamasis su juo, įžengė vidun ir atradęs daug susirinkusių žmonių [28] prabilo: „Jūs žinote, kad žydui nevalia bendrauti ar svečiuotis pas svetimtautį. Bet Dievas man apreiškė, jog negalima jokio žmogaus laikyti prastu ar nešvariu. [29] Štai kodėl pakviestas aš nesvyruodamas atvykau. Taigi klausiu dabar: kokiu reikalu mane pakvietėte?" [30] Kornelijus atsakė: „Kaip tik dabar sukanka lygiai keturios dienos, kai aš savo namuose meldžiausi devintą valandą. Ir štai prieš mane stojo spindinčiais drabužiais vyras [31] ir prabilo: 'Kornelijau, tavo maldos išklausytos, ir Dievas prisiminė tavo išmaldas. [32] Siųsk pasiuntinius į Jopę ir atsikviesk Simoną, vadinamą Petru. Jis yra apsistojęs odininko Simono namuose prie jūros'. [33] Taigi aš tuojau pasiunčiau pas tave žmones, o tu gerai padarei čion atvykdamas. Dabar mes visi čia esame Dievo akivaizdoje, kad išgirstume visa, ką Viešpats tau pavedė".

[34] Tada, atvėręs lūpas, Petras pasakė: „Iš tiesų aš dabar suprantu, jog Dievas nėra šališkas. [35] Jam brangus kiekvienos tautos žmogus, kuris jo bijo ir teisingai gyvena. [36] Jis pasiuntė savo žodį Izraelio vaikams ir per Mesiją Jėzų paskelbė gerąją taikos naujieną. Šitas yra visų Viešpats. [37] Jūs žinote, kas yra įvykę visoje Judėjoje, pradedant nuo Galilėjos, po Jono skelbtojo krikšto. [38] Kalbama apie Jėzų iš Nazareto, kaip Dievas jį patepė Šventąja Dvasia ir galybe, kaip jis vaikš-

čiojo darydamas gera ir gydydamas visus velnio pavergtuosius, nes Dievas buvo su juo.

[39] Mes esame liudytojai visko, ką jis yra padaręs žydų šalyje ir Jeruzalėje. Jį nužudė pakabindami ant medžio. [40] Tačiau trečią dieną Dievas jį prikėlė ir leido jam pasirodyti, [41] beje, ne visai tautai, o Dievo iš anksto paskirtiems liudytojams, būtent mums, kurie su juo valgėme ir gėrėme jam prisikėlus iš numirusių. [42] Jis mums įsakė skelbti tautai ir liudyti, kad jis yra Dievo paskirtasis gyvųjų ir mirusiųjų teisėjas. [43] Apie jį visi pranašai liudija, kad kiekvienas, kas jį tiki, gauna jo vardu nuodėmių atleidimą".

[44] Petrui tebekalbant šiuos dalykus, Šventoji Dvasia nužengė ant visų, kurie klausėsi žodžio. [45] Su Petru atvykę žydų kilmės tikintieji labai stebėjosi, kad ir pagonims buvo išlieta Šventosios Dvasios dovana. [46] Mat jie girdėjo juos kalbant kalbomis ir šlovinant Dievą. [47] Tuomet Petras tarė: „Argi kas galėtų šitiems neduoti krikštui vandens, jeigu jie, kaip ir mes, gavo Šventąją Dvasią?!" [48] Ir jis liepė juos pakrikštyti Jėzaus Kristaus vardu. O šie prašė jį pasilikti dar kelias dienas.

11

PAGONIŲ KLAUSIMAS JERUZALĖJE

[1] Apaštalai ir broliai, kurie buvo Judėjoje, sužinojo, kad ir pagonys priėmė Dievo žodį. [2] Todėl kai Petras atvyko į Jeruzalę, žydų kilmės tikintieji ėmė jam prikaišioti: [3] „Tu nuėjai pas neapipjaustytus vyrus ir su jais valgei!" [4] Tada Petras pradėjo jiems iš eilės aiškinti: [5] „Aš kartą meldžiausi Jopės mieste ir dvasios pagavoje turėjau regėjimą: prie pat manęs nusileido kažkoks rykas, it didžiulė marška, už keturių kampų nuleidžiama iš dangaus. [6] Atidžiai įsižiūrėjęs, pamačiau jame keturkojų žemės gyvių, laukinių žvėrių, roplių ir padangės sparnuočių. [7] Dar išgirdau balsą, man sakantį: 'Kelkis, Petrai, pjauk ir valgyk!' [8] Aš atsakiau: 'Jokiu būdu, Viešpatie! Dar niekuomet suteptas ir nešvarus maistas nebuvo mano burnoje'. [9] Bet balsas iš dangaus prabilo antrą kartą: 'Ką Dievas apvalė, tu nevadink suteptu!' [10] Taip atsitiko tris kartus, ir vėl viskas pakilo į dangų. [11] Ir tuojau prieš namus, kuriuose mes buvome apsistoję, atsirado trys vyrai. Jie buvo siųsti pas mane iš Cezarėjos. [12] Dvasia man įsakė be jokios

baimės keliauti su jais. Mane lydėjo šitie šeši broliai, ir mes kartu nuvykome į vieno žmogaus namus. [13] Jis mums papasakojo savo namuose regėjęs angelą, kuris jam liepė: 'Nusiųsk ką į Jopę ir išsikviesk Simoną, vadinamą Petru. [14] Jis pamokys tave ir visus tavo namiškius, kaip išsigelbėti'.

[15] Kai aš pradėjau kalbėti, Šventoji Dvasia nužengė ant jų, kaip pradžioje yra atsitikę su mumis. [16] Tada prisiminiau Viešpaties žodžius, kaip jis yra sakęs: 'Jonas krikštijo vandeniu, o jūs būsite pakrikštyti Šventąja Dvasia'. [17] Jeigu tad Dievas suteikė jiems tokią pačią dovaną kaip ir mums, įtikėjusiems Viešpatį Jėzų Kristų, tai kas gi aš toks, kad mėginčiau trukdyti Dievui?!" [18] Tai išgirdę jie nusiramino ir ėmė šlovinti Dievą sakydami: „Vadinasi, Dievas ir pagonims davė atsivertimo malonę, kad jie gyventų".

ANTIOCHIJOS BENDRUOMENĖ

[19] Išblaškytieji persekiojimo, kilusio dėl Stepono, nukeliavo į Finikiją, Kiprą ir Antiochiją. Jie skelbė žodį vien tiktai žydams. [20] Kai kurie iš jų, būtent kipriečiai ir kirėniečiai, atvykę į Antiochiją, kreipėsi ir į graikus, skelbdami gerąją naujieną apie Viešpatį Jėzų. [21] Viešpaties ranka buvo su jais: didelis žmonių skaičius įtikėjo ir atsivertė į Viešpatį.

[22] Žinia apie juos pasiekė Jeruzalės bažnyčios ausis, ir ji išsiuntė Barnabą į Antiochiją. [23] Atvykęs ir pamatęs Dievo malonę, jis apsidžiaugė ir ragino visus iš tikros širdies likti ištikimus Viešpačiui. [24] Mat jis buvo geras vyras, kupinas Šventosios Dvasios ir tikėjimo. Taip Viešpačiui prisidėjo nemažas būrys.

[25] Barnabas dar nukeliavo į Tarsą ieškoti Sauliaus. Radęs atsivedė jį Antiochijon. [26] Jiedu abu ištisus metus darbavosi Bažnyčioje ir išmokė gausų būrį. Antiochijoje pirmą kartą imta vadinti mokinius „krikščionimis".

BARNABAS IR SAULIUS VYKSTA Į JERUZALĘ

[27] Tomis dienomis iš Jeruzalės į Antiochiją atvyko pranašų. [28] Vienas iš jų, vardu Agabas, Dvasios įkvėptas, išpranašavo didelį badą, ištiksiantį visą pasaulį. Badas iš tiesų atėjo Klaudijui valdant. [29] Mokiniai, kiekvienas pagal savo išteklius, nusprendė paremti Jeruzalės brolius ir nusiųsti jiems pašalpą. [30] Jie taip padarė ir per Barnabą bei Saulių nusiuntė vyresniesiems paramą.

12

PETRO SUĖMIMAS IR STEBUKLINGAS IŠVADAVIMAS

[1] Tuo pačiu metu karalius Erodas pradėjo persekioti kai kuriuos Bažnyčios žmones. [2] Jis nukirsdino Jokūbą, Jono brolį. [3] Pamatęs, jog tai patinka žydams, įsakė suimti ir Petrą. Buvo Neraugintos duonos dienos. [4] Suėmęs Petrą, įmesdino jį į kalėjimą ir pavedė saugoti keturgubai sargybai po keturis kareivius. Po Velykų ketino išduoti jį miniai. [5] Taigi Petras buvo uždarytas kalėjime. O Bažnyčia karštai meldėsi už jį Dievui.

[6] Paskutinę naktį prieš Erodui išduodant Petrą tasai, supančiotas dviem grandinėmis, miegojo tarp dviejų kareivių. Prie durų sargybiniai ėjo sargybą. [7] Staiga ten atsirado Viešpaties angelas, ir kamerą nutvieskė šviesa. Jis sudavė Petrui į šoną ir žadindamas tarė: „Kelkis greičiau!“ Ir nukrito jam grandinės nuo rankų. [8] Angelas kalbėjo toliau: „Susijuosk ir apsiauk sandalus!“ Jis taip ir padarė. Angelas tęsė: „Užsimesk apsiaustą ir eik paskui mane!“ [9] Išėjęs Petras sekė paskui jį. Tik jis nesuvokė, kad angelo veiksmai tikri, jis tarėsi matąs regėjimą. [10] Šitaip jiedu praėjo pro pirmą ir antrą sargybą ir prisiartino prie geležinių vartų į miestą. Vartai savaime atsidarė. Išėję pro juos, jie leidosi tolyn viena gatve. Staiga angelas nuo jo pasitraukė. [11] Petras atsipeikėjęs tarė: „Dabar tikrai žinau, kad Viešpats atsiuntė savo angelą ir išvadavo mane iš Erodo rankų ir žydų minios kėslų“.

[12] Taip mąstydamas jis atėjo prie Morkumi vadinamo Jono motinos Marijos namų, kame nemažas būrys buvo susirinkęs melstis. [13] Jis pasibeldė į lauko duris. Tarnaitė, vardu Rodė, nuėjo paklausti, kas ten. [14] Pažinusi Petro balsą, ji iš džiaugsmo pamiršo atidaryti duris, bet nubėgo pranešti, jog Petras stovįs už durų. [15] Jai sakė: „Tu pakvaišai!“ Bet ji tvirtino savo. Tada jie nusprendė: „Tai jo angelas“.

[16] Tuo tarpu Petras toliau beldė į duris. Atidarę jie pamatė jį ir nustėro. [17] Jis davė ženklą laikytis tyliai. Paskui apsakė, kaip Viešpats išvedė jį iš kalėjimo. Jis dar pridūrė: „Praneškite apie tai Jokūbui ir kitiems broliams“. Paskui iškeliavo kur kitur.

[18] Išaušus dienai, tarp kareivių kilo nemenkas sąmyšis dėl Petro. [19] Erodas įsakė jo ieškoti. Nesuradęs ištardė sargybinius ir įsakė juos nubausti mirtimi. Paskui persikėlė iš Judėjos į Cezarėją ir čia pasiliko.

ERODO MIRTIS

[20] Erodas nirto ant Tyro ir Sidono gyventojų. Bet jie sutartinai kreipėsi į jį ir pasitelkę karaliaus rūmininką Blastą prašė taikos, nes jų kraštas iš karaliaus žemių gabenosi maistą. [21] Nustatytą dieną Erodas, apsivilkęs karališkais drabužiais, atsisėdo į sostą ir sakė jiems prakalbą. [22] Liaudis ėmė šaukti: „Tai Dievo, ne žmogaus balsas!“ [23] Ir beregint jį ištiko Viešpaties angelas už tai, kad nedavė Dievui priklausančios garbės. Jis mirė kirminų suėstas.

BARNABAS IR SAULIUS GRĮŽTA Į ANTIOCHIJĄ

[24] Viešpaties žodis vis augo ir plito. [25] Barnabas ir Saulius, baigę savo uždavinį ir paėmę su savimi Joną, vadinamą Morkumi, sugrįžo iš Jeruzalės.

PIRMOJI BARNABO IR PAULIAUS KELIONĖ. APAŠTALŲ SUSIRINKIMAS JERUZALĖJE

13

BARNABO IR SAULIAUS PAŠAUKIMAS

[1] Antiochijos Bažnyčioje buvo pranašų ir mokytojų: Barnabas, Simonas, pravarde Juodasis, Luzijus Kirėnietis, Manaenas, augęs kartu su tetrarchu Erodu, ir Saulius. [2] Kartą, kai jie laikė pamaldas Viešpaties garbei ir pasninkavo, Šventoji Dvasia pasakė: „Išskirkite man Barnabą ir Saulių darbui, kuriam aš juos pašaukiau“. [3] Tada tie pasninkavo ir meldėsi, ir uždėję ant jų rankas išleido.

KIPRAS. BURTININKAS BARJĖZUS

[4] Šventosios Dvasios siunčiami, jie nukeliavo į Seleukiją, o iš ten laivu pasiekė Kiprą. [5] Atvykę į Salaminą, jie ėmė skelbti Dievo žodį žydų sinagogose. Jiems talkino Jonas. [6] Taip jie perėjo visą salą iki Pafo, kur susitiko vieną žydą, burtininką ir netikrą pranašą, vardu

Barjėzų. [7] Jis buvo artimas prokonsului Sergijui Pauliui, išmintingam vyrui. Šis, pasivadinęs Barnabą ir Saulių, panorėjo pasiklausyti Dievo žodžio. [8] Jiems priešinosi Elimas — burtininkas (toks šito žodžio vertimas). Jis stengėsi atitraukti prokonsulą nuo tikėjimo. [9] Tada Saulius, kitaip vadinamas Pauliumi, Šventosios Dvasios kupinas, įdėmiai pažvelgė į jį [10] ir prabilo: „Ak tu, velnio vaike! Tu, visokių klastų bei suktybių pilnas teisingumo prieše! Ar dar nesiliausi kraipęs tiesių Viešpaties kelių? [11] Dabar štai tave ištiks Viešpaties ranka: tu tapsi aklas ir kurį laiką neregėsi saulės". Ir tučtuojau užgulė jį tiršta tamsa, ir jis ėmė graibytis aplink ieškodamas, kas jam ištiestų ranką. [12] Tai pamatęs prokonsulas įtikėjo neatsistebėdamas Viešpaties mokslu.

IŠSISKYRIMAS SU MORKUMI. PISIDIJOS ANTIOCHIJA

[13] Iš Pafo Paulius ir jo palydovai atplaukė į Pergę Pamfilijoje. Čia Jonas pasitraukė nuo jų ir sugrįžo į Jeruzalę. [14] O jie iš Pergės leidosi toliau ir pasiekė Pisidijos Antiochiją. Šabo dieną jie nuėjo į sinagogą ir ten susėdo. [15] Po Įstatymo ir pranašų skaitymo sinagogos vadovai kreipėsi į juos: „Broliai, jei turite paskatinimo žodį tautiečiams — tarkite!" [16] Tada Paulius atsistojo ir davęs ranka ženklą nutilti prabilo:

PAULIUS KALBA ŽYDAMS

„Izraelio vyrai ir dievobaimingieji žmonės, paklausykite! [17] Šios Izraelio tautos Dievas išsirinko mūsų protėvius ir išaukštino juos, gyvenančius išeivijoje, Egipto šalyje. Rodydamas savo rankos galybę, išvedė juos iš Egipto [18] ir per keturiasdešimt metų rūpinosi jais tyruose. [19] Vėliau, išnaikinęs septynias tautas Kanaane, leido jiems paveldėti anų žemes [20] beveik po keturių šimtų penkiasdešimties metų. Paskui davė teisėjus iki pranašo Samuelio. [21] Tuo laiku jie ėmė reikalauti karaliaus, ir Dievas jiems davė Saulių, Kišo sūnų, Benjamino giminės vyrą, keturiasdešimčiai metų. [22] Pašalinęs Saulių, jis pakėlė jiems karaliumi Dovydą, apie kurį pasakė: *Radau Dovydą, Jesės sūnų, vyrą pagal savo širdį, kuris įvykdys visus mano norus.* [23] Iš jo palikuonių, kaip buvo žadėjęs, Dievas išvedė Izraeliui gelbėtoją Jėzų. [24] Prieš jam ateinant, Jonas paskelbė atsivertimo krikštą visai Izraelio tautai. [25] Baigdamas gyvenimo kelionę, Jonas pareiškė: 'Aš nesu tas,

kuo mane laikote. Štai po manęs ateina tasai, kuriam aš nevertas atrišti kurpių dirželio'.

[26] Broliai, Abraomo giminės sūnūs ir čia esantys dievobaimingieji žmonės! Tai jums atsiųstas šis išganymo žodis. [27] Jeruzalės gyventojai ir jų vyresnieji nepažino Jėzaus ir jį pasmerkdami įvykdė pranašų žodžius, skaitomus kiekvieną šabą. [28] Nors nerado jame jokios mirties vertos kaltės, jie reikalavo iš Piloto, kad jis būtų nužudytas. [29] Išpildę visa, kas buvo apie jį parašyta, nuėmė jį nuo [kryžiaus] medžio ir paguldė į kapą. [30] Bet Dievas jį prikėlė iš numirusių. [31] Jis per daugelį dienų rodėsi tiems, kurie buvo jį atlydėję iš Galilėjos į Jeruzalę. Dabar jie yra jo liudytojai žmonėms. [32] Ir mes jums skelbiame gerą naujieną apie protėviams duotąjį pažadą: [33] jį Dievas įvykdė mums, jų vaikams, prikeldamas Jėzų, kaip parašyta antrojoje psalmėje: *Tu esi mano Sūnus, šiandien aš tave pagimdžiau!* [34] Kad jį prikėlė iš numirusių ir jis neturėjo supūti, Dievas buvo taip nusakęs: *Aš ištesėsiu šventus bei tikrus pažadus Dovydui.* [35] Dar kitoje vietoje sakoma: *Tu neleisi savo Šventajam supūti.* [36] Bet Dovydas numirė savo kartoje, patarnavęs Dievo valiai. Jis buvo palaidotas prie savo protėvių ir supuvo. [37] O tasai, kurį Dievas prikėlė, nesupuvo.

[38] Taigi žinokite, broliai, kad jums skelbiamas nuodėmių atleidimas per Jėzų. Ir kiekvienas jį tikintis nuteisinamas jo dėka nuo viso to, [39] nuo ko nepajėgė jūsų išteisinti Mozės Įstatymas. [40] Tad pasisaugokite, kad jums nepritaptų pranašų žodis:

[41] *Žiūrėkite, niekintojai, stebėkitės ir traukitės iš akių!*
Štai aš darau darbą jūsų dienomis,
darbą, kuriuo nepatikėsite, jei kas jums pasakos".

[42] Jiems išeinant žmonės prašė, kad jie ir kitą šabą pakalbėtų apie tuos dalykus.

[43] Susirinkimui pasibaigus, daugelis žydų ir dievobaimingų prozelitų sekė paskui Paulių ir Barnabą. Šie kalbėjosi su jais ir ragino būti ištikimus Dievo malonei.

PAULIUS IR BARNABAS KREIPIASI Į PAGONIS

[44] Kitą šabą kone visas miestas susirinko pasiklausyti Viešpaties žodžio. [45] Išvydusius tokias minias žydus apėmė pavydas, ir jie piktžodžiaudami ėmė prieštarauti Pauliaus kalbai. [46] Tuomet Paulius ir Barnabas drąsiai pasakė: „Pirmiausia jums turėjo būti skelbiamas

Dievo žodis; kadangi jūs jį atmetate ir patys laikote save nevertais amžinojo gyvenimo, tai mes kreipiamės į pagonis. [47] Taip mums liepė Viešpats:

Paskyriau tave, kad būtum šviesa pagonims,
kad gelbėtum juos iki pat žemės pakraščių.

[48] Tai girdėdami pagonys džiaugėsi ir šlovino Viešpaties žodį; ir įtikėjo visi paskirtieji amžinajam gyvenimui. [49] Taip Viešpaties žodis išplito po visą kraštą.

[50] Tuo tarpu žydai sukurstė maldingas bei kilmingas moteris ir įtakingus miesto piliečius. Jie sukėlė Pauliaus ir Barnabo persekiojimą ir išvijo juos iš savo žemių. [51] O tie, nusikratę prieš juos nuo kojų dulkes, atvyko į Ikoniją. [52] Mokiniai buvo pilni džiaugsmo ir Šventosios Dvasios.

14

EVANGELIJA SKELBIAMA IKONIJUJE

[1] Panašiai ir Ikonijuje jie nuėjo į žydų sinagogą ir taip sėkmingai prabilo, jog įtikėjo didelė daugybė žydų ir graikų.

[2] Bet tikėjimą atmetusieji žydai kurstė ir pjudė pagonis prieš brolius. [3] Paulius ir Barnabas tenai pasiliko ilgesnį laiką ir drąsiai kalbėjo remdamiesi Viešpačiu, kuris liudijo savo malonės žodžius ir per jų rankas darė ženklus ir stebuklus.

[4] Miesto gyventojai suskilo: vieni buvo už žydus, kiti už apaštalus. [5] Pagonys ir žydai su savo vyresnybe rengėsi juos iškoneveikti ir užmušti akmenimis. [6] Sužinoję šie pabėgo į Likaonijos miestus Listrą ir Derbę bei jų apylinkes. [7] Ten jie skelbė Evangeliją.

LUOŠIO PAGYDYMAS

[8] Listroje gyveno vienas vyras nesveikomis kojomis. Jis buvo luošas nuo pat gimimo, niekuomet nė žingsnio nežengęs. [9] Jis klausėsi Pauliaus kalbant. Šis įdėmiai pažvelgė ir pamatęs jį turint tikėjimą, kokio reikia pagyti, [10] garsiai pasakė: „Atsistok tiesiai ant savo kojų!“ Tasai pašoko ir ėmė vaikščioti.

[11] Minia, pamačiusi, ką Paulius padarė, pradėjo garsiai likaoniškai šaukti: „Dievai, pasivertę žmonėmis, nužengė pas mus!“ [12] Barnabą jie vadino Dzeusu, o Paulių — Hermiu, nes jis vadovavo kalbai. [13] Priemiestyje esančios Dzeuso šventyklos kunigas liepė prie didžiųjų vartų atvaryti jaučių, papuoštų vainikais, ir norėjo kartu su minia juos paaukoti. [14] Sužinoję apaštalai Barnabas ir Paulius persiplėšė drabužius ir šoko prie minios [15] šaukdami: „Vyrai, ką darote?! Juk mes tokie patys mirtingi žmonės kaip ir jūs. Tik mes jums skelbiame gerąją naujieną, kad nuo šių tuštybių atsiverstumėte į gyvąjį Dievą, *kuris sutvėrė dangų, žemę, jūrą ir visa, kas juose yra.* [16] Praėjusiais amžiais jis buvo leidęs visoms tautoms eiti savais keliais. [17] Vis dėlto jis nepaliko savęs nepaliudyto geradarybėmis: iš dangaus duodavo jums lietaus bei vaisingų metų, teikė jums maisto ir širdies džiaugsmo“. [18] Tai dėstydami jiedu šiaip taip perkalbėjo minias, kad jiems neaukotų.

MISIJOS PABAIGA

[19] Iš Antiochijos ir Ikonijaus atvykę žydai sukurstė žmones, tie apsvaidė Paulių akmenimis ir išvilko už miesto, palaikę jį mirusiu. [20] Susirinkus aplink jį mokiniams, jis atsikėlė ir parėjo į miestą. Rytojaus dieną kartu su Barnabu iškeliavo į Derbę.

[21] Šitame mieste jie skelbė Evangeliją ir sulaukė nemaža mokinių. Paskui pasuko atgal į Listrą, Ikoniją ir Antiochiją. [22] Ten jie stiprino mokinių dvasią bei ragino juos išlaikyti tikėjimą ir sakė: „Per daugelį vargų mes turime įeiti į Dievo karalystę“. [23] Kiekvienoje bažnyčioje su malda ir pasninku, uždėdami rankas, jie paskyrė jiems vyresniuosius ir pavedė juos Viešpačiui, kurį šie buvo įtikėję.

[24] Apkeliavę Pisidiją, jie atvyko į Pamfiliją, [25] skelbė žodį Pergėje ir leidosi žemyn į Ataliją. [26] Iš čia išplaukė į Antiochiją, kur buvo buvę pavesti Dievo malonei, kad nuveiktų darbą, kurį dabar pabaigė.

[27] Sugrįžę jie sušaukė bažnyčią ir apsakė, kokius didžius darbus nuveikęs Dievas per juos ir kaip atvėręs pagonims tikėjimo vartus. [28] Ir jie išbuvo su mokiniais netrumpą laiką.

15

GINČAI DĖL APIPJAUSTYMO

[1] Iš Judėjos atvyko žmonių, kurie įtikinėjo brolius: „Jei nesiduosite apipjaustomi pagal Mozės paprotį, negalėsite būti išgelbėti“. [2] Kilo nesutarimų ir didelių ginčų tarp jų ir Pauliaus bei Barnabo. Buvo nutarta, kad Paulius, Barnabas ir kai kurie iš anų nuvyks dėl šio ginčo į Jeruzalę pas apaštalus ir vyresniuosius.

[3] Bažnyčios aprūpinti, jie iškeliavo per Finikiją ir Samariją, pasakodami apie pagonių atsivertimą, ir tuo padarė didelį džiaugsmą visiems broliams. [4] Atvykę į Jeruzalę, jie buvo priimti bažnyčios, apaštalų bei vyresniųjų ir pranešė jiems, ką Dievas buvo per juos nuveikęs.

[5] Tuomet pakilo kai kurie iš priėmusių tikėjimą fariziejų ir tarė: „Juos reikia apipjaustyti ir reikalauti, kad jie laikytųsi Mozės Įstatymo“. [6] Apaštalai ir vyresnieji susirinko šio klausimo apsvarstyti. [7] Įsiliepsnojus ilgam ginčui, Petras pakilo ir kreipėsi į juos:

PETRO KALBA APAŠTALŲ SUSIRINKIME

„Mieli broliai, jūs žinote, jog Dievas jau nuo seniai išsirinko mane iš jūsų, kad pagonys iš mano lūpų išgirstų Evangeliją ir įtikėtų. [8] Ir Dievas, kuris skaito žmonių širdyse, paliudijo jų naudai, duodamas jiems Šventąją Dvasią kaip ir mums. [9] Jis nepadarė skirtumo tarp mūsų ir jų, tikėjimu numazgodamas jų širdis. [10] Tad kam gi gundote Dievą ir kraunate ant mokinių sprando jungą, kurio nei mūsų protėviai, nei mes patys negalėjome panešti? [11] Verčiau tikėkime Viešpaties Jėzaus malone būsią išgelbėti kaip ir jie“.

[12] Visas susirinkimas nutilo. Dalyviai ėmė klausytis Barnabo ir Pauliaus pasakojimo, kokių didžių ženklų ir stebuklų per juos Dievas padarė pagonijoje.

JOKŪBO KALBA

[13] Jiems nutilus, atsiliepė Jokūbas ir tarė: „O dabar, broliai, paklausykite manęs! [14] Simeonas papasakojo, kaip Dievas pirmiausia teikėsi iš pagonių išsirinkti savo vardui tautą. [15] Čia dera pranašo žodžiai, nes parašyta:

[16] *Paskui aš sugrįšiu*
ir vėl atstatysiu suirusią Dovydo padangtę.
Aš prikelsiu ją iš griuvėsių
ir atkursiu ją,
[17] *kad imtų ieškoti Viešpaties visi kiti žmonės,*
visos tautos, kuriose minimas mano vardas.

Taip sako Viešpats, [18] leisdamas nuo amžių tai pažinti.
[19] Todėl, manding, į Dievą atsivertusių pagonių nedera apsunkinti, [20] o tiktai jiems parašyti, kad susilaikytų nuo susiteršimo stabais, nuo ištvirkavimo, pasmaugtų gyvulių mėsos ir kraujo. [21] Mat Mozė kiekviename mieste nuo seno turi savo skelbėjų, kurie jį kas šabą skaito sinagogose".

APAŠTALŲ RAŠTAS

[22] Tada apaštalai ir vyresnieji kartu su visa bažnyčia nutarė pasiųsti į Antiochiją iš savųjų išrinktus vyrus kartu su Pauliumi ir Barnabu. Tai buvo Judas, vadinamas Barsabu, ir Silas, kurie buvo vadovaujantys tarp brolių. [23] Jiems įteikė tokį raštą: „Apaštalai ir vyresnieji broliai siunčia sveikinimą Antiochijoje, Sirijoje bei Kilikijoje gyvenantiems broliams, kilusiems iš pagonių. [24] Sužinoję, jog kai kurie iš mūsų nuvykę asmenys, mūsų neįgalioti, savo kalbomis pasėjo jūsų sielose nerimą bei sąmyšį, [25] mes, bendrai susirinkę, nusprendėme pasiųsti pas jus išrinktus vyrus kartu su mūsų mylimaisiais Barnabu ir Pauliumi, [26] kurie už mūsų Viešpatį Jėzų Kristų yra guldę savo galvas. [27] Taigi siunčiame su jais Judą ir Silą, kurie jums tą patį praneš gyvu žodžiu. [28] Šventajai Dvasiai ir mums pasirodė teisinga neužkrauti jums daugiau naštų, išskyrus tai, kas būtina: [29] susilaikyti nuo aukų stabams, kraujo, pasmaugtų gyvulių mėsos ir ištvirkavimo. Jūs gerai elgsitės saugodamiesi šitų dalykų. Likite sveiki!"

PASIUNTINIAI ANTIOCHIJOJE

[30] Atvykę į Antiochiją, pasiuntiniai sukvietė visą bendruomenę ir įteikė laišką. [31] Antiochiečiai, perskaitę jį, apsidžiaugė paguodos žodžiais. [32] Judas ir Silas, būdami pranašai, guodė ir stiprino brolius gausingais pamokymais. [33] Kurį laiką ten pagyvenę, jie buvo brolių išleisti su ramybės linkėjimais atgal pas tuos, kurie buvo juos siuntę. (34) [35] Paulius ir Barnabas pasiliko Antiochijoje. Kartu su daugeliu kitų jie mokė ir skelbė Viešpaties žodį.

ANTROJI IR TREČIOJI PAULIAUS MISIJŲ KELIONĖS

PAULIUS IŠSISKIRIA SU BARNABU

[36] Po kiek laiko Paulius tarė Barnabui: „Grįžkime, aplankykime brolius visuose miestuose, kur esame skelbę Viešpaties žodį, ir pažiūrėkime, kaip jiems sekasi". [37] Barnabas norėjo pasiimti kartu ir Joną, vadinamą Morkumi, [38] bet Paulius reikalavo neimti tokio, kuris Pamfilijoje buvo nuo jų pasitraukęs ir nesidarbavo su jais. [39] Kilo smarkus giñčas, ir jie išsiskyrė. Barnabas, pasiėmęs Morkų, išplaukė į Kiprą, [40] o Paulius, pasitelkęs Silą, iškeliavo, brolių patikėtas Viešpaties malonei. [41] Jis leidosi per Siriją ir Kilikiją, stiprindamas bažnyčias.

16

PAULIUS PRISITRAUKIA TIMOTIEJŲ

[1] Jis atvyko į Derbę ir Listrą. Ir štai ten buvo vienas mokinys, vardu Timotiejus. Jo motina buvo įtikėjusi žydė, o tėvas graikas. [2] Kadangi Listros ir Ikonijaus broliai apie jį gražiai liudijo, [3] Paulius panorėjo jį padaryti savo palydovu. Paėmęs apipjaustydino jį dėl žydų, gyvenančių tame krašte. Mat visi žinojo jo tėvą esant graiką.

[4] Keliaudami per miestus, jie liepdavo tikintiesiems laikytis Jeruzalės apaštalų bei vyresniųjų priimtų nutarimų. [5] Taip bažnyčios vis stiprėjo tikėjimu ir kasdien augo skaičiumi.

PER MAŽĄJĄ AZIJĄ

[6] Jie perėjo Frygiją ir Galatijos šalį, nes Šventoji Dvasia draudė jiems skelbti žodį Azijoje. [7] Atvykę netoli Mysijos, jie mėgino pasukti į Bitiniją, tačiau Jėzaus Dvasia jų neleido. [8] Perėję Mysiją, jie nuėjo į Troadą. [9] Čia Paulius naktį turėjo regėjimą: jam pasirodė makedonietis, kuris maldavo: „Ateik į Makedoniją ir padėk mums!" [10] Po šio regėjimo mes nedelsdami nutarėme keliauti į Makedoniją, įsitikinę, jog Dievas mus pašaukė skelbti jiems Evangelijos.

ATVYKIMAS Į FILIPUS. LIDIJA

[11] Išplaukę iš Troados, leidomės tiesiog į Samotrakę ir rytojaus dieną į Neapolį. [12] Iš čia atvykome į Filipus — pirmąjį šitos Makedonijos dalies miestą bei koloniją. Šiame mieste užtrukome kelias dienas. [13] Šabo dieną išėjome pro vartus prie upės, kur tikėjomės rasią maldos vietą, ir atsisėdę kalbėjome susirinkusioms moterims. [14] Viena dievobaiminga moteris, vardu Lidija, prekiaujanti purpuro drabužiais, kilusi iš Tiatyrų miesto, ėmė klausytis, ir Viešpats atvėrė jos širdį Pauliaus žodžiams. [15] Ji su savo namiškiais priėmė krikštą ir pakvietė: „Jei mane laikote Viešpaties tikinčiąja, ateikite ir pasilikite mano namuose". Ji tiesiog mus privertė.

PAULIAUS IR SILO SUĖMIMAS

[16] Kartą einančius į maldos vietą mus pasitiko viena tarnaitė, turinti spėjimo dvasią. Spėdama ji daug uždirbdavo savo šeimininkams. [17] Ji ėmė sekti paskui Paulių ir mus šaukdama: „Šitie vyrai yra aukščiausiojo Dievo tarnai ir skelbia jums išganymo kelią". [18] Taip ji darė daugelį dienų. Neapsikęsdamas Paulius atsigręžė ir paliepė dvasiai: „Jėzaus Kristaus vardu įsakau tau iš jos išeiti". Ir dvasia tučtuojau pasišalino.

[19] Pamatę, jog pasipelnymo viltys žlugusios, šeimininkai sugriebė Paulių ir Silą ir nutempė į miesto aikštę pas vyresnybę. [20] Nuvedę pas pretorius, jie tarė: „Šitie žmonės mūsų mieste kelia sąmyšį. Jie yra žydai [21] ir skelbia papročius, kurių mums, romėnams, nevalia nei priimti, nei laikytis". [22] Prieš juos susibūrė minia. Tuomet pretoriai perplėšė jų palaidines ir įsakė juos nuplakti rykštėmis. [23] Smarkiai nuplakdinę, įmetė juos į kalėjimą, liepdami viršininkui rūpestingai sergėti. [24] Gavęs tokį įsakymą, viršininkas įgrūdo juos į vidinę kamerą, o jų kojas iš atsargumo įtvėrė į šiekštą.

STEBUKLINGAS IŠGELBĖJIMAS

[25] Apie vidurnaktį Paulius ir Silas meldėsi ir giedojo Dievui himną. Kiti kaliniai klausėsi. [26] Staiga kilo toks stiprus žemės drebėjimas, jog kalėjimo pamatai susvyravo. Bematant atsivėrė visos durys, ir visiems nukrito pančiai. [27] Viršininkas nubudo ir pamatęs atviras kalėjimo duris išsitraukė kalaviją, norėdamas nusižudyti: jis pamanė, jog kaliniai pabėgę. [28] Bet Paulius garsiai sušuko: „Nedaryk sau pikto! Mes visi esame čionai".

[29] Pasiprašęs šviesos, jis šoko vidun ir visas virpėdamas puolė Pauliui ir Silui po kojų. [30] Paskui, išsivedęs juos į kiemą, klausė: „Gerbiamieji, ką turiu daryti, kad būčiau išgelbėtas?" [31] Jie atsakė: „Tikėk Viešpatį Jėzų, tai būsi išgelbėtas tu ir tavo namai". [32] Ir jie skelbė Viešpaties žodį jam ir jo namiškiams. [33] Tą pačią nakties valandą jis pasiėmė juos su savimi, nuplovė jų žaizdas ir nedelsdamas kartu su visais savaisiais priėmė krikštą. [34] Nusivedęs į savo namus, jis pakvietė juos prie stalo ir su visais namiškiais džiūgavo įtikėjęs Dievą.

[35] Dienai išaušus, pretoriai pasiuntė liktorius pranešti kalėjimo viršininkui: „Paleisk tuos žmones!" [36] Tasai perdavė tuos žodžius Pauliui: „Pretoriai liepia jus paleisti. Galite eiti ir ramiai sau keliauti". [37] Bet Paulius liktoriams pasakė: „Mus, Romos piliečius, be jokio tardymo viešai nuplakė ir įmetė į kalėjimą, o dabar nori slapčia paleisti?! Šito nebus! Tegul patys ateina ir išveda!"

[38] Liktoriai perdavė pretoriams šį atsakymą. Išgirdę, kad tai Romos piliečiai, pretoriai išsigando. [39] Jie atėjo, atsiprašė ir išsivedę prašė, kad paliktų miestą. [40] Išėję iš kalėjimo, Paulius ir Silas užsuko pas Lidiją, pasimatė su broliais, drąsino juos ir iškeliavo toliau.

17

TESALONIKA. ŽYDŲ INTRIGOS

[1] Perėję Amfipolį ir Apoloniją, jie atvyko į Tesaloniką, kur buvo žydų sinagoga. [2] Pagal savo įprotį Paulius užėjo pas juos ir tris šabus aiškino jiems Raštus. [3] Jis dėstė ir įrodinėjo, kad Mesijas turėjo kentėti ir prisikelti iš numirusių ir kad: „Mesijas — tai Jėzus, kurį aš jums skelbiu". [4] Kai kurie iš jų įtikėjo ir prisidėjo prie Pauliaus ir Silo, taip pat daugybė dievobaimingų graikų ir nemaža aukštos kilmės moterų.

[5] Žydus pagavo pavydas. Surinkę iš gatvės piktų žmonių, jie sukurstė minią ir sukėlė mieste sąmyšį. Paskui patraukė prie Jasono namų ir ten ėmė ieškoti Pauliaus ir Silo, norėdami išduoti minios teismui. [6] Nieko neradę, nusitempė Jasoną ir kelis brolius pas miesto vadovus šaukdami: „Tie žmonės, kurie visame pasaulyje kelia suirutę, atvyko čionai, [7] ir Jasonas juos priglaudė. Visi šitie laužo ciesoriaus įsakymus tvirtindami, jog esąs kitas karalius, būtent Jėzus". [8] Tokiomis kalbomis žydai sukėlė ant kojų minią ir miesto vadovus. [9] Pastarieji, gavę iš Jasono ir kitų laidą, paleido juos.

NAUJOS SUNKENYBĖS BERĖJOJE

[10] Broliai tuojau pat, nakčia, išsiuntė Paulių ir Silą į Berėją. Ten atvykę jie užėjo į žydų sinagogą. [11] Tenykščiai pasirodė esą kilnesni už tesalonikiečius. Jie noriai priėmė žodį ir kasdien tyrinėjo Raštus, ar taip esą iš tikrųjų. [12] Daugelis įtikėjo, iš jų nemaža kilmingų graikų moterų ir vyrų.

[13] Sužinoję, kad Paulius jau Berėjoje skelbia Dievo žodį, Tesalonikos žydai atskubėjo ir čionai drumsti ir kurstyti žmonių. [14] Tuomet broliai skubiai išsiuntė Paulių prie jūros, o Silas ir Timotiejus pasiliko tenai. [15] Pauliaus palydovai nuvedė jį iki Atėnų. Gavę įsakymą pranešti Silui ir Timotiejui, kad kuo greičiausiai atvyktų pas jį, grįžo atgal.

PAULIUS ATĖNUOSE

[16] Belaukdamas Atėnuose jų atvykstant ir matydamas pilną stabų miestą, Paulius netvėrė apmaudu. [17] Jis aiškinosi sinagogoje su žydais ir dievobaimingaisiais ir kasdien kalbėdavo susirinkusiems aikštėje. [18] Kai kurie epikūrininkų ir stoikų filosofai bandė su juo ginčytis. Vieni klausė: „Ką šis plepys nori pasakyti?“ Kiti: „Atrodo, kad jis — svetimų demonų skelbėjas“. Mat jis skelbė Jėzų ir prisikėlimą.

[19] Pagaliau jie paėmė, nusivedė jį į Areopagą ir tarė jam: „Ar mes negalėtume sužinoti, kokį naują mokslą tu skelbi? [20] Regis, tu kalbi mūsų ausims negirdėtus dalykus. Taigi norėtume sužinoti, kas tai būtų“. [21] Mat visi atėniečiai ir ten gyvenantys ateiviai temoka leisti laiką pasakodami naujienas arba jų klausydami.

PAULIAUS KALBA AREOPAGE

[22] Tada Paulius, atsistojęs Areopago viduryje, prabilo:

„Atėniečiai, man rodos, kad jūs visais atžvilgiais pernelyg dievobaimingi. [23] Vaikščiodamas ir apžiūrinėdamas jūsų šventenybes, radau aukurą su užrašu: ’Nežinomam dievui’. Taigi aš noriu skelbti jums tai, ką jūs nepažindami garbinate. [24] Dievas, pasaulio ir visko, kas jame yra, kūrėjas, būdamas dangaus ir žemės valdovas, gyvena ne rankų darbo šventyklose [25] ir nėra žmonių rankomis aptarnaujamas, tarsi jam ko nors trūktų. Jis gi pats visiems duoda gyvybę, alsavimą ir visa kita. [26] Iš vienos šaknies jis išvedė visą žmonių giminę, kuri gyvena visoje žemėje. Tai jis nustatė aprėžtus laikus ir apsigyvenimo ribas,

[27] kad žmonės ieškotų Dievo ir tarytum apgraibomis jį atrastų, nes jis visiškai netoli nuo kiekvieno iš mūsų. [28] Juk mes jame gyvename, judame ir esame, kaip yra pasakę kai kurie jūsų poetai:

'Mes esame iš jo giminės'.

[29] Todėl būdami dieviškos giminės, neturime manyti, jog Dievybė panaši į auksą, sidabrą, akmenį arba į meno ar žmogaus minties kūrinius.

[30] Ir štai Dievas nebežiūri anų neišmanymo laikų, bet dabar skelbia žmonėms, jog visiems visur reikia atsiversti.

[31] Jis nustatė dieną, kada teisingai teis visą pasaulį per vieną žmogų, kurį tam paskyrė ir visiems už jį laidavo prikeldamas iš numirusių".

[32] Išgirdę kalbant apie prisikėlimą iš numirusių, vieni ėmė tyčiotis, o kiti sakė: „Apie tai paklausysime kitą kartą". [33] Šitaip Paulius paliko jų būrį. [34] Vis dėlto kai kurie vyrai stojo į jo pusę ir priėmė tikėjimą. Iš jų Dionizas, Areopago narys, viena moteris, vardu Damaridė, ir jų draugai.

18

KORINTO BENDRUOMENĖS ĮSTEIGIMAS

[1] Po viso šito Paulius iškeliavo iš Atėnų ir nuvyko į Korintą. [2] Čia jis sutiko vieną iš Ponto kilusį žydą, vardu Akvilą, su žmona Priskile, neseniai atsikėlusius iš Italijos. Mat Klaudijus buvo išleidęs įsakymą visiems žydams išsikraustyti iš Romos. Jis apsigyveno prie jų [3] ir, kadangi mokėjo bendrą amatą, pasiliko ten ir ėmė darbuotis. Jie vertėsi palapinių audimu.

[4] Kiekvieną šabą Paulius kalbėdavo sinagogoje, įtikinėdamas žydus ir graikus.

[5] Atvykus iš Makedonijos Silui ir Timotiejui, Paulius atsidėjo vien tik žodžio tarnystei, liudydamas žydams, kad Jėzus yra Mesijas. [6] Jiems nesiliaujant prieštarauti ir piktžodžiauti, jis nusipurtė drabužius ir tarė: „Jūsų kraujas tekrinta ant jūsų galvų! Aš nekaltas ir nuo šiol eisiu pas pagonis". [7] Ir pasitraukęs iš ten, persikėlė į vieno dievobaimingo vyro, vardu Tito Justo, namus, buvusius šalia sinagogos. [8] Tuo tarpu sinagogos vyresnysis Krispas su visais savo namais įtikėjo Viešpatį. Ir daugelis korintiečių, klausydamiesi [Pauliaus], priėmė tikėjimą ir pasikrikštijo. [9] Vieną naktį Viešpats regėjime pra-

bilo Pauliui: „Nebijok! Kalbėk ir netylėk! [10] Aš esu su tavimi, ir niekas nesikėsins tau kenkti, nes šiame mieste daugel žmonių — manieji“. [11] Taigi jis ten pasiliko metus ir šešis mėnesius, skelbdamas jiems Dievo žodį.

ŽYDAI SKUNDŽIA PAULIŲ

[12] Galionui būnant Achajos prokonsulu, žydai visi kaip vienas sukilo prieš Paulių, nusitempė jį į teismą [13] ir ėmė skųsti: „Šitas žmogus įkalbinėja žmones garbinti Dievą Įstatymui priešingu būdu“. [14] Pauliui besirengiant prabilti, Galionas tarė žydams: „Jei tai būtų koks nusikaltimas ar piktas darbas, aš, žydų vyrai, deramai ir kantriai jūsų paklausyčiau. [15] Bet kai kyla ginčas apie mokymą, vardus bei jūsų Įstatymą, spręskite jūs patys; tokių dalykų teisėjas būti nenoriu“. [16] Ir pavarė juos iš teismo. [17] Tada visi graikai užpuolė sinagogos vyresnįjį Sosteną ir teismo akyse jį sumušė. Galionas į tai nekreipė dėmesio.

SUGRĮŽIMAS Į ANTIOCHIJĄ. TREČIOSIOS KELIONĖS PRADŽIA

[18] Paulius pasiliko Korinte ilgesnį laiką. Paskui atsisveikino su broliais ir kartu su Priskile bei Akvilu iškeliavo į Siriją. Kenchrėjoje jis nusiskuto galvą, nes padarė įžadą.

[19] Atvykęs į Efezą, jis atsiskyrė nuo palydovų, nuėjo į sinagogą ir ėmė skelbti žodį žydams. [20] Jie prašė jį pasilikti ilgesnį laiką, bet jis nesutiko [21] ir atsisveikindamas tarė: „Jei Dievas panorės, aš vėl atvyksiu pas jus“. Ir iškeliavo iš Efezo.

[22] Atplaukęs į Cezarėją ir išlipęs į krantą, Paulius pasveikino bažnyčią ir patraukė į Antiochiją. [23] Šiek tiek pabuvęs, vėl leidosi į kelionę, eidamas per Galatijos kraštą, per Frygiją ir stiprindamas visus mokinius.

APOLAS IŠ ALEKSANDRIJOS

[24] Tuo tarpu vienas žydas, vardu Apolas, kilęs iš Aleksandrijos, atvyko į Efezą. Tai buvo iškalbingas vyras, puikiai išmanantis Raštus. [25] Jis buvo pamokytas Viešpaties kelio, kalbėjo su užsidegimu ir rūpestingai mokė apie Jėzų, nors tepažinojo Jono krikštą. [26] Jis drąsiai ėmė skelbti sinagogoje. Išgirdę jį kalbant, Priskilė ir Akvilas pasikvietė pas save ir nuodugniai išaiškino jam Dievo kelią.

[27] Kai Apolas sumanė vykti į Achają, broliai jam pritarė ir parašė mokiniams, kad jį priimtų. Nuvykęs tenai, buvo labai naudingas per malonę įtikėjusiems. [28] Mat jis viešumoje smarkiai sukirsdavo žydus, iš Raštų įrodydamas Jėzų esant Mesiją.

19

JONO KRIKŠTYTOJO SEKĖJAI EFEZE

[1] Apolui būnant Korinte, Paulius keliavo aukštumomis ir atvyko į Efezą. Ten jis užtiko kelis mokinius ir [2] paklausė: „Ar tapę tikinčiaisiais gavote Šventąją Dvasią?“ Jie atsakė: „Mes nė girdėti negirdėjome, kad yra Šventoji Dvasia“. [3] Jis klausė toliau: „Tai kokį krikštą jūs esate priėmę?“ Jie atsakė: „Jono krikštą“. [4] Tada Paulius paaiškino: „Jonas krikštijo atsivertimo krikštu, ragindamas žmones tikėti tą, kuris ateis po jo, būtent Jėzų“. [5] Tai sužinoję jie buvo pakrikštyti Viešpaties Jėzaus vardu. [6] Paskui Paulius jiems uždėjo rankas, ir ant jų nužengė Šventoji Dvasia. Jie ėmė kalbėti kalbomis ir pranašauti. [7] Iš viso jų buvo bene dvylika vyrų.

EFEZO BENDRUOMENĖS ĮSTEIGIMAS

[8] Paulius nuėjo į sinagogą ir ten per tris mėnesius drąsiai įtikinėjo ir aiškino apie Dievo karalystę. [9] Kai kurie, užkietėję ir atmetę tikėjimą, piktžodžiavo [tikėjimo] keliui daugumo akyse, tad Paulius pasitraukė nuo jų, atskyrė mokinius ir pradėjo juos mokyti Tirano mokykloje. [10] Tai truko dvejus metus, ir visi Azijos gyventojai, tiek žydai, tiek graikai, išgirdo Viešpaties žodį.

ŽYDŲ EGZORCISTAI

[11] Pauliaus rankomis Dievas padarydavo ne bet kokių stebuklų. [12] Žmonės net dėdavo ligoniams jo kūną lietusias skepetėles, prijuostes, ir nuo jų pasitraukdavo ligos, išeidavo piktosios dvasios. [13] Panašiai ir kai kurie keliaujantys žydų egzorcistai mėgindavo piktųjų dvasių apsėstiesiems prišaukti Jėzaus vardą sakydami: „Aš jus saikdinu per Jėzų, kurį skelbia Paulius“. [14] Taip darė vieno žydų vyres-

niojo kunigo Skėvo septyni sūnūs. [15] Bet piktoji dvasia jiems atšovė: „Pažįstu Jėzų ir žinau Paulių. O jūs kas būsite?“ [16] Ir žmogus, turįs nelabąją dvasią, užpuolė juos, apgalėjo vienus bei kitus ir taip nutąsė, jog jie nuogi ir sužaloti turėjo bėgti iš anų namų. [17] Tatai sužinojo visi žydai ir graikai, gyvenantys Efeze. Visus pagavo baimė, o Jėzaus vardas buvo išaukštintas.

[18] Daug įtikėjusiųjų ateidavo išpažinti ir pasisakyti, ką buvo darę. [19] Nemaža užsiiminėjusių kerais sunešdavo savo knygas ir visų akyse sudegindavo. Apskaičiuota, kad jos buvo vertos penkiasdešimties tūkstančių sidabro drachmų.

[20] Šitaip galingai Viešpaties žodis plito ir tarpo.

PAULIUS — KALINYS DĖL JĖZAUS KRISTAUS

PAULIAUS SUMANYMAI

[21] Atlikęs tuos darbus, Paulius, Dvasios skatinamas, nusprendė per Makedoniją ir Achają keliauti į Jeruzalę. „Aplankęs šiuos kraštus,— sakė jis,— aš turiu pamatyti ir Romą“. [22] Jis nusiuntė į Makedoniją du savo pagalbininkus, Timotiejų ir Erastą, o pats kurį laiką pasiliko Azijoje.

SIDABRAKALIŲ SUKELTAS SĄMYŠIS

[23] Maždaug tuo metu kilo nemažas sąmyšis dėl Kelio. [24] Vienas sidabrakalys, vardu Demetrijas, gamindavo sidabrines Artemidės šventovės miniatiūras ir duodavo gerai uždirbti amatininkams. [25] Susivadinęs juos ir kitus to amato darbininkus, jis kalbėjo: „Vyrai, jūs suprantate, kad šiuo amatu remiasi mūsų gerovė. [26] Bet jūs matote ir girdite, jog tasai Paulius ne tik Efeze, bet ir kone visoje Azijoje įtikino ir patraukė į savo pusę daug žmonių. Jis tvirtina, esą tai ne dievai, kurie pagaminami žmonių rankomis. [27] Gresia pavojus, kad ne tik nusmuks mūsų amatas, bet kad bus paniekinta didžiosios deivės Artemidės šventykla ir žlugs didybė tos, kurią garbina visa Azija ir visas pasaulis“. [28] Tai išgirdę jie labai įniršo ir ėmė šaukti: „Didi efeziečių Artemidė!“ [29] Sąmyšis apėmė visą miestą, ir visi kaip vienas

pasileido bėgti į teatrą, pasigriebę Pauliaus palydovus, makedoniečius Gajų ir Aristarchą. [30] Pauliaus, panūdusio įsimaišyti į minią, mokiniai neleido. [31] Taip pat ir keli jo bičiuliai valdininkai per kitus prašė, kad jis neitų į teatrą.

[32] O ten vieni rėkavo vienaip, kiti — kitaip. Susirinkimas buvo toks pakrikas, jog daugumas net nežinojo, kuriam galui susirinkta. [33] Kai kas iš minios ragino kalbėti Aleksandrą, kurį žydai stūmė į priekį. Aleksandras, pamojęs ranka, norėjo pasiaiškinti miniai. [34] Bet pažinę jį esant žydą, visi vienu balsu ėmė spiegti ir kokias dvi valandas šūkavo: „Didi efeziečių Artemidė!“ [35] Galiausiai miesto raštininkui pavyko nuraminti minią. Jis pasakė: „Efeziečiai! Kur rasi žmogų, kuris nežinotų, jog efeziečių miestas globoja didžiosios Artemidės šventyklą ir iš dangaus nukritusią jos statulą?! [36] Šito niekas negali paneigti. Taigi nusiraminkite ir nieko galvotrūkčiais nedarykite. [37] Jūs atitempėte čionai šiuos vyrus, kurie nėra nei šventvagiai, nei piktžodžiautojai mūsų deivei. [38] Jei Demetrijas ir jo bendrai amatininkai turi prieš ką nors skundą, tai tam yra teismo dienos ir prokonsulas, tegul sau bylinėjasi. [39] O jeigu jūs turite kokį kitą apsvarstytiną reikalą, tai jį bus galima išspręsti teisėtame liaudies susirinkime. [40] Šiaip jau yra pavojus būti apkaltintiems maištu dėl to, kas šiandien čia dėjosi, nes nėra jokio pagrindo, kuriuo galėtume pateisinti šį triukšmingą sambūrį“. Tai pasakęs jis paleido susirinkimą.

20

PAULIUS IŠVYKSTA IŠ EFEZO

[1] Sąmyšiui pasibaigus, Paulius susikvietė mokinius, davė jiems nurodymų ir atsisveikinęs iškeliavo į Makedoniją. [2] Keliaudamas per anuos kraštus, jis duodavo mokiniams ilgų pamokymų. Paskui atvyko į Graikiją, [3] kur pasiliko tris mėnesius. Jam besirengiant plaukti į Siriją, žydai rezgė prieš jį sąmokslą. Todėl jis nutarė grįžti atgal per Makedoniją. [4] Jį lydėjo Sopatras, Pyro sūnus, iš Berėjos, Aristarchas ir Sekundas iš Tesalonikos, Gajus iš Derbės ir Timotiejus, Tichikas ir Trofimas iš Azijos. [5] Šie iškeliavo pirmiau ir laukė mūsų Troadoje. [6] Po Neraugintos duonos švenčių mes išplaukėme iš Filipų ir po penkių dienų susitikome su jais Troadoje; ten užtrukome septynias dienas.

TROADA. PAULIUS PRIKELIA MIRUSĮ

[7] Pirmą savaitės dieną, mums susirinkus laužyti duonos, Paulius ėmė juos mokyti. Kadangi jis žadėjo rytojaus dieną iškeliauti, tai užtęsė kalbas iki vidurnakčio. [8] Aukštutiniame kambaryje, kur mes buvome susibūrę, degė daug žibintų. [9] Vienas jaunuolis, vardu Eutichas, sėdėjęs ant lango, giliai įmigo Pauliui ilgiau bedėstant. Miego įveiktas, jis iš trečio aukšto nukrito žemėn. Kai jį pakėlė, jis buvo nebegyvas. [10] Nulipęs žemyn, Paulius pasilenkė ir apglėbęs jį tarė: „Nekelkite triukšmo, gyvybė tebėra jame". [11] Vėl užlipęs aukštyn, jis laužė ir valgė duoną. Dar ilgai jis kalbėjo, lig pat aušros, ir tada iškeliavo. [12] O jaunuolį atvedė gyvą, ir tai buvo nemenka paguoda.

IŠ TROADOS Į MILETĄ

[13] Įsėdę į laivą, mes išplaukėme į Asą, kur ketinome paimti Paulių, nes jis buvo taip patvarkęs, pats norėdamas ten nuvykti pėsčias. [14] Susitikę Ase, paėmėme jį ir nuplaukėme į Mitilėnę. [15] Iš ten plaukdami toliau, kitą dieną atsidūrėme priešais Chiją. Rytojaus dieną pasiekėme Samą ir dar po dienos — Miletą. [16] Nenorėdamas gaišti Azijoje, Paulius nutarė aplenkti Efezą, nes kiek įmanydamas skubinosi Sekmines atšvęsti Jeruzalėje.

ATSISVEIKINIMAS SU EFEZO BAŽNYČIOS VADOVAIS

[17] Iš Mileto jis pasiuntė į Efezą kvietimą, kad pas jį atvyktų bažnyčios vyresnieji. [18] Jiems atėjus Paulius prabilo:

„Jūs žinote, kaip aš visą laiką, nuo pirmosios dienos, kurią įžengiau į Aziją, pas jus elgiausi, [19] kaip tarnavau Dievui visu nusižeminimu, ašaromis ir bandymais, kuriuos teko iškęsti dėl žydų pinklių. [20] Kaip nieko nenutylėjau, kas jums naudinga, bet kalbėjau ir mokiau tiek viešumoje, tiek po namus, [21] žydus ir graikus ragindamas atsiversti į Dievą ir įtikėti mūsų Viešpatį Jėzų.

[22] Ir štai aš, Dvasios belaisvis, keliauju į Jeruzalę nežinodamas, kas man ten nutiks, [23] tiktai Šventoji Dvasia kiekviename mieste man skelbia, jog manęs laukia pančiai ir vargai. [24] Bet aš per daug nebranginu savo gyvybės. Svarbu, kad tik baigčiau savo bėgimą ir įvykdy-

čiau tarnystę, kurią esu gavęs iš Viešpaties Jėzaus: paliudyti Dievo malonės Evangeliją.

[25] Ir štai dabar aš žinau, kad daugiau nematysite mano veido jūs visi, su kuriais esu buvęs skelbdamas Dievo karalystę. [26] Todėl aš šiandien iškilmingai pareiškiu, jog nebūsiu kaltas, jei kas pražus! [27] Aš jums nieko nenutylėjau ir paskelbiau visus Dievo nutarimus.

[28] Būkite rūpestingi sau ir visai kaimenei, kuriai Šventoji Dvasia jus paskyrė vyskupais, kad ganytumėte Dievo Bažnyčią, kurią jis yra įsigijęs savo krauju. [29] Žinau, kad man pasitraukus įsibraus pas jus žiaurių vilkų, kurie nepagailės kaimenės. [30] Net iš jūsų atsiras tokių, kurie klastingomis kalbomis stengsis patraukti paskui save mokinius. [31] Todėl budėkite ir nepamirškite, jog aš per trejus metus dieną ir naktį nepaliaudamas, su ašaromis įspėjinėjau kiekvieną. [32] O dabar pavedu jus Dievui ir jo malonės žodžiui, kuris turi galią jus išugdyti ir duoti paveldėjimą tarp visų pašvęstųjų.

[33] Nė iš vieno netroškau nei sidabro, nei aukso, nei drabužio. [34] Jūs gi žinote, kad mano ir palydovų reikalams tarnavo šitos va mano rankos. [35] Ir aš jums visur rodydavau, kad šitaip triūsiant reikia paremti silpnuosius ir atminti Viešpaties Jėzaus pasakytus žodžius: 'Palaimingiau duoti negu imti'". [36] Tai pasakęs jis atsiklaupė ir kartu su visais pasimeldė. [37] Visi pradėjo graudžiai verkti ir puldami Pauliui ant kaklo jį bučiavo. [38] Jie ypač nuliūdo dėl žodžių, jog nebematysią jo veido. Paskui jie palydėjo jį į laivą.

21

KELIONĖ Į JERUZALĘ

[1] Išsiplėšę iš jų glėbio, mes išplaukėme ir tiesiu keliu atvykome į Kosą, o kitą dieną per Rodą į Patarą. [2] Radę laivą, plaukiantį į Finikiją, įlipome ir išplaukėme. [3] Išvydę artėjant Kiprą, palikome jį kairėje ir leidomės link Sirijos, kur išlipome Tyre. Ten laivas turėjo iškrauti savo krovinius. [4] Suradę mokinių, prabuvome su jais septynias dienas. Dvasios apšviesti, jie patarė Pauliui dar nevykti į Jeruzalę. [5] Toms dienoms prabėgus, mes leidomės į kelionę, o jie visi kartu, su žmonomis ir vaikais, palydėjo iki miesto ribos. Pajūryje suklaupę visi pasimeldėme. [6] Atsisveikinę sulipome į laivą, o jie sugrįžo namo.

[7] Keliaudami toliau, iš Tyro atplaukėme į Ptolemaidę. Ten pasveikinome brolius ir pasilikome pas juos vienai dienai. [8] Kitą dieną vėl keliavome ir atvykome į Cezarėją. Ten nuėjome į evangelisto Pilypo, vieno iš Septynių, namus ir pas jį pasilikome. [9] Jis turėjo keturias netekėjusias dukteris, kurios buvo pranašės. [10] Mums būnant dar kelias dienas, iš Judėjos atėjo vienas pranašas, vardu Agabas. [11] Jis apsilankė pas mus, paėmė Pauliaus juostą ir susirišęs ja rankas ir kojas pasakė: „Šventoji Dvasia kalba: 'Vyrą, kuriam priklauso ši juosta, tokiu būdu Jeruzalėje supančios žydai ir atiduos į pagonių rankas'". [12] Tai išgirdę ir mes, ir tenykščiai prašėme, kad jis neitų į Jeruzalę. [13] Bet Paulius atsakė: „Kodėl raudate ir draskote man širdį? Aš pasirengęs Jeruzalėje dėlei Viešpaties Jėzaus ne tik būti supančiotas, bet ir numirti!" [14] Taigi jam nesutinkant, mes liovėmės įkalbinėję ir tarėme: „Tebūnie Viešpaties valia!"

PAULIUS JERUZALĖJE

[15] Po tų dienų, susiruošę į kelią, išvykome į Jeruzalę. [16] Kai kurie mokiniai iš Cezarėjos lydėjo mus ir nuvedė viešnagėn pas vieną kiprietį, Mnasoną, senybinį mokinį.

[17] Kai atvykome į Jeruzalę, džiaugsmingai mus sutiko broliai. [18] Rytojaus dieną Paulius kartu su mumis nuėjo pas Jokūbą, kur buvo susirinkę visi vyresnieji. [19] Juos pasveikinęs jis smulkiai išdėstė visa, ką Dievas buvo padaręs pagonijoje, pasinaudodamas jo tarnyste. [20] Jie išklausę šlovino Dievą ir tarė Pauliui: „Tu matai, broli, kiek tūkstančių žydų tapo tikinčiaisiais, ir jie visi uoliai laikosi Įstatymo. [21] Bet jiems prikalbėta apie tave, kad tu mokąs visus žydus, gyvenančius tarp pagonių, atsižadėti Mozės sakydamas, jog jiems nereikią apipjaustyti vaikų nei laikytis papročių. [22] Ką daryti? Šiaip ar taip, jie sužinos, kad esi atvykęs. [23] Todėl padaryk, kaip tau sakome. Pas mus yra keturi vyrai, padarę įžadą. [24] Pasiimk juos, atlik apsivalymą kartu su jais ir prisiimk išlaidas, kad jie galėtų nusikirpti plaukus. Tuomet visi pamatys, jog gandai apie tave nieko neverti ir tu nenukrypdamas laikaisi Įstatymo. [25] O dėl tikinčiųjų iš pagonių, tai mes esame išsiuntę nurodymus, kad jie saugotųsi stabams paaukotos mėsos, kraujo, pasmaugtų gyvulių mėsos ir ištvirkavimo".

[26] Tuomet Paulius pasiėmė tuos vyrus ir kitą dieną su jais apsivalęs įžengė į šventyklą. Ten jis nurodė paskutinę apsivalymo dieną, kada už kiekvieną iš jų turės būti paaukota atnaša.

[27] Toms septynioms dienoms baigiantis, Azijos žydai, pastebėję Paulių šventykloje, sukurstė visą minią ir nutvėrę jį [28] pakėlė riksmą: „Izraelitai, gelbėkit! Šitas žmogus visur visus moko prieš tautą, Įstatymą ir šią šventyklą. Jis net atsivedė šventyklon graikus ir suteršė šią šventą vietą". [29] Mat jie prieš tai buvo matę su juo mieste Trofimą iš Efezo ir dabar manė, jog Paulius jį atsivedęs į šventyklą.

[30] Sujudo visas miestas, susibėgo žmonės, nutvėrė Paulių ir ištempė už šventyklos vartų. Vartai bematant buvo uždaryti. [31] Jiems ketinant jį užmušti, įgulos viršininkui — tribūnui buvo duota žinia: „Visoje Jeruzalėje kyla sąmyšis!" [32] Jis nedelsdamas su kareiviais ir šimtininkais atskubėjo tenai. Jie, pamatę tribūną ir kareivius, liovėsi mušę Paulių. [33] Prisiartinęs tribūnas įsakė suimti Paulių ir surišti dviem grandinėmis. Paskui paklausė, kas jis esąs ir ką padaręs. [34] Tuo tarpu iš minios šaukė tai šį, tai tą. Negalėdamas dėl triukšmo nieko tikro sužinoti, tribūnas įsakė nuvaryti Paulių į kareivines. [35] Atėjus prie laiptų, per minios grūstį kareiviams teko jį nešte nešti. [36] Žmonės spraudėsi iš paskos šaukdami: „Mirtis jam!"

[37] Vedamas į kareivines, Paulius kreipėsi į tribūną: „Ar galiu tau šį tą pasakyti?" Šis atsiliepė: „Tai tu moki graikiškai? [38] Vadinasi, tu — ne anas egiptietis, kuris neseniai sukėlė sąmyšį ir išsivedė į dykumą keturis tūkstančius sikarijų!" [39] Paulius atsakė: „Aš esu žydas iš Kilikijos Tarso, taigi įžymaus miesto pilietis. Prašau tave, leisk man prabilti žmonėms". [40] Tribūnas sutiko. Paulius atsistojo ant laiptų ir pamojo ranka miniai. Visiems nutilus, jis prabilo hebrajų kalba:

22

PAULIAUS PASITEISINIMO KALBA

[1] „Broliai ir tėvai! Paklausykite, ką nūnai pasakysiu sau apginti". [2] Išgirdę jį kalbant hebrajiškai, jie dar labiau aprimo. O Paulius kalbėjo toliau: [3] „Aš esu žydas, gimęs Tarse, Kilikijoje, bet išauklėtas šitame mieste ir pagal griežtą protėvių Įstatymą išėjęs mokslą prie Gamalielio kojų. Aš buvau uolus Dievo kovotojas kaip ir jūs visi šiandieną. [4] Todėl iki mirties bausmės persekiojau šį [tikėjimo] kelią, pan-

čiodamas ir įkalindamas vyrus ir moteris. [5] Tai gali paliudyti vyriausiasis kunigas ir seniūnų taryba. Iš jų buvau gavęs laišką broliams Damaske. Ir aš keliavau pasiryžęs tenykščius [tikinčiuosius] supančioti ir atgabenti į Jeruzalę, kad jie būtų nubausti.

[6] Kai keliavau ir artinausi prie Damasko, apie vidurdienį staiga iš dangaus mane apsiautė stipri šviesa. [7] Aš kritau ant žemės ir išgirdau balsą, man sakantį: 'Sauliau, Sauliau, kam mane persekioji?!' [8] Aš paklausiau: 'Kas esi, Viešpatie?' Jis man atsakė: 'Aš esu Jėzus Nazarietis, kurį tu persekioji'. [9] Mano palydovai matė šviesą, bet negirdėjo man kalbančiojo balso. [10] Aš dar paklausiau: 'Ką man daryti, Viešpatie?' O Viešpats man tarė: 'Kelkis, eik į Damaską, tenai tau bus pasakyta visa, ką tau reikia daryti'. [11] Kadangi tos veriančios šviesos apakintas nieko nemačiau, tik palydovų už rankų vedamas aš pasiekiau Damaską.

[12] Toksai Ananijas, maldingas, Įstatymui ištikimas žmogus, giriamas visų aplinkinių žydų, [13] atėjęs stojo prieš mane ir tarė: 'Broli Sauliau, praregėk!' Ir tą pačią akimirką aš jį pamačiau. [14] O jis kalbėjo: 'Mūsų protėvių Dievas pasirinko tave, kad pažintum jo valią, išvystum Teisųjį ir išgirstum jo balsą iš jo burnos, [15] nes tu visiems žmonėms paliudysi, ką esi regėjęs ir girdėjęs. [16] Tad ko lauki? Kelkis, priimk krikštą ir nusiplauk nuodėmes šaukdamasis jo vardo!'

[17] Vėliau, sugrįžęs į Jeruzalę ir melsdamasis šventykloje, aš patyriau dvasios pagavą. [18] Išvydau Jėzų, ir jis pasakė: 'Skubiai pasitrauk iš Jeruzalės, nes jie nepriims tavojo liudijimo apie mane'. [19] Aš atsiliepiau: 'Viešpatie, juk jie žino, kad aš tavo tikinčiuosius sinagoga nuo sinagogos varydavau į kalėjimą ir plakdinau. [20] O kai buvo pralietas tavo liudytojo Stepono kraujas, aš ten stovėjau pritardamas ir sergėjau jo žudikų drabužius'. [21] Bet jis man pakartojo: 'Eik, nes išsiųsiu tave toli, pas pagonis'".

PAULIUS — ROMOS PILIETIS

[22] Jie klausėsi jo iki šitų žodžių, o čia ėmė garsiai rėkti: „Nušluoti nuo žemės tokį! Nepalikti jo gyvo!" [23] Jie klykė, mosavo drabužiais ir svaidė į orą smėlį. [24] Tribūnas įsakė nuvesti Paulių į kareivines ir liepė tardyti plakant, kad išaiškėtų, kodėl žmonės prieš jį taip įsiutę. [25] Kai jau buvo pririštas diržais, jis kreipėsi į šalia stovintį šimtininką: „Ar jums valia plakti Romos pilietį, ir dar nenuteistą?"

[26] Tai išgirdęs šimtininkas priėjo prie tribūno ir pareiškė: „Ką sumanei daryti? Tas žmogus yra Romos pilietis!“ [27] Tribūnas atėjęs paklausė: „Pasakyk man, ar tu Romos pilietis?“ Šis patvirtino: „Taip“. [28] Tribūnas tarė: „Aš šitą pilietybę įsigijau už didelius pinigus“. Paulius atsiliepė: „O aš ją turiu nuo gimimo“. [29] Bematant pasitraukė nuo jo tie, kurie turėjo jį tardyti. Sužinojęs jį esant Romos pilietį, tribūnas nusigando, kam jį surišdinęs.

ŽYDŲ TEISMO TARYBOJE

[30] Rytojaus dieną, norėdamas tiksliau išsiaiškinti, kuo jis žydų kaltinamas, tribūnas įsakė jį išleisti iš kalėjimo; liepė sušaukti kunigus bei visą teismo tarybą ir atvedęs Paulių pastatė jų akivaizdoje.

23

[1] Skvarbiu žvilgsniu permetęs tarybą, Paulius prabilo:

„Vyrai, broliai! Iki šios dienos aš elgiausi Dievo akivaizdoje visiškai gryna sąžine“. [2] Bet vyriausiasis kunigas Ananijas įsakė ten stovintiesiems smogti jam per burną. [3] Tuomet Paulius jam tarė: „Tau smogs Dievas, tu pabaltinta siena! Tu čia sėdi, kad mane teistum pagal Įstatymą, o liepi mane mušti prieš Įstatymą?“ [4] Ten esantys įspėjo: „Tu įžeidi vyriausiąjį Dievo kunigą“. [5] Paulius atsiliepė: „Broliai, aš nežinojau, kad jis vyriausiasis kunigas. Juk parašyta: *Nepiktžodžiauk savo tautos vadovui*“.

[6] Žinodamas, kad viena dalis buvo sadukėjai, o kita — fariziejai, Paulius sušuko tarybai: „Broliai, aš fariziejus, kilęs iš fariziejų šeimos, ir jūs mane teisiate už mirusiųjų prisikėlimo viltį“. [7] Jam tai pasakius, tarp fariziejų ir sadukėjų kilo barnis, ir susirinkimas suskilo. [8] Mat sadukėjai neigia mirusiųjų prisikėlimą, angelų ir dvasios buvimą, o fariziejai tuos dalykus pripažįsta. [9] Todėl pakilo didelis klegesys. Kai kurie Rašto aiškintojai iš fariziejų atsistojo ir griežtai prieštaravo: „Mes nerandame nieko blogo šitame žmoguje. [10] O kas, jeigu jam kalbėjo dvasia arba angelas?!“ Įsisiautėjus smarkiems ginčams, tribūnas, bijodamas, kad jie nesudraskytų Pauliaus, įsakė kareivių daliniui nusileisti žemyn, išplėšti Paulių iš jų ir nuvesti į kareivines.

[11] Kitą naktį Pauliui pasirodė Viešpats ir tarė: „Būk tvirtas! Kaip liudijai apie mane Jeruzalėje, taip reikės tau liudyti ir Romoje“.

ŽYDŲ SĄMOKSLAS

[12] Rytojaus dieną susirinko būrys žydų ir prisiekė nei valgyti, nei gerti, kol nenužudys Pauliaus. [13] Tokią sankalbą padarė daugiau negu keturiasdešimt žmonių. [14] Jie nuėjo pas aukštuosius kunigus bei seniūnus ir pasakė: „Mes prisiekėme nieko neragauti, kol nenužudysime Pauliaus. [15] O jūs kartu su taryba prašykite tribūną, kad jis pristatytų jį jums, lyg norėtumėte tiksliau ištirti jo bylą. Tuo tarpu mes būsime pasirengę nudėti jį kelyje“. [16] Apie šią sankalbą nugirdo Pauliaus sesers sūnus. Jis atėjo į kareivines ir pranešė Pauliui. [17] Tada Paulius, pasivadinęs vieną šimtininką, paprašė: „Nuvesk šį jaunuolį pas tribūną. Jis turi jam kai ką pranešti“. [18] Tas paėmė, nuvedė jį pas tribūną ir paaiškino: „Kalinys Paulius pasikvietė mane ir paprašė, kad atvesčiau pas tave šitą jaunuolį. Jis turįs tau kai ką pasakyti“. [19] Tribūnas, paėmęs jį už rankos, pasivedėjo į šalį ir paklausė: „Ką turi man pranešti?“ [20] Tas atsakė: „Žydai susimokė prašyti tave, kad rytoj nuvestum Paulių į teismo tarybą, neva norėdami tiksliau ištirti jo bylą. [21] Netikėk jais! Daugiau negu keturiasdešimt vyrų susitarę prisiekė nei valgyti, nei gerti, kol jo nenužudys. Jie jau dabar pasiruošę ir laukia tavo sutikimo“. [22] Tribūnas atleido jaunuolį ir liepė niekam nesakyti, ką buvo jam pranešęs.

PAULIŲ GABENA Į CEZARĖJĄ

[23] Pasišaukęs du šimtininkus, tribūnas įsakė: „Nuo trečios nakties valandos laikykite parengtyje žygiuoti į Cezarėją septyniasdešimt raitelių ir du šimtus ietininkų. [24] Parūpinkite ir arklių, kad raitą Paulių būtų galima saugiai nugabenti pas valdytoją Feliksą“. [25] Be to, jis parašė tokį laišką:

[26] „Klaudijus Lisijas kilniausiajam valdytojui Feliksui siunčia sveikinimą.

[27] Šitą vyrą žydai buvo nutvėrę ir norėjo nužudyti. Aš su kareiviais jį išgelbėjau sužinojęs esant Romos pilietį. [28] Norėdamas patirti jo apkaltinimo priežastį, nuvedžiau į jų teismo tarybą. [29] Radau, kad jis kaltinamas dėl jų Įstatymo klausimų, o ne dėl kokio nusikaltimo,

baustino mirtimi ar kalėjimu. [30] Kadangi man buvo pranešta apie jam gresiantį sąmokslą, aš nedelsdamas siunčiu jį pas tave. Taip pat nurodžiau kaltintojams, kad jie tau pateiktų prieš jį turimus kaltinimus".

[31] Kareiviai, vykdydami įsakymą, paėmė ir nugabeno nakčia Paulių į Antipatridę. [32] Rytojaus dieną jie pasiuntė su juo raitelius, o patys sugrįžo į kareivines. [33] Atvykę į Cezarėją, raiteliai įteikė valdytojui laišką ir pristatė Paulių. [34] Perskaitęs laišką, jis pasiteiravo, iš kokios provincijos esąs. Sužinojęs, jog iš Kilikijos, [35] jis pasakė: „Aš tave apklausiu, kai atvyks tavo kaltintojai". Ir liepė jį sergėti Erodo pretorijuje.

24

ŽYDAI SKUNDŽIA PAULIŲ FELIKSUI

[1] Po penkių dienų atvyko vyriausiasis kunigas Ananijas su keliais seniūnais ir advokatu Tertulu. Jie pateikė valdytojui kaltinimus prieš Paulių. [2] Kai pastarasis buvo iškviestas, Tertulas pradėjo savo kaltinamąją kalbą:

„Tavo dėka mes turime tikrą taiką ir daug pagerinimų tautai, įvestų tavo rūpesčiu. [3] Mes, prakilnusis Feliksai, visuomet ir visur tai pripažįstame su didžiu dėkingumu. [4] Nenorėdamas tavęs ilgiau gaišinti, prašau tave trumpai mūsų paklausyti su savo įprastu maloningumu. [5] Mes nustatėme, kad šis žmogus tarsi maras kursto sumišimą viso pasaulio žydijoje ir yra nazariečių atskalos vadovas. [6] Jis net mėgino išniekinti šventyklą. Štai kodėl mes jį suėmėme. [(7)] [8] Iš jo galėsi pats išsiteirauti ir viską sužinoti apie mūsų kaltinimus". [9] Tiems žodžiams pritarė žydai tvirtindami, jog taip esą iš tikrųjų. [10] Valdytojui davus ženklą, Paulius atsakė:

PAULIAUS ATSAKYMAS KALTINTOJAMS

„Žinodamas tave jau daug metų esant šios tautos teisėju, su pasitikėjimu mėginsiu ginti savo bylą. [11] Tau nesunku nustatyti, jog prabėgo ne daugiau kaip dvylika dienų, kai aš atvykau į Jeruzalę kaip maldininkas. [12] Nei šventykloje, nei sinagogose, nei mieste niekas

manęs nematė su kuo nors besiginčijant ar suburiant minią. [13] Jie negali įrodyti to, kuo dabar mane kaltina.

[14] Vis dėlto aš tau išpažįstu, jog tarnauju savo protėvių Dievui pagal Kelią, jų vadinamą atskala. Aš tikiu visa, kas parašyta Įstatyme ir Pranašuose. [15] Kartu su jais turiu Dieve viltį, jog bus teisiųjų ir neteisiųjų prisikėlimas iš numirusių. [16] Todėl aš stengiuosi visuomet turėti gryną sąžinę prieš Dievą ir prieš žmones. [17] Aš po daugelio metų atkeliavau savo tautai atiduoti pašalpų ir paaukoti atnašų. [18] Ta proga rado mane šventykloje apsivaliusį, be jokios minios ir be jokio triukšmo, [19] kai kurie Azijos žydai. Tai jiems reikėjo čia būti ir jei ką turi prieš mane, kaltinti tavo akyse. [20] Pagaliau tegul ir šitie pasako, kokį nusikaltimą jie man įrodė teismo taryboje? [21] Nebent tik žodžius, kuriuos šaukiau stovėdamas tarp jų: 'Šiandien jūs mane teisiate už mirusiųjų prisikėlimą!'"

PAULIAUS KALINIMAS CEZARĖJOJE

[22] Feliksas, gerai nusimanydamas apie tą Kelią, atidėjo skundo svarstymą sakydamas: „Kai atvyks tribūnas Lisijas, tuomet ir išaiškinsiu jūsų klausimą". [23] Jis davė nurodymą šimtininkui sergėti Paulių, tačiau daryti lengvatų ir netrukdyti jo žmonėms teikti jam paslaugų.

[24] Po kelių dienų Feliksas atėjo su savo žmona Druzile, kuri buvo žydė. Jis liepė pakviesti Paulių ir išklausė jo pasakojimą apie Kristaus Jėzaus tikėjimą. [25] Pauliui dėstant apie teisingumą, susilaikymą ir būsimąjį teismą, Feliksas išsigando ir tarė: „Šiam kartui užtenka. Gali eiti. Kai bus metas, aš tave pasišauksiu". [26] Be to, jis tikėjosi gauti iš Pauliaus pinigų. Todėl dažnokai jį kviesdavosi ir su juo kalbėdavosi.

[27] Prabėgus dvejiems metams, Feliksą pakeitė įpėdinis Porcijus Festas. Norėdamas įsiteikti žydams, Feliksas paliko Paulių kalėjime.

25

PAULIUS APELIUOJA Į IMPERATORIŲ

[1] Atvykęs į provinciją, Festas po trijų dienų nukeliavo iš Cezarėjos į Jeruzalę. [2] Ten į jį kreipėsi aukštieji kunigai ir žydų didikai, kal-

tindami Paulių [3] ir prašydami malonės jį atsiųsti į Jeruzalę, klastingai galvodami kelyje nužudyti. [4] Festas atsakė, jog Paulius turįs būti saugomas Cezarėjoje, be to, jis pats ketinąs netrukus ten grįžti. [5] „Tegul jūsų įgaliotiniai,— tęsė jis,— keliauja kartu ir, jei tas vyras nusikaltęs, jį skundžia".

[6] Pabuvęs tarp jų ne daugiau kaip aštuonias ar dešimt dienų, jis sugrįžo į Cezarėją. Kitą dieną, atsisėdęs į teismo krasę, liepė atvesti Paulių. [7] Vos tik pasirodžiusį apspito jį iš Jeruzalės atvykę žydai, mėgindami primesti aibę sunkių kaltinimų, tačiau neįstengė jų įrodyti. [8] Paulius gynėsi: „Aš nieku nenusikaltęs nei žydų Įstatymui, nei šventyklai, nei ciesoriui".

[9] Norėdamas parodyti palankumą žydams, Festas paklausė Paulių: „Ar nori keliauti į Jeruzalę ir ten būti mano teisiamas už šiuos dalykus?" [10] Paulius atsakė: „Aš stoviu prieš ciesoriaus teismą ir ten privalau būti teisiamas. Aš nepadariau žydams skriaudos, kaip tu pats puikiai žinai. [11] Jei esu nusikaltęs ir padaręs ką nors verta mirties, tai neatsisakau mirti. Bet jeigu jų metami kaltinimai nepagrįsti, niekas neturi jiems manęs išduoti. Aš šaukiuosi ciesoriaus!" [12] Tuomet Festas, pasitaręs su savo taryba, paskelbė: „Šaukeisi ciesoriaus — eisi pas ciesorių".

AGRIPA IR BERENIKĖ APLANKO PAULIŲ

[13] Praslinkus kelioms dienoms, karalius Agripa ir Berenikė apsilankė Cezarėjoje Festo pasveikinti. [14] Viešnagei užtrukus, Festas supažindino karalių su Pauliaus byla ir papasakojo: „Feliksas paliko man tokį kalinį. [15] Kai buvau Jeruzalėje, aukštieji žydų kunigai ir seniūnai apsilankė pas mane kaltindami jį ir reikalaudami pasmerkti. [16] Aš jiems atsakiau, kad romėnai neturi papročio pasmerkti kokį nors žmogų, nedavę kaltinamajam galimybės stoti savo kaltintojų akivaizdoje ir gintis nuo kaltinimų. [17] Jiems čionai atvykus, aš nedelsdamas rytojaus dieną atsisėdau į teismo krasę ir liepiau atvesti tą žmogų. [18] Skundėjai nesugebėjo įrodyti jokio nusikaltimo, kokio buvau tikėjęsis. [19] Jie vien tik ginčijosi ir jam prikaišiojo dėl kai kurių savo tikėjimo klausimų ir dėl kažkokio mirusio Jėzaus, kurį Paulius tvirtino esant gyvą. [20] Dvejodamas, kaip išspręsti tokius klausimus, aš paklausiau, ar jis nenorėtų vykti į Jeruzalę ir tenai būti teisiamas. [21] Bet Paulius pareikalavo, kad jo byla būtų perduota Augusto žiniai. Todėl aš įsakiau jį toliau kalinti, kol išsiųsiu pas ciesorių". [22] Agripa

tarė Festui: „Aš ir pats norėčiau pasiklausyti to žmogaus“. Anas sutiko: „Galėsi rytoj pasiklausyti“.

[23] Rytojaus dieną Agripa ir Berenikė atėjo su didele iškilme. Jie įžengė į salę kartu su tribūnais ir miesto didžiūnais. Festas liepė įvesti Paulių. [24] Festas prabilo: „Karaliau Agripa ir svečiai! Jūs matote žmogų, dėl kurio visa gausybė žydų kreipėsi į mane Jeruzalėje ir čia šaukdami, kad jo negalima palikti gyvo. [25] Bet aš nustačiau, kad jis nėra padaręs nieko, kas būtų baustina mirtimi. Jam šaukiantis Augusto, nusprendžiau jį ten pasiųsti, [26] tačiau nežinau nieko tikra, ką turėčiau parašyti valdovui. Todėl aš iškviečiau jį jūsų akivaizdon, ypač tavo, karaliau Agripa, kad jį apklausęs žinočiau, ką turiu parašyti. [27] Mat, man rodos, neprotinga siųsti kalinį, nenurodant kaltinimo“.

26

PAULIAUS KALBA

[1] Tuomet Agripa tarė Pauliui: „Tau leidžiama paaiškinti savo bylą“. Ir Paulius, pamojęs ranka, pradėjo apsigynimo kalbą: [2] „Karaliau Agripa! Esu laimingas, galėdamas šiandien tavo akivaizdoje gintis, [3] juo labiau kad tau pažįstami visi žydų papročiai ir ginčijami klausimai. Todėl prašau kantriai manęs išklausyti.

[4] Visi žydai žino apie mano gyvenimą nuo jaunystės ir kaip jis prabėgo iš pradžių mano tautoje, Jeruzalėje. [5] Jie pažįsta mane nuo seno ir jei norėtų, galėtų paliudyti, kad aš, kaip fariziejus, gyvenau laikydamasis griežčiausios mūsų tikėjimo krypties. [6] Dabar aš čia stoviu ir esu teisiamas už tai, kad viliuosi pažadu, kurį Dievas yra davęs mūsų protėviams. [7] Jo išsipildant tikisi sulaukti mūsų dvylikos giminių tauta, stropiai tarnaudama Dievui dieną ir naktį. Dėl šios vilties, karaliau, ir įskundė mane žydai. [8] Kodėl jums atrodo neįtikėtina, kad Dievas prikelia numirusius?

[9] Kitados ir aš maniau, kad mano pareiga visais būdais kovoti su Jėzaus Nazariečio vardu. [10] Aš taip ir dariau Jeruzalėje. Gavęs iš aukštųjų kunigų įgaliojimus, daugybę šventųjų įmesdinau į kalėjimus, o kai jie buvo žudomi, pritardavau. [11] Dažnai įvairiose sinagogose grasinimais verčiau juos piktžodžiauti ir be saiko prieš juos įtūžęs persekiojau net svetimuose miestuose.

[12] Tais pačiais tikslais aš keliavau į Damaską, turėdamas aukštųjų kunigų įgaliojimus ir leidimą. [13] Kelyje vidurdienį, karaliau, aš staiga išvydau, kaip mane ir mano kelionės draugus iš dangaus apsiautė šviesa, skaistesnė už saulę. [14] Mes visi parpuolėme žemėn, o aš išgirdau balsą, kuris man sakė hebrajiškai: 'Sauliau, Sauliau, kam mane persekioji? Sunku tau spyriotis prieš akstiną!' [15] Aš paklausiau: 'Kas tu esi, Viešpatie?' O Viešpats atsakė: 'Aš esu Jėzus, kurį tu persekioji. [16] Bet kelkis ir laikykis ant kojų! Aš tau apsireiškiau, kad paskirčiau tave tarnu bei liudytoju tų dalykų, kuriuos matei ir kuriuos tau dar apreikšiu. [17] Aš tave gelbėsiu nuo tautiečių ir pagonių, pas kuriuos tave siunčiu, [18] kad atvertum jų akis ir jie iš tamsybių gręžtųsi į šviesą, nuo šėtono galybės — į Dievą ir tikėdami mane gautų nuodėmių atleidimą bei dalį su pašventintaisiais'. [19] Todėl, karaliau Agripa, negalėjau būti neklusnus dangaus apreiškimui. [20] Iš pradžių Damaske ir Jeruzalėje, o paskui visoje Judėjoje ir pagonijoje ėmiau skelbti, kad žmonės atsiverstų, sugrįžtų pas Dievą ir imtųsi tikro atsivertimo darbų.

[21] Už tai žydai sugriebė mane šventykloje ir mėgino užmušti. [22] Bet Dievui padedant, iki šios dienos aš tebeliudiju mažam ir dideliam, neskelbdamas nieko viršaus, o tik tai, ką yra skelbę įvyksiant pranašai ir Mozė, [23] būtent, jog Mesijas kentės, jog pirmutinis prisikels iš numirusių ir paskelbs šviesą tautai ir pagonims".

KLAUSYTOJŲ ATSILIEPIMAI

[24] Jam taip aiškinant, Festas garsiai sušuko: „Pauliau, tu iš galvos kraustaisi! Iš didelio rašto išėjai iš krašto". [25] Paulius atsiliepė: „Ne, nesikraustau iš galvos, prakilnusis Festai, bet kalbu tiesos ir sveiko proto žodžius. [26] Šiuos dalykus žino karalius, kuriam aš taip atvirai kalbu. Esu tikras, kad iš viso to jam nieko nėra nežinomo, juoba kad šitai dėjosi ne kur nors užkampyje. [27] Karaliau Agripa, ar tiki pranašais? Aš žinau, kad tiki". [28] Agripa atsakė: „Ko gero, įtikinsi mane krikščionimi tapti..." [29] Paulius palinkėjo: „Duok, Dieve, kad ar per trumpą, ar per ilgą laiką ne tik tu, bet ir visi, šiandien girdėję mane kalbant, taptų tokie kaip aš, tik be šitų pančių!"

[30] Tuomet pakilo karalius, valdytojas, Berenikė ir kiti svečiai. [31] Išeidami jie kalbėjosi: „Šitas žmogus nepadarė nieko baustino mirtimi ar kalėjimu". [32] Agripa Festui pareiškė: „Būtų buvę galima paleisti šį žmogų, jeigu jis nebūtų šaukęsis ciesoriaus".

27

PAULIUS GABENAMAS Į ROMĄ

[1] Kai buvo nuspręsta, kada išplaukti mums į Italiją, Paulius ir keli kiti kaliniai buvo perduoti Augusto kohortos šimtininkui Julijui. [2] Mes įlipome į Adramitijos laivą, kuris turėjo plaukti Azijos pakrantėmis, ir netrukus leidomės į kelionę. Su mumis buvo makedonietis Aristarchas iš Tesalonikos. [3] Kitą dieną atplaukėme į Sidoną. Julijus draugiškai elgėsi su Pauliumi, leido jam aplankyti bičiulius ir apsirūpinti į kelionę. [4] Iš ten mums teko buriuoti Kipro užuovėja, nes pūtė priešiniai vėjai. [5] Perplaukę jūrą ties Kilikija ir Pamfilija, mes atvykome į Likijos miestą Myrą. [6] Tenai šimtininkas surado Aleksandrijos laivą, kuris plaukė į Italiją, ir persodino mus į jį.

[7] Daug dienų plaukėme palengva ir vargais negalais atsiradome ties Knidu. Kadangi vėjas kliudė priplaukti prie kranto, plaukėme Kretos priedangoje, Salmonės iškyšulio kryptimi. [8] Vargingai jį aplenkę, atvykome į vietovę, kuri vadinasi Dailioji Prieplauka, netoli Lasėjos miesto.

[9] Prabėgo daug laiko ir laivyba tapo pavojinga, nes jau buvo pasibaigęs rudens pasninko metas. [10] Paulius juos įspėjo: „Vyrai, aš numatau, jog šis plaukimas bus grėsmingas ir pražūtingas ne tik kroviniams bei laivui, bet ir mūsų gyvybėms“. [11] Tačiau šimtininkas labiau tikėjo vairininku ir laivo savininku negu Pauliaus įspėjimais. [12] Kadangi uostas nebuvo tinkamas žiemoti, daugumas nusprendė iš ten plaukti toliau, kaip nors pasiekti Feniką, Kretos uostą, atvirą į pietvakarius ir šiaurės vakarus, ir tenai žiemoti.

AUDRA IR LAIVO SUDUŽIMAS

[13] Kai ėmė pūsti lengvas pietų vėjas, jie tikėjosi įvykdyti savo sumanymą ir pakėlę inkarą leidosi pirmyn palei Kretos krantus. [14] Bet greitai nuo salos pusės pakilo viesulas, vadinamas Šiauriaryčiu. [15] Jis pagavo laivą, nepajėgusį jam priešintis, ir mes turėjome jį leisti pavėjui. [16] Kai mus nešė pro salelę, vardu Kaudą, mes tik vargais negalais išsaugojome gelbėjimo valtį. [17] Kai ji buvo užkelta, jūreiviai ėmėsi stiprinti laivą — apjuosė jį virvėmis. Kad nepakliūtume ant Sirto seklumų, jie nuleido bures ir taip plaukė toliau. [18] Mus baisiai

vargino audra. [19] Todėl rytojaus dieną teko išmesti į jūrą dalį krovinio. Trečią dieną jūrininkai savo rankomis išmetė kai kuriuos laivo įrengimus. [20] Ilgą laiką nematydami nei saulės, nei žvaigždžių, smarkios audros blaškomi, mes galiausiai praradome bet kokią viltį išsigelbėti.

[21] Žmonės jau ilgą laiką nieko nevalgė. Paulius priėjo prie jų ir tarė: „Vyrai! Reikėjo paklausyti manęs ir neplaukti nuo Kretos į jūrą. Būtų išvengta pavojų ir nuostolių. [22] Tačiau ir dabar patariu nenusiminti. Niekas iš jūsų nežus, vien tik laivas. [23] Šią naktį man apsireiškė angelas Dievo, kuriam aš priklausau ir tarnauju, [24] ir pranešė: 'Nebijok, Pauliau! Tu privalai stoti prieš ciesorių. Todėl Dievas tau dovanoja tavo kelionės draugų gyvybes'. [25] Tad, vyrai, drąsiau! Aš tikiu Dievu, kad taip ir įvyks, kaip man pasakyta. [26] Mus išmes į kokią nors salą".

[27] Kai buvome svaidomi Adrijos jūroje keturioliktą naktį, apie vidurnaktį jūreiviams pasirodė, kad artėjame prie sausumos. [28] Jie išmetė grimzlę ir nustatė dvidešimties jūros sieksnių gylį; išmatavę dar kartą, berado penkiolika. [29] Bijodami užšokti ant povandeninių uolų, jie išmetė iš paskuigalio keturis inkarus ir ėmė laukti aušros. [30] Jūreiviai mėgino pabėgti iš laivo. Jie nuleido į jūrą gelbėjimo valtį, neva norėdami išmesti inkarus laivo priešakyje. [31] Paulius įspėjo šimtininką ir kareivius: „Jeigu šitie nepasiliks laive, jūs neišsigelbėsite". [32] Tada kareiviai nukapojo valties virves ir leido jai nukristi į jūrą.

[33] Prieš rytą Paulius paragino visus valgyti sakydamas: „Šiandien jau keturiolikta diena, kaip jūs laukiate nevalgę, nieko burnoje neturėję. [34] Todėl aš jus prašau valgyti. To reikia jūsų išsigelbėjimui. Nė vienam iš jūsų nenukris nė plaukas nuo galvos!" [35] Tai pasakęs jis paėmė duonos, visų akivaizdoje padėkojo Dievui, sulaužė ir pradėjo valgyti. [36] Tuomet visi pralinksmėjo ir ėmėsi valgio. [37] Laive iš viso buvome du šimtai septyniasdešimt šeši žmonės. [38] Pavalgę jie palengvino laivą, išmesdami jūron javus.

[39] Rytui išaušus, jūreiviai negalėjo pažinti žemės, tiktai pastebėjo nedidelę įlanką lėkštais krantais, į kurią, jei bus įmanoma, jie nutarė pasukti laivą. [40] Nupjovė inkarus, paliko juos jūroje, atleido vairo diržus ir, iškėlę prieš vėją priekinę burę, leidosi į krantą. [41] Atsidūrę prie seklumos, jie užšokdino ant jos laivą. Priekis liko tvirtai įsmigęs, o paskuigalis ėmė irti nuo smarkios mūšos.

[42] Tuo metu kareiviai sumanė išžudyti kalinius, kad kuris išplaukęs

nepaspruktų. [43] Bet šimtininkas, gelbėdamas Paulių, sutrukdė jų sumanymą. Jis įsakė, kad mokantys plaukti pirmi šoktų į jūrą ir plauktų į krantą, [44] o kiti tai padarytų kas ant lentų, kas ant laivo nuolaužų. Šitaip visi išsigelbėjo ir pasiekė žemę.

28

NEPAPRASTI ĮVYKIAI MALTOJE

[1] Išsigelbėję sužinojome, kad sala vadinasi Melitė. [2] Vietos gyventojai su mumis elgėsi labai draugiškai. Užkūrė ugnį ir pakvietė mus visus prie jos, nes lijo ir buvo šalta. [3] Paulius pririnko glėbį sausų šakų ir metė į ugnį. Čia nuo kaitros iš laužo iššoko gyvatė ir įsikirto jam į ranką. [4] Pamatę prikibusią prie rankos gyvatę, gyventojai ėmė vienas kitam kalbėti: „Tas žmogus tikriausiai žmogžudys: išsigelbėjo iš jūros, o keršto deivė vis tiek neduoda jam gyventi“. [5] Tačiau jis nupurtė šliužą į ugnį, nepatirdamas nieko blogo. [6] Gyventojai laukė, kada jis ištins ir kris negyvas. Laukę nesulaukę ir pamatę, kad jam nesidaro nieko blogo, jie pakeitė nuomonę ir ėmė kalbėti, jog jis esąs dievaitis.

[7] Netoli tos vietos buvo vyriausio salos valdininko Publijaus valdos. Jis mus priglaudė ir tris dienas bičiuliškai globojo. [8] Tuo metu Publijaus tėvas buvo susirgęs karštine ir viduriavimu. Paulius užėjo pas jį, pasimeldė, uždėjo ant jo rankas ir išgydė. [9] Po šito įvykio ir kiti salos ligoniai ėjo pas Paulių ir buvo pagydomi. [10] Už tai žmonės mus didžiai gerbė, o išvykstant aprūpino viskuo, ko mums reikėjo.

IŠ MALTOS Į ROMĄ

[11] Po trijų mėnesių mes išplaukėme Aleksandrijos laivu, žiemojusiu saloje. Jis turėjo Dvynių ženklą. [12] Atplaukę į Sirakūzus, prastovėjome tris dienas. Tada, buriuodami palei krantą, pasiekėme Regijų ir dar po dienos, ėmus pūsti pietų vėjui, per dvi dienas atvykome į Puteolį. [14] Ten susitikome su broliais; jie pakvietė mus septynias dienas paviešėti. Taip mes atvykome į Romą. [15] Tenykščiai broliai, išgirdę apie mus, atėjo pasitikti iki Apijaus aikštės ir Trijų tavernų. Juos išvydęs

Paulius dėkojo Dievui ir įgavo naujo pasitikėjimo. [16] Kai atvykome į Romą, Pauliui buvo leista apsigyventi vienam su sergınčiu jį kareiviu.

POKALBIS SU ROMOS ŽYDAIS

[17] Po trijų dienų jis pasikvietė pas save žydų vadovus. Jiems susirinkus jis prabilo: „Broliai! Nors aš nesu nusikaltęs nei tautai, nei papročiams, buvau Jeruzalėje suimtas ir atiduotas į romėnų rankas. [18] Tie ištardę norėjo mane paleisti, nes nerado jokio mirties verto nusižengimo. [19] Kadangi žydai prieštaravo, turėjau šauktis ciesoriaus, tiktai ne tam, kad apkaltinčiau savo tautą. [20] Dėl šios priežasties aš norėjau su jumis pasimatyti ir pasikalbėti. Juk aš nešioju šitą grandinę dėl Izraelio vilties!“

[21] Jie atsakė jam: „Mes nesame gavę apie tave iš Judėjos laiškų ir niekas iš brolių nebuvo atvykęs su blogomis žiniomis ar kalbomis apie tave. [22] Vis dėlto norėtume išgirsti tavo pažiūras. Mat apie šią atskalą tiek težinome, jog jai visur prieštaraujama“.

[23] Paskyrę jam dieną, daugelis suėjo pas jį į butą. Nuo ryto iki vakaro jis dėstė jiems ir liudijo apie Dievo karalystę, įrodinėdamas jiems Jėzų iš Mozės Įstatymo ir Pranašų. [24] Vieni jo žodžiais tikėjo, kiti ne. [25] Nesutardami tarpusavyje, jie ėmė skirstytis, o Paulius tepasakė jiems viena: „Teisingai Šventoji Dvasia yra jūsų protėviams pasakiusi per pranašą Izaiją:

[26] *Eik pas šią tautą ir sakyk:*
Girdėti girdėsite, bet nesuprasite,
žiūrėti žiūrėsite, bet nematysite.
[27] *Šitų žmonių širdis aptuko,*
jie prastai girdėjo ausimis ir užmerkė akis,
kad kartais nepamatytų akimis,
neišgirstų ausimis, nesuprastų širdimi
ir neatsiverstų, ir aš jų nepagydyčiau.

[28] Todėl žinokite: šis Dievo išgelbėjimas yra pasiųstas pagonių tautoms, ir jos jį priims“. [(29)]

PABAIGA

[30] Paulius pasiliko gyventi savo išsinuomotame bute ištisus dvejus metus ir priiminėdavo visus savo lankytojus. [31] Jis skelbė Dievo karalystę ir visiškai laisvai, netrukdomas, mokė apie Jėzų Kristų.

APAŠTALO PAULIAUS LAIŠKAI

Įvadas į apaštalo Pauliaus laiškus

21 NT knyga turi formą, artimą senovės laiškams. Reikia skirti tikruosius laiškus (dokumentus, kurių informacija adresuota konkretiems asmenims ir turi praktinius tikslus) nuo laiško forma apvilktų raštų platesnei žmonių grupei. Antai laiškas žydams (Žyd) iš tiesų yra teologinis traktatas, o 1 Pt, 2 Pt, 1 Jn — katechetinio pobūdžio homilijos. Tokius visuomeninio pobūdžio laiškus įprasta dar vadinti „epistolėmis".

Daugumas NT laiškų — epistolės, dažnai turinčios tarnybinius uždavinius. Tokie yra daugumas apaštalo Pauliaus laiškų. Tuo tarpu Fm, 2 ir 3 Jn — visiškai asmeniniai. Dar kitų „laiškų" pobūdis — grynai formalus, pvz., Jok, Žyd, Apr.

NT kanone yra 13 laiškų, kurių tekste tvirtinama apaštalo Pauliaus autorystė. Žyd, pirmiausia pasirodęs Aleksandrijoje ir tik nuo IV a. Vakarų Bažnyčioje,— ne Pauliaus kūrinys. Pauliaus laiškuose skiriama vad. pastoracinių laiškų grupė — 1 ir 2 Tim, Tit. Jais Paulius moko savo bendradarbius ir nagrinėja konkrečius bažnytinių vadovų uždavinius. Kai kas dar išskiria vad. kalėjimo laiškų grupę — Ef, Fil, Kol, Fm; juos Paulius parašė kalinamas.

Šiuo metu nekyla jokių abejonių dėl daugumos Pauliaus laiškų autentiškumo[1]. Kiek keblesnis vad. pastoracinių laiškų klausimas (1 ir 2 Tim, Tit). Mat jų žodynas, hierarchijos aprašymai ir Bažnyčios situacija gerokai skiriasi nuo kitų Pauliaus laiškų informacinės medžiagos[2]. Vis dėlto daug katalikų ir protestantų autorių sutaria, kad šių laiškų turinys taip ryškiai atspindi Pauliaus pasaulėvaizdį ir jo dvasią, jog reikia manyti ir šių dokumentų pagrindą esant tikras Pauliaus mintis, tik jos gerokai apdorotos vėlesnių redaktorių, norėjusių tuos laiškus priartinti prie konkrečios bažnyčių būklės po Pauliaus mirties.

Pauliaus gyvenimo šaltiniai sukaupti NT, daugiausia Apd: 7, 58; 9, 1—30; 11, 25—30; 13—28. Be to, autobiografinių žinių randame pačiuose apaštalo laiškuose: Rom 11, 1; 1 Kor 15, 8—9; 2 Kor 11, 22—12; Gal 1, 11—2, 14; Fil 3, 4—6; 2 Tim 1, 5; 3, 10—11.

Itin reikšminga, kad kai kurie Pauliaus gyvenimo momentai gali būti už-

fiksuoti pasaulinės istorijos fone, būtent Erodo Agripos I mirtis 44 m., Galiono valdymas Korinte 50—51 ar 51—52 m., Felikso valdymas Cezarėjoje 58—60 m. Pats Paulius nurodo, kad nuo jo atsivertimo iki apsilankymo Jeruzalėje po pirmosios misijų kelionės praslinko 14 metų. Taigi istorikai yra sudarę apytikrę Pauliaus gyvenimo ir darbų chronologiją:

Gimimas	apie 5—15 po Kristaus
Atvykimas Jeruzalėn mokytis	apie 30
Atsivertimas	34—36
Gyvenimas Damaske ir Arabijoje (3 metai)	
Apsilankymas Jeruzalėje	37—39
Gyvenimas Tarse	
Sugrįžimas į Antiochiją	43—44
Pirmoji misijų kelionė	45—49
Apsilankymas Jeruzalėje. Apaštalų susirinkimas	49
Antroji misijų kelionė	49—52
Korintas	50—52
1 ir 2 Tes	51—52
Trečioji kelionė	53—58
Efezas	54—57
Gal	54
1 Kor	54
Makedonija	57
2 Kor	57
Korintas	57—58
Rom	57—58
Jeruzalė	58
Cezarėja	58—60
Kelionė į Romą	60—61
Roma. Pirmasis kalinimas	61—63
Kol, Fil, Ef, Fm	61—63
Kelionė į Ispaniją	63—67
Antrasis kalinimas ir mirtis Romoje	apie 67[3].

Apie Pauliaus kelionę į Ispaniją kalba senovinė Romos tradicija, tvirtinanti, kad Paulius įvykdęs savo ketinimą (Rom 15, 24). Klemensas Romietis 95 m. rašo, jog Paulius pasiekęs „Vakarų ribas“, kas tegali reikšti Ispaniją. Taip pat ir Muratorio kodeksas apie 200 m. įsakmiai mini Pauliaus kelionę į Ispaniją.

Pauliaus laiškai stebina dvasinio turinio turtingumu ir įvairiapusiška informacija. Pirma, tai seniausieji Bažnyčios gyvenimo dokumentai, iš kurių su-

žinome apie ankstyvosios Bažnyčios tikėjimą, apie jos mokymo ir hierarchijos evoliuciją. Antra, juose randame gilių teologinių koncepcijų, nebijančių atskleisti Visatos prasmę ir tikslus. Paulius pasirodo esąs gabus praktikas, kada jis organizuoja pirmąsias parapijas, rūpinasi ekonominiais klausimais ir sprendžia sudėtingas problemas, kurias iškėlė pagonių misijos. Tas pats Paulius mums praskleidžia nuostabias mistikos viršūnes, kada prabyla apie dangaus ir sielos paslaptis, išlieja savo džiūgavimą dėl vienybės su Kristumi. Dar daugiau mus stebina apaštalo energija ir heroizmas visokiais būdais skelbiant tautoms Evangeliją. Iš jo laiškų matome, kokias neribotas galimybes slepia krikščioniškoji egzistencija, kai žmogus įsitikina savo pašaukimu aktyviai dalyvauti dvasinėje Bažnyčios statyboje. Ir joks žmogus nėra sukūręs didingesnio himno meilei, „kuri visa pakelia, visa tiki, viskuo viliasi ir visa ištveria", kuri „niekada nesibaigia" (1 Kor 13, 7—8). Atskleisdamas meilės slėpinius, Paulius parodo krikščionybės esmę, kuri yra ne vien mokymas, bet pirmiausia įkvėptas gyvenimas: „Aš gyvenu, tačiau nebe aš, o gyvena manyje Kristus" (Gal 2, 20).

Įvadas į Laišką Romiečiams

Apie Romos bažnyčios pirmuosius žingsnius neturime tiesioginių žinių. Vis dėlto reikia manyti, kad krikščionybė Romoje pasirodė gana anksti — kartu su pirmaisiais krikščionimis, atkeliavusiais į imperijos sostinę iš Palestinos ir Sirijos. Be abejo, kulto ir artimo meilės uždaviniai turėjo tikinčiuosius suburti draugėn. Iš Romos istoriko Svetonijaus aprašymo apie imperatoriaus Klaudijaus laikus žinoma, kad 49—50 m. Romoje turėjo būti nemaža krikščionių bendruomenė. Spėjama, kad kiek anksčiau į Romą atvyko ir šv. Petras, pasak padavimo, joje išgyvenęs 25 metus. Bažnyčios istoriko Eusebijo duomenimis, šv. Petras itin sėkmingai skelbęs Evangeliją, padedamas savo mokinio, evangelisto Morkaus.

Laiškas Romiečiams susideda iš dviejų dalių. Pirmoje (1, 8—11, 36) randame Pauliaus teologinę doktriną apie visuotinį Dievo išganymo planą per Kristaus auką, o antroje (12, 1—15, 13) išdėstytos bendruomenės gyvenimo taisyklės ir tikinčiųjų tarpusavio santykių gairės. Laiško pabaigą (14—16, 27) sudaro asmeninio pobūdžio pranešimai.

Seniau manyta, kad Rom pirmiausia skirtas žydų kilmės krikščionims, bet mūsų dienų tyrinėtojai priėjo išvadą, kad laiškas adresuotas bendruomenei, kurios daugumą sudarė pagonių kilmės krikščionys. Apie tai sprendžiama iš pagrindinių laiško motyvų, kurie tvirtina, jog žmogaus nuteisinimas nepriklauso nei nuo apipjaustymo, nei nuo Mozės įstatymo vykdymo. Paulius aiškiai pabrėžia universalų savo misijos charakterį ir sakosi atliekąs p a g o n i ų a p a š t a l o uždavinį — „skleisti tikėjimo klusnumą visose pagonių tautose“ (1, 5).

Tiesioginis laiško uždavinys buvo paruošti Romos bendruomenę būsimam Pauliaus atvykimui ir laimėti paramą kelionei į Ispaniją. Jis sako, kad Romos bendruomenė garsi savo tikėjimu ir organizuotumu (1, 8 ir 16, 19), tačiau tikisi, kaip specialus pasiuntinys pagonims (15, 16), apdovanotas ypatingomis malonėmis, prisidėti prie tolesnio Romos evangelizavimo. Vis dėlto Romoje jis būsiąs tarp kitko, pagrindinis jo kelionės tikslas — Ispanija (15, 24, 28).

Kad ir kokie būtų buvę tiesioginiai Pauliaus užmojai, Laiškas Romiečiams yra žymiausias iš visų jo laiškų. Jis rūpestingai ir nuosekliai išdėsto santykį tarp žmogaus darbų ir tikėjimo, tarp Mozės įstatymo ir Kristaus atpirkimo. Jis atskleidžia esminį skirtumą tarp Dievo duodamo teisumo ir žmogaus pastangų, pateikdamas įstabią Dievo malonės teologiją, kuri kalba, kaip „Dievo meilė yra išlieta mūsų širdyse Šventosios Dvasios, kuri mums duota“ (5, 5).

Rom buvo parašytas Korinte 57 m. ar 58 m. pradžioje.

LAIŠKAS ROMIEČIAMS

LAIŠKO ĮŽANGA

1

KREIPIMASIS

[1] Paulius, Jėzaus Kristaus tarnas, pašauktasis apaštalas, išskirtas [skelbti] gerąją Dievo naujieną, [2] kurią Dievas buvo iš anksto pažadėjęs per savo pranašus šventuosiuose Raštuose. [3] O ji kalba apie jo Sūnų, kūnu kilusį iš Dovydo giminės, [4] šventumo Dvasia per prisikėlimą iš numirusių pristatytą galingu Dievo Sūnumi,— Jėzų Kristų, mūsų Viešpatį. [5] Per jį esame gavę malonę ir apaštalo tarnystę, kad jo garbei skleistume tikėjimo klusnumą visose pagonių tautose. [6] Kartu ir jūs esate Jėzaus Kristaus pašaukti.

[7] Visiems Dievo mylimiesiems, esantiems Romoje, pašauktiesiems šventiesiems: tebūna jums malonė bei ramybė nuo Dievo, mūsų Tėvo, ir Viešpaties Jėzaus Kristaus!

PADĖKA IR PRAŠYMAS

[8] Pirmiausia aš dėkoju savo Dievui per Jėzų Kristų už jus visus, nes visame pasaulyje kalbama apie jūsų tikėjimą. [9] Man gali paliudyti Dievas, kuriam tarnauju dvasia, skelbdamas jo Sūnaus Evangeliją, jog be paliovos jus prisimenu, [10] visuomet savo maldose prašydamas, kad Dievui leidus man pavyktų kaip nors atkeliauti pas jus. [11] Aš trokštu jus pamatyti, kad galėčiau perduoti šiek tiek dvasinių dovanų jums sustiprinti, [12] tai yra drauge pasiguosti bendru jūsų ir mano tikėjimu. [13] Noriu, broliai, kad žinotumėte, jog ne kartą ketinau atvykti pas jus,— deja, iki šiol vis pasitaikydavo kliūčių,— kad ir tarp jūsų turėčiau šiek tiek vaisių kaip ir kitose tautose. [14] Juk aš skolingas graikams ir barbarams, mokytiems ir nemokytiems. [15] Štai kodėl mano širdį traukia ir jums Romoje skelbti Evangeliją.

NUTEISINIMAS TIKĖJIMU

ĮŽANGINĖS MINTYS

[16] Aš nesigėdiju Evangelijos, nes ji yra Dievo galybė išgelbėti kiekvienam tikinčiajam, pirma žydui, paskui graikui.
[17] Joje apsireiškia Dievo teisingumas iš tikėjimo į tikėjimą, kaip parašyta: *Teisusis gyvens tikėjimu.*

Pagonys ir žydai slegiami Dievo rūstybės

PAGONIŲ NUSIKALTIMAS DIEVUI

[18] Dievo rūstybė apsireiškia iš dangaus už visokią žmonių bedievystę ir neteisybę, kai teisybę jie užgniaužia neteisingumu. [19] Juk tai, kas gali būti žinoma apie Dievą, jiems aišku, nes Dievas jiems tai leido suprasti. [20] Jo neregimosios ypatybės — jo amžinoji galybė ir dievystė — nuo pat pasaulio sukūrimo aiškiai suvokiamos protu iš jo kūrinių, taigi jie nepateisinami. [21] Pažinę Dievą, jie negarbino jo kaip Dievo ir jam nedėkojo, bet tuščiai svarstydami paklydo ir neišmani jų širdis aptemo. [22] Girdamiesi esą išmintingi, tapo kvaili. [23] Jie išmainė nenykstančiojo Dievo šlovę į nykstančius žmogaus, paukščių, keturkojų bei šliužų atvaizdus.
[24] Todėl Dievas per jų širdžių geismus atidavė juos tokiam neskaistumui, kad jie patys teršė savo kūnus. [25] Jie Dievo tiesą iškeitė į melą ir lenkėsi bei tarnavo kūriniams, o ne Kūrėjui, kuriam šlovė per amžius. Amen!
[26] Štai kodėl Dievas paliko juos gėdingų aistrų valiai. Jų moteriškosios prigimtinius santykius pakeitė priešingais prigimčiai. [27] Panašiai ir vyriškiai, pametę prigimtinius santykius su moterimis, užsidegė geiduliais vienas kitam, ištvirkavo vyrai su vyrais, ir jiems būdavo jais pačiais už iškrypimą vertai atmonijama.
[28] Jie nesirūpino pažinti Dievą, tai ir Dievas leido jiems vadovautis netikusiu išmanymu ir daryti, kas nepridera. [29] Todėl jie pilni visokio neteisumo, piktybės, godulystės ir piktumo, pilni pavydo, žudynių, nesantaikos, klastingumo, paniekos, apkalbų. [30] Jie — Dievo nekenčiami šmeižikai, akiplėšos, išpuikėliai, pagyrūnai, išradingi pik-

tadariai, neklausantys tėvų, [31] neprotingi, neištikimi, be meilės, negailestingi. [32] Nors žino Dievo sprendimą, jog visa tai darantys verti mirties, jie ne tik patys daro, bet ir palaiko taip darančius.

2

ŽYDŲ NUSIKALTIMAI DIEVUI

[1] Esi nepateisinamas, kad ir kas būtum, žmogau, kuris mėgsti teisti kitus. Juk teisdamas kitą pasmerki save, nes ir pats tai darai, už ką teisi. [2] O mes žinome, kad Dievas teisingai teisia tuos, kurie tokius nusikaltimus daro. [3] Nejaugi manai, žmogau, teisdamas taip darančius ir pats taip pat darydamas, išvengsiąs Dievo teismo?! [4] Kaipgi drįsti niekinti jo gerumo, pakantumo ir kantrumo lobius?! Ar nesupranti, kad Dievo gerumas skatina tave atsiversti? [5] Deja, savo užkietėjimu bei neatgailojančia širdimi tu pats sau kaupi rūstybę dienai, kurią apsireikš Dievo rūstybė ir jo teisingas teismas. [6] *Jis kiekvienam atmokės už jo darbus*: [7] tiems, kurie ieško šlovės, garbingumo ir nemirtingumo, ištvermingai darydami gera,— amžinuoju gyvenimu, [8] o išpuikėliams, kurie neklauso tiesos, bet yra pasidavę neteisumui,— pykčiu ir rūstybe. [9] Sielvartas ir suspaudimas sielai kiekvieno žmogaus, kuris daro bloga, pirma žydo, paskui graiko. [10] Ir šlovė, pagarba bei ramybė kiekvienam, kuris daro gera, pirma žydui, paskui graikui. [11] Juk Dievas nėra šališkas.

NEGELBĖS ĮSTATYMAS

[12] Visi, kurie nusidėjo neturėdami įstatymo, pražus be įstatymo, o visi, kurie nusidėjo turėdami įstatymą, bus nuteisti pagal įstatymą. [13] Teisūs Dievo akyse ne įstatymo klausytojai; teisūs bus pripažinti įstatymo vykdytojai.

[14] Kai jokio įstatymo neturintys pagonys iš prigimties vykdo įstatymo reikalavimus, tada jie — neturintys įstatymo — yra patys sau įstatymas. [15] Jie įrodo, kad įstatymo reikalavimai įrašyti jų širdyse, ir tai liudija jų sąžinė bei mintys, kurios tai kaltina, tai teisina viena kitą... [16] Aną dieną Dievas per Jėzų Kristų teis žmonių slėpinius, kaip sako mano Evangelija.

[17] Aure tu vadiniesi žydas, pasikliauji įstatymu ir giriesi Dievu. [18] Tu pažįsti jo valią ir įstatymo pamokytas išmanai, kas geriau. [19] Esi įsitikinęs galįs būti aklųjų vadovas, švyturys tamsoje esantiems, [20] neišmanančių mokytojas, kūdikių auklėtojas, turįs įstatyme išreikštą pažinimą bei tiesą. [21] Tai kodėl gi, mokydamas kitus, nepamokai pats savęs?! Kodėl, įkalbinėdamas nevogti, pats vagi?! [22] skelbdamas nesvetimauti, pats svetimauji?! bodėdamasis stabais, pats apiplėši šventoves?! [23] giriesi įstatymu, o paniekini Dievą laužydamas įstatymą?! [24] Juk parašyta: *Dėl jūsų piktžodžiauja Dievo vardui pagonys.*

NEGELBĖS APIPJAUSTYMAS

[25] Apipjaustymas naudingas, jei vykdai įstatymą. O jeigu esi įstatymo laužytojas, iš apipjaustyto virsti neapipjaustytu. [26] Taigi kai neapipjaustytas žmogus laikosi įstatymo reikalavimų, argi jo neapipjaustymas nebus įskaitytas apipjaustymu?! [27] Taip pagal gymį neapipjaustytas, bet vykdantis įstatymą žmogus pasmerks tave, kuris laužai įstatymą turėdamas jo raidę ir apipjaustymą. [28] Ne tas yra tikras žydas, kuris viešai laikomas žydu, ir ne tas tikras apipjaustymas, kuris išoriškai atliktas kūne. [29] Anaiptol! Tiktai tas yra žydas, kuris toksai viduje, ir tiktai tuomet yra apipjaustymas, kai širdis apipjaustyta dvasioje, o ne pagal raidę. Tokiam ir gyrius ne iš žmonių, bet iš Dievo.

3

KAIP SU DIEVO PAŽADAIS?

[1] Koks tada pranašumas būti žydu arba kokia nauda iš apipjaustymo?! [2] Visokeriopas! Pirmiausia tas, kad jiems buvo patikėtas Dievo žodis. [3] Jei kai kurie tapo neištikimi,— negi jų neištikimybė panaikins Dievo ištikimybę? [4] Nieku būdu! Dievas išlieka tiesakalbis, o *kiekvienas žmogus — melagis*, kaip parašyta:

Kad tavo žodžiai būtų pripažinti teisūs
ir laimėtum, kai esi teisiamas.

[5] Jei mūsų neteisumas iškelia Dievo teisingumą,— ką gi sakysime?! Gal Dievas neteisus rūsčiai bausdamas?! Kalbu, kaip žmonėms įpras-

ta. [6] Nieku būdu! Kaip tada Dievas galėtų teisti pasaulį?! [7] Bet jeigu Dievo tiesa per mano melagystę tik skaidriau nušvito jo garbei, tai kam dar teisti mane kaip nusidėjėlį?! [8] Gal jau imkime ir darykime bloga, kad išeitų gera,— kaip esame šmeižiami ir kaip kai kurie sako mus skelbiant?! Šitokie tikrai smerktini.

VISI ŽMONĖS NUSIDĖJĖLIAI

[9] Tai ką gi? Ar mes turime pirmenybę?! Visai ne! Juk jau įrodėme, kad ir žydai, ir pagonys — visi yra nuodėmės pavergti, [10] kaip parašyta:

Nėra teisaus, nėra nė vieno.
[11] *Nėra išmanančio, nėra kas Dievo ieškotų.*
[12] *Visi pasiklydo, visi nuėjo vėjais;*
nėra kas darytų gera, nėra nė vieno!
[13] *Jų gerklė — atviras kapas;*
savo liežuviais klastas jie raizgė,
gyvačių nuodai jų lūpose.
[14] *Jų burna pilna keiksmų ir kartumo,*
[15] *jų kojos eiklios kraujo pralieti,*
[16] *jų keliais skuba griovimas ir skurdas.*
[17] *Jie nepažino taikos kelio*
[18] *ir nestovi prieš jų akis Dievo baimė.*

[19] O mes žinome, jog įstatymo reikalavimai paskelbti tiems, kurie yra pavaldūs įstatymui, kad visos burnos užsičiauptų ir visas pasaulis pasirodytų kaltas prieš Dievą, [20] nes įstatymo darbais *jo akivaizdoje nebus nuteisintas nė vienas* žmogus. Per įstatymą tik pažįstame nuodėmę.

Dievo teisumas ir tikėjimas

DIEVO TEISUMAS

[21] Bet dabar be įstatymo pasireiškė Dievo teisumas, paliudytas Įstatymo ir Pranašų. [22] Tai Dievo teisumas, tikėjimu į Jėzų Kristų duodamas visiems tikintiesiems. Nėra jokio skirtumo, [23] nes visi yra nusidėję ir stokoja Dievo garbės, [24] o nuteisinami dovanai jo malone dėl Kristaus Jėzaus atpirkimo. [25] Dievas jį paskyrė permaldavimo auka, jo kraujo galia, veikiančia per tikėjimą. Jis norėjo parodyti sa-

vo teisingumą tuo, kad nenubaudė už nuodėmes, padarytas anksčiau, [26] dieviškojo kantrumo laikais, ir norėjo parodyti savo teisingumą dabartiniu metu, pasirodydamas esąs teisus ir nuteisinantis tą, kuris tiki Jėzų.

TIKĖJIMO VAIDMUO

[27] Kur tada pagrindas girtis? Jis atmestas. Kokiu įstatymu? Darbų? Ne, tikėjimo įstatymu. [28] Mes laikomės nuomonės, kad žmogus nuteisinamas tikėjimu, be įstatymo darbų. [29] Argi Dievas — tiktai žydų Dievas? Ar jis nėra ir pagonių?! Taip, ir pagonių, [30] nes tėra vienas Dievas, kuris per tikėjimą nuteisins apipjaustytus žydus ir per tikėjimą nuteisins neapipjaustytus pagonis. [31] O gal tikėjimu mes panaikiname įstatymą? Nieku būdu! Priešingai, mes įstatymą patvirtiname.

Abraomo pavyzdys

4

ABRAOMAS NUTEISINTAS TIKĖJIMU

[1] O ką pasakysime gavus Abraomą — mūsų protėvį pagal kūną? [2] Jei Abraomas būtų buvęs nuteisintas darbais, jis turėtų kuo pasigirti, tik, žinoma, ne Dievui. [3] Bet ką sako Raštas? *Abraomas patikėjo Dievu, ir tai jam buvo įskaityta teisumu.* [4] Tam, kuris dirba, atlyginimas nelaikomas malone, bet prievole. [5] O tam, kuris nedirba, bet tiki tuo, kuris nuteisina bedievį, jo tikėjimas įskaitomas jam teisumu. [6] Taip ir Dovydas skelbia palaiminimą žmogui, kuriam Dievas be darbų įskaito teisumą:

> [7] *Palaiminti, kurių nusikaltimai atleisti,*
> *kurių nuodėmės uždengtos;*
> [8] *palaimintas vyras, kuriam Viešpats nuodėmės neįskaito!*

ABRAOMAS IR APIPJAUSTYMAS

[9] Ar šis palaiminimas taikomas tik apipjaustytiesiems, ar ir neapipjaustytiesiems? Mes sakėme, kad *Abraomui tikėjimas buvo įskaity-*

tas teisumu. [10] Kokiu būdu? Jam esant apipjaustytam ar dar prieš apipjaustymą? — Ne po apipjaustymo, bet prieš tai. [11] Jis gavo apipjaustymo žymę kaip antspaudą tikėjimo teisumo, kurį turėjo būdamas dar neapipjaustytas. Taip jis tapo tėvu visiems tikintiesiems iš neapipjaustytųjų, kad ir jiems būtų įskaitytas teisumas, [12] ir tėvu tiems apipjaustytiesiems, kurie ne tik apipjaustyti, bet ir vaikščioja pėdomis mūsų tėvo Abraomo, kuris tikėjo būdamas dar neapipjaustytas.

ABRAOMAS IR ĮSTATYMAS

[13] Ne įstatymu buvo paremtas Abraomui arba jo palikuonims duotas pažadas, kad paveldės pasaulį, bet tikėjimo teisumu. [14] Jei paveldėtojai tebūtų tie, kurie remiasi įstatymu, tai tikėjimas taptų tuščias, o pažadas liktų bevertis. [15] Juk įstatymą lydi rūstybė, o kur nėra įstatymo, ten nėra nė nusižengimo. [16] Taigi paveldėjimas priklauso nuo tikėjimo, kad tikrai būtų iš malonės ir kad pažadas būtų tikras visiems palikuonims, ne tik tiems, kurie remiasi įstatymu, bet ir tiems, kurie turi Abraomo tikėjimą. O jis yra visų mūsų tėvas, [17] kaip parašyta: *Aš padariau tave daugelio tautų tėvu*; — tėvas prieš Dievą, kuriuo jis tikėjo, kuris atgaivina numirusius ir iš nebūties pašaukia būti daiktus.

ABRAOMAS — PAVYZDYS KRIKŠČIONIMS

[18] Nematydamas jokios vilties, Abraomas patikėjo viltimi, jog tapsiąs daugelio tautų tėvu, kaip pasakyta: *Tokia bus tavoji ainija.* [19] Jis nesvyruodamas tikėjo, nors regėjo savo kūną jau apmirusį — jam buvo arti šimto metų — ir Saros įsčias apmirusias. [20] Jis nepasidavė netikėjimui Dievo pažadu, bet įsitvirtino tikėjime, teikdamas Dievui garbę [21] ir būdamas tikras, jog ką pažadėjo, įstengs ir įvykdyti. [22] Todėl jam tai buvo įskaityta teisumu.

[23] Tačiau ne vien apie jį parašyta: *Jam buvo įskaityta,* [24] bet ir apie mus,— nes turės būti įskaityta ir mums, jei tikėsime tą, kuris prikėlė iš numirusių mūsų Viešpatį Jėzų,

[25] paaukotą dėl mūsų nusikaltimų
ir prikeltą mums nuteisinti.

IŠGANYMAS TIKĖJIMU

5

NUTEISINIMAS — IŠGANYMO LAIDAS

[1] Taigi, nuteisinti tikėjimu, gyvename taikoje su Dievu per mūsų Viešpatį Jėzų Kristų, [2] per kurį tikėjimu pasiekiame tą malonę, kurioje stovime ir didžiuojamės Dievo šlovės viltimi. [3] Ir ne vien tuo. Mes taip pat didžiuojamės sielvartais žinodami, kad sielvartas gimdo ištvermę, [4] ištvermė — išbandytą dorybę, išbandyta dorybė — viltį. [5] O viltis neapgauna, nes Dievo meilė yra išlieta mūsų širdyse Šventosios Dvasios, kuri mums duota.

[6] Mums dar esant silpniems, Kristus skirtu metu numirė už bedievius. [7] Vargu ar kas sutiktų mirti už teisųjį; nebent kas ryžtųsi numirti už geradarį. [8] O Dievas mums parodė savo meilę tuo, kad Kristus numirė už mus, kai tebebuvome nusidėjėliai. [9] Tad dar tikriau dabar, kai esame nuteisinti jo krauju, būsime jo išgelbėti nuo rūsčios bausmės. [10] Jeigu, kai dar buvome priešai, mus sutaikino su Dievu jo Sūnaus mirtis, tai juo labiau mus išgelbės jo gyvybė, kai jau esame sutaikinti. [11] Negana to,— dar galime didžiuotis Dievu per mūsų Viešpatį Jėzų, kuris mus sutaikino.

Išvaduoti iš nuodėmės, mirties ir įstatymo

ADOMAS IR JĖZUS KRISTUS

[12] Todėl kaip per vieną žmogų nuodėmė įėjo į pasaulį, o per nuodėmę mirtis, taip ir mirtis prasiskverbė į visus žmones, nes visi nusidėjo.— [13] Nuodėmė buvo pasaulyje ir iki įstatymo, bet nesant įstatymo nuodėmė negalėjo būti įskaitoma. [14] Vis dėlto nuo Adomo iki Mozės mirtis valdė net tuos, kurie nebuvo padarę nuodėmių, panašių į nusikaltimą Adomo, kuris buvo Būsimojo provaizdis.

[15] Bet ne taip yra su dovana kaip su kalte. Jei dėl vieno žmogaus nusidėjimo turėjo mirti daugelis, tai dar labiau Dievo malonė ir vieno žmogaus, Jėzaus Kristaus, malonės dovana su kaupu atiteko daugybei. [16] Ne, ne taip yra su dovana kaip su vieno žmogaus nusikaltimu. Juk teismas virto pasmerkimu dėl vieno kaltės, o malonė iš dau-

gybės nusikaltimų atvedė iki nuteisinimo. [17] Jei dėl vieno žmogaus nusikaltimo mirtis įsiviešpatavo per tą vieną, tai nepalyginti labiau tie, kurie su perteklium gauna malonės bei teisumo dovaną, viešpataus gyvenime per vieną Jėzų Kristų.

[18] Taigi kaip vieno žmogaus nusikaltimas visiems žmonėms užtraukė pasmerkimą, taip vieno teisus darbas visiems laimėjo nuteisinimą, kad gyventų. [19] Kaip vieno žmogaus neklusnumu daugelis tapo nusidėjėliais, taip ir vieno klusnumu daugelis taps teisūs. [20] Įstatymas įsiterpė, kad nusikaltimas dar padidėtų. Bet kur buvo pilna nuodėmės, ten dar apstesnė tapo malonė, [21] kad kaip nuodėmė viešpatavo mirtimi, taip malonė viešpatautų teisumu amžinajam gyvenimui per mūsų Viešpatį Jėzų Kristų.

6

KRIKŠTAS

[1] Ką gi sakysime? Gal mums pasilikti nuodėmėje, kad gausėtų malonė? [2] Nieku būdu! Mirę nuodėmei, kaipgi toliau gyventume joje? [3] Argi nežinote, jog mes visi, pakrikštytieji Kristuje Jėzuje, esame pakrikštyti jo mirtyje? [4] Taigi krikštu mes esame kartu su juo palaidoti mirtyje, kad kaip Jėzus buvo prikeltas iš numirusių Tėvo šlovinga galia, taip ir mes pradėtume gyventi atnaujintą gyvenimą.

[5] Jei esame suaugę su jo mirties paveikslu, būsime suaugę ir su prisikėlimo. [6] Mes žinome, jog mūsų senasis „aš“ yra nukryžiuotas kartu su juo, kad būtų sunaikintas nuodėmės kūnas ir kad daugiau nebevergautume nuodėmei. [7] Juk kas miręs, tas išvaduotas iš nuodėmės.

[8] Jeigu esame mirę su Kristumi, tikime ir gyvensią su juo. [9] Mes žinome, kad prisikėlęs iš numirusių Kristus daugiau nebemiršta; mirtis jam nebeturi galios. [10] Kad jis numirė, tai numirė nuodėmei kartą visiems laikams, o kad gyvena — gyvena Dievui. [11] Taip ir jūs laikykite save mirusiais nuodėmei, o gyvais Dievui Kristuje Jėzuje.

NEBEVERGAUTI NUODĖMEI

[12] Taigi tegu nebeviešpatauja jūsų mirtingame kūne nuodėmė, kad vėl nepasiduotumėte jo geismams. [13] Ir neduokite nuodėmei savo kūno narių, kaip nedorybės ginklų, bet paveskite Dievui save, kaip

iš mirusiųjų atgijusius, ir savo narius — kaip teisumo ginklus. [14] Jumyse neturi viešpatauti nuodėmė: jūs ne įstatymo, bet malonės galioje.

NUODĖMĖ IR TEISUMAS

[15] Tai ką gi? Gal darysime nuodėmes, jei esame ne įstatymo, bet malonės valdžioje?! Nieku būdu! [16] Argi nežinote, kad pasiduodami kam nors vergiškai tarnauti jūs iš tiesų tampate vergais to, kurio klausote: ar tai būtų nuodėmė, vedanti į mirtį, ar klusnumas, vedantis į teisumą. [17] Ačiū Dievui, kad, buvę nuodėmės vergais, jūs iš širdies paklusote tam mokslo pavyzdžiui, kuriam buvote pavesti, [18] ir, išvaduoti iš nuodėmės, tapote teisumo tarnais. [19] Aš kalbu kaip žmonėms įprasta, atsižvelgdamas į jūsų kūnišką silpnumą. Kaip buvote atidavę savo kūno narius vergauti netyrumui ir nedorybei, kad elgtumėtės nedorai, taip dabar atiduokite savo narius tarnauti teisumui, kad taptumėte šventi.

[20] Būdami nuodėmės vergai, jūs buvote nepriklausomi nuo teisumo. [21] Bet kokią naudą turėjote tuomet iš to, ko dabar gėdijatės? Juk anų dalykų galas — mirtis. [22] O dabar, išvaduoti iš nuodėmės ir tapę Dievo tarnais, jūs turite kaip vaisių — šventumą ir kaip baigtį — amžinąjį gyvenimą. [23] Atpildas už nuodėmę — mirtis, o Dievo malonės dovana — amžinasis gyvenimas mūsų Viešpatyje Kristuje Jėzuje.

7

IŠVADUOTI NUO ĮSTATYMO

[1] Argi nežinote, broliai,— aš kalbu išmanantiems įstatymą,— jog įstatymas galioja žmogui, kol jis gyvas? [2] Pavyzdžiui, ištekėjusi moteris įstatymo surišta su vyru, kol jis gyvas. Jei vyras miršta, ji tampa laisva nuo įstatymo, rišusio ją su vyru. [3] Taigi ji vadinsis svetimautoja, jei vyrui gyvam esant bus žmona kitam. Bet jei vyras miršta, ji tampa laisva nuo įstatymo ir būdama žmona kitam nebėra svetimautoja.

[4] Šitaip, mano broliai, ir jūs esate per Kristaus kūną mirę įstatymui, kad priklausytumėte kitam — prikeltajam iš numirusių — ir kad mes visi duotume vaisių Dievui. [5] Kol dar gyvenome kūniškai,

mūsų sąnariuose veikė įstatymo pažadintos nuodėmingos aistros ir mes davėme vaisių mirčiai. [6] O dabar, numirę įstatymui, kuriuo buvome surišti, esame išsivadavę nuo jo, kad tarnautume atnaujinta dvasia, o ne pasenusia raide.

ĮSTATYMO VAIDMUO

[7] Ką gi sakysime? Gal kad įstatymas yra nuodėmė?! Nieku būdu! Bet aš nebūčiau pažinęs nuodėmės, jei nebūtų įstatymo. Ir nebūčiau suvokęs geismo, jei įstatymas nebūtų pasakęs: *Negeisk!* [8] Bet pagavusi progą, nuodėmė per įsakymus pažadino manyje visokius geismus, o be įstatymo nuodėmė negyva.

[9] Aš kadaise gyvenau be įstatymo. Paskui, atėjus įsakymui, atgijo ir nuodėmė, [10] o aš numiriau; taip man paaiškėjo, kad įsakymas, skirtas gyvenimui, nuvedė mane į mirtį. [11] Įsakymo paskatinta nuodėmė mane suvedžiojo ir juo mane nužudė.

[12] Taigi įstatymas šventas; įsakymas taip pat šventas ir teisingas, ir geras. [13] Vadinasi, geras dalykas man tapo mirštamas? Nieku būdu! Bet nuodėmė parodė savo nuodėmingumą tuo, kad atnešė man mirtį, pasinaudodama geru dalyku. Dėl įsakymo nuodėmė pasirodė esanti be saiko nuodėminga.

VIDINĖ KOVA

[14] Mes žinome, kad įstatymas yra dvasiškas, o aš esu kūniškas, parduotas nuodėmės valdžion. [15] Aš net neišmanau, ką darąs, nes darau ne tai, ko noriu, bet tai, ko nekenčiu. [16] O jei darau tai, ko nenoriu, tuomet pripažįstu, jog įstatymas geras. [17] Tada jau nebe aš tai darau, bet manyje gyvenanti nuodėmė. [18] Aš žinau, kad manyje, tai yra mano kūne, negyvena gėris. Mat aš sugebu gero trokšti, o padaryti — ne. [19] Aš nedarau gėrio, kurio trokštu, o darau blogį, kurio nenoriu. [20] O jeigu darau, ko nenoriu, tada nebe aš tai įvykdau, bet manyje gyvenanti nuodėmė.

[21] Taigi aš randu tokį įstatymą, kad kai trokštu padaryti gera, prie manęs prilimpa bloga. [22] Juk, kaip vidinis žmogus, aš žaviuosi Dievo įstatymu. [23] Deja, savo kūno nariuose jaučiu kitą įstatymą, kovojantį su mano proto įstatymu. Jis paverčia mane belaisviu nuodėmės įstatymo, glūdinčio mano nariuose.

[24] Vargšas aš žmogus! Kas mane išvaduos iš šito mirtingo kūno!

[25] Bet ačiū Dievui — per mūsų Viešpatį Jėzų Kristų! Taigi aš pats protu tarnauju Dievo įstatymui, o kūnu — nuodėmės įstatymui.

Krikščionio gyvenimo kilnumas

8

DVASINIS GYVENIMAS

[1] Taigi dabar nebėra pasmerkimo tiems, kurie yra Kristuje Jėzuje. [2] Juk gyvybę teikiantis Dvasios įstatymas išvadavo tave iš nuodėmės ir mirties įstatymo. [3] O ko įstatymas nepajėgė, nes jis buvo kūno nusilpnintas, tai įvykdė Dievas. Jis atsiuntė savo Sūnų nuodėmingo kūno pavidalu ir nuodėmei įveikti pasmerkė nuodėmę kūne, [4] kad įstatymo reikalavimai išsipildytų mumyse, gyvenančiuose ne pagal kūną, bet pagal dvasią.

[5] Kurie gyvena pagal kūną, tie rūpinasi kūno reikalais, o kurie gyvena pagal dvasią — dvasios reikalais. [6] Kūno siekimai veda į mirtį, o dvasios siekimai — į gyvenimą ir ramybę. [7] Kūno siekimai priešiški Dievui; jie nepaklūsta Dievo įstatymui ir net negali paklusti. [8] Kas gyvena kūniškai, negali patikti Dievui.

[9] Jūs nesate kūniški, bet dvasiški, jei tik Dievo Dvasia gyvena jumyse. O kas neturi Kristaus Dvasios, tas nėra jo. [10] Jeigu Kristus yra jumyse, tai kūnas, tiesa, marus dėl nuodėmės, bet dvasia — gyva dėl teisumo. [11] Jei jumyse gyvena Dvasia to, kuris Jėzų prikėlė iš numirusių, tai jis — prikėlęs iš numirusių Kristų Jėzų — atgaivins ir jūsų mirtinguosius kūnus savo Dvasia, gyvenančia jumyse.

[12] Taigi, broliai, mes nesame skolingi kūnui, kad gyventume pagal kūną. [13] Jei jūs gyvenate pagal kūną — mirsite. Bet jei dvasia marinate kūniškus darbus — gyvensite.

DIEVO ĮVAIKIAI

[14] Visi, vedami Dievo Dvasios, yra Dievo vaikai. [15] Jūs gi esate gavę ne vergystės dvasią, kad ir vėl turėtumėte bijoti, bet gavote įsūnystės Dvasią, kurioje šaukiame: „Aba, Tėve!“ [16] Ir pati Dvasia

liudija mūsų dvasiai, kad esame Dievo vaikai. [17] O jei esame vaikai, tai ir įpėdiniai. Mes Dievo įpėdiniai ir Kristaus bendraįpėdiniai, jeigu su juo kenčiame, kad su juo būtume pagerbti.

BŪSIMOJI DIEVO VAIKŲ GARBĖ

[18] Aš manau, jog šio laiko kentėjimai negali lygintis su būsimąja garbe, kuri mumyse bus apreikšta. [19] Kūrinija su ilgesiu laukia, kada bus apreikšti Dievo vaikai. [20] Mat kūrinija buvo pajungta tuštybei,— ne savo noru, bet pavergėjo valia,— su viltimi, [21] kad ir pati kūrinija bus išvaduota iš pragaišties vergovės ir įgis Dievo vaikų garbės laisvę. [22] Juk mes žinome, kad visa kūrinija iki šiol tebedūsauja ir tebesikankina. [23] Ir ne tik ji, bet ir mes patys, kurie turime dvasios pradmenis — ir mes dejuojame laukdami įsūnijimo ir mūsų kūno atpirkimo. [24] Tuo tarpu mes esame išgelbėti viltimi. Tačiau regima viltis nėra viltis. Jeigu kas mato, tai kam jam viltis? [25] Bet jei turime viltį nematydami, tada laukiame ištvermingai.

[26] O ir Dvasia ateina pagalbon mūsų silpnumui. Mes juk nežinome, ko turėtume deramai melsti, todėl pati Dvasia užtaria mus neišsakomais atodūsiais. [27] Širdžių Tyrėjas žino Dvasios troškimus, kad ji užtaria šventuosius pagal Dievo norą.

IŠGANYMO PLANAS

[28] Be to, žinome, kad viskas išeina į gera mylintiems Dievą, būtent jo valia pašauktiesiems. [29] O kuriuos jis iš anksto numatė, tuos iš anksto ir paskyrė tapti panašius į jo Sūnaus pavidalą, kad šis būtų pirmgimis iš daugelio brolių. [30] Kuriuos jis iš anksto paskyrė, tuos ir pašaukė; kuriuos pašaukė, tuos ir nuteisino; kuriuos nuteisino, tuos ir išaukštino.

HIMNAS DIEVO MEILEI

[31] Tai ką dėl viso šito pasakysime? Jei Dievas už mus, tai kas gi prieš mus?! [32] Jeigu jis nepagailėjo nė savo Sūnaus, bet atidavė jį už mus visus,— kaipgi jis ir visko nedovanotų kartu su juo?! [33] Kas kaltins Dievo išrinktuosius? Juk Dievas išteisina! [34] Tai kas pasmerks? Ar Kristus Jėzus, kuris numirė, bet buvo prikeltas, kuris sėdi Dievo dešinėje ir net užtaria mus?! [35] Kas gi mus atskirs nuo Kristaus mei-

lės? Ar vargas? ar priespauda? ar persekiojimas? ar badas? ar nuogumas? ar pavojus? ar kalavijas? [36] Parašyta:

Dėl tavęs mes žudomi ištisą dieną,
laikomi pjautinomis avimis.

[37] Tačiau visa mes lengvai nugalime dėlei to, kuris mus pamilo. [38] Ir aš esu tikras, kad nei mirtis, nei gyvenimas, nei angelai, nei kunigaikštystės, nei dabartis, nei ateitis, nei galybės, [39] nei aukštumos, nei gelmės, nei jokie kiti kūriniai negalės mūsų atskirti nuo Dievo meilės, kuri yra mūsų Viešpatyje Kristuje Jėzuje.

Izraelio tautos būklė

9

IZRAELITŲ PRANAŠUMAI

[1] Sakau tiesą Kristuje, nemeluoju,— tai liudija ir mano sąžinė Šventojoje Dvasioje, [2] kad labai liūdžiu ir nuolat širdį man skauda. [3] Man mieliau būtų pačiam būti prakeiktam ir atskirtam nuo Kristaus vietoj savo brolių, tautiečių pagal kūną. [4] Jie yra izraelitai, turintys įsūnystę, garbę, sandoras, įstatymų leidybą, Dievo garbinimą ir pažadus; [5] jiems priklauso protėviai ir iš jų kūno atžvilgiu yra kilęs Kristus — visiems viešpataujantis Dievas, šlovingas per amžius. Amen!

PAŽADO VAIKAI

[6] Netiesa, kad gali neišsipildyti Dievo žodis. Ne visi, kilę iš Izraelio, priklauso Izraeliui. [7] Ir ne visi Abraomo palikuonys yra jo vaikai, kaip pasakyta: *Iš Izaoko tau bus pašaukti palikuonys.* [8] Tai reiškia, ne kūno vaikai yra Dievo vaikai, bet tiktai pažado vaikai laikomi palikuonimis. [9] O pažadas taip skamba: *Apie tą laiką aš ateisiu, ir Sara turės sūnų.* [10] Ir ne tik ji, bet ir Rebeka, pradėjusi du nuo vienintelio mūsų tėvo Izaoko. [11] Dar jos dvyniams negimus ir jiems dar nepadarius nei gero, nei blogo,— kad įvyktų laisvai pasirinktas Dievo nutarimas, [12] ne dėl darbų, bet šaukiančiojo valia,— jai buvo pasakyta:

Vyresnis tarnaus jaunesniam, [13] kaip ir parašyta: *Jokūbą pamilau, o Ezavo nekenčiau.*

DIEVO VALIOS SLAPTINGUMAS

[14] Ką gi pasakysime? Gal Dievas neteisingai daro?! Nieku būdu! [15] Jis Mozei kalba:

Aš pasigailėsiu to,
kurio norėsiu pasigailėti,
ir būsiu gailestingas tam, kuriam norėsiu gailestingas būti.

[16] Taigi viskas priklauso ne nuo to, kuris trokšta ar kuris bėga, bet nuo gailestingojo Dievo. [17] Juk Raštas faraonui sako: *Aš tam išaukštinau tave, kad parodyčiau savo galybę ir kad mano vardas būtų skelbiamas visoje žemėje.* [18] Vadinasi, ko jis nori, to pasigaili, ir kurį nori, tą užkietina.

[19] Gal man prikiši: „O už ką tada jis mane bara? Kas gi galėtų atsispirti jo valiai?“ [20] Ak žmogau! Kas gi, tiesą sakant, tu toks esi, kad drįsti prieštarauti Dievui?! *Argi lipdinys klausia lipdytoją:* „Kam mane tokį padarei?!“ [21] Ar puodžius neturi galios moliui, kad iš to paties minkalo pagamintų vieną indą puošnų, o kitą paprastą?! [22] Ir jeigu Dievas, norėdamas parodyti savo rūstybę ir apreikšti savo galybę, didžiu kantrumu pakentė pražūčiai nužiestus rūstybės indus, [23] kad apreikštų ir savo šlovės lobius gailestingumo indams, kuriuos iš anksto paruošė garbei... [24] Kaip tuos pastaruosius, taip ir mus jis pašaukė ne tik iš žydų, bet ir iš pagonių.

SENOJO ĮSTATYMO PRANAŠYSTĖS

[25] Dievas kalba Ozėjo lūpomis:

Ne savo tautą pavadinsiu savąja tauta
ir nemylimą — mylima.

[26] *Ir toje vietoje, kur jiems buvo sakyta: „Jūs ne manoji tauta“, ten jie bus vadinami „gyvojo Dievo vaikais“.*

[27] O Izaijas šaukia apie Izraelį: *Nors Izraelio vaikų skaičius būtų kaip jūros smiltys, tik likučiai bus išgelbėti.* [28] *Tesėdamas savo žodį ir skubėdamas, tai atliks žemėje Viešpats.*

[29] Izaijas nusakė iš anksto:

Jei kareivijų Viešpats nebūtų mums ainijos palikęs,
būtume pasidarę kaip Sodoma,
būtume į Gomorą panašūs.

[30] Tai ką gi pasakysime? Kad pagonių tautos, kurios visai neieškojo teisumo, gavo teisumą, būtent teisumą iš tikėjimo. [31] O Izraelis, ieškojęs teisumo įstatymo, nepasiekė įstatymo. [32] Kodėl? Todėl, kad to siekė ne tikėjimu, bet tarsi darbais. Jie užkliuvo už suklupimo akmens, [33] kaip parašyta:

Štai padedu Sione suklupimo akmenį,
papiktinimo uolą;
bet kas juo tiki, neliks sugėdintas.

10

ŽYDAI NESUPRATO TEISUMO

[1] Broliai, mano širdies troškimas ir mano malda Dievui yra už juos — jų išgelbėjimui. [2] Aš jiems liudiju, kad jie turi Dievui uolumo, kuriam tačiau trūksta išmanymo. [3] Nesuprasdami Dievo teisumo, jie bandė nusistatyti savą ir todėl nepakluso Dievo teisumui. [4] Juk įstatymo tikslas — Kristus, atėjęs nuteisinti kiekvieno, kas tiki.

KĄ SKELBĖ MOZĖ?

[5] Mozė rašo apie teisumą iš įstatymo: *Jį vykdydamas žmogus juo gyvens.* [6] Teisumas iš tikėjimo kalba: „*Nesakyk savo širdyje: Kas įžengs į dangų?* — tai yra Kristaus atsivesti; [7] arba: *Kas nusileis į bedugnę* — būtent Kristaus iš numirusių atsiimti“. [8] Bet ką jis sako? — *Arti tavęs žodis: jis tavo burnoje ir tavo širdyje,*— tai reiškia mūsų skelbiamą tikėjimo žodį. [9] Jeigu lūpomis išpažinsi Viešpatį Jėzų ir širdimi tikėsi, kad Dievas jį prikėlė iš numirusių, būsi išgelbėtas. [10] Širdimi priimtas tikėjimas veda į teisumą, o lūpomis išpažintas — į išganymą. [11] Raštas juk sako: *Kas tik jį tiki, neliks sugėdintas.* [12] Nėra skirtumo tarp žydo ir graiko, nes tas pats visų Viešpats, turįs turtų visiems, kurie jo šaukiasi: [13] *Kiekvienas, kuris šaukiasi Viešpaties vardo, bus išgelbėtas.*

ŽYDŲ KALTUMAS

[14] Kaipgi žmonės šauksis to, kurio neįtikėjo?! Kaipgi jie įtikės tą, apie kurį negirdėjo?! Kaip išgirs be skelbėjo?! [15] O kas gi skelbs nesiųstas? Juk parašyta: *Kokios dailios kojos skelbiančių gerą naujieną!* [16] Bet ne visi pakluso Gerajai Naujienai. Aure Izaijas sako: *Viešpatie, kas patikėjo mūsų skelbimu?* [17] Taigi tikėjimas iš klausymo, klausymas — kai skelbiamas Kristaus žodis. [18] Bet aš klausiu: argi jie negirdėjo?! Kaipgi ne!

Po visą žemę pasklido jų garsas,
iki pasaulio pakraščių — jų žodžiai.

[19] Klausiu toliau: argi Izraelis nesuprato?! Bet Mozė pirmas sako:

Aš pažadinsiu jūsų pavydą netautai,
apmaudą jums sukelsiu prieš neišmanančią tautą.

[20] Izaijas drįsta sakyti:

Daviausi atrandamas tiems, kurie manęs neieškojo,
pasirodžiau tiems, kurie apie mane neklausinėjo.

[21] O Izraeliui sako: *Ištisą dieną aš laikiau ištiesęs savo rankas į neklusnią ir prieštaraujančią tautą.*

11

IZRAELIS NEVISIŠKAI ATSTUMTAS

[1] Tad aš klausiu: ar Dievas atstūmė savo tautą?! Jokiu būdu! Juk ir aš izraelitas, iš Abraomo palikuonių, iš Benjamino genties. [2] *Dievas neatstūmė savosios tautos,* kurią iš seno yra pasirinkęs. Ar nežinote, ką sako Raštas apie Eliją, kai šis skundžiasi Dievui Izraeliu: [3] *Viešpatie, jie išžudė tavo pranašus, išgriovė tavo aukurus; aš vienas belikau, ir jie tyko mano gyvybės.* [4] O kaip skamba Dievo atsakymas? *Aš pasilaikiau dar septynis tūkstančius vyrų, kurie nesulenkė kelių prieš Baalą.* [5] Taip pat ir dabartiniu metu yra malonės išrinktas likutis. [6] Bet jei malonės, tai ne dėl darbų, antraip malonė nebebūtų malonė.

[7] Tai kaipgi? Izraelis nepasiekė to, ko buvo siekęs. Pasiekė tiktai išrinktoji dalis. Kiti užkietėjo, [8] kaip parašyta:

Dievas siuntė jiems svaigulio dvasią,
kad akys neregėtų ir ausys negirdėtų
iki šios dienos.

[9] Ir Dovydas sako:

Jų vaišių stalas tepavirsta spąstais, žabangais,
suklupimo pinklėmis ir atpildu.
[10] *Tegul apspangsta jų akys, kad neregėtų,*
ir jų nugarą laikyk nuolat sulenktą.

BŪSIMASIS ATSIVERTIMAS

[11] Tad aš klausiu: ar izraelitai taip suklupo, kad ir pargriūtų? Nieku būdu! Tik per jų suklupimą pagonių tautoms atėjo išganymas, kad juos paimtų pavydas. [12] Bet jeigu jų suklupimas reiškia pasaulio praturtinimą, o jų mažas skaičius — pagonių praturtėjimą, tai ką duos jų visuma?!

[13] Jums, kilusiems iš pagonių, aš sakau: būdamas pagonių apaštalas, aš stengiuosi išgarsinti savo tarnystę: [14] galgi pavyks man sukelti savo tautiečių pavydą ir bent kai kuriuos išgelbėti. [15] Nes jeigu jų atmetimas pasauliui reiškia sutaikinimą, tai ką gi reikštų jų priėmimas, jei ne gyvenimą prisikėlus iš numirusių?

IZRAELITAI LIEKA IŠRINKTOJI TAUTA

[16] Jei pirmkepė duona šventa, tai šventa ir tešla. Jei šaknis šventa, tai ir šakos. [17] Jeigu kai kurios šakos nulaužtos, o tu — laukinis alyvmedis — esi jų vietoje įskiepytas ir tapęs šaknies bei alyvmedžio sulčių dalininku, [18] tai bent nesididžiuok prieš anas šakas! O jeigu didžiuojiesi, tai žinok, kad ne tu išlaikai šaknį, bet šaknis tave. [19] Gal pasakysi: „Šakos nulaužtos tam, kad aš būčiau įskiepytas“? [20] Gerai! Jos netikėjimo nulaužtos, o tu stovi tikėjimu. Tad nesipuikuok, verčiau bijok! [21] Jei Dievas nepagailėjo prigimtinių šakų, tai kažin ar pagailės tavęs? [22] Įsižiūrėk į Dievo maloningumą ir griežtumą: nupuolusiems — griežtumas, o tau — Dievo maloningumas, jei laikysiesi jo maloningumo, antraip ir tu būsi iškirstas! [23] Bet ir anie, jei nepasiliks netikintys, bus priskiepyti, nes Dievas turi galią ir vėl priskiepyti.

[24] Tad jeigu tu buvai iškirstas iš prigimtojo laukinio alyvmedžio ir prieš prigimtį įskiepytas tauriajame alyvmedyje, tai dar lengviau anie bus priskiepyti pagal prigimtį savajame alyvmedyje.

IZRAELIO ATSIVERTIMAS

[25] Kad jūs, broliai, per aukštai apie save nemanytumėte, pasakysiu jums paslaptį: dalis Izraelio tautos lieka užkietėjusi, kol įeis pagonių visuma, [26] o tada bus išgelbėtas visas Izraelis, kaip parašyta:

Iš Siono kalno ateis gelbėtojas
ir nukreips nedorybes nuo Jokūbo.
[27] *Ir tokia bus jiems mano sandora,*
kai nuimsiu jų nuodėmes.

[28] Žiūrint Evangelijos, jie yra Dievo priešai jūsų naudai; bet žiūrint išrinkimo, jie numylėtiniai dėlei savųjų protėvių. [29] Juk Dievo malonės dovanos ir pašaukimas — neatšaukiami. [30] Kaip jūs kadaise nebuvote klusnūs Dievui ir dėl jų neklusnumo dabar patyrėte gailestingumą, [31] taip ir jie dabar nepaklūsta dėl jums suteikto pasigailėjimo, kad dabar ir jie susilauktų gailestingumo. [32] Dievas visus įkalino neklusnume, kad visų pasigailėtų.

HIMNAS IŠMINČIAI IR GAILESTINGUMUI

[33] O Dievo turtų, išminties ir pažinimo gelme! Kokie neištiriami jo sprendimai ir nesusekami jo keliai!

[34] *Ir kas gi pažino Viešpaties mintį?*
Ir kas buvo jo patarėjas?
[35] *Arba kas jam yra davęs pirmas,*
kad jam būtų atmokėta?

[36] Iš jo, per jį ir jam yra visa. Jam šlovė per amžius! Amen.

PARAGINIMAI

12

PASIAUKOJIMO DVASIA

[1] Dėl Dievo gailestingumo prašau jus, broliai, aukoti savo kūnus kaip gyvą, šventą, Dievui patinkančią auką, kaip dvasinį Dievo garbinimą. [2] Ir nesekite šiuo pasauliu, bet pasikeiskite atsinaujindami dvasia, kad galėtumėte suvokti Dievo valią,— kas gera, tinkama ir tobula.

NUSIŽEMINIMAS IR MEILĖ

[3] Dėlei man suteiktos malonės aš raginu kiekvieną iš jūsų nemanyti apie save geriau, negu dera manyti, bet manyti apie save blaiviai, kiekvienam pagal Dievo duotąjį tikėjimo laipsnį. [4] Juk kaip viename kūne turime daug narių ir visi nariai atlieka ne tą patį uždavinį, [5] taip ir mes daugelis esame vienas kūnas Kristuje, o pavieniui — vieni kitų nariai. [6] Turime įvairių dovanų, destis kokia malonė mums suteikta. Kas turi pranašystės dovaną, tegul ja naudojasi laikydamasis tikėjimo; [7] kas dovaną tarnauti — tetarnauja, kas mokyti — tegul moko, [8] kas paraginti — tegul ragina; kas dovaną šelpti — tegul šelpia dosniai, kas vadovauti — tegul vadovauja rūpestingai; kas dovaną gailestingumo darbams — tegul pagelbi kitiems su džiaugsmu.

[9] Meilė tebūna be veidmainystės. Bodėkitės pikto, laikykitės gero. [10] Nuoširdžiai mylėkite vieni kitus broliška meile; lenktyniaukite tarpusavio pagarba. [11] Nebūkite apsileidę, bet uolūs, karštos dvasios, tarnaukite Viešpačiui. [12] Džiaukitės viltyje, būkite kantrūs varge, ištvermingi maldoje. [13] Rūpinkitės šventųjų reikalais, puoselėkite svetingumą.

MEILĖ VISIEMS, NET IR PRIEŠAMS

[14] Laiminkite savo persekiotojus, laiminkite ir nekeikite. [15] Džiaukitės su besidžiaugiančiais, verkite su verkiančiais. [16] Sutarkite tarpusavyje. Nesiveržkite prie aukštų dalykų, bet pasitenkinkite kukliais. *Nelaikykite savęs išmintingais.* [17] Niekam neatmokėkite piktu už pikta, *rūpinkitės tuo, kas gera visų žmonių akyse.* [18] Kiek galima

ir kiek nuo jūsų priklauso, gyvenkite taikoje su visais žmonėmis. [19] Nekeršykite patys, mylimieji, bet palikite tai Dievo rūstybei; juk parašyta: *Mano kerštas, aš atmokėsiu, sako Viešpats.* [20] Verčiau jei tavo priešininkas alksta, pavalgydink jį, jei trokšta, pagirdyk jį. Taip darydamas tu krausi žarijas ant jo galvos. [21] Nesiduok pikto nugalimas, bet nugalėk pikta gerumu.

13

KLUSNUMAS VALDŽIAI

[1] Kiekvienas žmogus tebūna klusnus viešajai valdžiai, nes nėra valdžios, kuri nebūtų iš Dievo, o kurios yra — tos Dievo nustatytos. [2] Kas priešinasi valdžiai, priešinasi Dievo sutvarkymui. Kurie priešinasi, užsitraukia teismą. [3] Juk vyresnybės bijoma ne gera darant, o pikta. Nori nesibijoti valdžios? Daryk gera, ir susilauksi iš jos pagyrimo. [4] Ji juk yra Dievo tarnaitė tavo labui. Bet jei darai bloga — bijok, nes ji ne veltui nešioja kalaviją. Ji Dievo tarnaitė ir rūsti baudėja darantiems pikta. [5] Todėl reikia jos klausyti ne tik dėl grasos, bet ir dėl sąžinės. [6] Juk todėl ir mokesčius mokate, o anie yra Dievo tarnautojai, nuolat užsiimantys tais dalykais. [7] Atiduokite visiems, ką privalote: kam mokestį — mokestį, kam muitą — muitą, kam baimę — baimę, kam pagarbą — pagarbą.

ĮSTATYMO PRASMĖ — MEILĖ

[8] Niekam nebūkite ką nors skolingi, išskyrus tarpusavio meilę, nes kas myli, tas įvykdo įstatymą. [9] Juk įsakymai: *Nesvetimauk, nežudyk, nevok, negeisk* ir kiti gali būti sutraukti į tą vieną posakį: *Mylėk savo artimą kaip save patį.* [10] Meilė nedaro nieko pikta artimui. Taigi meilė — įstatymo pilnatvė.

ŠVIESOS VAIKAI

[11] Supraskite, koks dabar laikas. Išmušė valanda jums pabusti iš miego. Dabar išganymas arčiau negu tuomet, kai įtikėjome. [12] Naktis nuslinko, diena prisiartino. Tad nusimeskime tamsos darbus, ap-

siginkluokime šviesos ginklais! [13] Kaip dieną, elkimės padoriai, saugodamiesi apsirijimo, girtavimo, palaidumo, neskaistumo, nesantaikos ir pavyduliavimo. [14] Apsivilkite Viešpačiu Jėzumi Kristumi ir nelepinkite savo kūno, netenkinkite jo geidulių.

14

STIPRIEJI IR SILPNIEJI

[1] Silpno tikėjimo žmogų priimkite, tik venkite ginčų dėl skirtingų nuomonių. [2] Vienas įsitikinęs, kad jam valia viską valgyti, o silpnasis valgo tiktai daržoves. [3] Kuris valgo, tegul neniekina nevalgančio, o kuris nevalgo, tegul neteisia valgančio, nes ir jį priėmė Dievas. [4] Kas tu toks, kad drįsti teisti svetimą tarną?! Juk ar jis stovi, ar puola — tai savajam Viešpačiui. Bet jis stovės, nes Viešpats turi galią jį palaikyti.

[5] Ir vėl: vienas mato skirtumą tarp vienos ir kitos dienos, o kitam jos visos vienodos. Kiekvienas tegul elgiasi pagal savo įsitikinimą. [6] Kas daro skirtumą tarp dienų, daro tai Viešpačiui; kas valgo — valgo Viešpačiui, nes dėkoja Dievui; o kas nevalgo — nevalgo Viešpačiui ir taip pat dėkoja Dievui. [7] Nė vienas iš mūsų negyvena sau, nė vienas sau nemiršta. [8] Ar gyvename, Viešpačiui gyvename, ar mirštame, Viešpačiui mirštame. Taigi ar gyvename, ar mirštame,— esame Viešpaties. [9] Juk Kristus numirė ir atgijo, kad būtų gyvųjų ir mirusiųjų Viešpats.

[10] Tai kaipgi tu smerki savo brolį?! arba kodėl niekini savo brolį? Juk visi turėsime stoti prieš Dievo teismą. [11] Parašyta:

Kaip aš gyvas, sako Viešpats,
prieš mane suklups kiekvienas kelis
ir visų lūpos šlovins Dievą.

[12] Taigi kiekvienas iš mūsų duos Dievui apyskaitą už save.

[13] Tad liaukimės teisti vieni kitus. Verčiau pasiryžkite nebeduoti broliui akstino nupulti ir pasipiktinti. [14] Aš žinau ir esu tikras Viešpatyje Jėzuje, kad nieko nėra savaime netyro. Bet jei kas mano esant netyrų dalykų, tam jie netyri. [15] Jei tavo brolis liūdi, kai tu viską val-

gai, tu jau nebesielgi, kaip reikalauja meilė. Savo valgymu nepastūmėk į pražūtį to, už kurį mirė Kristus! [16] Ką jūs gerai darote, tegul nebūna akstinas piktžodžiauti.

[17] Iš tiesų Dievo karalystė nėra valgis ar gėrimas, bet teisumas, ramybė ir džiaugsmas Šventojoje Dvasioje. [18] Kas šitaip Kristui tarnauja, tas mielas Dievui ir priimtinas žmonėms. [19] Tad laikykimės to, kas pasitarnauja santaikai ir tarpusavio ugdymui. [20] Taigi negriauk Dievo darbo dėl maisto! Nors viskas tyra, bet gali tapti bloga žmogui, kuris valgo piktindamas kitus. [21] Verčiau nevalgyti mėsos, negerti vyno ir vengti visko, kas gali pastūmėti brolį į nuodėmę.

[22] Savo įsitikinimą pasilaikyk savo viduje ir Dievo akivaizdoje. Laimingas, kam netenka smerkti savęs dėl savo sprendimų.

[23] O kas valgo abejodamas, tas smerktinas, nes elgiasi ne pagal įsitikinimą. Visa, kas daroma ne pagal įsitikinimą, yra nuodėmė.

15

KANTRUMAS IR ŠVENTOJO RAŠTO PAGUODA

[1] Mes, stiprieji, turime pakęsti silpnųjų silpnybes, ne sau pataikauti. [2] Kiekvienas iš mūsų tesirūpina būti artimui malonus, jo labui ir pažangai. [3] Juk ir Kristus gyveno ne savo malonumui, bet taip, kaip parašyta: *Tave keikiančiųjų keiksmai krito ant manęs.* [4] O visa, kas kitados parašyta, mums pamokyti parašyta, kad ištverme ir Raštų paguoda turėtume vilties. [5] Ištvermės ir paguodos Dievas teduoda jums tarpusavyje būti vienos minties, Kristaus Jėzaus pavyzdžiu, [6] kad sutartinai vienu balsu šlovintumėte Dievą, mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus Tėvą.

ŽYDŲ IR PAGONIŲ VIENYBĖ

[7] Priimkite vienas kitą, kaip ir Kristus jus priėmė, Dievo garbei. [8] Aš sakau: Kristus tapo apipjaustytųjų tarnas dėl Dievo teisybės, kad patvirtintų protėviams suteiktus pažadus [9] ir kad pagonių tautos šlovintų Dievą už jo gailestingumą, kaip parašyta:

Pagonims išpažinsiu tave,
tavo vardui giedosiu.

[10] Ir vėl sakoma:
Džiaukitės, pagonys, kartu su jo tauta.
[11] Ir dar:
Girkite, visi pagonys, Viešpatį,
teaukština jį visos tautos.
[12] Ir Izaijas kalba:
Ateis Jesės atžala,
tasai, kuris pakils valdyti pagonių,
ir juo vilsis pagonys.

[13] Taigi vilties Dievas jus, gyvenančius tikėjimu, tepripildo visokių džiaugsmų ir ramybės, kad Šventosios Dvasios galybe būtumėte pertekę vilties.

LAIŠKO PABAIGA

PAULIAUS MOTYVAI

[14] Aš pats, mano broliai, esu tikras, kad esate kupini gerumo, pilni tikro pažinimo ir mokate vieni kitus perspėti. [15] Aš jums parašiau kiek per drąsiai, norėdamas jums tai priminti ir, remdamasis man Dievo suteiktąja malone, [16] būti pagonims Kristaus Jėzaus tarnu ir kaip kunigui skleisti Dievo Evangeliją, kad pagonys taptų priimtina atnaša, Šventosios Dvasios pašventinta.

[17] Taigi Kristuje Jėzuje aš galiu pasigirti Dievo darbais. [18] Juk nedrįsčiau ko nors pasakoti, ko Kristus nebūtų per mane nuveikęs, kad pagonys paklustų žodžiu ir darbu, [19] ženklų bei stebuklų galia ir Dievo Dvasios galybe. Tik taip aš galėjau paskleisti Kristaus Evangeliją nuo Jeruzalės apylinkių iki Ilyrijos. [20] Be to, maniau esant garbingiau skelbti Evangeliją ne ten, kur Kristaus vardas jau pagarsintas, ir nestatyti ant svetimų pamatų, [21] bet kaip parašyta:

Pamatys tie, kuriems nebuvo apie jį skelbta,
supras tie, kurie nebuvo girdėję.

MISIJŲ UŽMOJAI

[22] Todėl aš ir buvau daugel kartų sutrukdytas ir neatvykau pas jus. [23] O dabar, šiuose kraštuose nebeturėdamas kitų užmojų ir jau daugel

metų trokšdamas atvykti pas jus, [24] aš apsilankysiu keliaudamas į Ispaniją. Turiu vilties keliaudamas pro šalį išvysti jus ir gauti paramos kelionei, prieš tai bent kiek tarp jūsų pailsėjęs. [25] Bet dabar vykstu į Jeruzalę šventiesiems patarnauti. [26] Mat Makedonija ir Achaja nusprendė padaryti rinkliavą Jeruzalės šventųjų beturčiams sušelpti. [27] Jos taip nusprendė, ir iš tikro jos yra jų skolininkės. Jeigu pagonys tapo jų dvasinių gėrybių dalininkais, tai privalo jiems patarnauti bent medžiagine parama. [28] Taigi baigęs šį reikalą ir mezliavą jiems tvarkingai atidavęs, aš keliausiu pro jus į Ispaniją. [29] Ir žinau, kad atvykdamas pas jus atsinešiu Kristaus palaimos pilnatvę.

[30] Todėl aš maldauju jus, broliai, mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus vardu ir Dvasios dovanotosios meilės dėlei kartu su manimi ir už mane kovoti maldomis Dievui, [31] kad būčiau išgelbėtas nuo netikinčiųjų Judėjoje, kad mano paslauga Jeruzalei būtų priimtina šventiesiems [32] ir kad Dievo valia su džiaugsmu atvykęs pas jus atsigaivinčiau jūsų draugėje. [33] O ramybės Dievas tebūnie su jumis visais! Amen.

16

PRAŠYMAI IR LINKĖJIMAI

[1] Aš pavedu jums mūsų sesę Febę,— ji yra Kenchrėjos bažnyčios diakonė; [2] priimkite ją Viešpatyje, kaip dera šventiesiems, ir pagelbėkite jai, kai prireiks jūsų paramos, nes ir ji yra padėjusi daug kam ir man pačiam. [3] Sveikinkite Priską ir Akvilą, mano bendradarbius Kristuje Jėzuje, [4] kurie guldė galvas gelbėdami mano gyvybę. Jiems dėkoju ne aš vienas, bet ir visos pagonių bažnyčios. [5] Pasveikinkite ir bendruomenę, susirenkančią jų namuose.

Sveikinkite mano mylimąjį Epenetą, pirmąjį Azijoje įtikėjusį Kristų. [6] Sveikinkite Mariją, daug triūsusią jūsų labui. [7] Sveikinkite Androniką ir Juniją, mano tautiečius, kalėjusius su manimi; jie didžiai gerbiami apaštalų draugėje ir pirmiau už mane prisidėjo prie Kristaus. [8] Sveikinkite mano mylimąjį Kristuje Ampliatą. [9] Sveikinkite mūsų bendradarbį Kristuje Urboną ir mano mylimąjį Stachį. [10] Sveikinkite Apelį, išmėgintąjį Kristuje. Sveikinkite tikinčiuosius iš Aristobulo namų. [11] Sveikinkite mano tautietį Herodioną. Sveikinkite tuos iš Narciso šeimynos, kurie yra Viešpatyje. [12] Sveikinkite Trifeną ir Trifosą, besidarbuojančias Viešpatyje. Sveikinkite mieląją Per-

sidę, daugel triūsusią dėl Viešpaties. [13] Sveikinkite išrinktąjį Viešpatyje Rufą, taip pat ir jo bei mano motiną. [14] Sveikinkite Asinkritą, Flegontą, Hermį, Patrobą, Hermą ir su jais esančius brolius. [15] Sveikinkite Filologą ir Juliją, Nerėją ir jo seserį ir Olimpą, ir visus jų draugus šventuosius. [16] Sveikinkite vieni kitus šventu pabučiavimu. Jus sveikina visos Kristaus bendruomenės.

PIRMASIS PRIERAŠAS. ĮSPĖJIMAS

[17] Aš raginu jus, broliai, vengti tų, kurie kelia nesutarimus bei papiktinimus, prieštaraudami mokslui, kurio jūs išmokote. Saugokitės jų! [18] Tokie žmonės tarnauja ne mūsų Viešpačiui Kristui, bet savo pilvui. Saldžiomis ir pataikūniškomis kalbomis jie apgaudinėja paprastas širdis.

[19] Jūsų klusnumas žinomas visur. Tad džiaugiuosi jumis ir linkiu, kad išmanytumėte, kas gera, ir nesiveltumėte į blogį. [20] O ramybės Dievas netrukus sutryps šėtoną po jūsų kojomis.

Mūsų Viešpaties Jėzaus malonė tebūnie su jumis!

ANTRASIS PRIERAŠAS. PASKUTINIAI SVEIKINIMAI

[21] Jus sveikina mano bendradarbis Timotiejus ir mano tautiečiai Lucijus, Jasonas ir Sosipatras.

[22] Aš, Tercijus, šio laiško surašytojas, sveikinu jus Viešpatyje.

[23] Jus sveikina Gajus, mano ir visos bendruomenės šeimininkas. Jus sveikina Erastas, miesto iždininkas, ir brolis Kvartas. [(24)]

DOKSOLOGIJA

[25] Tam, kuris gali jus padaryti stiprius, kaip sako mano Evangelija ir Jėzaus Kristaus skelbimas,
sekant apreiškimu paslapties,
nutylėtos per amžinuosius laikus,
[26] o dabar atskleistos
ir pranašų raštais amžinojo Dievo įsakymu
paskelbtos visoms tautoms,
kad jos paklustų tikėjimui,—
[27] vienam išmintingajam Dievui
per Jėzų Kristų šlovė amžių amžiais! Amen.

Įvadas į Laiškus Korintiečiams

Senovės pasaulyje Roma garsėjo kaip pasaulio sostinė, Aleksandrija buvo laikoma prašmatniausiu miestu. Atėnai buvo garsūs universitetais, Efezas — šventykla, o Korintas — ištvirkimu. Pasak istoriko Strabono, garsi Korinto Afroditės šventykla laikė daugiau negu 1000 meilės vaidilučių.

Korintas buvo labai gyvas transporto ir prekybos centras, turėjęs net du uostus. Jo gyventojų sudėtis buvo labai marga, nors Pauliaus atverstųjų tikinčiųjų vardai daugiausia romėniški. Socialiniu požiūriu atmosfera taip pat buvo nesveika: šalia didžios prabangos būta baisiausio skurdo.

Paulius atvyko į Korintą per antrąją misijų kelionę, tikriausiai 51 m. rudenį. Jis čia apsigyveno pas vietinius tikinčiuosius ir vertėsi rankų darbu (Paulius, kaip minėta, mokėjo palapinių gamintojo amatą). Jo veikla Korinte truko pusantrų metų, ir čia radosi pirmieji rašytiniai krikščionybės dokumentai — 1 ir 2 Tes. Pauliui išvykus, Korinte darbavosi išsilavinęs Šv. Rašto žinovas, Aleksandrijos žydas Apolas. Paulius vėliau palaikė su Korintu ryšį laiškais, kurių išlikę du.

Pirmasis Laiškas Korintiečiams yra rašytas Efeze, greičiausiai 57 m. pavasarį. Jis susideda iš kelių dalių. Pirmiausia (1, 10—6, 20) kritikuojama apverktina Korinto krikščionių padėtis: jų susiskaldymas, jų nesutarimai ir palaidumas. Tolesnėje dalyje (7, 1—15, 18) Paulius aiškina santuokos klausimus, kalba apie nevedusius, netekėjusias ir našles, apie įvairių luomų pareigas ir krikščionių santykius su pagonimis. Laiškas duoda vertingų žinių apie tikinčiųjų susirinkimus — tiek eucharistinius, tiek broliškuosius pokylius. Paulius moko tikinčiuosius deramai naudotis Šventosios Dvasios dovanomis ir galiausiai pateikia žinių apie Jėzaus prisikėlimą iš numirusių. Laiškas baigiamas praktiniais klausimais: apaštalas kalba apie paramą Jeruzalės bendruomenei ir apie savo planus. Laiško 13 skyrius — gražiausias himnas nesavanaudiškai meilei.

Tiesioginis akstinas parašyti 1 Kor buvo tos bendruomenės atsiųstas raštas; jame korintiečiai teiravosi apie santuoką ir nesituokiančius, apie stabams paaukotos mėsos valgymą, Šventosios Dvasios dovanas ir mirusiųjų prisikė-

limą (plg. 7, 1.25; 8, 1; 15, 1—58). Pastebėta, kad apaštalas dar prieš 1 Kor buvo parašęs tai bendruomenei laišką, kurio neturime (žr. 5, 9).

Antrasis Laiškas Korintiečiams buvo parašytas Makedonijoje Apd 20, 1—3 minimos kelionės metu, taigi 57 m. rudenį. Neaišku, kas yra įvykę tarp 1 Kor ir 2 Kor. Spėjama, kad tuo laiku Paulius pats aplankė Korintą, matyti, dėl didelių nesutarimų bendruomenėje, ir paskui dar parašė drausminantį laišką, kuris taip pat yra žuvęs. Apie slegiančius apaštalo įspūdžius aiškiai liudija 2 Kor pradžia (1, 23—24; 2, 1—5).

Pirmojoje laiško dalyje (1, 12—7, 16) Paulius kalba apie naujausius savo gyvenimo ir Korinto bendruomenės įvykius, patvirtina žinią apie kaltų asmenų nubaudimą. Toliau kalba apie savo apaštalinę veiklą ir ginasi nuo priekaištų. Galiausiai džiaugiasi korintiečių atgaila ir pasitaisymu.

PIRMASIS LAIŠKAS KORINTIEČIAMS

LAIŠKO ĮŽANGA

1

SVEIKINIMAI, PADĖKA

[1] Paulius, Dievo valia pašauktas Kristaus Jėzaus apaštalas, ir brolis Sostenas — [2] Dievo bažnyčiai Korinte, pašvęstiesiems Kristuje Jėzuje, pašauktiesiems šventiesiems ir visiems, kurie šaukiasi mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus vardo kiekvienoje vietoje pas juos ir pas mus. [3] Malonė jums ir ramybė nuo Dievo, mūsų Tėvo, ir Viešpaties Jėzaus Kristaus!

[4] Aš nuolat už jus dėkoju Dievui, kad dėl Jėzaus Kristaus Dievas suteikė jums savo malonę. [5] Per jį jūs praturtėjote visu kuo — visokiu žodžiu ir pažinimu,— [6] ir Kristaus liudijimas tapo tvirtas. [7] Todėl jums, laukiantiems mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus apsireiškimo, nestinga jokios malonės dovanos.

[8] Jis ir stiprins jus iki galo, kad išliktumėte nenusikaltę mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus dienai.

[9] Ištikimas yra Dievas, kuris jus pašaukė į savo Sūnaus, mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus, bendrystę.

SUSISKALDYMAS IR PAPIKTINIMAI

Korinto bažnyčioje atsiradusios partijos

TIKINČIŲJŲ SUSISKALDYMAS

[10] Broliai, Viešpaties Jėzaus Kristaus vardu maldauju jus, kad visi vienaip sutartumėte ir pas jus nebūtų susiskaldymų, kad būtumėte vienos dvasios ir vienos minties. [11] Mat Chlojės namiškiai pranešė man apie jus, mano broliai, kad tarp jūsų esama kivirčų. [12] Turiu omenyje tai, kad iš jūsų yra tokių, kurie sako: „Aš esu Pauliaus“, „aš —

Apolo", „aš — Kefo", „o aš — Kristaus". [13] Argi Kristus padalytas? nejaugi Paulius buvo už jus nukryžiuotas? negi vardan Pauliaus buvote pakrikštyti? [14] Dėkui Dievui, kad pas jus nieko daugiau nekrikštijau, išskyrus Krispą ir Gajų, [15] todėl niekas negali pasakyti, jog jūs buvote pakrikštyti mano vardu.

[16] Tiesa, esu pakrikštijęs ir Stepono namus, o daugiau nežinau, ar ką besu pakrikštijęs.

PASAULIO IŠMINTIS IR KRYŽIAUS PAIKYBĖ

[17] Kristus nesiuntė manęs krikštyti, bet Evangelijos skelbti, tiktai ne žodžių išmintimi, kad Kristaus kryžius neliktų be galios.

[18] Mat žodis apie kryžių tiems, kurie eina į pražūtį, yra kvailystė, o mums, einantiems į išganymą, jis yra Dievo galybė. [19] Juk parašyta:

Sunaikinsiu išmintingųjų išmintį,
niekais paversiu gudriųjų gudrybę.

[20] Kur išminčius? kur Rašto aiškintojas? kur šio pasaulio tyrinėtojas? Argi Dievas nepavertė pasaulio išminties kvailyste? [21] O kadangi pasaulis savo išmintimi Dievo nepažino iš Dievo išminties veikalų, tai Dievas panorėjo skelbimo kvailumu išgelbėti tuos, kurie tiki. [22] Žydai reikalauja stebuklų, graikai ieško išminties, [23] o mes skelbiame Jėzų nukryžiuotąjį, kuris žydams yra papiktinimas, pagonims — kvailystė. [24] Bet pašauktiesiems — tiek žydams, tiek graikams — mes skelbiame Kristų, kuris yra Dievo galybė ir Dievo išmintis. [25] Dievo kvailybė išmintingesnė už žmones ir Dievo silpnybė galingesnė už žmones.

[26] Tik pažvelkite, broliai, kas gi jūs, pašauktieji, esate? Žmonių akimis žiūrint, nedaug tarp jūsų tėra išmintingų, nedaug galingų, nedaug kilmingų.

[27] Bet Dievas pasirinko, kas pasauliui atrodo kvaila, kad sugėdintų išminčius. Dievas pasirinko, kas pasauliui silpna, kad sugėdintų galiūnus. [28] Ir tai, kas pasaulio akims — žemos kilmės, kas paniekinta, ko nėra, Dievas pasirinko, kad niekais paverstų tai, kas laikoma kažin kuo,— [29] kad joks žmogus negalėtų didžiuotis prieš Dievą. [30] Jo dėka ir jūs esate Kristuje Jėzuje, kuris Dievo valia mums tapo išmintimi, teisumu, pašventimu ir atpirkimu, [31] kad, anot Rašto, *kas giriasi, girtųsi Viešpačiu.*

2

SKELBIMAS REMIANTIS DVASIOS GALYBE

[1] Kai pas jus, broliai, lankiausi, aš atėjau skelbti jums Dievo liudijimo ne iškalbingais žodžiais ar išmintimi. [2] Net buvau pasiryžęs tarp jūsų nežinoti nieko kito, kaip tik Jėzų Kristų, ir tą nukryžiuotą. [3] Aš buvau pas jus silpnas, virpantis iš baimės. [4] Mano kalba ir mano skelbimas buvo ne įtikinantys išminties žodžiai, o Dvasios galybės parodymas, [5] kad jūsų tikėjimas remtųsi ne žmonių išmintimi, bet Dievo galybe.

[6] Tiesa, mes tobuliesiems skelbiame išmintį, tačiau tai ne šio pasaulio ir ne praeinančių šio pasaulio valdovų išmintis. [7] Mes skelbiame slėpiningą ir paslėptą Dievo išmintį, kurią Dievas yra nuo amžių paskyręs mums išaukštinti. [8] Jos nepažino jokie šio pasaulio valdovai, nes jei būtų pažinę, nebūtų garbingiausiojo Viešpaties nukryžiavę. [9] Bet skelbiame, kaip parašyta:

Ko akis neregėjo, ko ausis negirdėjo,
kas žmogui į mintį neatėjo,
tai paruošė Dievas tiems, kurie jį myli.

[10] Dievas mums tai apreiškė per Dvasią, nes Dvasia visa pažįsta, net Dievo gelmes. [11] Kas iš žmonių pažįsta žmogaus mintis, jei ne paties žmogaus dvasia? Taip ir Dievo minčių nežino niekas, tik Dievo Dvasia. [12] O mes gavome ne pasaulio dvasią, bet iš Dievo einančią Dvasią, kad pažintume mums suteiktas Dievo dovanas. [13] Apie tai ir kalbame ne mokytais žmogiškosios išminties žodžiais, bet tais, kurių išmokė Dvasia,— dvasiniais žodžiais aiškindami dvasines tiesas. [14] Deja, juslinis žmogus nepriima to, kas ateina iš Dievo Dvasios. Jis tai laiko kvailyste ir nepajėgia suprasti, kad tuos dalykus reikia vertinti dvasia. [15] Dvasinis žmogus gali spręsti apie viską, bet niekas negali spręsti apie jį. [16] *Kas gi yra suvokęs Viešpaties mintį, kad galėtų jį pamokyti? O mes turime Kristaus išmonę.*

3

SILPNAS KORINTIEČIŲ TIKĖJIMAS

[1] Aš, broliai, tegalėjau kalbėti jums ne kaip dvasios žmonėms, bet kaip kūno žmonėms, kaip kūdikiams Kristuje. [2] Maitinau jus pienu, o ne kietu maistu, kurio jūs dar negalėjote priimti. Deja, ir dabar negalite, [3] nes esate kūniški. Jeigu tarp jūsų viešpatauja pavydas ir nesantaika,— argi nesate kūniški, argi nesielgiate grynai žmogiškai? [4] Kol vienas sako: „Aš — Pauliaus“, kitas: „Aš — Apolo“,— argi nesate vien žmogiški?

SKELBĖJAI — DIEVO BENDRADARBIAI

[5] Kas gi yra Apolas? Kas gi yra Paulius? Tarnai, kurių dėka jūs įtikėjote ir kurie tarnavo, kiek Viešpaties kiekvienam buvo skirta. [6] Aš sodinau, Apolas laistė, o Dievas augino. [7] Nieko nereiškia sodintojas nei laistytojas, bet tik augintojas — Dievas. [8] Kas sodina ir kas laisto, sudaro viena, tačiau kiekvienas gaus savąjį užmokestį pagal savo triūsą. [9] Mes juk esame Dievo bendradarbiai, o jūs — Dievo dirva, Dievo statyba.

[10] Dievo man suteikta malone aš, kaip išmanus statybos vadovas, padėjau pamatą, o kitas stato toliau. Tegul kiekvienas žiūrisi, kaip statąs. [11] Juk niekas negali dėti kito pamato, kaip tik tą, kuris jau padėtas, kuris yra Jėzus Kristus. [12] Ar kas ant šio pamato stato iš aukso, sidabro, brangiųjų akmenų, medžio, šieno, šiaudų,— [13] tai kiekvieno darbas išaiškės. Teismo diena jį iškels aikštėn, nes ji pasirodys ugnimi ir ugnis ištirs, koks kieno darbas. [14] Kieno statybos darbas ant to pamato išliks, tas gaus užmokestį. [15] O kieno darbas sudegs, tas praras užmokestį; jis pats išsigelbės, bet tartum per ugnį.

[16] Argi nežinote, kad jūs esate Dievo šventovė ir jumyse gyvena Dievo Dvasia? [17] Jei kas Dievo šventovę niokoja, tą Dievas suniokos, nes Dievo šventovė šventa, ir toji šventovė — tai jūs!

IŠMINTIS IR NUSIŽEMINIMAS

[18] Tegul niekas savęs neapgaudinėja. Jei kas iš jūsų tariasi esąs išmintingas šiame pasaulyje, tepasidaro kvailas, kad būtų išmintingas. [19] Šio pasaulio išmintis Dievo akyse yra kvailystė. Parašyta: *Jis su-*

gauna protinguosius jų gudrybėje. [20] Ir toliau: *Viešpats žino išminčių mintis, kad jos niekingos.* [21] Tad niekas tenesididžiuoja žmonėmis! Viskas yra jūsų: [22] ar Paulius, ar Apolas, ar Kefas, ar pasaulis, ar gyvenimas, ar mirtis, ar dabartis, ar ateitis,— viskas jūsų, [23] bet jūs patys — Kristaus, o Kristus — Dievo.

4

KRISTAUS TARNAI IR PASIUNTINIAI

[1] Tegul žmonės laiko mus Kristaus tarnais ir Dievo slėpinių tvarkytojais. [2] O iš tvarkytojų belieka reikalauti, kad būtų patikimi. [3] Man mažai rūpi, ką jūs ar žmonių teismas spręstų apie mane. Nė aš pats savęs neteisiu. [4] Nors nesijaučiu kaltas, bet dėl to aš dar nesu išteisintas. Mano teisėjas yra Viešpats. [5] Tad neteiskite ko nors prieš laiką, iki ateis Viešpats, kuris nušvies, kas tamsoje paslėpta, ir atskleis širdžių sumanymus. Tuomet kiekvienam teks pagyrimas iš Dievo.

[6] Visa tai, broliai, jūsų labui pritaikiau sau ir Apolui, kad iš mūsų pavyzdžio įsidėmėtumėte taisyklę: „Nieko daugiau, negu parašyta" ir kad vienas dėl kito nesipūstumėte prieš kitus. [7] Kas gi tave išskiria iš kitų? Ir ką gi turi, ko nebūtum gavęs? O jei esi gavęs, tai ko didžiuojiesi, lyg nebūtum gavęs?

[8] Beje, jūs jau esate sotūs, jau turtingi, jau pradėjote be mūsų karaliauti! O, kad jūs iš tikrųjų karaliautumėte ir kad mes galėtume kartu karaliauti! [9] Man atrodo, kad Dievas mums, apaštalams, paskyrė paskučiausią vietą, tarsi nuteistiesiems myriop. Mes pasidarėme reginys pasauliui, angelams ir žmonėms. [10] Mes kvaili dėl Kristaus, o jūs išmintingi Kristuje. Mes silpni, o jūs stiprūs; jūs gerbiami, o mes niekais laikomi. [11] Iki šios valandos badaujame ir trokštame, esame nuogi ir mušami, esame be pastogės [12] ir vargstame darbuodamiesi savo rankomis. Keikiami mes laiminame, persekiojami ištveriame, [13] piktžodžiaujami maloniai atsakome. Iki šiol esame laikomi pasaulio sąšlavomis, visų atmatomis.

PASKATINIMAI

[14] Aš tai rašau ne norėdamas jus gėdinti, bet įspėdamas kaip mylimus savo vaikus. [15] Nors turėtumėte tūkstančius auklėtojų Kristuje, bet nebus kelių tėvų, nes paskelbdamas Evangeliją aš esu tapęs jūsų tėvu Kristuje Jėzuje. [16] Taigi raginu jus: būkite mano sekėjai! [17] Tam ir pasiunčiau pas jus Timotiejų, savo mylimą ir ištikimą sūnų Viešpatyje. Jis jums primins mano kelius Kristuje, kurių aš mokau visur, kiekvienoje bažnyčioje.

[18] Tartum neketinčiau atvykti pas jus, kai kurie ėmė puikuotis. [19] Bet jei Viešpats panorės, aš veikiai atkeliausiu pas jus ir pažiūrėsiu, ne ką išpuikėliai sako, bet ką pajėgia. [20] Dievo karalystė yra ne kalboje, bet jėgoje. [21] Ko norite? Ar kad ateičiau pas jus su lazda, ar su meile ir švelnumo dvasia?

Kraujomaišos nusikaltimas

5

[1] Apskritai tenka girdėti apie palaidumą tarp jūsų, net apie tokį palaidumą, kokio nepasitaiko nė pas pagonis: būtent kažkas gyvenąs su tėvo žmona... [2] Ir jūs dar esate pasipūtę? Užuot nuliūdę ir taip darantį išmetę iš savo tarpo?! [3] Bent aš, nebūdamas pas jus kūnu, tačiau būdamas dvasia, jau nuteisiau, lyg būdamas tarp jūsų, tą nusikaltimą padariusį. [4] Susirinkę draugėn Viešpaties Jėzaus vardu su mano dvasia ir mūsų Viešpaties Jėzaus galybe, [5] atiduokite tokį šėtonui, kad sužlugdytų kūną, o dvasia būtų išgelbėta Viešpaties teismo dienai.

[6] Jūsų gyrimasis niekam tikęs. Argi nežinote, jog truputis raugo suraugina visą maišymą? [7] Išmeskite senąjį raugą, kad taptumėte nauju maišymu. Jūs juk esate nerauginti, nes jau yra paaukotas mūsų velykinis Avinėlis, Kristus. [8] Tad švęskime šventes ne su senu raugu, ne su blogybės ir nelabumo raugu, bet su nerauginta tyros širdies ir tiesos duona.

[9] Aš jums rašiau savo laiške, kad nebendrautumėte su ištvirkėliais. [10] Suprantama, ne su visais šio pasaulio ištvirkėliais, gobšais, plėšikais ar stabmeldžiais, nes tada reikėtų pasitraukti iš šio pasaulio. [11] Bet aš jums rašiau, kad nebendrautumėte su tuo, kuris vadinasi

brolis, o yra ištvirkėlis, gobšas, stabmeldys, keikūnas, girtuoklis ar plėšikas. Su tokiu nesėskite už vieno stalo! [12] Kam man teisti ne mūsiškius?! Argi ir jūs ne savuosius teisiate? [13] Tuos, kurie ne mūsiškiai, Dievas teis.

Pašalinkite piktadarį iš savo pačių tarpo.

Bylinėjimasis pagonių teismuose

6

[1] Kaipgi kai kurie iš jūsų drįsta bylinėtis vieni su kitais pas neteisiuosius, o ne pas šventuosius? [2] Ar nežinote, kad šventieji teis pasaulį? O jeigu teisite pasaulį, tai nejaugi nesugebėtumėte išspręsti menkučių bylų? [3] Ar nežinote, kad mes teisime angelus, tad juo labiau — kasdieninius dalykus? [4] Taigi kai turite bylų kasdieniniais reikalais, argi savo teisėjais pasodinsite neturinčius balso bendruomenėje? [5] Aš tai sakau norėdamas jus sugėdinti. Nejaugi nebeturite išmintingo žmogaus, kuris sugebėtų išspręsti tarp brolių iškilusią bylą? [6] Deja, brolis bylinėjasi su broliu, ir lyg tyčia pas netikinčiuosius.

[7] Ir iš viso jums didelis pažeminimas, kad tarpusavyje bylinėjatės. Kodėl jums verčiau nenukęsti neteisybės? Argi ne verčiau pakęsti nuostolį? [8] Deja, jūs patys darote neteisybę bei skriaudžiate, ir dar brolius!

[9] Argi nežinote, kad neteisieji nepaveldės Dievo karalystės? Neklyskite! Nei ištvirkėliai, nei stabmeldžiai, nei svetimautojai, nei iškrypėliai, [10] nei vagys, nei gobšai, nei girtuokliai, nei keikūnai, nei plėšikai nepaveldės Dievo karalystės. [11] Kai kurie buvote tokie, bet dabar esate nuplauti, pašventinti, išteisinti Viešpaties Jėzaus Kristaus vardu ir mūsų Dievo Dvasia.

Ištvirkimas

[12] „Viskas man valia!“ Bet ne viskas naudinga! „Viskas man valia!“ Bet aš nesiduosiu pavergiamas! [13] Valgis yra pilvui ir pilvas — valgiui, bet Dievas sunaikins ir vieną, ir kitą. Kūnas skirtas ne ištvirkavi-

mui, bet Viešpačiui, o Viešpats — kūnui. [14] Prikėlęs Viešpatį, Dievas ir mus prikels savo galybe. [15] Argi nežinote, kad jūsų kūnai yra Kristaus nariai? Tad nejaugi aš, ėmęs Kristaus narius, paversiu juos kekšės nariais? Nieku būdu! [16] Ar nežinote, kad tas, kuris susijungia su kekše, tampa vienu kūnu su ja? *Ir du taps,* — sako Raštas,— *vienu kūnu.* [17] Taip pat kas susijungia su Viešpačiu, tampa viena dvasia su juo. [18] Sergėkitės palaidumo! Jokia kita žmogaus daroma nuodėmė nepaliečia kūno, o ištvirkėlis nusikalsta savo kūnui. [19] Ar nežinote, kad jūsų kūnas yra šventovė jumyse gyvenančios Šventosios Dvasios, kurią gavote iš Dievo, ir kad jūs nebepriklausote patys sau? [20] Iš tiesų esate brangiai nupirkti. Tad šlovinkite Dievą savo kūnu!

ATSAKYMAI IR PAMOKYMAI

Santuoka ir susilaikymas

7

[1] Atsakau į jūsų laišką. Gerai daro vyras neliesdamas moters. [2] Tačiau ištvirkavimui išvengti kiekvienas tegul turi sau žmoną ir kiekviena tegul turi sau vyrą. [3] Tegul vyras atlieka pareigą žmonai, o žmona vyrui. [4] Žmona neturi valios savo kūnui, bet vyras. Panašiai ir vyras neturi valios savo kūnui, bet žmona. [5] Nesitraukite vienas nuo kito, nebent kuriam laikui sutarę, kad atsidėtumėte maldai, paskui vėl sueikite draugėn, kad šėtonas negundytų jūsų nesusilaikymu. [6] Žinoma, aš tai sakau leisdamas, o ne įsakydamas. [7] Aš norėčiau, kad visi žmonės būtų tokie kaip aš. Bet kiekvienas turi iš Dievo savo dovaną, vienas šiokią, kitas anokią.

[8] Nesusituokusiems ir našlėms aš sakau: jie gerai padarys pasilikdami tokie kaip aš. [9] Bet jei negali susilaikyti, tegul tuokiasi. Verčiau tuoktis negu degti.

[10] Susituokusiems įsakau ne aš, bet Viešpats, kad žmona nesiskirtų nuo vyro, [11] o jei atsiskirtų, kad liktų netekėjusi arba susitaikintų su vyru; taip pat ir vyras tegul nepalieka žmonos.

[12] Kitiems sakau aš, ne Viešpats: jei kuris brolis turi netikinčią

žmoną ir ji sutinka gyventi su juo, tegul jos nepalieka. [13] Taip pat ir moteris, turinti netikintį vyrą, kuris sutinka su ja gyventi, tegul jo nepalieka. [14] Mat netikintis vyras pašventinamas žmona, o netikinti žmona pašventinama tikinčiu vyru. Antraip jūsų vaikai būtų netyri, o dabar jie šventi. [15] Bet jei netikintis nori skirtis, tegul atsiskiria. Tokiais atvejais brolis ar sesuo nėra surišti, nes Dievas yra mus pašaukęs santaikai. [16] Iš kur žinai, žmona, galėsianti išgelbėti vyrą? Arba iš kur tau žinoma, vyre, jog išgelbėsi žmoną? [17] Todėl kaip Viešpats kuriam paskyrė, kokį Dievas kurį pašaukė, to jis ir tesilaiko. Taip aš mokau visose bažnyčiose. [18] Jei buvo pašauktas tikėti apipjaustytas žmogus, tegu nesistengia nuslėpti apipjaustymo. Jei buvo pašauktas neapipjaustytas, tegu nedaro apipjaustymo. [19] Juk apipjaustymas yra niekas ir neapipjaustymas niekas, tiktai Dievo įsakymų vykdymas — viskas. [20] Tegul kiekvienas pasilieka toksai, koks buvo pašauktas. [21] Jei buvai pašauktas būdamas vergas, nesisielok, bet jei ir gali tapti laisvas, verčiau pasinaudok. [22] Viešpatyje pašauktas tikėti vergas yra Viešpaties išlaisvintasis. Panašiai ir pašauktas tikėti laisvasis yra Kristaus vergas. [23] Jūs, brangiai nupirkti, nepasidarykite žmonių vergais. [24] Kiekvienas iš jūsų, broliai, koksai buvo pašauktas, toks ir tepasilieka prieš Dievą.

[25] Dėl nesituokiančiųjų aš neturiu Dievo įsakymo, bet duodu patarimą kaip žmogus, iš Dievo gailestingumo vertas pasitikėjimo. [26] Taigi aš manau, jog tai yra gera, žiūrint šio meto suspaudimų: gera žmogui būti tokiam. [27] Esi susietas su žmona? Neieškok skyrybų. Likai be žmonos? Neieškok žmonos. [28] Jei vedi, nenusidedi, ir jei mergina išteka, nenusideda. Tačiau šitokie žmonės turės kūno vargų, o aš norėčiau jus apsaugoti nuo jų.

[29] Sakau jums, broliai: laikas trumpas! Belieka tiems, kurie turi žmonas, gyventi, tarsi jų neturėtų, [30] ir kurie verkia, tarsi neverktų, ir kurie džiaugiasi, tarsi nesidžiaugtų, ir kurie perka, tarsi neįsigytų, [31] ir kurie užsiėmę pasaulio reikalais,— kaip neužsiėmę. Nes šio pasaulio pavidalas praeina.

[32] Aš norėčiau, kad jūs gyventumėte be rūpesčių. Nesusituokęs rūpinasi Viešpaties reikalais ir trokšta patikti Viešpačiui. [33] O susituokęs rūpinasi šio pasaulio reikalais, stengiasi patikti žmonai [34] ir yra pasidalijęs. Taip pat netekėjusi moteris bei mergina rūpinasi Viešpaties reikalais, trokšdama būti šventa kūnu ir dvasia. O ištekėjusi rūpinasi pasaulio reikalais ir stengiasi patikti vyrui. [35] Aš tai kalbu

jūsų pačių labui, ne norėdamas užnerti jums kilpą, bet linkėdamas kilnumo ir neblaškomo atsidavimo Viešpačiui.

[36] Jei kas mano būsiant jam negarbinga, kad jo mergaitė liks peraugusi, ir jei taip reikia, tedaro kaip nori,— nenusidės,— tegu jie susituokia. [37] Bet jei kas savo širdyje yra tvirtai apsisprendęs, ne iš prievartos, bet būdamas savo valios šeimininkas, ir savo širdyje nutaręs išsaugoti savąją mergaitę, tas gerai padarys. [38] Taigi kas veda savo mergaitę, gerai daro, o kas neveda savo mergaitės, geriau daro. [39] Žmona surišta, kol jos vyras gyvas. Vyrui mirus, ji laisva ir gali tekėti už ko nori, kad tik Viešpatyje. [40] Bet, mano nuomone, ji bus laimingesnė netekėdama. Manau, kad ir aš turiu Dievo Dvasią.

Dėl stabams aukotos mėsos valgymo

8

[1] Dėl stabams paaukotų dalykų mums aišku: mes visi turime pažinimą. Deja, pažinimas išpučia, užtat meilė ugdo. [2] Jei kas tariasi ką nors žinąs, tai jis nė nežino, kaip reikia pažinti.

TEORINIS POŽIŪRIS

[3] Bet kas myli Dievą, tas yra jo pažintas. [4] Taigi dėl stabams paaukotos mėsos valgymo mes žinome, jog iš tikro nėra pasaulyje stabų ir nėra jokių dievų, tik vienas Dievas. [5] Ir nors yra vadinamųjų dievų danguje ar žemėje,— daug tų dievų ir daug viešpačių,— [6] tai mes turime tik vieną Dievą, Tėvą, iš kurio yra visa ir jam esame mes, ir vieną Viešpatį, Jėzų Kristų, per kurį yra visa ir mes esame per jį.

MEILĖS POŽIŪRIS

[7] Deja, ne visi turi tokį pažinimą. Kai kurie, iki šiol pripratę prie stabų, valgo mėsą, kaip stabams paaukotą, ir jų silpna sąžinė susitepa. [8] Maistas negali mūsų priartinti prie Dievo. Kai nevalgome, nieko neprarandame, ir kai valgome, nieko nelaimime. [9] Vis dėlto žiūrėkite, kad jūsų laisvė netaptų papiktinimu silpniesiems. [10] Antai jei kas pamatytų tave, turintį pažinimą, stabų šventykloje, už stalo,— argi silpno

žmogaus sąžinė nebus paskatinta valgyti stabams paaukotos mėsos?! [11] Tokiu būdu silpnasis žus dėl tavo pažinimo. O juk jis — brolis, už kurį numirė Kristus. [12] Šitaip nusikalsdami broliams ir sužeisdami jų silpnas sąžines, jūs nusikalstate Kristui. [13] Jei tad valgis piktina mano brolį, aš nevalgysiu mėsos per amžius, kad tik nepapiktinčiau brolio.

9

APAŠTALO PAVYZDYS

[1] Ar aš ne laisvas? ar aš ne apaštalas? argi nesu regėjęs mūsų Viešpaties Jėzaus? ar jūs ne mano darbo vaisius Viešpatyje? [2] Jei kitiems ir nesu apaštalas, tai vis dėlto jums esu, ir mano apaštalystės patvirtinimas esate jūs Viešpatyje.

[3] Štai mano pasiteisinimas prieš tuos, kurie mane kaltina. [4] Argi mes neturime teisės valgyti ir gerti? [5] Ar mes neturime teisės vedžiotis su savimi tikėjimo seserį, kaip ir kiti apaštalai ir Viešpaties broliai bei Kefas? [6] O gal tik aš ir Barnabas neturime teisės nedirbti rankų darbo? [7] Kas gi tarnauja kariuomenėje už savo paties pinigus? kas sodina vynuogyną ir nevalgo jo vaisių? arba kas gano bandą ir neminta bandos pienu?

[8] Ar tai sakau vien pagal žmonių papročius? argi to nesako ir Įstatymas? [9] Mozės Įstatyme parašyta: *Neužrišk nasrų kuliančiam jaučiui!* Bet argi Dievui terūpi jaučiai? [10] O gal jis iš tiesų taiko mums? Juk dėl mūsų buvo parašyta, kad artojas turi arti su viltimi ir kūlėjas turi kulti su viltimi gauti savo dalį. [11] Jei jums pasėjome dvasinių gėrybių, tai argi didelis dalykas būtų pas jus pjauti medžiaginių? [12] Jei kiti turi teisių į jus, tai mes kur kas daugiau. Vis dėlto mes nesinaudojame savo teise, bet viską pakeliame, kad tik Kristaus Evangelijai nedarytume kliūčių. [13] Argi nežinote, kad tie, kurie atlieka šventą tarnystę, valgo iš šventyklos pajamų, kad aukuro tarnai gauna dalį atnašų? [14] Taip ir Viešpats yra patvarkęs, kad Evangelijos skelbėjai gyventų iš Evangelijos.

[15] Bet aš nesinaudojau jokiomis teisėmis. Ir tai rašau ne tam, kad būtų kitaip. Verčiau numirti negu leisti, kad kas atimtų iš manęs šią garbę. [16] Kad aš skelbiu Evangeliją, tai neturiu pagrindo girtis, nes tai mano būtina prievolė, ir vargas man, jei neskelbčiau Evangelijos! [17] Jeigu tai daryčiau savo valia, gaučiau atlygį; bet kadangi darau ne

savo valia, tai atlieku tik man patikėtą tarnybą. [18] Koks tad atlygis? Ogi kad skelbdamas Evangeliją pateikiu ją veltui ir nesinaudoju teise, kurią man duoda Evangelija.

[19] Būdamas nuo nieko nepriklausomas, aš pasidariau visų vergas, kad tik daugiau jų laimėčiau. [20] Žydams buvau kaip žydas, kad laimėčiau žydus. Tiems, kurie laikosi įstatymo, tapau įstatymo tarnu, kad laimėčiau besilaikančius įstatymo, nors pats nesu jam pavaldus. [21] Tiems, kurie neturi įstatymo, buvau kaip neturintis įstatymo, kad laimėčiau tuos, kurie neturi įstatymo, nors pats esu ne be Dievo įstatymo, bet surištas Kristaus įstatymu. [22] Silpniesiems pasidariau silpnas, kad laimėčiau silpnuosius. Visiems tapau viskuo, kad vienaip ar kitaip bent kai kuriuos išgelbėčiau. [23] Visa tai darau dėl Evangelijos, kad būčiau jos dalininkas.

[24] Argi nežinote, kad lenktynių aikštėje bėga visi bėgikai, bet tik vienas gauna laimėtojo dovaną? Ir jūs taip bėkite, kad laimėtumėte! [25] Kiekvienas varžybų dalyvis nuo visko susilaiko; jie taip daro norėdami gauti vystantį vainiką, o mes — nevystantį. [26] Todėl aš bėgu nedvejodamas ir grumiuosi ne kaip į orą smūgiuodamas, [27] bet tramdau savo kūną ir darau jį klusnų, kad kitus mokydamas pats nepasidaryčiau atmestinas.

10

ĮSPĖJANTYS PAVYZDŽIAI

[1] Noriu, kad žinotumėte, broliai, jog visi mūsų protėviai sekė paskui debesį ir visi perėjo jūrą. [2] Jie visi susirišo su Moze, krikštydamiesi debesyje ir jūroje; [3] visi valgė to paties dvasinio maisto [4] ir visi gėrė to paties dvasinio gėrimo. Jie gėrė iš dvasinės juos lydinčios uolos, o ta uola buvo Kristus. [5] Vis dėlto daugumas jų nepatiko Dievui, *ir jų kūnai liko gulėti dykumoje.*

[6] Tie įvykiai yra mums įspėjimas, kad negeistume blogio, kaip anie geidė. [7] Nebūkite stabmeldžiai, kaip kai kurie iš jų,— kaip parašyta: *Tauta sėdosi valgyti ir gerti ir kėlėsi žaisti.* [8] Neištvirkaukime, kaip kai kurie jų ištvirkavo ir žuvo vieną dieną dvidešimt trys tūkstančiai. [9] Negundykite Viešpaties, kaip kai kurie iš jų gundė ir krito nuo gyvačių. [10] Nemurmėkite, kaip kai kurie iš jų murmėjo ir žuvo nuo naikintojo.

[11] Visa tai jiems atsitiko kaip pavyzdys ir buvo užrašyta įspėti mums, kurie gyvename amžių pabaigoje. [12] Todėl kas tariasi stovįs, težiūri, kad nepultų. [13] Jums tekę išmėginimai tėra žmogiški. Dievas ištikimas. Jis neleis jūsų mėginti virš jūsų jėgų, bet padarys, kad galėtumėte atlaikyti išmėginimą.

EUCHARISTINIS POKYLIS IR STABMELDŽIŲ PUOTOS

[14] Todėl, mano mylimieji, sergėkitės stabmeldystės! [15] Aš kalbu kaip išmintingiems; apsvarstykite patys, ką sakau. [16] Argi laiminimo taurė, kurią laiminame, nėra bendravimas Kristaus kraujyje? Argi duona, kurią laužome, nėra bendravimas Kristaus kūne? [17] Jei viena duona, tai ir mes daugelis esame vienas kūnas: mes juk visi dalijamės viena duona. [18] Pažiūrėkite į žemiškąjį Izraelį: argi tie, kurie valgo aukas, nėra aukuro bendrininkai? [19] Ką gi sakau? Ar kad stabams paaukota mėsa šį tą reiškia? ar kad ir stabas yra šis tas? [20] Ne, aš sakau, kad aukodami atnašas pagonys aukoja ne Dievui, bet demonams. O aš nenoriu, kad jūs taptumėte demonų bendrininkais. [21] Jūs negalite gerti Viešpaties taurės ir demonų taurės. Negalite būti Viešpaties stalo bendrai ir demonų stalo bendrai. [22] Nejaugi kurstysime Viešpaties pavydą? Gal esame už jį stipresni?

STABŲ ATNAŠOS. PRAKTIŠKI NURODYMAI IR IŠVADOS

[23] „Viskas valia!“
Bet ne viskas naudinga!
„Viskas valia!“
Bet ne viskas ugdo! [24] Niekas teneieško, kaip jam geriau, bet kaip kitam. [25] Valgykite visa, kas parduodama mėsos prekyvietėje, sąžinės labui nieko neklausinėdami. [26] Juk *Viešpačiui priklauso žemė ir kas tik ant žemės.* [27] Jeigu jus pasikviečia netikintis žmogus ir jūs norite jį aplankyti, valgykite visa, kas jums padedama, sąžinės labui nieko neklausinėdami.

[28] Bet jei kas jums pasakytų: „Tai atnašinė mėsa“, tuomet nebevalgykite dėl žmogaus, kuris tai pasakė, ir dėl sąžinės.

[29] Čia aš kalbu ne apie tavo paties, bet apie kito sąžinę.—
Kam gi mano laisvė turėtų būti teisiama kitos sąžinės? [30] Jeigu aš valgau dėkodamas, kam gi man priekaištaujama dėl to, už ką aš dėkoju Dievui?—

[31] Ar valgote, ar geriate, ar šiaip ką darote, visa darykite Dievo garbei. [32] Nepiktinkite nei žydų, nei graikų, nei Dievo Bažnyčios, [33] šitaip ir aš stengiuosi visiems viskuo patikti, ieškodamas ne savo naudos, bet to, kas naudinga daugeliui, kad jie būtų išgelbėti.

11

[1] Sekite mano pavyzdžiu, kaip ir aš seku Kristumi!

Bažnytinių susirinkimų tvarka

GALVOS DENGIMAS

[2] Aš jus giriu, kad jūs visame kame prisimenate mane ir tvirtai laikotės nurodymų, kokius esu jums davęs.

[3] Noriu, kad žinotumėte, jog kiekvieno vyro galva yra Kristus, moters galva — vyras, o Kristaus galva — Dievas. [4] Kiekvienas vyras, kuris meldžiasi ar pranašauja apdengta galva, paniekina savo galvą. [5] Ir kiekviena moteris, kuri meldžiasi ar pranašauja neapgaubta galva, paniekina savo galvą: tai tolygu būti nuskustai. [6] Jei jau moteris neapsigaubia, tai tegul ir nusikerpa! O jei moteriai gėda nusikirpti ar nusiskusti plaukus, tegul apsigaubia.

[7] Vyrui nereikia gaubti galvos, nes jis yra Dievo atvaizdas ir atšvaitas. O moteris yra vyro atšvaitas. [8] Juk ne vyras padarytas iš moters, bet moteris iš vyro, [9] taip pat ne vyras buvo sutvertas moteriai, o moteris vyrui. [10] Todėl moteris privalo turėti ant galvos priklausomybės ženklą dėl angelų. [11] Bet Viešpatyje nei moteris ką reiškia be vyro, nei vyras be moters. [12] Kaip moteris kilusi iš vyro, taip vyras gimsta iš moters, o visi atsiranda iš Dievo.

[13] Spręskite patys: argi tinka moteriai melsti Dievą neapsigaubusiai? [14] Argi pati prigimtis jūsų nemoko, jog vyrui gėda nešioti ilgus plaukus? [15] Tuo tarpu moteriai garbė turėti ilgus plaukus. Matyt, plaukai jai duoti vietoje dangalo.

[16] Jei kas dar norėtų ginčytis,— težino, jog nei mes neturime tokio papročio, nei Dievo bažnyčios.

EUCHARISTINĖ VAKARIENĖ

[17] Duodamas šiuos nurodymus, aš jūsų negiriu, nes jūsų susirinkimai išeina ne į gera, bet į bloga. [18] Pirmiausia man teko girdėti, kad jūsų bendruomenės susirinkimuose esti skilimų, ir aš iš dalies tuo tikiu. [19] Juk turi pas jus būti atskalų, kad išeitų aikštėn, kurie iš jūsų yra išmėginti žmonės. [20] Taigi jūs susirinkę draugėn nebevalgote Viešpaties vakarienės, [21] nes kiekvienas pirmiausia ima valgyti savo maistą ir vienas lieka alkanas, o kitas nusigeria. [22] Argi neturite savo namų pavalgyti ir išgerti? O gal norite paniekinti Dievo bažnyčią ir sugėdinti nepasiturinčius? Kas man belieka sakyti? Pagirti? Ne! Už šitai nepagirsiu.

[23] Aš tai gavau iš Viešpaties ir tai perdaviau jums, kad Viešpats Jėzus tą naktį, kurią buvo išduotas, paėmė duoną [24] ir sukalbėjęs padėkos maldą sulaužė ir tarė: „Tai yra mano kūnas, kuris už jus duodamas. Tai darykite mano atminimui".

[25] Taip pat po vakarienės jis paėmė taurę ir tarė: „Ši taurė yra Naujoji Sandora mano kraujyje. Kiek kartų gersite, darykite tai mano atminimui".

[26] Taigi kada tik valgote šitą duoną ir geriate iš šitos taurės, jūs skelbiate Viešpaties mirtį, kol jis ateis.

[27] Todėl kas nevertai valgo tos duonos ar geria iš Viešpaties taurės, tas bus kaltas Viešpaties Kūnu ir Krauju. [28] Teištiria žmogus pats save ir tada tevalgo tos duonos ir tegeria iš tos taurės. [29] Kas valgo ir geria to Kūno neišskirdamas, tas valgo ir geria sau pasmerkimą. [30] Todėl tarp jūsų daug silpnų bei ligotų ir nemaža užmigusių. [31] Jei mes patys save tyrinėtume, nebūtume teisiami. [32] O kai Viešpats mus teisia, tai ir pabaudžia, kad nebūtume pasmerkti kartu su pasauliu.

[33] Taigi, mano broliai, kai renkatės Vakarienės, palaukite vieni kitų. [34] Jei kas išalkęs, tepavalgo namie, kad nesirinktumėte pasmerkimo užsitraukti.

Kitus reikalus sutvarkysiu atvykęs.

D v a s i n ė s d o v a n o s, a r b a c h a r i z m o s

12

ĮŽANGA

[1] Broliai, aš noriu, kad jūs išmanytumėte apie dvasines dovanas. [2] Kai dar tebebuvote pagonys, kaip žinote, jus traukte traukė prie nebylių stabų. [3] Todėl aš jums aiškinu, kad nė vienas, kuris kalba Dievo Dvasios skatinamas, nesako: „Prakeiktas Jėzus!" Ir nė vienas negali ištarti: „JĖZUS YRA VIEŠPATS", jei Šventoji Dvasia nepaskatina.

DOVANŲ ĮVAIROVĖ IR VIENYBĖ

[4] Esama skirtingų malonės dovanų, tačiau ta pati Dvasia. [5] Esama skirtingų tarnyščių, tačiau tas pats Viešpats. [6] Ir esama skirtingų darbų, tačiau tas pats Dievas, kuris visa veikia visur kur. [7] Kiekvienam suteikiama Dvasios apraiška bendram labui. [8] Antai vienam Dvasia suteikia išminties žodį, kitam ta pati Dvasia — pažinimą, [9] kitam — tikėjimą toje pačioje Dvasioje, kitam — gydymo dovaną toje vienoje Dvasioje, [10] kitam — stebuklingus darbus, kitam — pranašavimą, kitam — dvasių atpažinimą, kitam — įvairių kalbų dovaną, kitam — kalbų aiškinimą. [11] Ir visa tai veikia ta pati Dvasia, kuri dalija kiekvienam atskirai, kaip jai patinka.

PALYGINIMAS APIE KŪNĄ IR JO NARIUS

[12] Kaip vienas kūnas turi daug narių, o visi nariai, nepaisant daugumo, sudaro vieną kūną, taip ir Kristus. [13] Mes visi buvome pakrikštyti vienoje Dvasioje, kad sudarytume vieną kūną, visi — žydai ir graikai, vergai ir laisvieji; ir visi buvome pagirdyti viena Dvasia.

[14] Juk ir kūnas nėra sudėtas iš vieno nario, bet iš daugelio. [15] Jei koja imtų ir pasakytų: „Kadangi aš ne ranka, tai aš nepriklausau kūnui", argi dėl to ji nepriklausytų kūnui? [16] O jeigu ausis tartų: „Kadangi aš ne akis, tai aš nepriklausau kūnui", argi dėl to ji nepriklausytų kūnui? [17] Jei visas kūnas tebūtų akis, tai kur pasidėtų klausa? O jei visas — klausa, tai kur uoslė? [18] Bet dabar Dievas sudėliojo kūne

narius ir kiekvieną iš jų, kaip panorėjo. [19] Jei visuma tebūtų vienas narys, kur beliktų kūnas? [20] Bet dabar narių daug, o kūnas vienas. [21] Akis negali pasakyti rankai: „Man tavęs nereikia" ar galva kojoms: „Man jūsų nereikia". [22] Priešingai, tariamai silpnesnieji kūno nariai yra kur kas reikalingesni. [23] Tuos kūno narius, kuriuos laikome mažiau garbingais, mes apsupame ypatinga pagarba, ir mūsų gėdingesnieji nariai gaubiami didesnio padorumo, [24] kurio neprivalo mūsų padorieji nariai. Taigi tvarkydamas kūną Dievas skyrė daugiau pagarbos tiems nariams, kurie jos stokojo, [25] kad kūne nebūtų susiskaldymo ir patys nariai rūpintųsi vieni kitais. [26] Todėl jei kenčia vienas narys, su juo kenčia ir visi nariai. Jei kuris narys pagerbiamas, su juo džiaugiasi visi nariai.

[27] Jūs esate Kristaus kūnas ir atskiri jo nariai; [28] ir Dievas kai kuriuos paskyrė Bažnyčioje, pirmiausia apaštalais, antra — pranašais, trečia — mokytojais; paskui eina stebuklų darymas, po to gydymo dovanos, pagalbos teikimas, vadovavimas, įvairių kalbų dovanos... [29] Argi visi apaštalai? ar visi pranašai? ar visi mokytojai? ar visi stebukladariai? [30] ar visi turi gydymo dovanų? ar visi kalba kalbomis? ar visi aiškintojai?

[31a] Taigi jūs siekite aukštesniųjų malonės dovanų!

13

HIMNAS MEILEI

[31b] Aš trokštu jums nurodyti dar prakilnesnį kelią:
[1] Jei kalbėčiau žmonių ir angelų kalbomis,
bet neturėčiau meilės,
aš tebūčiau
žvangantis varis ir skambantys cimbolai.
[2] Ir jei turėčiau pranašystės dovaną
ir pažinčiau visas paslaptis ir visą mokslą;
jei turėčiau visą tikėjimą, kad galėčiau net kalnus kilnoti,
tačiau neturėčiau meilės,
aš būčiau niekas.
[3] Ir jei išdalyčiau vargšams visa, ką turiu,
jeigu atiduočiau savo kūną sudeginti,

bet neturėčiau meilės,—
nieko nelaimėčiau.
[4] Meilė kantri, meilė maloninga, ji nepavydi;
meilė nesididžiuoja ir neišpuiksta.
[5] Ji nesielgia netinkamai, neieško savo naudos,
nepasiduoda piktumui, pamiršta, kas buvo bloga,
[6] nesidžiaugia neteisybe,
su džiaugsmu pritaria tiesai.
[7] Ji visa pakelia, visa tiki,
viskuo viliasi ir visa ištveria.
[8] Meilė niekada nesibaigia.

Išnyks pranašystės, paliaus kalbos, baigsis pažinimas. [9] Mūsų pažinimas dalinis ir mūsų pranašystės dalinės. [10] Kai ateis metas tobulumui, pasibaigs, kas netobula. [11] Kai buvau vaikas, kalbėjau kaip vaikas, mąsčiau kaip vaikas, protavau kaip vaikas; tapęs vyru, mečiau tai, kas vaikiška. [12] Dabar mes regime lyg veidrodyje, mįslingu pavidalu, o tuomet regėsime akis į akį. Dabar pažįstu iš dalies, o tuomet pažinsiu, kaip pats esu pažintas. [13] Taigi dabar pasilieka tikėjimas, viltis ir meilė — šis trejetas, bet didžiausia jame yra meilė.

14

CHARIZMŲ LAIPSNIAI

[1] Siekite meilės, taip pat rūpestingai ieškokite dvasinių dovanų, labiausiai pranašavimo. [2] Kas kalba kalbomis, ne žmonėms kalba, bet Dievui; juk niekas jo nesupranta, jis Dvasioje kalba paslaptingus dalykus. [3] O kas pranašauja, tas sako žmonėms pamokymus, paskatinimo bei paguodos žodžius. [4] Kas kalba kalbomis, pats save tobulina, o kas pranašauja — ugdo bažnyčią. [5] Aš norėčiau, kad jūs visi kalbėtumėte kalbomis, bet būtų geriau, jei pranašautumėte. Kas pranašauja, yra didesnis už tą, kuris kalba kalbomis, nebent pastarasis ir aiškintų ugdydamas bažnyčią.

[6] Broliai, jei aš imčiau ir ateičiau pas jus kalbėdamas kalbomis, kokia jums būtų nauda, jeigu jums neskelbčiau apreiškimo, mokslo, pranašystės ar pamokymo? [7] Taip pat jei negyvi instrumentai, skleidžiantys garsus, pavyzdžiui, fleita ar kanklės, neskambėtų skirtingai,

iš ko pažintume, kuo griežiama ar skambinama? [8] Ir jeigu trimitas duotų neaiškų garsą, kas rengtųsi į mūšį? [9] Tas pat ir su jumis. Jei kalbėdami kalbomis netarsite aiškių žodžių, kaipgi bus galima suprasti, ką sakote? Jūs kalbėsite vėjams! [10] Kas žino, kiek esama įvairių kalbų pasaulyje, tačiau nėra bereikšmės kalbos. [11] Tad jei aš nesuvoksiu kalbos reikšmės, būsiu kalbėtojui svetimšalis ir kalbėtojas man bus svetimšalis. [12] Taigi ir jūs, uoliai ieškantys Dvasios dovanų, siekite jų gausos bažnyčiai ugdyti.

[13] Todėl kas kalba kalbomis, tesimeldžia, kad galėtų ir aiškinti. [14] Jei meldžiuosi kalba, meldžiasi tik mano Dvasia, o protas lieka bevaisis. [15] Ką daryti? Aš melsiuosi dvasia ir melsiuosi protu; giedosiu dvasia ir giedosiu protu. [16] Jei tu šlovini dvasia, kaipgi tavo padėkos maldai pridurs „Amen" pašalinis, kuris nesupranta, ką tu kalbi? [17] Gal tu ir gražiai dėkoji, bet kitam iš to nėra naudos. [18] Dėkui Dievui, aš kalbu kalbomis daugiau už jus visus, [19] vis dėlto bendruomenės susirinkime verčiau ištarsiu penkis žodžius savo protu, kad pamokyčiau ir kitus, negu tūkstančius žodžių kalbomis.

PRAKTIŠKI NURODYMAI

[20] Broliai! Nebūkite vaikai išmanymu. Verčiau piktybe būkite kūdikiai, o išmanymu — subrendę žmonės. [21] Įstatyme parašyta: *Šitai tautai aš kalbėsiu svetimomis kalbomis, svetimųjų lūpomis, bet ir tuomet jie nepaklausys manęs,— sako Viešpats.*

[22] Vadinasi, kalbos yra ženklas ne tikintiems, bet netikintiems. O pranašystė skirta ne netikintiems, bet tikintiems. [23] Juk jei susirinktų visa bendruomenė ir visi imtų kalbėti kalbomis, ir įeitų pašaliniai ar netikintys,— argi jie nepasakytų, kad jūs išėję iš proto?

[24] Jeigu visi pranašautų ir įeitų koks pašalinis ar netikintis, jis būtų visų įspėtas ir visų apkaltintas. [25] Jo širdies slėpiniai taptų atverti, ir jis, *puolęs veidu žemėn, pašlovintų* Dievą ir išpažintų, jog *Dievas iš tiesų yra jumyse.*

[26] Tad kaip bus, broliai? Kai susirenkate, kiekvienas turi ar giedojimo dovaną, ar pamokymą, ar apreiškimą, ar kalbą, ar aiškinimą. Tegul viskas bus daroma ugdymui. [27] Jei kas gali kalbėti kalbomis, tekalba du, daugiausia trys, ir pakaitomis, o vienas tegul aiškina. [28] Jeigu nėra aiškintojo, tegul kalbėtojas bendruomenėje tyli ir tekalba tik sau ir Dievui. [29] Iš pranašų tegul kalba du ar trys, o kiti tegul ap-

svarsto. [30] Bet jei kitam sėdinčiam užeina apreiškimas, pirmesnysis tegul nutyla. [31] Juk jūs galite po vieną visi pranašauti, kad visi pasimokytų ir pasiragintų. [32] Pranašų dvasinės dovanos yra pranašams klusnios, [33] nes Dievas nėra sumaišties, bet santarvės Dievas.

Kaip visose šventųjų bendruomenėse, [34] moterys tegul susirinkimuose tyli; kalbėti joms neleidžiama, jos turi būti klusnios, kaip skelbia įstatymas. [35] Jeigu jos nori ko nors išmokti, tepasiklausia namie savo vyrų, nes moteriai negražu kalbėti bendruomenės susirinkime.

[36] Argi iš jūsų išėjo Dievo žodis? ar tik jus vienus pasiekė? [37] Jei kas tariasi esąs pranašas ar Dvasios įkvėptas žmogus, tas turi pripažinti, jog tai, ką jums rašau, yra Viešpaties įsakymas. [38] O jei kas šito nenori pripažinti, pats nebus pripažintas.

[39] Taigi, mano broliai, siekite pranašystės dovanos, tačiau nedrauskite kalbėti kalbomis. [40] Tiktai viskas tebūna daroma padoriai ir tvarkingai.

MIRUSIŲJŲ PRISIKĖLIMAS

15

PRISIKĖLIMO TIESA

[1] Broliai, aš aiškinu jums Evangeliją, kurią esu jums paskelbęs, kurią priėmėte, kurioje stovite [2] ir kuria būsite išgelbėti,— jeigu jos laikotės taip, kaip esu jums paskelbęs; antraip būtumėte veltui įtikėję.

[3] Pirmiausia aš jums perdaviau, ką esu gavęs, būtent:
Kristus numirė už mūsų nuodėmes,
kaip skelbė Raštai;
[4] jis buvo palaidotas ir buvo prikeltas trečiąją dieną,
kaip skelbė Raštai;
[5] jis pasirodė Kefui, paskui Dvylikai.

[6] Vėliau jis pasirodė iš karto daugiau nei penkiems šimtams brolių, kurių daugumas tebegyvena iki šiolei, o kai kurie yra užmigę. [7] Po to jis pasirodė Jokūbui, paskui visiems apaštalams. [8] O visų paskiausiai, lyg ne laiku gimusiam, jis pasirodė ir man.

[9] Juk aš esu mažiausias iš apaštalų, nevertas vadintis apaštalu, nes

esu persekiojęs Dievo Bažnyčią. [10] Bet Dievo malone esu, kas esu, ir jo man suteiktoji malonė neliko bergždžia. Aš daugiau už juos visus esu įdėjęs triūso, žinoma, ne aš, o su manimi esanti Dievo malonė. [11] Taigi ar aš, ar jie,— taip mes skelbiame ir taip jūs įtikėjote.

KRIKŠČIONIŲ TIKĖJIMO PAMATAS

[12] Skelbiama apie Kristų, kad jis buvo prikeltas iš numirusių, tad kaipgi kai kurie iš jūsų sako, jog nesą mirusiųjų prisikėlimo?! [13] Jeigu nėra mirusiųjų prisikėlimo, tai ir Kristus nebuvo prikeltas. [14] O jei Kristus nebuvo prikeltas, tai tuščias mūsų skelbimas ir tuščias jūsų tikėjimas. [15] Tuomet mes liekame melagingi Dievo liudytojai, nes liudijome Dievo akyse, kad jis prikėlęs Kristų, kurio jis nėra prikėlęs, jeigu mirusieji negali būti prikelti. [16] Juk jei mirusieji negali būti prikelti, tai ir Kristus nebuvo prikeltas. [17] O jei Kristus nebuvo prikeltas, tai jūsų tikėjimas tuščias ir jūs dar tebesate savo nuodėmėse. [18] Taip pat ir užmigusieji Kristuje yra žuvę. [19] Ir jei vien dėl šio gyvenimo dėjome savo viltis į Kristų, tai mes labiausiai apgailėtini iš visų žmonių.

[20] Bet dabar Kristus tikrai yra prikeltas iš numirusių, kaip užmigusiųjų pirmgimis.

MIRTIS NUGALĖTA

[21] Kaip per žmogų atsirado mirtis, taip per žmogų ir mirusiųjų prisikėlimas. [22] Kaip Adome visi miršta, taip Kristuje visi bus atgaivinti, [23] tačiau kiekvienas pagal savo eilę. Pirmasis bus Kristus, tada priklausantys Kristui jo atėjimo metu. [24] Paskui bus galas, kai jis perduos karalystę Dievui Tėvui, sunaikinęs visas valdžias, galybes ir pajėgas. [25] Jis gi turi karaliauti ir *paguldyti po* savo *kojomis* visus priešus. [26] Kaip paskutinis priešas bus sunaikinta mirtis. [27] Nes *jis visa pajungė ir paklojo jam po kojų*. Kai sakoma, jog visa pajungta, tai savaime suprantama, kad išskyrus tą, kuris jam visa pajungė. [28] Kai jam bus visa pajungta, tuomet ir pats Sūnus nusilenks tam, kuris buvo viską jam pajungęs, kad Dievas būtų viskas visame kame.

PRISIKĖLIMO VILTIS

[29] Antra vertus, ką tikisi laimėti tie, kurie krikštijasi vietoj mirusiųjų? Jei iš viso mirusieji nebus prikelti, tai kam gi jie krikštijasi už

juos? [30] O kodėl ir mes kas valandą nevengiame pavojų? [31] Prisiekiu savo pasididžiavimu — jumis, broliai mūsų Viešpatyje Jėzuje Kristuje, jog aš kasdien mirštu! [32] Jei aš grynai kaip žmogus kovojau Efeze su laukiniais žvėrimis, tai kokia man iš to nauda? Jeigu mirusieji nebus prikelti, tai *valgykime ir gerkime, nes rytoj mirsime*. [33] Neapsirikite: „Blogos draugijos gadina gerus papročius!" [34] Pabuskite, kaip dera, iš apsvaigimo ir nebedarykite nuodėmių! Jūsų gėdai pasakysiu, kad kai kurie iš jūsų visiškai nepažįsta Dievo.

KAIP PRISIKELS MIRUSIEJI?

[35] Gal kas paklaus: „Kaip bus prikelti mirusieji? Su kokiu kūnu jie pasirodys?" [36] Neišmanėli! Ką tu pasėji, neatgimsta, jei prieš tai nenumiršta. [37] Kad ir ką sėji, tu sėji ne būsimąjį kūną, bet pliką grūdą, sakysime, kviečių ar kitokių javų. [38] Tuo tarpu Dievas duoda jam kūną, kokio panorėjęs, ir kiekvienai sėklai savišką kūną.

[39] Kūnai nevienodi. Žmogaus kūnas vienoks, gyvulių kitoks, dar kitoks kūnas paukščių ir vėl kitoks žuvų. [40] Taip pat yra dangaus kūnų spindesys, kitoks žemės kūnų. [41] Vienoks saulės švytėjimas, kitoks mėnulio blizgesys ir dar kitoks žvaigždžių žėrėjimas. Net ir žvaigždė nuo žvaigždės skiriasi spindėjimu.

[42] Toks mirusiųjų prisikėlimas. Sėjamas gendantis kūnas, keliasi negendantis. [43] Sėjamas prastas, keliasi garbingas. Sėjamas silpnas, keliasi galingas. [44] Sėjamas juslinis kūnas, keliasi dvasinis kūnas. Jeigu esama juslinio kūno, tai esama ir dvasinio. [45] Taip ir parašyta: Pirmasis *žmogus* Adomas *tapo gyva būtybe*; paskutinis Adomas tapo gyvybę teikiančia dvasia. [46] Ne dvasinis esti pirmiau, bet juslinis, ir tik paskui dvasinis. [47] Pirmasis žmogus yra iš žemės, žemiškas; antrasis žmogus iš dangaus. [48] Koks žemiškasis, tokie ir žemiškieji, o koks dangiškasis, tokie ir dangiškieji. [49] Ir kaip nešiojome žemiškojo atvaizdą, taip nešiosime ir dangiškojo paveikslą.

[50] Bet aš jums, broliai, tvirtinu: kūnas ir kraujas nepaveldės Dievo karalystės, ir kas genda, nepaveldės to, kas negenda.

[51] Štai aš jums atskleidžiu paslaptį: nors mes ne visi užmigsime, bet visi būsime pakeisti,— [52] staiga, viena akimirka, gaudžiant paskutiniam trimitui. Trimitas nuaidės, ir mirusieji bus prikelti jau negendantys, ir mes būsime pakeisti. [53] Juk reikia, kad šis gendantis [kūnas] apsivilktų negendamybe, šis marus [kūnas] apsivilktų nemarybe.

DŽIŪGAVIMAS DĖL MIRTIES PRALAIMĖJIMO

54 Kada šis gendantis [kūnas] apsivilks negendamybe ir šis marus [kūnas] apsivilks nemarybe, tuomet išsipildys užrašytas žodis:

Pergalė sunaikino mirtį!
55 *Kurgi, mirtie, tavoji pergalė?*
Kurgi, mirtie, tavasis geluonis?!

56 Mirties geluonis yra nuodėmė, o nuodėmės jėga — įstatymas.
57 Bet dėkui Dievui, kuris duoda mums pergalę per mūsų Viešpatį Jėzų Kristų.
58 Tad, mano mylimieji broliai, būkite tvirti ir nepajudinami, vis uoliau dirbkite Viešpaties darbą ir žinokite, kad jūsų triūsas ne veltui Viešpatyje.

LAIŠKO PABAIGA

16

RINKLIAVOS REIKALAI

1 Su rinkliava šventiesiems padarykite taip, kaip aš esu nurodęs Galatijos bažnyčioms. 2 Kas pirmąją savaitės dieną kiekvienas iš jūsų teatideda sutaupęs kiek galėdamas, kad rinkliavos neprasidėtų tiktai man atvykus. 3 Atvykęs aš pasiųsiu į Jeruzalę žmones, kuriuos jūs nutarsite esant tinkamus, kad jie su lydimaisiais raštais nugabentų jūsų meilės dovaną. 4 Jei pasirodytų reikalinga ir man keliauti, tai jie vyks kartu su manimi.

NURODYMAI IR SVEIKINIMAI

5 Aš atvyksiu pas jus perėjęs Makedoniją. Mat per Makedoniją aš tik eisiu, 6 o pas jus, galimas daiktas, pabūsiu arba ir peržiemosiu, kad jūs mane palydėtumėte, kai vyksiu toliau. 7 Aš nenoriu dabar su jumis susitikti prabėgomis. Tikiuosi, jei Viešpats leis, kurį laiką pasilikti pas jus. 8 Efeze aš prabūsiu iki Sekminių. 9 Mat yra man atsivėrusios plačios durys darbui, bet ir priešininkų daug.

[10] Jeigu atvyks Timotiejus, žiūrėkite, kad jis gyventų pas jus be baimės, nes jis dirba Viešpaties darbą kaip ir aš. [11] Taigi tegul niekas jo neniekina. Išlydėkite jį su ramybe, kad atvyktų pas mane, nes laukiu jo su broliais. [12] Brolį Apolą aš labai raginau keliauti su broliais pas jus, bet jis niekaip nenori šiuo metu. Jis atvyks radęs tinkamą laiką.

[13] Budėkite, tvirtai laikykitės tikėjimo, elkitės vyriškai, būkite stiprūs! [14] Viską darykite su meile.

[15] Broliai, jūs pažįstate Stepono namus ir žinote, kad jie yra Achajos pirmatikiai, pasiaukoję tarnauti šventiesiems. [16] Aš prašau, kad ir jūs būtumėte paklusnūs tokiems žmonėms ir visiems, kurie su jais dirba ir triūsia.

[17] Aš džiaugiuosi Stepono, Fortūnato ir Achaiko apsilankymu. Jie man atstojo jus, [18] atgaivino mano ir jūsų dvasią. Branginkite tokius žmones!

[19] Jus sveikina Azijos bažnyčios. Karštai sveikina Viešpatyje Akvilas ir Priska kartu su bendruomene, kuri renkasi jų namuose. [20] Jus sveikina visi broliai. Pasveikinkite vieni kitus šventu pabučiavimu.

[21] Sveikinu jus savo, Pauliaus, ranka. [22] Jei kas nemyli Viešpaties, tebūnie prakeiktas! Maranata! [23] Viešpaties Jėzaus malonė tebūnie su jumis! [24] Mano meilė jums visiems Kristuje Jėzuje!

ANTRASIS LAIŠKAS KORINTIEČIAMS

LAIŠKO ĮŽANGA

1

PASVEIKINIMAS

[1] Paulius, Dievo valia Kristaus Jėzaus apaštalas, ir brolis Timotiejus — Dievo bažnyčiai Korinte ir visiems šventiesiems, gyvenantiems visoje Achajoje. [2] Malonė jums ir ramybė nuo Dievo, mūsų Tėvo, ir Viešpaties Jėzaus Kristaus!

[3] Tebūnie pašlovintas Dievas, mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus Tėvas, gailestingumo Tėvas ir visokios paguodos Dievas, [4] kuris guodžia mus kiekviename sielvarte, kad ir mes galėtume paguosti bet kokio sielvarto ištiktuosius ta paguoda, kurią gauname iš Dievo. [5] Kaip mums gausiai tenka Kristaus kentėjimų, taip per Kristų mes kupini ir paguodos. [6] Jei kenčiame priespaudą, tai jūsų paguodai ir išganymui; jei esame guodžiami, tai jūsų paguodai, kuri įdiegia jums ištvermę pakęsti tokius pačius kentėjimus, kokius mes kenčiame. [7] Ir mūsų viltis jumis tvirta, nes mes žinome, kad būdami kentėjimų draugai jūs būsite ir paguodos bendrai.

PASIGUODIMAS

[8] Mes norime, kad jūs, broliai, sužinotumėte apie Azijoje mus ištikusią negandą, kuri baisiai mus prislėgė tiek viršydama mūsų jėgas, jog nebesitikėjome išliksią gyvi. [9] Mes ir patys širdies gilumoje buvome ištarę sau mirties sprendimą, todėl nebepasitikėjome savimi, o tik Dievu, kuris prikelia mirusius. [10] Tai jis mus išgelbėjo iš mirties nasrų ir tebegelbi. Jame mūsų viltys, jog jis ir toliau gelbės [11] prisidedant jums maldomis už mus, kad už daugelio mums išmelstą malonę daugelis mūsų vardu dėkotų.

APAŠTALO DARBAI IR VARGAI

KODĖL PASIKEITĖ KELIONĖS PLANAI

[12] Galime pasigirti savo sąžinės liudijimu, jog visur žmonėse, o ypač pas jus, mes vadovavomės iš Dievo einančiu šventumu bei nuoširdumu — ir ne kūniška išmintimi, bet Dievo malone. [13] Mes nerašome jums nieko kita, kaip tik tai, ką jūs perskaitote ir suprantate. Turiu vilties, kad suprasite iki galo, [14] kaip iš dalies jau supratote, kad mūsų Viešpaties Jėzaus dieną mes būsime jūsų pasididžiavimas, lygiai kaip ir jūs — mūsų.

[15] Tokio pasitikėjimo kupinas, ir kad jūs pakartotinai gautumėte malonę, aš ketinau pirmiausia atvykti pas jus [16] ir pro jus keliauti į Makedoniją, o iš Makedonijos vėl grįžti pas jus, kad jūs mane išlydėtumėte į Judėją. [17] Argi taip manydamas aš elgiausi lengvabūdiškai? O gal mano sumanymai buvo grynai žmogiški? Gal mano „taip, taip" kartu reiškė ir „ne, ne"? [18] Kaip Dievas mato, jums duotas mūsų žodis nebuvo kartu „taip" ir „ne". [19] Juk Dievo Sūnus Kristus Jėzus, kurį jums paskelbėme aš, Silvanas ir Timotiejus, anaiptol nebuvo ir „taip", ir „ne", bet jame buvo tik „taip". [20] Kiek tik yra Dievo pažadų, jie yra jame „taip". Todėl per jį skamba ir mūsų „Amen" Dievo garbei. [21] Juk Dievas mus ir jus sutvirtino ir patepė Kristui; [22] jis pažymėjo mus savo antspaudu ir siuntė į mūsų širdis Dvasios laidą.

[23] Šaukiuosi Dievą liudytoju,— kaip mane gyvą regite,— kad neatvykau į Korintą tik jūsų gailėdamas. [24] Mes juk nesame jūsų tikėjimo viešpačiai, bet tik jūsų džiaugsmo talkininkai, nes tikėjime jūs stovite tvirtai.

2

[1] Aš nusprendžiau savo širdyje nebevykti pas jus dar kartą su liūdesiu. [2] O jei aš pats jus liūdinu, tai kas gi mane pralinksmins, jeigu ne mano nuliūdintasis? [3] Aš esu tai parašęs, kad atvykęs neturėčiau liūdėti dėl tų, kuriais derėtų džiaugtis. Juk tikiu jumis visais, kad mano džiaugsmas yra ir visų jūsų džiaugsmas. [4] Aš gi jums esu rašęs iš didelio sielvarto ir širdies suspaudimo, su gausiomis ašaromis, ne tam, kad pastūmėčiau jus į nusiminimą, bet kad pažintumėte meilę, kurios pertekusi jums mano širdis.

[5] Jeigu kas nuliūdino, tai ne mane, bet — kad neperdėčiau — bent iš dalies nuliūdino jus visus. [6] Tokiam pakanka daugumos paskirtosios bausmės. [7] Net, atvirkščiai, jūs turėtumėte jam atleisti ir jį paguosti, kad pernelyg didelis nusiminimas jo nepražudytų. [8] Todėl aš prašau jus parodyti jam meilę. [9] Tam jums ir parašiau, kad patirčiau, ar jūs visais atžvilgiais esate klusnūs. [10] O kam jūs dovanojote, tam dovanojau ir aš; nes jei kam dovanojau, tai padariau dėl jūsų Kristaus akivaizdoje, [11] kad nebūtume šėtono apgauti. Mes juk žinome jo kėslus.

KELIONĖ Į MAKEDONIJĄ. MINTYS APIE APAŠTALO TARNYSTĘ

[12] Kai atvykau į Troadą skelbti Kristaus Evangelijos, Viešpats buvo man pravėręs duris, [13] bet aš neturėjau Dvasios ramybės, kadangi nesutikau ten savo brolio Tito; tad atsisveikinęs iškeliavau į Makedoniją.

[14] Dėkui Dievui, kuris mus visuomet veda Kristaus pergalės eisenoje ir per mus visur skleidžia mielą savo pažinimo kvapą. [15] Juk mes esame Kristaus aukos kvapsnis Dievui tarp einančių į išganymą ir žengiančių į pražūtį. [16] Vieniems mirties kvapsnis, nešanti mirtį, kitiems gyvenimo kvapsnis, vedanti į gyvenimą. O kas gi tinkamas šiam uždaviniui? [17] Mes neprekiaujame, kaip daugelis, Dievo žodžiu, bet jį skelbiame Kristuje iš tikros širdies, Dievo įkvėpti, Dievo akivaizdoje.

3

[1] Ar pradėsime iš naujo save jums pristatinėti? Gal reikia, kaip kai kuriems, lydimųjų laiškų į jus ar nuo jūsų? [2] Ne, nes jūs patys esate mūsų laiškas, įrašytas mūsų širdyse, visų žmonių suprantamas ir skaitomas. [3] Jūs pasirodėte esą Kristaus laiškas, kurį mes, patarnaudami jums, surašėme ne rašalu, bet gyvojo Dievo Dvasia, ne akmens plokštėse, bet gyvų širdžių plokštėse.

APAŠTALAI IR MOZĖ

[4] Tokį pasitikėjimą Dievu mes turime Kristaus dėka. [5] Ir ne todėl, kad būtume savaime tinkami ką nors sumanyti tarytum iš savęs, bet

mūsų tinkamumas iš Dievo, [6] kuris padarė mus tinkamus būti tarnais Naujosios Sandoros — ne raidės, bet Dvasios, nes raidė užmuša, o Dvasia teikia gyvybę. [7] Jeigu tarnavimas mirčiai, iškaltas raidėmis akmenyse, buvo toks garbingas, kad Izraelio vaikai negalėjo pažvelgti Mozei į veidą dėl jo švytėjimo, kuris turėjo išblėsti, [8] tai nepalyginti didesne garbe bus apgaubtas tarnavimas Dvasiai. [9] Jeigu pasmerkimo tarnystė tokia garbinga, tai teisumo tarnystė dar garbingesnė. [10] Tenykštis garbingumas visai nebegarbingas, palygintas su viską nustelbiančia garbe. [11] Ir jeigu laikinas dalykas spindėjo garbe, tai kur kas garbingesnis nelaikinas.

[12] Taigi, turėdami tokią viltį, mes viską dėstome atvirai, [13] ne kaip Mozė, kuris ant veido užsileisdavo gaubtuvą, kad Izraelio vaikai nepamatytų jo laikino spindesio pabaigos. [14] Deja, jų protai atbuko. Iki šios dienos jų akis dengia tas pats gaubtuvas, kai skaito Senąjį Įstatymą, ir jis lieka nenudengtas, nes jį nuimti tegali Kristus. [15] Taip, iki šios dienos, kada tik skaitomas Mozė, gaubtuvas tebedengia jų širdį. [16] Bet vos tik žmogus atsigręžia į Viešpatį, gaubtuvas nukrinta. [17] Viešpats yra Dvasia. O kur Viešpaties Dvasia, ten ir laisvė. [18] Mes visi, atidengtu veidu Viešpaties šlovę atspindėdami, daromės panašūs į jo atvaizdą, ir Viešpaties Dvasios veikimu vis didėja mūsų garbingumas.

4

[1] Štai kodėl, iš Dievo gailestingumo turėdami šią tarnystę, nenuleidžiame rankų. [2] Atvirkščiai, mes susilaikome nuo gėdingų darbų, nesileidžiame į gudravimus ir neklastojame Dievo žodžio, bet atviru tiesos skelbimu prisistatome kiekvieno žmogaus sąžinei Dievo akivaizdoje. [3] Jeigu mūsų Evangelija tebėra paslėpta, tai ji paslėpta vien tik einantiems į pražūtį, [4] netikintiesiems, kuriems šio pasaulio dievaitis apakino protus, kad jie neišvystų Kristaus šlovės — Evangelijos šviesos; ogi Kristus yra Dievo atvaizdas. [5] Mes ne save pačius skelbiame, bet Kristų Jėzų kaip Viešpatį, save telaikydami jūsų tarnais dėl Jėzaus. [6] Pats Dievas, kuris yra taręs: *Iš tamsos tenušvinta šviesa!*, sušvito mūsų širdyse, kad pažintume Dievo šlovę, spindinčią Kristaus veide.

APAŠTALO VARGAI

[7] Deja, šitą lobį mes nešiojamės moliniuose induose, kad būtų aišku, jog ta galybės gausa plaukia ne iš mūsų, bet iš Dievo. [8] Mes visaip slegiami, bet nesugniuždyti; mes svyruojame, bet neprarandame vilties. [9] Mes persekiojami, bet neapleisti; mes parblokšti, bet nežuvę. [10] Mes visuomet nešiojame savo kūne Jėzaus merdėjimą, kad ir Jėzaus gyvybė apsireikštų mūsų kūne. [11] Mums, gyviesiems, dėl Jėzaus nuolat gresia mirtis, kad Jėzaus gyvybė pasirodytų mūsų mirtingame kūne. [12] Šitaip mumyse veikia mirtis, o jumyse gyvybė.

[13] Mes turime tą pačią tikėjimo dvasią, apie kurią parašyta: *Aš įtikėjau, todėl prakalbėjau*. Taigi mes tikime ir todėl kalbame [14] žinodami, kad tasai, kuris prikėlė Viešpatį Jėzų, taip pat ir mus prikels su Jėzumi ir pastatys kartu su jumis. [15] O visa tai — dėl jūsų, kad malonė apimtų daugelį ir pagausintų dėkojimą Dievo garbei.

APAŠTALO VILTYS

[16] Todėl ir nenuleidžiame rankų. Atvirkščiai: jei mūsų išorinis žmogus vis nyksta, tai vidinis diena iš dienos atsinaujina. [17] O lengvas dabartinis mūsų vargas ruošia mums neapsakomą, visa pranokstančią amžinąją garbę. [18] Mes gi nežiūrime to, kas regima, bet kas neregima, nes regimieji dalykai laikini, o neregimieji amžini.

5

[1] Mes žinome, kad mūsų žemiškosios padangtės būstui suirus mūsų laukia Dievo pastatas, ne rankomis statyti amžinieji namai danguje. [2] Todėl mes dūsaujame trokšdami ant viršaus apsivilkti savo buveinę iš dangaus, [3] jei turime būti rasti apsirengę, ne nuogi. [4] O kol gyvename šioje padangtėje, dūsaujame prislėgti, norėdami ne nenusirengti, bet verčiau apsirengti, kad tai, kas maru, būtų gyvenimo praryta. [5] Dievas mus tam ruošia suteikdamas Dvasią kaip laidą.

[6] Todėl mes visuomet gerai nusiteikę, nors žinome, kad kolei gyvename kūne, esame svetur, toli nuo Viešpaties. [7] Mes čia gyvename tikėjimu, o ne regėjimu. [8] Vis dėlto esame gerai nusiteikę ir pasiruošę palikti kūno būstinę ir įsikurti pas Viešpatį. [9] Štai kodėl ar būdami

namie, ar svetur, mes laikome sau garbe jam patikti. [10] Juk mums visiems reikės stoti prieš Kristaus teismo krasę, kad kiekvienas atsiimtų, ką jis, gyvendamas kūne, yra daręs — gera ar bloga.

APAŠTALO UŽDAVINIAI

[11] Taigi žinodami, kas yra bijoti Viešpaties, mes stengiamės įtikinti žmones. Dievui mes atviri, ir tikiuosi, jog esame atviri ir jūsų sąžinėms. [12] Nenorime jums iš naujo prisistatinėti, bet duodame progą pasigirti mumis, kad turėtumėte ką sakyti žmonėms, besigiriantiems savo išore, ne širdimi. [13] Jei mes persistengiame — tai Dievui; jei esame nuosaikūs — tai dėl jūsų. [14] Kristaus meilė valdo mus, įsitikinusius, kad jei vienas mirė už visus, tai ir visi yra mirę. [15] Jis yra miręs už visus, kad gyvieji nebe sau gyventų, bet tam, kuris už juos numirė ir buvo prikeltas.

[16] Todėl nuo šiol mes nebenorime nė vieno pažinti kūno požiūriu. Jei mes ir buvome pažinę Kristų kūno požiūriu, tai dabar mes taip jo nebepažįstame.

[17] Taigi kas yra Kristuje, tas yra naujas kūrinys. Kas buvo sena — praėjo, štai atsirado nauja. [18] O visa tai iš Dievo, kuris mus per Kristų sutaikino su savimi ir davė mums sutaikinimo tarnystę. [19] Juk tai Dievas Kristuje sutaikino su savimi pasaulį, nebeįskaito žmonėms nusikaltimų ir patikėjo mums sutaikinimo žinią. [20] Taigi Kristaus vietoj einame pasiuntinių pareigas, tarsi pats Dievas ragintų per mus. Kristaus vardu maldaujame: „Susitaikinkite su Dievu!“ [21] Tą, kuris nepažino nuodėmės, jis dėl mūsų pavertė nuodėme, kad mes jame taptume Dievo teisumu.

6

APAŠTALO TARNYSTĖ NEPEIKTINA

[1] Kaip Dievo bendradarbiai, norime jus įspėti: neimkite Dievo malonės veltui! [2] Jis sako:

Aš išklausiau tave priimtinu metu,
aš tau pagelbėjau išganymo dieną.

Štai dabar palankus metas, štai dabar išganymo diena! [3] Mes niekam jokiu atžvilgiu neduodame akstino nupulti, kad mūsų tarnystė nebūtų peiktina. [4] Priešingai: visa kuo mes pasirodome Dievo tarnai, didžiai kantrūs sielvartuose, negandose, suspaudimuose, [5] plakimuose, kalėjimuose, sąmyšiuose, sunkiuose darbuose, budėjimuose, badavimuose; [6] pasirodome tyrumu, išmintimi, pakantumu, gerumu, Šventąja Dvasia, neveidmaininga meile, [7] tiesos žodžiu, Dievo jėga, teisumo ginklais iš dešinės ir iš kairės; [8] gerbiami ir žeminami, šmeižiami ir giriami, laikomi apgavikais ir teisiais, [9] nepažįstamais ir žinomais; kai mirštame — ir štai vėl gyvuojame, kai esame baudžiami — ir nenužudomi, [10] kai liūdime — ir visą laiką esame linksmi, kai būdami beturčiai praturtiname daugelį, kai nieko neturime — ir viską turime.

APAŠTALO NUOŠIRDUMAS IR ĮSPĖJIMAI

[11] Mūsų lūpos atvirai jums prabilo, korintiečiai, mūsų širdis jums erdvi tapo. [12] Mumyse jums ne per ankšta; ankšta jūsų pačių širdyse. [13] Tad atsimokėkite tuo pačiu,— kalbu kaip vaikams,— ir praplėskite savo širdis!

[14] Nevilkite svetimo jungo su netikinčiaisiais. Kas gi bendra tarp teisumo ir nuodėmės? Arba kas bendra tarp šviesos ir tamsos? [15] Kaipgi galima gretinti Kristų su Beliaru arba tikintį su netikinčiu? [16] Ir kaip suderinti Dievo šventovę su stabais? Juk mes esame gyvojo Dievo šventovė, kaip Dievo pasakyta:

Aš apsigyvensiu tarp jų ir ten vaikštinėsiu;
aš būsiu jų Dievas,
o jie bus manoji tauta.

[17] Todėl:

Išeikite iš jų
ir atsiskirkite,— sako Viešpats,—
ir nelieskite netyrų daiktų.
Tuomet aš jus priimsiu
[18] *ir būsiu jums tėvas,*
o jūs būsite man sūnūs ir dukterys,—
taip sako visagalis Viešpats.

7

[1] Taigi, mylimieji, turėdami tokius pažadus, apsivalykime nuo visų kūno ir dvasios dėmių, su Dievo baime siekdami šventumo.

[2] Atverkite mums savo širdis! Juk mes nė vienam nepadarėme skriaudos, nė vieno nesužlugdėme, nė vieno neapgavome. [3] Sakau tai ne norėdamas jus smerkti. Juk jau sakiau, jog esate mūsų širdyje, kad kartu mirtume ir kartu gyventume. [4] Aš labai pasitikiu jumis, labai jumis didžiuojuosi. Aš kupinas paguodos ir džiaugsmo visuose mūsų sielvartuose.

PAULIUS MAKEDONIJOJE. TITO ATVYKIMAS

[5] Kai atvykome į Makedoniją, mūsų kūnui neteko patirti nė kiek ramybės; mes buvome visokeriopai varginami: iš lauko kovos, iš vidaus baimė. [6] Bet Dievas, nuolankiųjų guodėjas, palinksmino mus Tito atvykimu. [7] Ir ne vien jo atvykimu, bet ir ta paguoda, kurią jis buvo patyręs iš jūsų. Jis pranešė mums apie jūsų ilgesį, dejones, jūsų rūpinimąsi manimi ir tuo dar labiau mane nudžiugino. [8] Jeigu aš ir buvau nuliūdinęs jus laišku, tai šito nesigailiu. Jei aš ir apgailestavau,— juk anas laiškas, matyti, kuriam laikui jus buvo nuliūdinęs,— [9] tai dabar džiaugiuosi, žinoma, ne todėl, kad jums teko nuliūsti, bet kad nuliūdimas atvedė jus į atgailą. Jūs buvote nuliūdę pagal Dievo valią, taigi iš mūsų pusės nebuvo jums jokios skriaudos. [10] Mat liūdesys pagal Dievo valią per atgailą atveda į išgelbėjimą, ir to netenka gailėtis; o šio pasaulio liūdesys veda į mirtį. [11] Ir štai kaip tik tas nuliūdimas pagal Dievo valią kokį pažadino jums susirūpinimą, kokį teisinimąsi, apmaudą, baimę, ilgesį, uolumą ir bausmę! Jūs visais atžvilgiais pasirodėte nesusitepę anuo nusikaltimu. [12] Taigi jeigu jums parašiau, tai ne dėl įžeidėjo ir ne dėl įžeistojo, bet kad jumyse išryškėtų, kaip rūpinatės manimi Dievo akivaizdoje. [13] Tai mus ir paguodė.

Mes ne tik paguosti, dar labiau mes nudžiugę dėl Tito džiaugsmo, nes jo dvasia buvo jūsų visų atgaivinta. [14] Nelikau sugėdintas, kad jam buvau pasigyręs jumis, bet kaip visa jums teisingai kalbėjome, taip ir mūsų pasigyrimas Titui pasirodė teisingas. [15] Jo paties širdis dar labiau prisirišusi prie jūsų, nes jis prisimena, kokie visi buvote klusnūs, kaip priėmėte jį su baime ir pagarba. [16] Aš tik džiaugiuosi, kad visais atžvilgiais galiu jumis pasikliauti.

ŠELPIMO ORGANIZAVIMAS

8

DOSNUMO MOTYVAI

[1] Pranešame jums, broliai, apie Dievo malonę, suteiktą Makedonijos bažnyčioms. [2] Nors ir dideli vargai jas bandė, jos pasirodė kupinos džiaugsmo ir jų baisus neturtas išsiliejo dosnumo turtais. [3] Aš liudiju, kad jie pagal išgales ir virš išgalių, savo noru, [4] prašyte prašė mus malonės leisti jiems prisidėti prie šventųjų šalpos. [5] Jie net pranoko mūsų viltis ir Dievo valia aukojo patys save, pirmiausia Viešpačiui, paskui — mums. [6] Štai kodėl mes paprašėme Titą, kad pas jus tą gerą darbą pradėjęs jį ir pabaigtų. [7] Tad būdami visa ko pertekę: tikėjimo, žodžio, pažinimo, visokeriopo uolumo ir mūsų meilės — pasirodykite pertekę ir dosnumo. [8] Aš tai sakau ne liepdamas, bet norėdamas kitų uolumo mastu patikrinti ir jūsų meilės nuoširdumą. [9] Jūs gi pažįstate mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus malonę ir žinote, jog jis, būdamas turtingas, dėl jūsų tapo vargdieniu, kad jūs taptumėte turtingi per jo neturtą. [10] Aš duodu patarimą, nes tai naudinga jums, kurie pernai pirmieji pradėjote ne tik veikti, bet ir trokšti. [11] Dabar pagal išgales pabaikite tai daryti, kad kaip gyvi troškote, taip ir baigtumėte. [12] Kai esama tikro troškimo, girtinas, kas duoda kiek gali, o ne kiek negali. [13] Niekas nereikalauja, kad kitiems tektų lengvatos, o jums naštos, bet kad būtų lygybė. [14] Šiuo metu jūsų perteklius tepapildo jų nepriteklių, kad vėliau jų perteklius atlygintų jūsų nepriteklių ir būtų lygybė, [15] kaip parašyta: *Kas daug surinko, neturėjo perteklio, o kas mažai — nekentėjo nepritekliaus.*

PAULIAUS PASIUNTINIAI

[16] Dėkui Dievui, pažadinusiam Tito širdyje tokį uolumą jūsų atžvilgiu. [17] Jis ne tik paklausė mano raginimo, bet būdamas labai uolus savo noru leidžiasi keliauti pas jus. [18] Kartu su juo siunčiame brolį, pagarsėjusį Evangelijos skelbimu visose bažnyčiose. [19] Jis netgi yra bažnyčių paskirtas mano kelionių palydovu šiam šalpos darbui, kurį atliekame paties Viešpaties garbei ir su užsidegimu, [20] sergėdamiesi, kad kas nors neimtų mūsų įtarinėti dėl tokių gausių aukų, pavestų mums tvarkyti. [21] Mes juk rūpinamės geru vardu ne tik Viešpaties,

bet ir žmonių akyse. [22] Taigi su jais pasiuntėme savo brolį, kurio uolumą daugel kartų įvairiopai esame patikrinę ir kuris dabar yra dar uolesnis, labai jumis pasitikėdamas. [23] Titas — tai mano bičiulis ir bendradarbis tarp jūsų, o tie mūsų broliai — tai bažnyčių pasiuntiniai, Kristaus šlovė. [24] Todėl visų bažnyčių akyse įrodykite savo meilę ir kad mes ne veltui jumis didžiuojamės.

9

PRAKTIŠKI NURODYMAI

[1] Tiesą sakant, nebereikia daugiau rašyti jums apie paramą šventiesiems: [2] aš juk žinau jūsų pasiryžimą ir giriuosi jumis makedoniečiams, sakydamas, jog Achaja pasiruošusi nuo pernai. Ir jūsų uolumas yra daugelį paskatinęs. [3] O brolius siunčiu tam, kad mano pasigyrimas jumis nepasirodytų šituo atveju tuščias ir kad jūs, kaip esu sakęs, būtumėte pasirengę. [4] Jei kartais makedoniečiai atvyktų kartu su manimi, kad neužkluptų jūsų nepasiruošusių,— ir netektų dėl tokio įsitikėjimo raudonuoti mums, nekalbant apie jus. [5] Todėl aš maniau esant reikalinga paprašyti brolius anksčiau nuvykti pas jus ir pasirūpinti, kad žadėtoji dovana būtų paruošta ir kad ji liudytų jūsų dosnumą, ne šykštumą. [6] Argi ne taip: *Kas šykščiai sėja, šykščiai ir pjaus, o kas dosniai sėja, dosniai ir pjaus.*

PAGALBOS VAISIAI

[7] Kiekvienas tegul aukoja, kaip yra širdyje nutaręs, ne gailėdamas ar tarsi verčiamas, nes *Dievas myli linksmą davėją.* [8] O Dievas gali jus apipilti tūleriopomis malonėmis, kad visuomet ir visais atžvilgiais būtumėte aprūpinti ir galėtumėte dosniai imtis bet kokio gero darbo, [9] kaip parašyta:

Jis pažėrė, padalijo vargdieniams;
jo teisumas amžiais išlieka.

[10] Tasai, kuris parūpina sėklos sėjėjui ir duonos valgytojui, parūpins jums sėklos, padaugins ją ir padės subręsti jūsų geradarybės vaisiams. [11] Jūs tapsite visokeriopai pasiturintys ir galėsite būti dosnūs,

kad mes turėtume už ką dėkoti Dievui. [12] Šis paslaugus tarnavimas ne tik pagelbės šventiesiems skurde, bet ir paskatins gausias padėkos maldas Dievui. [13] Patyrę tokias paslaugas, jie šlovins Dievą už jūsų klusnų tikėjimą Kristaus Evangelija ir už brolišką dosnumą jiems ir visiems kitiems. [14] Jie melsis už jus ir ilgėsis jūsų dėlei visa pranokstančios Dievo malonės jumyse. [15] Dėkui Dievui už jo neapsakomą dovaną!

APAŠTALO APSIGYNIMAS

10

ATSAKYMAS KALTINANTIEMS SILPNUMU

[1] Aš pats, Paulius, jus maldauju dėl Kristaus romumo ir švelnumo — aš, kuris „akyse su jumis esu toks nusižeminęs, o už akių taip smarkauju prieš jus". [2] Aš jus prašau, kad atvykęs neturėčiau pasirodyti smarkuoliu, pasiryžusiu griežtai sudrausti kai kuriuos, manančius, jog mes vadovaujamės kūno sumetimais. [3] Vis dėlto, gyvendami kūne, mes kovojame ne kūniškai. [4] Mūsų kovos ginklai ne kūniški, bet turi Dievo galybę griauti tvirtoves. Jais nugalime gudravimus [5] ir bet kokią puikybę, kuri sukyla prieš Dievo pažinimą. Jais paimame nelaisvėn kiekvieną protą, kad paklustų Kristui, [6] ir esame pasirengę nubausti kiekvieną neklusnumą, kai tik jūsų klusnumas taps tobulas.

[7] Tik pažvelkite, kas jums po akių! Jei kas tariasi esąs Kristaus, tegul kartkartėmis pamąsto širdyje: kaip jis Kristaus, taip ir mes. [8] O jei panorėčiau daugiau pasigirti ta galia, kurią Viešpats mums suteikė jūsų ugdymui, ne griovimui, tai nebūtų man gėdos. [9] Beje, nenorėčiau pasirodyti bauginąs jus laiškais. [10] Nes „laiškai,— sako,— yra svarūs ir griežti, bet jo kūno išvaizda menka ir iškalba prasta". [11] Kas taip sako, tegul įsidėmi, jog kokie esame iš tolo ir laiško žodžiais, tokie esame ir vietoje darbais.

ATSAKYMAS KALTINANTIEMS PAGYRŪNIŠKUMU

[12] Mes nedrįstame savęs gretinti ar lyginti su kai kuriais žmonėmis, kurie patys save aukština. Juk jie, matuodami save pagal save pačius ir lygindami save su savimi, elgiasi neišmintingai. [13] Nesame linkę girtis be krašto, o tik iki tų ribų, kurias mums Dievas užbrėžė ir kurios siekia lig pat jūsų. [14] Ir mes nepersistiebiame,— taip būtų, jei nebūtume jūsų,— nes juk Kristaus Evangelija jus pasiekėme. [15] Mes be krašto nesigiriame svetimo darbo vaisiais, bet turime viltį, jūsų tikėjimui tarpstant, praaugti ligšiolines ribas, [16] kad galėtume nešti Evangeliją už jūsų ribų, tik, žinoma, nesigirti kito atliktu darbu svetimoje srityje. [17] *Kas nori girtis, tesigiria Viešpačiu!* [18] Ne tas priimtinas, kuris pats save giria, bet tas, kurį Viešpats pagiria.

11

PRIVERSTINIS PASIGYRIMAS DARBAIS, VARGAIS IR APREIŠKIMAIS

[1] O, kad jūs pakęstumėte truputėlį mano paikybės! Bet jūs ir pakenčiate. [2] Aš pavyduliauju dėl jūsų Dievo pavydu. Mat aš jus sužiedavau su vienu vyru, su Kristumi, ir turiu pas jį nuvesti jus kaip skaisčią mergelę. [3] Bet aš bijau, kad kaip angis savo gudrumu suvedžiojo Ievą, taip ir jūsų minčių kas nesugadintų ir neatitrauktų nuo tyro atsidavimo Kristui. [4] Mat jei kas užklydęs ima skelbti kitą Jėzų, negu mes paskelbėme, arba jei jūs priimate kitą dvasią, kurios nebuvote priėmę, ar kitą evangeliją, kurios nebuvote gavę, tai jūs ramiausiai tatai pakenčiate. [5] Bet aš manau nesąs prastesnis už anuos „antapaštalius“. [6] Ir jei man trūksta iškalbingumo, tai anaiptol ne pažinimo. Ir tai mes jums esame įrodę visais atžvilgiais.

[7] Nejaugi aš nusidėjau, kad pažeminau save ir išaukštinau jus, paskelbdamas jums Dievo Evangeliją dovanai?! [8] Aš apiplėšiau kitas bažnyčias, imdamas iš jų savo pragyvenimui, kad galėčiau tarnauti jums. [9] O būdamas pas jus ir stokodamas, nė vieno neapsunkinau. Neturte sušelpė mane iš Makedonijos atvykę broliai. Aš saugojausi ir ateityje saugosiuos tapti jums našta bet kuria prasme. [10] Sakau jums vardan Kristaus tiesos, esančios manyje, kad šio pasididžiavimo Achajos sritadded-

se niekas iš manęs neatims. [11] Kodėl? Ar todėl, kad jūsų nemyliu? O, Dievas tai žino!

[12] Kaip darau, taip ir darysiu, kad neduočiau progos ieškantiems priekabių pagyrūnams, kurie norėtų pasirodyti esą tokie kaip ir mes. [13] Juk tokie yra anie netikri apaštalai, klastingi darbininkai, besidedantys Kristaus apaštalais. [14] Ir nenuostabu. Juk pats šėtonas sugeba apsimesti šviesos angelu. [15] Tad nieko ypatinga, jei ir jo tarnai apsimeta teisumo tarnais. Bet jų galas bus toks, kokie jų darbai.

[16] Aš kartoju: nelaikykite manęs kvailiu! O jeigu jau laikote, tai pasiklausykite manęs kaip kvailo, kad galėčiau bent truputį pasigirti. [17] Ką pasakysiu, pasakysiu ne Viešpaties valia, bet tarytum kvailiodamas ir manydamas galįs pasigirti. [18] Kadangi daug kas giriasi kūno dalykais, tai pasigirsiu ir aš. [19] Juk būdami protingi jūs mokate mielai pakęsti paikuosius. [20] Beje, jūs ir pakenčiate, kai jus pavergia, kai apryja, kai apiplėšia, kai puikuoja, kai užgauna per veidą. [21] Savo gėdai sakau, kad mes buvome per silpni taip su jumis elgtis...

Bet jei kas drįsta kuo nors didžiuotis,— tai sakau iš kvailumo,— drįstu ir aš. [22] Jie žydai? Ir aš. Jie izraelitai? Ir aš. Jie Abraomo palikuonys? Ir aš. [23] Jie Kristaus tarnai? Iš kvailumo sakau: aš juo labiau! Aš daug daugiau įdėjau triūso. Kur kas daugiau kalėjau. Esu gavęs nepalyginti daugiau rykščių ir daugel kartų buvęs mirties pavojuje. [24] Nuo žydų gavau penkis kartus po keturiasdešimt be vieno kirčio. [25] Tris kartus gavau lazdų, vieną kart buvau apsvaidytas akmenimis. Tris kartus pergyvenau laivo sudužimą, ištisą parą plūduriavau atviroje jūroje. [26] Dažnai būdavau kelionėse, upių pavojuose, pavojuose nuo plėšikų, pavojuose nuo savo tautiečių, pavojuose nuo pagonių, miesto pavojuose, dykumos pavojuose, jūros pavojuose, pavojuose nuo netikrų brolių. [27] Man teko daug triūsti ir vargti, dažnai budėti naktimis, badauti ir trokšti, dažnai pasninkauti, dažnai kęsti šaltį ir nuogumą. [28] Be kita ko, kasdien esu žmonių apgultas, rūpinuosi visomis bažnyčiomis. [29] Jei kas silpsta, ar aš nesilpstu? Jei kas piktinasi, ar aš nedegu apmaudu?!

[30] Jei reikia girtis, giriuosi savo silpnumu. [31] Viešpaties Jėzaus Dievas ir Tėvas, kuriam šlovė per amžius, žino, kad nemeluoju. [32] Damaske karaliaus Areto etnarchas saugojo damaskiečių miestą, norėdamas mane suimti, [33] bet aš buvau pro langą nuleistas pintinėje per mūrą ir tik taip ištrūkau iš jų nagų.

12

[1] Jei reikia girtis (nors iš to jokios naudos), eisiu prie Viešpaties regėjimų ir apreiškimų. [2] Pažįstu žmogų Kristuje, kuris prieš keturiolika metų,— ar kūne, ar be kūno,— nežinau, Dievas žino,— buvo pagautas ir iškeltas iki trečiojo dangaus. [3] Ir žinau, kad šitas žmogus,— ar kūne, ar be kūno,— nežinau, Dievas žino,— [4] buvo paimtas į rojų ir girdėjo slaptingus žodžius, kurių nevalia žmogui ištarti. [5] Štai tokiu žmogumi pasigirsiu, o savimi nesigirsiu, nebent savo negalėmis. [6] Jei panorėčiau girtis, nebūčiau neprotingas, nes kalbėčiau tiesą. Bet aš susilaikau, kad kas nors apie mane nepagalvotų daugiau negu tai, ką manyje mato ar iš manęs girdi, [7] taip pat dėl nepaprastų apreiškimų. Taigi kad neišpuikčiau, man duotas dyglys kūne, šėtono pasiuntinys, kad mane smūgiuotų ir neišpuikčiau. [8] Todėl aš jau tris kartus maldavau Viešpatį, kad atitolintų jį nuo manęs. [9] Bet man atsakė: „Gana tau mano malonės, nes mano galybė geriausiai pasireiškia silpnume". Todėl aš mieliausiu noru girsiuosi silpnumais, kad Kristaus galybė apsigyventų manyje. [10] Džiaugiuosi tad silpnumu, paniekinimais, bėdomis, persekiojimais ir priespauda dėl Kristaus, nes būdamas silpnas esu galingas.

[11] Jūsų verčiamas, nukalbėjau neprotingai. Iš tikro tai jūs turėtumėte mane pagirti, nes aš ne prastesnis už „antapaštalius", nors esu niekas. [12] Jūsų akyse pasitvirtino tikro apaštalo žymės: kantrybė, ženklai, stebuklai ir galingi darbai. [13] Tad ko gi jums trūksta, palyginti su kitomis bažnyčiomis? Vien to, kad nebuvau jums našta. Atleiskite man šitą nusikaltimą!

[14] Štai aš pasiruošęs trečią kartą atvykti pas jus, tačiau neapsunkinsiu jūsų. Aš geidžiu ne jūsų turto, bet jūsų pačių. Juk ne vaikai privalo krauti turtą gimdytojams, bet gimdytojai vaikams. [15] Jūsų sielų labui su džiaugsmu viską atiduosiu ir save patį pridėsiu. Argi, be krašto jus mylėdamas, turėčiau būti jūsų mažiau mylimas?

[16] Tebūnie ir taip,— sakysite,— aš jūsų neapsunkinau, bet būdamas gudrus klasta jus prisiviliojau. [17] Bet argi aš kaip nors išnaudojau jus per kurį savo pasiuntinį? [18] Aš įprašiau Titą keliauti ir pasiunčiau su juo vieną brolį. Argi Titas jus išnaudojo? Argi mes veikėme ne ta pačia dvasia? Argi nevaikščiojome tomis pačiomis pėdomis?

APAŠTALO NUOGĄSTAVIMAI IR SUSIRŪPINIMAS

[19] Jūs jau seniai manote, kad mes prieš jus teisinamės. Ne, mes kalbame Dievo akivaizdoje, Kristuje, ir visa tai, mylimieji, jūsų pažangai. [20] Mat aš bijau, kad atvykęs nerasčiau jūsų tokių, kokių nenoriu, ir kad pats nebūčiau toks, kokio jūs nenorite; kad nebūtų nesantaikos, pavydo, piktumo, barnių, šmeižtų, apkalbų, pasipūtimų, netvarkos, [21] kad kai vėl atvyksiu, mano Dievas nepažemintų manęs prieš jus ir man netektų apraudoti daugelio, kurie pirmiau buvo nusidėję ir dar nėra atgailoję dėl savo netyrumo, ištvirkavimo ir gašlumo darbų.

13

[1] Jau trečią kartą keliauju pas jus. *Dviejų ar trijų liudytojų parodymais remsis visa byla.* [2] Jau esu sakęs antrukart lankydamasis pas jus ir dabar, dar būdamas atstu, vėl sakau anksčiau nusidėjusiems ir visiems kitiems, jog atėjęs būsiu negailestingas. [3] Jūs gi reikalaujate įrodymo, kad manyje kalba Kristus, o jis nėra silpnas prieš jus, bet galingas jumyse. [4] Jis buvo nukryžiuotas dėl silpnumo, bet dabar jis gyvas Dievo galybe. Nors mes irgi silpni jame, bet jums gyvensime su juo Dievo galybe.

[5] Patikrinkite patys save, ar laikotės tikėjimo. Ištirkite save! O gal nenutuokiate, kad jumyse yra Jėzus Kristus? Jeigu taip, esate atmestini. [6] Bet aš turiu vilties, kad jūs įsitikinsite, jog mes nesame atmestini. [7] Mes meldžiame Dievą, kad jūs nedarytumėte nieko blogo,— ne tam, kad mes pasirodytume tinkami, bet kad jūs darytumėte gera, o mes būtume tarytum atmestini. [8] Mes juk nieko negalime prieš tiesą, bet tiktai už tiesą. [9] Mums džiaugsmas, kad mes silpni, o jūs stiprūs. Mes to ir meldžiame: kad jūs taptumėte tobuli. [10] Todėl būdamas toli rašau tai, kad atėjęs į vietą neturėčiau griežtai elgtis griebdamasis galios, kurią man Viešpats suteikė tam, kad ugdyčiau, o ne kad griaučiau.

LAIŠKO PABAIGA

PASKUTINIAI LINKĖJIMAI

[11] Galiausiai, broliai, džiaukitės, tobulinkitės, vienas kitą guoskite, būkite vieningi, taikiai gyvenkite, ir meilės bei ramybės Dievas bus su jumis. [12] Sveikinkite vieni kitus šventu pabučiavimu. Jus sveikina visi šventieji.

[13] Viešpaties Jėzaus Kristaus malonė, Dievo meilė ir Šventosios Dvasios bendrystė tebūna su jumis visais!

Įvadas į Laišką Galatams

Į pietus nuo Juodosios jūros, Mažosios Azijos širdyje, III a. pr. Kr. apsigyveno keltų gentys, gavusios pavadinimą „galatai". Paulius lankėsi šiuose kraštuose savo antrosios (49—52 m.) ir trečiosios (53—58 m.) misijų kelionės metu. Galatai entuziastingai priėmė Dievo tiesą, ir atrodė, kad jų krikščioniškasis gyvenimas ramiai klestės. Bet netrukus, po antrojo Pauliaus apsilankymo, čia atvyko vad. žydžiuojančių Evangelijos skelbėjų. Šie reikalavo, kad krikščionys laikytųsi visų Senojo Testamento nuostatų, o pirmiausia — kad priimtų apipjaustymą. Jie puolė patį Paulių sakydami, jog jis nepriklausąs dvylikos apaštalų būriui, todėl jo mokymas esąs klaidingas. Tie kurstytojai sukėlė didelį sąmyšį Galatijos krikščionių protuose. Tai sužinojęs Paulius skubiai rašo jiems laišką, kuriuo atremia puolimus ir išdėsto sveikas krikščioniškas pažiūras.

Be pasisveikinimo (1, 1—5) ir paties apaštalo ranka rašytos pabaigos (6, 11—18), laišką sudaro trys dalys:

I dalyje (1, 6—2, 21) apaštalas kalba apie savo pasiuntinybės ir savo skelbiamos Evangelijos dievišką kilmę bei autoritetą. Jis sako: „Bet nors ir mes patys ar angelas iš dangaus imtų jums skelbti kitokią evangeliją, negu esame jums paskelbę,— tebūnie prakeiktas!" (1, 8).

II dalyje (3, 1—5, 12) Paulius aiškina ir įrodinėja, kad pašauktiems į Bažnyčią pagonims nebereikia laikytis ST ritualinių nuostatų, nes nuteisinimą jie gauna tikėdami Jėzų Kristų.

III dalyje (5, 13—6, 10) kalbama apie krikščionio laisvę ir jo dorinį taurumą.

Krikščionio gyvenimo įprasminimą Paulius mato kryžiuje: „Bet aš nieku nesigirsiu, nebent mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus kryžiumi, dėl kurio pasaulis man yra nukryžiuotas ir aš — pasauliui" (6, 14).

Laiškas Galatams — pats oficialiausias iš visų šv. Pauliaus laiškų. Tai paaiškinama priežastimis, kurios pareikalavo jį rašyti. Parašytas šis laiškas greičiausiai Efeze ar Makedonijoje apie 57 m. Pagrindinę šio laiško temą — nuteisinimą tikėjimu į Kristų — truputį vėliau Paulius išplėtojo Laiške Romiečiams.

LAIŠKAS GALATAMS

LAIŠKO ĮŽANGA

1

KREIPIMASIS

[1] Paulius, pašauktas apaštalu ne žmonių ir ne per žmogų, bet paties Jėzaus Kristaus ir jį prikėlusio iš numirusių Dievo Tėvo, [2] ir visi su manimi esantys broliai — Galatijos bažnyčioms. [3] Malonė ir ramybė jums nuo Dievo, mūsų Tėvo, ir Viešpaties Jėzaus Kristaus, [4] kuris atidavė save už mūsų nuodėmes, kad nuo dabartinio blogo amžiaus išgelbėtų mus pagal mūsų Dievo ir Tėvo valią. [5] Jam šlovė per amžių amžius! Amen.

ĮSPĖJIMAS

[6] Aš stebiuosi, kad jūs nuo to, kuris pašaukė jus Kristaus malone, taip greitai persimetate prie kitos evangelijos,— [7] nors iš tikro kitos nėra, o yra tik jus klaidinantys žmonės, kurie nori iškreipti Kristaus Evangeliją. [8] Bet nors ir mes patys ar angelas iš dangaus imtų jums skelbti kitokią evangeliją, negu esame jums paskelbę,— tebūnie prakeiktas! [9] Kaip anksčiau sakėme, taip dabar sakau dar kartą: jei kas jums skelbia kitokią evangeliją, negu esate priėmę,— tebūnie prakeiktas!

[10] Ar aš ieškau žmonių palankumo, ar Dievo? Gal stengiuosi įtikti žmonėms? Norėdamas patikti žmonėms, nebebūčiau Kristaus tarnas.

PAULIAUS APOLOGIJA

DIEVIŠKAS PAŠAUKIMAS

[11] Aš sakau jums, broliai, kad mano paskelbtoji Evangelija nėra iš žmonių. [12] Aš neperėmiau jos iš žmogaus ir nebuvau jos išmokytas, bet gavau Jėzaus Kristaus apreiškimu. [13] Jūs, be abejo, esate girdė-

ję, kaip aš kadaise elgiausi būdamas žydų tikėjimo; kaip be saiko persekiojau Dievo Bažnyčią ir mėginau ją sugriauti; [14] kaip žydų tikėjimu buvau pranokęs daugelį bendraamžių savo tautiečių, itin uoliai gindamas savo protėvių papročius.

[15] Kai tas, kuris mane pasirinko *dar esantį įsčiose* ir pašaukė savo malone, panorėjo [16] apreikšti manyje savo Sūnų, kad paskelbčiau Evangeliją pagonims, neskubėjau tartis su kūnu ir krauju [17] ir nenuvykau į Jeruzalę pas anksčiau už mane pašauktus apaštalus, bet iškeliavau į Arabiją ir tada vėl grįžau į Damaską. [18] Vėliau, po trejų metų, nukeliavau į Jeruzalę susipažinti su Kefu ir pasilikau pas jį penkiolika dienų. [19] Kitų apaštalų man neteko pamatyti, tiktai Viešpaties brolį Jokūbą. [20] Ką jums rašau, tvirtinu Dievo akivaizdoje, jog nemeluoju. [21] Paskui išvykau į Sirijos ir Kilikijos sritis. [22] Aš buvau iš veido nepažįstamas Kristaus bažnyčioms Judėjoje. [23] Jos buvo tik girdėjusios: tas, kuris mus kitados persekiojo, dabar skelbia Evangelijos tikėjimą, kurį kadaise griovė. [24] Ir jos šlovino Dievą dėl manęs.

2

JERUZALĖS BENDRUOMENĖ

[1] Paskui, po keturiolikos metų, vėl nuvykau į Jeruzalę kartu su Barnabu, pasiėmęs ir Titą. [2] Nuvykau, apreiškimo paskatintas, ir jiems išdėsčiau Evangeliją, kurią skelbiu pagonims, atskirai išsiaiškindamas su įžymesniais asmenimis, kad kartais nebėgčiau ar nebūčiau bėgęs veltui. [3] Jie nevertė apsipjaustyti nė mano palydovo Tito, kuris buvo graikas. [4] Tačiau įsibrovėliams, netikriems broliams, tykojusiems pagrobti mūsų laisvę, kurią mes turime Kristuje Jėzuje, ir norėjusiems mus pavergti,— [5] jiems mes nė valandėlei nepasidavėme, kad Evangelijos tiesa pasiliktų su jumis. [6] O dėl įžymesniųjų asmenų,— kokie jie buvo kadaise, man nesvarbu, nes Dievas nėra žmonėms šališkas,— man įžymesnieji asmenys nieko nepridėjo. [7] Atvirkščiai, jie įsitikino, jog man patikėta skelbti Evangeliją pagonims kaip Petrui žydams, [8] nes tas pats, kuris paskyrė Petrą apipjaustytųjų apaštalu, paskyrė mane pagonių apaštalu. [9] Pripažindami man suteiktą malonę, Jokūbas, Kefas ir Jonas, laikomi šulais, padavė man ir Barnabui dešinę

draugystės ženklan, kad mes eitume pas pagonis, o jie — pas žydus; [10] tik turėjome prisiminti jų vargšus,— o aš ir stengiausi tai daryti.

PETRAS IR PAULIUS ANTIOCHIJOJE

[11] Kai Kefas atvyko į Antiochiją, aš jam pasipriešinau į akis, nes jis buvo nusižengęs. [12] Mat prieš atvykstant kai kuriems nuo Jokūbo, jis valgydavo su pagonimis; bet kai tie atvyko, jis atsitraukė ir ėmė jų vengti bijodamas apipjaustytųjų. [13] Kartu su juo veidmainiavo ir kiti žydai, net Barnabas pasidavė jų veidmainystei. [14] Pamatęs, kad jie nukrypsta nuo Evangelijos tiesos, aš pasakiau Kefui visų akivaizdoje: „Jei tu, būdamas žydas, gyveni pagoniškai, o ne žydiškai, tai kodėl verti pagonis laikytis žydų papročių?“

PAULIAUS EVANGELIJOS SANTRAUKA

[15] Nors mes gimimo žydai ir ne pagonių kilmės nusidėjėliai, [16] tačiau žinome, jog žmogus nuteisinamas ne įstatymo darbais, bet tik tikėjimu į Jėzų Kristų. Taigi mes įtikėjome Kristų Jėzų, kad būtume nuteisinti Kristaus tikėjimu, o ne įstatymo darbais; nes įstatymo darbais nebus nuteisintas nė vienas žmogus. [17] Ieškant mums nuteisinimo Kristuje, paaiškėjo, kad patys esame nusidėjėliai. Ar dėl to Kristus yra nuodėmės tarnas? Nieku būdu! [18] Bet jeigu aš vėl atstatau, ką buvau išgriovęs, tai pasirodau esąs nusikaltėlis. [19] Aš įstatymu numiriau įstatymui, kad gyvenčiau Dievui. Esu nukryžiuotas kartu su Kristumi. [20] Aš gyvenu, tačiau nebe aš, o gyvena manyje Kristus. Dabar, gyvendamas kūne, gyvenu tikėjimu į Dievo Sūnų, kuris pamilo mane ir paaukojo save už mane. [21] Aš neatmetu Dievo malonės, nes jei teisumas įgyjamas įstatymu, tuomet Kristus numirė veltui.

IŠGANYMO DOKTRINA

3

NUTEISINIMAS TIKĖJIMU

[1] O neprotingi galatai! Kas apkerėjo jus, kuriems akivaizdžiai buvo nupieštas nukryžiuotasis Jėzus Kristus? [2] Noriu jus paklausti tiktai vieno dalyko: ar jūs gavote Dvasią įstatymo darbais, ar paklusdami tikėjimo skelbimui? [3] Nejaugi jūs tokie neprotingi, kad pradėję Dvasia dabar užbaigsite kūnu? [4] Argi tiek daug esate iškentėję veltui? O, iš tiesų būtų veltui!.. [5] Ar tas, kuris jums teikia Dvasią ir pas jus daro stebuklus, tai daro dėl jūsų įstatymo darbų, ar dėl jūsų klusnumo tikėjimui?

[6] Taip *Abraomas patikėjo Dievu, ir tai jam buvo įskaityta teisumu.* [7] Taigi supraskite, kad Abraomo vaikai yra tie, kurie tiki. [8] Ir Raštas, numatydamas, kad Dievas tikėjimu nuteisina pagonis, iš anksto paskelbė Abraomui gerą naujieną: *Tavyje bus palaimintos visos tautos.* [9] Taip tikintys žmonės susilaukia palaiminimo kartu su tikinčiuoju Abraomu.

ĮSTATYMO PRAKEIKIMAS

[10] Visiems, kurie remiasi įstatymo darbais, gresia prakeikimas. Parašyta: *Prakeiktas kiekvienas, kas ištikimai nesilaiko visų įstatymo knygoje surašytų nuostatų ir jų nevykdo.* [11] Kad įstatymu niekas nenuteisinamas Dievo akyse, aišku, nes *teisusis gyvens tikėjimu.* [12] O įstatymas nėra kilęs iš tikėjimo, nes *kas juos vykdo, tas gyvens jais.* [13] Kristus mus atpirko iš įstatymo prakeikimo, tapdamas už mus prakeikimu, nes parašyta: *Prakeiktas kiekvienas, kuris kybo ant medžio.* [14] Šitaip per Jėzų Kristų pagonims atiteko Abraomo palaiminimas ir mes tikėjimu gavome pažadėtąją Dvasią.

ĮSTATYMAS NEPANAIKINO PAŽADŲ

[15] Broliai, aš kalbu, kaip įprasta žmonėse: net žmogaus teisėto testamento niekas negali atmesti ar papildyti! [16] Pažadai buvo duoti Abraomui ir jo palikuoniui. Nėra pasakyta „ir palikuonims“, ne daugiskaita, bet kaip apie vieną: *ir tavo palikuoniui*, tai yra Kristui. [17] Aš noriu pasakyti: Dievo patvirtinto testamento negali panaikinti po ke-

turių šimtų trisdešimties metų atsiradęs įstatymas, ir jis negali pažado paversti niekais. [18] Jei paveldėjimas būtų iš įstatymo, tai negalėtų būti iš pažado. O Dievas dovanojo Abraomui malonę dėl pažado.

LAIKINAS ĮSTATYMO POBŪDIS

[19] Tad kam gi reikalingas įstatymas? Jis buvo pridėtas dėl nusižengimų, kol ateis palikuonis, kuriam buvo skirtas pažadas; įstatymas buvo angelų įsakytas per tarpininką. [20] Tarpininko nebūna, kur yra vienas, o *Dievas tėra vienas.* [21] Tad gal įstatymas priešingas Dievo pažadams? Anaiptol! Jei būtų duotas įstatymas, galintis teikti gyvybę, tai iš tikrųjų teisumas eitų iš įstatymo. [22] Bet Raštas viską apjuosė nuodėme, kad pažadas dėl tikėjimo į Jėzų Kristų tektų tiems, kurie tiki.

TIKĖJIMO LAIKAI

[23] Prieš ateinant tikėjimui, mes buvome įstatymo galia įkalinti, kad lauktume apsireiškiant tikėjimo. [24] Taigi įstatymas buvo mūsų auklėtojas, vedęs į Kristų, kad mes būtume tikėjimu nuteisinti. [25] Tikėjimui atėjus, mes jau nesame auklėtojo globoje. [26] Juk jūs visi tikėjimu esate Dievo vaikai Kristuje Jėzuje. [27] Ir visi, kurie esate pakrikštyti Kristuje, apsivilkote Kristumi. [28] Nebėra nei žydo, nei graiko; nebėra nei vergo, nei laisvojo; nebėra nei vyro, nei moters: visi jūs esate viena Kristuje Jėzuje! [29] O jei priklausote Kristui, tai esate ir Abraomo palikuonys bei paveldėtojai pagal pažadą.

4

DIEVO VAIKŲ DALIA

[1] Dar pasakysiu: kol paveldėtojas nepilnametis, jis nieku nesiskiria nuo vergo, nors yra visa ko šeimininkas; [2] jis esti globėjų ir prievaizdų valdžioje iki tėvo nustatyto meto. [3] Taip buvo ir su mumis: kol buvome nepilnamečiai, turėjome vergauti pasaulio pradmenims. [4] Bet atėjus laiko pilnatvei, Dievas atsiuntė savo Sūnų, gimusį iš moters, pavaldų įstatymui, [5] kad atpirktų esančius įstatymo valdžioje ir

kad mes įgytume įsūnystę. [6] O kadangi esate įsūniai, Dievas atsiuntė į mūsų širdis savo Sūnaus Dvasią, kuri šaukia: „Aba, Tėve!“ [7] Taigi tu jau nebe vergas, bet įsūnis; o jeigu įsūnis, tai Dievo valia ir paveldėtojas.

[8] Kitados, dar nepažindami Dievo, jūs vergavote dievams, kurie iš tikro jokie dievai. [9] Bet dabar, pažinę Dievą arba, geriau sakant, Dievo pažinti,— kaipgi jūs galite grįžti prie menkų ir vargingų pradmenų, kuriems ir vėl norite vergauti?! [10] Jūs laikotės dienų, mėnesių, laikotarpių, metų... [11] Aš tikrai baiminuosi dėl jūsų: kad kartais nebūčiau veltui triūsęs jūsų labui.

ASMENIŠKI ĮSPĖJIMAI

[12] Tapkite tokie kaip aš, nes ir aš esu tapęs toks kaip jūs. Maldauju jus, broliai! Jūs nesate manęs įžeidę. [13] Jūs žinote, kad pirmą kartą jums paskelbiau Evangeliją sirgdamas. [14] Mano kūno negalė buvo jums išmėginimas, bet jūs jo nepaniekinote ir neatmetėte, o mane priėmėte kaip Dievo pasiuntinį, kaip patį Kristų Jėzų. [15] Kurgi dabar tas jūsų džiaugsmingasis priėmimas? Juk aš galiu paliudyti, kad įmanydami jūs būtumėte išsilupę akis ir atidavę man. [16] Nejau tapau jūsų priešu kalbėdamas jums tiesą?!

[17] Anie jus vilioja ne kilniais sumetimais. Jie norėtų jus atitraukti, kad prisirištumėte prie jų. [18] Gražu patirti taurų prisirišimą visada, o ne vien kai esu pas jus, [19] mano vaikeliai, kuriuos aš ir vėl su skausmu gimdau, kol jumyse išryškės Kristaus atvaizdas. [20] Aš norėčiau būti dabar pas jus, kad žinočiau, kaip prabilti, nes neišmanau, ką man su jumis daryti.

DU TESTAMENTAI: HAGARA IR SARA

[21] Pasakykite man jūs, norintys būti įstatymo valdžioje, ar negirdite įstatymo? [22] Juk parašyta, kad Abraomas turėjo du sūnus: vieną iš vergės, o kitą iš laisvosios. [23] Bet vergės sūnus buvo gimęs pagal kūną, o laisvosios — pagal pažadą. [24] Tai pasakyta perkeltine prasme: tiedvi moterys — tai dvi Sandoros. Viena prie Sinajaus kalno sudaryta, gimdanti vergystei: ją reiškia Hagara. [25] Hagara — tai Sinajaus kalnas Arabijoje; ji atitinka dabartinę Jeruzalę, nes šioji vergauja su savo vaikais. [26] Bet aukštybių Jeruzalė laisva, ir ji yra mūsų motina, [27] nes parašyta:

Pralinksmėk, nevaisingoji, kuri negimdei!
Šūkauk ir džiūgauk, nepažinusi kentėjimų!
Nes apleistoji turi daug vaikų,
daugiau negu turinčioji vyrą.

28 Jūs, broliai, esate pažado vaikai nelyginant Izaokas. 29 Bet kaip tada gimusis pagal kūną persekiojo gimusį pagal dvasią, taip ir dabar. 30 O ką gi sako Raštas? — *Išvaryk vergę ir jos sūnų, nes vergės sūnus negaus palikimo kartu su laisvosios sūnumi.* 31 Štai kodėl, broliai, mes nesame vergės vaikai, bet laisvosios.

PAMOKYMAI

5

KRIKŠČIONIŠKOJI LAISVĖ

1 Kristus mus išvadavo, kad būtume laisvi. Tad stovėkite tvirtai ir nesiduokite vėl įkinkomi į vergystės jungą!

2 Štai aš, Paulius, sakau jums: jeigu leisitės apipjaustomi, Kristus jums nebebus naudingas. 3 Aš pakartotinai įspėju kiekvieną, kuris leidžiasi apipjaustomas: jis tampa įpareigotas laikytis viso įstatymo. 4 Jūs, ieškantys nuteisinimo įstatyme, atsiskyrėte nuo Kristaus, praradote malonę. 5 O mes, Dvasios vedami, iš tikėjimo laukiame ir tikimės nuteisinimo. 6 Juk Kristuje Jėzuje nieko nereiškia nei apipjaustymas, nei neapipjaustymas, o vien tikėjimas, kuris veikia meile.

7 Jūs taip gražiai bėgote! Kas gi jums sukliudė laikytis tiesos? 8 Ne tasai, kuris jus šaukia, šitaip prikalbėjo. 9 Truputis raugo įraugina visą maišymą. 10 Aš pasitikiu jumis Viešpatyje, kad nepriimsite kitokių pažiūrų; o jūsų drumstėjas, kad ir kas jis būtų, susilauks pasmerkimo. 11 Jei aš, broliai, iki šiol skelbiu apipjaustymą, tai kodėl gi esu persekiojamas? Juk tuomet kryžiaus papiktinimas būtų pašalintas. 12 O, kad jūsų kurstytojai visiškai nusipjautų!

LAISVĖ IR MEILĖ

13 Iš tiesų, broliai, jūs esate pašaukti laisvei! Tiktai dėl šios laisvės nepataikaukite kūnui, bet stenkitės vieni kitiems su meile tarnauti.

[14] Juk visas įstatymas telpa viename sakinyje: *Mylėk savo artimą kaip save patį.* [15] Bet jeigu jūs vienas kitą kremtate ir ėdate, žiūrėkite, kad nebūtumėte vienas kito praryti!

[16] Aš sakau: gyvenkite Dvasia, ir jūs nepasiduosite kūno geismams. [17] Mat kūno geismai priešingi dvasiai, o dvasios — kūnui; jie vienas kitam priešingi, todėl jūs nedarote, kaip norėtumėte. [18] Bet jei leidžiatės Dvasios vadovaujami, jūs nebesate įstatymo valdžioje. [19] Kūno darbai gerai žinomi — tai ištvirkavimas, netyrumas, gašlavimas, [20] stabmeldystė, burtininkavimas, priešiškumas, nesantaika, pavydu-liavimas, piktumai, vaidai, nesutarimai, susiskaldymai, [21] pavydai, girtavimai, apsirijimai ir panašūs dalykai. Aš jus įspėju, kaip jau esu įspėjęs, jog tie, kurie taip daro, nepaveldės Dievo karalystės.

[22] Dvasios vaisiai yra meilė, džiaugsmas, taika, kantrybė, malonumas, gerumas, ištikimybė, [23] romumas, susivaldymas. Tokiems dalykams nėra įstatymo. [24] Kurie yra Kristaus Jėzaus, tie nukryžiavo savo kūnus su aistromis ir geismais.

[25] Jei gyvename Dvasia, tai ir elkimės pagal Dvasią. [26] Nesivaikykime tuščios garbės, neerzinkime vieni kitų, nepavydėkime vieni kitiems!

6

PASKATINIMAI BENDRUOMENEI

[1] Broliai, jei kurį žmogų ištiktų nelaimė nusidėti, jūs, dvasios žmonės, pamokykite tokį romiai. Bet žiūrėk, kad ir pats neįpultum į pagundą! [2] Nešiokite vieni kitų naštas, ir taip įvykdysite Kristaus įstatymą. [3] O kas būdamas niekas tariasi esąs kažin kas, tas save apgaudinėja. [4] Tegul kiekvienas ištiria savo darbą ir tuomet galės didžiuotis pats sau, nesilygindamas su kitu, [5] nes kiekvienam reikės nešioti savo naštą.

[6] Kas mokomas žodžio, tegul dalijasi savo gėrybėmis su mokytoju.

[7] Neapsigaukite! Dievas nesiduoda išjuokiamas. Ką žmogus sėja, tai ir pjaus. [8] Kas sėja savo kūnui, tas iš kūno pjaus pražūtį, o kas sėja dvasiai, tas iš dvasios pjaus amžinąjį gyvenimą. [9] Nepailskime daryti gera; jei neaptingsime, savo metu pjausime derlių! [10] Tad kol turime laiko, darykime gera visiems, o ypač tikėjimo namiškiams.

LAIŠKO PABAIGA

[11] Žiūrėkite, kokiomis didelėmis raidėmis jums rašau savo ranka...
[12] Žmonės, kurie nori įsigyti gerą vardą išoriniais dalykais, verčia jus apsipjaustyti, kad jiems netektų būti persekiojamiems dėl Kristaus kryžiaus. [13] Bet ir apipjaustymo šalininkai patys nesilaiko įstatymo, o tenori jūsų apipjaustymo, kad galėtų pasigirti jūsų kūnu. [14] Bet aš nieku nesigirsiu, nebent mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus kryžiumi, dėl kurio pasaulis man yra nukryžiuotas ir aš — pasauliui. [15] Juk nieko nereiškia nei apipjaustymas, nei neapipjaustymas, bet vien tik naujas kūrinys. [16] Visiems, kurie laikysis šios taisyklės, teateinie jiems ramybė ir pasigailėjimas; taip pat ir Dievo Izraeliui!

[17] O nuo šiol tegu niekas manęs nebevargina, nes savo kūne nešioju Jėzaus žymes.

[18] Mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus malonė tebūnie, broliai, su jūsų dvasia! Amen.

Įvadas į Kalėjimo laiškus

Keturis laiškus — Ef, Fil, Kol ir Fm — šv. Paulius yra parašęs kalinamas pirmąjį kartą Romoje (61—63 m.). Iš dalies ir 2 Tim, parašytas prieš apaštalo mirtį, tinka kalėjimo laiškų grupei, tačiau dėl savo adresato ir vėlesnės datos jis paprastai skiriamas prie pastoracinių laiškų.

L a i š k a s E f e z i e č i a m s. Efezo miestas senovės pasaulyje garsėjo ne tik pramone ir prekyba, bet ir „pasauliniu stebuklu" — Artemidės šventykla, kurioje buvo laikomas „iš dangaus nukritęs" deivės atvaizdas. Mieste buvo labai paplitę įvairūs burtai, buvo garsios jo burtų knygos.

Paulius lankėsi Efeze antrojoje misijų kelionėje, o trečiosios laikotarpiu čia praleido bemaž trejus metus. Apd aprašo dramatiškus įvykius, dėl kurių Paulius turėjo palikti Efezą (žr. 18, 23—20, 4).

Vis dėlto vad. Laiškas Efeziečiams nėra skirtas Efezui. Iš laiško sužinome, kad autorius nėra lankęsis bendruomenėje, kuriai rašo (žr. 1, 15; 3, 2—3; 4, 21). Greičiausiai tai yra a p l i n k r a š t i s Maž. Azijos bendruomenėms, kuriame aiškinama Bažnyčios prigimtis ir sandara. Esama nuomonės, jog šis laiškas identiškas su dingusiu laišku Laodikėjos bažnyčiai (plg. Kol 4, 16). Aplinkraštį galėjo įvairios bendruomenės nusirašyti kaip sau skirtą, todėl dalis nuorašų liko su Efezo vardu.

Laiškas yra dviejų dalių. Pirmojoje kalbama, kad išganymas universalus, skirtas tiek žydams, tiek pagonims (1, 3—3, 21); Paulius pabrėžia savo pašaukimą — skelbti Evangeliją pagonims. Antrojoje dalyje (4, 1—6, 20) yra labai svarbūs ekleziologiniai tekstai; juose Paulius vaizduoja Bažnyčią kaip Kristaus kūną, kurio galva — pats Kristus. Remdamasis šia vizija, apaštalas skatina tikinčiuosius gyventi, kaip dera mistinio Kristaus kūno nariams, ir prisidėti prie Bažnyčios brandos.

L a i š k a s F i l i p i e č i a m s. Paulius atvyko į Filipus (Makedonijos miestas Egėjo jūros pakraštyje) savo antrojoje kelionėje, 50 ar 51 m. Filipiečių bendruomenė labai prisirišo prie apaštalo, rūpinosi juo, patekusiu į kalėjimą.

Laiške Paulius pasakoja apie savo būvį Romoje (1, 12—26), skatina ti-

kinčiuosius gyventi tikėjimo dvasia (1, 27—2, 18); kalba apie savo bendradarbius Timotiejų ir Epafroditą, filipiečių pasiuntinį (2, 19—3, 1); įspėja saugotis žydų agitatorių ir blogų krikščionių (3, 2—21).

L a i š k a s K o l o s i e č i a m s. Kolosų miestas buvo pietinėje Frigijos provincijoje (Maž. Azijoje). Jis garsėjo vilnonių ir kitokių audinių gamyba. Paulius sako, kad krikščionių bendruomenė Kolosuose buvusi ne jo įsteigta, kaip ir kaimyniniuose miestuose — Laodikėjoje ir Hierapolyje (žr. Kol 1, 4—7; 2, 1), tačiau imąsis rašyti Kolosų tikintiesiems laišką dėl klaidingų mokymų pavojaus.

Laiško įžangoje (1, 1—2, 5) apaštalas iškelia Kristaus — didžiojo Tarpininko — vaidmenį išganyme ir skelbia savo apaštalinę misiją: paskleisti šią paslaptį tautoms. Toliau eina poleminė dalis (2, 6—23), įspėjanti laikytis gautojo mokslo ir saugotis klaidingų žydiškų doktrinų, varžančių tikinčiųjų laisvę. Antrojoje dalyje (3, 1—4, 6) raginama gyventi Krikšto atgimimo dvasia, duodami pamokymai atskiriems luomams (vyrams—moterims, vaikams—tėvams, vergams—šeimininkams), skatinama melstis ir būti protingiems santykiuose su netikinčiaisiais.

Apie L a i š k ą F i l e m o n u i kalbėsime įvade į Pastoracinius laiškus.

LAIŠKAS EFEZIEČIAMS

1

[1] Paulius, Dievo valia Kristaus Jėzaus apaštalas, šventiesiems, gyvenantiems Efeze, ir ištikimiesiems Kristuje Jėzuje. [2] Malonė ir ramybė jums nuo Dievo, mūsų Tėvo, ir Viešpaties Jėzaus Kristaus!

IŠGANYMO PASLAPTIS IR BAŽNYČIA

DIEVIŠKASIS IŠGANYMO PLANAS

[3] Garbė Dievui, mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus Tėvui,
kuris palaimino mus Kristuje
visokeriopa dvasine palaima danguje,
[4] mus išsirinkdamas jame
prieš pasaulio sutvėrimą,
kad būtume šventi ir nesutepti jo akivaizdoje.
[5] Iš grynos meilės, laisvu savo valios nutarimu,
jis iš anksto paskyrė mus per Jėzų Kristų
tapti jam įsūniais
[6] savo malonės kilnumo šlovei.
Ja jis apipylė mus dėl Mylimojo,
[7] kuriame turime atpirkimą jo krauju
ir nuodėmių atleidimą jo malonės gausa.
[8] Jis dosniai apdovanojo mus savo malone
su įvairiopa išmintimi ir sumanumu,
[9] paskelbdamas mums savo valios paslaptį,
kaip jis panorėjo iš anksto nutarti jame,
[10] amžių pilnatvei atėjus,

visa, kas yra danguje ir žemėje,
iš naujo suvienyti Kristuje tartum galvoje.
[11] Jame esame tapę paveldėtojais,
iš anksto paskirti sutvarkymu to,
kuris visa veikia pagal savo valios nutarimą,
[12] kad būtume jo didybės šlovei
mes, kurie nuo seno turėjome viltį Mesijuje
[13] Kristuje, ir jūs,
išgirdę tiesos žodį — išgelbėjimo Evangeliją —
ir įtikėję juo,
esate paženklinti pažadėtąja Šventąja Dvasia,
[14] kuri yra mūsų paveldėjimo laidas,
kol bus atpirkta jo nuosavybė jo didybės šlovei.

KRISTAUS GARBĖ IR DIDYBĖ

[15] Todėl ir aš, išgirdęs apie jūsų tikėjimą Viešpačiu Jėzumi ir apie jūsų meilę visiems šventiesiems, [16] nesiliauju dėkojęs už jus, prisimindamas jus ir melsdamas, [17] kad mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus Dievas, garbės Tėvas, suteiktų jums išminties ir apreiškimo Dvasią ir jūs galėtumėte jį pažinti; [18] kad apšviestų jūsų širdies akis ir jūs pažintumėte, kokia yra viltis, į kurią jūs esate pašaukti, koks jo šventųjų garbingo paveldo turtas [19] ir kokia nepalyginama jo galybės didybė mums, tikintiesiems, veikiant jo neribotai jėgai.

[20] Ja jis prižadino Kristų iš numirusių
ir *pasodino* danguose *savo dešinėje,*
[21] aukščiau už visas kunigaikštystes,
valdžias, galybes, viešpatystes
ir už kiekvieną vardą,
tariamą ne tik šiame pasaulyje, bet ir būsimajame,
[22] ir *visa jam palenkė po kojų,*
o jį patį pastatė viršum visko,
kad būtų galva Bažnyčios,
[23] kuri yra jo Kūnas,
pilnatvė to, kuris visa visur pripildo.

2

IŠGANYMO DOVANA KRISTUJE

[1] Ir jūs buvote mirę savo nusikaltimais ir nuodėmėmis, [2] kuriuose kadaise gyvenote laikydamiesi šio pasaulio papročių, paklusdami kunigaikščiui, viešpataujančiam ore, dvasiai, veikiančiai neklusnumo vaikuose. [3] Tarp jų kadaise ir mes visi gyvenome sekdami savo kūno geismais, vykdydami kūno ir minčių troškimus ir iš prigimties buvome rūstybės vaikai kaip ir kiti. [4] Bet Dievas, apstus gailestingumo, savo didžia meile, kuria mus pamilo, [5] mus, mirusius nusikaltimais, prikėlė gyventi su Kristumi,— jūs gi esate išgelbėti malone, — [6] prikėlė ir pasodino danguje su Kristumi Jėzumi, [7] kad ateinančiais amžiais beribį savo malonės lobį parodytų savo gerumu mums Kristuje Jėzuje. [8] Jūs gi esate išgelbėti malone per tikėjimą, ir ne iš savęs, bet tai yra Dievo dovana; [9] ir ne darbais, kad kas nors nesigirtų. [10] Mes esame jo kūrinys, sutverti Kristuje Jėzuje geriems darbams, kuriuos Dievas iš anksto paskyrė mums atlikti.

ŽYDŲ IR PAGONIŲ SANDERMĖ DIEVE

[11] Todėl atsiminkite, kad jūs kadaise buvote kūnu pagonys, kuriuos vadino neapipjaustytais vadinamieji apipjaustytieji kūno apipjaustymu, atliktu rankomis. [12] Tais laikais jūs buvote be Kristaus, svetimi Izraelio bendruomenei, tolimi pažado sutartims, be vilties ir be Dievo pasaulyje. [13] Bet dabar Kristuje Jėzuje jūs, kadaise buvusieji toli, *esate* tapę *artimi* dėlei Kristaus kraujo.

[14] Jis yra mūsų sutaikinimas, iš abejų padaręs viena, sugriovęs viduryje stovinčią pertvarą, savo kūnu panaikinęs priešybę. [15] Jis panaikino įsakymų Įstatymą su jo potvarkiais, kad iš dviejų jame būtų sutvertas vienas naujas žmogus. Jis įkūrė taiką [16] ir viename kūne kryžiumi abejus sutaikino su Dievu, pats savyje sugriaudamas priešiškumą. [17] Atėjęs *jis skelbė taiką jums, kurie buvote toli, ir tiems, kurie buvo arti,* [18] nes per jį vieni ir kiti galime prieiti prie Tėvo viename Dvasioje.

[19] Vadinasi, jūs jau nebesate ateiviai nei svetimi, bet šventųjų bendrapiliečiai ir Dievo namiškiai, [20] užstatyti ant apaštalų ir pranašų pamato, turintys kertiniu akmeniu patį Kristų Jėzų, [21] ant kurio dar-

niai auga visas pastatas, tampantis šventove Viešpatyje, [22] ant kurio ir jūs esate drauge statomi kaip Dievo buveinė Dvasioje.

3

PAULIUS — KRISTAUS PASLAPTIES TARNAS

[1] Todėl aš, Paulius, esu Kristaus Jėzaus kalinys dėl jūsų — pagonių. [2] Jūs, be abejo, esate girdėję, kokia malonės tarnyba Dievo man suteikta jūsų labui: [3] apreiškimu buvo man atskleista paslaptis, kaip aš ką tik esu trumpai aprašęs. [4] Skaitydami galite įsitikinti, kad aš suvokiu Kristaus paslaptį, [5] kuri ankstesnėms žmonių vaikų kartoms nebuvo paskelbta taip, kaip ji dabar Dvasios atskleista jo šventiesiems apaštalams ir pranašams: [6] pagonys kartu su žydais yra paveldėtojai, vieno kūno nariai ir dalininkai pažado Kristuje Jėzuje per Evangeliją. [7] Aš tapau Evangelijos tarnu Dievo malonės dovana, kuri man buvo duota jo galybės veikimu. [8] Man, iš visų šventųjų mažiausiajam, atiteko malonė skelbti pagonims nesuvokiamus Kristaus turtus [9] ir atskleisti visiems, kaip turi išsipildyti šita paslaptis, nuo amžių uždengta Dieve — visų dalykų Kūrėjuje,— [10] kad dabar per Bažnyčią taptų žinoma kunigaikštystėms ir valdžioms danguje daugeriopa Dievo išmintis. [11] Tai atitinka amžinąjį nutarimą, įvykdytą mūsų Viešpatyje Kristuje Jėzuje. [12] Jį tikėdami mes drąsiai ir su pasitikėjimu einame prie Tėvo. [13] Todėl aš prašau nenusiminti dėl mano vargų jūsų dėlei, nes jie yra jūsų garbė.

APAŠTALO MALDA

[14] Dėl to aš klaupiuosi prieš Tėvą, [15] nuo kurio kiekviena tėvystė danguje ir žemėje turi vardą, [16] kad iš savo šlovės lobio suteiktų jums stiprybės jo Dvasios galia tapti tvirtais vidiniais žmonėmis, [17] kad Kristus per tikėjimą gyventų jūsų širdyse ir jūs, įsišakniję ir įsitvirtinę meilėje, [18] galėtumėte suvokti kartu su visais šventaisiais, koks yra plotis ir ilgis, ir aukštis, ir gylis, [19] ir pažinti Kristaus meilę, kuri pranoksta bet kokį žinojimą, kad būtumėte pripildyti visos Dievo pilnybės.

[20] O tam, kuris savo jėga, veikiančia mumyse, gali padaryti nepalyginti daugiau, negu mes prašome ar išmanome, [21] jam tebūna šlovė Bažnyčioje ir Kristuje Jėzuje per visas kartas amžių amžiais! Amen.

PAMOKYMAI

4

VIENYBĖS REIKALAS

[1] Taigi aš, kalinys Viešpatyje, raginu jus elgtis, kaip dera jūsų pašaukimui, į kurį esate pašaukti. [2] Su visu nuolankumu bei meilumu, su didžia kantrybe palaikykite tarpusavio meilę, [3] uoliai sergėkite Dvasios vienybę taikos ryšiais. [4] Vienas kūnas ir viena Dvasia, kaip ir esate pašaukti į vieną savo pašaukimo viltį. [5] Vienas Viešpats, vienas tikėjimas, vienas krikštas. [6] Vienas Dievas ir visų Tėvas, kuris virš visų, per visus ir visuose.

[7] Kiekvienam mūsų duota malonė pagal Kristaus dovanos mastą. [8] Todėl sakoma:

Kildamas aukštyn, nusivedė sugautus belaisvius
ir davė žmonėms dovanų.

[9] Ką reiškia *jis pakilo,* jeigu ne tai, kad jis ir nusileido į žemesniąsias sritis žemėje. [10] O tasai, kuris nužengė, yra tas pats, kuris iškilo aukščiau už visus dangus, kad visa užpildytų. [11] Tai jis paskyrė vienus apaštalais, kitus pranašais, evangelistais, ganytojais ir mokytojais, [12] kad padarytų šventuosius tinkamus tarnystės darbui, Kristaus kūno ugdymui, [13] kol mes visi kaip vienas, tikėdami ir pažindami Dievo Sūnų, tapsime tikrais vyrais pagal Kristaus pilnatvės amžiaus saiką.

[14] Mes jau nebegalime būti maži vaikai, siūbuojami ir nešiojami bet kokio mokymo vėjelio, žmonių apgaulės, jų gudrumo, vedančio į klystkelius. [15] Ne! Elgdamiesi pagal tiesą, mes aukime meile visais atžvilgiais tame, kuris yra galva,— Kristuje. [16] Iš jo visas kūnas, suderintas ir stipriai sujungtas įvairiais ryšiais, savaip veikiant kiekvienai daliai, auga ir save patį stato meilėje.

NAUJAS GYVENIMAS KRISTUJE

[17] Taigi aš liepiu ir įspėju Viešpatyje, kad jūs nebesielgtumėte, kaip elgiasi pagonys dėl savo proto menkystės. [18] Jų protavimas aptemęs, jie svetimi Dievo gyvenimui dėl savo dvasinio aklumo bei širdies suakmenėjimo. [19] Jie visiškai išglebo ir pasidavė juslingumui, godžiai ieš-

kodami visokių netyrų pasitenkinimų. [20] Bet jūs gi ne šito išmokote apie Kristų! [21] Juk jūs apie jį išgirdote ir pagal jį išmokote, kokia yra tiesa Jėzuje: [22] privalau atsižadėti ankstesnio, senojo žmogaus gyvenimo būdo, žlugdančio apgaulingais geismais, [23] atsinaujinti savo proto dvasinėje gelmėje, [24] apsivilkti nauju žmogumi, sutvertu pagal Dievą teisume ir tiesos šventume.

[25] Tad pametę melagystę, *kiekvienas kalbėkite tiesą savo artimui*, nes mes esame vieni kitų nariai. [26] *Rūstaudami nenusidėkite!* Tegul saulė nenusileidžia ant jūsų rūstybės! [27] Ir nepalikite vietos velniui. [28] Kas vogdavo, tegu nebevagia, bet imasi triūso dirbdamas savo rankomis gerą darbą, kad turėtų iš ko padėti stokojančiam. [29] Joks bjaurus žodis teneišeina iš jūsų lūpų; kalbėkite vien kas gera, kas tinka pamokyti ir duoda naudą klausytojams. [30] Ir neliūdinkite Šventosios Dievo Dvasios, kuria esate paženklinti atpirkimo dienai. [31] Tebūna toli nuo jūsų visokie šiurkštumai, piktumai, rūstybės, riksmai ir piktžodžiavimai su visomis piktybėmis. [32] Verčiau būkite malonūs, gailestingi, atlaidūs vieni kitiems, kaip ir Dievas Kristuje jums buvo atlaidus.

5

DIEVO SEKĖJAI

[1] Būkite Dievo sekėjai, kaip jo mylimi vaikai, [2] ir gyvenkite meile, nes ir Kristus pamilo jus ir atidavė už mus save kaip atnašą ir kvapią auką Dievui.

[3] Užtat ištvirkavimas, visoks netyrumas ar godulystė tenebūna jūsų net minimi, kaip pridera šventiesiems; [4] taip pat begėdystė, kvaila šneka ar juokų krėtimas — jums tai netinka, verčiau tebūna dėkojimas. [5] Gerai įsidėmėkite, kad joks ištvirkėlis, nedorėlis ar gobšas, tai yra joks stabmeldys, nepaveldės Kristaus ir Dievo karalystės dalies. [6] Tegul niekas neapgauna jūsų tuščiais plepalais; už tokius dalykus Dievo rūstybė ištinka neklusnumo vaikus. [7] Nebūkite jų bendrai! [8] Juk kadaise jūs buvote tamsa, o dabar esate šviesa Viešpatyje. Tad elkitės kaip šviesos vaikai. [9] O šviesos vaisiai reiškiasi visokeriopu gerumu, teisumu ir tiesa. [10] Ištirkite, kas patinka Viešpačiui, [11] ir neprisidėkite prie nevaisingų tamsos darbų, o verčiau pasmerkite juos.

[12] Nes ką jie slapčia daro, gėda ir sakyti. [13] Bet visa, ką šviesa smerkia, tampa regima, [14] o kas tampa regima, yra šviesa. Todėl sakoma:

„Pabusk, kuris miegi,
kelkis iš numirusių,
ir apšvies tave Kristus“.

[15] Todėl rūpestingai žiūrėkite, kaip jūs elgiatės: kad nebūtumėte tarytum neišmanėliai, bet kaip išmintingi, [16] gerai naudojantys laiką, nes dienos yra piktos. [17] Nebūkite tad neprotingi, bet supraskite, kokia yra Viešpaties valia. [18] Ir nepasigerkite vynu, kuriame slypi pasileidimas, bet būkite pilni Dvasios. [19] Kalbėkitės psalmių, himnų bei dvasinių giesmių žodžiais, giedokite ir šlovinkite savo širdyse Viešpatį, [20] visuomet ir už viską dėkodami Dievui Tėvui mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus vardu, [21] paklusdami vieni kitiems dėl Kristaus baimės.

PAMOKYMAI SUTUOKTINIAMS

[22] Jūs, moterys, būkite klusnios savo vyrams lyg kad Viešpačiui, [23] nes vyras yra žmonos galva, kaip Kristus yra Bažnyčios galva,— jis, kūno gelbėtojas. [24] Ir kaip Bažnyčia klauso Kristaus, taip ir moterys visur kur teklauso vyrų.

[25] Jūs, vyrai, mylėkite žmonas, kaip ir Kristus mylėjo Bažnyčią ir atidavė už ją save, [26] kad ją pašventintų apvalydamas vandens nuplovimu ir žodžiu, [27] kad padarytų sau garbingą Bažnyčią, neturinčią jokios dėmės nei raukšlės, nei nieko tokio, bet šventą ir nesuteptą. [28] Taip ir vyrai turi mylėti savo žmonas tarytum savuosius kūnus. Kas myli žmoną, myli save patį. [29] Juk niekas niekada nėra nekentęs savo kūno, bet jį maitina ir globoja kaip ir Kristus Bažnyčią. [30] Mes gi esame jo kūno nariai. [31] *Todėl žmogus paliks tėvą bei motiną ir glausis prie savo žmonos, ir du taps vienu kūnu.* [32] Šita paslaptis yra didelė,— aš tai sakau žvelgdamas į Kristų ir Bažnyčią. [33] Taigi kiekvienas jūsų temyli savo žmoną kaip save patį, o žmona tegerbia vyrą.

6

ŽODIS VAIKAMS

[1] Jūs, vaikai, klausykite Viešpatyje savo gimdytojų, nes šito reikalauja teisingumas. [2] *Gerbk savo tėvą ir motiną,*— tai pirmasis įsakymas su pažadu: [3] *Kad tau gerai sektųsi ir ilgai gyventumei žemėje.* [4] Ir jūs, tėvai, neerzinkite savo vaikų, bet auklėkite juos drausmindami ir mokydami Viešpaties vardu.

PAMOKYMAI VERGAMS IR ŠEIMININKAMS

[5] Jūs, vergai, klausykite savo žemiškųjų šeimininkų su baime ir pagarba, nuoširdžiai lyg kad Kristaus, [6] ne dėl akių tarnaudami, lyg žmonėms patikti norėdami, bet kaip Kristaus vergai, iš širdies vykdantys Dievo valią. [7] Noriai tarnaukite kaip Viešpačiui, o ne žmonėms, [8] žinodami, jog kiekvienas, tiek vergas, tiek laisvasis, jei padaro ką gera, gaus atlyginimą iš Viešpaties.

[9] Ir jūs, šeimininkai, tą patį darykite jiems. Liaukitės grasinę žinodami, kad ir jiems, ir jums yra Viešpats danguje ir kad jis nedaro skirtumo tarp asmenų.

DVASINĖ KOVA

[10] Pagaliau būkite tvirti Viešpatyje ir jo galybės jėga. [11] Apsiginkluokite visais Dievo ginklais, kad galėtumėte išsilaikyti prieš velnio klastas. [12] Mes grumiamės ne su krauju ir kūnu, bet su kunigaikštystėmis, valdžiomis, šių tamsybių pasaulio valdovais ir dvasinėmis blogio jėgomis dangaus aukštumose. [13] Todėl imkitės visų Dievo ginklų, kad galėtumėte piktąją dieną pasipriešinti ir visa nugalėję išsilaikyti. [14] Tad stovėkite susijuosę strėnas tiesa, apsivilkę *teisumo šarvais* [15] ir apsiavę kojas ryžtu skleisti taikos Evangeliją. [16] O svarbiausia, pasiimkite tikėjimo skydą, su kuriuo užgesinsite visas ugningas piktojo strėles. [17] Pasiimkite ir išganymo šalmą bei Dvasios kalaviją, tai yra Dievo žodį. [18] Kiekvienu metu melskitės Dvasioje visokeriopomis maldomis ir prašymais. Be paliovos budėkite malda užtardami visus šventuosius [19] ir mane, kad kai atveriu lūpas, būtų man duota drąsiai skelbti Evangelijos paslaptį, [20] kurios pasiuntinys esu ir būdamas kalinys,— kad turėčiau drąsos kalbėti taip, kaip privalau kalbėti.

BAIGIAMASIS ŽODIS

[21] Kad ir jūs sužinotumėte, kaip man einasi ir ką veikiu, visa papasakos jums Tichikas, mylimas brolis ir ištikimas padėjėjas Viešpatyje. [22] Aš tam jį ir siunčiu, kad jūs sužinotumėte apie mus ir kad jis paguostų jūsų širdis.

[23] Broliams ramybė ir meilė su tikėjimu nuo Dievo Tėvo ir Viešpaties Jėzaus Kristaus. [24] Malonė visiems, kurie myli mūsų Viešpatį Jėzų Kristų negęstančia meile!

LAIŠKAS FILIPIEČIAMS

1

KREIPINYS, PADĖKA IR PRAŠYMAS

[1] Paulius ir Timotiejus, Kristaus Jėzaus tarnai, visiems šventiesiems Kristuje Jėzuje, gyvenantiems Filipuose, kartu su vyskupais ir diakonais. [2] Malonė jums ir ramybė nuo Dievo, mūsų Tėvo, ir Viešpaties Jėzaus Kristaus.

[3] Aš dėkoju savo Dievui, kada tik jus prisimenu, [4] visuomet, kiekvienoje maldoje, su džiaugsmu už jus visus besimelsdamas, [5] už jūsų bendradarbiavimą Evangelijos labui nuo pirmosios dienos iki šiandien. [6] Esu tikras, kad tas, kuris jumyse pradėjo šį gerą darbą, jį ir pabaigs iki Kristaus Jėzaus dienos. [7] Šitaip manyti apie jus visus teisinga, nes aš turiu savo širdyje jus, kurie, tiek man esant kalėjime, tiek ginant ir stiprinant Evangeliją, visi tebesate mano malonės dalininkai. [8] Dievas gali paliudyti, kaip jūsų visų pasiilgau Kristaus Jėzaus nuoširdumu. [9] Ir dabar meldžiu, kad jūsų meilė vis augtų ir augtų pažinimu ir visokeriopu išmanymu, [10] kad jūs mokėtumėte pasirinkti kas vertingiau, kad būtumėte tyri ir be priekaišto Kristaus dieną, [11] pilni teisumo vaisių per Jėzų Kristų Dievo garbei ir šlovei.

APAŠTALO BŪKLĖ

[12] Broliai, noriu, kad jūs žinotumėte, jog mano būklė išėjo į gera Evangelijos plitimui. [13] Mat mano kalinimas dėl Kristaus išgarsėjo visame pretorijuje ir tarp kitų gyventojų.

[14] Daugumas brolių Viešpatyje, mano pančių paakinti, imasi drąsiau skelbti Dievo žodį. [15] Beje, kai kurie skelbia Kristų iš pavydo ir rungtyniaudami, kiti skelbia Kristų gera valia; [16] šitie iš meilės, suprasdami, kad aš pašauktas ginti Evangelijos, [17] o anie skelbia Kristų ne iš gryno nusistatymo, bet iš tuštybės ir pavydo, tardamiesi pasunkinsią mano pančius. [18] Tesižinai! Kad visokiais būdais, dėl akių ar iš tiesų, yra skelbiamas Kristus,— štai kuo džiaugiuosi! Bet aš ir toliau džiaugsiuosi. [19] Juk žinau, kad šitai *pravers mano išganymui* dėl jūsų

maldos ir Jėzaus Kristaus Dvasios pagalbos. [20] Aš karštai laukiu ir turiu viltį, jog anaiptol neliksiu sugėdintas, bet kaip visuomet, taip ir dabar Kristus bus viešai išaukštintas mano kūne — nesvarbu, ar gyvenimu, ar mirtimi. [21] Man gyvenimas — tai Kristus, o mirtis — tik laimėjimas. [22] Bet jei aš, gyvendamas kūne, dar galėčiau vaisingai pasidarbuoti, tuomet nebežinau, ką pasirinkti. [23] Mane traukia ir viena, ir antra, nors verčiau man mirti ir būti su Kristumi, nes tai visų geriausia. [24] O mano pasilikimas kūne reikalingesnis jums. [25] Taip įsitikinęs aš žinau, jog liksiu ir būsiu su jumis visais jūsų pažangai ir tikėjimo džiaugsmui, [26] kad jūs dar labiau galėtumėte pasigirti manimi Kristuje Jėzuje, kai vėl atvyksiu pas jus.

KOVOTI UŽ TIKĖJIMĄ

[27] Tiktai elkitės, kaip dera besilaikantiems Kristaus Evangelijos, kad atvykęs pamatyčiau, o jei neatvyksiu — išgirsčiau, jog gyvenate viena dvasia, visi kaip vienas kovojate už Evangelijos tikėjimą [28] ir ne iš tolo nesiduodate priešų išgąsdinami. Jiems tai yra žlugimo ženklas, o jums — išgelbėjimo, ir jis Dievo duotas. [29] Jums suteikta malonė dėl Kristaus ne tik jį tikėti, bet ir dėl jo kentėti [30] kovojantiems tokią pat kovą, kokią matėte mane kovojant ir apie kokią dabar girdite, jog aš kovoju.

2

VIENYBĖ IR NUOLANKUMAS

[1] Taigi jeigu esama Kristuje paskatinimo, meilės paguodos, jei esama bendrystės Dvasioje, nuoširdumo ir užuojautos, [2] tai padarysite mano džiaugsmą tobulą tuo, kad laikysitės vienos minties, turėsite vienokią meilę, santaiką ir sutarimą. [3] Tegul nelieka vietos vaidams ar tuščiai puikybei, bet vienas kitą laikykite aukštesniu už save [4] ir žiūrėkite kiekvienas ne savo naudos, bet kitų. [5] Būkite tokio nusistatymo kaip Kristus Jėzus.

[6] Jis, turėdamas Dievo prigimtį,
godžiai nesilaikė savo lygybės su Dievu,
[7] bet apiplėšė pats save,

priimdamas tarno išvaizdą
ir tapdamas panašus į žmones.
Jis ir išore tapo kaip visi žmonės;
[8] jis nusižemino
tapdamas klusnus iki mirties,
iki kryžiaus mirties.
[9] Todėl ir Dievas jį išaukštino
ir padovanojo jam vardą,
kilniausią iš visų vardų,
[10] kad Jėzaus vardui *priklauptų*
kiekvienas kelis
danguje, žemėje ir po žeme
[11] *ir kiekvienos lūpos*
Dievo Tėvo šlovei išpažintų:

„JĖZUS KRISTUS YRA VIEŠPATS!"

IŠGANYMO KELIAS

[12] Taigi, mano mylimieji, kaip visuomet klausydavote manęs, kai būdavau tarp jūsų, taip dar labiau klausykite man nesant tarp jūsų: darbuokitės savo išganymui su baime ir drebėdami, [13] nes Dievas iš savo palankumo skatina jus ir trokšti, ir veikti!

[14] Visa darykite be murmėjimų ir svyravimų, [15] kad būtumėte nepeiktini ir nekalti, *nesutepti Dievo vaikai sugedusioje ir iškrypusioje kartoje,* kur jūs spindite tarsi žiburiai pasaulyje. [16] Tvirtai laikykitės gyvenimo žodžio, kad Kristaus dieną galėčiau pasigirti ne veltui bėgęs ir ne veltui vargęs. [17] O jei turės būti pralietas mano kraujas, kaip jūsų tikėjimo auka ir atnaša Dievui, aš džiaugiuosi ir esu linksmas kartu su jumis visais. [18] Taip pat ir jūs būkite linksmi ir džiaukitės kartu su manimi.

PAULIAUS PASIUNTINIAI

[19] Aš turiu Viešpatyje Jėzuje viltį netrukus pasiųsti pas jus Timotiejų, kad būčiau ramus sužinojęs, kaip jums sekasi. [20] Mat neturiu kito pasiuntinio, kuris taip nuoširdžiai jumis rūpintųsi. [21] Visi kiti ieško ne Kristaus Jėzaus, bet savo naudos. [22] O apie jį žinote, kad jis tinkamas, nes Evangelijos labui jis man tarnavo kaip sūnus tėvui. [23] Taigi kai tik paaiškės mano byla, turiu viltį tučtuojau jį pasiųsti. [24] Be to, turiu Viešpatyje viltį ir pats netrukus atvykti pas jus.

[25] Aš dar nusprendžiau, jog reikia siųsti pas jus Epafroditą, mano brolį, bendradarbį ir žygių draugą, o jūsų pasiuntinį ir pagalbininką mano varguose. [26] Jis labai jūsų pasiilgo ir sielojosi, kad jūs išgirdote apie jo ligą. [27] O jis buvo arti mirties, tačiau Dievas jo pasigailėjo, ir ne vien tik jo, bet ir manęs, kad manęs neužgriūtų sielvartas po sielvarto. [28] Taigi aš jį skubiai siunčiu, kad jį pamatę pradžiugtumėte ir aš taip neliūdėčiau. [29] Priimkite jį Viešpatyje su tikru džiaugsmu ir gerbkite tokius žmones, [30] nes dėl Kristaus darbo jis buvo atsidūręs prie mirties, statydamas pavojun savo gyvybę, kad atliktų man patarnavimą, kurio jūs negalėjote padaryti.

3

NESIDUOKITE SUVEDŽIOJAMI

[1] O šiaip jau, mano broliai, džiaukitės Viešpatyje! Man rašyti vis tą patį nesunku, o jums tai pastiprinimas. [2] Sergėkitės šunų, sergėkitės netikrų darbininkų, saugokitės apsipjaustėlių! [3] Tikrieji apipjaustytieji esame mes, kurie tarnaujame Dievui jo Dvasia, didžiuojamės Kristumi Jėzumi ir pasitikime ne kūnu. [4] O juk aš galėčiau pasitikėti ir kūnu! Jei kas nors tariasi galįs pasitikėti kūnu, tai aš pirmutinis, [5] aštuntą dieną apipjaustytas, kilęs iš Izraelio tautos, Benjamino genties, žydas iš žydų, įstatymo tiksliai besilaikantis fariziejus, [6] uolus Bažnyčios persekiotojas, be priekaištų vykdęs įstatymo reikalaujamą teisumą.

POSŪKIS APAŠTALO GYVENIME

[7] Bet tą pirmenybę aš dėl Kristaus palaikiau nuostoliu. [8] O taip! Aš iš tikrųjų visa laikau nuostoliu, palyginti su Kristaus Jėzaus, mano Viešpaties, pažinimo didybe. Dėl jo aš ryžausi visko netekti ir viską laikau sąšlavomis, kad tik laimėčiau Kristų [9] ir būčiau jame, nebeturėdamas nuosavo teisumo, kurį teikia įstatymas, bet turėdamas teisumą iš tikėjimo Kristumi, einantį iš Dievo, paremtą tikėjimu. [10] Trokštu pažinti jį, jo prisikėlimo galybę ir bendravimą jo kentėjimuose, noriu panašiai kaip jis numirti, [11] kad pasiekčiau ir prisikėlimą iš numirusių.

VERŽIMASIS Į TOBULUMĄ

[12] Aš nesakau, kad jau esu šitai gavęs ar tapęs tobulas, bet vejuosi norėdamas pagauti, nes jau esu Kristaus Jėzaus pagautas. [13] Vis dėlto, broliai, nemanau, kad jau būčiau tai pasiekęs. Tik viena tikra: pamiršęs, kas už manęs, aš veržiuosi pirmyn, [14] į tikslą, siekiu laimikio aukštybėse, prie kurio Dievas kviečia Kristuje Jėzuje. [15] Taigi visi, kurie esame tobuli, turėkime tai galvoje! O jeigu jūs apie ką nors manote kitaip, Dievas jums tai apreikš. [16] Kad ir kiek nuėję, ženkime toliau ta pačia linkme.

NUSKAIDRINTAS KŪNAS

[17] Broliai, visi būkite mano sekėjai ir žiūrėkite į tuos, kurie elgiasi pagal mūsų pavyzdį. [18] Daugelis,— apie juos ne kartą esu jums kalbėjęs ir dabar su ašaromis kalbu,— elgiasi kaip Kristaus kryžiaus priešai. [19] Jų galas — pražūtis, jų dievas — pilvas ir jų garbė — gėda. Jie temąsto apie žemės daiktus. [20] Tuo tarpu mūsų tėvynė danguje, ir iš ten mes laukiame Išgelbėtojo, Viešpaties Jėzaus Kristaus, [21] kuris pakeis mūsų vargingą kūną ir padarys jį panašų į savo garbingąjį kūną ta galia, kuria jis sau visa palenkia.

4

PASKUTINIAI PARAGINIMAI

[1] Taigi, mano broliai, mano mylimieji ir išsiilgtieji, mano džiaugsme ir mano vainike,— tvirtai stovėkite Viešpatyje, mylimieji!

[2] Aš prašau Evodiją ir raginu Sintichę būti vienos minties Viešpatyje. [3] Taip pat prašau tave, ištikimasis bičiuli, padėk joms! Jos juk darbavosi su manimi Evangelijos labui kartu su Klemensu ir kitais mano bendradarbiais, kurių vardai įrašyti gyvenimo knygoje.

[4] Visuomet džiaukitės Viešpatyje! Ir vėl kartoju: džiaukitės! [5] Jūsų meilumas tebūna žinomas visiems. Viešpats yra arti! [6] Nieku per daug nesirūpinkite, bet visuose reikaluose malda ir prašymu su padėka jūsų troškimai tesidaro žinomi Dievui. [7] Ir Dievo ramybė, pranokstanti visokią išmintį, sergės jūsų širdis ir mintis Kristuje Jėzuje.

[8] Pagaliau, broliai, mąstykite apie tai, kas teisinga, garbinga, teisu, tyra, mylėtina, giriama,— apie visa, kas dorybinga ir šlovinga. [9] Darykite, ką tik iš manęs išmokote, ką gavote, ką girdėjote ir matėte manyje, ir ramybės Dievas bus su jumis.

PADĖKA UŽ PARAMĄ

[10] Aš labai apsidžiaugiau Viešpatyje, kad pagaliau pražydo jūsų rūpinimasis manimi. Jūs ir seniau rūpindavotės, bet stigo progų tai parodyti. [11] Suprantama, aš visai nemanau skųstis stoka, nes išmokau būti patenkintas savo būkle. [12] Aš moku gyventi vargingai ir būti turtingas. Visa ko esu ragavęs: buvau sotus ir alkanas, turtingas ir beturtis.

[13] Aš visa galiu tame, kuris mane stiprina.

[14] Vis dėlto jūs gerai padarėte bendraudami su manim varge. [15] Jūs, filipiečiai, ir patys žinote: kai pradėjęs skelbti Evangeliją išvykau iš Makedonijos, jokia bažnyčia neužmezgė su manimi davimo ir gavimo santykių, tik jūs vieni. [16] Jūs mano reikalams prisiuntėte aukų vieną ir kitą kartą į Tesaloniką. [17] Aš netrokštu dovanos, bet noriu, kad jūsų naudai augtų vaisiai jūsų sąskaiton. [18] O aš esu visko gavęs ir turiu per akis. Aš visiškai aprūpintas, per Epafroditą gavęs kvapią dovaną, Dievui priimtiną ir patinkamą auką. [19] O mano Dievas iš savo turtų gausos Kristuje Jėzuje šlovingai patenkins visas jūsų reikmes. [20] Mūsų Dievui ir Tėvui šlovė per amžių amžius! Amen.

PABAIGA

[21] Sveikinkite kiekvieną šventąjį Kristuje Jėzuje. Jus sveikina su manimi esantys broliai. [22] Jus sveikina visi šventieji, ypač iš ciesoriaus šeimynos.

[23] Viešpaties Jėzaus Kristaus malonė tebūna su jūsų dvasia!

LAIŠKAS KOLOSIEČIAMS

LAIŠKO ĮŽANGA

1

SVEIKINIMAI, PADĖKA IR PRAŠYMAS

[1] Paulius, Dievo valia Kristaus Jėzaus apaštalas, ir brolis Timotiejus,— [2] šventiesiems ir ištikimiesiems broliams Kristuje, gyvenantiems Kolosuose: malonė ir ramybė jums nuo Dievo, mūsų Tėvo!

[3] Nuolat melsdamiesi už jus, mes dėkojame Dievui, mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus Tėvui, [4] nes girdime, kad jūs tikite Kristų Jėzų ir mylite visus šventuosius [5] dėlei vilties, kuri jums atidėta danguje. Apie tą viltį jūs esate girdėję Evangelijos tiesos žodyje, [6] kuris pasiekė jus ir panašiai kaip visame pasaulyje, taip ir pas jus neša vaisių ir auga nuo tos dienos, kada išgirdote ir teisingai pažinote Dievo malonę. [7] Jus to išmokė mūsų mylimasis bendradarbis Epafras, kuris mane pavaduoja kaip ištikimas Kristaus tarnas. [8] Jis ir davė žinią mums apie Dvasios įkvėptą jūsų meilę.

[9] Todėl ir mes nuo tos dienos, kada tai išgirdome, nesiliaujame už jus meldę ir prašę, kad būtumėte pilni Dievo valios pažinimo su visa išmintimi ir dvasiniu supratimu, [10] kad elgtumėtės, kaip verta Viešpaties, ir jam tobulai patiktumėte, nešdami visokių gerų darbų vaisių ir augdami Dievo pažinimu; [11] kad visokeriopai sustiprinti jo šlovės galia, pilni ištvermės ir kantrybės, su džiaugsmu [12] dėkotumėte Tėvui, kuris padarė mus tinkamus paveldėti šventųjų dalį šviesoje, [13] kuris išgelbėjo mus iš tamsybių valdžios ir perkėlė į savo mylimojo Sūnaus karalystę. [14] O jame mes turime atpirkimą, nuodėmių atleidimą.

DIEVO PASLAPTYS KRISTUJE

KRISTUS — VISATOS GALVA

[15] Jis yra neregimojo Dievo atvaizdas,
visos tvarinijos pirmgimis,

[16] nes jame sutverta visa,
kas yra danguje ir žemėje,
kas regima ir neregima,
ar sostai, ar viešpatystės,
ar kunigaikštystės, ar valdžios,—
visa sutverta per jį ir jam.
[17] Jis yra pirma visų daiktų
ir visa juo laikosi.
[18] Ir jis yra Kūno — Bažnyčios — galva.
Jis — pradžia,
mirusiųjų pirmgimis,
kad visame kame turėtų pirmenybę.
[19] Dievas panorėjo jame apgyvendinti visą pilnatvę
[20] ir per jį visa sutaikinti su savimi,
darydamas jo kryžiaus krauju taiką,—
per jį sutaikinti visa, kas yra žemėje ir danguje.

KRIKŠČIONIŲ ŠVENTUMAS

[21] Taip pat ir jus, kurie kadaise buvote svetimi ir priešiški piktais darbais, [22] Dievas dabar sutaikino jo žemiškojo kūno mirtimi, kad pasirodytumėte jo akyse šventi, tyri ir nekalti. [23] Tiktai jūs ištverkite tikėjime įsitvirtinę bei įsišakniję ir nesiduokite atitraukiami nuo vilties Evangelijos, kurią išgirdote, kuri paskelbta visai tvarinijai po dangumi ir kurios tarnas aš, Paulius, esu.

APAŠTALO VARGAI

[24] Dabar aš džiaugiuosi savo kentėjimais už jus ir savo kūne papildau, ko dar trūksta Kristaus vargams dėl jo Kūno, kuris yra Bažnyčia. [25] Aš tapau jos tarnu Dievo man duotu paskyrimu, kad jums iki galo atskleisčiau Dievo žodį, [26] tą paslaptį, kuri buvo paslėpta amžiams ir kartoms, o dabar apreikšta Dievo šventiesiems. [27] Jiems Dievas panorėjo paskelbti, kokie dideli šios paslapties garbės turtai skirti pagonims, būtent Kristus jumyse — garbės viltis. [28] Mes jį skelbiame įspėdami kiekvieną žmogų ir pamokydami kiekvieną žmogų su visokeriopa išmintimi, kad kiekvieną žmogų padarytume tobulą Kristuje. [29] To dėlei ir vargstu grumdamasis jo suteikta jėga, galingai veikiančia manyje.

2

APAŠTALO RŪPINIMASIS KOLOSIEČIŲ TIKĖJIMU

[1] Tad noriu, kad jūs žinotumėte, kaip man tenka kovoti už jus, už laodikiečius ir visus, kurie nėra matę mano kūno veido, [2] kad būtų paguostos visų širdys, kad meile suvienyti visi pasiektų supratimo pilnatvės turtus ir galėtų pažinti Dievo paslaptį — Kristų, [3] kuriame slypi visi išminties ir pažinimo lobiai.

[4] Sakau jums tai, kad niekas jūsų nesuvedžiotų suktais įrodinėjimais. [5] Nors kūnu esu toli nuo jūsų, tačiau dvasia su jumis ir džiaugiuosi matydamas jūsų tvarkingumą ir kaip tvirtai jūs tikite Kristų.

SAUGOTIS KLAIDINGŲ MOKSLŲ

GYVENTI TIKĖJIMU

[6] Taigi kaip esate priėmę Viešpatį Kristų Jėzų, taip ir gyvenkite jame; [7] būkite jame įsišakniję ir ant jo statykitės, tvirtėkite tikėjimu, kaip esate išmokyti, kupini dėkingumo.

[8] Žiūrėkite, kad kas jūsų nepavergtų tuščia ir apgaulinga filosofija, žmonių padavimu bei pasaulio pradmenimis, o ne Kristumi.

KRISTUS — ŽMONIŲ IR ANGELŲ GALVA

[9] Kristuje kūniškai gyvena visa dievystės pilnatvė, [10] ir jūs esate pripildyti jame.

Jis yra visokių kunigaikštysčių ir valdžių galva. [11] Jame jūs taip pat esate apipjaustyti ne rankomis atliktu apipjaustymu, bet savo kūniškumo atsižadėjimu — Kristaus apipjaustymu. [12] Su juo palaidoti krikšte, jūs tikėjimu jame prisikėlėte galybe Dievo, kuris jį prikėlė iš numirusių. [13] Taip pat ir jus, mirusius nuodėmėmis ir kūno neapipjaustymu, jis atgaivino kartu su Kristumi, dovanodamas visus nusikaltimus.

[14] Jis ištrynė mus kaltinantį skolos raštą ir panaikino jį prismeigdamas prie kryžiaus. [15] Jis nuginklavo kunigaikštystes ir valdžias, viešai jas pažemindamas ir jame švęsdamas pergalę prieš jas.

NEVERGAUTI PASAULIO PRADMENIMS

[16] Niekas tenesmerkia jūsų dėl valgio ar gėrimo, dėl švenčių, jaunačių ar šabų. [17] Visa tai tėra būsimųjų dalykų šešėlis, o tikrenybė yra Kristus. [18] Tegul niekas neneigia jums vainiko, pamėgęs tariamą nusižeminimą ir angelų garbinimą, įsigilinęs į regėjimus ir be pagrindo pasipūtęs savo kūniškais samprotavimais, [19] nesilaikydamas vienybės su Galva, iš kurios visas kūnas, sąnariais ir gyslomis aprūpinamas bei jungiamas vienybėn, auga Dievo teikiamu ūgiu.

[20] Jei su Kristumi esate mirę pasaulio pradmenims, tai kam gi, tarsi tebegyvendami pasaulyje, leidžiatės apkraunami nuostatais: [21] „Neliesk! Neragauk! Neimk!“? [22] Visa tai vartojama dingsta, ir *tai tėra žmonių priesakai bei pamokymai.* [23] Tie nuostatai, beje, atrodo išmintingi dėl prasimanyto pamaldumo, nusižeminimo ir kūno varginimo, tačiau yra beverčiai ir tarnauja kūnui patenkinti.

3

VIENYBĖ SU KRISTUMI

[1] Jeigu esate su Kristumi prikelti, siekite to, kas aukštybėse, kur Kristus *sėdi Dievo dešinėje.* [2] Rūpinkitės tuo, kas aukštybėse, o ne tuo, kas žemėje. [3] Jūs juk esate mirę ir jūsų gyvenimas su Kristumi yra paslėptas Dieve. [4] Kai apsireikš Kristus — mūsų gyvastis, tuomet su juo ir jūs pasirodysite šlovingi.

PAMOKYMAI

BENDRI NURODYMAI

[5] Numarinkite, kas jūsų nariuose žemiška: ištvirkavimą, netyrumą, aistringumą, piktą pageidimą, taip pat ir godumą, kuris yra stabmeldystė. [6] Dėl šių dalykų ateina Dievo rūstybė netikėjimo vaikams. [7] Jūs irgi kadaise taip elgėtės gyvendami tarp jų. [8] Bet dabar jūs visa tai pameskite — piktumą, nirtulį, nelabumą, piktžodžiavimą, nešvarias kalbas nuo savo lūpų. [9] Nebemeluokite vienas kitam, nusivilkę senąjį žmogų su jo darbais [10] ir apsivilkę nauju, kuris atnaujinamas tobu-

Iam pažinimui pagal savo Kūrėjo paveikslą. [11] Čia jau nebėra nei graiko nei žydo, nei apipjaustyto nei neapipjaustyto, nei barbaro nei skito, nei vergo nei laisvojo, bet visa ir visuose — Kristus.

[12] Taigi jūs, Dievo išrinktieji, šventieji ir numylėtiniai, apsivilkite nuoširdžiu gailestingumu, gerumu, nuolankumu, romumu ir kantrumu. [13] Būkite vieni kitiems pakantūs ir atleiskite vieni kitiems, jei vienas prieš kitą turite skundą. Kaip Viešpats jums atleido, taip ir jūs atleiskite. [14] Viršum viso šito tebūna meilė, kuri yra tobulumo raištis. [15] Jūsų širdyse teviešpatauja Kristaus ramybė, į kurią esate pašaukti viename kūne. Būkite dėkingi!

[16] Kristaus žodis tegyvuoja jumyse vaisingai. Mokykite ir raginkite vieni kitus visokeriopa išmintimi; su dėkinga širdimi giedokite Dievui psalmes, himnus ir dvasines giesmes. [17] Ir visa, ką tik darytumėte žodžiu ar darbu, visa darykite Viešpaties Jėzaus vardu, per jį dėkodami Dievui Tėvui.

NURODYMAI ŠEIMYNOMS

[18] Jūs, žmonos, būkite klusnios vyrams, kaip dera Viešpatyje. [19] O jūs, vyrai, mylėkite savo žmonas ir nebūkite joms šiurkštūs. [20] Jūs, vaikai, visuose dalykuose klausykite savo tėvų, nes toks klusnumas patinka Viešpačiui. [21] O jūs, tėvai, neerzinkite savo vaikų, kad jie nepasidarytų baukštūs.

[22] Jūs, vergai, visuose reikaluose klausykite savo žemiškųjų šeimininkų ne dėl akių, kad įtiktumėte žmonėms, bet neklastinga širdimi, bijodami Viešpaties. [23] Ką tik darytumėte, darykite iš širdies, kaip Viešpačiui, o ne žmonėms, [24] žinodami, kad iš Viešpaties gausite paveldą kaip atlyginimą. Tarnaukite Viešpačiui Kristui! [25] Kas daro neteisybę, susilauks bausmės už savo neteisumą, ir nebus žiūrima asmens.

4

APAŠTALAVIMO DVASIA

[1] O jūs, šeimininkai, duokite vergams, kas teisinga ir kas dera, atsimindami, kad ir jūs turite Viešpatį danguje.

[2] Būkite atsidėję maldai, budėkite su ja dėkodami; [3] melskitės taip

pat ir už mus, kad Dievas mums atvertų žodžio duris skelbti Kristaus paslaptį, dėl kurios aš kalinamas, [4] kad sugebėčiau ją atskleisti taip, kaip privalau ją išsakyti.

[5] Būkite protingi su mums svetimais žmonėmis; išnaudokite laiką. [6] Jūsų kalba visuomet tebūna maloni ir druska pasūdyta, kad sugebėtumėte kiekvienam atsakyti.

LAIŠKO PABAIGA

ASMENINIAI PRANEŠIMAI

[7] Apie mano reikalus jums viską praneš Tichikas, mielas brolis, ištikimas tarnas ir bendradarbis Viešpatyje. [8] Aš tam jį ir siunčiu, kad sužinotumėte apie mus ir kad jis paguostų jūsų širdis. [9] Jis vyksta su Onesimu, ištikimu ir mylimu broliu, kuris yra iš jūsų; jiedu papasakos jums visa, kas čia dedasi.

SVEIKINIMAI IR LINKĖJIMAI

[10] Jus sveikina kalėjimo draugas Aristarchas ir Barnabo pusbrolis Morkus — dėl jo jau esate gavę nurodymų; jeigu jis atvyktų pas jus, priimkite jį. [11] Dar jus sveikina Jėzus, vadinamas Justu. Iš apipjaustytųjų jie vieninteliai su manimi darbuojasi Dievo karalystei; jie yra tapę mano paguoda. [12] Jus sveikina jūsiškis Epafras, Kristaus Jėzaus tarnas, kuris visuomet grumiasi už jus maldose, kad tvirtai laikytumėtės ir tobulai vykdytumėte Dievo norus. [13] Aš galiu paliudyti, kad jis labai rūpinasi jumis, laodikiečiais ir hierapoliečiais. [14] Sveikina jus mylimasis gydytojas Lukas ir Demas.

[15] Pasveikinkite brolius Laodikėjoje ir Nimfą bei jos namuose susirenkančią bendruomenę. [16] Kai šitas laiškas bus perskaitytas pas jus, pasirūpinkite, kad jis būtų perskaitytas ir laodikiečių bažnyčioje, o jūs perskaitykite laišką, kuris ateis iš Laodikėjos. [17] Taip pat pasakykite Archipui: „Žiūrėk, kad vykdytum tarnystę, kurią gavai Viešpatyje!“

[18] Sveikinimas, parašytas mano, Pauliaus, ranka. Prisiminkite mano pančius. Malonė su jumis!

Įvadas į Laiškus Tesalonikie-čiams

Antrojoje misijų kelionėje, 50 m. vasarą, Paulius su savo palydovais Silu ir Timotiejumi atvyko į Tesaloniką (dabar Salonikai). Šis miestas buvo ne tik Makedonijos provincijos sostinė, bet ir labai svarbus prekybos centras, turintis patogų uostą ir tuo būdu jungiantis Graikiją su Mažąja Azija. Uostamiestis buvo žinomas itin mišria gyventojų sudėtimi.

Nors žydai nevengė nei piktų intrigų, nei kurstymo, Pauliui pavyko Tesalonikoje sutelkti bendruomenę, daugiausia iš žydų kilmės tikinčiųjų. Deja, Paulius ir Silas, žydų persekiojami, turėjo slapčiomis pasitraukti (žr. Apd 17, 10), palikdami vieną Timotiejų. Per Berėją ir Atėnus jiedu nuvyko į Korintą, kur Paulius praleido apie pusantrų metų. Korinte Paulius sužinojo, kad Tesalonikos krikščionys sėkmingai gyvuoja, ir greičiausiai 51 m. žiemą parašė jiems p i r m ą j į l a i š k ą. Laiško tikslas buvo sustiprinti jauną bendruomenę, kurią trikdė ne tik žydai, bet ir pagoniška aplinka. Prabėgomis (1 Tes 2, 3—12) apaštalas atremia priešų kaltinimus savanaudiškumu.

A n t r a s i s l a i š k a s tesalonikiečiams parašytas praslinkus 2—3 mėnesiams po pirmojo. Mat 1 Tes 4, 13—18 ir 5, 1—3 davė progą kai kuriems svajotojams tvirtinti, esą prisiartinęs pasaulio galas ir antrasis Kristaus atėjimas. Dėl šio gando nemaža tikinčiųjų apsileido, nebeatlikinėjo kaip reikiant savo pareigų ir gaišo laiką begalinėms kalboms (žr. 2 Tes 3, 6 ir toliau). Paulius ramina bendruomenę ir nurodo, kad nežinia, kada įvyks antrasis Kristaus atėjimas. Jis reikalauja sudrausti svajotojus ir tinginius, pabrėždamas plačiai pasklidusią mintį: „Kas nenori dirbti, tenevalgo!“ (3, 10).

Laiškai Tesalonikiečiams yra patys pirmieji iš išlikusių Šv. Rašte apaštalo Pauliaus laiškų ir anksčiausiai parašyta NT dalis.

PIRMASIS LAIŠKAS TESALONIKIEČIAMS

1

ĮŽANGA. PADĖKA IR PAGYRIMAS

[1] Paulius, Silvanas ir Timotiejus tesalonikiečių bažnyčiai Dieve Tėve ir Viešpatyje Jėzuje Kristuje. Malonė jums ir ramybė! [2] Mes visuomet dėkojame Dievui už jus visus, prisimindami jus savo maldose, [3] nuolat minėdami mūsų Dievo ir Tėvo akivaizdoje jūsų tikėjimo darbus, meilės pastangas bei vilties ištvermingumą dėl mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus. [4] Mes žinome, Dievo numylėtieji broliai, apie jūsų išrinkimą, [5] nes mūsų Evangelija neatėjo pas jus vien tik žodžiais, bet su jėga ir Šventąja Dvasia, ir su tvirtu įsitikinimu. Juk žinote, kaip pas jus elgėmės jūsų pačių labui. [6] Todėl jūs ne tik pasidarėte mūsų ir Viešpaties sekėjai, priėmę žodį didžiame suspaudime su Šventosios Dvasios džiaugsmu, [7] bet ir tapote pavyzdžiu visiems Makedonijos bei Achajos tikintiesiems. [8] Mat iš jūsų pasklidęs Viešpaties žodis pagarsėjo ne tik Makedonijoje bei Achajoje, bet jūsų tikėjimas Dievu pasidarė žinomas visur, ir mums jau nebereikia apie tai kalbėti. [9] Žmonės pasakoja apie mus, kaip buvome jūsų priimti ir kaip jūs nuo stabų atsivertėte prie Dievo, trokšdami tarnauti gyvajam, tikrajam Dievui [10] ir laukti iš dangaus jo Sūnaus, kurį jis prikėlė iš numirusių,— Jėzaus, mūsų gelbėtojo nuo ateinančios rūstybės.

2

PAULIAUS VEIKLA TESALONIKOJE

[1] Jūs patys, broliai, žinote, kad mūsų apsilankymas pas jus nebuvo bergždžias. [2] Prieš tai, kaip patys žinote, nukentėję bei patyrę nuoskaudų Filipuose, pasitikėdami Dievu, mes drąsiai skelbėme Dievo

Evangeliją, nors kova buvo smarki. [3] Juk mūsų skelbimas plaukia ne iš klaidos nei iš nedoro tikslo, nei iš klastingumo. [4] Dievo pripažinti esą tinkami, kad mums būtų patikėta Evangelija, mes ją ir skelbiame taip, kad patiktume ne žmonėms, bet Dievui, kuris skaito mūsų širdies gelmėje. [5] Kaip žinote, mes niekada nepasižymėjome įteikliomis kalbomis ir niekad — tepaliudija Dievas — nebuvome pasidavę godumui; [6] niekada nesivaikėme žmonių garbės, nei tarp jūsų, nei kitur. [7] Būdami Kristaus apaštalai, mes galėjome būti jums našta, vis dėlto jūsų tarpe buvome švelnūs tarsi motina, globojanti savo kūdikius. [8] Taip jus mylėdami, troškome pasidalyti su jumis ne tik Dievo Evangelija, bet ir savo gyvybe, nes tapote mums be galo brangūs. [9] Jūs, broliai, atsimenate mūsų triūsą ir pastangas: dirbdami per dienas ir naktis, kad neapsunkintume nė vieno iš jūsų, skelbėme jums Dievo Evangeliją. [10] Ir jūs, ir Dievas gali paliudyti, kaip šventai, teisingai ir nepriekaištingai elgėmės su jumis, įtikėjusiais. [11] Jūs žinote, kaip mes kiekvieną iš jūsų, tarsi tėvas savo vaikus, [12] raginome, kalbinome, maldavome, kad elgtumėtės, kaip dera akyse Dievo, kuris jus šaukia į karalystę ir šlovę.

TESALONIKIEČIŲ TIKĖJIMAS

[13] Todėl mes be paliovos dėkojame Dievui, kad priėmę mūsų paskelbtąjį Dievo žodį jūs priėmėte jį ne kaip žmogaus žodį, bet kas jis iš tikro yra,— kaip Dievo žodį, kuris ir veikia jumyse, tikintieji. [14] Jūs, broliai, tapote sekėjais Dievo bažnyčių Judėjoje, kurios yra Kristuje Jėzuje. Jūs tą patį iškentėjote nuo savo tautiečių kaip ir jos nuo žydų, [15] kurie nužudė Viešpatį Jėzų ir pranašus, kurie persekiojo ir mus. Jie nepatinka Dievui ir yra visų žmonių priešai, [16] nes draudžia mums skelbti pagonims, kad šie būtų išganyti. Taip jie nuolat pildo savo nuodėmių saiką, ir ant jų krinta galutinė Dievo rūstybė.

APAŠTALO NERIMAS

[17] O mes, broliai, kuriam laikui atskirti nuo jūsų,— žinoma, tik kūnu, ne širdimi,— be galo pasiilgę, labai troškome išvysti jūsų veidus. [18] Todėl ruošėmės atvykti pas jus,— bent jau aš, Paulius, ruošiausi kartą ir kitą,— tačiau mus sutrukdė šėtonas. [19] Kas gi yra mūsų viltis, džiaugsmas ir pasididžiavimo vainikas prieš mūsų Viešpatį Jėzų, kai jis ateis,— argi ne jūs?! [20] Taip, jūs esate mūsų garbė ir džiaugsmas!

3

TIMOTIEJAUS PASIUNTINYBĖ

[1] Todėl ilgiau nebeiškęsdami, ryžomės vieni pasilikti Atėnuose [2] ir pasiuntėme Timotieją, savo brolį ir Dievo bendradarbį Kristaus Evangelijoje, kad paremtų jus ir sustiprintų jūsų tikėjimą, [3] kad nė vienas nesvyruotų tose negandose. Ir jūs patys žinote, kad esame tam skirti. [4] Juk dar būdami tarp jūsų,mes iš anksto pasakėme, kad turėsime kentėti negandą, ir, kaip žinote, tai ir įvyko. [5] Todėl ilgiau nebeiškęsdamas, pasiunčiau pasiuntinį norėdamas sužinoti apie jūsų tikėjimą, ar kartais jūsų nesuviliojo gundytojas ir ar nėra niekais pavirtęs mūsų triūsas.

PADĖKA UŽ GERAS ŽINIAS

[6] Dabar Timotiejus iš jūsų grįžo pas mus ir atnešė gerą žinią apie jūsų tikėjimą ir jūsų meilę: kad jūs nuolat mus maloniai prisimenate ir norite mus pamatyti kaip ir mes jus. [7] Šitaip, broliai, jūs savo tikėjimu paguodėte mus visose mūsų bėdose ir negandose. [8] Dabar mes tikrai gyvuojame, nes jūs tvirtai stovite Viešpatyje. [9] Ir kaip atsidėkosime Dievui už jus, už visus džiaugsmus, kuriuos iš jūsų patiriame savo Dievo akivaizdoje? [10] Dieną ir naktį karštai maldaujame, kad mums būtų leista išvysti jūsų veidus ir papildyti, ko dar stinga jūsų tikėjimui.

[11] Jis pats — mūsų Dievas ir Tėvas — ir mūsų Viešpats Jėzus tepraskina mums kelią pas jus. [12] Viešpats tepraturtina jus ir tepripildo meile vienų kitiems ir visiems, kaip ir mes jus mylime, [13] kad jūsų širdys būtų tvirtos ir nepeiktino šventumo mūsų Dievo ir Tėvo akyse, kai ateis mūsų Viešpats Jėzus su visais savo šventaisiais.

4

RAGINIMAI KILNIAI ELGTIS

[1] Pagaliau, broliai, prašome ir raginame jus Viešpatyje Jėzuje: jeigu išmokote iš mūsų, kaip privalote elgtis ir patikti Dievui,— o jūs taip ir elgiatės,— tai darykite vis daugiau pažangos! [2] Jūs juk žinote,

kokių nurodymų esame jums davę Viešpaties Jėzaus vardu. [3] Tokia gi Dievo valia — jūsų šventėjimas. Susilaikykite nuo ištvirkavimo! [4] Kiekvienas jūsų teišmoksta laikyti savąjį indą šventai ir pagarbiai, [5] nepasiduodamas nežabotiems geismams, kaip esti tarp pagonių, kurie nepažįsta Dievo. [6] Tegul niekas neperžengia ribų ir neapgaudinėja savo brolio šituo reikalu, nes Viešpats keršija už visus tokius nusižengimus, kaip jau esame sakę ir patvirtinę. [7] Dievas mus pašaukė ne susitepimui, bet šventėjimui. [8] Todėl kas tai atmeta, ne žmogų atmeta, bet Dievą, kuris jums duoda savo Šventąją Dvasią. [9] Apie brolių meilę nebereikia jums rašyti, nes pats Dievas jus išmokė mylėti vienas kitą, [10] ir jūs taip darote visiems broliams visoje Makedonijoje. Mes tik raginame jus, broliai, daryti daugiau pažangos, [11] stengtis gyventi ramiai, atsidėti saviesiems reikalams ir darbuotis savo rankomis, kaip jums esame įsakę. [12] Taip jūs deramai elgsitės pašalinių akyse ir nebūsite nuo kitų priklausomi.

APIE ANTRĄJĮ KRISTAUS ATĖJIMĄ

[13] Mes norime, broliai, kad jūs žinotumėte tiesą apie užmiegančiuosius ir nenusimintumėte kaip tie, kurie neturi vilties. [14] Jeigu tikime, kad Jėzus numirė ir prisikėlė, tai Dievas ir tuos, kurie užmigo susivieniję su Jėzumi, atsives kartu su juo. [15] Ir tatai jums sakome Viešpaties žodžiais, jog mes, gyvieji, išlikusieji iki Viešpaties atėjimo, nepralenksime užmigusiųjų. [16] O pats Viešpats, nuskambėjus paliepimui, arkangelo balsui ir Dievo trimitui, nužengs iš dangaus. Tuomet pirmiausia prisikels tie, kurie mirė Kristuje, [17] paskui mes, gyvieji, išlikusieji, kartu su jais būsime pagauti oran, debesysna pasitikti Viešpaties ir taip visuomet pasiliksime su Viešpačiu. [18] Todėl guoskite vieni kitus šitais žodžiais.

5

KAIP LAUKTI VIEŠPATIES ATĖJIMO?

[1] Dėl laiko ir valandos, broliai, nėra reikalo jums rašyti. [2] Jūs patys gerai žinote, kad Viešpaties diena užklups lyg vagis naktį. [3] Kai žmonės kalbės: „Gyvename ramiai ir saugiai“, tada juos ir ištiks ne-

tikėtas žlugimas, tarytum gimdymo skausmai nėščią moterį, ir jie niekur nepabėgs.

[4] Bet jūs, broliai, neskendite tamsoje, kad toji diena jus užkluptų lyg vagis. [5] Juk jūs visi esate šviesos vaikai, dienos vaikai. Mes nepriklausome nakčiai nei tamsai. [6] Todėl nemiegokime kaip kiti, bet budėkime ir būkime blaivūs! [7] Mat kas miega, miega naktį, ir kas pasigeria, pasigeria naktį. [8] O mes, priklausydami dienai, būkime blaivūs ir dėvėkime tikėjimo bei meilės šarvus ir išganymo vilties šalmą. [9] Juk Dievas paskyrė mus ne tam, kad užsitrauktume rūstybę, bet kad įgytume išganymą per mūsų Viešpatį Jėzų Kristų, [10] kuris numirė už mus, kad mes ir budėdami, ir miegodami gyventume susivieniję su juo. [11] Todėl guoskite ir stiprinkite vieni kitus, ką jūs ir darote.

PAMOKYMAI BENDRUOMENEI

[12] Mes prašome jus, broliai, gerbti tuos, kurie darbuojasi jūsų tarpe, vadovauja Viešpatyje ir teikia jums pamokymų. [13] Labai branginkite ir mylėkite juos dėl jų darbo! Taikiai sugyvenkite tarp savęs!

[14] Raginame jus, broliai: įspėkite nedrausminguosius, padrąsinkite silpnuosius, būkite kantrūs visiems! [15] Žiūrėkite, kad kas neatsimokėtų kam nors blogu už bloga, bet visuomet skatinkite daryti gera vieni kitiems ir visiems.

[16] Visuomet džiaukitės, [17] be paliovos melskitės! [18] Už viską dėkokite, nes to Dievas nori iš jūsų Kristuje Jėzuje.

[19] Negesinkite dvasios!

[20] Neniekinkite pranašavimų!

[21] Visa ištirkite ir kas gera palaikykite!

[22] Susilaikykite nuo visokio blogio!

BAIGIAMIEJI LINKĖJIMAI

[23] Pats ramybės Dievas iki galo jus tepašventina ir teišlaiko tobulą bei nepeiktiną jūsų dvasią, sielą ir kūną mūsų Viešpaties Jėzaus atėjimui. [24] Tasai, kuris jus šaukia, yra ištikimas; jis ir įvykdys!

[25] Broliai, melskitės už mus! [26] Pasveikinkite visus brolius šventu pabučiavimu. [27] Saikdindamas jus Viešpačiu, prašau, kad šis laiškas būtų perskaitytas visiems broliams.

[28] Mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus malonė tebūna su jumis!

ANTRASIS LAIŠKAS TESALONIKIEČIAMS

1

ĮŽANGA. PADĖKA IR PADRĄSINIMAS

[1] Paulius, Silvanas ir Timotiejus tesalonikiečių bažnyčiai Dieve, mūsų Tėve, ir Viešpatyje Jėzuje Kristuje. [2] Malonė jums ir ramybė nuo Dievo Tėvo ir Viešpaties Jėzaus Kristaus!

[3] Mes jaučiame pareigą visuomet dėkoti, broliai, už jus Dievui, ir tai teisinga, nes jūsų tikėjimas klestėte klesti ir jūsų meilė vienas kitam kiekvieno širdyje vis didėja. [4] Todėl mes ir giriamės jumis Dievo bažnyčiose — jūsų kantrybe bei tikėjimu visuose persekiojimuose ir varguose, kuriuos jums tenka pakelti. [5] O tai ir yra teisingo Dievo teismo požymis: jūs turite tapti verti Dievo karalystės, dėl kurios kenčiate.

[6] Teisinga, kad Dievas atmokės jūsų prispaudėjams priespauda, [7] o jums, engiamiesiems,— atilsiu drauge su mumis, kai iš dangaus liepsnojančioje ugnyje apsireikš Viešpats Jėzus su savo galybės angelais. [8] *Jis atmonys tiems, kurie nepripažįsta Dievo* ir nepaklūsta mūsų Viešpaties Jėzaus Evangelijai. [9] Jiems teks kentėti amžiną pragaištį, *atstumtiems nuo Viešpaties veido ir nuo jo šlovingos galybės* [10] tą dieną, kada jis ateis, kad pasirodytų garbingas savo šventuosiuose ir nuostabus visuose, kurie įtikėjo. Jūs irgi patikėjote mūsų liudijimu. [11] Todėl mes nuolat meldžiamės už jus, kad mūsų Dievas padarytų jus vertus savo pašaukimo ir savo galybe tobulintų gerus jūsų užmojus bei veiklų tikėjimą. [12] Tada mūsų Viešpaties Jėzaus vardui bus garbė jumyse, o jums jame, iš mūsų Dievo ir Viešpaties Jėzaus Kristaus malonės.

2

ANTROJO VIEŠPATIES ATĖJIMO ŽENKLAI

[1] Mes prašome jus, broliai, dėl mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus atėjimo ir dėl mūsų surinkimo aplink jį: [2] nesiduokite taip lengvai nukreipiami nuo sveiko proto ir įbauginami ar dvasios pranašyste, ar žodžiu, ar neva mūsų parašytu laišku, esą Viešpaties diena jau čia pat. [3] Tegul niekas jūsų neapgauna kuriuo nors būdu!

Pirmiau turi ateiti atkritimas ir apsireikšti nedorybės žmogus, pražūties sūnus, [4] prieštarautojas, kuris *sukyla prieš visa, kas dieviška* ir šventa, ir pats sėdasi Dievo šventovėje, dėdamasis Dievu. [5] Ar neprisimenate, jog aš tai sakiau jums tebebūdamas tarp jūsų? [6] Jūs gi žinote, kas dabar jį sulaiko, kad jis apsireikštų tik savo metu. [7] Nedorybės paslaptis jau veikia, bet dar turi pasitraukti tasai, kuris ją varžo; [8] tada tai pasirodys Nedorėlis, kurį Viešpats Jėzus sunaikins *savo burnos kvėpimu* ir sutriuškins savo didingu atėjimu.

[9] Ano Nedorėlio atėjimą dėl šėtono įtakos lydės įvairūs galingi darbai, netikri ženklai ir stebuklai [10] ir visokios nedoros apgaulės tiems, kurie eina į pražūtį už tai, kad atsisakė mylėti tiesą savo išganymui. [11] Todėl Dievas jiems siunčia galingą suvedžiotoją, ir jie tiki melu; [12] taip bus nuteisti visi, kurie netikėjo tiesa, bet pamėgo neteisybę.

RAGINIMAS IŠTVERTI

[13] Mes jaučiame pareigą visuomet dėkoti Dievui už jus, Viešpaties numylėti broliai, kad Dievas jus kaip pirmienas išrinko išganymui Dvasios pašventinimu ir tiesos tikėjimu. [14] Tam jis ir pašaukė jus per mūsų Evangeliją, kad įgytumėte mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus garbę. [15] Todėl, broliai, tvirtai stovėkite ir laikykitės perduotų tiesų, kurių išmokote iš mūsų žodžių ar laiško.

[16] O pats mūsų Viešpats Jėzus Kristus ir Dievas, mūsų Tėvas, pamilęs mus ir maloningai suteikęs mums amžinos paguodos ir geros vilties, [17] tesuramina jūsų širdis ir tesustiprina kiekvienam geram darbui ir žodžiui.

3

[1] Pagaliau, broliai, melskitės už mus, kad Viešpaties žodis skintųsi kelią ir būtų gerbiamas kaip ir pas jus, [2] o mes būtume išgelbėti nuo iškrypusių ir blogų žmonių, nes ne visi turi tikėjimą. [3] Viešpats ištikimas. Jis sustiprins jus ir apsaugos nuo pikto. [4] Mes pasitikime jumis Viešpatyje, kad vykdote ir vykdysite, ką jums įsakome. [5] Viešpats telenkia jūsų širdis į Dievo meilę ir Kristaus kantrybę.

SAUGOTIS TINGUMO

[6] Viešpaties Jėzaus Kristaus vardu įsakome jums, broliai, vengti kiekvieno brolio, kuris netvarkingai gyvena ar nesilaiko mokslo, gauto iš mūsų. [7] Jūs patys žinote, kaip reikia sekti mumis. Mes gi pas jus netinginiavome [8] ir nevalgėme veltui kieno nors duonos, bet su triūsu ir prakaitu darbavomės dieną naktį, kad tik neapsunkintume nė vieno iš jūsų; [9] ir ne todėl, kad neturėtume teisės taip daryti, bet norėdami duoti jums pavyzdį, kad galėtumėte mumis sekti. [10] Dar būdami pas jus, skelbėme: „Kas nenori dirbti, tenevalgo!“ [11] Mat mes girdime, jog kai kurie jūsiškiai tinginiauja, nieko neveikia, tik smalsauja. [12] Tokiems žmonėms mes įsakome ir juos raginame Viešpatyje Jėzuje Kristuje ramiai dirbti ir valgyti pačių pelnytą duoną. [13] O jūs, broliai, nesiliaukite darę gera! [14] Jeigu kas neklausytų mūsų laiške surašytų nurodymų, tokį pasižymėkite, nebendraukite su juo, kad susigėstų. [15] Nelaikykite jo priešu, bet įspėkite kaip brolį.

ATSISVEIKINIMAS

[16] Patsai ramybės Viešpats tegul teikia jums ramybę visada ir visais būdais. Viešpats su jumis visais!

[17] Šis sveikinimas prirašytas mano, Pauliaus, ranka. Tai ženklas kiekviename laiške: taip aš rašau. [18] Mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus malonė tebūna su jumis visais!

Įvadas į Pastoracinius laiškus

Laiškai 1 ir 2 Tim ir Tit sudaro vadinamąją Pastoracinių laiškų grupę. Jie skirti artimiems Pauliaus bendradarbiams, ištikimiems jo misijų kelionių palydovams Timotiejui ir Titui. Po pirmojo kalinimo Romoje Paulius Timotiejų paskyrė Efezo vyskupu, o Titą — Kretos vyskupu ir vėliau laiškais teikė jiems nurodymų. 2 Tim kiek panašus į testamentą ir šiuo atžvilgiu primena asmeninius laiškus kaip Fm ir 3 Jn. Į šią grupę skiriamas ir Fm.

L a i š k a i T i m o t i e j u i. Timotiejus buvo kilęs iš Listros Likaonijoje (Maž. Azijoje), netoli Pauliaus tėviškės. Jo tėvas buvo graikas, o motina pamaldi žydė, priėmusi krikščionybę (žr. Apd 16, 1; 2 Tim 1, 5). Antrosios Pauliaus kelionės metu, greičiausiai 49 m., jis prisidėjo prie apaštalo, tapo jo nuolatiniu palydovu ir neatsitraukė dėl jokių sunkenybių ar persekiojimų.

Laiškuose apaštalas moko Timotiejų kovoti su klaidingais mokslais (1 Tim 1, 3—20; 4, 1—11; 6, 3—19 ir 2 Tim 2, 14—4, 8) ir aiškina Bažnyčios ganytojo pareigas (1 Tim 2, 1—3, 16; 4, 12—16; 2 Tim 1, 6—2, 13). Iš abiejų laiškų matome, kad bažnytinis gyvenimas jau yra stiprus bei išsivystęs. Jau išryškėjusi hierarchinė schema: vyskupai, kunigai („vyresnieji“), diakonai. Išaugus Bažnyčiai, pasirodė ir naujų klaidingų mokymų tiek tarp žydų, tiek tarp pagonių kilmės krikščionių. 1 Tim parašytas greičiausiai 65 m., o 2 Tim — prieš mirtį, 66 m.

L a i š k a s T i t u i. Titas buvo kilęs iš pagonių tėvų, Pauliaus atverstas į krikščionybę. Jį Paulius iš Antiochijos pasiėmė su savimi į Jeruzalę, į Apaštalų Susirinkimą (žr. Apd 15, 1 ir toliau). Vėliau jis tapo Pauliaus bendradarbiu ir Kretos vyskupu. Jo ganytojavimas susidūrė su panašiais sunkumais kaip ir Timotiejaus. Todėl laiškas jam labai panašus į 1 Tim. Čia kalbama apie vyskupo uždavinius ir jo asmens savybes, nurodomos įvairių luomų pareigos ir mokoma kovoti su klaidingomis doktrinomis.

Laiškas buvo parašytas greičiausiai 65 m.

L a i š k a s F i l e m o n u i, rašytas iš Romos apie 62 m., yra trumpas, bet labai nuoširdus. Jis atskleidžia Pauliaus didžiadvasiškumą, žmonių paži-

nimą, užuojautą, humoro jausmą. Laimėjęs Kristui pabėgėlį vergą Onesimą, Paulius prašo jo šeimininką Filemoną, kad jį visiškai paleistų. Krikščionybė tais laikais negalėjo reikalauti, kad valstybė panaikintų vergiją, bet darė tokią įtaką atsivertusiems vergų šeimininkams, kad tie imdavo vergus laikyti lygiaverčiais šeimos nariais.

PIRMASIS LAIŠKAS TIMOTIEJUI

1

PASISVEIKINIMAS. APIE KLAIDINGUS MOKYTOJUS

[1] Paulius, Dievo, mūsų Gelbėtojo, ir Kristaus Jėzaus, mūsų vilties, paliepimu Kristaus Jėzaus apaštalas, [2] Timotiejui, tikram sūnui tikėjime; malonė, gailestingumas ir ramybė nuo Dievo Tėvo ir mūsų Viešpaties Kristaus Jėzaus!

[3] Dar keliaudamas į Makedoniją, aš prašiau tave pasilikti Efeze ir įsakyti kai kuriems, kad jie nemokytų klaidingų mokslų, [4] neužsiiminėtų pasakomis ir begalinėmis giminystės eilėmis, kurios veikiau kelia ginčus, negu yra pravarčios išganingiems Dievo sumanymams, vykdomiems tikėjimu. [5] Pamokymo tikslas yra meilė iš tyros širdies, geros sąžinės ir nuoširdaus tikėjimo. [6] Kai kurie, nuklydę nuo šių dalykų, paskendo tuščiuose plepaluose. [7] Jie norėtų būti įstatymo mokytojais, nors nesupranta, nei ką kalbą, nei ką tvirtiną.

TIKRASIS ĮSTATYMO VAIDMUO

[8] Mes žinome, jog įstatymas yra geras, jeigu žmogus juo deramai naudojasi [9] suprasdamas, kad įstatymas skirtas ne teisiajam, bet nusikaltėliams ir neklaužadoms, bedieviams ir nusidėjėliams, nedorėliams ir netikėliams, tėvažudžiams ir motinžudžiams, ir žmogžudžiams, [10] paleistuviams, iškrypėliams, vergų pirkliams, melagiams, kreivai prisiekiantiems ir visiems, kurie priešinasi sveikam mokslui. [11] Taip moko palaimintojo Dievo garbės Evangelija, kuri man yra patikėta.

APAŠTALO PAŠAUKIMAS

[12] Aš esu kupinas dėkingumo mūsų Viešpačiui Kristui Jėzui, kuris mane sustiprino ir palaikė tinkamu užimti tarnystę, [13] nors anksčiau esu buvęs piktžodžiautojas, persekiotojas ir smurtininkas. Manęs bu-

vo pasigailėta, nes taip elgiausi dėl neišmanymo ir netikėjimo. [14] Bet mūsų Viešpaties malonė išsiliejo be saiko kartu su tikėjimu ir meile Kristuje Jėzuje. [15] Tikras žodis ir vertas visiško pritarimo, jog Kristus Jėzus atėjo į pasaulį gelbėti nusidėjėlių, kurių pirmasis esu aš. [16] Todėl ir buvo manęs pasigailėta, kad manyje pirmame Jėzus Kristus parodytų visą savo kantrybę, duodamas pavyzdį tiems, kurie jį įtikės amžinajam gyvenimui. [17] Amžių Karaliui, nemirtingajam, neregimajam, vieninteliam Dievui, tebūna garbė ir šlovė per amžių amžius! Amen.

TIMOTIEJAUS ATSAKOMYBĖ

[18] Šituos pamokymus aš perduodu tau, sūnau Timotiejau, pagal ankstesnes pranašystes apie tave, kad jų stiprinamas kovotum gerą kovą, [19] išlaikytum tikėjimą ir gerą sąžinę. Jos atsižadėjus, kai kurių tikėjimo laivas sudužo. [20] Iš jų yra Himenėjas ir Aleksandras, kuriuos atidaviau šėtonui, kad jie pasimokytų ir nebepiktžodžiautų.

2

LITURGINĖS PAMALDOS

[1] Taigi pirmiausia prašau atlikinėti maldavimus, maldas, pamaldas ir dėkojimus už visus žmones, [2] už karalius ir visus valdovus, kad galėtume tyliai ramiai gyventi visokeriopai maldingą ir gerbtiną gyvenimą. [3] Tai gera ir priimtina akyse mūsų Gelbėtojo Dievo, [4] kuris trokšta, kad visi žmonės būtų išganyti ir pasiektų tiesos pažinimą.

[5] Vienas yra Dievas
ir vienas Dievo žmonių Tarpininkas —
žmogus Kristus Jėzus,
[6] kuris atidavė save kaip išpirką už visus,
pateikdamas liudijimą nustatytu laiku.

[7] Tam aš esu paskirtasis šauklys ir apaštalas,— sakau tiesą, nemeluoju,— tikėjimo ir tiesos mokytojas pagonims.

[8] Aš norėčiau, kad vyrai visur, kur melsis, keltų aukštyn tyras rankas, be pykčio ir nesantaikos. [9] Taip pat trokštu, kad moterys vilkėtų padoriai, puoštųsi droviai ir santūriai, ne išgarbiniuotais plaukais,

be aukso, be perlų ir be prabangių drabužių, [10] o verčiau,— kaip dera moterims, pasižyminčioms pamaldumu,— gerais darbais. [11] Moteris tesimoko tyliai, su tikru nuolankumu. [12] Aš neleidžiu, kad moteris mokytų nei kad vadovautų vyrui,— ji tesilaiko tyliai. [13] Juk pirmas buvo sutvertas Adomas, o paskui — Ieva. [14] Be to, Adomas nesidavė suvedžiojamas, o moteris buvo apgauta ir nupuolė. [15] Bet ji bus išganyta gimdydama vaikus,— jos bus išganytos, jeigu išlaikys tikėjimą, meilę ir šventumą bei santūrumą.

3

VYSKUPO CHARAKTERISTIKA

[1] Toks yra tikras žodis: jei kas siekia vyskupauti, trokšta gero darbo. [2] O vyskupas turi būti nepeiktinas: tik kartą vedęs, blaivus, protingas, padorus, svetingas, gebąs mokyti; [3] ne girtuoklis, ne kivirčius, bet švelnus, nemėgstantis vaidytis, negodus, [4] geras savo namų šeimininkas, turintis klusnius ir tikrai dorus vaikus. [5] Jei kas nesugeba šeimininkauti savo namuose, kaipgi jis vadovaus Dievo Bažnyčiai?! [6] Vyskupas neturi būti naujatikis, kad nepradėtų didžiuotis ir nepakliūtų į velnio teismą. [7] Be to, jam privalu turėti gerą vardą tarp svetimųjų, kad nebūtų niekinamas ir neįkliūtų į velnio žabangus.

DIAKONAI

[8] Taip pat ir diakonai privalo būti garbingi vyrai, ne dviliežuviai, ne besaikiai vyno gėrovai, ne geidžiantys nešvaraus pelno, [9] bet saugantys tikėjimo paslaptį tyroje sąžinėje. [10] Ir jie pirmiau turi būti išbandyti, o paskui, jei pasirodys esą be kaltės, tegul tarnauja. [11] Moterys taip pat turi būti garbingos, ne šmeižikės, blaivios ir patikimos visuose reikaluose. [12] Diakonai tebūnie tik kartą vedę, gerai tvarkantys savo vaikus ir namus. [13] Kurie tinkamai diakonaus, įsigis garbingą laipsnį ir tikrą tikėjimo drąsą Kristuje Jėzuje.

BAŽNYČIOS IR TIKĖJIMO PASLAPTIS

[14] Rašau tau apie šiuos dalykus, nors turiu viltį greit atvykti pas tave; [15] jeigu užtrukčiau, noriu, kad žinotum, kaip reikia elgtis Die-

vo namuose, kurie yra gyvojo Dievo Bažnyčia, tiesos šulas ir atrama. [16] Ir, kaip visi sutinka, didi yra maldingumo paslaptis:

Jis apsireiškė kūne,
buvo Dvasios paliudytas,
pasirodęs angelams,
paskelbtas pagonims,
įtikėtas pasaulyje
ir paimtas į šlovę.

4

KLAIDŲ SKLEIDĖJAI

[1] Dvasia aiškiai sako, kad paskučiausiais laikais kai kurie žmonės atkris nuo tikėjimo, pasidavę klaidinančioms dvasioms ir demonų mokslams, [2] veidmainingiems melo skelbėjams, turintiems sąžinėje įdegintą nusikaltimo ženklą, [3] draudžiantiems tuoktis, liepiantiems susilaikyti nuo maisto, kurį yra sukūręs Dievas, kad jį su padėka priimtų tikintieji ir pažinusieji tiesą. [4] Kiekvienas gi Dievo tvarinys yra geras, ir niekas neatmestina, kas priimama su padėka,— [5] juk visa tai pašventinama Dievo žodžiu ir malda!

PAMOKYMAI TIMOTIEJUI

[6] Jeigu šitaip aiškinsi broliams, būsi geras Kristaus Jėzaus tarnas, mintantis tikėjimo žodžiais ir tikruoju mokslu, kuriam esi atsidavęs. [7] Venk nerimtų, bobiškų pasakų, o ugdykis maldingumą. [8] Kūno mankštinimas nedaug kam tinka, o maldingumas viskam naudingas, nes jam skirtas esamojo ir būsimojo gyvenimo pažadas. [9] Štai tikras žodis, vertas visiško pritarimo: [10] mes todėl ir triūsiame bei kovojame, kad pasitikime gyvuoju Dievu, kuris yra visų žmonių, o ypač tikinčiųjų, Gelbėtojas.

[11] Taip įsakinėk ir mokyk! [12] Niekas tegul neniekina tavo jaunystės. Tiktai pats būk tikintiesiems pavyzdys žodžiu, elgesiu, meile, tikėjimu, skaistumu. [13] Kol atvyksiu, užsiiminėk skaitymu, raginimu, mokymu. [14] Nepamiršk tavyje esančios malonės dovanos, kuri tau buvo

suteikta pranašo ištarme kartu su vyresniųjų rankų uždėjimu. [15] Rūpinkis šitais dalykais, atsidėk jiems, kad visi matytų tavo pažangą. [16] Žiūrėk savęs ir mokslo, ištverk šiuose darbuose! Taip veikdamas išganysi ir save, ir savo klausytojus.

5

BENDRUOMENĖS REIKALAI

[1] Senesnio žmogaus aštriai nebark, bet graudenk kaip tėvą, o jaunesnius kaip brolius, [2] vyresnio amžiaus moteris — kaip motinas, o jaunesnes — kaip seseris, laikydamasis tobulo skaistumo.

[3] Gerbk našles, kurios yra tikros našlės. [4] Jei kuri našlė turi vaikų ar vaikaičių, tegu pirmiausia išmoksta rūpintis savo namiškiais ir deramai atsilyginti gimdytojams, nes tai malonu Dievui. [5] Tikra našlė, palikusi viena, sudėjo viltis į Dievą ir dieną naktį maldauja bei meldžiasi. [6] Bet našlė malonumų ieškotoja dar gyva būdama yra mirusi. [7] Todėl įspėk dėl šito, kad jos būtų be priekaišto. [8] Jeigu kas nesirūpina savaisiais, ypač namiškiais, tas yra užsigynęs tikėjimo ir blogesnis už netikintį!

[9] Į našlių sąrašą įtrauk tokią našlę, kuriai sukako bent šešiasdešimt metų, kuri teturėjo vieną vyrą, [10] jeigu ji pasižymėjo gerais darbais, jei išauklėjo vaikus, jei buvo svetinga, jei plaudavo šventiesiems kojas, jei pagelbėdavo vargstantiems, jei stengdavosi dirbti visokį gerą darbą. [11] Jaunesnių našlių nepriimk. Pasidavusios gašlumui, jos atsitolina nuo Kristaus ir geidžia ištekėti, [12] o tuo užsitraukia kaltinimą, jog pametusios pirmuosius pažadus. [13] Be to, jos išmoksta dykinėti bei landžioti po svetimus namus, ir ne tik dykinėti, bet plepėti bei užsiiminėti niekais, taukšti, kas nedera. [14] Taigi aš norėčiau, kad jaunesnės ištekėtų, augintų vaikus, šeimininkautų ir neduotų priešininkui jokios progos jas koneveikti. [15] Kai kurios jau nuklydo paskui šėtoną. [16] Jei kuri tikinti moteris turi pas save našlių, tegul jas aprūpina, kad nebūtų apsunkinama bažnyčia ir įstengtų padėti tikrosioms našlėms.

BENDRUOMENĖS VYRESNIEJI — KUNIGAI

[17] Gerai vadovaujantys vyresnieji tebūna laikomi nusipelniusiais dvigubos pagarbos, ypač tie, kurie triūsia skelbdami žodį ir mokydami. [18] Juk Raštas sako: „Neužrišk kuliančiam jaučiui nasrų“ ir: „Darbininkas vertas savo užmokesčio“. [19] Skundo prieš vyresnįjį nepriimk, nebent liudytų du ar trys liudytojai. [20] Nusikaltėlius bark visų akivaizdoje, kad ir kiti bijotų. [21] Aš maldaute maldauju tave Dievo, Kristaus Jėzaus ir išrinktųjų angelų akivaizdoje, kad nuosekliai laikytumeis šių nurodymų, nedarydamas jokių išimčių. [22] Niekam greitomis neuždėk rankų ir neprisidėk prie svetimų nuodėmių; išsilaikyk tyras.

[23] Gerk ne vien vandenį, bet vartok ir truputį vyno dėl savo skrandžio ir dažnų negalavimų.

[24] Kai kurių žmonių nusidėjimai esti žinomi pirma teismo, o kai kurių paaiškėja tik vėliau. [25] Taip pat ir geri darbai visiems žinomi, o jei pasitaiko kitaip, jie irgi negali likti paslėpti.

6

NURODYMAI VERGAMS

[1] Vergai, esantys po jungu, telaiko savo šeimininkus vertais visokeriopos pagarbos, kad nebūtų peikiamas Dievo vardas ir mokymas. [2] O tie, kurie turi tikinčius šeimininkus, tegul jų neniekina už tai, kad jie yra broliai; verčiau tegul jiems dar geriau tarnauja, nes jie, būdami tikintys ir mylimi, įvertina gerus tarnavimo darbus. [3] Taip mokyk, taip ragink!

TIKRI MOKYTOJAI IR KLAIDINTOJAI

Jei kas nors moko kitaip ir nesutinka su sveikais mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus žodžiais bei maldingumo mokslu, [4] tas yra pasipūtėlis, nieko neišmano, serga nuo ginčų ir nuo svaidymosi žodžiais, iš kurių gimsta pavydas, nesutarimas, piktžodžiavimas, blogi įtarinėjimai [5] ir kivirčai tarp sugedusio proto žmonių, praradusių tiesos nuovoką ir manančių, jog maldingumas esąs pasipelnymo šaltinis. [6] Žinoma, maldingumas yra didelis pelnas, kai pasitenkinama tuo, ką turi. [7] Juk

mes nieko neatsinešėme į pasaulį ir nieko neišsinešime. [8] Turėdami maisto, drabužį, pastogę, būkime patenkinti. [9] Kas geidžia pralobti, pakliūva į pagundą ir į spąstus bei į daugelį neprotingų ir kenksmingų aistrų, kurios žmones sugadina ir pražudo. [10] Visų blogybių šaknis yra godulystė. Kai kurie jai pasidavę nuklydo nuo tikėjimo ir patys save drasko daugybe kančių.

BAIGIAMIEJI PAMOKYMAI IR PRAŠYMAI

[11] O tu, Dievo žmogau, bėk šalin nuo tų dalykų! Tu verčiau vykis teisumą, maldingumą, tikėjimą, meilę, ištvermę, romumą. [12] Kovok šauniąją tikėjimo kovą, pagauk amžinąjį gyvenimą, kuriam esi pašauktas ir kurį puikiai išpažinai daugelio liudytojų akyse. [13] Aš tau įsakau dėl Dievo, kuris visiems duoda gyvybę, ir dėl Kristaus Jėzaus, kuris prie Poncijaus Piloto pateikė gerą išpažinimą, [14] kad išlaikytum įsakymą be dėmės ir be priekaišto iki pasirodant mūsų Viešpačiui Jėzui Kristui. [15] Jį skirtu laiku apreikš

palaimintasis, vienintelis Valdovas,
karalių Karalius ir viešpačių Viešpats,
[16] vienatinis Nemirtingasis,
kuris gyvena neprieinamoje šviesoje,
kurio joks žmogus neregėjo ir negali regėti.
Jam šlovė ir amžinoji valdžia! Amen.

[17] Šio pasaulio turtuoliams įsakyk, kad nesididžiuotų ir nesudėtų vilčių į nepatikimus turtus, bet viltųsi Dievu, kuris apsčiai visko mums teikia mūsų džiaugsmui. [18] Tegul jie daro gera, lobsta gerais darbais, esti dosnūs, dalijasi su kitais. [19] Šitaip jie pasidės gerus pamatus ateičiai, kad pasiektų tikrąjį gyvenimą.

[20] O Timotiejau, sergėk tau patikėtą turtą, vengdamas pasaulio tuščiažodžiavimo ir tariamojo pažinimo prieštaringų teigimų, [21] nes kai kurie jį pamėgę nuklydo nuo tikėjimo.

Malonė su jumis!

ANTRASIS LAIŠKAS TIMOTIEJUI

1

ĮŽANGA. PADĖKA

[1] Paulius, Dievo valia Kristaus Jėzaus apaštalas pagal gyvenimo Kristuje Jėzuje pažadą, [2] mylimam sūnui Timotiejui: malonė, gailestingumas ir ramybė nuo Dievo Tėvo ir mūsų Viešpaties Kristaus Jėzaus!

[3] Aš dėkoju Dievui, kuriam tarnauju kaip ir mano protėviai su tyra sąžine, be paliovos tave prisimindamas savo maldose dieną ir naktį. [4] Menu tavo ašaras ir trokštu tave pamatyti, kad sugrįžtų man džiaugsmas. [5] Aš vis prisimenu tavo nuoširdų tikėjimą, kuris pradžioje gyveno tavo senelėje Loidėje, tavo motinoje Eunikėje ir, esu tikras, tebegyvena tavyje.

RAGINIMAS BRANGINTI GAUTĄSIAS MALONES

[6] Todėl tau primenu reikalą atgaivinti Dievo malonės dovaną, suteiktą mano rankų uždėjimu. [7] Dievas gi mums davė ne baimės dvasią, bet galybės, meilės ir protingumo Dvasią. [8] Todėl nesigėdyk mūsų Viešpaties liudijimo nei manęs, jo kalinio, bet drauge su manimi kentėk Evangelijos labui jėga Dievo, [9] kuris mus išgelbėjo bei pašaukė į šventąjį pašaukimą ne atsižvelgdamas į mūsų darbus, bet savo laisvu nutarimu bei malone, kuri dovanota mums Kristuje Jėzuje prieš amžinuosius laikus. [10] Ji dabar tapo regima pasirodžius mūsų Išganytojui Kristui Jėzui, kuris sunaikino mirtį ir nušvietė gyvenimą bei nemirtingumą savo Evangelija; [11] aš esu jai paskirtas šaukliu, apaštalu ir mokytoju.

[12] Dėl šios priežasties aš ir kenčiu tuos vargus, bet nesigėdiju, nes žinau, kuo įtikėjau, ir esu tikras, kad jis gali išlaikyti man patikėtąjį turtą iki anos dienos.

[13] Sau taisykle laikyk sveikus pamokymus, kuriuos esi girdėjęs iš

manęs apie tikėjimą ir meilę Kristui Jėzui. [14] Sergėk brangųjį turtą, padedamas Šventosios Dvasios, kuri gyvena mumyse.

[15] Tu žinai, kad nuo manęs nusigręžė visi, kurie yra Azijoje, tarp jų Figelas ir Hermogenas. [16] Viešpats tebūna gailestingas Onesiforo namams, nes jis dažnai mane stiprindavo ir nesigėdijo mano grandinių, [17] bet atvykęs į Romą rūpestingai ieškojo manęs ir surado. [18] Viešpats tesuteikia jam aną dieną rasti Viešpaties pasigailėjimą. Be to, tu geriau žinai, kiek daug jis yra tarnavęs man Efeze.

2

APAŠTALO KENTĖJIMŲ PRASMĖ

[1] Taigi tu, mano sūnau, stiprėk Kristaus Jėzaus malone [2] ir, ką esi iš manęs girdėjęs prie daugelio liudytojų, perduok patikimiems žmonėms, kurie sugebės ir kitus mokyti.

[3] Kęsk vargus kartu su manimi kaip geras Kristaus Jėzaus karys. [4] Kareivis neužsiima pragyvenimo reikalais, norėdamas patikti karo vadui. [5] Ir kas stoja į rungtynes, negaus vainiko, jei nebus grūmęsis pagal taisykles. [6] Triūsiančiam žemdirbiui dera pirmam pasiimti vaisių. [7] Suprask, ką sakau: Viešpats tau duos išmanymą apie visus dalykus.

[8] Prisimink prikeltąjį iš numirusių Jėzų Kristų iš Dovydo giminės, kaip skelbiama mano Evangelijoje, [9] dėl kurios man tenka kentėti, net būti surakintam lyg piktadariui. Bet Dievo žodis nesurakinamas! [10] Todėl aš visa pakeliu dėl išrinktųjų, kad ir jie laimėtų išganymą Kristuje Jėzuje su amžinąja šlove. [11] Štai tikras žodis:

Jei mes su juo numirėme, su juo ir gyvensime.
[12] Jei ištversime, su juo ir karaliausime.
Jeigu mes jo išsižadėsime, ir jis mūsų išsižadės,
[13] bet jeigu mes ir tapsime neištikimi, tai jis lieka ištikimas,
nes savęs jis negali išsiginti.

KOVA SU KLAIDINTOJAIS

[14] Primink tai ir Dievo akivaizdoje reikalauk, kad nebūtų kovojama svaidantis žodžiais; iš to nebūna jokios naudos, vien tik žala klausy-

tojams. [15] Verčiau stenkis Dievui pasirodyti tinkamu darbininku, neturinčiu ko gėdytis, be iškraipymų skelbiančiu tiesos žodį. [16] Venk nerimtų tauškalių. Jie vis giliau bris į bedievystę, [17] ir jų kalbos, tarsi vėžio votis, vis plis. Tokie yra Himenėjas ir Filetas, [18] kurie nuklydo nuo tiesos tvirtindami, kad prisikėlimas jau įvykęs, ir tuo griaudami kai kurių tikėjimą. [19] Bet nepajudinamai stovi Dievo pamatas su iškirstu įrašu: *Viešpats pažįsta savuosius* ir: *Teatsitraukia nuo neteisybės kiekvienas, kuris garbina Viešpaties vardą.*

[20] Dideliuose namuose esti ne tik auksinių ir sidabrinių indų, bet ir medinių bei molinių. Pirmieji vartojami garbingiems reikalams, antrieji — negarbingiems. [21] Jeigu kas apsivalys nuo tų ydų, bus indas, skirtas garbei, pašventintas, tinkamas Valdovui, pasiruošęs kiekvienam geram darbui.

[22] Saugokis jaunatvės aistrų! Ieškok teisumo, tikėjimo, meilės ir ramybės su tais, kurie iš grynos širdies šaukiasi Viešpaties. [23] O kvailų ir nemokšiškų ginčų venk žinodamas, kad jie veda į barnius. [24] Viešpaties tarnui nedera kivirčytis, bet reikia su visais elgtis maloniai, stengtis pamokyti, būti kantriam, [25] švelniai aiškinti prieštaraujantiems,— rasi Dievas duos jiems atsiversti, pažinti tiesą [26] ir jie prablaivės nuo velnio žabangų, kuriuose vergavo jo valiai.

3

ATEITIES PAVOJAI

[1] Žinok, kad paskutinėmis dienomis užeis sunkūs laikai, [2] nes žmonės bus savimylos, godūs pinigų, pasipūtę, išdidūs, piktžodžiautojai, neklusnūs gimdytojams, nedėkingi, nedorėliai, [3] nemeilūs, nesutaikomi, šmeižikai, nesusivaldantys, šiurkštūs, storžieviai, nekenčiantys to, kas gera, [4] išdavikai, pramuštgalviai, pasipūtėliai, labiau linkę į malonumus negu į Dievą, [5] dedąsi maldingi, bet atsižadėję maldingumo jėgos. Tu saugokis tokių žmonių!

[6] Iš jų yra tie, kurie įsiskverbia į namus ir prisivilioja moterėles, pilnas nuodėmių ir blaškomas visokių įgeidžių, [7] nuolat besimokančias ir vis nesugebančias pažinti tiesos. [8] Kaip Janas ir Jambras priešinosi Mozei, taip ir jie prieštarauja tiesai. Tai žmonės sugedusio

proto, neturintys užgrūdinto tikėjimo. [9] Bet jie toli nenužengs, nes jų paikumas kaip ir anų bus visiems regimas.

[10] Vis dėlto tu pasekei mano mokymu, gyvenimo būdu, sumanymais, tikėjimu, ištverme, meile, kantrybe, [11] persekiojimais, kančiomis, kurios mane ištiko Antiochijoje, Ikonijuje, Listroje. O kokių tik persekiojimų man neteko iškęsti! Bet iš visų išgelbėjo mane Viešpats. [12] Ir visi, kurie trokšta maldingai gyventi Kristuje Jėzuje, bus persekiojami. [13] Pikti žmonės, suvedžiotojai eis dar blogyn klaidindami ir klysdami. [14] O tu laikykis to, ką esi išmokęs ir tvirtai įtikėjęs, žinodamas, iš kokių žmonių esi išmokęs. [15] Tu nuo vaikystės pažįsti šventuosius Raštus, galinčius tave pamokyti išganymui per tikėjimą Kristumi Jėzumi. [16]Visas Raštas yra Dievo įkvėptas ir naudingas mokyti, barti, taisyti, auklėti tiesumui, [17] kad Dievo žmogus taptų tobulas, pasiruošęs kiekvienam geram darbui.

4

RAGINIMAS UOLIAI APAŠTALAUTI

[1] Aš karštai prašau dėl Dievo ir Kristaus Jėzaus, kuris teis gyvuosius ir mirusiuosius, dėl jo apsireiškimo ir karalystės: [2] skelbk žodį, veik laiku ir ne laiku, bark, drausk, ragink su didžiu kantrumu ir kaip išmanydamas. [3] Ateis toks laikas, kai žmonės nebepakęs sveiko mokslo, bet pasidavę savo įgeidžiams susivadins sau mokytojų krūvą, kad tie dūzgentų ausyse; [4] jie nukreips ausis nuo tiesos, o atvers pasakoms. [5] Bet tu būk visame kame apdairus, kentėk vargus, dirbk evangelisto darbą, atlik savo tarnystę.

TEISUMO VAINIKAS

[6] Aš jau esu atnašaujamas, ir mano iškeliavimas arti. [7] Iškovojau gerą kovą, baigiau bėgimą, išlaikiau tikėjimą. [8] Todėl manęs laukia teisumo vainikas, kurį aną dieną man atiduos Viešpats, teisingasis Teisėjas,— ir ne tik man, bet ir visiems, kurie su meile laukia jo pasirodant.

PASKUTINIAI PATARIMAI

[9] Paskubėk veikiai atvykti pas mane, [10] nes Demas, pamilęs šį pasaulį, paliko mane ir iškeliavo į Tesaloniką, Kreskas — į Galatiją, Titas — į Dalmatiją. [11] Vienas Lukas tėra su manimi. Pasiimk ir atsivesk su savimi Morkų, jis bus man naudingas padėjėjas. [12] Tichiką aš pasiunčiau į Efezą. [13] Atvykdamas atgabenk apsiaustą, kurį palikau Troadoje pas Karpą, taip pat ir knygas, ypač pergamentus. [14] Kalvis Aleksandras man padarė daug bloga, *Viešpats jam atmokės pagal jo darbus.* [15] Ir tu saugokis jo, nes jis labai priešinosi mūsų žodžiams. [16] Mano pirmajame apsigynime nė vieno nebuvo su manimi, visi mane paliko. Tenebus jiems tatai palaikyta nusikaltimu! [17] Viešpats buvo su manimi ir mane sustiprino, kad toliau skelbčiau Evangeliją ir visos tautos ją išgirstų; jis mane *ištraukė iš liūto nasrų.* [18] Viešpats mane vėl ištrauks iš visų piktų kėslų ir išgelbės paimdamas į savo dangaus karalystę. Jam garbė per amžių amžius! Amen.

SVEIKINIMAI IR PALAIMINIMAS

[19] Pasveikink Priską, Akvilą ir Onesiforo namiškius. [20] Erastas pasiliko Korinte, o Trofimą palikau Milete sergantį. [21] Paskubėk atvykti dar prieš žiemą! Tave sveikina Eubulas, Pūdas, Linas ir Klaudija bei visi broliai.

[22] Viešpats tebūna su tavo dvasia! Malonė teesie su jumis!

LAIŠKAS TITUI

1

ĮŽANGA

[1] Paulius, Dievo tarnas ir Jėzaus Kristaus apaštalas, kad vestų Dievo išrinktuosius į tikėjimą bei teisingo maldingumo pažinimą [2] su viltimi pasiekti amžinąjį gyvenimą,— kurį tiesakalbis Dievas pažadėjo prieš amžinuosius laikus, [3] o atėjus nustatytam metui apreiškė savo žodį, man patikėtą skelbti Gelbėtojo, Dievo valia,— [4] Titui, tikram sūnui bendrame tikėjime: malonė ir ramybė nuo Dievo Tėvo ir mūsų Gelbėtojo Kristaus Jėzaus!

VYRESNIŲJŲ PASKYRIMAS

[5] Aš tam palikau tave Kretoje, kad sutvarkytum, kas buvo likę nesutvarkyta, ir paskirtum kiekvienam miestui vyresniuosius, laikydamasis mano nurodymų: [6] jei kas yra be priekaištų, vieną kartą vedęs, turįs tikinčius vaikus, kurie nekaltinami palaidu gyvenimu ar neklusnumu. [7] Juk vyskupas, kaip Dievo reikalų prievaizdas, turi būti nepeiktinas: ne savavaliautojas, ne pikčiurna, ne girtuoklis, ne kivirčius, ne gobšuolis, [8] bet svetingas, trokštantis gero, santūrus, teisingas, šventas, susitvardąs, [9] tvirtai laikąsis tikrojo mokymo, kad dėstydamas sveiką mokslą sugebėtų ir paraginti, ir atremti priešginas.

KOVA SU KLAIDOMIS

[10] Nes daugel yra neklusnių, tuščiakalbių ir apgavikų, ypač iš apipjaustytųjų. [11] Juos reikia nutildyti, nes jie apverčia aukštyn kojomis ištisas šeimynas, mokydami kas nedera dėl gėdingo pelno. [12] Vienas iš jų, jų pačių pranašas, yra pasakęs: „Kretiečiai visuomet melagiai, pikti žvėrys, tingūs pilvai“.

[13] Teisingai pasakyta! Todėl bark juos griežtai, kad laikytųsi sveiko

tikėjimo, [14] nekreipdami dėmesio į žydų pasakas ir tiesos nepaisančių žmonių priesakus. [15] Tyriems viskas tyra, o susitepusiems ir neištikimiems nieko nėra tyro, net ir jų protas bei sąžinė suteršti. [16] Jie skelbiasi pažįstą Dievą, o darbais jo išsigina; jie pasibjaurėtini, maištingi, netikę jokiam geram darbui.

2

ĮVAIRIŲ LUOMŲ PAREIGOS

[1] O tu kalbėk, kas sutinka su sveiku mokslu: [2] kad seniai būtų blaivūs, garbingi, santūrūs, sveiko tikėjimo, tikros meilės ir kantrybės. [3] Taip pat kad senos moterys elgtųsi, kaip reikalauja maldingumas,— neapkalbinėtų, negirtuokliautų, mokytų gero, [4] skatintų jaunąsias mylėti savo vyrus ir vaikus, [5] būti santūrias, skaisčias, rūpestingas šeimininkes, geras, klusnias savo vyrams,— kad dėl jų nebūtų šmeižiamas Dievo žodis. [6] Taip pat jaunuosius ragink, kad būtų santūrūs. [7] Pats visais atžvilgiais rodyk gerų darbų pavyzdį: mokymo grynumą, rimtumą, [8] sveiką ir be priekaištų mokslą, kad priešininkas liktų sugėdintas, neturėdamas apie mus pasakyti nieko blogo. [9] Kalbėk, kad vergai būtų visur kur klusnūs savo šeimininkams, stengtųsi jiems įtikti ir neprieštarauti, [10] kad nevogtų, bet parodytų gražią visokeriopą ištikimybę, kad visu kuo puoštų mūsų Gelbėtojo Dievo mokymą.

PALAIMINTOJI VILTIS

[11] Išganingoji Dievo malonė pasirodė visiems žmonėms [12] ir moko mus, kad, atsisakę bedievystės ir pasaulio aistrų, santūriai, teisingai ir maldingai gyventume šiame pasaulyje, [13] laukdami palaimintosios vilties ir mūsų didžiojo Dievo bei Gelbėtojo Kristaus Jėzaus šlovės apsireiškimo. [14] Jis atidavė save už mus, kad išpirktų mus iš visokių nedorybių ir suburtų sau nuskaistintą tautą, uolią geriems darbams.
[15] Taip kalbėk, ragink, bark kuo rimčiau. Niekas tenedrįsta tavęs niekinti.

3

TIKINČIŲJŲ PRIEDERMĖS

[1] Primink jiems, kad lenktųsi ir būtų klusnūs viršininkams ir vyresnybei, kad būtų pasiryžę kiekvienam geram darbui, [2] nieko neapkalbinėtų, nesikivirčytų, būtų romūs, visiems žmonėms rodytų meilumą. [3] Juk ir mes kitados buvome neprotingi, neklusnūs, paklydėliai, vergaujantys įvairiems įnoriams ir malonumams, stūmėme dienas blogybėje ir pavyde, buvome patys verti neapykantos ir vieni kitų nekentėme. [4] Bet kai pasirodė mūsų Gelbėtojo Dievo gerumas ir meilė žmonėms, [5] jis išgelbėjo mus Šventosios Dvasios atgimdančiu ir atnaujinančiu nuplovimu, tik ne dėl mūsų atliktų teisumo darbų, bet iš savo gailestingumo. [6] Jis mums dosniai išliejo tos Dvasios per mūsų Gelbėtoją Jėzų Kristų, [7] kad, nuteisinti jo malone, taptume viltimi amžinojo gyvenimo paveldėtojais.

NURODYMAI TITUI

[8] Tai tikras žodis. Ir aš noriu, kad tu pabrėžtinai mokytum šių dalykų, kad patikėjusieji Dievu rūpintųsi pirmauti gerais darbais. Tai gera ir naudinga žmonėms.

[9] Venk paikų klausimų, kilmės sąrašų, ginčų ir vaidų dėl įstatymo,— visa tai nereikalinga ir tuščia. [10] Atskalūno, vieną kitą kartą įspėjęs, saugokis [11] žinodamas, jog jis nukrypėlis ir nusidėjėlis, savo paties nuosprendžiu pasmerktas.

LAIŠKO PABAIGA

[12] Kai nusiųsiu pas tave Artemą ar Tichiką, paskubėk atvykti pas mane į Nikopolį; mat esu nutaręs ten žiemoti. [13] Teisininką Zeną ir Apolą išleisk į kelionę atgal gerai aprūpintus, kad jiems nieko netrūktų. [14] Tesimoko ir mūsiškiai pirmauti gerais darbais būtiniems reikalams, kad neliktų bevaisiai.

[15] Tave sveikina visi esantys su manimi. Pasveikink tuos, kurie myli mus tikėjime.

Malonė su jumis visais!

LAIŠKAS FILEMONUI

SVEIKINIMAI

[1] Paulius, Kristaus Jėzaus kalinys, ir brolis Timotiejus mūsų mylimajam bendradarbiui Filemonui, [2] seseriai Apfijai, mūsų žygių draugui Archipui ir visai tavo namuose susirenkančiai bendruomenei: [3] malonė jums ir ramybė nuo mūsų Tėvo Dievo ir Viešpaties Jėzaus Kristaus!

APAŠTALO DĖKINGUMAS

[4] Aš visuomet dėkoju savo Dievui, prisimindamas tave savo maldose, [5] nes girdžiu apie tavo tikėjimą ir meilę Viešpačiui Jėzui ir visiems šventiesiems. [6] Meldžiu, kad tavoji tikėjimo bendrystė būtų veiksminga ir išaugtų į pažinimą visokio gėrio mumyse, nukreipto į Kristų. [7] Aš turėjau daug džiaugsmo ir paguodos iš tavo meilės, nes tu, brolau, atgaivinai šventųjų širdis.

PRAŠYMAS UŽ ONESIMĄ

[8] Nors tikrai galiu Kristuje tau liepti, [9] bet verčiau prašau meilės vardu toks, koks esu: aš, Paulius, senas žmogus, o šiuo metu ir Kristaus Jėzaus kalinys, [10] prašau tave už savo vaiką, kurio tėvu tapau būdamas surakintas — už Onesimą. [11] Seniau jis buvo tau nenaudingas, o dabar ir tau, ir man naudingas. [12] Siunčiu tau jį kaip savo širdį. [13] Aš norėjau jį pasilaikyti, kad jis tavo vietoje man patarnautų, kol esu kalinamas dėl Evangelijos, [14] tačiau be tavo sutikimo nenorėjau nieko daryti, kad tavo geras darbas būtų atliktas laisva valia, o ne tarytum iš prievartos.

[15] Galbūt jis tam ir buvo laikinai atskirtas nuo tavęs, kad galėtum jį turėti amžinai [16] jau ne kaip vergą, o daugiau — kaip mylimą

brolį. Jis ypač brolis man, o juo labiau tau, ir kaip žmogus, ir kaip Viešpaties tikintysis. [17] Tad jeigu laikai mane bičiuliu, priimk jį kaip mane. [18] O jeigu jis yra tau padaręs skriaudą ar turi skolos,— įrašyk tai į mano sąskaitą! [19] Aš, Paulius, rašau savo ranka: aš apmokėsiu,— kad nepridurčiau, jog ir pats save esi man skolingas. [20] Taip, brolau, aš norėčiau pasinaudoti tavimi Viešpatyje: atgaivink mano širdį Kristuje!

LAIŠKO PABAIGA

[21] Rašau tau pasitikėdamas tavo klusnumu ir žinodamas, jog padarysi daugiau, negu prašau. [22] Tad kartu paruošk man viešnagę, nes turiu vilties, jog jūsų maldų dėka būsiu jums maloningai sugrąžintas.

[23] Tave sveikina Epafras, mano kalėjimo bičiulis Kristuje Jėzuje, [24] mano bendradarbiai Morkus, Aristarchas, Demas, Lukas.

[25] Viešpaties Jėzaus Kristaus malonė teesie su jūsų dvasia!

Įvadas į Laišką Žydams

Apie šį originalų kūrinį galima pasakyti Bažnyčios rašytojo Origeno žodžiais: mintys yra Pauliaus, o stilius ir kalba jam svetimi. Rimti tyrinėtojai mano, kad laišką galėjo parašyti kuris iš Pauliaus bendradarbių, pvz., išsilavinęs ir iškalbus Apolas, apie 64—70 m. Laiško adresatas — kažkuri krikščionių bendruomenė, kurios daugumą sudaro atsivertę žydai, pabėgę iš Jeruzalės. (Gal tai Antiochijos ar Romos bendruomenė?)

Pagrindinė laiško tema — Kristaus kunigystės prakilnumas ir veiksmingumas, palyginti su ST kunigyste.

Pirmojoje dalyje įrodinėjamas naujo Dievo apreiškimo per Jėzų pranašumas prieš Mozės Įstatymą (1, 1—4, 13).

Antroji dalis (4, 14—10, 18) kalba apie Jėzaus vyriausiąją kunigystę ir jo tarpininkavimą Naujojoje Sandoroje. Ši dalis baigiasi ST aukų palyginimu su vienkartine ir absoliučia Kristaus auka.

Trečioji dalis skirta praktiniams pamokymams: bendruomenės nariai skatinami gyventi tyra tikėjimo ir aukos dvasia (10, 19—13, 17).

Nors autorystės klausimas kėlė abejonių jau senovėje, bet laiško įkvėptumas bei kanoniškumas pripažįstamas ir Rytų, ir Vakarų Bažnyčios. Pauliaus minčių įtaka šiam laiškui labai ryški, todėl jis Šv. Rašto leidimuose dedamas prie Pauliaus laiškų.

L A I Š K A S Ž Y D A M S

ĮŽANGA

1

ĮSIKŪNIJUSIO DIEVO SŪNAUS DIDYBĖ

[1] Daugel kartų ir įvairiais būdais praeityje Dievas yra kalbėjęs mūsų protėviams per pranašus, [2] o dabar, dienų pabaigoje, jis prabilo į mus per Sūnų, kurį paskyrė visatos paveldėtoju ir per kurį sutvėrė pasaulius. [3] Jis, Dievo šlovės atšvaitas ir jo esybės paveikslas, palaikantis savo galingu žodžiu visatą, nuplovęs nuodėmes, atsisėdo [Dievo] didybės dešinėje aukštybėse [4] ir tapo tiek prakilnesnis už angelus, kiek aukštesnį už juos paveldėjo vardą.

SŪNUS NEPALYGINTI PRAKILNESNIS UŽ ANGELUS

ŠVENTOJO RAŠTO ĮRODYMAI

[5] Kuriam gi angelų kada nors buvo pasakyta:
Tu esi mano Sūnus, šiandien aš tave pagimdžiau?!
Ir vėl:
Aš jam būsiu tėvas,
o jis bus man sūnus.
[6] Toliau, įvesdamas Pirmgimį į pasaulį, jis sako:
„Tepagarbina jį visi Dievo angelai“.
[7] Angelams sako:
Jis daro savo pasiuntinius lygius vėjams,
savo tarnus — kaip ugnies liežuvius.
[8] O Sūnui:
Tavo sostas, Dieve, amžių amžiams,
ir teisingumo lazda

yra tavo karališkoji lazda.
[9] *Tu pamilai teisingumą ir nekentei nedorybės,*
todėl patepė tave Dievas,
o Dieve, džiaugsmo aliejumi
gausiau negu tavo bičiulius.
[10] Ir:
Iš pradžių tu, Viešpatie, sutvėrei žemę,
ir dangūs — tavo rankų darbas.
[11] *Jie išnyks, o tu pasiliksi,*
jie visi sudils lyg drabužis,
[12] *ir kaip apsiaustą tu juos suvyniosi, tartum drabužį,*
ir jie bus pakeisti.
Bet tu esi tas pats,
ir tavo metai nesibaigs.
[13] Ar kuriam iš angelų jis yra kada nors pasakęs:
Sėskis mano dešinėje:
aš patiesiu tavo priešus
tarsi pakojį po tavo kojų?

[14] Argi jie visi nėra tik tarnaujančios dvasios, išsiųstos patarnauti tiems, kurie paveldės išganymą?

2

RAGINIMAI ĮSIGILINTI Į DIEVO ŽENKLUS

[1] Todėl mes turime kuo rūpestingiau apmąstyti, ką girdėjome, kad nepraplauktume [tarsi laivas] pro uostą. [2] Jei per angelus paskelbtas žodis turėjo galią ir kiekvienas nusižengimas bei neklusnumas susilaukdavo teisėtos bausmės, [3] tai kaipgi mes pabėgsime nuo jos, nepaisydami tokio didžio išganymo? Juk jis, prasidėjęs Viešpaties skelbimu, yra mums patvirtintas tų, kurie patys buvo girdėję [4] Dievui prisidedant prie jų liudijimo ženklais ir stebuklais, visokiais galybės darbais ir Šventosios Dvasios dovanomis, paskirstytomis jo valia.

IŠGANYMĄ ĮVYKDĖ NE ANGELAI, O KRISTUS

[5] Ne angelams jis pajungė ateities pasaulį, apie kurį kalbame. [6] Beje, kažkas kažkur yra liudijęs:

Kas yra žmogus, kad jį atsimeni,
kas Žmogaus Sūnus, kad juo rūpiniesi?!
[7] *Padarei jį trumpam laikui mažesnį už angelus,*
didybe ir garbe jį apvainikavai,
[8] *visa pajungei jo valdžiai.*

Jeigu jau visa pajungė, tai nepaliko nieko, kas nebūtų jam pajungta. Vis dėlto dabar mes dar nematome, jog visa jam pajungta. [9] Mes tik regime tą *trumpam laikui mažesnį negu angelai* — Jėzų, už mirties kentėjimus *apvainikuotą didybe ir garbe.* Reikėjo, kad Dievo malone už kiekvieną jis paragautų mirties. [10] Tasai, kuriam ir iš kurio yra visata, norėjo daugybę savo vaikų nuvesti į garbę. Todėl jam pridereјo kentėjimais ištobulinti jų išganymo vadovą. [11] Juk šventintojas ir šventinamieji — visi kyla iš vieno. Todėl jis nesigėdija juos vadinti broliais; [12] jis sako:

Aš paskelbsiu tavo vardą savo broliams,
susirinkime tave šlovinsiu giesme.

[13] Ir vėl:

Aš juo pasitikėsiu.

Ir vėl:

Štai aš ir mano vaikai,
kuriuos davė man Dievas.

[14] Kadangi vaikų kraujas ir kūnas bendri, tai ir jis lygiomis juos prisiėmė, kad mirtimi sunaikintų tą, kuris turėjo mirties valdžią, tai yra velnią, [15] ir išvaduotų tuos, kurie, bijodami mirties, visam gyvenimui buvo patekę į vergiją. [16] Juk iš tiesų jam rūpėjo ne angelai, o Abraomo palikuonys. [17] Todėl jis turėjo visu kuo tapti panašus į brolius, kad būtų gailestingas ir ištikimas Dievui vyriausiasis kunigas ir galėtų permaldauti už žmonių nuodėmes. [18] Pats iškentęs bandymus, jis gali padėti tiems, kurie yra bandomi.

JĖZUS — IŠTIKIMAS IR ATJAUČIANTIS KUNIGAS

3

KRISTUS VIRŠESNIS UŽ MOZĘ

[1] Taigi, šventieji broliai, dangiškojo pašaukimo dalininkai, įsižiūrėkite į mūsų tikėjimo Apaštalą ir vyriausiąjį Kunigą Jėzų, [2] kuris kaip ir Mozė visuose jo namuose buvo ištikimas jį paskyrusiam. [3] Juk jis yra pripažintas vertu didesnės garbės už Mozę, kaip didesnės pagarbos vertas statytojas už namą. [4] Mat kiekvieną namą kas nors stato, o visa ko statytojas yra Dievas. [5] *Mozė ištikimas visuose jo namuose,* kaip tarnas būsimiems apreiškimams paliudyti. [6] O Kristus viešpatauja jo namuose kaip Sūnus, ir tie namai esame mes, jeigu išlaikysime tvirtą pasitikėjimą ir pasididžiavimą su viltimi.

„NEUŽKIETINKITE SAVO ŠIRDŽIŲ!"

[7] Taigi, anot Šventosios Dvasios žodžių:
Jei šiandien išgirsite jo balsą,
[8] *neužkietinkite savo širdžių*
kaip per maištą, gundymo dieną dykumoje,
[9] *kur jūsų tėvai gundė mane ir mėgino,*
nors buvo regėję mano darbus per keturiasdešimt metų.
[10] *Todėl aš įnirtau prieš šią giminę ir pasakiau:*
„Visuomet jie klysta širdyje;
jie nepažįsta mano kelių".
[11] *Taigi aš užsirūstinęs prisiekiau:*
„Jie neįžengs į mano atilsio šalį!"

[12] Žiūrėkite, broliai, kad kurio jūsų širdyje neužsimegztų netikėjimo piktybė, atitolinanti nuo gyvojo Dievo. [13] Verčiau raginkite vieni kitus kasdien,— kol dar tebėra *šiandien,*— kad kurio iš jūsų neužkietintų nuodėmės klasta. [14] Juk mes esame tapę Kristaus dalininkais,— tik išlaikykime iki galo tvirtą pirmykštį pasitikėjimą. [15] Juk pasakyta:

Jei šiandien išgirsite jo balsą,
neužkietinkite savo širdžių kaip per maištą.

[16] Kas gi buvo tie, kurie išgirdę maištavo? Ar ne visi Mozės išvestieji iš Egipto?! [17] Prieš ką jis buvo *įniręs per keturiasdešimt metų?* Argi ne prieš nusikaltusius, kurių *lavonai krito dykumoje?!* [18] O kam prisiekė, *jog neįžengs į jo atilsio šalį*, jei ne tiems, kurie jo neklausė?! [19] Taigi matome, kad jie negalėjo įžengti dėl netikėjimo.

4

DIEVO ŽODŽIO KLAUSYMAS

[1] Dar galioja pažadas leisti *įeiti į jo atilsio šalį.* Todėl nesnauskime, kad kuris nors iš jūsų nepasirodytų praradęs tą progą. [2] Mes kaip ir jie esame gavę gerąją naujieną. Vis dėlto išgirstas žodis neišėjo jiems į naudą, nes jie tikėjimu nesijungė su kitais, kurie buvo girdėję. [3] O mes, įtikėjusieji, einame į atilsio šalį, kaip jo pasakyta:

Todėl aš užsirūstinęs prisiekiau:
„Jie neįžengs į mano atilsio šalį“.

Tiesa, Dievo darbai buvo užbaigti nuo pasaulio sutvėrimo; [4] vienoje vietoje jis yra pasakęs apie septintąją dieną: *Septintąją dieną Dievas ilsėjosi po visų savo darbų.* [5] Ir vėl anoje vietoje:

Jie neįžengs į mano atilsio šalį.

[6] Kadangi kai kuriems skirta įžengti, o tie, kurie pirma gavo gerąją naujieną, neįėjo dėl neklusnumo, [7] jis ir vėl nustato dieną — *šią dieną*, po tiek laiko kartodamas Dovydo lūpomis, kas ir kadaise buvo pasakyta:

Jei šiandien išgirsite jo balsą,
neužkietinkite savo širdžių.

[8] Jeigu Jozuė būtų juos įvedęs į atilsį, Dievas jau nebūtų kalbėjęs apie kitą, vėlesnę dieną. [9] Taigi Dievo tautos dar laukia šabo poilsis, [10] nes *kas įeina į atilsio šalį*, ilsisi po darbų, panašiai kaip Dievas ilsėjosi po savųjų. [11] Tad stenkimės įžengti į aną atilsį, kad niekas nebenupultų sekdamas neklusniųjų pavyzdžiu.

DIEVO ŽODIS

[12] Dievo žodis yra gyvas, veiksmingas, aštresnis už bet kokį dviašmenį kalaviją. Jis prasiskverbia iki sielos ir dvasios atšakos, iki sąnarių

ir kaulų smegenų ir teisia širdies sumanymus bei mintis. [13] Jam nėra jokių paslėptų padarų, bet visa yra gryna ir atidengta akims to, kuriam turėsime duoti apyskaitą.

VYRIAUSIOJO KUNIGO ARTUMAS ŽMONĖMS

[14] Mes turime didį vyriausiąjį kunigą, praėjusį pro dangus Dievo Sūnų Jėzų, taigi tvirtai laikykimės tikėjimo. [15] Mes gi turime ne tokį vyriausiąjį kunigą, kuris negalėtų atjausti mūsų silpnybių, bet kaip ir mes visaip mėgintą, tačiau nenusidėjusį. [16] Todėl visiškai pasitikėdami artinkimės prie malonės sosto, kad patirtume gailestingumą ir rastume malonę gauti pagalbą deramu laiku.

5

[1] Juk kiekvienas vyriausiasis kunigas imamas iš žmonių ir skiriamas atstovauti žmonėms pas Dievą, kad atnašautų dovanas ir aukas už nuodėmes. [2] Jis sugeba užjausti nežinančius ir klystančius, nes ir pats yra apgaubtas silpnumo [3] ir dėl jo turi atnašauti aukas tiek už tautos nuodėmes, tiek ir už savo. [4] Ir niekas pats nepasiima tos garbės, vien tik tas, kuris Dievo šaukiamas kaip Aaronas.

[5] Taip pat ir Kristus ne pats sau suteikė garbę tapti vyriausiuoju kunigu, bet tas, kuris jam pasakė:

Tu esi mano Sūnus,
šiandien aš tave pagimdžiau.

[6] Kitoje vietoje sako:

Tu esi kunigas per amžius
Melchizedeko būdu.

[7] Jis savo kūno dienomis siuntė prašymus bei maldavimus su balsiu šauksmu bei ašaromis į tą, kuris jį galėjo išgelbėti nuo mirties, ir buvo išklausytas dėl savo pagarbumo. [8] Būdamas Sūnus, jis savo kentėjimuose išmoko klusnumo [9] ir pasidaręs tobulas visiems, kurie jo klauso, tapo amžinojo išganymo priežastimi, [10] Dievo pavadintas vyriausiuoju kunigu *Melchizedeko būdu.*

TIKROJI JĖZAUS KRISTAUS KUNIGYSTĖ

KRIKŠČIONIŠKAS GYVENIMAS IR KRIKŠČIONYBĖS MOKSLAS

[11] Apie tai mums reikėtų daug kalbėti, bet sunku jums išaiškinti, nes pasidarėte nerangūs klausyti. [12] Ir nors, žiūrint laiko, jūs jau turėtumėte būti mokytojai, iš tiesų reikia, kad jus vėl kas nors pamokytų pagrindinių dalykų apie Dievo apreiškimą. Jūs tapote tokie, kuriems reikia pieno, o ne stipraus valgio. [13] Juk kiekvienas, kas minta pienu, dar neišmano teisumo mokslo, nes tebėra kūdikis. [14] Tik subrendusiems dera stiprus maistas — tiems, kurie pratybomis išlavino savo pojūčius ir sugeba atskirti gera nuo blogo.

6

NUPUOLUSIŲJŲ BŪKLĖ

[1] Todėl palikę pradinį Kristaus mokslą, kreipkimės prie tobulo mokslo, užuot vėl dėję pamatus iš atsivertimo nuo negyvų darbų, iš tikėjimo Dievu, [2] iš mokymo apie krikštus, rankų uždėjimo, mirusiųjų prisikėlimo ir amžinybės teismo. [3] Jei Dievas duos, ir tai padarysime.

[4] Kurie kartą jau buvo apšviesti, paragavo dangaus dovanos, tapo Šventosios Dvasios dalininkais, [5] patyrė gerąjį Dievo žodį bei būsimojo amžiaus galybę [6] ir nupuolė, tų nebeįmanoma iš naujo atgaivinti atsivertimui, nes jie sau kryžiuoja Dievo Sūnų ir išstato jį paniekai. [7] Jeigu žemė sugeria dažną lietų ir iš jos prasikala želmenys, naudingi tiems, kurie ją dirba, tai ji susilaukia Dievo palaimos, [8] bet jeigu ji teželdo erškėčius bei usnis, tai ji niekam tikusi, ant jos krinta prakeiksmas, ir galiausiai ji bus išdeginta.

DIEVO PRIESAIKA

[9] Nors šitaip kalbame, bet jums, mylimieji, tikimės geresnių, vedančių į išganymą dalykų. [10] Dievas nėra neteisingas. Jis nepamirš jūsų darbų, jūsų meilės, kurią parodėte jo vardui, kai tarnavote ir tebetarnaujate šventiesiems. [11] Todėl mes trokštame, kad kiek-

vienas iš jūsų rodytų ankstesnį uolumą, idant ištobulintų viltį iki galo,— [12] kad neaptingtumėte, bet būtumėte sekėjai tų, kurie tikėjimu ir ištverme paveldi pažadus.

[13] Kai Dievas davė Abraomui pažadus, neturėdamas kuo aukštesniu prisiekti, prisiekė savimi [14] ir tarė:

Iš tiesų, aš laiminte palaiminsiu tave,
daugin te padauginsiu tave.

[15] Ir Abraomas, kantriai laukdamas, gavo, kas buvo pažadėta. [16] Žmonės prisiekia aukštesniais dalykais ir kiekvieno ginčo pabaigoje patvirtinimui imasi priesaikos. [17] Todėl Dievas, norėdamas stipriau pabrėžti pažado paveldėtojams savo valios pastovumą, pridėjo priesaiką. [18] Tad du nekintami dalykai, kuriuose neįmanoma, kad Dievas meluotų, tvirtai guodžia mus, ieškančius prieglobsčio mums duotoje viltyje. [19] Ji mums yra tarsi saugus ir tvirtas sielos inkaras, prasiskverbiantis pro uždangą vidun, [20] kur už mus kaip pirmtakas įžengė Jėzus, tapęs *amžiams* vyriausiuoju *kunigu Melchizedeko būdu.*

Kristaus pranašumas prieš Senojo Testamento kunigus

7

MELCHIZEDEKAS

[1] Tasai *Melchizedekas, Salemo karalius, aukščiausiojo Dievo kunigas, sutiko Abraomą, kai jis grįžo sumušęs karalius, ir palaimino jį.* [2] Abraomas jam *atidavė nuo visko dešimtinę.* Išvertus jo vardą, jis pirmiausia teisingumo karalius, paskui Salemo, arba ramybės, karalius,— [3] be tėvo, be motinos, be kilmės sąrašo, neturintis nei dienų pradžios, nei gyvenimo pabaigos, panašus į Dievo Sūnų. Jis lieka kunigas per amžius.

MELCHIZEDEKO DEŠIMTINĖ

[4] Pažvelkite, koks didis tasai, kuriam patriarchas Abraomas atidavė dešimtinę nuo karo grobio! [5] Beje, ir Levio sūnūs, kurie gauna kunigystę, pagal įstatymą turi teisę imti iš žmonių dešimtinę, tai yra imti

iš savo brolių, nors ir jie kilę iš Abraomo giminės. [6] O tas, kuris savęs iš jų nekildino, yra ėmęs dešimtinę iš Abraomo ir palaiminęs tą, kuris turėjo pažadą. [7] Be abejonių, visuomet žemesnį laimina aukštesnis. [8] Ir čia dešimtines ima mirtingi žmonės, o tenai — žmogus, apie kurį paliudyta, jog jis tebegyvenąs. [9] Ir, taip sakant, per Abraomą ir Levis yra mokėjęs dešimtines, pats būdamas dešimtinių ėmėjas. [10] Žinoma, jis dar tebebuvo strėnose tėvo, kurį pasitiko Melchizedekas.

LEVITŲ KUNIGYSTĖ IR KUNIGYSTĖ MELCHIZEDEKO BŪDU

[11] Jeigu tobulumas būtų buvęs pasiekiamas per levitų kunigystę,— o tauta jos pagrindu buvo gavusi įstatymą,— tai kam dar būtų reikėję iškilti kitam *kunigui Melchizedeko būdu* ir nesivadinti kunigu Aarono būdu? [12] Juk besikeičiant kunigystei, būtinai keičiasi ir įstatymas. [13] O tas, apie kurį tai sakoma, priklausė kitai giminei, iš kurios niekas netarnavo aukurui. [14] Aišku, kad mūsų Viešpats buvo kilęs iš Judo giminės, apie kurios kunigus Mozė nieko nėra kalbėjęs.

SENASIS ĮSTATYMAS PANAIKINTAS

[15] Tai dar labiau paaiškėja, kai iškyla kitas kunigas, panašus į Melchizedeką, [16] tapęs kunigu ne kūniško įstatymo teise, bet nenykstamo gyvenimo galybe. [17] Juk liudijama:

Tu esi kunigas per amžius
Melchizedeko būdu.

[18] Šitaip atšaukiamas ankstesnis įstatymas dėl silpnumo ir bergždumo,— [19] įstatymas juk nieko dar nepadarė tobulo,— ir įvedama tvirtesnė viltis, kuria priartėjame prie Dievo.

KRISTAUS KUNIGYSTĖ NEKINTAMA

[20] Juo labiau kad tai neįvyko be priesaikos, mat anie tapdavo kunigais be priesaikos, [21] o šis su priesaika to, kuris jam pasakė:

Viešpats prisiekė, ir jis nesigailės:
tu esi kunigas per amžius!

[22] Taigi Jėzus yra tapęs geresnės Sandoros laiduotoju.

[23] Anų daugelis tapdavo kunigais, nes mirtis jiems sukliudydavo ilgiau pasilikti. [24] O kadangi šitas išlieka per amžius, jis turi neatšau-

kiamą kunigystę. [25] Todėl jis per amžius gali išgelbėti tuos, kurie per jį eina prie Dievo. Jis amžinai gyvas, kad juos užtartų.

DANGIŠKOJO VYRIAUSIOJO KUNIGO TOBULUMAS

[26] Mums ir priderėjo turėti tokį vyriausiąjį kunigą: šventą, nekaltą, tyrą, atskirtą nuo nusidėjėlių ir išaukštintą virš dangaus. [27] Jam nereikia, kaip kitiems vyriausiesiems kunigams, kasdien atnašauti aukas pirma už savo nuodėmes, paskui už tautos, nes jis tai atliko vieną kartą visiems laikams, paaukodamas pats save. [28] Įstatymas skirdavo vyriausiaisiais kunigais žmones su silpnybėmis, o po įstatymo duotos priesaikos žodis paskyrė amžiams tobulą Sūnų.

Kristaus pranašumas kulto, šventumo ir tarpininkavimo atžvilgiais

8

NAUJA KUNIGYSTĖ IR NAUJAS ŠVENTUMAS

[1] Bet mūsų svarstymų svarbiausias dalykas tas: mes turime tokį vyriausiąjį kunigą, kuris danguje atsisėdo Didenybės sosto dešinėje, [2] kaip einantis kunigystės tarnybą šventojoje vietoje ir tikrojoje padangtėje, kurią pastatė ne žmogus, o Viešpats. [3] Kiekvienas vyriausiasis kunigas skiriamas atnašauti dovanas ir aukas, tad ir šitas privalo turėti ką atnašauti. [4] Jeigu jis būtų žemėje, jis nebūtų kunigas, nes čia jau yra, kas pagal įstatymą atnašauja dovanas. [5] Tie žmonės tarnauja dangiškųjų dalykų paveikslui ir atspindžiui, panašiai, kaip buvo pamokytas Mozė, kai rengėsi statyti padangtę: *Žiūrėk,*— sako jam,— *kad viską padarytum pagal tą pavyzdį, kuris tau buvo parodytas ant kalno.*

KRISTUS — AUKŠTESNĖS SANDOROS TARPININKAS

[6] Dabar jis užima juo prakilnesnę tarnystę, juo aukštesnės, svarbesniais pažadais besiremiančios Sandoros tarpininkas yra. [7] Jeigu

pirmoji Sandora būtų buvusi be trūkumų, nebūtų reikėję ieškoti vietos antrajai. [8] Jis sakė peikdamas juos:

Štai ateis dienos,— sako Viešpats,—
ir aš su Izraelio namais ir su Judo namais
sudarysiu naują Sandorą.
[9] *Ne tokią Sandorą,*
kokią buvau sudaręs su jų tėvais
tą dieną, kai paėmiau juos už rankos,
norėdamas išvesti iš Egipto žemės.
Jie neišsaugojo mano Sandoros,
ir aš juos apleidau,— sako Viešpats.
[10] *Ir štai kokia bus Sandora,*
kurią sudarysiu su Izraelio namais,
praslinkus anoms dienoms,— sako Viešpats:
— Aš duosiu savo įstatymus jų protams
ir juos įrašysiu jų širdyse,
aš būsiu jiems Dievas,
o jie bus man tauta.
[11] *Ir nė vienas nebemokys savo tautiečio*
nei savo brolio sakydamas:
„Pažink Viešpatį!“
Jie visi mane pažins
nuo mažiausio iki didžiausio.
[12] *Aš atleisiu nedorybes*
ir nebeprisiminsiu jų nuodėmių.

[13] Sakydamas *naują Sandorą,* jis nurodė, kad pirmoji yra pasenusi. O kas pasensta ir nukaršta, to greit nebeliks.

9

KELIAS Į TIKRĄJĄ ŠVENTOVĘ

[1] Tiesa, pirmoji Sandora irgi turėjo apeiginių nuostatų bei žemišką šventyklą. [2] Buvo pastatyta padangtė: priešakinė dalis, kur buvo žvakidė, stalas ir padėtinės duonos kepalai, vadinosi „šventoji“. [3] Už

antrosios uždangos buvo padangtės dalis, vadinama „šventųjų šven-čiausioji". [4] Ten stovėjo auksinis smilkymo aukuras ir iš visų šonų auk-su apmušta Sandoros skrynia, kurioje buvo auksinis ąsotis su mana, iš-sprogusi Aarono lazda ir Sandoros plokštės. [5] Viršum jos buvo šlovės cherubai, kurie gaubė permaldavimo dangtį. Apie tai dabar nėra rei-kalo smulkiau kalbėti.

[6] Esant tokiai sąrangai, į priekinę dalį visuomet eina kunigai at-likti apeigų, [7] o į antrąją — tik kartą per metus vienas vyriausiasis kunigas, ir tai ne be kraujo, kurį atnašauja už save ir už tautos pak-lydimus. [8] Šitaip Šventoji Dvasia nurodo, kad kelias į šventovę dar nėra atviras, kol tebestovi priekinė padangtė, [9] kuri yra dabartinio laikotarpio atvaizdas. Joje atnašaujamos dovanos ir aukos, kurios aukotojo negali padaryti sąžinėje tobulo, [10] bet apima tik valgius, gė-rimus ir įvairius apiplovimus — pagal išorinius potvarkius, tegaliojan-čius iki atnaujinimo meto.

KRISTAUS AUKOS YPATINGUMAS

[11] Kristus, atėjęs kaip būsimųjų gėrybių kunigas, pro aukštesnę ir tobulesnę padangtę, ne rankų darbo, tai yra ne šitos kūrinijos, [12] taip pat ne ožių ar veršių krauju, bet savuoju krauju vieną kartą visiems laikams įžengė į šventovę ir įvykdė amžinąjį atpirkimą. [13] Ir jeigu ožių bei jaučių kraujas ir telyčios pelenai, kuriais apšlakstomi sutep-tieji, pašventina ir suteikia kūno švarumą, [14] tai nepalyginti labiau kraujas Kristaus, kuris per amžinąją Dvasią paaukojo save kaip ne-suteptą auką Dievui, nuvalys mūsų sąžinę nuo mirties darbų, kad ga-lėtume tarnauti gyvajam Dievui.

NAUJOJI SANDORA KRISTAUS KRAUJYJE

[15] Ir todėl jis yra naujosios Sandoros tarpininkas, kad įvykus mir-čiai, kuria jis atpirko pirmojoje Sandoroje padarytus nusikaltimus, pašauktieji gautų žadėtą amžinąjį paveldą. [16] Kur tik yra testamentas, ten būtina įrodyti testatoriaus mirtį. [17] Testamentas įgyja galią mirus jo sudarytojui, o prie jo gyvos galvos testamentas negalioja. [18] Štai kodėl ir pirmoji Sandora nebuvo priimta be kraujo. [19] Paskelbęs tau-tai visus įstatymo nuostatus, Mozė, paėmęs veršių bei ožių kraujo su vandeniu ir purpurinės vilnos su yzopu, apšlakstė pačią knygą ir visą tautą [20] ir tarė: *Tai yra kraujas Sandoros, kurią priimti įsakė*

jums Dievas! [21] Jis apšlakstė krauju ir padangtę bei visus apeigų indus. [22] Taip pat bemaž viskas pagal įstatymą apvaloma krauju, ir be kraujo praliejimo nėra atleidimo.

KRISTAUS AUKOS VIENKARTIŠKUMAS

[23] Taigi dangiškųjų dalykų atvaizdai turi būti šitaip apvalomi, o patys dangaus provaizdžiai — aukštesnėmis aukomis negu šitos. [24] Mat Kristus įžengė ne į rankų darbo šventyklą — tikrosios atvaizdą, bet į patį dangų, kad nuo dabar mus užtartų stovėdamas prieš Dievo veidą. [25] Ir įžengė ne tam, kad pakartotinai atnašautų save, kaip daro vyriausiasis kunigas, kuris kasmet įeina į šventąją vietą su svetimu krauju,— [26] tuomet Kristui būtų reikėję daugelį kartų kentėti nuo pasaulio sutvėrimo. Bet dabar jis vieną kartą visiems laikams pasirodė amžių pabaigoje, kad savo auka sunaikintų nuodėmę. [27] Ir kaip žmonėms skirta vieną kartą mirti ir stoti į teismą, [28] taip ir Kristus, vieną kartą paaukotas, kad atsilygintų už visų nuodėmes, antrą kartą pasirodys ne dėl nuodėmių, bet jo laukiančiųjų išganymui.

Kristaus aukos ypatingumas ir prakilnumas

10

SENOSIOS AUKOS NEVEIKSMINGOS

[1] Kadangi Įstatymas turi tiktai būsimųjų gėrybių atspindį, o ne patį dalykų vaizdą, jis niekuomet negali tomis pačiomis atnašomis, kurios kasmet vis aukojamos ir aukojamos, nuvesti į tobulumą tų, kurie artinasi prie Dievo. [2] Argi tos aukos nesiliautų, jeigu aukotojai, vienąkart apvalyti, daugiau nebejaustų sąžinėje nusikaltimo? [3] Priešingai: jos metai iš metų vis primena nuodėmes. [4] Juk neįmanomas dalykas, kad jaučių ir ožių kraujas panaikintų nuodėmes. [5] Todėl ateidamas į pasaulį jis byloja:

Aukų ir atnašų tu nebenori,
bet paruošei man kūną.
[6] *Tau nepatiko deginamosios atnašos ir aukos už nuodėmes.*

[7] *Tuomet aš tariau:*
štai ateinu, kaip knygos rietime apie mane parašyta,
vykdyti tavo, o Dieve, valios!

[8] Anksčiau pasakęs: *Aukų ir atnašų, deginamųjų ir permaldavimo aukų tu nebenori, nemėgsti,*— o jos atnašaujamos pagal Įstatymą,— [9] jis paskui paskelbė: *Štai ateinu vykdyti tavo valios.*

Jis panaikina viena ir nustato kita. [10] Dėlei tos valios esame Jėzaus Kristaus kūno atnašavimu vieną kartą pašventinti visiems laikams.

KRISTAUS AUKOS VEIKSMINGUMAS

[11] Kiekvienas kunigas kasdien stoja tarnauti ir daug kartų atnašauja tas pačias aukas, kurios niekuomet negali panaikinti nuodėmių. [12] O šitas, paaukojęs vienintelę auką už nuodėmes, amžiams *atsisėdo Dievo dešinėje,* [13] laukdamas, *kol jo priešai bus patiesti tarsi pakojis po jo kojų.* [14] Vienintele atnaša jis amžiams padarė tobulus šventinamuosius. [15] Tai mums liudija ir Šventoji Dvasia. Ji yra pasakiusi:

[16] *Štai Sandora, kurią aš su jais sudarysiu*
praslinkus anoms dienoms,— sako Viešpats:
— Aš duosiu savo įstatymus jų širdims
ir juos įrašysiu jų mintyse,
[17] *ir daugiau nebeprisiminsiu jų nuodėmių*
nei jų nedorybių.
[18] *O kur jos atleistos, ten nebereikia aukos už nuodėmes.*

IŠTIKIMYBĖ TIKĖJIMUI

SKATINIMAS ATSINAUJINTI

[19] Taigi, broliai, Kristaus kraujas laiduoja mums, kad žengsime į šventovę. [20] Jis atvėrė mums naują ir gyvą kelią pro uždangą, tai yra per savąjį kūną; [21] mes turime ir didį kunigą Dievo namams. [22] Todėl ateikime su tyra širdimi ir giliu tikėjimu, apvalę širdis nuo nešvarios sąžinės ir nuplovę kūną švariu vandeniu! [23] Išlaikykime nepajudinamą vilties išpažinimą, nes patikimas tas, kuris yra davęs pažadus, [24] ir sergėkime vieni kitus, skatindami mylėti ir daryti gerus darbus. [25] Neap-

sileiskime lankyti savųjų susirinkimo, kaip kai kurie yra pratę, bet skatinkime vieni kitus juo labiau, juo aiškiau regite besiartinančią dieną.

ATKRITIMO PAVOJAI

[26] O jeigu, gavę aiškų tiesos pažinimą, mes sąmoningai nusidedame, tuomet jokios aukos už nuodėmes nebėra, [27] ir lieka kažkoks baisus laukimas teismo ir naikinančios ugnies, kuri praris priešininkus. [28] Jeigu kas nors pamina po kojų Mozės Įstatymą, tas be jokio pasigailėjimo *turi mirti, dviem ar trims liudytojams paliudijus.* [29] Tik pagalvokite: kaip dar sunkesnės bausmės nusipelnys tas, kuris sutrypia kojomis Dievo Sūnų, išniekina Naujosios Sandoros kraują, kuriuo buvo pašventintas, ir įžeidžia malonės Dvasią! [30] Juk mes žinome, kas yra pasakęs:

Mano kerštas, ir aš atsilyginsiu.
Ir vėl:
Viešpats teis savo tautą.

[31] Baisu pakliūti į gyvojo Dievo rankas!

SKATINIMAS IŠTVERTI

[32] Prisiminkite ankstesnes dienas, kada jūs apšviesti ištvėrėte didžių kentėjimų kovą, [33] tiek patys išstatyti viešam pajuokimui ir smurtui, tiek būdami bendrininkai tų, kurie taip buvo skriaudžiami. [34] Jūs kentėjote drauge su kaliniais ir linksmai sutikote savo turto išplėšimą žinodami, jog turite geresnį ir nenykstantį lobį. [35] Tad nepameskite savo pasitikėjimo, už kurį skirtas didelis atlygis! [36] Taip, reikia jums ištvermės, kad įvykdę Dievo valią gautumėte, kas pažadėta.

[37] Nes *dar trumpa, trumpa valandėlė,*
ir ateis laukiamasis, ir neužtruks.
[38] *Mano teisusis gyvens tikėjimu,*
ir jeigu jis bailiai pasitrauktų,
mano siela juo nebesigėrės.

[39] Tačiau mes nesame bailūs pabėgėliai savo pražūčiai, bet laikomės tikėjimo, kad išgelbėtume savo sielas.

11

PROTĖVIŲ TIKĖJIMO PAVYZDŽIAI

[1] Tikėjimas laiduoja mums tai, ko viliamės, įrodo tikrovę, kurios nematome. [2] Per jį protėviai gavo gerą liudijimą. [3] Tikėjimu suvokiame, kad pasauliai buvo sutverti Dievo žodžiu, būtent iš neregimybės atsirado regima.

[4] Tikėjimo įkvėptas Abelis atnašavo vertesnę auką negu Kainas, ir tikėjimas jį paliudijo esant teisų, nes pats Dievas patvirtino jo dovanas. Dėl tikėjimo jis ir miręs tebekalba.

[5] Tikėdamas Henochas buvo perkeltas, kad neregėtų mirties, ir *žmonės jo neberado, nes Dievas jį perkėlė.* Mat prieš perkeliamas, pasak liudijimo, jis *patikęs Dievui.* [6] Be tikėjimo neįmanoma patikti Dievui. Kas artinasi prie Dievo, tam būtina tikėti, kad jis yra ir kad jo ieškantiems atsilygina. [7] Dėl tikėjimo gavęs apreiškimą apie tuo metu nematomus dalykus, Nojus su baime pasistatė arką savo šeimynai išgelbėti; tikėdamas jis pasmerkė pasaulį ir paveldėjo tikėjimo teisumą.

[8] Tikėdamas Abraomas paklausė šaukimo keliauti į šalį, kurią turėjo paveldėti, ir išvyko nežinodamas, kur einąs. [9] Tikėdamas jis apsigyveno pažadėtoje žemėje tarytum svetimoje, įsikūręs palapinėse su Izaoku ir Jokūbu, to paties pažado paveldėtojais. [10] Mat jis laukė miesto su tvirtais pamatais, kurio statytojas ir kūrėjas būtų Dievas. [11] Tikėdama ir pati Sara — nevaisinga ir nebe to amžiaus — gavo galią susilaukti palikuonies, nes pasitikėjo tuo, kuris buvo davęs pažadą. [12] Ir todėl iš vieno vyro, ir dar apmirusio, gimė palikuonys, *gausūs tartum dangaus žvaigždės ir nesuskaitomi kaip jūros pakrantės smiltys.*

[13] Jie visi mirė tvirtai tikėdami, dar negavę pažadėtųjų dalykų, tik iš tolo juos regėdami, sveikindami ir išpažindami, jog jie žemėje svečiai ir ateiviai. [14] Taip kalbėdami jie duoda suprasti, jog ieško tėvynės. [15] Jeigu jie būtų minėję aną, iš kurios iškeliavo, jie būtų turėję laiko sugrįžti atgal. [16] Bet dabar jie trožko geresnės tėvynės, tai yra dangiškosios. Todėl nėra Dievui negarbės vadintis jų Dievu: jis prirengė jiems Miestą!

[17] Tikėdamas Abraomas atnašavo Izaoką, kai buvo mėginamas. Jis ryžosi paaukoti net viengimį sūnų,— jis, kuris buvo gavęs pažadus, [18] kuriam buvo pasakyta: *Tau bus duoti palikuonys iš Izaoko.* [19] Jis suprato, kad Dievui įmanoma prikelti net mirusius, ir todėl atgavo

sūnų kaip įvaizdį. [20] Taip pat Izaokas, tikėdamas ir žvelgdamas į ateitį, laimino Jokūbą ir Ezavą. [21] Tikėdamas Jokūbas mirties valandą palaimino kiekvieną Juozapo sūnų ir *pagarbino atsirėmęs į savo lazdos drūtgalį.* [22] Tikėdamas merdintis Juozapas užsiminė apie Izraelio vaikų iškeliavimą ir davė nurodymų dėl savo palaikų.

[23] Tikėdami *tris mėnesius slėpė* gimusį Mozę gimdytojai, *nes matė, koks kūdikėlis dailus*, ir nepabūgo valdovo įsakymo. [24] Užaugęs Mozė tikėdamas atsisakė vadintis faraono dukters sūnumi. [25] Jis verčiau pasirinko su Dievo tauta kęsti priespaudą negu laikinai džiaugtis nuodėmės malonumais. [26] Jis Mesijo paniekinimą laikė didesniu lobiu negu Egipto turtus, nes jis žvelgė į atpildą. [27] Tikėdamas jis paliko Egiptą ir nepabūgo karaliaus rūstybės. Jis liko nepajudinamas, tarsi regėtų Neregimąjį. [28] Tikėdamas jis įsteigė Paschą ir apšlakstymą krauju, kad angelas naikintojas nepaliestų jų pirmgimių. [29] Tikėdami jie perėjo per Raudonąją jūrą tarytum per sausumą, o tai daryti mėginantys egiptiečiai prigėrė.

[30] Tikėjimu buvo sugriauti Jericho mūrai po septynių dienų žygiavimo aplinkui. [31] Dėl tikėjimo paleistuvė Raaba nepražuvo kartu su neklusniaisiais; mat ji taikingai buvo priėmusi žvalgus.

[32] Ką dar pasakyti? Man neužtektų laiko, jeigu imčiau pasakoti apie Gedeoną, Baraką, Samsoną, Jeftę, Dovydą, Samuelį ir pranašus, [33] kurie tikėdami užkariavo karalystes, įvykdė teisingumą, įgijo pažadus, užčiaupė liūtams nasrus, [34] užgesino ugnies karštį, paspruko nuo kalavijo ašmenų, atsigavo iš silpnumo, tapo galiūnais kovoje, privertė bėgti svetimųjų pulkus. [35] Moterys atgavo prikeltus savo mirusiuosius, kiti leidosi kankinami ir atsisakė laisvės, kad laimėtų prakilnesnį prisikėlimą. [36] Dar kiti turėjo iškęsti patyčias ir plakimus, taip pat pančius ir kalėjimą. [37] Jie buvo akmenimis mušami, pjūklais pjaustomi, kalavijo kirčiais žudomi, klajojo prisidengę avikailiais ar ožkenomis, vargo, kentė priespaudą ir kankinimus. [38] Jie, kurių pasaulis nebuvo vertas, slapstėsi dykumose, kalnuose, olose ir žemės plyšiuose.

[39] Ir jie visi, nors dėl tikėjimo buvo gerai įvertinti, nesulaukė to, kas buvo pažadėta, [40] nes Dievas geresniuosius dalykus buvo numatęs mums, kad jie ne be mūsų pasiektų tobulumą.

12

JĖZAUS KRISTAUS PAVYZDYS

[1] Todėl ir mes, šitokio debesies liudytojų apsupti, nusimeskime visas kliūtis bei nuodėmės pinkles ir ištvermingai bėkime mums paskirtose lenktynėse, [2] žiūrėdami į savo tikėjimo vadovą ir ištobulintoją Jėzų. Jis vietoj sau priderančių džiaugsmų, nepaisydamas gėdos, iškentėjo kryžių ir atsisėdo Dievo sosto dešinėje. [3] Apsvarstykite, kaip jis iškentė nuo nusidėjėlių tokį priešgyniavimą, kad nepailstumėte ir nesuglebtumėte dvasia! [4] O jums dar ir neteko priešintis iki kraujų grumiantis su nuodėme.

TĖVIŠKAS DIEVO AUKLĖJIMAS

[5] Nejaugi būsite užmiršę paguodos žodžius, pasakytus jums kaip sūnums:

Mano sūnau,
nepaniekink Viešpaties auklybos
ir nenusimink jo baramas:
[6] *nes Dievas griežtai auklėja, ką myli,*
ir plaka kiekvieną sūnų, kurį priglaudžia.

[7] Jums reikia pakentėti dėl drausmės. Dievas elgiasi su jumis kaip su sūnumis. O kurio gi sūnaus tėvas griežtai neauklėja?! [8] Bet jeigu jūs be drausmės, kuri visiems privaloma, vadinasi, jūs ne sūnūs, o pavainikiai. [9] Jau mūsų kūno tėvai mus pabausdavo, ir mes juos gerbėme. Tad argi nebūsime dar klusnesni dvasių Tėvui, kad gyventume?! [10] Juk anie savo nuožiūra mus drausmino nedaugeliui dienų, o šis tai daro mūsų labui, kad taptume jo šventumo dalininkais. [11] Beje, kiekviena auklyba tam kartui atrodo ne linksma, o karti, bet vėliau ji atneš taikingų teisumo vaisių auklėtiniams. [12] Todėl *pakelkite nuleistas rankas, ištieskite pasilpusius kelius* [13] ir *vaikščiokite palikdami tiesius pėdsakus*, kad kas luoša neišnirtų, bet verčiau sugytų.

BAUSMĖS UŽ NEIŠTIKIMYBĘ

[14] Siekite santaikos su visais, siekite šventumo, be kurio niekas neregės Viešpaties. [15] Žiūrėkite, kad kas nors nenustotų Dievo malo-

nės, kad kokia karti, žalinga šaknis neišleistų daigų ir daugelis ja nesusiterštų; [16] kad neatsirastų ištvirkėlių ir vėjavaikių kaip Ezavas, už valgio kąsnį pardavęs pirmgimio teises. [17] Jūs žinote, kad jis ir paskui, norėdamas gauti palaiminimą, buvo atmestas ir nerado progos atgailai, nors su ašaromis jos ieškojo.

SENOJI IR NAUJOJI SANDOROS

[18] Jūs prisiartinote ne prie apčiuopiamos ir liepsnojančios ugnies ar prie audringos tamsos, ar ūkanų, ar viesulo, [19] ar trimito skardenimo, ar žodžių skambesio, kurį išgirdę žmonės meldė, kad daugiau nebūtų jiems kalbama. [20] Mat jie negalėjo pakelti įsakymo: *Net jeigu gyvulys paliestų kalną, jis turi būti užmuštas akmenimis.* [21] Anas reginys buvo toks baisus, jog Mozė pasakė: „Bijau ir visas drebu!" [22] Bet jūs esate prisiartinę prie Siono kalno bei gyvojo Dievo miesto, dangaus Jeruzalės, prie nesuskaitomų tūkstančių angelų ir iškilmingojo sambūrio, [23] prie danguje įrašytųjų pirmgimių Bažnyčios, prie visų Teisėjo Dievo, prie nuskaidrintų teisiųjų dvasių [24] ir prie Naujosios Sandoros Tarpininko Jėzaus bei prie apšlakstymo krauju, kuris šaukia garsiau už Abelio kraują.

[25] Žiūrėkite, kad neatstumtumėte kalbančiojo, nes jeigu anie neišsisuko, kai atmetė tą, kuris žemėje davė įspėjimų, tai juo labiau neišsisuksime mes, nusigręžę nuo to, kuris kalba iš dangaus. [26] Jo balsas anuomet drebino žemę, o dabar jis žada: *Aš dar kartą supurtysiu ne tik žemę, bet ir dangų!* [27] Žodžiai *dar kartą* rodo, kad bus permainyti sudrebintieji dalykai kaip sutvertieji, kad pasiliktų tai, kas nesudrebinama. [28] Todėl gaudami nepajudinamą karalystę, būkime dėkingi ir deramai tarnaukime Dievui su pagarba ir baime, [29] nes mūsų *Dievas yra ryjanti ugnis.*

PAPILDYMAI IR PARAGINIMAI

13

PASKUTINIAI RAGINIMAI

[1] Teišsilaiko brolių meilė. [2] Nepamirškite svetingumo, nes per jį kai kurie, patys to nežinodami, buvo priėmę viešnagėn angelus. [3] Pri-

siminkite kalinius, tarsi patys būtumėte kaliniai, prisiminkite skriaudžiamuosius, nes patys tebesate kūne. [4] Tebūna visų gerbiama santuoka ir nesuteptas santuokos patalas. O ištvirkėlius ir svetimautojus teis Dievas. [5] Gyvenkite be godumo pinigams, būkite patenkinti tuo, ką turite, nes Dievas yra pasakęs: *Niekad aš tavęs nepamesiu ir neapleisiu.* [6] Todėl galime su pasitikėjimu tarti:

Viešpats mano gelbėtojas — aš nebijosiu!
Ką man gali padaryti žmogus?!

IŠTIKIMYBĖ JĖZAUS SANDORAI

[7] Atsiminkite savo vadovus, kurie jums paskelbė Dievo žodį. Įsižiūrėkite į jų gyvenimo pabaigą, sekite jų tikėjimu. [8] Jėzus Kristus yra tas pats vakar ir šiandien, tas pats ir per amžius. [9] Nesiduokite suvedžiojami įvairių svetimų mokslų. Gera, kai širdis sustiprinta malonės, o ne valgių, nedavusių naudos tiems, kurie laikėsi jų švarumo. [10] Mes turime aukurą, nuo kurio valgyti neturi teisės tie, kurie tebetarnauja padangtei. [11] Juk kūnai gyvulių, *kurių kraujas* vyriausiojo kunigo *įnešamas į šventyklą aukai už nuodėmes, sudeginami už stovyklos.* [12] Todėl ir Jėzus, norėdamas savo krauju pašventinti tautą, kentėjo už miesto vartų. [13] Taigi išeikime jo pasitikti už stovyklos ir prisiimkime jo paniekinimą. [14] Čia mes neturime išliekančio miesto, bet ieškome būsimojo. [15] Tad per jį visuomet atnašaukime *Dievui šlovinimo auką,* tai yra jo vardą garbinančių *lūpų vaisių.* [16] Nepamirškite daryti gera ir dalytis su kitais geru, nes tokiomis aukomis patiksite Dievui.

KLUSNUMAS VYRESNYBEI

[17] Klausykite savo vadovų ir būkite jiems atsidavę, nes jie budi jūsų sielų labui, būdami atsakingi už jas; tegu jie tai daro su džiaugsmu, o ne dūsaudami, nes tai nebūtų jums naudinga. [18] Melskite už mus, nes mes esame įsitikinę turį ramią sąžinę ir norį visame kame dorai elgtis. [19] Itin prašau melsti, kad būčiau greičiau jums sugrąžintas.

PABAIGA

[20] Ramybės Dievas, amžinosios Sandoros krauju išvedęs iš numirusių didįjį avių Ganytoją — mūsų Viešpatį Jėzų, [21] tepadaro jus tinkamus viskam, kas gera, idant vykdytumėte jo valią; tenuveikia mumyse, kas jo akims patinka per Jėzų Kristų. Jam šlovė per amžių amžius! Amen.

[22] Aš maldauju jus, broliai, kantriai priimkite šį paraginimo žodį: juk parašiau jums trumpai. [23] Žinokite, kad mūsų brolis Timotiejus yra išleistas laisvėn. Jei jis greičiau atvyks, aš su juo pamatysiu ir jus.

[24] Sveikinkite visus savo vadovus ir visus šventuosius. Jus sveikina broliai iš Italijos. [25] Malonė teesie su jumis visais!

VISUOTINIAI LAIŠKAI

Įvadas į Visuotinius laiškus

Be Pauliaus laiškų, NT kanonas turi dar septynis laiškus, kurie gerokai vėliau susilaukė visuotinio Bažnyčios pripažinimo. Ši laiškų grupė pavadinta „katalikiškaisiais laiškais", t. y. „visuotiniais", dėl gana bendro jų pobūdžio ir tinkamumo visoms bendruomenėms (nors 2 ir 3 Jn skirti apibrėžtiems adresatams). IV a. Bažnyčios istorikas Eusebijus pirmasis mini šių laiškų grupę.

Jokūbo laiškas. NT minimi trys Jokūbai: 1. Apaštalas Jokūbas Vyresnysis, Zebedėjaus sūnus, evangelisto Jono brolis; jis buvo nužudytas prie karaliaus Erodo Agripos (42 ar 44 m., žr. Apd 12, 2); 2. Apaštalas Jokūbas Jaunesnysis, Alfėjaus sūnus (žr. Mt 10, 3; Apd 1, 13); 3. Viešpaties Jėzaus pusbrolis Jokūbas, Klopo sūnus („Viešpaties brolis" — žr. Mt 13, 55; Gal 1, 19; 2, 9.12), kuris, Petrui iškeliavus į kitas šalis, tapo Jeruzalės krikščionių bendruomenės galva ir atliko svarbų vaidmenį Apaštalų Susirinkime 49 m. (žr. Apd 15, 13—21). Jis buvo užmuštas akmenimis Jeruzalėje 61 ar 62 m. Šis trečiasis Jokūbas ir bus laiško autorius. Pastebime, kad įžangoje jis nevadina savęs apaštalu.

Jokūbo laiškas skirtas žydų kilmės krikščionims, gyvenantiems už Palestinos ribų. Jis sudarytas iš įvairių pamokymų bei įspėjimų apie krikščionišką gyvenimą. Pažymėtinos temos: apie pagundas (1, 2—18), apie gerųjų darbų svarbą (1, 19—27), įspėjimas neniekinti vargdienių ir neaukštinti turtuolių (2, 1—13), liežuvio valdymas (3, 1—12), reikalas vengti pasaulio vilionių (4, 1—12), baisi savanaudžių turtuolių lemtis (5, 1—6) ir kt.

Pripažįstant laiško autoriumi Jeruzalės vyskupą Jokūbą, parašymo data nustatoma tarp 49 ir 60 m. Protestantų tyrinėtojas V. G. Kiumelis mano, kad laiškas nežinomo autoriaus parašytas I a. pabaigoje.

Pirmasis Petro laiškas. Tai paguodos bei paskatinimo raštas krikščionims, vargstantiems Mažojoje Azijoje. Dėl savo praktinio pedagoginio pobūdžio šis laiškas neturi aiškaus plano. Galima nurodyti, jog 1,13—2,10 apima bendro pobūdžio paskatinimus gyventi tiesoje ir artimo meilėje. Toliau eina detalūs pamokymai įvairioms gyvenimo aplinkybėms (2, 11—4, 6). Čia dėstoma apie klusnumą pagonių vyresnybei, šeimininkų—vergų santykius, šeimų sugyvenimą ir kt. Baigiamoji laiško dalis (4, 7—5, 11) kalba apie artėjantį pasaulio galą bei kantrybę sunkiuose išbandymuose („dėl ugnies išbandymo, kuris jus ištiko" — 4, 12).

Nors ir kiek svyruodami, daugumas tyrinėtojų pripažįsta šio rašto autoriumi apaštalą Petrą; jo mintis surašęs jo sekretorius Silvanas ir pasiuntęs adresatams dar prieš Petro mirtį (64 m.).

A n t r a s i s P e t r o l a i š k a s. Šis dokumentas labai artimas Judo laiškui (2 Pt cituoja Jud). Jo turinys drąsina tikinčiuosius (1, 3—21) ir įspėja prieš klaidamokslius (2, 1—22). Laiškas remiasi apaštalo Petro autoritetu, jo pamokslais, bet, matyt, yra suredaguotas vėliau, II a. pirmojoje pusėje. Bažnyčia nuo seno pripažįsta jį Dievo įkvėptu apaštalinės kilmės tekstu.

P i r m a s i s J o n o l a i š k a s neturi tipiškų antikinio laiško bruožų ir yra greičiau teologinis traktatas dvasiniam tikinčiųjų auklėjimui. Tai kartu ir dvasinis apaštalo Jono testamentas su jam būdingu švelnumu ir meilės primato tikėjime akcentavimu. Jono evangelijos ir Pirmojo laiško kalba ir minčių raiška labai panašios; tai patvirtina, jog jie rašyti to paties asmens.

Laiškas neturi griežtesnio plano. Jo pagrindinės temos: tikinčiųjų gyvenimas Dievo artumoje (2, 3—6), nuoširdi artimo meilė (2, 7—11; 3, 23—24; 4, 12—16), klaidamokslių pavojai (2, 18—27; 4, 1—6), nuodėmių vengimas (3, 4—10), tobula meilė (4, 17—19) ir kt.

Laiškas galėjo būti parašytas pirmojo amžiaus pabaigoje, netrukus po Jono evangelijos.

A n t r a s i s i r T r e č i a s i s J o n o l a i š k a i prasideda gana paslaptingu titulu „presbyteros" („vyresnysis"). Ankstyvojoje Bažnyčioje tuo vardu dažniausiai būdavo vadinami valdančiosios kolegijos nariai (plg. Apd 11, 30; 14, 23; 15, 2; 20, 17; 21, 18) atskirose bendruomenėse. Tuo tarpu 2 Jn ir 3 Jn autorius turi nepalyginti didesnį autoritetą ir anaiptol nesiriboja viena bendruomene (plg. 2 Jn 5, 13; 3 Jn 10). Todėl galima manyti, kad titulą „presbyteros" reikėtų versti kitaip, greičiausiai žodžiu „senelis". Sprendžiant iš artimų bei šiltų „senelio" santykių su bendruomenėmis, jis yra joms gerai žinomas, didžiai autoritetingas asmuo, kuriam nereikia trumpučiuose laiškeliuose žymėti savo tikrojo vardo.

Laiškų kalba, stilius bei minčių pasaulis aiškiai priklauso apaštalui Jonui. Todėl visiškai pagrįstai sako A. Vikenhauzeris, kad kas apaštalą Joną laiko 1 Jn autoriumi, tas turi jį laikyti ir 2 Jn bei 3 Jn autoriumi.

Antrasis laiškas primena bendruomenei meilės įsakymus ir duoda įspėjimų dėl klaidamokslių. Trečiajame laiške „senelis" giria adresato Gajaus gyvenimo teisumą ir žada netrukus sudrausti neklusnų, „mėgstantį vadovauti" Diotrefį.

Kaip ir kiti Jono raštai, šie laiškai datuojami I a. pabaiga.

J u d o l a i š k a s. Apie klastingus mokslus bei jų pavojų kalba ir trumputis Judo laiškas, teturintis vieną skyrių. Autorius laiško pradžioje aiškiai nurodo savo uždavinį: kovoti už tikėjimą (Jud 3). Laiškas ištisai kaltina ir smerkia klaidas bei dorovinį iškrypimą, tvirtina, jog visas klaidas skleidžia juslingumui pasidavę žmonės (plg. 18—19).

Autorius save pamini laiško pradžioje. Tai „Judas, Jėzaus Kristaus tarnas ir brolis Jokūbo", apie kurio laišką esame kalbėję. Pasak A. Vikenhauzerio ir kitų, laiškas parašytas 70—80 m.

JOKŪBO LAIŠKAS

1

SVEIKINIMAI. IŠMĖGINIMŲ NAUDA

[1] Jokūbas, Dievo ir Viešpaties Jėzaus Kristaus tarnas, siunčia sveikinimus dvylikai giminių, pasklidusių tarp kitatikių.

[2] Laikykite, broliai, tikru džiaugsmu, kad pakliūvate į visokius išmėginimus. [3] Supraskite: jūsų tikėjimo išmėginimas gimdo ištvermę, [4] o ištvermė subręsta darbuose, kad jūs taptumėte tobuli, subrendę ir nieko nestokotumėte.

[5] Jei kuriam iš jūsų trūksta išminties, teprašo Dievą, kuris visiems dosniai duoda ir nepriekaištauja, ir jam bus suteikta. [6] Tegul prašo tvirtai tikėdamas, nė kiek neabejodamas, nes abejojantis žmogus panašus į jūros bangas, varinėjamas ir blaškomas vėjo. [7] Toksai žmogus tegul nemano ką nors gausiąs iš Viešpaties,— [8] toks dvilypis, visuose savo keliuose nepastovus žmogus.

[9] Tegul didžiuojasi suvargęs brolis savo išaukštinimu, [10] o turtingasis savo pažeminimu, nes jis išnyks kaip lauko gėlė. [11] Juk pakyla saulė su savo kaitra, išdžiovina žolyną, ir jo žiedas nubyra, jo išvaizdos grožybė pranyksta. Taip sunyks ir turtuolis savo keliuose.

[12] Palaimintas žmogus, kuris ištveria išmėginimą, nes kai bus ištirtas, jis gaus gyvenimo vainiką, kurį Dievas yra pažadėjęs jį mylintiems.

GUNDYMAI

[13] Ir nė vienas gundomas tenesako: „Aš esu Dievo gundomas“. Dievas negali būti gundomas į pikta ir pats nieko negundo. [14] Kiekvienas yra gundomas savo geismo pagrobtas ir suviliotas. [15] Paskui įsiliepsnojęs geismas pagimdo nuodėmę, o užbaigta nuodėmė gimdo mirtį.

[16] Nesiduokite suklaidinami, mano mylimi broliai! [17] Kiekvienas geras davinys ir tobula dovana ateina iš aukštybių, nužengia nuo

šviesybių Tėvo, kuriame nėra jokių atmainų ir jokių sambrėškų. [18] Savo valia jis pagimdė mus tiesos žodžiu, kad būtume tarsi jo kūrinių pirmienos.

TIKRASIS MALDINGUMAS

[19] Žinokite, mano mylimi broliai: kiekvienas žmogus tebūna greitas klausytis, bet lėtas kalbėti, lėtas pykti. [20] Žmogaus rūstybė nedaro Dievo teisybės. [21] Todėl atsižadėję visų nešvarybių bei piktybių gausos, su romumu priimkite įdiegtąjį žodį, kuris gali išgelbėti jūsų sielas. [22] Būkite žodžio vykdytojai, o ne vien klausytojai, apgaudinėjantys patys save. [23] Jei kas tėra žodžio klausytojas, o ne vykdytojas, tai jis panašus į žmogų, kuris stebi savo gimtąjį veidą veidrodyje. [24] Pasižiūrėjo ir nuėjo, ir bematant pamiršo, koks buvo. [25] Bet kas geriau įsižiūri į tobuląjį laisvės įstatymą ir jį įsimena, kas tampa nebe klausytojas užuomarša, bet darbo vykdytojas, tas bus palaimintas už savo darbą.

[26] Jei kas mano esąs maldingas ir nepažaboja savo liežuvio, bet apgaudinėja savo širdį, to maldingumas tuščias. [27] Tyras ir nesuteptas maldingumas Dievo, mūsų Tėvo, akyse yra: šelpti našlaičius ir našles jų sielvarte ir sergėti save nesuterštą šiuo pasauliu.

2

PAGARBA VARGUOLIAMS

[1] Mano broliai, nesutepkite mūsų šlovingojo Viešpaties Jėzaus Kristaus tikėjimo atsižvelgimu į asmenis. [2] Štai į jūsų susirinkimą ateina žmogus, auksiniais žiedais apsimaustęs, puikiais drabužiais pasipuošęs, taip pat įžengia vargdienis apskurusiu apdaru. [3] Jūs šokinėjate apie tą, kuris puošniai apsirengęs, ir sakote: „Atsisėsk čia patogiai“, o vargdieniui tariate: „Pastovėk ten“ arba: „Sėskis prie mano kojų“. [4] Argi jūs nesate šališki, argi netampate kreivais sumetimais besivadovaujantys teisėjai? [5] Paklausykite, mano mylimieji broliai: ar Dievas neišsirinko pasaulio akyse vargdienių, kad jie būtų turtingi tikėjimu ir paveldėtų karalystę, pažadėtą jį mylintiems? [6] O jūs paniekinote vargšą! Argi ne turtuoliai jus vargina, ar ne jie tampo jus po teismus? [7] Ar ne jie piktžodžiauja tam gražiam vardui, kuriuo esate pavadinti?!

LAISVĖS ĮSTATYMAS VISUOTINIS

[8] Jeigu tik vykdote karališkąjį įstatymą, kaip Raštas reikalauja: *Mylėk savo artimą kaip save patį*, jūs gerai darote; [9] bet jeigu pataikaujate atskiriems asmenims, darote nuodėmę ir esate įstatymo kaltinami kaip nusižengėliai. [10] Mat kas laikosi viso įstatymo, bet nusižengia vienu dalyku, tas lieka kaltas ir dėl visų. [11] Juk tasai, kuris yra pasakęs: *Nesvetimauk!*, taip pat yra pasakęs ir: *Nežudyk!* Jei tu nesvetimauji, bet žudai,— vis tiek esi įstatymo laužytojas. [12] Taip kalbėkite ir taip darykite kaip tie, kurie bus teisiami pagal laisvės įstatymą. [13] Teismas negailestingas tam, kuris nevykdė gailestingumo. O gailestingumas didžiuojasi prieš teismą.

TIKĖJIMAS IR DARBAI

[14] Kas iš to, mano broliai, jei kas sakosi turįs tikėjimą, bet neturi tikėjimo darbų?! Ar gali jį išgelbėti tikėjimas? [15] Jei brolis ar sesuo neturi drabužių ir stokoja kasdienio maisto [16] ir kas nors iš jūsų jiems tartų: „Keliaukite sveiki, sušilkite, pasisotinkite", o neduotų, ko reikia jų kūnui,— kas iš tų žodžių?!

[17] Taip pat ir tikėjimas: jei neturi darbų, jis savyje miręs.

[18] Priešingai, kitas pasakys: „Tu turi tikėjimą, o aš turiu darbus. Parodyk man be darbų savo tikėjimą, o aš tau darbais parodysiu savo tikėjimą. [19] Tu tiki, jog yra vienas Dievas? Gerai darai! Bet ir demonai tiki ir dreba. [20] Ar nori žinoti, neišmintingas žmogau, kad tikėjimas be darbų nevaisingas? [21] Argi ne darbais buvo nuteisintas mūsų tėvas Abraomas, aukodamas savo sūnų Izaoką ant aukuro? [22] Matai — tikėjimas veikė kartu su jo darbais, ir darbai tikėjimą padarė tobulą. [23] Taip išsipildė Rašto posakis: *Abraomas patikėjo Dievu, ir tai buvo jam įskaityta teisumu,* o jis pramintas *Dievo bičiuliu*". [24] Jūs matote, kad žmogus nuteisinamas darbais, o ne vienu tikėjimu. [25] Taip pat ir paleistuvė Raaba: argi ji ne darbais buvo nuteisinta, kai priėmė pasiuntinius ir kitu keliu juos išleido? [26] Kaip kūnas be dvasios miręs, taip ir tikėjimas be darbų negyvas.

3

NEPAŽABOTO LIEŽUVIO BLOGYBĖ

[1] Mano broliai, nesistenkite daugelis būti mokytojais. Žinokite, kad mūsų laukia griežtesnis teismas. [2] Juk mes visi dažnai nusižengiame.

Kas nenusideda kalba, tas yra tobulas žmogus; jis sugebės pažaboti ir visą kūną. [3] Jei mes įbrukame žąslus arkliams į nasrus, kad mums paklustų, mes suvaldome ir visą jų kūną. [4] Štai kad ir laivai: nors jie tokie dideli ir smarkių vėjų genami, mažytis vairas juos pakreipia, kur nori vairininkas. [5] Taip pat ir liežuvis yra mažas narys, bet moka girtis didžiais dalykais. Žiūrėkite, kokia maža ugnelė padega didžiausią girią; [6] ir liežuvis yra ugnis! Liežuvis, tarsi nedorybės visetas, glūdi tarp mūsų narių, suteršia visą kūną, padega visą gyvenimo eigą, patsai pragaro padegtas. [7] Kiekviena žvėrių, paukščių, šliužų ir jūros gyvūnų veislė yra sutramdoma ir prijaukinama žmogaus prigimties jėga. [8] O liežuvio joks žmogus nepajėgia suvaldyti; jis lieka vis nerimstanti blogybė, pilna mirtinų nuodų. [9] Juo šloviname Viešpatį, savo Tėvą, ir juo keikiame žmones, kurie sutverti panašūs į Dievą. [10] Iš tų pačių lūpų plaukia ir laiminimas, ir prakeikimas. Bet taip, mano broliai, neturi būti! [11] Nejaugi šaltinis iš tos pačios versmės lieja saldų ir kartų vandenį? [12] Argi gali, broliai, figmedis išauginti alyvas, o vynmedis figas? Taip pat ir sūrus vanduo negali duoti saldaus.

TIKRA IR KLAIDINGA IŠMINTIS

[13] Kas tarp jūsų išmintingas ir patyręs? Teparodo savo kilnų elgesį išmintingo švelnumo darbais. [14] Bet jeigu jūs savo širdyje puoselėjate kartų pavydulaivimą ir savanaudiškumą, tuomet nesigirkite ir nemeluokite tiesai. [15] Tai nėra išmintis, nužengusi iš aukštybių, bet žemiškas, gyvuliškas ir demoniškas gudrumas. [16] Kur pavydas ir savanaudiškumas, ten ir netvarka bei įvairūs nedori darbai. [17] Iš aukštybių kilusi išmintis pirmiausia yra tyra, paskui taikinga, maloninga, klusni, pilna gailestingumo ir gerų vaisių, nesvyruojanti, nuoširdi. [18] O teisumo vaisius sėjamas taikoje tiems, kurie neša taiką.

4

SANTARVĖS REIKALAS

[1] Iš kur atsiranda karai, iš kur tarp jūsų kivirčai? Ne iš kur kitur, tik iš jūsų užgaidų, kurios nerimsta jūsų sąnariuose.

[2] Geidžiate ir neturite? Tuomet žudote. Pavydite ir negalite pasiekti? Tuomet kovojate ir kariaujate. Jūs neturite, nes neprašote. [3] Jūs prašote ir negaunate, nes negerai prašote — tik savo įnoriams patenkinti.

[4] Jūs svetimautojos! Argi nežinote, kad draugystė su pasauliu priešinga draugystei su Dievu? Taigi kas nori būti pasaulio bičiulis, tas tampa Dievo priešininku. [5] Gal manote, kad Raštas veltui sako: „Pavydulingai trokšta jis dvasios, kurią apgyvendino mumyse“. [6] Bet jis duoda dar didesnę malonę, ir todėl sakoma: *Dievas priešinasi išpuikėliams, o nuolankiesiems teikia malonę.*

[7] Taigi būkite klusnūs Dievui; priešinkitės velniui, ir jis bėgs nuo jūsų. [8] Artinkitės prie Dievo, ir jis artinsis prie jūsų. Nusimazgokite rankas, nusidėjėliai, nusivalykite širdis, besiblaškantieji! [9] Pažinkite savo skurdą, liūdėkite ir raudokite! Jūsų juokas tepavirsta gedulu, o džiaugsmas — liūdesiu. [10] Nusižeminkite prieš Viešpatį, tai jis jus išaukštins.

[11] Broliai, neapkalbinėkite vieni kitų! Kas apkalbinėja arba teisia savo brolį, tas apkalbinėja ir teisia įstatymą. O jeigu tu teisi įstatymą, vadinasi, nesi įstatymo vykdytojas, bet teisėjas. [12] Tačiau tėra vienintelis įstatymo leidėjas ir teisėjas, būtent tas, kuris gali išgelbėti ir pražudyti. O kas gi tu toksai, kuris drįsti teisti artimą?!

PERSPĖJIMAS GALINGIESIEMS

[13] Nagi jūs, kurie kalbate: „Šiandien arba rytoj mes keliausime į tą ir tą miestą, tenai prabūsime metus, versimės prekyba ir pasipelnysime“,— [14] juk jūs nežinote, kas jūsų rytoj laukia! Ir kas gi jūsų gyvybė? Esate garas, kuris trumpam pasirodo ir paskui išnyksta. [15] Verčiau sakytumėte: „Jei Viešpats panorės, gyvensime ir darysime šį bei tą“. [16] O dabar jūs giriatės iš savo pasipūtimo, ir kiekvienas toks gyrimasis yra netikęs. [17] Kas moka daryti gera ir nedaro, tas nusideda.

5

[1] Nagi dabar jūs, turtuoliai, verkite ir raudokite dėl jūsų laukiančių negandų! [2] Jūsų lobiai supuvę, jūsų drabužiai kandžių sukapoti. [3] Jūsų auksas ir sidabras surūdijo, ir jų rūdys prieš jus liudys ir ės jūsų kūnus kaip ugnis. Jūs tebekraunate turtus dienų gale. [4] Štai šaukia jūsų laukus nuvaliusių darbininkų užmokestis, kurį jūs nusukote, pjovėjų aimanos prasiskverbė į kareivijų Dievo ausis. [5] Jūs prabangiai gyvenote žemėje, smaguriavote ir nupenėjote savo širdis skerdimo dienai. [6] Jūs pasmerkėte ir nužudėte teisųjį: jis jums nesipriešina.

[7] Tad būkite kantrūs, broliai, iki Viešpaties atėjimo. Antai ūkininkas laukia brangaus žemės vaisiaus, kantriai jį globodamas, kol sulaukia ankstyvojo ir vėlyvojo lietaus.

BAIGIAMIEJI PAMOKYMAI

[8] Ir jūs būkite kantrūs, sustiprinkite savo širdis, nes Viešpaties atėjimas arti. [9] Nemurmėkite, broliai, vieni prieš kitus, kad nebūtumėte teisiami. Štai teisėjas jau stovi prie slenksčio. [10] Imkite, broliai, vargų pakentimo ir kantrybės pavyzdžiu pranašus, kurie kalbėjo Viešpaties vardu. [11] Štai mes šloviname ištverminguosius. Jūs girdėjote apie Jobo ištvermę ir matėte, kokia buvo jam Viešpaties skirta pabaiga, nes *Viešpats kupinas užuojautos ir gailestingumo.*

[12] Bet pirmiausia, mano broliai, neprisiekinėkite nei dangumi, nei žeme, nei kitokia priesaika. Tebūnie jūsų „taip"— taip ir „ne"— ne, kad nepakliūtumėte į teismą.

[13] Ištiko ką iš jūsų nelaimė? Tesimeldžia. Kas nors džiaugiasi? Tegul gieda. [14] Kas nors pas jus serga? Tepasikviečia bažnyčios vyresniuosius, ir jie tesimeldžia už jį, patepdami aliejumi Viešpaties vardu. [15] Tikėjimo malda išgelbės ligonį, ir Viešpats jį pakels, o jeigu jis būtų nusikaltęs, jam bus atleista. [16] Tad išpažinkite vieni kitiems nuodėmes ir melskitės vieni už kitus, kad atgautumėte sveikatą. Daug gali karšta teisiojo malda. [17] Elijas buvo vargo žmogus kaip ir mes. Jis melste meldė, kad nelytų, ir nelijo žemėje trejus metus ir šešis mėnesius; [18] ir jis vėl meldė, ir dangus davė lietaus, o žemė išželdino savo vaisių.

[19] Mano broliai, jeigu kas iš jūsų nuklystų nuo tiesos ir kas nors jį atverstų,— [20] težino, kad sugrąžindamas nusidėjėlį iš klystkelio išgelbės jo sielą nuo mirties ir uždengs daugybę nuodėmių.

PIRMASIS PETRO LAIŠKAS

1

PASVEIKINIMAS

[1] Petras, Jėzaus Kristaus apaštalas, pakeleiviams, pasklidusiems Ponte, Galatijoje, Kapadokijoje, Azijoje ir Bitinijoje, išrinktiems [2] išankstiniu Dievo Tėvo numatymu, Dvasios pašventimu, kad būtų klusnūs ir pašlakstyti Jėzaus Kristaus krauju. Tebūnie jums keleriopai padauginta malonė ir ramybė!

[3] Šlovė Dievui, mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus Tėvui, kuris iš savo didžio gailestingumo Jėzaus Kristaus prisikėlimu iš numirusių yra atgimdęs mus gyvai vilčiai [4] ir nenykstančiam, nesuteptam, nevystančiam palikimui, kuris skirtas jums danguje.

ĮVADAS. TIKĖJIMO TIKSLAS

[5] Jus Dievo galybė ir sergsti tikėjimu išganymui, kuris parengtas apsireikšti paskutiniu metu. [6] Tuomet jūs džiaugsitės, nors dabar ir reikia truputį paliūdėti įvairiuose išmėginimuose. [7] Taip jūsų nuoširdus tikėjimas, brangesnis už pragaištantį auksą, kuris ugnimi ištiriamas, bus pripažintas vertas pagyrimo, šlovės bei pagarbos, kai apsireikš Jėzus Kristus. [8] Jūs mylite jį, nors ir nesate jo matę; tikėdami jį, nors ir neregėdami, džiūgaujate neapsakomu ir šlovingiausiu džiaugsmu, [9] nes žinotės gausią tikėjimo siekinį — sielų išganymą.

PRANAŠŲ VILTIS

[10] Šito išganymo ieškojo ir jį tyrinėjo pranašai, kurie ir pranašavo apie jums skirtąją malonę. [11] Jie nagrinėjo, kurį ir kokį laiką nurodė juose veikianti Kristaus Dvasia, išpranašavusi Kristaus kentėjimus ir juos lydinčią šlovę. [12] Jiems buvo apreikšta, kad jie ne sau, bet

jums tarnauja tuo, ką dabar jums atskleidė Evangelijos skelbėjai, iš dangaus pasiųstos Šventosios Dvasios galia. Į tuos dalykus geidžia pažvelgti net angelai.

ŠVENTŲJŲ PAŠAUKIMAS

[13] Todėl susijuosę savo dvasios strėnas, būkite blaivūs ir visiškai pasitikėkite malone, kuri bus jums suteikta, kai apsireikš Jėzus Kristus. [14] Kaip klusnūs vaikai, daugiau nepasiduokite ankstesnėms savo neišmaningumo laikų aistroms. [15] Šventas yra tasai, kuris jus pašaukė, tad ir jūs patys tapkite šventi visu savo elgesiu, [16] kaip parašyta: *Būkite šventi, nes aš esu šventas.* [17] Ir jei kaip Tėvo šaukiatės to, kuris nešališkai teisia pagal kiekvieno darbą, su baime elkitės savo viešnagės metu. [18] Juk jūs žinote, kad esate atpirkti nuo niekingos iš protėvių paveldėtos elgsenos ne nykstančiais turtais, sidabru ar auksu, [19] bet brangiuoju krauju Kristaus, to avinėlio be kliaudos ir dėmės. [20] O jis buvo numatytas dar prieš pasaulio sutvėrimą ir apreikštas laikų pabaigoje jums, [21] per jį įtikėjusiems Dievą, kuris jį prikėlė iš numirusių ir suteikė jam garbę; todėl ir jūsų tikėjimas bei viltis kyla į Dievą.

BROLIŲ MEILĖ

[22] Nuskaidrinę savo sielas klusnumu tiesai ir siekdami neveidmainiškos brolių meilės, karštai iš širdies mylėkite vieni kitus. [23] Jūs esate atgimę ne iš pranykstančios, bet iš nenykstančios sėklos gyvu ir pasiliekančiu Dievo žodžiu. [24] Mat

kiekvienas kūnas — tartum žolynas,
ir visa jo garbė tarsi žolyno žiedas.
Žolynas sudžiūsta, ir žiedas nubyra;
[25] *tik Viešpaties žodis išlieka per amžius.*

Toks yra žodis, paskelbtas jums kaip geroji naujiena.

2

TIKINČIŲJŲ PAPRASTUMAS. VISUOTINĖ KUNIGYSTĖ

[1] Taigi atmetę visokią blogybę, visokią klastą, veidmainystes, pavyduliavimus ir visokias apkalbas, [2] lyg naujagimiai trokškite dvasinio,

neatmiešto pieno, kad nuo jo augtumėte išganymui. [3] Jūs gi esate patyrę, *koks meilus yra Viešpats.*

[4] Ženkite prie jo, gyvojo akmens, tiesa, žmonių atmesto, bet Dievo išrinkto, brangaus. [5] Ir jūs patys, kaip gyvieji akmenys, statydinkitės į dvasinius namus, kad būtumėte šventa kunigystė ir atnašautumėte dvasines aukas, priimtinas Dievui per Jėzų Kristų. [6] Todėl Rašte pasakyta:

Štai aš dedu Sione rinktinį akmenį,
brangų kertinį akmenį;
kas tiki jį, nebus sugėdintas.

[7] Tad jums, tikintiesiems, atiteks šlovė, o netikintiesiems
tasai statytojų atmestasis akmuo
tapo kertiniu akmeniu,
[8] *suklupimo akmeniu ir papiktinimo uola.*

Jie suklumpa neklausydami žodžio; tam jie ir skirti.

DIEVO TAUTA

[9] O jūs esate *išrinktoji giminė, karališkoji kunigystė, šventoji tauta, įsigytoji liaudis, pašaukta išgarsinti šlovingus darbus* to, kuris pašaukė jus iš tamsybių į savo nuostabią šviesą. [10] Seniau *ne tauta,* dabar *Dievo tauta,* seniau *neradę gailestingumo,* dabar *jį suradę.*

PAVYZDYS PAGONIMS

[11] Mylimieji, aš maldauju jus kaip ateivius ir svečius susilaikyti nuo kūno geidulių, kurie kovoja prieš sielą. [12] Jūsų elgesys tarp pagonių tebūna pavyzdingas, kad nors dabar šmeižia jus kaip piktadarius, pažinę jūsų gerus darbus, imtų šlovinti Dievą aplankymo dieną.

SANTYKIAI SU VALDŽIA

[13] Būkite klusnūs kiekvienai žmonių valdžiai dėl Viešpaties: tiek karaliui, kaip vyriausiajam, [14] tiek valdytojams, kaip jo pasiųstiems bausti piktadarių, išaukštinti gerųjų. [15] Mat tokia yra Dievo valia, kad gerais darbais nutildytumėte neprotingų žmonių nesąmones. [16] Elkitės kaip laisvi; ne kaip tie, kurie laisve pridengia blogį, bet kaip

Dievo tarnai. [17] Gerbkite visus, mylėkite brolius, bijokite Dievo, gerbkite karalių.

ĮNORINGI ŠEIMININKAI

[18] Šeimynykščiai, su visa baime būkite klusnūs šeimininkams, ne tik geriems bei švelniems, bet ir įnoringiems. [19] Yra malonė, jei kas, pažindamas Dievą, pakelia vargus, kuriuos nekaltai kenčia. [20] Menka garbė, jei jūs kantrūs, kai esate plakami už nusikaltimus. Bet kai esate kantrūs darydami gera ir kentėdami, tuomet jums nuopelnas Dievo akyse. [21] Juk jūs tam pašaukti; ir Kristus kentėjo už jus, palikdamas jums pavyzdį, kad eitumėte jo pėdomis.

[22] *Jis nepadarė nuodėmės*
ir jo lūpose nerasta klastos.
[23] Šmeižiamas jis neatsikirtinėjo,
kentėdamas negrasino,
bet visa pavedė teisingajam Teisėjui.
[24] Jis pats savo kūne užnešė

mūsų nuodėmes ant kryžiaus, kad numirę nuodėmėms gyventume teisumui. *Jūs esate pagydyti jo žaizdomis.* [25] Jūs buvote tarsi paklydusios avys, o dabar sugrįžote pas savo sielų ganytoją ir sargą.

3

SANTUOKA IR KASDIENYBĖ

[1] Jūs, žmonos, būkite klusnios savo vyrams, kad tie, kurie neklauso žodžio, ir be žodžio būtų laimėti [tikėjimui] žmonų elgesiu, [2] matydami jūsų gyvenimo dievobaimingumą ir skaistumą. [3] Tegu puošia jus ne išorė — šukuosena, aukso gražmenos ar ištaigingi drabužiai,— [4] bet žmogaus širdies slaptuma: nesugadinta, švelni ir taikinga dvasia, kuri brangi Dievo akyse. [5] Juk kadaise taip ir puošdavosi šventos moterys, kurios turėjo viltį Dieve ir buvo klusnios savo vyrams. [6] Taip Sara klausė Abraomo ir vadino jį viešpačiu. Jūs tapote jos dukterimis, darydamos gera ir nebijodamos jokių bauginimų.

[7] O ir jūs, vyrai, supratingai gyvendami su moterimis, atsižvelkite, kad jos priklauso silpnesnei lyčiai, pagerbkite jas, kaip turinčias kartu su jumis paveldėti gyvenimo malonę; tada jūsų maldos nebus trukdomos.

TARP BROLIŲ

[8] Galiausiai visi būkite vieningi, užjaučiantys kitus, mylintys brolius, gailestingi, nuolankūs. [9] Neatsilyginkite piktu už pikta ar keiksmu už keiksmą, bet, priešingai, laiminkite, nes ir patys esate pašaukti paveldėti palaiminimo.

[10] *Kas trokšta mylėti gyvenimą*
ir matyti gerų dienų,
tepažaboja liežuvį nuo pikto
ir lūpas nuo klastingų kalbų.
[11] *Tegu jis bėga nuo pikto ir daro gera,*
teieško ramybės ir tesiveja ją!
[12] *Viešpaties žvilgsnis lydi teisiuosius,*
ir jo ausys išgirs jų maldas,
bet Viešpaties veidas — prieš darančius pikta.

PERSEKIOJIMUOSE

[13] Kas gi jums pakenks, jei stropiai darysite gera? [14] Bet jeigu jums ir tektų kentėti už tiesą,— jūs palaiminti! *Jų gąsdinimo neišsigąskite ir nesutrikite.* [15] Verčiau šventai sergėkite savo širdyse Viešpatį Kristų, visuomet pasiruošę įtikinamai atsakyti kiekvienam klausiančiam apie jumyse gyvenančią viltį. [16] Bet tai darykite švelniai ir atsargiai, turėdami gryną sąžinę, kad šmeižiantys jūsų gerą elgesį Kristuje liktų sugėdinti dėl to, už ką jus šmeižia. [17] Pagaliau jei tokia būtų Dievo valia, verčiau kentėti už gerus darbus negu už piktus.

KRISTAUS PRISIKĖLIMAS IR NUŽENGIMAS Į PRAGARUS

[18] Kristus vieną kartą numirė už nuodėmes, teisusis už neteisiuosius, kad mus nuvestų pas Dievą, beje, kūnu numarintas, o Dvasia atgaivintas. [19] Nužengęs žemyn, jis tąja Dvasia skelbė kalėjime esančioms dvasioms, [20] kurios kadaise buvo neklusnios, kai Nojaus dienomis Dievo kantrybė laukė bestatant arką, kuria nedaugelis, tai

yra aštuoni asmenys, buvo išgelbėti vandeniu. [21] Ir jus dabar gelbsti tų dalykų vaizdinys — krikštas. Jis nėra nešvaraus kūno nuplovimas, bet Dievo maldavimas suteikti gryną sąžinę dėlei Jėzaus Kristaus prisikėlimo; [22] įžengęs į dangų, jis sėdi Dievo dešinėje, o jam yra pavaldūs angelai ir valdžios, ir galybės.

4

[1] Kadangi Kristus kentėjo kūnu, tai ir jūs apsiginkluokite ta pačia mintimi,— jog kas iškentėjo kūnu, tas jau pametė nuodėmę, [2] kad likusį laiką žemėje pragyventų nebe žmonių aistromis, o Dievo valia. [3] Gana, kad praėjusį laiką buvote pasidavę pagonių valiai, gyvendami begėdystėmis, geiduliais, girtavimu, pokyliavimu, išgėrimais ir neleistinomis stabmeldystėmis. [4] Todėl jiems stebėtina, kad jūs nebebėgate kartu su jais pasinerti į tą patį aistrų verpetą, ir jie piktžodžiauja. [5] Betgi jie turės duoti apyskaitą tam, kuris pasiruošęs teisti gyvuosius ir mirusiuosius. [6] Todėl ir buvo paskelbta Evangelija net mirusiems, kad jie, nors ir nuteisti kūne kaip žmonės, gyventų dvasia kaip Dievas.

ARTĖJA VIEŠPATIES ATĖJIMAS

[7] Visų dalykų galas arti. Todėl būkite santūrūs ir blaivūs, kad galėtumėte melstis. [8] Visų pirma turėkite apsčiai meilės vieni kitiems, nes *meilė uždengia nuodėmių gausybę*. [9] Būkite tarpusavyje svetingi be murmėjimo.

[10] Patarnaukite vieni kitiems kaip geri daugeriopos Dievo malonės šeimininkai, sulig kiekvieno gautąja malone. [11] Jei kas kalba, tekalba kaip Dievo žodžius; jei kas tarnauja, tegul tarnauja kaip Dievo apdovanotas jėgomis, kad visuose dalykuose per Jėzų Kristų būtų šlovė Dievui. Jam garbė ir galybė per amžių amžius! Amen.

DAR KARTĄ APIE KANTRUMĄ

[12] Mylimieji, nesistebėkite, kad degina jus ugnis, lyg jums būtų atsitikę kas nepaprasta, nes taip darosi jums išmėginti. [13] Verčiau

džiaukitės dalyvaudami Kristaus kentėjimuose, kad ir tada, kai jo šlovė apsireikš, galėtumėte džiūgauti ir linksmintis. [14] Jei jus niekina dėl Jėzaus vardo,— jūs palaiminti, nes garbės ir Dievo Dvasia ilsisi ant jūsų. [15] Tik tegul niekas iš jūsų nekenčia kaip žmogžudys, vagis, piktadarys ar įkyruolis. [16] Bet jei nukenčia kaip krikščionis, tegul nesigėdija, o tegarbina šiuo vardu Dievą. [17] Nes jau metas prasidėti teismui nuo Dievo namų; bet jeigu jis pirmiausia prasideda nuo mūsų, tai koks galas laukia tų, kurie neklauso Dievo Evangelijos?! [18] Ir *jeigu teisusis vos ne vos išsigelbės, tai kur pasidėti bedieviui ir nusidėjėliui!* [19] Todėl kurie kenčia pagal Dievo valią, tepaveda savo sielas ištikimajam Kūrėjui ir tedaro gera.

5

PAMOKYMAI VYRESNIESIEMS

[1] Jūsų vyresniuosius prašau aš, irgi vyresnysis, Kristaus kentėjimų liudytojas ir būsimosios šlovės dalyvis: [2] ganykite jums patikėtą Dievo kaimenę ne iš prievartos, bet su noru, kaip Dievui patinka, ne dėl bjauraus pelno, bet gera valia, [3] ne kaip jums pavestųjų valdovai, bet kaip kaimenės pavyzdys. [4] Kai pasirodys Vyriausiasis Ganytojas, jūs gausite nevystantį garbės vainiką.

PAMOKYMAI VISIEMS

[5] Taip pat jūs, jaunesnieji, būkite klusnūs vyresniesiems. Ir visi būkite apsivilkę nuolankumu vieni kitiems, nes *Dievas išpuikėliams priešinasi, o nuolankiesiems duoda malonę.*

[6] Tad nusižeminkite po galinga Dievo ranka, kad jis išaukštintų jus metui atėjus. [7] Paveskite jam visus savo rūpesčius, nes jis jumis rūpinasi. [8] Būkite blaivūs, budėkite! Jūsų priešas velnias kaip riaumojantis liūtas slankioja aplinkui, tykodamas ką praryti. [9] Pasipriešinkite jam tvirtu tikėjimu žinodami, kad tokius pačius kentėjimus tenka iškęsti jūsų broliams plačiajame pasaulyje. [10] O visų malonių Dievas, pašaukęs jus į savo amžinąją garbę Kristuje, pats jus, trumpai pakentėjusius, ištobulins, sutvirtins, pastiprins, pastatys ant tvirto pagrindo. [11] Jo valdžia per visus amžių amžius! Amen.

PABAIGA

[12] Per Silvaną, ištikimąjį brolį,— tokiu jį laikau,— aš jums trumpai parašiau ragindamas ir liudydamas, jog tokia tikroji Dievo malonė. Tvirtai jos laikykitės! [13] Jus sveikina kartu išrinktoji Babilone ir mano sūnus Morkus. [14] Sveikinkite vieni kitus meilės pabučiavimu!

Ramybė jums visiems, kurie esate Kristuje!

ANTRASIS PETRO LAIŠKAS

1

ĮŽANGA. ŠVENTUMO PAŠAUKIMAS

[1] Simonas Petras, Jėzaus Kristaus tarnas ir apaštalas, gavusiems su mumis lygiai brangų tikėjimą mūsų Dievo ir Gelbėtojo Jėzaus Kristaus teisumu. [2] Malonė ir ramybė teauga jums su Dievo ir mūsų Viešpaties Jėzaus pažinimu.

[3] Jo dieviška galybė padovanojo mums visa, kas praverčia gyvenimui ir maldingumui pažinimu to, kuris pašaukė mus savo šlove ir jėga. [4] Drauge jis mums padovanojo ir brangius bei didžius pažadus, kad per tuos taptumėte dieviškosios prigimties dalininkais, pabėgę nuo sugedimo, kurį skleidžia pasaulyje geiduliai.

DIEVO DOVANOS

[5] Todėl parodykite visą stropumą, kad savo tikėjimu ugdytumėte dorybę, dorybe — pažinimą, [6] pažinimu — susivaldymą, susivaldymu — ištvermę, ištverme — maldingumą, [7] maldingumu — brolybę, o brolybe — meilę. [8] Kai šitie dalykai jumyse gyvuoja ir tarpsta, jie neduoda jums apsileisti ir likti bevaisiams mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus pažinime. [9] O kam jų trūksta, tas aklas ir trumparegis, užmiršęs, kad yra apvalytas nuo savo senųjų nuodėmių. [10] Todėl, broliai, dar uoliau stenkitės sutvirtinti savąjį pašaukimą ir išrinkimą. Tai darydami jūs niekad neapsigausite. [11] Šitaip dar plačiau atsivers jums vartai į amžinąją mūsų Viešpaties ir Gelbėtojo Jėzaus Kristaus karalystę.

APAŠTALIŠKAS LIUDIJIMAS

[12] Todėl aš nuolat jums priminsiu šituos dalykus, nors jūs ir žinote juos ir esate sutvirtinti turimoje tiesoje. [13] Aš laikau savo priederme, kol gyvenu šitoje padangtėje, žadinti jus paraginimais. [14] Žinau,

kad veikiai ateis mano padangtės nugriovimo metas, kaip ir mūsų Viešpats Jėzus Kristus yra man apreiškęs. [15] Bet aš pasistengsiu, kad ir man iškeliavus jūs kiekvienu metu galėtumėte tai prisiminti.

[16] Mat mes skelbėme jums mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus galybę ir atėjimą ne mėgdžiodami gudriai išgalvotas pasakas, bet kaip savo akimis matę jo didybę liudytojai. [17] Jis gavo iš Dievo Tėvo garbę ir šlovę, kai iš šlovingosios didybės nuskambėjo jam balsas: *Šitas yra mano mylimasis Sūnus, kuriuo aš gėriuosi.* [18] Tą balsą mes girdėjome aidint iš dangaus, kai buvome su juo ant šventojo kalno.

PRANAŠINGAS ŽODIS

[19] Mes turime tvirčiausią pranašų žodį. Jūs gerai darote laikydamiesi jo tarsi žiburio, šviečiančio tamsioje vietoje, kol išauš diena ir jūsų širdyse užtekės aušrinė. [20] Pirmiausia žinokite, kad jokia Rašto pranašystė negali būti savavališkai aiškinama, [21] nes pranašystė niekuomet nėra atėjusi žmogaus valia, bet Šventosios Dvasios paakinti žmonės kalbėjo Dievo vardu.

2

KLAIDŲ SKLEIDĖJAI

[1] Buvo tautoje ir netikrų pranašų, kaip ir tarp jūsų bus netikrų mokytojų, kurie įves pražūtingų klaidamokslių, išsigindami net juos išpirkusio Valdovo, ir užsitrauks greitą žlugimą. [2] Daugelis paseks jų pasileidimu, ir dėl jų bus piktžodžiaujama tiesos keliui. [3] Iš godumo jie bandys jus išnaudoti suktais žodžiais. Bet nuo seno pasmerkimas jų laukia ir žuvimas nesnaudžia.

PRAEITIES PAMOKOS

[4] Dievas nepagailėjo nusidėjusių angelų, bet nubloškė juos į tamsias pragaro bedugnes, kur laiko juos teismui. [5] Jis nepagailėjo senojo pasaulio, tik išsaugojo tiesos šauklį Nojų ir dar septynetą, kai siuntė bedievių pasauliui tvaną. [6] Paversdamas pelenais Sodomos ir Gomoros miestus, pasmerkė juos žlugti ir taip davė pavyzdį ateities bedieviams. [7] Išgelbėjo teisųjį Lotą, varginamą nedorėlių palaido elgesio; [8] mat tarp jų gyvenantis teisusis, tai regėdamas ir girdėdamas, diena iš dienos turėjo varginti savo teisią sielą dėl nuodėmingų darbų. [9] Tai-

gi Viešpats žino, kaip išgelbėti maldingus žmones iš mėginimo ir kaip išlaikyti nedoruosius teismo dienai ir bausmei, [10] ypač tuos, kurie pasidavę kūnui pasineria nešvariuose geismuose ir paniekina Viešpatystę.

GRIEŽTO SMERKIMO ŽODIS

Įžūlūs akiplėšos! Jie nesudreba piktžodžiaudami šlovingiesiems, [11] tuo tarpu angelai, aukštesni jėga ir galia, Viešpaties akivaizdoje nedrįsta jiems ištarti pikto sprendimo. [12] Bet jie, kaip neprotingi gyvuliai, tarsi iš prigimties skirti sugavimui ir užmušimui, piktžodžiauja tam, ko nesupranta, ir todėl pražus savo sugedime, [13] kęsdami skriaudą kaip atpildą už savo daromas skriaudas. Jie laiko pramoga smaguriauti vidury dienos. Jie purvini ir iškrypę, kai vaišindamiesi su jumis smaguriauja savo puotose. [14] Jų akys kupinos svetimavimo, nepasotinamos nuodėmės. Jie suvedžioja svyruojančias sielas. Jų širdis išlavinta godulystės.

Jie prakeikimo vaikai. [15] Palikę tiesos kelią, jie nuklydo ir pasuko keliu Bosoro sūnaus Balaamo, kuris pamilo nedorybės atpildą, [16] tačiau buvo subartas dėl savo nusižengimo: darbinis nebylys gyvulys prabilo žmogaus balsu ir sutrikdė pranašo beprotystę.

[17] Jie yra šaltiniai be vandens, audros genami debesys; jiems skirta juodžiausia tamsybė. [18] Skelbdami išpūstas ir tuščias kalbas, kūno geismais ir pasileidimu jie pavilioja tuos, kurie yra vos paspruke nuo gyvenančių paklydime. [19] Jie žada šiems laisvę, patys būdami sugedimo vergai: juk nugalėtasis tampa nugalėjusiojo vergu. [20] Bet jeigu, ištrūkę iš pasaulio purvyno Viešpaties ir Gelbėtojo Jėzaus Kristaus pažinimu, jie ir vėl jame įklimpę pralaimi, tai jiems paskui darosi blogiau negu pirma. [21] Jiems būtų buvę geriau iš viso nepažinti teisumo kelio negu jį pažinus nusigręžti nuo jiems duoto šventojo įsakymo. [22] Jiems yra nutikę, kaip teisingai sako patarlė: *Šuo sugrįžo prie savo vėmalo* ir: „Išmaudyta kiaulė vėl voliojasi purvyne“.

3

PRANAŠAI IR APAŠTALAI. KLAIDŲ SKLEIDĖJAI

[1] Mylimieji, tai jau antras laiškas, kurį jums rašau. Šiais laiškais aš žadinu jūsų tyras mintis prisiminimais, [2] kad atsimintumėte šven-

tųjų pranašų iš anksto paskelbtus žodžius ir jūsų apaštalų perduotą Viešpaties ir Gelbėtojo įsakymą.

[3] Pirmiausia turite žinoti, kad paskutinėmis dienomis pasirodys šaipūnai, kupini pajuokos. Jie gyvens savo geiduliais [4] ir kalbės: „Kur jo pažadėtas atėjimas? Juk nuo to laiko, kai užmigo protėviai, visa pasilieka kaip buvę nuo sutvėrimo pradžios". [5] Mat jiems, to norintiems, lieka paslėpta, kad nuo seno buvo dangūs ir žemė, iš vandens ir per vandenį sutvarkyta Dievo žodžiu. [6] Todėl ir ano meto pasaulis žuvo vandeniu aptvindytas. [7] O dabartiniai dangūs ir žemė tuo pačiu žodžiu yra palaikomi ugniai, saugomi teismo ir bedievių žmonių žuvimo dienai.

[8] Tačiau, mylimieji, vienas dalykas neturi likti jūsų nepastebėtas: viena diena pas Viešpatį yra kaip tūkstantis metų, ir *tūkstantis metų — kaip viena diena.* [9] Viešpats negaišta ištesėti pažado, kaip kai kurie mano, bet kantriai elgiasi su jumis nenorėdamas, kad kuris pražūtų, bet kad visi atsiverstų. [10] O Viešpaties diena ateis kaip vagis. Tuomet dangūs praeis su smarkiu ūžesiu, elementai sudegs ir suskils ir žemė su savo kūriniais sudegs.

ŠVENTUMO SKATINIMAI. ATSISVEIKINIMAS

[11] Jeigu visa turi taip suirti, tai kaipgi jums reikėtų pasižymėti šventu gyvenimu ir maldingumu, [12] kaip laukti Dievo dienos, kaip skubinti jos atėjimą, kai dangūs suirs liepsnose ir elementai sutirps iš karščio! [13] Pagal jo pažadą mes laukiame *naujo dangaus ir naujos žemės,* kuriuose gyvena teisybė.

[14] Todėl, mylimieji, šito laukdami stenkitės tapti jo akivaizdoje nesutepti, nepeiktini ir taikingi. [15] Mūsų Viešpaties kantrumą laikykite išgelbėjimu, kaip jums yra parašęs ir mūsų mylimasis brolis Paulius pagal jam duotą išmintį; [16] jis taip kalba apie šituos dalykus visuose laiškuose. Juose esama sunkiai suprantamų dalykų, kuriuos nemokšos ir nesubrendėliai iškraipo aiškindami, kaip ir kitus Raštus, savo pačių pražūčiai. [17] Tad jūs, broliai, iš anksto tai žinodami, sergėkite, kad nedorėlių paklydimo traukiami, neiškryptumėte iš savo stiprybės. [18] Todėl aukite malone ir mūsų Viešpaties ir Gelbėtojo Jėzaus Kristaus pažinimu. Jam šlovė dabar ir iki amžinybės dienos! Amen.

PIRMASIS JONO LAIŠKAS

ĮŽANGA

1

[1] Kas buvo nuo pradžios,
ką girdėjome ir savo akimis regėjome,
ką patyrėme ir mūsų rankos lietė,—
tai skelbiame apie gyvenimo Žodį.
[2] Gyvenimas pasirodė,
ir mes regėjome ir liudijame,
ir skelbiame jums amžinąjį gyvenimą,
kuris buvo pas Tėvą ir pasirodė mums.
[3] Ką matėme ir girdėjome, skelbiame ir jums,
kad ir jūs turėtumėte bendravimą su mumis.
O mūsų bendravimas yra su Tėvu
ir su jo Sūnumi Jėzumi Kristumi.
[4] Ir tai mes rašome,
kad mūsų džiaugsmas būtų tobulas.

GYVENIMAS ŠVIESOJE

[5] Tai yra žinia,
kurią esame išgirdę iš jo ir skelbiame jums,
kad Dievas yra šviesa
ir jame nėra jokios tamsybės.

DIEVAS — ŠVIESA

[6] Jei sakytume, kad bendraujame su juo,
o vaikščiotume tamsoje,
meluotume ir nevykdytume tiesos.
[7] O jei vaikščiojame šviesoje,
kaip ir jis yra šviesoje,

mes bendraujame vieni su kitais,
ir jo Sūnaus Jėzaus kraujas apvalo mus
nuo visų nuodėmių.

NUTRAUKTI RYŠIUS SU NUODĖME

[8] Jei sakytume, jog neturime nuodėmės,
klaidintume patys save
ir nebūtų mumyse tiesos.
[9] Jeigu išpažįstame savo nuodėmes,
jis ištikimas ir teisingas,
kad atleistų mums nuodėmes
ir apvalytų mus nuo visų nedorybių.
[10] Jei sakytume, kad nesame nusidėję,
darytume jį melagiu
ir nebūtų mumyse jo žodžio.

2

[1] Mano vaikeliai,
rašau jums tai, kad nenusidėtumėte.
O jei kuris nusidėtų,
tai mes turime Užtarėją pas Tėvą,
teisųjį Jėzų Kristų.
[2] Jis yra permaldavimas už mūsų nuodėmes,
ir ne tik už mūsų,
bet ir už viso pasaulio.

VYKDYTI ĮSAKYMUS, YPAČ MEILĖS ĮSAKYMĄ

[3] Iš to patiriame, jog esame jį pažinę,
kad laikomės jo įsakymų.
[4] Kas sakosi jį pažinęs,
bet jo įsakymų nesilaiko,
tas melagis ir nėra jame tiesos.
[5] O kas laikosi jo žodžių,
tas iš tiesų tobulai myli Dievą.

Iš to ir pažįstame, jog jame esame.
[6] Kas tvirtina esąs jame,
tas turi pats taip vaikščioti,
kaip ir jis vaikščiojo.
[7] Mylimieji, aš jums nerašau naujo įsakymo,
bet seną įsakymą,
kurį nuo pradžios esate gavę.
Tasai senas įsakymas yra mokslas,
kurį jūs girdėjote.
[8] Ir vis dėlto rašau jums apie naują įsakymą,
kuris tikras jame ir jumyse,
nes tamsa traukiasi,
o tikroji šviesa jau šviečia.
[9] Kas sakosi esąs šviesoje, o savo brolio nekenčia,
tas dar tebėra tamsoje.
[10] Kas myli savo brolį,
tas pasilieka šviesoje
ir jame nieko piktinančio nėra.
[11] Kas savo brolio nekenčia,
tas yra tamsoje, vaikščioja tamsoje
ir nežino, kur einąs,
nes tamsa užgulė jam akis.

NEMYLĖTI NUODĖMINGOJO PASAULIO

[12] Rašau jums, vaikeliai:
jo vardu atleistos jums nuodėmės.
[13] Rašau jums, tėvai, nes jūs pažįstate tą,
kuris yra nuo pradžios.
Ir jums, jaunuoliai, rašau,
nes jūs nugalėjote piktąjį.
[14] Parašiau jums, vaikeliai,
nes jūs pažįstate Tėvą.
Parašiau ir jums, tėvai,
nes pažįstate tą,
kuris yra nuo pradžios.
Ir jums, jaunuoliai, tai parašiau,
nes jūs tvirti ir laikosi jumyse Dievo žodis,
ir jūs nugalėjote piktąjį.

[15] Nemylėkite pasaulio
nei to, kas yra pasaulyje.
Jei kas myli pasaulį,
nėra jame Tėvo meilės,
[16] nes visa, kas pasaulyje,
tai kūno geismas, akių geismas ir gyvenimo puikybė,
o tai nėra iš Tėvo, bet iš pasaulio.
[17] Praeina pasaulis ir jojo geismai.
Kas vykdo Dievo valią,
tas išlieka per amžius.

SAUGOTIS ANTIKRISTO

[18] Vaikeliai, atėjo valanda paskutinė.
Kaip esate girdėję,
jog ateis Antikristas,
tai dabar pasirodė daug antikristų.
Iš to mes sprendžiame,
jog atėjo valanda paskutinė.
[19] Jie yra išėję iš mūsų,
tačiau nebuvo mūsiškiai.
Jeigu jie būtų buvę mūsiškiai,
jie būtų likę su mumis.
Bet turėjo paaiškėti,
jog ne visi yra mūsiškiai.
[20] Jūs esate gavę Šventojo patepimą
ir visi tai žinote.
[21] Rašiau jums ne kaip nežinantiems tiesos,
bet todėl, kad pažįstate ją
ir iš tiesos negali kilti joks melas.
[22] Kas yra melagis, jeigu ne tas,
kuris neigia Jėzų esant Mesiją?
Tas yra ir Antikristas,
nes jis paneigia Tėvą ir Sūnų.
[23] Kiekvienas, kas neigia Sūnų,
neturi ir Tėvo.
Kas išpažįsta Sūnų,
tas turi ir Tėvą.
[24] Tepasilieka jumyse

tai, ką girdėjote nuo pradžios.
Jeigu tai, ką girdėjote nuo pradžios,
pasiliks jumyse,
tada jūs pasiliksite Sūnuje ir Tėve.
25 Štai pažadas, kurį jis pats mums yra davęs,—
amžinasis gyvenimas.
26 Aš tai parašiau apie tuos,
kurie norėtų jus suklaidinti.
27 Dėl jūsų —
Patepimas, kurį iš jo esate gavę, jumyse lieka,
ir nereikia, kad jus kas nors mokytų,
nes pats jo Patepimas moko jus visko,
ir jis yra tiesa, o ne melas.
Ir kaip jis jus pamokė, taip jame ir laikykitės.
28 Taigi dabar, vaikeliai, pasilikite jame,
kad kai jis pasirodys,
turėtume pasitikėjimą,
ir kai ateis, nereikėtų su gėda nuo jo pasitraukti.
29 Jei žinote, kad jis teisus,
tai žinokite, jogei kiekvienas, kuris daro teisybę,
iš jo yra gimęs.

DIEVO VAIKŲ GYVENIMAS

3

1 Žiūrėkite, kokia meile apdovanojo mus Tėvas:
mes vadinamės Dievo vaikai — ir esame!

MES — DIEVO VAIKAI

Pasaulis nepažįsta mūsų,
nes ir jo nepažino.
2 Mylimieji,
mes dabar esame Dievo vaikai,
bet dar nepasirodė, kas būsime.

Mes žinome, kad kai pasirodys,
būsime panašūs į jį,
nes matysime jį tokį, koks jis yra.

NIEKO BENDRO SU NUODĖME

[3] Kiekvienas, kas turi jame tokią viltį,
skaistina pats save, -
nes ir jis yra skaistus.
[4] Kiekvienas, kuris daro nuodėmę, laužo įstatymą,
nuodėmė — tai įstatymo laužymas.
[5] Jūs žinote, jog Jėzus pasirodė, kad sunaikintų nuodėmes,
ir nėra jame nuodėmės.
[6] Kas tik gyvena jame, tas nenusideda,
o nė vienas nusidėjėlis jo neregėjo ir nepažino.
[7] Vaikeliai! Tegul niekas jūsų nesuklaidina!
Kas teisiai elgiasi, yra teisus,
kaip ir jisai teisus.
[8] Kas daro nuodėmę, tas iš velnio,
nes velnias visas nuodėmėse nuo pat pradžios.
Todėl ir pasirodė Dievo Sūnus,
kad velnio darbus sugriautų.
[9] Kas yra gimęs iš Dievo, nedaro nuodėmės,
nes jame laikosi Dievo sėkla.
Jis negali nusidėti,
nes yra gimęs iš Dievo.
[10] Taip išaiškėja Dievo vaikai ir velnio vaikai:
tas, kuris elgiasi neteisiai, nėra iš Dievo;
taip pat tas, kuris savo brolio nemyli.

MEILĖS ĮSAKYMO SVARBA

[11] Tokia yra žinia,
kurią girdėjote nuo pradžios:
mes turime mylėti vieni kitus.
[12] Ne kaip Kainas, kuris buvo iš piktojo
ir nužudė savo brolį.
Kodėl nužudė?
Kad jo darbai buvo pikti, o brolio — teisūs.
[13] Nesistebėkite, broliai, jei pasaulis jūsų nekenčia.

[14] Mes žinome, jog iš mirties esame persikėlę į gyvenimą,
nes mylime brolius.
Kas nemyli, tas pasilieka mirties glėbyje.
[15] Kuris nekenčia savo brolio, tas žmogžudys,
o jūs žinote,
kad joks žmogžudys neturi amžinojo gyvenimo,
jame pasiliekančio.
[16] Mes iš to pažinome meilę,
kad jis už mus paguldė savo gyvybę.
Ir mes turime guldyti gyvybę už brolius.
[17] Bet jei kas turėtų pasaulio turtų
ir pastebėjęs vargo spaudžiamą brolį
užrakintų jam savo širdį,—
kaip jame pasiliks Dievo meilė?
[18] Vaikeliai, nemylėkite žodžiu ar liežuviu,
bet darbu ir tiesa.
[19] Tuo mes pažinsime, jog esame iš tiesos,
ir jo akivaizdoje nuraminsime savo širdį,
[20] jei mūsų širdis imtų mus smerkti:
Dievas didesnis už mūsų širdį ir viską pažįsta.
[21] Mylimieji, jei širdis mūsų nesmerkia,
mes ramiai pasitikime Dievu
[22] ir gauname iš jo, ko prašome,
nes laikomės jo įsakymų
ir darome, kas jam patinka.
[23] O štai jo įsakymas:
kad tikėtume jo Sūnaus Jėzaus Kristaus vardą
ir mylėtume vieni kitus, kaip jo įsakyta.
[24] Kas laikosi jo įsakymų,
pasilieka Dieve ir Dievas jame.
O kad jis mumyse pasilieka,
mes žinome iš Dvasios, kurią jis mums davė.

4

SAUGOTIS PASAULIO IR ANTIKRISTO

[1] Mylimieji, ne kiekviena dvasia tikėkite,
bet ištirkite dvasias, ar jos iš Dievo,

nes pasklido pasaulyje
daug netikrų pranašų.
[2] Iš to pažinsite Dievo dvasią:
kiekviena dvasia, kuri išpažįsta Jėzų Kristų kūne atėjus,
yra iš Dievo,
[3] ir kiekviena dvasia, kuri Jėzaus neišpažįsta,
nėra iš Dievo.
Tokia dvasia iš Antikristo,
apie kurį esate girdėję, jog jis ateisiąs.
Jis jau dabar yra pasaulyje.
[4] Jūs esate iš Dievo, vaikeliai, ir nugalėjote juos,
nes tasai, kuris jumyse,
didesnis už tą, kuris pasaulyje.
[5] Jie yra iš pasaulio,
todėl kalba apie pasaulio reikalus
ir pasaulis jų klauso.
[6] Mes esame iš Dievo.
Kas pažįsta Dievą, tas mūsų klauso,
o kas ne iš Dievo — mūsų neklauso.
Iš to mes pažįstame tiesos Dvasią ir klaidos dvasią.

MEILĖS IR TIKĖJIMO KILMĖ

IŠ KUR MEILĖ?

[7] Mylimieji, mylėkime vieni kitus,
nes meilė yra iš Dievo.
Kiekvienas, kuris myli,
yra gimęs iš Dievo ir pažįsta Dievą.
[8] Kas nemyli, tas nepažino Dievo,
nes Dievas yra meilė.
[9] Θ Dievo meilė pasireiškė mums tuo,
jog Dievas atsiuntė į pasaulį savo viengimį Sūnų,
kad mes gyventume per jį.
[10] Meilė — ne tai, jog mes pamilome Dievą,
bet kad jis mus pamilo ir atsiuntė savo Sūnų
kaip permaldavimą už mūsų nuodėmes.

[11] Mylimieji, jei Dievas mus taip pamilo,
tai ir mes turime mylėti vieni kitus.
[12] Dievo niekas niekuomet nėra matęs.
Jei mylime vieni kitus,
Dievas mumyse pasilieka
ir jo meilė mumyse tobula tampa.
[13] Iš to pažįstame, kad pasiliekame jame ir jis mumyse:
jis yra davęs mums savo Dvasios.
[14] Taigi mes matėme ir liudijame,
kad Tėvas atsiuntė Sūnų, pasaulio Gelbėtoją.
[15] Kas išpažįsta, jog Jėzus yra Dievo Sūnus,
Dievas tame ir tas Dieve pasilieka.
[16] Mes pažinome ir įtikėjome meilę,
kuria Dievas mus myli.
Dievas yra meilė,
ir kas pasilieka meilėje,
tas pasilieka Dieve, ir Dievas pasilieka jame.
[17] Tuo meilė pasiekia mumyse tobulumą,
kad mes turime tvirtą pasitikėjimą teismo dieną,
nes koks jis yra, tokie ir mes esame šiame pasaulyje.
[18] Nebėra meilėje baimės,
bet tobula meilė išveja baimę.
Baimė bijo bausmės,
ir kas bijo, tas dar netobulai myli.
[19] Mes mylime, nes Dievas mus pirmas pamilo.
[20] Jei kas sakytų: „Aš myliu Dievą“,
o savo brolio nekęstų,—
tasai melagis.
Kas nemyli savo brolio, kurį mato,
negali mylėti Dievo, kurio nemato.
[21] Taigi mes turime jo įsakymą,
kad kas myli Dievą, mylėtų ir savo brolį.

5

[1] Kiekvienas, kas tiki, jog Jėzus yra Mesijas,
yra gimęs iš Dievo,

ir kiekvienas, kuris myli Gimdytoją,
myli ir iš jo gimusįjį.
[2] Iš to pažįstame mylį Dievo vaikus,
kad mylime Dievą ir jo įsakymus vykdome.
[3] Nes tai ir yra Dievo meilė —
jo įsakymus vykdyti.
O jo įsakymai nėra sunkūs.
[4] Juk kiekvienas, kuris gimęs iš Dievo, nugali pasaulį,
ir štai pergalė, nugalinti pasaulį:
mūsų tikėjimas!

IŠ KUR TIKĖJIMAS?

[5] O kas gi nugali pasaulį, jei ne tas,
kuris tiki, kad Jėzus yra Dievo Sūnus?!
[6] Tasai yra, kuris atėjo
per vandenį ir kraują: Jėzus Kristus;
ne vien per vandenį,
bet per vandenį ir kraują.
Ir Dvasia tai paliudija,
nes Dvasia yra tiesa.
[7] Mat yra trys liudytojai:
[8] Dvasia, vanduo ir kraujas,
ir šie trys sutaria.
[9] Jeigu priimame žmonių liudijimą,
tai Dievo liudijimas didesnis.
O Dievo liudijimas toksai:
jis yra paliudijęs apie savo Sūnų.
[10] Kas tiki Dievo Sūnų,
tas turi savyje tą liudijimą.
Kas Dievu netiki, tas jį melagiu laiko,
nes nepatikėjo liudijimu,
kurį Dievas davė savo Sūnui.
[11] O liudijimas toks:
Dievas mums suteikė amžinąjį gyvenimą,
ir tas gyvenimas yra jo Sūnuje.
[12] Kas turi Sūnų, turi gyvenimą.
Kas neturi Dievo Sūnaus, tas neturi gyvenimo.

PABAIGA

MALDOS UŽ NUSIDĖJĖLIUS

[13] Aš tai parašiau jums, įtikėjusiems Dievo Sūnaus vardą,
kad žinotumėte turį amžinąjį gyvenimą.
[14] Mes tvirtai pasitikime juo,
nes ko tik prašome pagal jo valią,
jis mūsų išklauso.
[15] O jeigu žinome, kad jis mūsų išklauso, ko tik prašome,
tai ir žinome turį, ko esame prašę.
[16] Jei kas mato nusidedant savo brolį,
tačiau ne iki mirčiai,
teprašo, ir Dievas duos jam gyvybę,
būtent tiems, kurie nusideda ne iki mirčiai.
Mat yra nuodėmė iki mirčiai,
ir aš kalbu ne apie ją, kad būtų prašoma.
[17] Kiekviena neteisybė yra nuodėmė,
tačiau esama nuodėmės ne iki mirčiai.

LAIŠKO SANTRAUKA

[18] Mes žinome, jog kiekvienas
gimusis iš Dievo nenusideda,
bet Dievo Pagimdytasis saugo jį,
ir piktasis jo nepaliečia.
[19] Mes žinome, jog esame iš Dievo,
o visas pasaulis yra piktojo pavergtas.
[20] Dar mes žinome, kad Dievo Sūnus yra atėjęs
ir suteikęs mums nuovokos,
kad pažintume Tikrąjį.
Ir mes esame Tikrajame —
jo Sūnuje Jėzuje Kristuje.
Šitas yra tikrasis Dievas ir amžinasis gyvenimas.
[21] Vaikeliai, sergėkitės stabų!

ANTRASIS JONO LAIŠKAS

SVEIKINIMAS

[1] Vyresnysis išrinktajai poniai ir jos vaikams, kuriuos aš myliu tiesoje,— ir ne tik aš vienas, bet ir visi, kurie yra pažinę tiesą,— [2] dėlei tiesos, pasiliekančios mumyse ir būsiančios su mumis per amžius. [3] Su mumis bus malonė, gailestingumas, ramybė nuo Dievo Tėvo, nuo Tėvo Sūnaus Jėzaus Kristaus, tiesoje ir meilėje.

MEILĖS ĮSAKYMAS

[4] Aš labai nudžiugau radęs tavųjų vaikų, vaikščiojančių tiesoje, kaip reikalauja iš Tėvo gautasis įsakymas. [5] O dabar prašau tave, ponia,— ne kaip rašydamas naują įsakymą, bet kaip tą, kurį turėjome nuo pradžios,— kad mylėtume vieni kitus. [6] O meilė — tai vaikščioti jo įsakymų keliais. Toks ir yra įsakymas, kurį girdėjote nuo pradžios: kad vaikščiotumėte meilės keliais.

KLAIDINTOJAI

[7] Po pasaulį pasklido daug suvedžiotojų, kurie nepripažįsta, kad Jėzus Kristus yra atėjęs kūne. O toks žmogus yra apgavikas ir antikristas. [8] Žiūrėkite, kad nepražudytumėte, ką esate nuveikę, bet kad gautumėte visą užmokestį. [9] Kas tik peržengia ribą ir nesilaiko Kristaus mokslo, neturi Dievo. Kas laikosi mokslo, tas turi ir Tėvą, ir Sūnų. [10] Jeigu kas ateina pas jus ir neatsineša šitokio mokslo, to nepriimkite į namus ir nesveikinkite, [11] nes kas jį sveikina, dalyvauja jo piktuose darbuose.

PABAIGA

[12] Turėčiau dar daug ką jums rašyti, bet nenoriu to daryti ant papiruso ir rašalu. Aš tikiuosi pas jus atvykti ir pasikalbėti gyvu žodžiu, kad mūsų džiaugsmas būtų tobulas.

[13] Tave sveikina išrinktosios tavo sesers vaikai.

TREČIASIS JONO LAIŠKAS

SVEIKINIMAS. PAGYRIMAS GAJUI

[1] Vyresnysis mylimajam Gajui, kurį aš myliu tiesoje. [2] Mielasis, aš linkiu, kad viskas tau gerai sektųsi, kad būtum sveikas,— taip, kaip gerai sekasi tavo sielai.

[3] Aš labai apsidžiaugiau, kai atvykę broliai paliudijo apie tavo teisumą, kaip tu vaikščioji tiesoje. [4] Aš nerandu didesnio džiaugsmo, kaip klausytis, jog mano vaikai gyvena tiesoje.

[5] Mielasis, tu ištikimai elgiesi pagelbėdamas broliams, ypač atvykstantiems iš kitur. [6] Jie ir pranešė bažnyčiai apie tavo meilę. Tu puikiai padarysi išruošdamas juos į kelionę taip, kaip Dievui patinka. [7] Jie leidosi keliauti jo vardo labui, nieko neimdami iš pagonių. [8] Mes turime tokius žmones svetingai priimti, kad taptume tiesos bendradarbiais.

APIE DIOTREFĄ IR DEMETRIJĄ

[9] Aš esu šį tą parašęs bažnyčiai. Bet mėgstantis jiems vadovauti Diotrefas nepripažįsta mūsų. [10] Todėl jei atvyksiu, priminsiu jo darbus, kuriuos jis daro skleisdamas apie mus piktas kalbas; nesitenkindamas tuo, nei pats nepriima brolių, nei kitiems, kurie norėtų priimti, neleidžia ir net išmeta juos iš bendruomenės. [11] Mielasis, nesek tuo, kas pikta, bet tuo, kas gera. Kuris daro gera, yra iš Dievo, o kuris pikta, nėra matęs Dievo.

[12] Apie Demetriją gerai liudija visi ir pati tiesa. Ir mes liudijame, o tu žinai, kad mūsų liudijimas tikras.

PABAIGA

[13] Dar daug ką turėčiau tau rašyti, bet nenoriu rašyti rašalu ir plunksna. [14] Tikiuosi greitai pamatyti tave ir pasikalbėti gyvu žodžiu.
[15] Ramybė tau! Sveikina tave bičiuliai. Sveikink draugus pavardžiui!

JUDO LAIŠKAS

SVEIKINIMAI. LAIŠKO PRIEŽASTYS

[1] Judas, Jėzaus Kristaus tarnas, Jokūbo brolis, Dievo Tėvo numylėtiems ir Jėzui Kristui išsaugotiems išrinktiesiems: [2] tebūnie jums gausiai duota gailestingumo, ramybės ir meilės!

[3] Mylimieji, aš labai norėjau parašyti jums apie bendrąjį mūsų išganymą ir jaučiu reikalą rašyti jums raginimą, kad kovotumėte už tikėjimą, vieną kartą visiems laikams duotą šventiesiems. [4] Mat vogčiomis įsiskverbė tarp jūsų žmonių, kuriems nuo seno surašytas toks kaltinimas: jie bedieviai, nes mūsų Dievo malonę iškreipia į palaidumą ir neigia mūsų vienintelį Valdovą ir Viešpatį Jėzų Kristų.

KLAIDŲ SKLEIDĖJAI IR JIEMS GRESIANTI BAUSMĖ

[5] Aš norėčiau jums priminti, nors jūs jau žinote kartą visiems laikams, kad Viešpats, pirmiau išgelbėjęs tautą iš Egipto, paskui pražudė netikinčius. [6] Taip pat ir tuos angelus, kurie neišlaikė savo prakilnumo, bet paliko savo buveinę, jis laiko sukaustytus amžinais pančiais tamsybėje didžiosios dienos teismui. [7] Taip pat Sodoma ir Gomora bei aplinkiniai miestai, kurie panašiai ištvirkavo ir nusekė paskui ne tokį kūną, lieka pavyzdžiu, kentėdami amžinos ugnies bausmes.

KLAIDINTOJŲ PIKTŽODŽIAVIMAI

[8] Taip ir šitie apsvaigę sutepia kūną, niekina Viešpatystę, piktžodžiauja šlovingiesiems. [9] Kai arkangelas Mykolas besiginčydamas su velniu varžėsi dėl Mozės kūno, jis neišdrįso mesti piktžodiško pasmerkimo, bet pasakė: *Tesudraudžia tave Viešpats!* [10] Šitie šmeižia, ko neišmano, o ką prigimtimi pažįsta kaip neprotingi gyvuliai, nuo to žlugs.

KLAIDINTOJŲ SUGEDIMAS

[11] Vargas jiems! Jie pasuko Kaino keliu, parsidavė Balaamo paklydimui, pražudė save Korės prieštaravimu. [12] Jie maišosi jūsų meilės pokyliuose, nesidrovėdami savo purvo, ir tunka. Jie — lyg bevandeniai debesys, vaikomi vėjų, tarytum bevaisiai medžiai rudenį, du kartus mirę ir išrauti. [13] Jie lyg šėlstančios jūros bangos, kurios spjaudo savo begėdystę, lyg žvaigždės klajoklės, kurioms per amžius skirta juodžiausia tamsybė. [14] Apie juos pranašavo septintasis nuo Adomo [žmogus] Henochas: „Štai atėjo Viešpats su miriadais savo šventųjų [15] įvykdyti visiems teismo ir nubausti visų bedievių už visus bedieviškus darbus, už visus piktus žodžius, kuriuos prieš jį kalbėjo bedieviai nusidėjėliai". [16] Jie visada niurzga nepatenkinti savo dalia, gyvena geismais; jų lūpos kalba puikybės žodžius, jie pataikauja žmonėms dėl pelno.

APAŠTALŲ MOKSLAS

[17] O jūs, mylimieji, prisiminkite žodžius, kurie iš anksto buvo paskelbti mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus apaštalų. [18] Jie yra sakę: paskutiniais laikais atsiras šaipūnų, kurie gyvens savo bedieviškais geismais. [19] Tai tie, kurie įneša susiskaldymą, jusliniai, bedvasiai žmonės.

MEILĖS PAREIGOS

[20] Bet jūs, mylimieji, statykite save ant savo švenčiausiojo tikėjimo! Melskitės Šventojoje Dvasioje! [21] Išsilaikykite Dievo meilėje, laukdami mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus gailestingumo amžinajam gyvenimui. [22] Vienus, kurie abejoja, mėginkite įtikinti; [23] kitus gelbėkite traukdami iš ugnies, vėl kitų pasigailėkite su baime, bodėdamiesi net jų kūnu suteršto drabužio.

PABAIGA

[24] Tam, kuris gali išlaikyti jus nenupuolusius ir savo šlovės akivaizdon pastatyti nesuteptus ir džiaugsmingus, [25] vieninteliam Dievui, mūsų Gelbėtojui, per mūsų Viešpatį Jėzų Kristų tebūna šlovė, didybė, galybė ir valdžia prieš visus amžius ir dabar, ir visais amžių amžiais! Amen.

APREIŠKIMAS JONUI

Įvadas į Apreiškimą Jonui

Apr — labai sudėtinga ir sunki NT knyga, visuomet žadinusi tikinčiųjų susidomėjimą ir smalsumą. Joje kalbama apie Bažnyčios ir viso pasaulio ateitį, apie pasaulio galą ir naująją žemę bei naująjį dangų. Eschatologinė pasaulio drama, nutapyta fantastiškomis spalvomis ir įvaizdžiais, nors ir dažnai aiškinta, tebėra paslaptingiausia Šventojo Rašto dalis.

Ypatingos reikšmės šiai knygai suprasti turi pirmoji dalis, kur Dievo įkvėptas pranašas skelbia septynis laiškus septynioms Mažosios Azijos bažnyčioms (1, 4—3, 22). Čia jis drąsiai atskleidžia bažnyčių tikrąją būklę ir autoritetingai perteikia Kristaus žodžius, ragindamas ir bardamas tikinčiuosius. Faktas, kad šv. Jonas rašo nurodydamas savo vardą, savo padėtį ir kreipdamasis į konkrečias bendruomenes, geriausiai įrodo jo autoritetą. Tik pranašas turi tokius įgaliojimus ir teises apodiktiškai smerkti bažnytinių bendruomenių klaidas ir net grasinti jų egzistencijai.

Antroji Apr dalis (4—22) pateikia pranašo vizijas, simboliškai vaizduojančias Bažnyčios ir pasaulio likimą. Apokaliptinė drama vyksta tai dangaus aukštybėse, tai žemėje. Angelai išlieja žemėn Dievo rūstybės dubenis, ir žemėje kyla baisios nelaimės, turinčios sudrausti ir nubausti nedorėlius. Regėtojas vaizduoja įvairias šėtono pinkles, jo pastangas suvedžioti kuo daugiau žmonių. Apreiškimas baigiasi eschatologinėmis kovomis, kuriose Kristus — Dievo Žodis, apsivilkęs sukruvintu drabužiu, lydimas dangaus kareivijų, sunaikina pikto galybę žemėje. Iš dangaus nusileidžia naujoji Jeruzalė — palaimintųjų buveinė, kur atitaisytos visos neteisybės ir nušluostytos visos ašaros. Šiam įstabiam miestui jau nebereikia nei saulės, nei mėnulio, nes jį apšviečia Dievo šlovė.

Seniausias Bažnyčios padavimas liudija, kad apaštalas ir evangelistas Jonas parašęs Apreiškimą būdamas ištrėmime Patmo saloje, imperatoriaus Domiciano valdymo (81—96) pabaigoje. Taip pat esama nuomonių, kad knygą galėjęs surašyti ne pats apaštalas, bet koks nors jo mokinys.

Nors išoriškai Apr panašus į žydų apokaliptinius[1] raštus, čia nerasime to nežaboto fantazijos žaismo, pasakiškų siužetų, būdingų kitoms apokalipsėms. Apr kalba vaizdais ir sąvokomis, pasiskolintomis iš ST, dažniau-

siai iš pranašų knygų, tačiau visuomet išlaiko ryšį su Kristaus išganymo planu ir Bažnyčia.

Kalbant apie Apreiškimo aiškinimą, prisimintina, kad pranašas dažniausiai gauna iš Dievo įkvėptas idėjas, ištisas ateities koncepcijas, kurias mėgina vaizduoti savomis žmogiškomis priemonėmis, t.y. vaizdais, sąvokomis, palyginimais. Taigi negana įsigilinti į atskirų sąvokų ar vaizdų kilmę, bet reikia atsiminti, kad už jų slypi Dievo troškimas pamokyti, įspėti bei sudrausti tikinčiuosius. Todėl geriausia neišleisti iš akių pirmosios dalies (laiškų Azijos bendruomenėms) ir pro visų simbolių skraistę ieškoti atsakymų į šių dienų klausimus.

APREIŠKIMAS JONUI

ĮŽANGA

1

[1] Jėzaus Kristaus Apreiškimas, kurį Dievas jam davė, kad jis atskleistų jo tarnams, kas turi greitai įvykti. Per savo pasiųstą angelą jis padarė jį žinomą savajam tarnui Jonui. [2] Šis paliudijo Dievo žodį bei Jėzaus Kristaus liudijimą — visa, ką buvo matęs. [3] Palaiminti pranašystės žodžių skaitytojas ir klausytojai, ir tie, kurie laikosi, kas joje parašyta, nes laikas yra arti.

LAIŠKAI AZIJOS BAŽNYČIOMS

SVEIKINIMAI

[4] Jonas septynioms Azijos bažnyčioms: malonė ir ramybė jums nuo to, *kuris yra,* kuris buvo ir kuris ateis, ir nuo septynių dvasių, esančių prieš jo sostą, [5] ir nuo Jėzaus Kristaus, ištikimojo liudytojo, mirusiųjų pirmgimio, žemės karalių valdovo. Tam, kuris mus myli ir nuplovė savo krauju mūsų nuodėmes, [6] ir padarė iš mūsų karaliją bei kunigus savo Dievui ir Tėvui,— jam šlovė ir galybė per amžių amžius! Amen. [7] *Štai jis ateina su debesimis,* ir *išvys* jį kiekviena akis, net ir *tie, kurie jį perdūrė; ir dėl jo raudos* visos žemės giminės. Taip, amen!

[8] „Aš esu Alfa ir Omega",— sako Viešpats Dievas, *kuris yra,* kuris buvo ir kuris ateis, Visagalis.

ĮŽANGINIS REGĖJIMAS

[9] Aš, Jonas, jūsų brolis ir sielvarto, karalystės bei ištvermės bendrininkas Jėzuje, buvau saloje, vardu Patmas, dėl Dievo žodžio ir Jėzaus liudijimo. [10] Aš turėjau dvasios pagavą Viešpaties dieną ir išgirdau

sau už nugaros galingą balsą tarsi trimitą, [11] bylojantį: „Ką matai, surašyk į knygą ir pasiųsk septynioms bažnyčioms: į Efezą, į Smirną, į Pergamą, į Tiatyrus, į Sardus, į Filadelfiją ir Laodikėją“. [12] Tuomet aš atsigręžiau pažiūrėti balso, kalbėjusio su manimi, ir atsigręžęs išvydau septynis aukso žibintuvus, [13] o žibintuvų viduryje — *panašų į Žmogaus Sūnų*, apsivilkusį ilga tunika ir persijuosusį per krūtinę *aukso juosta*. [14] Jo galva ir *plaukai buvo balti kaip balčiausia vilna ar sniegas*, jo *akys tarsi ugnies liepsna*, [15] *jo kojos panašios į* krosnyje įkaitintą *skaistvarį*, ir *jo balsas buvo tarytum didžių vandenų šniokštimas*. [16] Dešinėje rankoje jis laikė septynias žvaigždes, iš jo burnos ėjo aštrus dviašmenis kalavijas, o jo veidas buvo tarytum saulė, žibanti visu skaistumu.

[17] Jį išvydęs aš puoliau jam po kojų tarsi negyvas. Bet jis uždėjo ant manęs savo dešinę ir prabilo: „Nebijok! Aš esu Pirmasis ir Paskutinysis, [18] ir Gyvasis. Aš buvau numiręs, bet štai esu gyvas per amžių amžius ir turiu mirties ir mirusiųjų pasaulio raktus. [19] Tad užrašyk, ką būsi regėjęs, kas yra ir kas turi vėliau įvykti. [20] Štai septynių žvaigždžių, kurias regėjai mano dešinėje, ir septynių aukso žibintuvų paslaptis: septynios žvaigždės — tai septynių bažnyčių angelai, o septyni žibintuvai — tai septynios bažnyčios“.

2

EFEZO BAŽNYČIAI

[1] „Efezo bažnyčios angelui rašyk: ’Tai sako tas, kuris laiko savo dešinėje septynias žvaigždes, kuris vaikščioja tarp septynių aukso žibintuvų. [2] Aš žinau tavo darbus, tavo triūsą ir tavo ištvermę. Žinau, kad tu negali pakęsti piktųjų ir ištyrei tuos, kurie sakosi esą apaštalai, bet tokie nėra, ir radai juos esant melagius. [3] Žinau, kad esi ištvermingas, kad dėl mano vardo nenuilsdamas kentėjai vargus. [4] Bet aš turiu prieš tave tai, kad palikai savo pirmąją meilę. [5] Taigi prisimink, nuo kur nupuolei, atsiversk ir vėl imkis pirmykščių darbų, o jeigu ne,— jei neatsiversi,— tai aš ateisiu ir išjudinsiu iš vietos tavo žibintuvą. [6] Savo naudai tu turi, kad nekenti nikolaitų darbų, kurių ir aš nekenčiu!’

[7] Kas turi ausis, teklauso, ką Dvasia skelbia bažnyčioms: ’Nugalėtojui aš duosiu valgyti nuo gyvybės medžio, esančio Dievo rojuje!’“

SMIRNOS BAŽNYČIAI

[8] „Smirnos bažnyčios angelui rašyk: 'Tai sako Pirmasis ir Paskutinysis, kuris buvo numiręs ir vėl grįžo į gyvenimą. [9] Aš žinau tavo priespaudą ir tavo neturtą,— o vis dėlto tu turtingas! — ir kaip tau piktžodžiauja tie, kurie sakosi esą žydai, bet nėra tokie, o tik šėtono sinagoga. [10] Nebijok būsimųjų kentėjimų! Štai velnias įmes kai kuriuos jūsiškius į kalėjimą, kad būtumėte išbandyti. Jūsų laukia dešimties dienų priespauda. Būk ištikimas iki mirties, ir aš tau duosiu gyvenimo vainiką!'

[11] Kas turi ausis, teklauso, ką Dvasia sako bažnyčioms: 'Nugalėtojas nenukentės nuo antrosios mirties'".

PERGAMO BAŽNYČIAI

[12] „Pergamo bažnyčios angelui rašyk: 'Tai sako tas, kuris turi aštrų dviašmenį kalaviją. [13] Aš žinau, kur tu gyveni: ten, kur šėtono sostas. Bet tu tvirtai laikaisi mano vardo ir neišsigynei mano tikėjimo net ir tomis dienomis, kada pas jus,— kur gyvena šėtonas,— buvo nužudytas mano ištikimasis liudytojas Antipas. [14] Vis dėlto aš turiu šį tą prieš tave: tu tenai turi besilaikančių mokslo Balaamo, kuris yra mokęs Balaką viešai *suvedžioti Izraelio sūnus, kad šie valgytų stabams aukojamą mėsą ir ištvirkautų.* [15] Ir tu turi panašiai besilaikančių nikolaitų mokslo. [16] Tad atsiversk! O jeigu ne, aš greitai ateisiu ir kovosiu su jais savo burnos kalaviju'.

[17] Kas turi ausis, teklauso, ką Dvasia kalba bažnyčioms: 'Nugalėtojui aš duosiu paslėptos manos ir baltą akmenėlį, o ant akmenėlio bus įrašytas naujas vardas, kurio niekas nežino, tiktai gavėjas'".

TIATYRŲ BAŽNYČIAI

[18] „Tiatyrų bažnyčios angelui rašyk: 'Tai skelbia Dievo Sūnus, kuris turi akis tarytum ugnies liepsną ir kurio kojos panašios į skaistvarį. [19] Žinau tavo darbus, tavo meilę, tikėjimą, tarnavimą, ištvermę ir kad tavo paskutinieji darbai didesni už pirmuosius. [20] Bet turiu prieš tave, kad leidi moteriškei Jezabelei, kuri sakosi esanti pranašė, mokyti bei *suvedžioti* mano tarnus, *kad jie ištvirkautų ir valgytų stabams skirtą mėsą.* [21] Aš jai daviau laiko atsiversti, bet ji nenori nusigręžti nuo savo ištvirkavimo. [22] Štai aš ją nublokšiu į ligos patalą, o

ištvirkavusius su ja — į didį vargą, jeigu jie nenusigręš nuo jos darbų. [23] Jos vaikus aš išžudysiu, ir visos bažnyčios sužinos, kad aš esu tas, kuris kiaurai permato širdis; aš atsilyginsiu jums kiekvienam pagal jūsų darbus. [24] O kitiems tiatyriečiams, kurie nesilaiko ano mokslo, kurie, kaip sakosi, nėra pažinę vadinamųjų šėtono gelmių, aš sakau: neužkrausiu jums kitokios naštos, [25] tiktai laikykitės to, ką turite, iki ateisiu. [26] Tam, kuris nugali ir iki galo laikosi mano darbų, aš *duosiu valdyti pagonis;* [27] *jis ganys juos geležine lazda, ir jie bus sudaužyti tarsi moliniai indai,*— [28] kaip ir aš esu gavęs valdžią iš savo Tėvo,— ir dar jam duosiu aušros žvaigždę'.

[29] Kas turi ausis, teklauso, ką Dvasia skelbia bažnyčioms!"

3

SARDŲ BAŽNYČIAI

[1] „Sardų bažnyčios angelui rašyk: 'Tai sako tas, kuris laiko septynias Dievo dvasias ir septynias žvaigždes. Aš žinau tavo darbus: tave vadina gyvu, o tu esi lavonas. [2] Prabusk ir stiprink, kas dar nenumirę! Aš nerandu tavo darbų, kurie būtų atlikti mano Dievo akivaizdoje. [3] Todėl prisimink, kaip esi priėmęs ir išgirdęs; laikykis to ir atsiversk! Jeigu nebudėsi, aš ateisiu kaip vagis, ir tu nežinosi, kurią valandą tave užklupsiu. [4] Vis dėlto tu Sarduose turi tegul ir nedaugelį žmonių, kurie nėra susitepę drabužių. Jie vaikščios su manimi apsirengę baltai, nes jie šito verti. [5] Taigi nugalėtojas bus aprengtas baltais drabužiais, ir jo vardo neištrinsiu iš gyvenimo knygos. Aš išpažinsiu jo vardą savo Tėvo ir jo angelų akivaizdoje'.

[6] Kas turi ausis, teklauso, ką Dvasia skelbia bažnyčioms".

FILADELFIJOS BAŽNYČIAI

[7] „Filadelfijos bažnyčios angelui rašyk: 'Tai kalba Šventasis, Tiesakalbis, turintis *Dovydo raktą,— tas, kuris atrakina, ir niekas negali užrakinti, užrakina, ir niekas negali atrakinti.*

[8] Aš žinau tavo darbus. Štai aš atvėriau prieš tave duris, ir niekas nebegali jų užrakinti; žinau, nedaug turi jėgų, bet išlaikei mano žodį ir neatsižadėjai mano vardo. [9] Štai aš tau duodu kai kuriuos iš šėtono sinagogos, iš tų, kurie tvirtina, jog jie žydai, bet nėra, nes jie meluoja. Taigi aš padarysiu, kad jie ateitų, pultų tau po kojų ir suprastų, jog aš

esu pamilęs tave. [10] Kadangi tu išlaikei mano ištvermės mokslą, tai ir aš tave apsaugosiu nuo išbandymo valandos, kuri ištiks visą pasaulį, kad būtų išmėginti žemės gyventojai. [11] Ateisiu netrukus. Sergėk, ką turi, kad niekas neatimtų tavo vainiko. [12] Nugalėtoją aš padarysiu šulu savo Dievo šventovėje, ir jis nebeišeis laukan; užrašysiu ant jo savo Dievo vardą ir vardą savo Dievo miesto, naujosios Jeruzalės, nužengiančios iš dangaus nuo mano Dievo, ir savo naująjį vardą'.

[13] Kas turi ausis, teklauso, ką Dvasia skelbia bažnyčioms!"

LAODIKĖJOS BAŽNYČIAI

[14] „Laodikėjos bažnyčios angelui rašyk: 'Tai skelbia Amen, ištikimasis bei tiesakalbis Liudytojas, Dievo kūrybos Pradžia. [15] Žinau tavo darbus, jog nesi nei šaltas, nei karštas. O, kad būtum arba šaltas, arba karštas! [16] Bet kadangi esi drungnas ir nei karštas, nei šaltas, aš išspjausiu tave iš savo burnos. [17] Tu gi sakai: *„Aš esu turtingas ir pralobęs,* ir nieko man nebereikia",— o nežinai, kad esi skurdžius, apgailėtinas, beturtis, aklas ir plikas. [18] Aš tau patariu pirkti iš manęs išgryninto ugnyje aukso, kad pralobtum, baltus drabužius, kad apsirengtum ir nebūtų matoma tavo nuogumo gėda, ir tepalo pasitepti akims, kad praregėtum. [19] Aš baru ir ugdau tuos, *kuriuos myliu;* būk tad uolus ir atsiversk! [20] Štai aš stoviu prie durų ir beldžiu: jei kas išgirs mano balsą ir atvers duris, aš pas jį užeisiu ir vakarieniausiu su juo, o jis su manimi. [21] Nugalėtojui aš leisiu atsisėsti šalia savęs, savo soste, panašiai kaip aš nugalėjau ir atsisėdau šalia savo Tėvo jo soste'.

[22] Kas turi ausis, teklauso, ką Dvasia skelbia bažnyčioms!"

PRANAŠINGIEJI REGĖJIMAI

Pasiruošimas
Didžiajai Dievo dienai

4

DIEVAS PERDUODA AVINĖLIUI PASAULIO VALDYMĄ

[1] Paskui aš turėjau regėjimą. Štai atsivėrė vartai danguje, ir pirmasis balsas, kurį buvau girdėjęs man gaudžiant tarsi trimitą, kalbėjo:

„Užženk čionai, aš tau parodysiu, kas toliau turi įvykti". [2] Bematant mane ištiko dvasios pagava. Ir štai danguje stovėjo sostas, o soste buvo Sėdintysis. [3] Jo išvaizda buvo panaši į jaspio ir sardžio brangakmenius, o vaivorykštė, juosianti sostą, buvo panaši į smaragdą. [4] Aplinkui sostą regėjau dvidešimt keturis sostus ir tuose sostuose sėdinčius dvidešimt keturis vyresniuosius baltais drabužiais, o jų galvas puošė aukso vainikai. [5] Nuo sosto skriejo žaibai, aidėjo balsai ir griaustiniai; septyni deglai liepsnojo prieš sostą, o tai yra septynios Dievo dvasios. [6] Prieš sostą tviskėjo tarsi stiklo jūra, panaši į krištolą; sosto viduryje ir aplinkui sostą buvo keturios būtybės, pilnos akių iš priekio ir iš užpakalio. [7] Pirmoji būtybė buvo panaši į liūtą, antroji būtybė panaši į veršį, trečioji būtybė turinti tarytum žmogaus veidą, ketvirtoji būtybė panaši į skrendantį erelį. [8] Kiekviena iš keturių būtybių turėjo po šešis sparnus; aplinkui ir viduje jos buvo pilnos akių. Ir be perstojo, dieną ir naktį, jos šaukė:

„Šventas, šventas, šventas
Viešpats, visagalis Dievas,
kuris buvo, *kuris yra* ir kuris ateis!"

[9] Ir kiekvieną kartą, kai būtybės teikė Sėdinčiajam soste, Gyvajam per amžių amžius, šlovę, pagarbą ir dėką, [10] dvidešimt keturi vyresnieji parpuldavo prieš Sėdintįjį soste, pagarbindavo Gyvąjį per amžius ir numesdavo savo vainikus priešais sostą kartodami:

[11] „Vertas esi, mūsų Viešpatie ir Dieve,
priimti šlovę, pagarbą ir galybę,
nes tu visa sutvėrei —
tavo valia visa yra ir buvo sutverta".

5

[1] Dar aš regėjau soste Sėdinčiojo dešinėje knygos ritinį, prirašytą iš vidaus ir iš lauko, užantspauduotą septyniais antspaudais. [2] Ir pamačiau galingą angelą, skelbiantį skardžiu balsu: „Kas bus vertas atverti knygą ir nuplėšti nuo jos antspaudus?!" [3] Bet niekas nei danguje, nei žemėje, nei po žeme negalėjo atverti knygos nei pažiūrėti į ją. [4] Aš graudžiai pravirkau, kad neatsirado verto atverti knygą ir pasižiūrėti.

[5] Tuomet vienas vyresnysis man tarė: „Neverk! Štai nugalėjo liūtas iš Judo giminės, Dovydo atžala. Jis atvers knygą ir nuplėš septynis jos antspaudus".

[6] Aš išvydau sosto ir keturių būtybių bei vyresniųjų viduryje Avinėlį. Jis buvo tarytum užmuštas ir turėjo septynis ragus ir septynias akis, kurios yra Dievo dvasios, siųstos į visą žemę. [7] Jis priėjo ir paėmė knygą iš soste Sėdinčiojo dešinės. [8] Kai jis paėmė knygą, keturios būtybės ir dvidešimt keturi vyresnieji parpuolė prieš Avinėlį, kiekvienas laikydamas rankose arfą ir aukso indus, pilnus smilkalų,— o tai buvo šventųjų maldos. [9] Jie giedojo naują giesmę skelbdami:

„Vertas esi paimti knygą
ir atverti jos antspaudus,
nes buvai užmuštas
ir nupirkai Dievui savo krauju žmones
iš visų genčių, kalbų, tautų ir giminių.
[10] Iš jų tu padarei mūsų Dievui karalystę bei kunigus,
ir jie viešpataus žemėje".

[11] Aš regėjau ir girdėjau balsus daugybės angelų aplinkui sostą, būtybes ir vyresniuosius; jų skaičius buvo miriadų miriadai ir tūkstančių tūkstančiai. [12] Jie skelbė skambiu balsu:

„Vertas Avinėlis, kuris buvo užmuštas,
imti valdžią ir lobį, ir išmintį,
ir galybę, ir pagarbą, ir šlovę, ir gyrių!"

[13] Ir girdėjau, kaip visi tvariniai, esantys danguje, žemėje, po žeme ir jūroje, ir visa, kas juose yra, skelbė:

„Sėdinčiajam soste ir Avinėliui
tebūnie gyrius ir pagarba, ir šlovė,
ir valdžia per amžių amžius!"

[14] Keturios būtybės kartojo: „Amen!", o vyresnieji puolė ant žemės reikšdami pagarbą.

6

AVINĖLIS ATPLĖŠIA ANTSPAUDUS

[1] Aš mačiau, kaip Avinėlis atplėšė pirmąjį iš septynių antspaudų, ir išgirdau vieną iš keturių būtybių tartum griaustinio balsu šaukiant:

„Ateik!" [2] Ir aš regėjau: štai pasirodė baltas žirgas ir ant jo raitelis su kilpiniu rankoje. Jam buvo duotas vainikas, ir jis išjojo kaip nugalėtojas, kad dar nugalėtų.

[3] Kai jis atplėšė antrąjį antspaudą, aš išgirdau antrąją būtybę sakant: „Ateik!" [4] Ir pasirodė kitas žirgas, ugniaspalvis, ir jo raiteliui buvo leista atimti iš žemės taiką, kad žmonės vieni kitus žudytų; jam buvo duotas didelis kalavijas.

[5] Kai Avinėlis atplėšė trečiąjį antspaudą, aš išgirdau trečiąją būtybę tariant: „Ateik!" Ir aš regėjau: štai pasirodė juodas žirgas, o raitelis turėjo savo rankoje svarstykles. [6] Ir aš girdėjau tarytum kokį balsą keturių būtybių viduryje skelbiant: „Kviečių saikelis už denarą, trys miežių saikeliai už denarą, bet aliejui ir vynui nedaryk skriaudos!"

[7] Kai atplėšė ketvirtąjį antspaudą, aš išgirdau ketvirtosios būtybės balsą sakant: „Ateik!" [8] Ir aš regėjau: štai pasirodė palšas žirgas, o jo raitelio vardas buvo Mirtis, ir paskui jį sekė mirusiųjų pasaulis. Jiems buvo duota valdžia ketvirtadalyje žemės, kad žudytų kardu, badu, maru ir žemės žvėrių dantimis.

[9] Kai Avinėlis atplėšė penktąjį antspaudą, aš pamačiau po aukuru sielas nužudytųjų dėl Dievo žodžio ir dėl liudijimo, kurį jie yra davę. [10] Jie šaukė didžiu balsu klausdami: „Kaip ilgai, Šventasis ir Teisusis Valdove, neteisi ir nekeršysi už mūsų kraują žemės gyventojams?!" [11] Tuomet kiekvienam iš jų buvo duotas baltas drabužis ir jiems buvo pasakyta, kad dar truputį palūkėtų, kol į skaičiaus pilnybę įsijungs jų draugai ir broliai, kurie turi būti nužudyti kaip ir jie.

[12] Aš mačiau, kaip jis atplėšė šeštąjį antspaudą. Tuomet kilo didelis žemės drebėjimas, saulė pasidarė juoda kaip ašutinis maišas, visas mėnulis paraudo lyg kraujas, [13] o dangaus žvaigždės ėmė kristi žemėn, tarytum baisaus vėjo purtomas figmedis mestų dar neprinokusius vaisius. [14] Dangus atitrūko tarsi besivyniojantis knygos rietimas, ir visi kalnai ir salos buvo išjudinti iš savo vietų. [15] Tuomet žemės karaliai, didikai, karo vadai, turtuoliai, galiūnai, visi vergai ir laisvieji pasislėpė urvuose ir tarp kalnų uolų. [16] Jie šaukė kalnams ir uoloms: „Griūkite ant mūsų ir paslėpkite mus nuo Sėdinčiojo soste veido ir nuo Avinėlio rūstybės, [17] nes atėjo didi jų rūstybės diena, ir kas galės ištverti?!"

7

DIEVO TARNAI APSAUGOMI

[1] Paskui aš regėjau keturis angelus, stovinčius keturiuose žemės kampuose, laikančius keturis žemės vėjus, kad vėjas nepūstų nei žemėje, nei jūroje, nei į medžius. [2] Ir išvydau kitą angelą, pakylantį nuo saulėtekio, turintį Gyvojo Dievo antspaudą. Jis šaukė skardžiu balsu keturiems angelams, kuriems buvo leista kenkti žemei ir jūrai: [3] „Nekenkite nei žemei, nei jūrai, nei medžiams, kol paženklinsime antspaudu savo Dievo tarnų kaktas!“ [4] Ir aš išgirdau paženklintųjų skaičių: šimtas keturiasdešimt keturi tūkstančiai paženklintųjų iš visų Izraelio vaikų giminių:

[5] Iš Judo giminės dvylika tūkstančių paženklintųjų,
iš Rubeno giminės dvylika tūkstančių,
iš Gado giminės dvylika tūkstančių,
[6] iš Asero giminės dvylika tūkstančių,
iš Neftalio giminės dvylika tūkstančių,
iš Manaso giminės dvylika tūkstančių,
[7] iš Simeono giminės dvylika tūkstančių,
iš Levio giminės dvylika tūkstančių,
iš Isacharo giminės dvylika tūkstančių,
[8] iš Zabulono giminės dvylika tūkstančių,
iš Juozapo giminės dvylika tūkstančių,
iš Benjamino giminės dvylika tūkstančių paženklintųjų.

IŠRINKTŲJŲ ŠLOVĖ DANGUJE

[9] Paskui regėjau: štai milžiniška minia, kurios niekas negalėjo suskaičiuoti, iš visų giminių, genčių, tautų ir kalbų. Visi stovėjo priešais sostą ir Avinėlį, apsisiautę baltais apsiaustais, su palmių šakomis rankose. [10] Jie šaukė skambiu balsu:

„Išgelbėjimas iš mūsų Dievo,
sėdinčio soste,
ir Avinėlio!“

[11] Visi angelai, stovintys aplink sostą, vyresniuosius ir keturias būtybes, parpuolė prieš sostą veidais žemėn ir pagarbino Dievą [12] giedodami:

„Amen! Palaima ir šlovė, ir išmintis, ir dėka,
ir garbė, ir galybė, ir stiprybė
mūsų Dievui per amžių amžius! Amen!“

[13] Tuomet vienas iš vyresniųjų ėmė man kalbėti: „Kas tokie yra ir iš kur atėjo tie, apsivilkę baltais apsiaustais?“ [14] Aš jam atsakiau: „Mano viešpatie, tu žinai“. Jis man tarė: „Jie atėjo iš didžio sielvarto. Jie išplovė savo apsiaustus ir juos išbaltino Avinėlio krauju.

[15] Todėl jie stovi prieš Dievo sostą
ir tarnauja jam dieną naktį jo šventovėje,
o Sėdintysis soste išskleis ant jų padangtę.
[16] Jie nebealks, nebetrokš,
nebekepins jų saulė nei jokia kaitra.
[17] Nes Avinėlis, kuris stovi prieš sostą,
juos ganys ir vedžios
prie gyvybės vandens šaltinių,
ir Dievas nušluostys kiekvieną ašarą nuo jų akių“.

8

SEPTINTASIS ANTSPAUDAS. ŠVENTŲJŲ MALDOS

[1] Kai Avinėlis atplėšė septintąjį antspaudą, danguje pusvalandžiui pasidarė tylu. [2] Aš išvydau septynis angelus, stovinčius Dievo akivaizdoje, ir jiems buvo įteikti septyni trimitai.

[3] Atėjo dar vienas angelas ir atsistojo prie aukuro, laikydamas aukso smilkytuvą. Jam buvo duota daug smilkalų, kad jis aukotų juos su visų šventųjų maldomis ant auksinio aukuro priešais sostą. [4] Ir pakilo smilkalų dūmai su šventųjų maldomis iš angelo rankų į Dievo akivaizdą. [5] Paskui angelas paėmė smilkytuvą, pripildė jį aukuro žarijų ir sviedė į žemę. Ir sugriaudė griausmai, pakilo šauksmai, sublyksėjo žaibai, sudrebėjo žemė.

KETURI PIRMIEJI TRIMITAI

[6] Septyni angelai, turintys septynis trimitus, pasirengė trimituoti. [7] Ir sutrimitavo pirmasis. Ir radosi kruša ir ugnis, sumišę su krau-

ju, ir pabiro žemėn. Ir išdegė trečdalis medžių, ir visa žalia žolė nusvilo.

[8] Sutrimitavo antrasis angelas. Ir tarytum didžiulis kalnas, liepsnojantis ugnimi, buvo sviestas į jūrą. [9] Trečdalis jūros pavirto krauju, trečdalis jūros padarų, turinčių gyvybę, išdvėsė ir trečdalis laivų buvo sunaikinti.

[10] Ir sutrimitavo trečiasis angelas. Tada iš dangaus nupuolė didelė žvaigždė, liepsnodama tarsi deglas, ir nukrito ant trečdalio upių ir ant vandens šaltinių. [11] Žvaigždės vardas yra Metėlė. Ir pavirto trečdalis vandenų į metėlę, ir daugybė žmonių numirė nuo apkartusio vandens.

[12] Ir sutrimitavo ketvirtasis angelas. Tuomet buvo užgautas trečdalis saulės, trečdalis mėnulio ir trečdalis žvaigždžių, kad jų trečdalis užtemtų ir diena prarastų trečdalį šviesumo ir tiek pat naktis.

[13] Aš regėjau ir girdėjau dangaus viduriu skrendantį erelį, kuris skardžiu balsu skelbė: „Vargas, vargas, vargas žemės gyventojams nuo besirengiančių užtrimituoti kitų trijų angelų trimitų garsų!“

9

PENKTASIS TRIMITAS

[1] Ir sutrimitavo penktasis angelas. Aš išvydau žvaigždę, nukritusią iš dangaus žemėn. Jai buvo duotas raktas nuo bedugnės šulinio. [2] Ji atidarė bedugnės šulinį, ir išsiveržė dūmai iš šulinio tarytum iš milžiniškos krosnies. Ir aptemo saulė ir oras nuo šulinio dūmų, [3] o iš dūmų pasipylė žemėn skėriai, ir jiems buvo duota galia, kaip turi galią žemės skorpionai. [4] Jiems buvo įsakyta nekenkti žemės žolei nei jokiam žalumynui, nei jokiam medžiui, o vien tik žmonėms, kurie neturi savo kaktose Dievo antspaudo. [5] Bet jiems buvo leista ne žudyti žmones, o juos kankinti per penkis mėnesius. Jų kankinimas it skorpiono, kai jis įgelia žmogų. [6] Anomis dienomis žmonės ieškos mirties ir jos neras, trokš numirti, bet mirtis bėgs nuo jų.

[7] Skėrių išvaizda panaši į žirgų, parengtų kautynėms. Ant jų galvų tartum vainikai, panašūs į auksą; jų veidai — tarytum žmonių veidai; [8] jie turėjo plaukus, panašius į moterų plaukus, o jų dantys buvo lyg liūtų dantys. [9] Jie turėjo šarvus tarsi geležinius krūtinšarvius, o jų sparnų garsas buvo kaip bildesys galybės vežimų ir žirgų, bėgančių

į mūšį. [10] Jie turi uodegas, panašias į skorpionų, ir geluonis uodegose. Jie turi galią kenkti žmonėms per penkis mėnesius. [11] Jie turi sau karalių, bedugnės angelą, kurio vardas hebrajiškai „Abaddon“, o graikiškai tas vardas „Apollion“.

[12] Pirmoji neganda praėjo; štai iš paskos eina dar dvi negandos.

ŠEŠTASIS TRIMITAS

[13] Ir sutrimitavo šeštasis angelas. Aš išgirdau balsą nuo keturių ragų auksinio aukuro, stovinčio Dievo akivaizdoje. [14] Jis įsakė šeštajam angelui, turinčiam trimitą: „Paleisk keturis angelus, kurie yra surišti prie didžiosios Eufrato upės!“ [15] Ir buvo atrišti keturi angelai, paruošti nustatytą valandą, dieną, mėnesį ir metais išžudyti trečdalį žmonių. [16] Jų kariuomenės skaičius,— aš išgirdau jų skaičių,— buvo du miriadai miriadų raitelių. [17] Taigi aš mačiau regėjime žirgus ir raitelius su krūtinšarviais, ugniaspalviais, violetiniais ir geltonais; žirgų galvos atrodė kaip liūtų galvos, o iš jų nasrų veržėsi ugnis, dūmai ir siera. [18] Trečdalis žmonių žuvo nuo šitų piktenybių — nuo ugnies, dūmų ir sieros, besiveržiančių iš jų nasrų. [19] Mat žirgų galia jų nasruose ir uodegose. Jų uodegos panašios į gyvates ir turi galvas, kuriomis kenkia.

[20] Bet kiti žmonės, kurie nebuvo šitų piktenybių išžudyti, vis tiek nepametė savo rankų darbų, kad jau nebegarbintų demonų ir auksinių, sidabrinių, žalvarinių, akmeninių ir medinių stabų, kurie negali nei matyti, nei girdėti, nei vaikščioti. [21] Jie taip pat nesiliovė žudę, būrę, ištvirkavę ir vogę.

10

ARTĖJANTIS GALUTINIS TEISMAS

[1] Aš išvydau dar vieną galingą angelą, nužengiantį iš dangaus, apsisiautusį debesimi. Jo galvą supo vaivorykštė, veidas švytėjo kaip saulė ir kojos — tarsi ugnies stulpai. [2] Jis laikė rankoje išvyniotą knygelę. Ir jis atsistojo dešiniąja koja ant jūros, o kairiąja ant sausumos. [3] Paskui ėmė šaukti galingu balsu tartum riaumojantis liūtas. Kai jis sušuko, atsiliepė septyni griaustiniai savais balsais. [4] Septyniems griaus-

tiniams prabilus, aš puoliausi rašyti, bet išgirdau iš dangaus balsą, sakantį: „Užantspauduok, ką pasakė septyni griaustiniai, ir to nerašyk!" [5] O angelas, kurį mačiau stovint ant jūros ir ant sausumos, pakėlė dešinę ranką į dangų [6] ir prisiekė Gyvuoju per amžių amžius, kuris sutvėrė dangų ir visa, kas jame, žemę ir visa, kas joje, bei jūrą ir visa, kas joje: „Laiko daugiau nebėra! [7] Bet kai pasigirs septintojo angelo trimitavimas, bus baigta Dievo paslaptis, kaip jis yra paskelbęs gerąją naujieną savo tarnams pranašams".

ATVYNIOTA KNYGELĖ

[8] Tuomet balsas, kurį buvau girdėjęs iš dangaus, vėl ėmė kalbėti su manimi ir tarė: „Eik, paimk atvyniotą knygelę iš angelo, stovinčio virš jūros ir sausumos". [9] Aš nuėjau pas angelą ir paprašiau, kad duotų man knygelę. Jis man atsakė: „Imk, suvalgyk ją! Ji bus karti viduriuose, bet burnoje ji bus saldi kaip medus". [10] Aš paėmiau knygelę iš angelo rankos ir ją suvalgiau. Ji buvo mano burnoje saldi tarytum medus, bet kai prarijau, mano viduriuose ji apkarto. [11] Tuomet man buvo pasakyta: „Reikia, kad tu ir vėl pranašautum apie daugelį žmonių, tautų, kalbų ir karalių".

11

DU LIUDYTOJAI

[1] Ir buvo man duotas nendrinis mastas, panašus į lazdą, ir buvo liepta: „Kelkis ir išmatuok Dievo šventovę, aukurą ir tuos, kurie tenai meldžiasi. [2] O laukujį šventovės kiemą praleisk, nematuok jo, nes jis skirtas pagonims. Jie tryps šventąjį miestą keturiasdešimt du mėnesius. [3] Aš duosiu galią savo dviem liudytojams, ir jie, maišais apsivilkę, pranašaus tūkstantį du šimtus šešiasdešimt dienų". [4] Jie yra *du alyvmedžiai ir du žibintuvai, stovintys visos žemės Viešpaties akivaizdoje.* [5] Jei kas panorės juos skriausti, iš jų burnos išsiverš ugnis ir praris jų priešininkus. Jei kas norės jiems kenkti, tas irgi taip žus. [6] Jiedu turi galią užrakinti dangų, kad jų pranašavimo dienomis nelytų lietus, turi galią vandenis paversti krauju ir ištikti žemę bet kokia neganda, kada panorės. [7] Kai jie baigs liudyti, žvėris, išlindęs iš bedugnės, kovos

su jais, nugalės ir nužudys juos. [8] Jų lavonai gulės aikštėje didžiojo miesto, kuris dvasine prasme vadinamas Sodoma ir Egiptu, kur ir jų Viešpats buvo nukryžiuotas. [9] Tuomet įvairių tautų, genčių, kalbų ir giminių žmonės galės žiūrėti į jų lavonus pusketvirtos dienos, ir nebus leista jų lavonų palaidoti kape. [10] Žemės gyventojai džiūgaus ir linksminsis dėl jų žuvimo, jie siuntinės vieni kitiems dovanas, nes tiedu pranašai vargino žemės gyventojus. [11] O po pusketvirtos dienos gyvybės dvasia nuo Dievo įžengė į juodu. Jie pašoko ant kojų, ir didžiulė baimė pagavo tuos, kurie į juos žiūrėjo. [12] Tada jie išgirdo galingą balsą iš dangaus, kuris jiems šaukė: „Užženkite šen!" — ir jiedu užžengė į dangų debesyje, o jų priešai žiūrėjo į juodu. [13] Tą pačią valandą kilo baisus žemės drebėjimas, ir dešimta dalis miesto sugriuvo. Nuo žemės drebėjimo žuvo septyni tūkstančiai žmonių, o kiti, baimės pagauti, ėmė garbinti dangaus Dievą.

SEPTINTASIS TRIMITAS

[14] Antroji neganda praėjo. Štai greit artinasi trečioji neganda.
[15] Sutrimitavo septintasis angelas. Danguje pasigirdo galingi balsai, kurie skelbė:

„Pasaulio karalystė tapo
mūsų Viešpaties ir jo Mesijo karalyste,
ir jis viešpataus per amžių amžius!"

[16] O dvidešimt keturi vyresnieji, sėdintys savo sostuose Dievo akivaizdoje, parpuolė veidais žemėn ir ėmė šlovinti Dievą [17] šaukdami:

„Dėkojame tau, Viešpatie, visagali Dieve,
kuris esi ir kuris buvai,
kad pasiėmei savo didžiąją valdžią
ir ėmei viešpatauti.
[18] Tautos įširdo, tačiau atėjo tavo rūstybės laikas,
metas teisti mirusius
ir atsilyginti savo tarnams, pranašams ir šventiesiems,
ir visiems, bijantiems tavojo vardo,
mažiems ir dideliems,
ir metas sunaikinti tuos, kurie niokoja žemę".

[19] Ir atsidarė danguje Dievo šventykla, ir pasirodė šventykloje jo Sandoros skrynia, ir sušvytravo žaibai, nuskambėjo balsai ir griaustiniai, kilo žemės drebėjimas ir pabiro baisi kruša.

12

MOTERIS, APSISIAUTUSI SAULE

[1] Ir pasirodė danguje didingas ženklas: moteris, apsisiautusi saule, po jos kojų mėnulis, o ant galvos dvylikos žvaigždžių vainikas. [2] Ji buvo nėščia ir dejavo kentėdama sąrėmius bei gimdymo sopulius. [3] Pasirodė ir kitas ženklas danguje: štai didžiulis ugniaspalvis slibinas su septyniomis galvomis, su dešimčia ragų ir su septyniomis diademomis ant galvų. [4] Jo uodega nušlavė trečdalį dangaus žvaigždžių ir nužėrė jas žemėn. Slibinas tykodamas sustojo priešais moterį, kad jai pagimdžius prarytų kūdikį. [5] Ir ji pagimdė sūnų, berniuką, kuriam skirta ganyti visas tautas geležine lazda. Kūdikis buvo paimtas pas Dievą, prie jo sosto. [6] O moteris pabėgo į dykumą, kur buvo jai Dievo paruošta būstinė, kad tenai ji būtų maitinama tūkstantį du šimtus šešiasdešimt dienų.

MYKOLAS KOVOJA SU SLIBINU

[7] Ir užvirė danguje kova. Mykolas ir jo angelai kovojo su slibinu. Ir kovėsi slibinas ir jo angelai, [8] bet jie pralaimėjo, ir nebeliko jiems vietos danguje. [9] Taip buvo išmestas didysis slibinas, senoji gyvatė, vadinamas Velniu ir Šėtonu, kuris suvedžiodavo visą pasaulį. Jis buvo išmestas žemėn, ir kartu su juo buvo išmesti jo angelai. [10] Aš girdėjau danguje galingą balsą, sakantį:

„Dabar atėjo mūsų Dievo išganymas,
galybė, karalystė ir jo Mesijo valdžia,
nes išmestas mūsų brolių kaltintojas,
skundęs juos mūsų Dievui dieną ir naktį.
[11] Bet jie nugalėjo jį Avinėlio krauju
ir savo liudijimo žodžiu.
Jie nebrangino savo gyvybės
ir nebijojo mirti.
[12] Todėl džiūgaukite, dangūs ir jų gyventojai!
Bet vargas žemei ir jūrai,
nes pas jus nukrito velnias,
kupinas baisaus įniršio,
žinodamas mažai beturįs laiko“.

SLIBINAS PERSEKIOJA SAULĖTĄJĄ MOTERĮ

[13] Slibinas, pamatęs, kad yra nutrenktas žemėn, puolė persekioti moterį, kuri buvo pagimdžiusi berniuką. [14] Bet moteriai buvo duoti du didžiojo erelio sparnai skristi į dykumą, į savo būstinę, kur bus maitinama ir saugoma nuo gyvatės per *laiką, du laikus ir pusę laiko.* [15] Gyvatė išliejo iš savo nasrų paskui moterį lyg upę vandens, kad nuplukdytų ją bangomis. [16] Bet žemė pagelbėjo moteriai: žemė atvėrė savo žiotis ir sugėrė upę, kurią slibinas buvo paliejęs iš savo nasrų. [17] Ir įnirto slibinas prieš moterį, ir metėsi kautis su kitais jos palikuonimis, kurie laikosi Dievo įsakymų ir saugoja Jėzaus liudijimą.

[18] O aš stovėjau ant jūros kranto.

13

SLIBINAS PERDUODA SAVO GALYBĘ ŽVĖRIUI

[1] Ir išvydau *iš jūros išnyrant žvėrį, turintį dešimt ragų* ir septynias galvas, o ant jo ragų buvo dešimt diademų ir ant jo galvų piktžodžiavimo vardai. [2] Žvėris, kurį mačiau, buvo panašus į leopardą; jo kojos tarytum lokio kojos, o jo snukis — lyg liūto snukis. Slibinas atidavė jam savo galybę, savo sostą ir didelę valdžią. [3] Vieną iš jo galvų aš regėjau mirtinai sužeistą, tačiau jos mirštamoji žaizda užgijo. Ir visa žemė stebėdamasi nusekė paskui žvėrį. [4] Žmonės garbino slibiną, kad atidavė valdžią žvėriui, ir šlovino žvėrį šaukdami: „Kas galėtų lygintis su žvėrimi ir kas galėtų kovoti su juo!“

[5] Žvėriui buvo duotas snukis didžiuotis ir piktžodžiauti ir duota galia taip daryti per keturiasdešimt du mėnesius. [6] Ir jis atvėręs nasrus piktžodžiavo Dievui, niekino jo vardą, jojo buveinę ir dangaus gyventojus. [7] Jam buvo leista kovoti su šventaisiais ir juos nugalėti. Jam buvo suteikta valdžia visoms gentims, tautoms, kalboms ir giminėms. [8] Jį garbins visi tie žemės gyventojai, kurių vardai nuo pasaulio sutvėrimo neįrašyti nužudytojo Avinėlio gyvenimo knygoje. [9] Kas turi ausis, teklauso:

[10] *Jei kas skirtas nelaisvei,*
į nelaisvę ir eina.

O kam lemta žūti nuo kalavijo,
tas ir bus kalaviju nužudytas.
Čia ir pasirodo šventųjų ištvermė ir tikėjimas!

NETIKRAS PRANAŠAS TARNAUJA ŽVĖRIUI

[11] Ir aš regėjau dar kitą žvėrį atslenkant nuo sausumos. Jis turėjo du ragus, panašius į Avinėlio, bet kalbėjo kaip slibinas. [12] Jis naudojasi visa pirmojo žvėries galybe jo akivaizdoje ir verčia žemę bei jos gyventojus garbinti pirmąjį žvėrį, kurio mirštama žaizda užgijo. [13] Jis daro didžius stebuklus, net žmonėms matant nuleisdina ugnį iš dangaus į žemę. [14] Jis klaidina žemės gyventojus [nuostabiais] ženklais, kuriuos jam leista daryti žvėries akyse. Jis liepia žemės gyventojams padaryti atvaizdą žvėries, kuris gavo žaizdą nuo kalavijo, tačiau išgijo. [15] Jam leista suteikti žvėries atvaizdui dvasią, kad žvėries atvaizdas imtų kalbėti ir įsakyti, kad visi, kurie atsisakys pagarbinti žvėries atvaizdą, būtų žudomi. [16] Jis verčia visus, mažus ir didelius, turtuolius ir vargdienius, laisvuosius ir vergus, pasidaryti ženklą ant dešinės rankos arba ant kaktos, [17] kad niekas negalėtų nei pirkti, nei parduoti, jei neturės to ženklo — žvėries vardo ar jo vardo skaičiaus. [18] Čia slypi išmintis! Kas sugeba, teapskaičiuoja žvėries skaičių, nes tai žmogaus skaičius, ir jis yra šeši šimtai šešiasdešimt šeši.

14

AVINĖLIS IR JO PALYDA

[1] Ir aš išvydau: štai Avinėlis, bestovįs ant Siono kalno, o su juo šimtas keturiasdešimt keturi tūkstančiai palydovų, turinčių jo ir jo Tėvo vardus, įrašytus savo kaktose. [2] Aš išgirdau iš dangaus garsus tarsi didelių vandenų šniokštimą ir tarsi galingo griaustinio dundėjimą. Garsai, kuriuos girdėjau, buvo tarytum arfininkų, skambinančių arfomis. [3] Jie giedojo naują giesmę priešais sostą, keturias būtybes ir vyresniuosius, ir niekas negalėjo išmokti tos giesmės, išskyrus tuos šimtą keturiasdešimt keturis tūkstančius, atpirktus iš žemės. [4] Tai tie, kurie nesusitepę su moterimis, nes jie mergelės. Jie lydi Avinėlį, kur

tik jis eina. Jie yra atpirkti iš žmonijos, pirmienos Dievui ir Avinėliui. [5] Jų lūpose nerasta melo: jie be dėmės.

ANGELAI SKELBIA DIEVO TEISMĄ

[6] Ir aš pamačiau kitą angelą, lekiantį dangaus viduriu, turintį paskelbti žemės gyventojams, visoms tautoms, gentims, kalboms ir žmonėms amžinąją Evangeliją. [7] Jis šaukė galingu balsu: „Bijokite Dievo ir atiduokite jam pagarbą, nes atėjo jo teismo valanda; nuolankiai pašlovinkite dangaus ir žemės, jūros ir vandens šaltinių Sutvėrėją!"

[8] Paskui jį skrido antras angelas, kuris šaukė: „Krito, krito didžioji Babelė, kuri savo paleistuvingo įniršio vynu apgirdė visas tautas!"

[9] Ir vėl trečias angelas lydėjo juos šaukdamas skardžiu balsu: „Kas garbina žvėrį ir jo atvaizdą ir priima ant savo kaktos ar ant rankos jo ženklą, [10] tas turės gerti Dievo įniršio vyno, įpilto ir neatmiešto jo rūstybės taurėje, ir bus kankinamas ugnimi ir siera šventųjų angelų ir Avinėlio akyse. [11] Jų kentėjimų dūmai rūks per amžių amžius, ir jie neturės atilsio nei dieną, nei naktį — tie, kurie garbina žvėrį bei jo atvaizdą ir ima jo vardo ženklą".

[12] Čia bręsta ištvermė šventųjų, kurie laikosi Dievo įsakymų ir Jėzaus tikėjimo!

[13] Ir aš išgirdau iš dangaus balsą, kuris liepė: „Rašyk: 'Nuo šiol bus palaiminti mirusieji, kurie miršta Viešpatyje. Taip,— sako Dvasia,— jie turi atilsėti nuo savo vargų, nes jų darbai juos lydi'".

PJŪTIES METAS ŽEMĖJE

[14] Ir aš regėjau: štai baltas debesis, o *ant debesies* sėdėjo *panašus į Žmogaus Sūnų*. Ant galvos jis turėjo aukso vainiką, o rankoje — aštrų pjautuvą. [15] Iš šventyklos išėjo dar vienas angelas, kuris šaukė galingu balsu sėdinčiajam ant debesies: „Paleisk darban savo pjautuvą ir pjauk, nes išmušė pjūties valanda ir žemės derlius prinoko". [16] Tuomet sėdintysis ant debesies nusviedė savo pjautuvą žemėn, ir žemės derlius buvo nupjautas.

[17] Dar kitas angelas išėjo iš dangaus šventyklos, taip pat turintis aštrų pjautuvą. [18] Ir dar vienas angelas išėjo nuo aukuro, turintis valdžią ugniai. Jis didžiu balsu sušuko turinčiajam aštrų pjautuvą: „Paleisk darban savo aštrųjį pjautuvą ir nurink žemės vynmedžio kekes, nes

uogos jau prisirpo". [19] Tada angelas numetė savo pjautuvą žemėn ir nuskynė žemės vynmedį, ir supylė vynuoges į didįjį Dievo rūstybės spaustuvą. [20] Spaustuvas buvo minamas už miesto, ir išsiveržė iš spaustuvo kraujas, pakildamas arkliams iki žąslų tūkstančio šešių šimtų stadijų atstumu.

15

MOZĖS IR AVINĖLIO GIESMĖ

[1] Aš pamačiau danguje dar vieną didį ir nuostabų ženklą: septynis angelus, turinčius septynias paskutines negandas, nes jomis išsibaigia Dievo rūstybė. [2] Aš išvydau tarsi stiklo jūrą, sumaišytą su ugnimi, ir žmones, kurie buvo pergalėję žvėrį, jo atvaizdą ir jo vardo skaičių, stovinčius su Dievo arfomis ant stiklo jūros. [3] Jie giedojo Dievo tarno Mozės giesmę ir Avinėlio giesmę:

„Didingi ir nuostabūs tavo darbai,
Viešpatie, visagali Dieve!
Teisingi ir tikri tavieji keliai, tautų Valdove!
[4] Kas gi nesibijotų, Viešpatie, ir negerbtų tavojo vardo?!
Juk tu vienas šventas!
Visos tautos ateis ir šlovindamos puls veidu prieš tave,
nes paaiškėjo tavo teisūs sprendimai".

SEPTYNIOS NEGANDOS

[5] Paskui aš regėjau: atsidarė liudijimo padangtės šventovė danguje [6] ir išėjo iš šventovės septyni angelai su septyniomis negandomis. Jie buvo apsivilkę tyra, spindinčia drobe ir persijuosę per krūtines aukso juostomis. [7] Viena iš keturių būtybių padavė septyniems angelams septynis aukso dubenis, pilnus Gyvojo per amžių amžius Dievo rūstybės. [8] Šventovė prisipildė dūmų nuo Dievo garbės ir galybės, ir niekas negalėjo įžengti šventovėn, kol nesibaigs septynių angelų septynios negandos.

16

[1] Ir išgirdau iš šventovės galingą balsą, šaukusį septyniems angelams: „Eikite ir išpilkite septynis Dievo rūstybės dubenis žemėn!“

[2] Ir nuėjo pirmasis, ir išliejo savo dubenį žemėn. Ir apniko piktos ir skaudžios votys žmones, turinčius žvėries ženklą ir garbinančius jo atvaizdą.

[3] Antrasis išpylė savo dubenį jūron; ji tapo lyg numirėlio kraujas, ir visi gyviai jūroje išgaišo.

[4] Trečiasis išliejo savo dubenį į upes ir vandens šaltinius, ir jie pavirto krauju. [5] Ir išgirdau vandenų angelą sakant:

„Teisus tu, kuris esi ir buvai, Šventasis,
kad taip nusprendei.
[6] Jie praliejo šventųjų ir pranašų kraują,
todėl duodi jiems gerti kraują.
Taip! Jie to verti!“
[7] Aš dar išgirdau aukurą kalbant:
„Taip, Visagali Viešpatie Dieve,
tavo nuosprendžiai tikri ir teisingi!“

[8] Ketvirtasis išpylė savo dubenį saulėn, ir jai buvo leista svilinti žmones ugnimi. [9] Žmones degino baisi kaitra, o jie keikė vardą Dievo, kuris turi valdžią šitokioms negandoms. Jie neatsivertė ir nedavė jam pagarbos.

[10] Penktasis išpylė savo dubenį ant žvėries sosto, ir jo karalystė paskendo tamsoje, o žmonės krimto savo liežuvius iš skausmo. [11] Jie piktžodžiavo dangaus Dievui dėl savo sopulių ir vočių, bet nenusigręžė nuo savo darbų.

[12] Šeštasis išliejo savo dubenį į didžiąją Eufrato upę, ir jos vanduo išdžiūvo, kad pasidarytų kelias karaliams iš saulėtekio šalies. [13] Tada aš pamačiau iš slibino nasrų, iš žvėries snukio ir iš melagingo pranašo burnos išeinant tris netyrąsias dvasias tarytum varles. [14] O tai yra demonų dvasios, darančios [nuostabius] ženklus; jos iškeliauja pas viso pasaulio karalius, kad juos suburtų didžiosios visagalio Dievo dienos kovai.

[15] „Štai aš ateinu kaip vagis. Palaimintas, kas budi ir sergi savo drabužius, kad netektų vaikščioti nuogam ir žmonės nepamatytų jo gėdos!“

[16] Jos subūrė juos į vietovę, kuri hebrajiškai vadinasi Harmagedonas.

[17] Septintasis angelas išpylė savo dubenį į orą, ir nuskambėjo iš šventyklos, nuo sosto, galingas balsas: „Įvyko!“ [18] Ir pasipylė žaibai, pasklido garsai, sudundėjo griaustiniai, ir kilo baisus žemės drebėjimas, kokio nebūta, kiek žmogus žemėje gyvena,— toks smarkus buvo drebėjimas! [19] Didysis miestas suskilo į tris dalis, o pagonių miestai sugriuvo. Dievas atsiminė didžiąją Babelę, kad jai duotų savo rūstybės ir įniršio vyno taurę. [20] Ir pabėgo visos salos, ir nebeliko kalnų. [21] Ledo luitai kaip talentai krito iš dangaus ant žmonių. Žmonės keikė Dievą dėl ledų negandos, nes siaubinga buvo ši neganda.

Babelės nubaudimas

17

DIDŽIOJI IŠTVIRKĖLĖ

[1] Tuomet atėjo vienas iš septynių angelų, turėjusių septynis dubenis, ir prakalbino mane: „Eikš, aš tau parodysiu teismą didžiosios ištvirkėlės, sėdinčios ant didžių vandenų. [2] Su ja ištvirkavo žemės karaliai ir jos ištvirkimo vynu pasigėrė žemės gyventojai“. [3] Ir jis dvasios jėga nusinešė mane į dykumą. Ten aš išvydau moterį, sėdinčią ant skaisčiai raudono žvėries, pilno piktžodžiavimo vardų, turinčio septynias galvas ir dešimt ragų. [4] Moteris buvo apsivilkusi purpuru ir škarlatu, išsipuošusi auksu, brangakmeniais ir perlais. Ji laikė rankoje aukso taurę, pilną ištvirkimo šlykštybių ir nešvarumų. [5] Ant jos kaktos buvo užrašytas vardas, paslaptis: „Didžioji Babelė, ištvirkėlių ir žemės šlykštybių motina“. [6] Mačiau tą moterį, girtą nuo šventųjų ir Jėzaus liudytojų kraujo. Ją matydamas aš labai stebėjausi. [7] O angelas man tarė: „Ko stebiesi? Aš tau atskleisiu paslaptį moteries ir ją nešančio žvėries, kuris turi septynias galvas ir dešimt ragų“.

PASLAPTINGOJO REGĖJIMO AIŠKINIMAS

[8] „Žvėris, kurį tu regėjai, buvo, bet jo nebėra; jis ruošiasi iškopti iš bedugnės, tačiau eina į pražūtį. Žemės gyventojai, kurių vardai

nėra įrašyti gyvenimo knygoje nuo pasaulio sutvėrimo, stebėsis žiūrėdami į žvėrį, kad jis buvo ir jo nebėra, ir jis vėl pasirodys. [9] Čia reikia proto, apšviesto išminties! Septynios galvos reiškia septynias kalvas, ant kurių moteris sėdi. Taip pat yra septyni karaliai; [10] penki žlugo, vienas tebėra, o vienas dar neatėjo; kai jis ateis, turės trumpam pasilikti. [11] O žvėris, kuris buvo ir kurio nebėra,— tai yra aštuntasis, bet vienas iš septynių, ir jis eina į pražūtį. [12] Tie dešimt ragų, kuriuos matei, yra dešimt karalių, kurie dar negavo karališkos valdžios, bet jie gaus ją vienai valandai kartu su žvėrimi. [13] Jie turi vieną siekinį ir savo galybę bei valdžią atiduoda žvėriui. [14] Jie kovos su Avinėliu, bet Avinėlis juos nugalės, nes yra Viešpačių Viešpats ir Karalių Karalius ir su juo visi pašauktieji, išrinktieji ir ištikimieji".

[15] Angelas toliau man sako: „Vandenys, kuriuos regėjai, kur sėdi ištvirkėlė, yra žmonės, minios, tautos ir kalbos. [16] Tie dešimt ragų, kuriuos matei, ir žvėris,— jie ims nekęsti ištvirkėlės, nuplėš jos drabužius ir paliks ją nuogą, ės jos kūną ir ją pačią sudegins ugnyje. [17] Mat Dievas įkvėpė jų širdyse norą vykdyti jo sumanymą, siekti vieno tikslo — atiduoti savo karališką valdžią žvėriui, kol išsipildys Dievo žodžiai. [18] Ta moteris, kurią regėjai, yra didysis miestas, valdantis žemės karalius".

18

ANGELAS SKELBIA BABELĖS ŽLUGIMĄ

[1] Paskui aš išvydau kitą angelą, nužengiantį iš dangaus ir turintį didžią galybę. Žemė nušvito nuo jo skaistumo. [2] O jis šaukė skambiu balsu:

„Krito, krito didžioji Babelė!
Ji pavirto demonų buveine,
visų netyrųjų dvasių pastoge,
visokių nešvarių ir nekenčiamų paukščių landyne.
[3] Nuo jos ištvirkimo vyno buvo girtos visos tautos;
žemės karaliai su ja ištvirkavo,
o žemės pirkliai pralobo iš nežabotos jos prabangos".

KVIETIMAS DIEVO TAUTAI

[4] Ir išgirdau iš dangaus kitą balsą,
skelbiantį:
„Išeik iš Babelės, mano tauta,
kad nedalyvautum jos nuodėmėse
ir nepatirtum jos negandų!
[5] Nes jos nuodėmės pasiekė dangų
ir Dievas prisiminė jos piktenybes.
[6] Atmokėkite jai, kaip ji jums mokėjo,
ir atiduokite dvigubai pagal jos darbus.
Dvigubai sumaišykite taurę, kurią jums ji maišė.
[7] Kiek ji puikavo ir lėbavo,
tiek jai paruoškite kentėjimų ir nuliūdimo,
nes ji savo širdyje kalba: 'Aš sėdžiu kaip karalienė,
nesu našlė ir liūdesio nematysiu'.
[8] Todėl vieną dieną ją apniks negandos —
mirtis, gedulas, badas,
ir ji bus sudeginta ugnimi,
nes galingas Viešpats Dievas, kuris pasmerkė ją".

BABELĖ APRAUDAMA

[9] Babelės verks ir raudos žemės karaliai, kurie buvo su ja ištvirkavę bei lėbavę, kai pamatys jos gaisro dūmus. [10] Jie stovi iš tolo ir jos kentėjimų išgąsdinti aimanuoja:
„Vargas, vargas, didysis mieste!
Babele, galingasis mieste,
per valandą įvyko tavo teismas!"
[11] Ir žemės pirkliai verkia ir gedi jos, nes niekas jau nebepirks jų atplukdytų prekių: [12] aukso, sidabro, brangakmenių, perlų, švelnios drobės, purpuro, škarlato, jokios kvapios medienos, jokių dramblio kaulo dirbinių, jokių brangmedžio rakandų nei vario, geležies, marmuro, [13] cinamono, amomo, kvepalų, miros, smilkalų, vyno, aliejaus, smulkiųjų miltų, kviečių, galvijų, avių, arklių, vežėčių, vergų ir žmonių sielų.
[14] „Vasaros vaisiai, kurių taip geidė tavo siela,
nutolo nuo tavęs;
visoks puošnumas ir spindesys

tau pražuvo, ir niekas jų nesuieškos".

[15] Tų daiktų pirkliai, iš jos pralobę, stovės iš tolo, išsigandę jos kentėjimų, verks ir gedės:

[16] „Vargas, vargas didžiajam miestui,
vilkėjusiam ploniausia drobe, purpuru, škarlatu,
išsipuošusiam auksu, brangakmeniais ir perlais.
[17] Per vieną valandą niekais virto šitokie lobiai!"

Visi laivų vairininkai, visi pakrančių laivininkai, visi jūreiviai ir visi, kurie jūroje darbuojasi, iš tolo sustoję ir [18] stebėdami gaisro dūmus šaukė:

„Kas galėtų lygintis su didžiuoju miestu?!"
[19] Jie bėrė žemes ant galvos, verkė, gedėjo ir aimanavo:
„Vargas, vargas didžiajam miestui,
iš kurio prabangos pralobo, kurie jūroje turėjo laivų.
Per vieną valandą jis tyrlaukiais virto!
[20] Džiūgauk dėl jo, dangau,
ir jūs, šventieji, apaštalai bei pranašai,
nes Dievas išsprendė jūsų skundą
prieš šitą miestą!"

[21] Tuomet vienas galingas angelas iškėlė akmenį tarsi didelį girnakmenį ir jį sviedė į jūrą sakydamas:
„Tokiu smarkumu bus nublokštas
didysis Babelės miestas,
ir jo nebebus galima rasti.
[22] Niekas daugiau nebegirdės tavyje
arfininkų, giesmininkų, vamzdininkų, trimitininkų balsų.
Niekas neberas tavyje jokių meno kūrėjų
ir nebesigirdės tavyje malūno dūzgimo.
[23] Tavyje nebešvies žiburio spindulys,
niekas nebegirdės jaunikio ir nuotakos balso.
Nes tavo pirkliai buvo tapę žemės didžiūnais,
nes tavo burtais buvo suvedžiotos visos tautos
[24] ir tavin sutekėjo pranašų ir šventųjų,
ir visų žemėje nužudytųjų kraujas".

19

DŽIŪGAVIMAS DANGUJE

[1] Paskui aš girdėjau danguje skardžius balsus tarsi didžiulės minios, skelbiančios:

„Aleliuja! Išganymas, šlovė ir galybė
priklauso mūsų Dievui,
[2] nes tikri ir teisingi jo nuosprendžiai!
Jis nuteisė didžiąją ištvirkėlę,
kuri sugadino žemę savo ištvirkavimu:
jis atkeršijo už savo tarnų kraują,
pralietą jos rankomis".
[3] Ir dar kartą jie skelbė:
„Aleliuja! Jos dūmai rūks per amžių amžius!"

[4] Dvidešimt keturi vyresnieji ir keturios būtybės parpuolė ir pagarbino Dievą, sėdintį soste, sakydami: „Amen, Aleliuja!"

[5] O nuo sosto nuskambėjo balsas:
„Šlovinkite mūsų Dievą, visi jo tarnai,
visi, kurie bijote jo:
maži ir dideli!"

[6] Vėl išgirdau gausingos minios balsą lyg didelių vandenų šniokštimą ar galingų griaustinių dundėjimą. Jie skelbė:

„Aleliuja! Užviešpatavo mūsų Viešpats Dievas, Visagalis.
[7] Džiūgaukime ir linksminkimės, ir duokime jam garbę!
Nes prisiartino Avinėlio vestuvės
ir jo nuotaka pasirengusi.
[8] Jai buvo duota apsivilkti spindinčia, tyra drobe;
o ta drobė — tai šventųjų teisūs darbai".

[9] Ir sako man [angelas]: „Rašyk: 'Palaiminti, kurie pakviesti į Avinėlio vestuvių pokylį'". Jis pridūrė: „Šie žodžiai yra tikri Dievo žodžiai!"

[10] Aš puoliau jam po kojų, norėdamas jį pagarbinti, bet jis įspėjo: „Žiūrėk, kad to nedarytum! Juk ir aš esu tarnas kaip tu ir broliai, kurie laikosi Jėzaus liudijimo. Dievą garbink! O Jėzaus liudijimas yra pranašystės dvasia".

Priešų sunaikinimas

PIRMASIS ESCHATOLOGINIS MŪŠIS

[11] Aš išvydau atvirą dangų, ir štai pasirodė baltas žirgas. Ant jo sėdėjo raitelis, vardu Ištikimasis ir Teisusis; jis teisingai teisia ir kovoja. [12] Jo akys švietė kaip ugnies liepsna, o ant jo galvos daug diademų ir įrašytas vardas, kurio niekas nežino, tik jis pats. [13] Jis apsirengęs krauju permirkusiu drabužiu ir jo vardas — Dievo Žodis. [14] Jį lydėjo dangaus kareivijos pulkai ant baltų žirgų, apsivilkę tyros baltos drobės drabužiais. [15] Iš raitelio burnos ėjo dviašmenis kalavijas, kuriuo jis ištiks tautas. Ir jis valdys jas geležine lazda. Jis mina Visagalio Dievo įniršio ir rūstybės vyno spaustuvą. [16] Ant jo drabužio ir ant strėnų užrašytas vardas: „KARALIŲ KARALIUS IR VIEŠPAČIŲ VIEŠPATS".

[17] Aš regėjau angelą, stovintį saulėje. Jis garsiai šaukė kviesdamas visus paukščius, skrendančius dangaus viduriu: „Skriskite šen, į didįjį Dievo pokylį, [18] ir leskite kūnus karalių, karo vadų, galiūnų, žirgų, raitelių, visų laisvųjų ir vergų, didelių ir mažų!"

[19] Tuomet išvydau žvėrį ir žemės karalius bei jų kariuomenes, susirinkusias kovoti su raiteliu ir jo kariuomene. [20] Žvėris buvo sugautas, o kartu su juo netikrasis pranašas, jo akyse daręs stebuklus ir jais klaidinęs žmones, kurie buvo priėmę žvėries ženklą ir garbino jo atvaizdą. Jiedu gyvi buvo įmesti į ugnies ežerą su degančia siera. [21] Visus kitus užmušė raitelis kalaviju, einančiu iš burnos. Ir visi paukščiai prisilesė jų lavonų.

20

TŪKSTANČIO METŲ VIEŠPATIJA

[1] Ir išvydau angelą, nužengiantį iš dangaus, laikantį rankose bedugnės raktą ir didžiulę grandinę. [2] Jis nutvėrė slibiną — senąją gyvatę, kuri yra Velnias ir Šėtonas,— surišo jį tūkstančiui metų [3] ir įmetė į bedugnę, užrakino ją ir iš viršaus užantspaudavo, kad nebegalėtų suvedžioti tautų, kol pasibaigs tūkstantis metų. Paskui jis turės būti atrištas trumpam laikui.

[4] Aš pamačiau sostus, ir jie sėdosi į juos, ir jiems buvo pavesta

teisti. Taip pat aš regėjau sielas tų, kuriems buvo nukirstos galvos dėl Jėzaus liudijimo ir dėl Dievo žodžio, kurie negarbino žvėries nei jo atvaizdo ir neėmė jo ženklo sau ant kaktos ir rankos. Jie atgijo ir viešpatavo su Kristumi tūkstantį metų. [5] Visi kiti mirusieji neatgijo iki pasibaigiant tūkstančiui metų. Toks yra pirmasis prisikėlimas. [6] Palaimintas ir šventas, kas turi dalį pirmajame prisikėlime! Šitiems antroji mirtis neturi galios; jie bus Dievo ir Kristaus kunigai ir viešpataus su juo tūkstantį metų.

ANTRASIS ESCHATOLOGINIS MŪŠIS

[7] Kai pasibaigs tūkstantis metų, šėtonas bus išleistas iš savo kalėjimo [8] ir išeis suvedžioti tautų, gyvenančių keturiuose žemės kampuose, Gogo ir Magogo, ir surinkti jų kovai. Jų skaičius kaip pajūrio smiltys. [9] Jie žygiavo per visą žemės platumą ir apsupo šventųjų stovyklą ir mylimąjį miestą. Bet nukrito ugnis iš dangaus ir juos prarijo, [10] o jų suvedžiotojas velnias buvo įmestas į ugninės sieros ežerą, kur dega žvėris ir netikrasis pranašas. Jie bus kankinami dieną ir naktį, per amžių amžius.

PASAULIO TEISMAS

[11] Paskui aš pamačiau didelį baltą sostą ir jame Sėdintįjį, nuo kurio veido pabėgo žemė ir dangus ir nebeliko jiems vietos. [12] Ir pamačiau numirusius, didelius ir mažus, stovinčius priešais sostą. Ir buvo atskleistos knygos, buvo atversta dar viena, būtent gyvenimo knyga. Mirusieji buvo teisiami iš užrašų knygose, pagal jų darbus. [13] Jūra atidavė savo numirėlius, o mirtis ir mirusiųjų pasaulis atidavė savuosius. Ir kiekvienas buvo teisiamas pagal darbus. [14] Pati mirtis ir mirusiųjų pasaulis buvo įmesti į ugnies ežerą. Tai yra antroji mirtis — ugnies ežeras. [15] Kas tik nebuvo rastas įrašytas gyvenimo knygoje, tas buvo įmestas į ugnies ežerą.

Būsimoji Jeruzalė

21

DANGAUS JERUZALĖ

[1] Aš regėjau naują dangų ir naują žemę, nes pirmasis dangus ir pirmoji žemė išnyko ir jūros taip pat nebeliko. [2] Ir išvydau šventąjį miestą — naująją Jeruzalę, nužengiančią iš dangaus nuo Dievo; ji buvo išsipuošusi kaip nuotaka savo sužadėtiniui. [3] Ir išgirdau galingą balsą, skambantį nuo sosto: „Štai Dievo padangtė tarp žmonių. Jis apsigyvens pas juos, ir jie bus jo tauta, o pats Dievas bus su jais. [4] Jis nušluostys kiekvieną ašarą nuo jų akių; ir nebebus mirties, nebebus liūdesio nei aimanos, nei sielvarto, nes kas buvo pirmiau, tas praėjo".

[5] O Sėdintysis soste tarė: „Štai aš visa darau nauja!" Ir sako: „Rašyk, nes šitie žodžiai patikimi ir tikri". [6] Ir jis man pasakė: „Įvyko! Aš esu Alfa ir Omega, Pradžia ir Pabaiga. Trokštančiam aš duosiu dovanai gerti iš gyvojo vandens šaltinio. [7] Tai paveldės nugalėtojas, ir aš būsiu jam Dievas, o jis bus man sūnus. [8] O bailiams, neištikimiems, nešvankėliams, žudikams, ištvirkėliams, burtininkams, stabmeldžiams ir visiems melagiams skirta dalis ežere, kuris dega ugnimi ir siera; tai yra antroji mirtis".

MESIJINĖ JERUZALĖ

[9] Tuomet atėjo vienas iš septynių angelų, turėjusių septynis dubenis, pilnus septynių paskutinių negandų, ir prabilo: „Eikš, aš tau parodysiu jaunąją, Avinėlio sužadėtinę". [10] Ir nunešė mane dvasios jėga ant didelio ir aukšto kalno, ir parodė man šventąjį miestą, Jeruzalę, nužengiančią iš dangaus, nuo Dievo, [11] žėrinčią Dievo šlove. Jos švytėjimas tarsi brangakmenio, tarsi jaspio akmens, tviskančio kaip krištolas. [12] Ji apjuosta dideliu aukštu mūru su dvylika vartų, o ant vartų dvylika angelų ir užrašyti dvylikos Izraelio giminių vardai. [13] Nuo saulėtekio pusės treji vartai, nuo žiemių treji vartai, nuo pietų treji vartai ir nuo saulėlydžio treji vartai. [14] Miesto mūrai turi dvylika pamatų, ant kurių užrašyti dvylikos Avinėlio apaštalų vardai.

[15] Kalbantysis su manimi turėjo aukso mastą išmatuoti miestui, jo vartams ir mūrams. [16] Miestas išdėstytas keturkampiu; jo ilgis ir plotis

lygūs. Jis išmatavo miestą mastu ir rado dvylika tūkstančių stadijų. Jo ilgis, plotis ir aukštis lygūs. [17] Jis išmatavo jo mūrą ir rado šimtą keturiasdešimt uolekčių žmonių mastu, tiek pat ir angelo mastu. [18] Jo mūras sukrautas iš jaspio, o pats miestas iš gryno aukso, panašaus į vaiskų stiklą. [19] Miesto mūrų pamatai papuošti visokiais brangakmeniais. Pirmas pamatas yra jaspio, antras safyro, trečias chalcedono, ketvirtas smaragdo, [20] penktas sardonikso, šeštas sardžio, septintas chrizolito, aštuntas berilio, devintas topazo, dešimtas chrizoprazo, vienuoliktas hiacinto, dvyliktas ametisto. [21] Dvylika vartų — dvylika perlų, kiekvieni vartai iš vieno perlo. Ir miesto gatvės — grynas auksas tarsi vaiskus stiklas.

[22] Bet aš jame nemačiau šventyklos, nes Viešpats, visagalis Dievas, ir Avinėlis yra jo šventykla. [23] Miestui apšviesti nereikia nei saulės, nei mėnulio, nes jį apšviečia tviskanti Dievo šlovė ir jo žiburys yra Avinėlis. [24] Tautos vaikščios jo šviesoje ir žemės karaliai atsineš į jį savo puošnumą. [25] Jo vartai nebus uždaromi dieną,— nes tenai nebus nakties,— [26] ir į jį bus sugabenti tautų lobiai ir brangenybės. [27] Bet ten niekada nepateks kas netyra, joks nešvankėlis ar melagis, o tiktai tie, kurie įrašyti Avinėlio gyvenimo knygoje.

22

[1] Angelas parodė man gyvybės vandens upę, tvaskančią tarsi krištolas, ištekančią nuo Dievo ir Avinėlio sosto. [2] Aikštės viduryje, tarp upės atšakų, auga gyvybės medis, duodantis dvylika derlių, kiekvieną mėnesį vedantis vaisių, o to medžio lapai tinka tautoms gydyti. [3] Nieko prakeiktino nebebus. Mieste stovės Dievo ir Avinėlio sostas, ir Dievo tarnai garbins jį. [4] Jie regės jo veidą ir jų kaktose bus jo vardas. [5] Nakties nebebus, jiems nereikės nei žiburio, nei saulės šviesos, nes Viešpats Dievas jiems švies, ir jie viešpataus per amžių amžius.

[6] Tuomet jis man pasakė: „Šie žodžiai patikimi ir tikri. Viešpats, pranašų dvasių Dievas, atsiuntė savo angelą parodyti savo tarnams, kas turi įvykti netrukus. [7] Štai aš veikiai ateinu! Palaimintas, kas laikosi šios knygos pranašystės žodžių!“

[8] Aš, Jonas, visa tai mačiau ir girdėjau. Išgirdęs ir pamatęs, aš

puoliau po kojų rodžiusiam angelui, norėdamas jį pagarbinti. [9] Bet jis įspėjo: „Žiūrėk, kad to nedarytum! Juk ir aš esu tarnas kaip tu ir tavo broliai pranašai, ir visi, kurie laikosi šios knygos žodžių. Dievą garbink!"

[10] Jis sako man: „Neslėpk pranašiškų šios knygos žodžių, nes laikas trumpas. [11] Piktadarys toliau tedaro piktadarybes, kas susitepęs, tesusitepa dar labiau, teisusis toliau tevykdo teisumą ir šventasis dar tepašventėja. [12] Štai aš veikiai ateinu atsinešdamas atlygį ir kiekvienam atmokėsiu pagal jo darbus. [13] Aš esu Alfa ir Omega, Pirmasis ir Paskutinysis, Pradžia ir Pabaiga. [14] Palaiminti, kurie išsiplauna savo drabužius, kad įgytų teisę į gyvybės medį ir galėtų įžengti pro vartus į miestą. [15] O lauke lieka šunys, burtininkai, palaidūnai, žudikai, stabmeldžiai ir visi, kurie mėgsta melą ir jį daro.

KNYGOS PABAIGA

[16] „Aš, Jėzus, pasiunčiau savo angelą jums tai paliudyti apie bažnyčias. Aš esu Dovydo atžala ir palikuonis, žėrinti aušrinė žvaigždė!"

[17] Ir Dvasia, ir sužadėtinė kviečia: „Ateik!" Ir kas girdi, teatsiliepia: „Ateik!" Ir kas trokšta, teateina, ir kas nori, tesisemia dovanai gyvybės vandens.

[18] Aš pareiškiu kiekvienam, kuris klauso šios knygos pranašystės žodžių: „Jeigu kas prie jų ką pridės — Dievas jam pridės aprašytų šioje knygoje negandų. [19] Ir jeigu kas atims ką nors nuo šios pranašystės knygos žodžių — Dievas atims jo dalį nuo gyvybės medžio ir šventojo miesto, kurie aprašyti šitoje knygoje".

[20] Tas, kuris šitai liudija, sako: „Taip, aš veikiai ateinu!" Amen. Ateik, Viešpatie Jėzau!

[21] Viešpaties Jėzaus malonė su jumis visais! Amen!

PAAIŠKINIMAI

ĮVADAS Į NAUJĄJĮ TESTAMENTĄ

[1] *Kanoninės knygos* — Bažnyčios pripažintos Dievo įkvėptomis ir įeinančiomis į Šventąjį Raštą. 45 kanoninės knygos, parašytos prieš Kristaus gimimą, sudaro Šventojo Rašto Senąjį Testamentą, 27 knygos, parašytos Jėzaus apaštalų ir jų mokinių,— Naująjį Testamentą. *Evangelija* (gr. „euaggelion") — geroji naujiena (apie Dievo karalystę).

[2] *Sinopsė* (gr. „synopsis") — apžvalga.

[3] Pagal Šv. Rašto vartoseną „sėdi Dievo Tėvo dešinėje" reiškia: „viešpatauja su Dievu Tėvu ir turi tokią pačią garbę kaip jis".

[4] II Vatikano Susirinkimo nutarimai.— V.— K., 1969.— P. 21.

[5] *Hagiografas* (gr. „hagiographos") — šventų raštų rašytojas.

[6] II Vatikano Susirinkimo nutarimai... P. 16.

[7] II Vatikano Susirinkimo nutarimai... P. 16—17. *Tikėjimo analogija* vadinama vidinė sąsaja tarp įvairių tikėjimo tiesų, kylanti iš viso Apreiškimo vientisumo. Vienas Dievas visa yra apreiškęs. Taigi atskiros Apreiškimo dalys ir atskiri teiginiai neprieštarauja vieni kitiems ir visumai. Remiantis šiuo principu, pavieniai teiginiai aiškinami pagal visumą ir vieni pagal kitus.

[8] *Biblistika* — mokslas apie Bibliją. *Biblija* (gr. „ta biblia" — „knygos") — Šventasis Raštas. *Biblistas* — Biblijos tyrinėtojas.

[9] *Egzegetas* — Šv. Rašto tyrinėtojas-aiškintojas.

[10] Žr. H. Denzinger, A. Schönmetzer. Enchiridion symbolorum.— Barcinonae—Friburgi Br.—Romae—Neo-Eboraci, 1967, Nr. 3826, 3830.

[11] Ten pat, Nr. 3999a.

[12] Žr. H. Zimmermann. Neutestamentliche Methodenlehre.— Stuttgart, 1968.— S. 132.

[13] Plg. N. Lohfink. Vom Versteben der Heiligen Schrift.— Leipzig, 1965.— S. 39.

[14] II Vatikano Susirinkimo nutarimai... P. 19—20.

[15] A. Rubšys. Raidė užmuša, dvasia gaivina.— Putnam, 1984.— P. 23—24.

[16] *Kerigma* (gr. „kerygma") — skelbimas; *katechezė* (gr. „katechesis") — pamokymas; *didachė* gr.— mokslas.

[17] Plg. S. Zedda. I Vangeli e la critica oggi.— Treviso, 1963.— P. 96.

[18] *Septuaginta* (lot. „septyniasdešimt") — ST vertimas į graikų kalbą, atliktas Egipte III—II a. prieš Kristų, kaip sakoma, 70-ties vertėjų.

[19] Žr. F. Gryglewicz (red.). Wstęp do Nowego Testamentu.— Poznań—Warszawa, 1969.— Str. 260.

[20] Ten pat.— P. 133, 197, 260—261.

ĮVADAS Į EVANGELIJĄ PAGAL MATĄ

[1] B. R i g a u x. Témoignage de l'Évangile de Matthieu.— Bruges—Paris, 1967.— P. 18.

EVANGELIJA PAGAL MATĄ

1,1. Vardas *Jėzus* (gr. „Iēsūs", hebr. „Ješua") reiškia „Dievas yra išgelbėjimas", „Dievas gelbėtojas". Žodis „Kristus" nėra vardas, o pašaukimo ar pareigos titulas. Jis reiškia Dievo pašventintą ir kokiai misijai įgaliotą asmenį (gr. „Christos", hebr. „Mašiah" — „pateptasis"). Kur šis žodis žymi pasiuntinybę, verčiame „Mesijas", kur vartojamas kaip antras Jėzaus vardas,— „Kristus".

ST mesijas dažniausiai suprantamas kaip išrinktosios tautos išvaduotojas, dominuojančios kitoms tautoms Izraelio karalystės atkūrėjas, galingas žemiškas valdovas. NT mesijas — tai kūrėjas dvasinės Dievo karalystės, kurioje vyrauja antgamtinės malonės gyvenimas. Jėzus laiko save visos žmonijos gelbėtoju iš nuodėmės ir mirties vergovės, o ne žemišku vienos tautos vaduotoju.

1,17. Jėzaus protėvių sąrašas Mato evangelijoje yra simbolinio pobūdžio, schemiškai suskirstytas į tris dalis pagal tris istorinius laikotarpius: patriarchų (1, 2—5), karalių (1, 6—11) ir po ištrėmimo (1, 12—16). Be abejo, jame suminėti ne visų žmogiškųjų Jėzaus protėvių vardai, o tik žymesniųjų, stengiantis pabrėžti Kristaus-Mesijo karališką kilmę iš Dovydo ir tuo patvirtinti ST pranašysčių išsipildymą. Iš genealogijoje minimų moterų — trys svetimšalės; ne visos paminėtos santuokos yra teisėtos. Tuo leidžiama suprasti, kad pasaulio Atpirkėjas atėjo ne vien žydų tautai ir nėra svetimas nusidėjėliams.

1,19. Pagal Senojo Testamento nuostatus ir izraelitų papročius sužadėtuvės buvo tolygios teisinei santuokai, o per vestuves žmona tik būdavo parvedama į vyro namus. Vyras turėjo teisę „atleisti" parvestą ar dar neparvestą žmoną, duodamas jai skyrybų raštą, ir taip santuoka būdavo panaikinama (žr. toliau 5, 31). Šiuo atveju Juozapas būtų turėjęs duoti Marijai formalų skyrybų dokumentą.

1,25. Pažodžiui: „Jis negyveno su ja kaip vyras, iki ji pagimdė". Pagal biblinės kalbos stilių „iki" rodo vien tik tai, kaip buvo ligi to laiko, bet nieko nesako, kad vėliau būtų buvę kitaip. Suprantama, jog teisusis Juozapas mylėjo Šventosios Dvasios sužadėtinę Mariją tokia pagarbia, šventa meile, kad ir vėliau nebūtų išdrįsęs nė pagalvoti apie fizinį ryšį.

2,1. *Išminčiai* — kartu dvasininkai ir astrologai, manoma, iš Irano (Persijos), kur klestėjo žvaigždžių stebėjimo menas. *Užtekant* — Rytuose.

2,2. Rytuose karalius ne tik sveikindavo, bet ir garbindavo parpuolę ant žemės.

2,3. Erodas apstulbo išgirdęs apie gimusį pretendentą į jo sostą, o jeruzaliečiai nusigando žinodami karaliaus žiaurumą visiems varžovams.

2,5. Kitas Betliejus buvo Galilėjoje.

2,6. Šv. Raštas gerus valdovus vadina tautos ganytojais.

2,9. Mt tą žvaigždę aprašo kaip stebuklingą, natūraliomis priežastimis nepaaiškinamą. Vis dėlto kai kurie Šv. Rašto tyrinėtojai joje mato retą Jupiterio ir Saturno konjunkciją, dėl kurios abi šios planetos kartu švietė kaip nauja ryški žvaigždė. Tokia konjunkcija iš tiesų yra įvykusi 7 m. pr. Kr., t.y. faktiniais Kristaus gimimo metais. Per

Babilonijos tremtinius kadaise Persiją galėjo būti pasiekusi pranašystė apie „žvaigždę, kilsiančią iš Jokūbo" (žr. Sk 24, 17).

2,11. ...į namus... — Iš čia matyti, kad piemenys nepaliko šv. Šeimos tvarte (žr. Lk 2), bet priglaudė savo namuose. *Auksas, smilkalai, mira* — populiarios dovanos Artimųjų Rytų tautose. Bažnyčios tėvai ir Liturgija čia įžiūri simboliką: auksas Jėzui, kaip karaliui, smilkalai — kaip Dievui, mira — kaip mirtingam žmogui (žr. Lk 23,53 paaišk.).

2,15. Karalius Erodas Didysis mirė 4 m. pr. Kr., taigi Jėzus yra gimęs pora metų anksčiau, maždaug į pabaigą 7-ųjų metų prieš krikščioniškosios eros pradžią (žr. Lk 2, 1—2 paaišk.). Senovės rašytojai mažai rūpinosi kalendoriniu tikslumu, todėl pagal jų raštus ne iš karto pavyksta nustatyti įvykių datas.

2,16. Žydų nekenčiamas kaip svetimtautis (buvo idumėjietis), Erodas nuolat būgštavo dėl savo ateities. Kūdikių išžudymas — viena iš daugelio Erodo žiaurybių (jis buvo nužudęs ne tik daugybę politinių priešų, bet ir savo uošvę, du sūnus ir mieliausiąją iš žmonų — turėjo dar devynias).

2,18. Jeremijo pranašystėje mirusi *Rachelė,* laikyta šiaurinių žydų giminių motina, rauda į Babiloniją ištremiamų (586 m. pr. Kr.) izraelitų. *Betliejus* — Rachelės palaidojimo vieta, *Rama* — ištremiamųjų rinkimosi vieta (Jer 40,1).

2,22. Archelajas valdė nuo 4 m. pr. Kr. iki 6 m. po Kr.

2,23. Nazariečiais („nazarėjais") vėliau semitų kalbose buvo vadinami Kristaus sekėjai — krikščionys. Evangelijos dažnai vadina Jėzų Nazariečiu su tam tikra užuomina į ST asketus — nazirus.

Lygindami du Jėzaus kūdikystės aprašymus evangelijose, randame kad, Mt 2 pasakojamieji įvykiai įsiterpia tarp vaikelio Jėzaus paaukojimo šventykloje ir galutinio jo gimdytojų grįžimo į Nazaretą, apie kuriuos kalba Lk 2,22—38 ir 2,39—40.

Toliau Mato evangelijos pagrindinė tema bus Dievo karalystės įsigyvenimas žmonėse. Izraelitų papročiu vengdamas minėti Dievo vardą, evangelistas ją vadina „dangaus karalyste". Dievo karalystės paslapčių dėstymas protarpiais supinamas su istoriniu pasakojimu apie Jėzaus darbus, stebuklus, keliones. Pabaigoje visą Kristaus mokymą apvainikuoja pamokslas apie Paskutinį teismą ir amžinąją Dievo karalystę danguje, o jo, kaip Atpirkėjo, veiklos viršūne tampa kančia, mirtis ir prisikėlimas.

3,1. Anomis dienomis... — Pagal Biblijos stilių tai tam tikras jungtukas arba įžanginis posakis kokiam iškilmingam naujam pasakojimui. Jis visiškai nenusako konkretaus laiko ir anaiptol nerodo, kad naujojo pasakojimo veiksmas prasideda ten, kur pasibaigė pirmesnysis.

3,2. Dangaus karalystė reiškia „Dievo karalystę". Žydai vengdavo minėti Dievo vardą ir keisdavo jį „dangumi". NT „Dievo (dangaus) karalystė" suprantama kaip vidinis Dievo viešpatavimas žmonių sielose antgamtine malone. Šis viešpatavimas plėtojasi žemėje, regimojoje Bažnyčioje, ir pasiekia tobulumą amžinajame gyvenime. Į Dievo karalystę įžengiame atgaila ir dvasiniu atgimimu (žr. Jn 3,3 ir toliau). *Atsivertimas* — pažodžiui būtų mąstysenos pakeitimas. Jau ST, ypač nuo Jeremijo laikų, šiuo žodžiu nusakomas gyvenimo krypties pakeitimas. Tai besąlyginis grįžimas prie sandoros Dievo. Jonas, paskui ir Jėzus, reikalauja atsivertimą įrodyti darbais.

3,6. Krikštijimas vandeniu, kaip dvasinio apsivalymo simbolis, buvo žinomas kai kuriose senovės religijose. Jono krikštas buvo ne vien atgailos ženklas, bet ir apeiga, kuria žmonės įsijungdavo į ateisiančio Mesijo bendriją. Ši apeiga dar nebuvo sakramentas, tačiau turėjo tikro pašventinimo savybių.

3,7. Fariziejai, sadukėjai — žr. Žodynėlį. Sadukėjams priklausė daugumas aukštųjų

dvasininkų ir tautos seniūnų, o fariziejams — žemesniųjų dvasininkų ir Šv. Rašto aiškintojų.

4,2. Rytų papročiu, per dieną pasninkavus, po saulėlydžio galima valgyti. Jėzus nevalgė nė naktį.

4,3—11. Jėzus galėjo būti gundomas, kaip galėjo alkti, nuvargti, nes prisiėmė tikrą žmogiškąją prigimtį, tačiau negalėjo suklupti, nes jo valia visą laiką buvo susivienijusi su Dievo valia. Gundymo turinys — pasaulietiško, politinio mesianizmo perspektyva. Ją Kristus ryžtingai atmeta ir pasirenka nuolankaus tarnavimo kelią (plg. Lk 22, 27).

4,7. Gundyti — mėginti, kiek Dievas bus kantrus mums lengvapėdiškai elgiantis, kiek jis bus atlaidus mūsų nuodėmėms.

5,3—12. Palaiminti — tikrai laimingi. Šie aštuoni palaiminimai yra Dievo karalystės žemėje programa ir krikščioniškojo tobulumo santrauka. Kiekvienas palaiminimas kokiu nors nauju atspalviu paryškina vieną bendrą dvasią: Dievas aukščiau už visa!

5,3. Vargdienio dvasią turi tas, kas Dievą brangina labiau už visas žemiškas gėrybes, žinodamas, kad pastarosios Dievo akyse yra niekis; tas, kuris nesiremia žmonių galia, o visko tikisi iš Dievo. Paprastumas, neturtas, kūdikiška dvasia yra sąlygos įeiti į Dievo karalystę žemėje ir amžinąją jo karalystę danguje.

5,5. Žemė — amžinoji laimė; kaip išrinktoji tauta gavo Pažadėtąją žemę, taip romieji gaus dalį Mesijo viešpatystėje.

5,13. Druska teikia maistui skonį ir apsaugo nuo gedimo. Taip ir tikintysis turi žmonių pasaulį apsaugoti nuo sugedimo, padaryti jį geresnį, suderintą su Dievu.

5,17. Kaip Kristus įvykdo ST, matyti iš tolesnio teksto. Jis sutvirtina moralinius ST reikalavimus, pabrėždamas jų vidinį momentą. Pagrindinė Kalno pamokslo tema: krikščionių poelgiai turi viršyti Mozės įstatymo ir pagonių etikos reikalavimus.

5,18. Raidelė — gr. „iota". Kalbama apie mažiausią hebr. raidę („jod").

5,21. Jūs esate girdėję...— Senajame Testamente; *...protėviams...* — seniesiems izraelitams, gavusiems Mozės įstatymą (plg. Iš ir Įst knygas).

5,22. Pusgalvi! — Gr. „raka", atitinkamo aramėjų žodžio transkripcija. *Beproti!* — Šis keiksmas prikišdavo bedievybę — panieką Dievui (plg. Ps 13,14).

5,27. Kadangi bibliniais laikais žmonės tuokdavosi labai jauni, tai VI Dievo įsakymas ir šis Kristaus įspėjimas tiesiog mini tik svetimavimą. Aišku, tas pat tinka paleistuvystei ir kitoms ištvirkavimo nuodėmėms.

5,32. Ištvirkavimo atvejis — neteisėta, netikra santuoka, draudžiama Įstatymo nuostatų (plg. Kun 18,6—18). Neteisėtą sugyvenimą nutraukus nebus svetimavimo, jeigu asmuo ves kitą ar ištekės už kito.

5,33. Arba: „Kreivai neprisiek, bet ištesėk..."

5,34. Izraelitų kazuistai buvo išsigalvoję prisiekinėti žeme, dangumi ir kt. kūriniais; tokią priesaiką esą galima ir sulaužyti, nes ne Viešpačiu prisiekta. Todėl Kristus draudžia ir šitokį prisiekinėjimą.

5,39. Nesipriešinti — nemokėti piktu už pikta; tačiau nereiškia, kad reikėtų pataikauti blogiui apskritai (Gal 2,11; Jok 4,7).

5,40. Apsiausto pagal ST nuostatus (Iš 22,26) už skolas paimti negalima. Tai būdingas ST humaniškumo bruožas — saugoti žmogaus pragyvenimo minimumą.

5,43. ST nėra įsakymo neapkęsti priešų. Tačiau, pvz., Kumrano bendruomenė laikė neapkęstinais ir atiduotinais Dievo rūstybei visus, kurie jai nepriklausė.

5,44. Kituose rankraščiuose: „Mylėkite savo priešus, gera darykite tiems, kurie jūsų nekenčia, melskitės už savo persekiotojus ir šmeižėjus".

5,45. Sausringose Artimųjų Rytų šalyse lietus — palaimos ženklas.
5,48. *...tokie tobuli...*— tokie geri, atlaidūs, gailestingi (plg. Lk 6,36).
6,1. *Teisumo darbai* — pagrindinės judaizmo religinės praktikos: išmalda (6,2—4), malda (6,5—6), pasninkas (6,16—18).
6,9. *Teesie šventas* — tebūna visų šventu laikomas, šventai gerbiamas.
6,10. Prašoma, kad visi žemės gyventojai taip stropiai vykdytų Dievo valią kaip dangaus angelai ir šventieji,— tada ir bus žemėje Dievo karalystė.
6,11. Kristus moko kasdien melsti tai dienai būtinų dalykų ir nereikalauti garantijų ateičiai. Prašymas apima ir dvasinį peną.
6,13. *...nevesk...*— t.y. nesiųsk mums tokių išmėginimų, kurie galėtų pakirsti mūsų tikėjimą ir ištikimybę Dievui, saugok mus nuo sunkių pagundų ir stiprink, kai jos ištinka. *...nuo pikto...* — nuo nuodėmės, Dievo praradimo arba „nuo piktojo", t.y. nuo piktosios dvasios, tykančios mūsų pražudyti. Kai kurie rankraščiai papildo: „Nes tavo yra valdžia ir galybė, ir garbė per amžius. Amen". Tai liturginis intarpas.
6,24. *Mamona* — senovės sirų turto ir pelno dievaitis ir apskritai turto, pinigo įsikūnijimas.
7,12. Ši taisyklė buvo žinoma daugeliui senovės tautų. Jėzus ją suaktualina dviem atžvilgiais: 1) liepia daryti gera iš grynos širdies, nesvarstant apie atpildą; 2) skelbia kaip reikalavimą, suglaudžiantį visa, ką ST moko apie žmonių santykius.
7,22. Čia kalbama apie pomirtinio teismo dieną.
7,29. Rašto aiškintojai rėmėsi tautos tradicijomis, o Jėzus kalba pats, kaip Dievo atstovas.
8,4. Kas pagydavo nuo raupsų ligos, turėdavo gauti kunigo pažymėjimą, jog yra sveikas, ir tik tuomet galėdavo grįžti į visuomenės gyvenimą ir savo šeimą (žr. Kun 14,2).
8,5. *Šimtininkas* — kareivių šimtinės vadas.
8,12. *Karalystės vaikai* — išrinktosios tautos vaikai, kuriems pirmiems buvo duotas Dievo apreiškimas.
8,20. *Žmogaus Sūnus.*— Šituo titulu pats Jėzus dažniausiai apibūdindavo savo pašaukimą. Jis reiškia ne tik nusižeminimą bei kentėjimų kelią (plg. Mt 17,22), bet ir prisikėlimo bei antrojo atėjimo šlovę (plg. Mt 25,31).
8,22. Sekti Kristumi svarbiau negu smulkmeniškai laikytis ST apeigų. *Mirusieji* — tie, kurie neranda kelio į Dievo karalystę.
8,24. *Vėtra* — pažodžiui „drebėjimas" (ST — Dievo artumo ženklas).
8,28. Gadaros miestas buvo į pietryčius nuo Genezareto ežero. Morkaus ir Luko evangelijos mini „geraziečių kraštą" pagal kito, Gerazos, miesto pavadinimą.
8,29. *...pirm laiko...* — dar neatėjus Paskutinio teismo dienai, kada piktosios dvasios praras veikimo laisvę.
8,30. Užjordanėje, kur viešpatavo graikų kultūra ir papročiai, kiaulių auginimas buvo labai paplitęs. Archeologinės iškasenos rodo, kad kiaulės buvo ne tik vartojamos maistui, bet ir aukojamos dievams, ypač Demetrai, Persefonei ir Hadui.
9,1. *...savo miestą...* — Kafarnaumą.
9,10. Nusidėjėliais būdavo vadinami ne tik dideli nedorėliai, bet ir šiaip jau viešai pažeidžiantys Mozės įstatymą ir neturintys gero vardo.
9,11. Muitininkus izraelitai niekino ne tik dėl jų godumo bei suktumo, bet ir už tai, kad tarnavo pagonių romėnų valdžiai.
9,15. Jėzus save vadina *jaunikiu*, pasiruošusiu šventai dvasinei sąjungai su sužadėtine

Bažnyčia. Savo mokinius vadina *vestuvininkais*; jie linksmi, kol jis čia, o liūdės, kai jo neteks.
9,16—17. Čia turime alegoriją. Senas drabužis, seni vynmaišiai — judaizmas, jaunas vynas — Kristaus geroji naujiena.
9,30. Jėzus vengia stebukladario šlovės. Jo tikslas — skelbti Dievo karalystę, o stebuklai — tik jo mokslo patvirtinimas.
10,4. *Kananietis* — aramėjiško žodžio „uolusis" transkripcija (plg. Lk 6,15).
10,7. *Dangaus karalystė* — Dievo karalystė.
10,12. Kai kurie rankraščiai prideda: „Ramybė teesie šitiems namams!" (Taip iš tiesų anuomet sveikindavosi.)
10,23. Daug rankraščių priduria: „O jei ir šitame persekios, bėkite dar į kitą". *...kai ateis Žmogaus Sūnus...* — kai pagal jo pranašystę bus išgriauta Jeruzalė.
10,27. Palestinoje stogai plokšti, nuo jų galima kalbėti miniai.
10,35—36. Vieniems šeimos nariams įtikėjus Kristų, kitiems — ne, dažnai kyla nesutarimų.
10,17. Čia meilei pavadinti evangelistas vartoja ne gr. žodį „agapan", kuriuo apibūdina artimo ir Dievo meilę (5,43; 19,19), bet „philein" — kitose evangelijos vietose juo nusakomas savanaudiškas prisirišimas (6,5; 23,6 — liet. „mėgti").
10,41. *Pranašais* čia vadinami apaštalai, *teisiaisiais* — tikintieji.
10,42. *Mokinys* — Jėzaus apaštalas (žr. Mt 18,1—6 ir Mk 9,41).
11,6. *Pasipiktinti* Biblijos kalba reiškia pakrypti į pikta, atsisakyti tikėti, o *papiktinti* — pastūmėti į pikta, traukti į nuodėmę (plg. Mt 18,6—9).
11,11. Asmeniniu šventumu Jonas Krikštytojas nepralenkiamas, bet kiekvienas Naujojo Testamento išpažinėjas laimingesnis už jį.
11,19. Dievo darbai rodo jo išmintį, nors žmonės ją ir atstumtų.
12,23. *Dovydo Sūnumi* išrinktoji tauta vadino laukiamąjį išgelbėtoją — Mesiją.
12,27. *...jūsų sekėjai...*— pažodžiui „jūsų sūnūs".
12,29. Kristus nugali blogio galiūną — piktąją dvasią, išplėšdamas iš jo valdžios apsėstuosius ir nusidėjėlius.
12,31. Didžiausia nuodėmė Šventajai Dvasiai — tai piktavalis priešinimasis pažintai tiesai. Pikta valia daro negalimą atsivertimą ir atleidimą.
12,38. Reikalaujama nepaprasto stebuklo, kuris įrodytų Jėzaus pasiuntinybę: Jėzus pažada didįjį savo prisikėlimo stebuklą.
12,39. Prie Sinajaus kalno Dievas buvo sudaręs sandorą su savo išrinktąja tauta. Kai izraelitai nusikalsdavo netikėjimu, pagonių dievaičių garbinimu, pranašai juos kaltindavo neištikimybe, tiesiog „svetimavimu". Tą žodį ir Jėzus čia vartoja.
12,40. Miręs Jėzus bus palaidotas ir prisikels tik trečią dieną.
12,41. *Ninevė* — senovės Asirijos sostinė (žr. ST Jon knygą).
12,42. *Pietų* (Sabos) karalystė užėmė Arabijos pusiasalio pietvakarius; jos sostinė — Magibo miestas. Sabos karalienė buvo atvykusi pasiklausyti išmintingų karaliaus Saliamono kalbų (žr. 1 Kar 10,1—10).
12,46. *Broliai* senovės žydų kalboje, kuri apskritai negausi sąvokų, reiškia visus artimesniuosius giminaičius, visų pirma — pusbrolius ir pusseseres (žr. Mt 13,54—56 paaišk.).
12,50. Švč. Marija buvo Jėzui dvejopai brangi: ir kaip jo gimdytoja, ir kaip tobuliausia dangiškojo Tėvo valios vykdytoja.
13,12. Žr. Lk 8,18 paaišk.

13,31. Žmonės dažniausiai viską vertina pagal išorę, ir Dievo karalystė — Bažnyčia — jiems dažnai atrodo menka, silpna. Jėzus ragina atkreipti dėmesį į jos vidinę tikrovę, malonės galybę ir istorijos panoramą. Dievo karalystė Jėzaus palyginimuose — tai paslaptingas vidinis išsivystymas, kurio pilnuma pasirodys tik pasaulio pabaigoje.
13,31—32. Garstyčios Palestinoje užauga iki 4 m aukščio.
13,41—43. Mesijinė Kristaus karalystė yra šioje žemėje. Čia dar maišosi kartu gerieji ir blogieji, o amžinojoje Tėvo karalystėje (danguje) bus vieni teisieji (plg. Mt 25,34; 1 Kor 15,24).
13,44. Kokiu nors būdu sužinojęs esant dirvoje paslėptą lobį ir negalėdamas svetimame lauke kasinėti, žmogus nusiperka tą dirvą, kad galėtų išsikasti lobį; pirkimo išlaidos bus atlygintos su kaupu.
13,45—46. Pirklio ar kolekcionieriaus ryžtą Jėzus rodo pavyzdžiu, kaip reikia atsisakyti pasaulietiškų mažmožių, kad įgytum tikrųjų dvasinių vertybių ir išganymą.
13,52. Jėzus čia kreipiasi į klausytojus žydus, išmanančius Šv. Raštą. Krikščionių tikėjimas atnaujina ST lobyno turtus.
13,54—56. Kaimynai stebisi ir piktinasi, kad išmintingai moko ir stebuklus daro Jėzus, kurį jie pažinojo kaip tylų dailidę, kurį laikė Juozapo sūnumi (žr. Mt 12,46 ir 1,25 paaišk.; plg. Mt 27,56; Mk 15,40), kur aiškiai pasakyta, kad „Jėzaus broliai" Jokūbas ir Juozapas (Jozė) yra kitos Marijos vaikai, taigi Jėzaus pusbroliai ar tolimesni giminaičiai.
14,3—12. Tetrarchas Erodas Antipas, Erodo Didž. sūnus, buvo vedęs Nabatėjos karaliaus Areto IV dukterį, paskui ją pašalino ir susidėjo su savo brolio Erodo Pilypo žmona Erodiada, kito jų brolio, Aristobulo, dukteria. Čia minima Erodiados ir Erodo Pilypo duktė vadinosi Salomė. Vėliau ji ištekėjo už savo motinos dėdės, tetrarcho Pilypo, minimo Lk 3,1. Erodų dinastijoje buvo labai paplitusi kraujomaiša.
14,19. Duonos padauginimo stebuklas aprašytas panašiais žodžiais kaip ir Eucharistijos įsteigimas (Mt 26,26).
14, 25. Ketvirta nakties sargyba — nuo 3 iki 6 val. ryto.
14, 34. Genezaretas, arba Genezareto žemė — lyguma tarp Kafarnaumo ir Magdalos.
15, 1. Rašto aiškintojai — žr. Žodynėlį.
15, 2. Tai apeiginis rankų mazgojimas, įsakytas žodinės tradicijos.
15, 4—6. Rašto aiškintojai mokė, kad galima skirti kaip auką šventyklai (hebr. „korban"), ką reiktų atiduoti tėvams, ir tuo būdu juos nuskriausti, „nepagerbti" (IV Dievo įsakymas „Gerbk..." reiškia ir „Išlaikyk..."). Tuo turtu savininkas ir toliau naudodavosi, tik nebegalėdavo perleisti kitiems.
15, 11. 19. Žydai skirstydavo valgius ir įvairius daiktus į *švarius* ir *nešvarius.* Paliesti ir vartoti pastaruosius buvo laikoma nuodėme. Jėzus nurodo, kad veiksmą gerą ar blogą daro ne daiktai, o žmogaus valia. *Kas išeina iš širdies* — reiškia žmogaus valios sprendimus, kurie lemia veiksmo dorumą ar nedorumą. Pavyzdžiui, vagystės atveju nusikalstama ne rankomis, bet valios sprendimu pažeisti kitų asmenų ir visuomenės nuosavybę.
15, 21. Tyras ir Sidonas čia turi ir teologinę prasmę. Tai užuomina apie pagonių kraštų visumą, kuri taps Dievo karalystės dalimi.
15, 34. Palestinoje anuomet valgydavo miežinę duoną, iškeptą paplotėliais ant įkaitintų akmenų.
16, 1—4. Žr. Mt 12, 39 paaišk.
16, 13. Iturėjos tetrarchas Pilypas (žr. Lk 3, 1) Palestinos šiaurėje atstatė buvusį miestą

ir Romos imperatoriaus garbei pavadino Cezarėja. Šalia miesto ant aukštos uolinės kalvos buvo pastatyta balto marmuro šventykla imperatoriaus Augusto garbei. Tikrai nebuvo vaizdingesnės vietovės Kristui kalbėti apie savo gyvąją Bažnyčią, kurią jis pastatys ant gyvos uolos — Petro.

16, 18—19. ***Surišti*** ir ***atrišti*** ano meto Palestinos kalbą reiškė galią „uždrausti" ir „leisti". Šiais žodžiais, kaip ir „raktų davimu", Petrui žadama aukščiausia valdžia Bažnyčioje.

Taip pat šioje vietoje Jėzus pažada, kad Bažnyčia gyvuos iki pasaulio pabaigos ir vis turės ryšį su Petru. Tekste daug semitizmų. Iš to matyti, kad graikiškojo teksto autorius išlaikė pirminę Jėzaus posakių formą ir vertė juos pažodžiui, kad kartais neiškreiptų jų gilios prasmės.

Žodis *Bažnyčia* (hebr. „kahal", gr. „ekklesia") reiškia kviestinį susirinkimą. ST vartojamas pažymėti žydų bendruomenėms. Atskiros žydų grupės, pvz., Kumrano esenų sekta, save laikydavo „bažnyčiomis". NT Bažnyčia reiškia mesijinę bendruomenę žmonių, priėmusių naująją Kristaus sandorą (plg. Lk 22, 20). Jėzaus Bažnyčia — Dievo karalystės konkretizacija žemėje: pirmiausia — vidinis malonės gyvenimas žmonių sielose, toliau — reali pakrikštytųjų asmenų sąjunga, kurios pirmąjį aprašymą randame Apd, pagaliau — eschatologinė tikrovė, apimanti visų laikų Dievo tautą, Dievo malone pašauktą į išganymą.

16, 23. Jėzus taip griežtai atsako todėl, kad yra siųstas atpirkti žmonijos nuodėmių kryžiaus auka.

16, 25—26. Originalas 4 kartus pavartoja žodį „psychē" — „gyvybė", „siela", „asmuo". 25 eil. kalba apie laikinosios gyvybės pražudymą, 26 — apie pakenkimą savo amžinajai gyvybei, sielai, sau, kaip žmogui (plg. Lk 9, 25).

17, 3. Mozė čia atitinka Įstatymą, Elijas — Pranašus.

17, 21. Tik kai kuriuose rankraščiuose: „O šita veislė kitaip neišvaroma, kaip tik malda ir pasninku" (plg. Mk 9, 29).

17, 24—25. Kiekvienas izraelitas nuo 20 m. amžiaus buvo įpareigotas kasmet aukoti Jeruzalės šventyklos reikalams dvigubą drachmą (pusę stateros).

17, 25. „Taip" reiškia „moka".

18, 1. Aną valandą nenusako jokio laiko (žr. Mt 3, 1 paaišk.).

18, 11. Tik kai kuriuose rankraščiuose: „Žmogaus Sūnus atėjo gelbėti, kas buvo pražuvę" (plg. Lk 19, 10).

18, 18. Galią „surišti ir atrišti" Kristus žada visiems apaštalams, o Petrui dar pažadėjo ir „dangaus karalystės raktus" (žr. Mt 16, 18—19).

18, 22. ...iki septyniasdešimt septynių kartų...— nesuskaitomai daug.

18, 24. 1 talentas — 34,272 kg aukso arba sidabro; 10 000 talentų — milijoninė, pasakiška suma.

18, 28. 1 denaras — vidutinis juodadarbio dienos uždarbis.

18, 34. Milijoninės skolos tarnas niekuomet neįstengs atiduoti, taigi jo bausmė bus amžina.

19, 9. Kai kurie rankraščiai priduria: „ir kas atleistąją veda, svetimauja" (žr. 5, 32 ir paaišk.).

19, 12. Jėzus ne prieš santuoką; jis tik sako, jog gražu gyventi nekaltybėje dėl aukštesnių tikslų, dėl Dievo karalystės, ne dėl savo patogumo ar bailumo („eunuchas" — negalintis tuoktis).

19, 17. Kai kuriuose rankraščiuose: „Tik vienas yra tikrai geras — Dievas!"

20, 1—6. Dievo sprendimai absoliučiai skiriasi nuo įprastinių žmogiškųjų apskaičiavimų. Šiame palyginime Dievo gerumas pranoksta jo teisingumą, tačiau jo nepažeidžia. Dievo malonė, jo dovanos gali būti visiškai nepelnytos ir net nesuprantamos.
20, 3—6. Senovėje valandas skaičiuodavo nuo ryto iki vakaro: dienos pradžia — mūsų 6 val. ryto, 3 val.— mūsų 9 val., 6 — mūsų 12, 9 — mūsų 15, 11 — mūsų 17 ir dienos pabaiga — mūsų 18 val. Palestina arčiau pusiaujo, ten mažiau svyruoja dienos ilgumas žiemą ir vasarą negu pas mus, todėl 6 val. apytikriai atitikdavo saulėtekį, 18 val.— saulėlydį. Nakties laikas buvo dalijamas į keturias sargybas po tris valandas: I 18—21 val., II 21—24, III 0—3 ir IV 3—6 val. *Denaras* — įprastinis atlyginimas už vienos dienos darbą.
20, 22. Gerti taurę Biblijos kalba reiškia „kentėti".
21, 1—11. Jėzus įžengia į Jeruzalę ne kaip užkariautojas, bet kaip taikos kunigaikštis. Čia jis pirmą kartą viešai pasirodo kaip Mesijas — Dievo karalystės kūrėjas. Mt aprašymas kupinas švelnumo Jeruzalei ir jos gyventojams. Tai liudija pasakojimo žydišką kilmę.
21, 5. Ant Siono kalno stovėjo šventykla, todėl visa Jeruzalė buvo vadinama „Siono dukteria".
21, 7. Ant viršaus — t.y. ant drabužių.
21, 9. Osana (kilęs iš hebr. „išgelbėk") — žydų šlovinimo šūkis, reiškiantis „gyvuok", „valio". Jį atitinka gr. „eleison".
21, 12. Visi šie dalykai būdavo aukojami šventykloje.
21, 19. Dailialapis, bet bevaisis figmedis greičiausiai vaizduoja puošniąją Jeruzalės šventyklą, kurios kultas nebeduoda dvasinių vaisių. Viešpats čia elgiasi kaip ST pranašai, mėgstantys įvairius simbolinius veiksmus.
21, 30. Kristaus laikais tėvams buvo reiškiama labai didelė pagarba: sūnus vadino tėvą „viešpačiu". Panašiai ir Jėzus savo Motiną viešai vadina ne „motina", o „moterimi" — „ponia" (žr. Jn 2, 4; 19, 26).
21, 32. Teisybės keliu — rodydamas teisingą kelią.
21, 33—44. Palyginimas (alegorija) apie vynininkus žmogžudžius taikomas anuometiniams išrinktosios tautos vadams, kurie dėl savo egoizmo ir širdies aklumo nepanorėjo priimti Jėzaus skelbiamos Dievo karalystės. Šiame palyginime aiškiai išreikšta mintis apie Kristaus Bažnyčią, kaip naująją Dievo tautą (senoji buvo sinagoga): „Dievo karalystė bus iš jūsų atimta ir atiduota tautai, kuri duos vaisių".

21, 42—44. Biblijos posakis apie kertinį akmenį taikomas Mesijui, kuris vienija ir palaiko Dievo statinį žemėje — Bažnyčią. Tuometiniai Izraelio tautos vadai jį atmetė ir tuo pražudė save ir daugelį tautiečių.

22, 11. Palyginime nepasakyta, ar iš gatvių surinkti svečiai persirengė savo namuose, ar gavo vestuvių drabužius čia pat, karaliaus rūmuose. Kadangi visi buvo apsirengę tinkamai, tai matyti, jog šis vienas buvo apiplyšęs ne iš skurdo, o iš nepagarbos.
22, 12. Vestuvių drabužio simbolis paaiškina pašvenčiamosios malonės prigimtį. Tik pašvenčiamoji malonė įgalina mus dalyvauti dangaus pokylyje.
22, 24. Tai vad. levirato santuoka (lot. „levir" — „svainis"), įsakyta Įst 25, 5. Iš tokios santuokos gimęs pirmasis vaikas būdavo laikomas mirusiojo įpėdiniu. Šiuo nuostatu siekta apsisaugoti nuo giminės išnykimo ir aprūpinti našlę.

22, 30. Bus kaip Dievo angelai... — Ne menkinama santuokos reikšmė, o pabrėžiama, jog danguje nebebus žemiškų rūpesčių.
22, 32. Atsakymo esmė: Mozei apsireiškęs Dievas negalėtų vadintis Abraomo, Izaoko

ir Jokūbo Dievas, jei šie mirę protėviai būtų visai išnykę. Dievas, globojęs juos gyvus, neatšaukia globos ir po jų mirties.

22, 37. Hebrajiškai vietoje „Viešpatį" buvo tikrinis Dievo vardas — „Jahvę", todėl po jo ir dedama „s a v o Dievą". Mes galėtume sakyti: „Viešpatį Dievą".

22, 39. *Panašus* — ne mažiau svarbus.

22, 44. Pats Dievas taip kalbėjo „mano Viešpačiui", t.y. Mesijui.

23, 7. *Rabi* — „mokytojas" (aramėjų k. žodis). Šiuo vardu būdavo tituluojami žydų Įstatymo mokytojai, ne kartą — ir Jėzus.

23, 10. „Mokytojai", arba „auklėtojai", „vadovai".

23, 14. Tik kai kuriuose rankraščiuose: „Vargas jums, veidmainiai Rašto aiškintojai ir fariziejai! Jūs suryjate našlių namus, kalbėdami ilgas maldas; todėl būsite itin rūsčiai teisiami!" (paimta iš Mk 12, 40; Lk 20, 47).

23, 27. Antkapius Palestinoje dažyta baltai, kad kas nakčia netyčiomis neprisiliestų ir rituališkai nesusiteršt ų.

23, 35. Čia paminėtos pirmoji ir paskutinioji ST aprašytos žmogžudystės. Zacharijo tėvas iš tikrųjų buvo Jojadė (2 Krn 24, 20—22). Netikslų tėvavardį perrašinėtojai, matyt, bus paėmę iš jiems labiau žinomo ST asmens — pranašo Zacharijo.

24, 14. Visas pasaulis anuomet buvo Romos imperija. Ir iš tiesų per ketvertą dešimtmečių po Kristaus mirties visoje Romos imperijoje gyvenę žydai išgirdo apie Kristų, ir paskui, 70 krikšč. e. m., Jeruzalė buvo sugriauta. Tuomet dar nebuvo išmirusi Jėzaus bendraamžių karta (žr. 34 eil.).

24, 15. *Sunaikinimo pabaisa*, arba „šlykšti pabaisa", matyti, reiškia pagonių šventenybes arba paminklus, kurie turėjo išniekinti Jeruzalės šventyklos teritoriją.

24, 20. Šabo dieną ST paprotys leido keliauti ne toliau kaip 1000 žingsnių.

24, 29. *Dangaus galybės* — ir dangaus šviesuliai, ir dvasių pasaulis.

24, 31. *Iš visų keturių šalių* — pažodžiui „nuo visų keturių vėjų", nes senovėje pasaulio šalys buvo vadinamos šiaurio, ryčio, piečio ir vakario vėjų vardais.

24, 33. *Jis* — Žmogaus Sūnus, arba galutinis Dievo karalystės įtvirtinimas.

24, 36. Kai kuriuose rankraščiuose: „nė dangaus angelai, o vien tik Tėvas".

Kristus, kaip Dievas, žino visa, ką žino Tėvas, o kaip žmogus gali šio to nežinoti, bent jau gali būti jam nepavesta kai ką skelbti.

24, 40—41. *Paimta(s)* — išgelbėta(s).

25, 27—28. Palyginimuose ne kiekvienas atskiras sakinys turi pamokomąją reikšmę, bet tik visuma. Šiuo palyginimu Jėzus smerkia tingumą, Dievo dovanų „užkasimą į žemę". Ką jis mano apie turto godumą, žr. Mt 6, 19—21. 24 ir kt. Kristus nepatvirtina lupikavimo, tik pamokymą iliustruoja pavyzdžiais iš savo laikų, kada vyravo žiaurūs vergovės papročiai.

26, 2. Per Velykas žydai minėdavo išvadavimą iš Egipto vergijos.

26, 7. *Moteris* — Marija, Lozoriaus ir Mortos sesuo (žr. Jn 12, 3; 11, 2). Atgailotoja, aprašyta Lk 7, 36—50, yra visiškai kitas asmuo.

26, 12. ST labai vertino paskutinį patarnavimą mirusiems, net labiau negu išmaldą gyviesiems.

26, 15. *Trisdešimt sidabrinių* — 30 siklių; už tokią sumą būdavo galima nusipirkti vergą (žr. Iš 21, 32).

26, 25. Aramėjų kalbos vartosena: į klausimą atsakoma „Tu pasakei" ir tai reiškia — „Taip yra, kaip tu pasakei".

26, 28. *Sandoros* — kai kuriuose rankraščiuose „Naujosios Sandoros".

Išliejamas arba „bus išlietas" (neveikiamasis esam. l. dalyvis turi ir būsim. l. reikšmę). Kaip Senoji Sandora, sudaryta prie Sinajaus kalno, buvo patvirtinta aukojamų gyvulių krauju, taip Naujajame Testamente, arba Naujojoje Sandoroje, Jėzaus kryžiaus aukos kraujas turėjo laimėti ir patvirtinti žmonijos atpirkimą. Vietoje ST apeigų buvo įsteigta sakramentinė auka — šv. Mišios.

26, 30. Pagiedoję himną — turima omeny 112—117 psalmės, kuriomis būdavo užbaigiama Velykų vakarienė; *pasipiktinsite* — „pamatę mane suimtą ir nuteistą, jūs susvyruosite, gal net liausitės tikėję manimi".

26, 36. Getsemanė — „aliejaus spaudykla".

26, 53. Legionas — 6000 kareivių.

26, 59. Teismo taryba — sinedrionas.

26, 64. Jėzus aramėjiškai atsakė: „Tu pasakei", tai reiškia: „Taip yra, kaip tu sakai" (plg. Mt 26, 25).

26, 65. Žmogus Jėzus skelbia save Dievu. Izraelitų akimis, tai yra didžiausias piktžodžiavimas.

27, 2. Žydų savivalda neturėjo teisės vykdyti mirties nuosprendžio. Romos imperatoriaus vietininkas jį patvirtindavo arba panaikindavo. Patvirtintą sprendimą įvykdydavo romėnų kareiviai. Kad romėnų valdžia patvirtintų sprendimą, nepakako religinio, reikėjo politinio kaltinimo. Todėl Kristaus priešai sugalvojo jį kaltinti maišto prieš Romos valdžią kurstymu.

27, 9. Čia nėra citata, tik tolimos aliuzijos. Artimesnė aliuzija — Zch 11, 12—13.

27, 28. Jėzus pajuokai aptaisomas raudonu romėnų kario drabužiu, turinčiu priminti purpurinį imperatoriaus apdarą.

27, 32. Kirėnė — miestas šiaurinėje Afrikos pakrantėje. Ten gyveno daug žydų.

27, 35. Daug rankraščių dar priduria: „Taip išsipildė pranašo žodžiai: 'Jie pasidalijo mano drabužius, dėl mano apdaro metė burtą'".

27, 37. Jo kaltinimą — vadintis karaliumi reiškė kelti maištą prieš imperatorių.

27, 48. Pažodžiui „acto". Tai ne tikras actas, o perrūgęs vynas, kurį gerdavo kareiviai ir vergai. Apie tai pranašauta Ps 68(69), 22.

27, 51—53. Uždanga skyrė „šventąją" šventyklos dalį nuo „šventųjų švenčiausiosios". Jos plyšimas rodo, kad ST šventyklos kulto laikai baigėsi. Žemės drebėjimas Šv. Rašte lydi Dievo apsireiškimą. Mesijo mirtį pajunta net mirusiųjų pasaulis,— tai kontrastas daugelio žydų aklumui.

28, 1. Pagal ST, NT bei bažnytinį skaičiavimą sekmadienis yra pirmoji savaitės diena, o šeštadienis (šabas) — septintoji.

28, 10. Mano broliams — apaštalams.

28, 16. Visi keturi evangelistai vienodai atpasakoja žinią apie tuščią kapą ir pirmąjį prisikėlusio Jėzaus pasirodymą moterims. Vėlesnius jo pasirodymus mokiniams evangelistai ir šv. Paulius (1 Kor 15, 5—6) aprašo nevienodai. Matyti, tų susitikimų su mokiniais yra buvę daug ir vieni šv. knygų autoriai aprašė vienus, kiti — kitus. Pats šis įvairumas dar geriau liudija pasirodymų tikrumą negu dirbtinis vienodumas. Tačiau visi evangelistai sutaria buvus dviejų rūšių susitikimus: vieni labiau privatūs, pačius reginčius asmenis įtikinantys Jėzaus prisikėlimu, kiti — oficialūs, kada Jėzus suteikia apaštalams svarbius įgaliojimus.

28, 20. Evangelijos gale grįžtama prie pradinės pranašystės apie Emanuelį — „Dievą su mumis" (Mt 1, 23). Viešpats pasilieka savo Bažnyčioje, kuri įpareigota skelbti Evangeliją visame pasaulyje.

ĮVADAS Į EVANGELIJĄ PAGAL MORKŲ

[1] Kalbama apie presbiterį Joną (gr. „presbyteros“ — „vyresnysis“, arba „kunigas“), kurį pažinojo Papijas.

[2] V. K i r c h, op. cit., Nr. 48.

[3] P. F e i n e, J. B e h m, W. G. K ü m m e l. Einleitung in das Neue Testament.— Heidelberg, 1967.— S. 47.

[4] Žr. ten pat.— P. 52.

[5] Žr. A. W i k e n h a u s e r. Einleitung in das Neue Testament.— Leipzig, 1964.— S. 120—121.

EVANGELIJA PAGAL MORKŲ

1, 1. Graikų kalbos žodis „euangelion“ — „evangelija“ pradžioje reiškė ne raštą, o pačią gerąją išganymo naujieną, kurią atnešė Kristus.

1, 8. Jonas Krikštytojas aiškiai nurodo savojo krikšto skirtingumą nuo būsimojo sakramentinio Krikšto: „...o jis krikštys jus Šventąja Dvasia“.

1, 13. Žvėrys minimi dykumos nuošalumui pabrėžti; kartu galbūt užsimenama apie būsimosios Mesijo karalystės harmoniją (žr. Iz 11, 6—9). Angelai tarnaudami rodo Dievo globą, kaip pažadėta 90 (91) psalmėje.

1, 21. Numanoma, kad Petras pasakodavo: „Mes atvykome... ir jis pradėjo mokyti“. Pakeitus „mes“ į „jie“, pasidarė ne toks aiškus stilius (žr. Mk *5*, 38 paaišk.).

1, 24. Nazarėnas — NT vartoja dvejopą formą: gr. „Nazarenes“ — Nazarėnas, ir „Nazōraios“ — Nazarietis.

1, 23—28. Senovės žydai praktiškai neskirdavo ligos nuo piktųjų dvasių ar demonų apsėdimo. Toks tikėjimas ligų demonais buvo labai paplitęs Artimuosiuose Rytuose. Vis dėlto evangelijos aiškiai moko, jog esama velnio ir jo piktųjų angelų (plg. Mt 25, 41). Taip pat visiškai suprantama mintis, jog bet koks blogis, taip pat ir ligos, gali išplaukti iš velnio, kuris veikia nuodėmingąjį pasaulį (plg. Lk 3, 6). Jėzus nugali piktąsias dvasias ir ligas.

1, 44—45. Jėzus nori būti tikėjimo mokytoju ir vengia stebukladario garso.

2, 21—22. Naujasis Testamentas nesutilps į Senojo nuostatų rėmus.

2, 26. 1 Sam 21, 2—7 nurodo vyriausiuoju kunigu tuomet buvus Abimelechą, Abiataro tėvą.

3, 6. Erodininkai — ne Erodo valdininkai, bet jo politiniai šalininkai ir rėmėjai.

3, 27. Jėzus galingesnis už „galiūną“ šėtoną.

3, 28—29. Žmonių vaikai — semitų posakis, reiškiantis „žmonės“. Nuodėmės esmė šiuo atveju: Šventosios Dvasios galia nuveikti Jėzaus darbai atmetami kaip demoniški.

4, 12. Šioje vietoje Izaijo pranašystės citata pateikiama sutrumpinta; kad ją teisingai suprastume, reikia žiūrėti Mt 13, 13—15. Būtent klausytojai patys sukietino savo širdis, kad neišgirstų, nesuprastų, neatsiverstų ir nebūtų išgelbėti.

4, 13 ir toliau. Tekstas neslepia, kad apaštalai dažnai nesuprasdavo Jėzaus žodžių ir veiksmų. Tai labai svarbus faktas, rodantis evangelijų objektyvumą. Šia prasme itin nešališkas Morkus: plg. 6, 52; 7, 18; 8, 17—18. 21. 33; 9, 10. 32; 10, 38.

4, 25. Tai vienas iš daugelio Jėzaus paradoksų (plg. Mt 25, 29 ir paaišk.).

5, 1. Gerazos miestas yra toliau nuo ežero, Dekapolio gilumoje. Mk čia bus pavadinęs „geraziečių kraštu“ Gadaros miesto apylinkes (žr. Mt 8, 28).
5, 11. Žr. Mt 8, 30 paaišk.
Varomi iš žmonių, demonai stengiasi pakenkti gyvuliams. Pralaimėjimo apmaudas prasiveržia beprasmišku įniršiu.
5, 30. Iš jo išėjo jėga — plg. Lk 6, 19. Evangelija čia vaizduoja stebuklingąją Jėzaus galią tartum kokią fizinę jo kūno emanaciją, tačiau kitose Evangelijos vietose skaitome ir apie pagydymus be fizinio palietimo, net iš tolo — kaip šimtininko tarno ir sirofinikietės dukters (žr. Jn 4, 46—53; Mk 7, 24—30).
5, 38. Jie ateina... ir Jėzus mato.— Tai Petro pasakojimas, pirmoje redakcijoje skambėjęs: „Mes ateiname, ir Jėzus mato“.
5, 41. Talitá kum — Jėzaus gimtosios aramėjų kalbos žodžiai.
5, 43. Tik tiesioginis įvykio dalyvis galėjo įsidėmėti tokią smulkmeną, kad Jėzus liepė duoti prikeltajai mergaitei valgyti. Vadinasi, tai užrašyta iš Petro lūpų.
6, 3. Žr. Mt 13, 55 ir paaišk. Čia minimų Jozės, arba Juozapo, ir Jokūbo motina buvo kita Marija, Jėzaus motinos Marijos sesuo ar pusseserė (žr. Mt 27, 56). Tad aišku, kad ir kiti Jėzaus „broliai ir seserys“ yra tik jo artimesni ar tolimesni pusbroliai ir pusseserės.
6, 5. Negalėjo...— Galėjo, nes išgydė kelis ligonius, tačiau stebuklui Jėzus reikalaudavo tikėjimo, o jo čia trūko.
6, 14. Erodas Antipas oficialiai vadinosi tetrarchas (Lk 9, 7).
6, 20. Kai kuriuose rankraščiuose: „Girdėdamas Joną kalbant, jis daug ko klausinėdavo ir mielai jo klausydavosi“ arba „Paklausęs Jono, jis daug ką darydavo ir mielai jo klausydavosi“.
6, 31. 39. Kad apaštalams nelikdavo laiko nė pavalgyti, kad veja pavasariškai žaliavo (vasarą Palestinoje žolė išdega nuo saulės), tegalėjo įsidėmėti tiesioginis pasakojamųjų įvykių dalyvis, būtent šv. Petras, iš kurio žodžių šv. Morkus surašė evangeliją.
6, 48. Ketvirtoji nakties sargyba — nuo 3 iki 6 val. ryto.
6, 50. Tai aš — pažodžiui „Aš esu!“ Tai apsireiškiančio Dievo žodžiai (Iš 3, 14; Iz 41, 4), Jėzus juos pavartoja ir Jn 8, 24. 28. 58, reikalaudamas tikėjimo savo asmeniu ir pasiuntinybe.
7, 3—4. Evangelistas aiškina žydų papročius. Tai rodo, kad savo evangeliją jis rašo tikintiesiems iš pagonių. Vadinasi, ši evangelija rašyta ne Palestinoje. *Suterštos* — nebūtinai purvinos, o ką nors „draudžiama“ palietusios.

7, 5. Prosenių paprotys — įvairūs priesakai ir komentarai, kuriuos žydų mokytojai — rabinai — prijungė prie Mozės Įstatymo ir reikalavo jų laikytis, tarsi jie būtų dieviškos kilmės. Ilgainiui tokie papročiai labai išsiplėtė, dažnai nustelbdami Įstatymo esmę. Labai išsiplėtė ir žydų kazuistika — įmantrus įstatymų interpretavimas, kuris mokė gudriai apeiti jų nuostatus.
7, 16. Tik kai kuriuose rankraščiuose: „Kas turi ausis, teklauso!“
7, 26. NT „graikais“ vadina visus pagonis.
7, 32. Atveda... ir prašo...— Morkus mėgsta naujus epizodus pradėti esamuoju laiku: atrodo, tiesiog nukelia skaitytojus į tos scenos veikėjų tarpą.
8, 1—9. Šis pasakojimas tarytum kartoja 6, 34—44, tačiau iš 8, 19—20 ir kitų evangelijų (Mt 16, 9—10) matyti, jog būta dviejų duonos padauginimų.
8, 10. Dalmanutos vietovė lig šiol tiksliai neidentifikuota.
8, 11. Ženklo iš dangaus — stebuklo atmosferoje. Jėzus linkęs daryti stebuklus, kurie

naudingi vargo žmonėms: gydyti, maitinti, bet nemėgsta tuščiai rodyti savo dievišką galią.
8, 29, 32—33. Šioje evangelijoje praleisti Jėzaus žodžiai apie Petrą-Uolą, ant kurios statoma Bažnyčia (žr. Mt 16, 18), bet nepraleistas pabarimas jam. Petras, iš kurio žodžių ši evangelija surašyta, nemėgo girtis išaukštinimu, o viešai išpažindavo savo klaidas (žr. ir 14, 71).
8, 33. Šėtonas — priešgina.
8, 35. Evangelija čia reiškia pačią Kristaus veiklą, kurią turės tęsti jo mokiniai.
Gyvybę, t. y. laikinąją, *išgelbės* amžinybei (plg. Jn 12, 25).
8, 36—37. Gyvybei — t. y. amžinajai: sielai, sau, kaip žmogui.
9, 2. Atsimainymo metu mokiniai pamatė Kristaus dievystės spindėjimą.
9, 9. Evangelistas pabrėžia, kad Jėzaus atsimainymą galima suprasti tik žinant apie prisikėlimą.
9, 10. Apaštalus stebina ne prisikėlimo idėja, bet būdas, kuriuo Jėzus apie šitai kalba. Prisikėlimo buvo laukiama laikų pabaigoje, o Jėzus kalba apie jį kaip netrukus įvyksiantį.
9, 13. Eliju čia Kristus vadina savo pirmtaką — Joną Krikštytoją. *Padarė su juo, ką norėjo* — nužudė jį.
9, 31. Išganytojas pakartotinai primena būsimą savo kančią, nes mokiniai vis dar tikisi politinės Jėzaus pergalės ir Izraelio karalystės atkūrimo (plg. Apd 1, 6).
9, 40. Taikingąjį įprastą posakį „kas ne prieš, tas už" čia ir Lk 9, 50 Jėzus vartoja ramioje situacijoje, o jo prieštarą — poleminėje situacijoje, kai visai atmetama jo pasiuntinybė (Mt 12, 30 ir Lk 11, 23).
9, 44. 46. Tik kai kuriuose rankraščiuose pridedama: „kur jų kirminas nemiršta ir ugnis negęsta" (tai pakartojimas iš 9, 48).
9, 49—50. Turėkite savyje druskos — „turėkite aukos dvasią" (aukos būdavo pabarstomos druska).
10, 21. 23. 27. Koks įdėmus, reikšmingas turėjo būti Jėzaus žvilgsnis, kad po daugelio metų Petras jį atsiminė ir savo katechezėje įamžino.
10, 23—28. Morkus ypač ryškiai perdavė Jėzaus mintis, kurios smerkia prisirišimą prie turto. Įvairūs bandymai sušvelninti turto smerkimą svetimi Kristaus dvasiai.
10, 24. Sen. Testamente turtas ir pasisekimas buvo laikomi Dievo palaimos ženklais, todėl mokiniai nustebinti priešingo teigimo.
Kai kurie rankraščiai papildo: „Kaip sunku patekti į Dievo karalystę tiems, kurių viltis — turtai".
10, 37—40. Jokūbas ir Jonas prašo garbingiausių vietų būsimoje Mesijo karalystėje. Jėzus tepažada jiems kančių taurę, kraujo krikštą.
10, 40. Paskirta — paskirta Tėvo (plg. Mt 20, 23).
10, 51. Rabuni — aramėjiškai „mano Mokytojau" (plg. Jn 20, 16).
11, 2. Kulto reikalui tegalėjo tarnauti gyvuliai, dar nenešioję jokių krovinių.
11, 8—10. Jėzaus elgesys ir žmonių šauksmai: „Šlovė besiartinančiai Dovydo karalystei" rodo, jog jis ir jie šį įžengimą laiko oficialiu Mesijo įžengimu į šalies sostinę. Jeruzaliečiai ir maldininkai laukia Mesijo — galingo tėvynės išvaduotojo, o jis ateina nuolankus, pasirengęs atiduoti savo gyvybę už žmonių sielas.
11, 26. Tik kai kuriuose rankraščiuose: „O jei jūs neatleisite, nė jūsų Tėvas danguje neatleis jūsų nusižengimų" (plg. Mt 6, 15).
12, 42. Skatiką — ketvirtadalį aso, mažiausio tų laikų Romos pinigo.

13, 20. Nelaimių dienos dar neatėjusios, bet jau sutrumpintos Dievo Apvaizdos planuose.
13, 20. Žmogus — pažodžiui „kūnas" (hebraizmas).
13, 22. Prieš Jeruzalės išgriovimą daugelis žydų vadovų skelbėsi mesijais ir sukurstė sukilimą.
13, 26. Šiais ST Danieliaus pranašystės žodžiais Jėzus atsako ir savo teisėjams (Mk 14, 62).
13, 29. Jis — Žmogaus Sūnus (plg. Mt 24, 33).
13, 30. Karta — giminė. Dalis Jėzaus amžininkų sulauks Jeruzalės išgriovimo, o žmonija — paskutinio teismo.
13, 32. Skelbti pasaulio pabaigos metą nebuvo Mesijo uždavinys. Be to, pasaulio pabaigos klausimas sunkiai suvokiamas žmonėms, neturintiems istorinės perspektyvos; tai buvo labai būdinga apaštalams ir apskritai žydams, kurie pasaulio pabaigos laiką siejo su Jeruzalės žlugimu.
14, 12. Neraugintos duonos šventės — Velykų šventės ir jų išvakarės, kada izraelitai nevalgydavo nieko rauginto, o visa prėska.
14, 13. Du mokinius — Petrą ir Joną (žr. Lk 22, 8).
14, 25. Gersiu jį naują...— Dievo viešpatavimą amžių pabaigoje Šv. Raštas dažnai vaizduoja kaip teisiųjų pokylį.
14, 26. Himną — 112—117 psalmes, kuriomis būdavo baigiama Velykų vakarienė.
14, 36. Jėzus kreipiasi į Dievą Tėvą aramėjišku žodžiu *Aba* („abba" — „tėti", „tėveli"), kuriuo šeimoje vaikai kreipdavosi į tėvą, bet niekas anuomet taip nesikreipdavo į Dievą. Ši malda neabejotinai priklauso prie autentiškų Kristaus posakių ir rodo, kad Jėzus turi neabejotiną tikrojo Dievo Sūnaus savimonę.
14, 43. Išvardijami visi trys aukščiausiojo teismo taryboje atstovaujami luomai (žr. Žodynėlį).
14, 47. Vienas iš ten stovinčių — apaštalas Petras (žr. Jn 18, 10).
14, 51. Daugelis aiškintojų mano, kad tasai jaunuolis buvęs pats evangelistas Morkus.
14, 55. Jėzų pasmerkė mirti žydų aukščiausiojo teismo taryba, arba sinedrionas.
14, 63. Persiplėšti drabužius — didžiausio pasipiktinimo mostas. Kajafas taip daro, nes Jėzus paskelbė save Dievu.
14, 71. Petras ne juokais išsigando: juk buvo švaistęsis su kalaviju Getsemanėje.
15, 21. Aleksandras ir Rufas, spėjama, buvo žinomi Romos tikintiesiems, kuriems Morkus skyrė savo evangeliją.
15, 25. Trečia valanda — 9 val. ryto arba visas laikas nuo 9 iki 12 val. Iš Mt 27, 45—46 ir Lk 23, 44 matyti, kad Jėzus buvo nukryžiuotas vidudienį, o mirė apie 3-ią val. popiet.
15, 28. Tik kai kurie rankraščiai: „Taip išsipildė Rašto žodis: 'Jis buvo priskaitytas prie piktadarių'".
15, 34. Elojí...— šie žodžiai yra aramėjiški.
15, 37. Atidavė dvasią — mirė.
15, 38. Šventyklos uždanga perplyšo — ženklas, kad pasibaigė Senojo Testamento laikai.
16, 2. Morkus pasakoja labai glaustai; turėtų būti: „Labai anksti... išėjo ir saulei tekant atėjo prie kapo".
16, 8. Ir čia Morkus kalba glaustai, tenusako pirmąjį moterų išgąstį ir neprideda, jog jam praėjus jos viską papasakojo apaštalams.

16, 9—20. Pabaigos stilius skiriasi nuo visos Mk evangelijos stiliaus, ir daugumas senųjų rankraščių jos neturi. Galbūt paskutinis Morkaus rankraščio lapas žuvo ir evangelijų perrašinėtojai I ar II a. užpildė jo vietą prisikėlusio Kristaus pasirodymų santrauka. Bažnyčia šią pabaigą visuomet laikė kanoniška, t. y. priklausančia Šventajam Raštui.

Kai kuriuose rankraščiuose po 8 eil. pateikiama tokia trumpa pabaiga: „Visa, kas buvo pasakyta, jos trumpai papasakojo Petro bendrams. Paskui ir pats Jėzus nuo saulėtekio iki saulėlydžio krašto per juos skelbė šventą ir nenykstamą amžinojo išganymo žinią. Amen".

ĮVADAS Į EVANGELIJĄ PAGAL LUKĄ

[1] Plg. A. Wikenhauser. Op. cit.— P. 152.

EVANGELIJA PAGAL LUKĄ

1, 2. *Žodžio tarnai* (Evangelijos tarnai) — garbingas apaštalų titulas.

1, 5—2, 52. Pirmuosiuose dviejuose Lk skyriuose randame labai seno žodinio padavimo medžiagą, kurioje daug semitizmų, gausu ST atgarsių ir visas pasakojimas kupinas Mesijo laukimo. Tiek stilius, tiek turinys leidžia manyti, kad ir šis pasakojimas bus atėjęs iš pačios Jėzaus Motinos Marijos lūpų.

1, 25. ST nevaisingumas buvo laikomas didele gėda ir Dievo bausme (žr. Pr 30, 23; 1 Sam 1, 5—8; 2 Sam 6, 23; Oz 9, 11).

1, 28. Kai kurie rankraščiai prideda: „Tu labiausiai palaiminta iš visų moterų", bet tie žodžiai priklauso Elzbietos pasveikinimui (žr. 1, 42).

1, 34. Šis klausimas susižadėjusios lūpose rodo, kad Marija ir Juozapas buvo pasiryžę gyventi nekaltybės gyvenimą. Tai Šventoji Dvasia jiems įkvėpė tokį norą ir pasiryžimą.

1, 39. Manoma, kad tas miestas — tai dabartinis Ain Karimas, už 7 km į vakarus nuo Jeruzalės. Iš Nazareto į Jeruzalę yra apie 130 km kelio.

1, 47—55. Ši Marijos giesmė („Magnificat") labai artima ST pranašo ir teisėjo Samuelio motinos Onos giesmei (žr. 1 Sam 2, 1—10), kuria ta dėkoja Dievui už ilgai lauktą kūdikį ir pabrėžia, jog Dievas išaukština nuolankiuosius. Atskiri „Magnificat" posakiai labai primena psalmių poeziją.

1, 54. *Kad minėtų jo gailestingumą* — arba „prisiminęs savo gailestingumą".

1, 59. *Jie* — kaimynai ir giminės.

1, 68—79. Zacharijo giesmė („Benedictus"), nors nėra sudaryta iš ST pranašysčių ir psalmių citatų, vis dėlto joms labai gimininga. Pirmoji jos dalis (1, 68—75) — padėka Dievui, globojusiam išrinktąją tautą praėjusiais amžiais. Antroji dalis — ateities vizija, kurioje skelbiama Jono Krikštytojo ir Jėzaus išganinga veikla.

2, 1—2. Imperatorius Augustas viešpatavo nuo 30 m. pr. Kr. iki 14 m. po Kr. Gyventojai būdavo surašinėjami mokesčių reikalu. Kalbamąjį surašymą Palestinoje, atrodo, bus atlikęs Sirijos valdytojas Sencijus Saturninas apie 6—8 m. pr. Kr. Lukas mini Kviriną, labiausiai žinomą iš antrojo surašymo 6—7 m. po Kr.

Mūsų eros skaičiavimas, atliktas VI a. vienuolio Dionizo Mažojo, yra pavėluotas maždaug 7 m., t. y. Jėzus iš tiesų yra gimęs 6—7 m. prieš mūsų erą ir, pvz., 1987 m. iš

tikro yra 1994-ieji nuo Jėzaus gimimo. Mat Dionizas, griežtai laikydamasis 30-ies metų amžiaus Jėzaus krikšto laiku, apskaičiavo, kad Jėzus gimęs 753 m. nuo Romos įkūrimo, o tikrieji jo gimimo metai — 746 ar 747-ieji nuo Romos įkūrimo.
2, 2. Toks pirmasis...— arba „Tai buvo pirmesnis surašymas už tą, kuris įvyko Kvirinui valdant Siriją" (žr. M. Z e r w i c k. Graecitas biblica.— Romae, 1949.— P. 35—36).
2, 4. Betliejus yra už 8 km į pietus nuo Jeruzalės. Tai gimtasis Dovydo miestelis.
2, 6. Pirmgimiai buvo Dievo nuosavybė ir turėjo ypatingas teises, todėl ir vienturčiai vadinami pirmgimiais.
2, 14. Plg. Iz 57, 19.
Iš originalo teksto matyti, kad Kristaus gimimo ramybė labiau yra Dievo dovana negu žmonių nuopelnas, todėl „ramybė jo mylimiems žmonėms" tiksliau negu „ramybė geros valios žmonėms".
2, 33. Evangelija vadina šv. Juozapą kūdikio Jėzaus tėvu, nes jis buvo teisėtas jo motinos Marijos vyras, pagal įstatymus buvo laikomas tėvu ir turėjo jam tėvo teises. Kad jis nebuvo natūralus Jėzaus tėvas, aiškiai sako Lk 1, 36 ir Mt 1, 20.
2, 34. Vieni įtikės — pakils, kiti netikės — nupuls.
2, 39. Jie — Šventoji šeima.
2, 41—42. Visi žydų vyriškiai nuo 13 metų buvo įpareigoti aplankyti Jeruzalės šventyklą tris kartus per metus: per Velykas, Sekmines ir Palapinių šventes.
2, 49. Tėvo reikaluose (arba „Tėvo namuose").— Šiais žodžiais dvylikametis berniukas Jėzus pasirodo turįs tikrą dieviško asmens savimonę.
2, 52. Teologija sako: būdama susijungusi su Dievo Žodžio asmeniu, Kristaus žmogiškoji siela nuo pat pradžios turėjo didžiausią šventumą ir tobulumą, tik viso šio tobulumo pasireiškimas augo kartu su metais.
3, 1—2. Kaip ir 1, 5; 2, 1—3, taip ir čia Lukas nurodo aprašomųjų įvykių datą, palygindamas išganymo istoriją su pasauline istorija. Penkioliktieji Tiberijaus valdymo metai apima laiką nuo 27 m. rudens iki 28 m. rudens. Tuo metu Jėzui galėjo būti apie 34 metus.
Poncijus Pilotas buvo Judėjos valdytojas nuo 26 iki 36 m.
Tetrarchai *Erodas* (Antipas) ir *Pilypas* buvo broliai, Erodo I Didžiojo (žr. Mt 2) sūnūs, bet ne vienos motinos. Erodas Antipas vėliau nužudė Joną Krikštytoją (žr. Mt 14, 3—12), jo baramas dėl kito savo brolio, Erodo Pilypo, žmonos.
Vyriausiojo kunigo pareigas ėjo Juozapas *Kajafas* nuo 18 iki 36 m., bet labai įtakingai tebesireiškė jo uošvis *Anas*, buvęs vyriausiuoju kunigu 6—15 m. Apskritai Kristaus laikais žydų kunigijos aukštuomenė buvo glaudžiai susijusi su Ano—Kajafo dinastija.
3, 23. Kas nebuvo sulaukęs trisdešimt metų, negalėjo eiti jokių viešų pareigų. Evangelistas nurodo, kad pradėdamas savo viešąją veiklą Jėzus jau turėjo tiek amžiaus. Iš tiesų, kaip matėme Lk 3, 1—2 paaiškinime, Jėzui tada buvo daugiau negu 30 metų.
3, 23—38. Lk pateikia skirtingą nuo Mt Kristaus genealogijos (kilmės knygos) variantą. Pasak Mt, Jėzaus motinos vyras Juozapas yra Jokūbo sūnus, pasak Lk — Helio sūnus. Šv. Augustinas (430 m.) ir daug kitų Bažnyčios mokslininkų šį dvilypumą aiškina taip: Juozapas buvęs natūralus sūnus Jokūbo, kuris buvo kilęs iš Dovydo sūnaus Saliamono; Jokūbui mirus, jį įsūnijęs Helis, kilęs iš Dovydo kito sūnaus — Natano. Įsūnis anuomet turėdavo visas sūnaus teises, tad ir jo genealogiją galima buvo vesti pagal įtėvį. Abi skirtingos Jėzaus protėvių linijos susitinka Dovydo asmenyje.
Mato evangelijos autorius rašydamas žydams turėjo pabrėžti, kad Jėzus-Mesijas

yra Abraomo ir Dovydo palikuonis, kaip buvo Dievo žadėta. Lukas rašė pagonims ir stengėsi iškelti išganymo universalumą, todėl genealogiją veda nuo pat Adomo, visų žmonių tėvo.

Kilmė anais laikais buvo registruojama tik pagal tėvą, nors jis tebūtų teisinis tėvas, ne natūralusis. Todėl visiškai normalu, kad abu evangelistai nurodo Jėzaus kilmę tik pagal šv. Juozapą, kuris įstatymo akyse buvo laikomas Jėzaus tėvu, o ne pagal Mariją. Kadangi buvo propaguojamos jungtuvės savo giminėje („dvylika Izraelio vaikų giminių"), tai galima manyti, kad ir Švč. Marija yra kilusi iš Dovydo giminės. Pats Jėzus didesnę svarbą teikė ne kūno, bet dvasios giminystei (žr. Mk 3, 35).

3, 38. Genealogijoje išvardytos ne visos, o tik žymiausios grandys, todėl iš genealogijos negalima apskaičiuoti žmonijos amžiaus.

4, 13. Iki laiko — iki kančios laiko. Tada velnias nebevilios gundymu, o bandys fiziškai sunaikinti sau pavojingą Dievo pasiuntinį. Viešosios veiklos pradžioje velnias bandė Mesiją nukreipti nuo žmonių sielų gelbėjimo pasiuntinybės į savanaudiškumą, pasaulietiškumą. Tai jam nepavyko. Nepavyks ir jo sunaikinti, nes jis prisikels savo mirtimi atpirkęs žmoniją ir išgriovęs šėtono valdžią.

4, 16. Kiekvienas 30 metų sulaukęs vyriškis turėjo teisę sinagogoje skaityti ir aiškinti Šventąjį Raštą.

4, 17. 20. Atvyniojęs ir *užvėręs*, arba suvyniojęs, nes tai buvo ritinys.

4, 26. 27. Plg. 1 Kar 17, 9; 2 Kar 5, 1—14.

4, 28—29. Nazareto gyventojai Jėzaus žodžius palaiko piktžodžiavimu, už kurį minios teismas bausdavo mirtimi.

4, 30. Jėzus perėjo per įpykusius kaimynus, ir niekas neišdrįso jo sulaikyti. Tai rodo jo dvasios galią.

4, 31. Nusileido — nes Nazaretas kalnuose, o Kafarnaumas žemumoje.

5, 14. Kas pagydavo nuo raupsų, turėdavo paaukoti padėkos auką ir gauti kunigo liudijimą, kad yra sveikas. Tik su tokiu liudijimu jis galėdavo grįžti į šeimą ir visuomenę. Šiaip raupsuotiesiems buvo draudžiama net rodytis gyvenvietėse.

5, 19. Stogai Palestinoje būdavo plokšti, ant jų vaikščiojama.

5, 27. Levis — ankstesnis apaštalo Mato vardas.

5, 30. Muitininkai — muitų ir mokesčių rinkėjai. Iš anksto sumokėję romėnų valdžiai nustatytą sumą, jie gaudavo teisę imti sau muitus iš pirklių ir kitokius mokesčius. Buvo tautiečių niekinami už tarnavimą svetimiesiems ir lupikavimą.

5, 37—39. Savo naująjį mokslą Jėzus palygina su jaunu (šviežiu) vynu, kuris yra neramus, putoja ir plėšo vynmaišį. Jį reikia priimti nauja, ne senų įpročių dvasia. Kurie patenkinti ST papročiais, tiems nepatinka Jėzaus mokslas.

6, 3—4. Žr. 1 Sam 21, 1—6.

6, 15. Uoliuoju.— Matyti, šitas Simonas buvo priklausęs zelotų (uolių̨jų) sektai.

6, 16. Jokūbo sūnus Judas yra Mt 10, 3 Tadas.

6, 20—26 labiau pabrėžiama gyvenimo situacija, o Mt 5, 3—12 — vidinis nusistatymas.

7, 22. Plg. Izaijo 61, 1. Čia išvardyti stebuklai geriau už bet kokius žodžius rodo, jog Jėzus yra žadėtasis Mesijas.

7, 23. Nepasipiktins — neatsisakys tikėti.

7, 35. Dorieji žmonės, išmintingojo Dievo (pačios Išminties) vaikai, savo gyvenimu įrodo Dievo įsakymų teisingumą.

7, 37. Ši nusidėjėlė nėra Marija Magdalietė (Lk 8, 2; Jn 20, 1—2; 11—18) nei Mortos ir Lozoriaus sesuo Marija (Lk 10, 39; Jn 11, 1—5; 12, 2—3).

7, 38. Tais laikais valgydavo pusiau gulomis, pasirėmę kairiąja alkūne, o dešine ranka imdami valgio, todėl ir minima, kad nusidėjėlė priėjo iš užpakalio.
7, 47. Nes ji labai pamilo.— Karšta atgailotojos meilė Dievui rodo, kad jai yra daug atleista, o pasitikėjimas Dievo gailestingumu dar stiprina tą meilę.
8, 10. Žr. Mt 13, 13—15 pilną citatos tekstą, iš kurio matyti, jog patys klausytojai yra sukietinę savo širdis, kad regėdami nematytų ir t. t.
8, 13. Bet neturi šaknų — t. y. žodis juose neįleidžia šaknų.
8, 14. Malonumai — erškėčiai, nes žaloja sielą.
8, 15. Taurioje ir geroje širdyje — pažodžiui „gražioje ir geroje". Tai graikų žmogaus idealas (kalokagatija): gražus ir geras.
8, 18. Tai vienas iš Jėzaus paradoksų, kuriais jis stengdavosi sužadinti didesnį klausytojų susidomėjimą. Prasmė: kas Dievo žodį išgirdęs susimąsto, tam suteikiamas dar geresnis Dievo dalykų pažinimas; kas pasitenkina paviršutiniškai nugirdęs, nepasinaudos išganymui nė tuo, ką tariasi girdėjęs.
8, 21. Žmogaus vertę nulemia ne kilmė, o pastangos gyventi pagal Dievo valią.
8, 26. Žr. Mk 5, 1 paaišk.
8, 43. Kai kurie rankraščiai praplečia: „...kraujoplūdžiu, išleidusi gydytojams visus savo išteklius, ir kurios niekas..." Mk dar priduria, kad besigydant jai tik blogiau darėsi. Lukas, būdamas gydytojas, švelniau kalba apie savo kolegas.
9, 21. Jėzus draudžia skelbti jį esant Mesiją, nes tauta laukė Mesijo, kaip žemiško karaliaus-išvaduotojo, o Jėzus neketino toks būti.
9, 53. Samariečiai turėjo šventovę Garizimo kalne ir nemėgo Galilėjos žydų, aplenkiančių Garizimą ir vykstančių melstis į Jeruzalę.
9, 55—56. Kai kurie rankraščiai įterpia: „Nežinote, kokios dvasios esate. Žmogaus Sūnus atėjo ne pražudyti žmonių gyvybių, o gelbėti".
10, 1. Kai kuriuose rankraščiuose ne 72, o 70.
10, 4. Jėzus liepia kelyje su niekuo nesisveikinti, nes, rytiečių papročiu, pasisveikinus reikėdavo pasišnekučiuoti ir ilgokai sugaišti.
10, 5. Ramybė (hebr. „šalom"), rytiečių supratimu,— materialinė ir dvasinė gerovė kartu.
10, 41—42. Vaizdingas pamokymas, kaip reikia vertinti Dievo žodį. Šios dvi seserys nuo seno laikomos aktyviojo ir kontempliatyviojo gyvenimo įasmeninimu.
11, 19. „Jūsų sūnūs" arba „jūsų sekėjai".
11, 20. Dievo pirštas, o Mt 12, 28 „Dievo dvasia"; iš šios paralelės yra kilęs Šventosios Dvasios titulas — „digitus paternae dexterae" („Tėvo dešinės pirštas").
11, 31. Minima Sabos karalienė, aplankiusi išmintingąjį karalių Saliamoną. Jos karalystė buvo maždaug dabartinio Jemeno teritorijoje.
11, 36. Egzegetai šios eilutės tekstą laiko pakeistą perrašinėjant, bet paties posakio (34—36 eil.) prasmė aiški: kas turi gerą valią („sveikas akis"), tas gali pažinti Kristaus atneštąją šviesą ir jį patį, kaip pasaulio šviesą (plg. Jn 3, 19—21). Priešingai, blogos valios žmogus nepripažins šviesos ir skendės tamsoje.
11, 43. Kristus reikalauja iš savo mokinių paprastumo. Jis yra prieš žydų mokytojų ceremoningumą, puošnią aprangą ir t. t.
11, 45. Įstatymo mokytojas — Šv. Rašto aiškintojas (pagal penkias pirmąsias Biblijos knygas, vadinamas „Tora" — „Įstatymu").
11, 53—54. Lukas ryškiau už kitus evangelistus parodo didėjančią Kristaus priešų neapykantą (plg. 6, 11; 11, 53—54; 19, 48; 20, 19—20; 22, 2).

12, 42 ir toliau. Palyginimas specialiai taikomas apaštalams — tarnams, kurie laikinai tvarko Bažnyčią Kristaus įgaliojimu.

12, 46. Žiauriai nubaus arba „sukapos", „atmes nuo savęs", „išvarys" (neaiškus originalo žodis).

12, 49—50. Ugnis — žmonių užsidegimas Dievo meile ir aukos ryžtu. Ta ugnis įsiliepsnos ant kryžiaus, o tasai *krikštas* — tai krikštas savuoju krauju.

12, 52—53. Toks šeimos skilimas tikėjimo pagrindu, anot pranašų, yra paskutinių laikų ženklas (Mch 7, 8; Ag 2, 22).

12, 58—59. Lk kontekstas suteikia šiems Jėzaus žodžiams eschatologinį atspalvį.

13, 11. Evangelistas laikosi tų laikų žmonių požiūrio į ligas, būtent kad kiekvieną ligą sukelia tam tikra negera dvasia.

13, 16. Anot Jėzaus, šabas, kaip Dievui skirta diena, yra tinkamiausias metas geradarystei.

13, 29. Iš rytų... ir pietų — iš pagonių kraštų.

13, 32. Erodas neryžtingas, gudraujantis, todėl ir vadinamas lape (priešingybė liūtui).

13, 32—33. Būsiu visa atlikęs — „būsiu atpirkęs žmoniją". *Turiu keliauti* rodo Jėzaus klusnumą Tėvo valiai.

13, 35. Štai paliekami jums jūsų namai — neaiškus posakis. Atrodo, čia pranašaujama, kad jų šventykla — Dievo namai — liks jiems kaip „jų namai", t. y. nebešventa. *Kada tarsite: 'Garbė...'* — „pripažinsite mane Mesiju".

14, 5. Sūnus ar galvijas — pagal kai kuriuos rankraščius: „asilas ar jautis".

14, 26. Šv. Augustinas sako: „Jei blogai myli — nekenti, jei gerai nekenti — myli". Tad savo artimuosius turime mylėti dėl Dievo, o jeigu jų meilė veda į pikta, kovoti su tokia nevertinga meile. Posakis „laikyti neapykantoje" — hebraizmas, reiškiantis „atsižadėti". Lukas labiau už kitus evangelistus pabrėžia asketizmą, šeimos malonumų ir nuosavybės atsižadėjimą.

14, 28. Bokštas — vyno spaudykla vynuogyne.

15, 11—32. Šis palyginimas yra dviejų dalių: 11—24 eil.— nusidėjėlio skurdas ir grįžimas pas gailestingąjį Dievą; 25—32 eil.— teisuolio nepasitenkinimas beribiu Dievo atlaidumu ir švelnus, teisiojo pykčiui priešingas Dievo atsakymas. Teisieji kviečiami drauge su Dievu džiaugtis nusidėjėlių išsigelbėjimu.

15, 15. Ganyti kiaules izraelitui — niekingas darbas, nes Mozės įstatyme kiaulė — nešvarus gyvulys.

15, 16. Artimuosiuose Rytuose kiaules šerdavo jonmedžio ankštimis.

15, 22. Žiedas yra galios ženklas, apautos kojos — laisvojo požymis, priešybė basam vergui.

16, 3. Kasti — žemę dirbti parsisamdžius.

16, 6—7. Statinė — 36 litrai, *saikas* — 525 litrai.

16, 8. Pagyrė — pripažino gudrumą, bet negyrė paties suktumo. Tai aiškiai matyti iš neigiamo Kristaus atsiliepimo apie „šio pasaulio vaikus".

16, 9. Pinigas („mamona") vadinamas „nešvariu", nes dėl jo vyksta daug piktadarybių. „Pinigai — galvažudžiai", sako patarlė. Kristus moko juos sunaudoti geriems darbams, už kuriuos gausime vietą amžinosios laimės buveinėje.

16, 11. Jei tvarkydamas menkavertį šios žemės turtą — „svetimą" dalyką — nepasirodei ištikimas Dievui, argi sulauksi iš jo didžiųjų, dvasinių vertybių, kurios tikrai tinka žmogui?!

16, 16—18 ir *17, 1—10* — labai charakteringi Jėzaus p o s a k i a i („logijos"). Žr. įvadą į Naująjį Testamentą.
16, 21. Kai kuriuose rankraščiuose: „...trupiniais nuo turtuolio stalo, bet jam niekas jų nedavė, ir tik šunes atbėgę..."
16, 31. Fariziejai neatsivertė pamatę Jėzaus prikeltą Lozorių, Marijos ir Mortos brolį (Jn 12, 10); aukštieji kunigai papirko sargybinius, kad meluotų apie Jėzaus prisikėlimą (Mt 28, 11—15). Tai vis pavyzdžiai atkaklaus priešinimosi tiesai — vienos iš nuodėmių Šventajai Dvasiai, apie kurias Jėzus sakė, kad jos neatleidžiamos (Mk 3, 29).
17, 2. Viršutinis girnų akmuo esti su skyle viduryje, tad galima jį ir užmauti. Kai kas verčia „užkabintas".
17, 8. Susijuosk — tarnai prie stalo patarnaudavo persijuosę rankšluosčiu (plg. Jn 13, 4; Lk 12, 37).
17, 11. Toliau kelias ėjo Jordano slėniu pro Jerichą.
17, 12. Raupsų liga baisi ir labai užkrečiama, todėl raupsuotieji turėjo gyventi dykumos pakraštyje, kur artimieji į sutartą vietą atnešdavo jiems maisto. Jie negalėjo pasirodyti gyvenvietėse nei iš arti kalbėtis su sveikaisiais.
17, 22. Žmogaus Sūnaus dieną — dieną po būsimojo garbingo Mesijo atėjimo.
17, 34. Bus paimtas — bus išgelbėtas; *paliktas* — žus.
17, 36. Kai kurie rankraščiai įterpia: „Du bus kartu lauke, ir vienas bus paimtas, kitas paliktas" (plg. Mt 24, 40).
17, 37. Apaštalai klausia, kur bus „paimti" teisieji. Jėzus atsako patarle: kaip plėšrieji paukščiai bematant sulekia prie lengvo grobio, taip teisieji žmonės susirinks apie Žmogaus Sūnų — Išgelbėtoją.
18, 5. Kiti verčia: „apginsiu jos teises, kad be galo manęs nekvaršintų".
18, 7. Ir delstų jiems padėti, arba: „kol jis delsia juos išklausyti".
18, 8. Ar... beras — plg. Mt 24, 12, kur kalbama, jog „daugelio meilė atšals" sunkių išbandymų metu.

18, 12. Fariziejus manosi tapęs teisus vien savo maldingumu, jis nieko nelaukia iš Dievo.
19, 11. Žmonės laukė išvadavimo iš romėnų valdžios ir tikėjosi galingos Mesijo karalystės.

19, 12. Užuomina apie Archelajo kelionę Romon po tėvo Erodo Didžiojo mirties (žr. Mt 2, 22), kad gautų Judėjos karaliaus sostą. Jeriche, kur pasakytas šis palyginimas, Archelajas buvo pasistatydinęs puikius rūmus.

19, 13. Kristaus laikais Palestinoje šalia Romos pinigų kursavo ir graikų pinigai. Graikų talento (26,2 kg sidabro) šešiasdešimtoji dalis (436,6 g sidabro) buvo vadinama *mina* (gr. „mna"). Ji turėjo 100 drachmų, o 1 drachma buvo maždaug lygi Romos denarui. Denaras — vidutinis darbininko dienos uždarbis.

19, 24. Nubaudžiamas ne neturtas, bet tinginystė.
19, 41—44. Jėzus pranašauja baisų Jeruzalės išgriovimą, kuris įvyks po 40 metų. Jeruzalė būtų išvengusi tos tragedijos, jei būtų priėmusi mesijinę Kristaus nešamą taiką (plg. Iz 11, 6; Oz 2, 20).
19, 43—44. Jėzus pranašauja, kad Jeruzalę vėl ištiks tokia nelaimė, kokia buvo įvykusi 588—587 m. prieš Kr., kada babiloniečių kariuomenė apgulė miestą, sudegino jį, o gyventojus išvarė į nelaisvę (žr. Jer 52 sk.; 2 Kar 24—25 sk.).
20, 9—16. Tarnai — pranašai, *sūnus* — Kristus; *piktieji vynininkai* — išrinktosios tautos vadai, jį nužudysiantieji; *vynuogynas* — Bažnyčia, *kiti vynininkai* — pagonių tautos.

20, 13. Mylimasis sūnus Biblijos kalba dažniausiai reiškia „vienatinis sūnus".
20, 36. Būdami prisikėlimo vaikai — semitizmas, reiškiantis: „būdami prisikėlę", „būdami prisikėlimo dalininkai".
21, 13. Liudyti evangelijose reiškia: „liudyti Dievo tiesą".
21, 38. Daugelis Šv. Rašto aiškintojų mano, kad čia tiktų įterpti Jn 8, 3—11.
22, 1. Pagal Jn 18, 28 ir 19, 42 išeina, kad Jėzus su savo mokiniais, kaip galilėjiečiai, tais metais šventė Velykas viena diena anksčiau už jeruzaliečius. Jėzus valgo Velykų vakarienę ketvirtadienį ir miršta penktadienį, kuris galilėjiečiams — pati Velykų šventė, o jeruzaliečiams — dar tik šventės išvakarės.
22, 4. Sargybos viršininkai — žydų policijos karininkai, daugiausia iš levitų.
22, 7. Per Velykas buvo minimas izraelitų išėjimas iš Egipto nelaisvės. Kadangi skubiai iškeliaudami jie nespėjo išsirauginti duonos ir kepė neraugintą, tai ir po Velykų per 7 dienas buvo valgoma tik nerauginta duona („macai").
22, 15—18 ir *19—20* Lukas aiškiai skiria tradicinę Senosios Sandoros vakarienę, kur valgomas Velykų avinėlis, su maldomis geriamas vynas iš vienos taurės, ir Eucharistijos — Naujosios Sandoros įsteigimą, kur Jėzus, naujasis Dievo Avinėlis, maitina savo mokinius savuoju kūnu ir krauju.
22, 16—18. Jėzus sako nevalgysiąs, nebegersiąs, kol ateis Dievo karalystė, kur bus naujas valgis ir naujas gėrimas. Tai įvyks netrukus. Po vakarienės jis įsteigs Eucharistiją, kuri yra tasai naujas valgis ir gėrimas, skirtas Dievo karalystės vaikams. Dievo karalystės pradmenys jau yra: mokslas paskelbtas, Sandora sudaryta ir krauju patvirtinta; rytoj ji bus mirtimi užantspauduota.
22, 16. Eucharistinis pokylis yra ir pirmavaizdis amžinojo pokylio laikų pabaigoje. Taigi šios vakarienės simbolika išsipildys amžinybėje.
22, 19—20. Originale yra esamojo laiko neveikiamieji dalyviai „atiduodamas", „išliejamas", kurie kartu turi būsimojo laiko reikšmę. Kūno atidavimas, kraujo išliejimas — tai specifiniai terminai, reiškiantys ritualinę auką. Taigi šis tekstas kalba apie Jėzaus gyvybės kruviną auką ant kryžiaus ir jo nekruviną šv. Mišių auką.
22, 21. Pagal Mt 26, 21; Mk 14, 18 ir Jn 13, 27 atrodo, kad Jėzus išsiuntė Judą į miestą baigiantis vakarienei, prieš įsteigdamas Eucharistiją. Didžiosios meilės pokylis turėjo būti be išdaviko. Lukas įspėjimą išdavikui nukelia po Eucharistijos įsteigimo todėl, kad, kaip minėjome, norėjo paryškinti paralelę tarp Senosios ir Naujosios Sandoros vakarienių. Yra egzegetų, kurie mano, jog Judas dalyvavo Eucharistijos įsteigime ir šventvagiškai priėmė Komuniją.
22, 24—27. Galima manyti, kad šis ginčas yra buvęs ne per Paskutinę vakarienę, o anksčiau, po Zebedėjaus sūnų prašymo (žr. Mt ir Mk). Lukas jį atpasakoja čia, jungdamas su įspėjimais Petrui.
22, 43—44. Kai kuriuose rankraščiuose šių dviejų eilučių nėra.
22, 57—60. Geriau suprasime Petro baimę prisiminę, kad jis vos prieš valandą buvo sužeidęs vieną iš vyriausiojo kunigo tarnų.
22, 64. Kai kuriuose rankraščiuose: „Uždengę jam akis, daužė jį per veidą ir klausinėjo..."
22, 68. Kai kuriuose rankraščiuose: „man neatsakysite ir manęs nepaleisite".
22, 71. Girdėjome — t.y. piktžodžiavimą.
23, 3. Pažodžiui: „Tu sakai".
23, 7—9. Erodas nebuvo pagonis, bet žydų karaliaus Erodo Didžiojo sūnus ir žydų

religijos išpažinėjas, tad buvo atvykęs į Jeruzalę Velykų šventėms. Jėzus nekalba su Krikštytojo žudiku.
23, 11. Apvilkdamas blizgančiu baltu drabužiu, kokius dėvėdavo karaliai, Erodas pasityčiojo iš Jėzaus karališkojo titulo, kurį liaudis jam teikė. (Nusikaltėlius paprastai aprengdavo tamsiais drabužiais.)
23, 17. Kai kurie rankraščiai įterpia pagal Mt 27, 15: „Mat per šventes jis buvo pratęs paleisti vieną kalinį".
23, 31. Jei kankinamas Nekaltasis, tai kas bus su kaltaisiais?!
23, 34. Sakoma „mesdami burtą", nes paprastai būdavo lošiama kauleliais.
23, 36. „Acto", arba „perrūgusio vyno", kuriuo kareiviai ir varguomenė malšindavo troškulį.
23, 38. Kai kuriuose rankraščiuose: „užrašas graikų, lotynų ir hebrajų raidėmis" (plg. Jn 19, 20).
23, 46. Plg. Ps 30 (31), 6.
23, 48. Luko evangelijoje Kristaus kančios aprašymas švelnesnis negu Mt ir Mk. Minia Jėzui nepriešiška, tik pasižiūrėti suėjusi; vienas iš piktadarių atsiverčia, ir Jėzus jam atleidžia, o pats miršta atiduodamas dvasią Tėvui. Spėjama, kad kūdikystės ir kančios scenas Lukas yra aprašęs iš Švč. Marijos pasakojimų.
23, 53. Palestinoje dažniausiai būdavo laidojama olose — rūsiuose, kuriuos iškaldavo ar išrausdavo kokio nors kalno šlaite tartum kambarėlį. Lavonas būdavo suvyniojamas į drobules su tepalais ir stipriai kvepiančiomis žolėmis (mira, alaviju). Anga užritama akmens plokšte. Turtingi žmonės įsirengdavo erdvų rūsį, kartais dar su priesieniu. Tokiame erdviame Juozapo Arimatiečio kape ir buvo palaidotas Jėzus.
23, 54. Šabas prasidėdavo penktadienio saulėlydžiu ir baigdavosi šeštadienio saulėlydžiu. Buvo paprotys šabo pradžiai uždegti žiburius, žvakes. Ir šiame tekste „beprasidedant" išreikštas žodžiu, tolygiu „besušvintant".
23, 56. Kristaus mirties metais žydų Velykos, Nizano mėnesio 15 d., sutapo su šabu, todėl buvo dviguba šventė. Šiuos Evangelijos duomenis geriausiai atitinka 30-ieji krikšč. eros metai. Taigi dauguma tyrinėtojų tvirtina, kad Jėzus gimęs į pabaigą 7-ųjų metų prieš krikšč. erą, o miręs 30 krikšč. eros m., balandžio 7 d., turėdamas maždaug trisdešimt šešerius metus su puse. (Žr. „NT chronologiją" ir Lk 2, 1—2 bei 3, 1—2 paaišk.)
24, 13. Viena *stadija* — 192 m; 60 stadijų — apie 12 km.
24, 41. Lukas — geras psichologas. Jis pastebi, kad apaštalų džiaugsmas buvo toks didelis, jog jie nepajėgė tikėti savo laime, bijodami nusivilti. Jėzus tėviškai juos ramina ir įtikinėja. Paprašo valgyti ne todėl, kad alkanas, o kad nori jiems įrodyti, jog tikrai yra gyvas.
24, 42. Kai kuriuose rankraščiuose: „gabalą keptos žuvies ir korį medaus".
24, 43. Kai kuriuose rankraščiuose: „valgė jų akyse ir atidavė jiems likučius".
24, 49. Jėzus pažada atsiųsti Šventąją Dvasią.
24, 50. Čia Lukas nenurodo, kaip greit po prisikėlimo Jėzus įžengs į dangų. Tai jis aprašė kitoje savo knygoje — Apaštalų darbuose (1, 3).

ĮVADAS Į EVANGELIJĄ PAGAL JONĄ

[1] Plg. A. Robert, A. Feuillet. Introduction à la Bible, II.— Tournai, 1959.— P. 328—329.

[2] Pasak gnostikų, tikrasis žmogus — tai jo dvasinis branduolys, jo „aš". Dabartinėje būklėje šis dvasinis pradas esąs medžiaginio pasaulio vergijoje. Medžiaga — amžinas dvasios priešas. Ši nelemta situacija atsiradusi dėl kažkokios katastrofos. Dalis šviesos — dvasios pasaulio — pateko tamsos — medžiagos karalystės — vergijon. Vis dėlto nupuolusi dvasia galinti atrasti pačią save ir veržtis amžinosios šviesos karalystėn. Gnozė kaip tik ir esanti mokslas, kaip išgelbėti žmogaus dvasią gilesniu pažinimu (gr. „gnosis" — „pažinimas"). Gnozės doktrina ir mistinės praktikos galinčios padėti dvasiai išsivaduoti iš medžiagos ir tamsos viešpatavimo. Gnostikai siekė suburti „apšviestuosius" šiai kovai. (Žr. J. Leipoldt, W. Grundmann. Die Umwelt des Urchristentums, t. I.— Berlin, 1965.— S. 377.)

[3] Cit. G. Rauschen. Florilegium Patristicum, t. 3.— Bonnae, 1904.— P. 36.

[4] Plg. Eusebijas. Bažnyčios istorija, 6, 14, 5—7.

[5] Žr. P. Feine, J. Behm, W. G. Kümmel. Op. cit.— P. 172.

[6] Plg. C. Kirch. Op. cit., Nr. 157.

[7] Plg. L. Morris. Synoptic Themes Illuminated by the Fourth Gospel.— „Studia Evangelica", t. 2.— Berlin, 1964.— P. 73—84.

EVANGELIJA PAGAL JONĄ

1, 1—18. Jono evangelijos prologas kalba apie nepasiekiamas Dievo aukštybes, praskleisdamas uždangą į vidinį Dievo gyvenimą ir paliesdamas Švenčiausiosios Trejybės paslaptį. Mes žinome, kad jau ST žydams nebuvo svetima mintis apie Dievo Žodį — Dievo Išmintį, egzistavusią prieš pasaulio sukūrimą (plg. Pat 8, 22; Išm 7, 22), per kurią viskas Dievo sukurta. Tačiau Jono prologe Dievo Žodis išryškėja kaip antrasis Švč. Trejybės asmuo, kaip „vienatinis Tėvo Sūnus", per kurį mums atėjo išganymas ir malonė. Iš Jono evangelijos aiškiai sužinome ir Dievo Žodžio įsikūnijimo paslaptį. Kitose evangelijose kalbama apie Jėzaus dievystę kaip faktą, o čia parodytas jo dievystės pagrindas Švč. Trejybėje. Jn prologas bus buvęs pirmųjų krikščionių himnas.

1, 1. Pradžioje — visais amžiais prieš pasaulio sukūrimą.

1, 5. Neužgožė — galimas vertimas ir „nesuvokė", „neapėmė".

1, 6. Jonas — Jonas Krikštytojas.

1, 9. Tikroji šviesa — pats Žodis.

1, 11. Pažodžiui: „Į savastį atėjo, bet savieji jo nepriėmė".

1, 13. Plačiau apie dvasinį gimimą žr. Jn 3, 3—6.

1, 21. Buvo laukiama pranašo Elijo sugrįžimo prieš pasirodant Mesijui (plg. Mal 3, 23—24; Mt 17, 10).

1, 27. Kai kurie rankraščiai įterpia: „kuris buvo pirmiau už mane".

1, 39—40. Kitas iš tų dviejų mokinių — pats evangelistas Jonas. Pirmasis susitikimas su Jėzumi Jonui buvo toks įspūdingas ir lemiamas, jog jis įsidėmėjo net valandą. *Dešimta valanda* senoviniu skaičiavimu (nuo 6 val. ryto) — mūsiškai 4 val. popiet.

1, 45. Natanaelį sinoptikai vadina Baltramiejum.

2, 1. Kana — mažas miestelis netoli Nazareto.

2, 4. O kas man ir tau? — pasakymas, dažnai pasitaikąs biblinėje kalboje. Jis čia reiškia: „Palūkėk, nesiskubink!" *Moterie* — pas mus neįprastas sūnaus kreipinys į motiną. Jis pasikartoja ir Jn 19, 26. Manoma, jog tai aliuzija į Pradžios knygą (3, 15), kalbančią apie būsimą moterį — piktosios dvasios nugalėtoją. Tas kreipinys ypač svarbiais

atvejais (pradedant viešąjį veikimą ir mirštant) kaip tik pabrėžia Marijos didybę ir ryšį su pirmąja Ieva.
2, 6. Saikas (gr. „metretes“) — apie 38—40 litrų.
2, 11. Stebuklų — gr. „ženklų“. Toliau bus vartojamas šis Jn būdingas terminas nuostabiems Viešpaties darbams pažymėti. Jn ypač pabrėžė stebuklų dvasinę prasmę — jie amžinojo išganymo ženklai.
2, 17. Čia matome šventos rūstybės pavyzdį.
2, 19—21. Pačioje savo viešojo darbo pradžioje Jėzus žino visa, kas jo laukia, ir jau kalba apie savo mirtį ir prisikėlimą.
2, 23. Jo vardą — „jį“ (iškilminga semitinė forma).
2, 24. Jais nepasitikėjo, arba „savęs jiems nepatikėjo“, t. y. neapreiškė jiems savo pasiuntinybės paslapčių.
3, 3. 7. Iš aukštybės, arba „iš naujo“.
3, 5. Ir Dvasios — t.y. „ir Šventosios Dvasios“. Čia Jn mini „Dievo karalystę“ (kaip sinoptikai), o toliau jos vietoje dažniausiai kalbės apie „gyvenimą“, „amžinąjį gyvenimą“, „šviesą“, nes tie pasakymai buvo artimesni jo pirmiesiems skaitytojams — Mažosios Azijos gyventojams, pripratusiems prie mistinių gnozės sąvokų.
3, 8. Hebrajiškai ir graikiškai tuo pačiu žodžiu reiškiama „dvasia“ ir „vėjas“. Todėl šis posakis vartojamas ir norint pasakyti: „Dvasia dvelkia, kur nori“.
3, 13. Kai kurie rankraščiai priduria: „ir tebėra danguje“.
3, 18. Nebus pasmerktas, kas tiki ir pagal tikėjimą gyvena.
3, 18. Pažodžiui būtų: „kad netiki viengimio Dievo Sūnaus vardo“ (plg. Jn 2, 23). Semitams „vardas“ reiškė patį asmenį.
3, 21. Dieve — vienybėje su Dievu ir pagal jo valią.
3, 22. Krikštydino — Jėzaus mokiniai krikštijo atgailos krikštu, tokiu kaip Jono krikštas; pats Jėzus nekrikštijo (žr. Jn 4, 2).
3, 29. Bažnyčia, arba visa atpirktoji žmonija, švelniai vadinama „Kristaus sužadėtine“, o jis pats — „jaunikiu“. Jonas Krikštytojas atėjo darbuotis, kad sužadėtinė žmonija susitiktų savo sužadėtinį Kristų, dėl to vadina save šių šventų sutuoktuvių „pabroliu“ — „sužadėtinio bičiuliu“.
4, 4. Samarija — tai vidurinė Palestinos sritis (šiaurinė — Galilėja, pietinė — Judėja). Jos gyventojai buvo žydų ir kolonistų asiriečių mišinys ir todėl tikrųjų žydų laikomi pusiau pagonimis, niekinami. Jie buvo turėję savo šventyklą ant Garizimo kalno; ją nugriovė Judėjos karalius Jonas Hirkanas 129 m. pr. Kr.
4, 6. Šešta valanda — vidudienis.
4, 10. Gyvasis vanduo — antgamtinės malonės gyvenimas.
4, 20. Ant šito kalno — ant Garizimo kalno (žr. Jn 4, 4 paaišk.).
5, 2. Penkių stoginių pamatai yra surasti kasinėjant Jeruzalę.
5, 3. Kai kuriuose rankraščiuose pridedama: „...kurie laukė vandens sujudant. [4] Mat kartkartėmis maudyklėn nusileisdavo angelas ir sujudindavo vandenį. Kas vandeniui pajudėjus pirmas įlipdavo į tvenkinį, pagydavo, kad ir kokia liga būtų sirgęs“. Šis tekstas paaiškina 7-ąją eilutę.

Vanduo sujudėdavo ar tik ne prasiveržus šaltiniams. Ta proga Dievas stebuklingai pagydydavo pirmutinį įžengusį į vandenį.
5, 15—16. Žydais, arba „judėjiečiais“, Jn čia ir toliau vadina Jėzui priešiškus jo tautiečius.
5, 18. Čia pasakyta pagrindinė Jono evangelijos mintis: Jėzus yra lygus Dievui Tėvui.

5, 25. Čia kalbama apie dvasia mirusių (nusidėjėlių) atgijimą, o 28 eil.— apie visų mirusiųjų prisikėlimą paskutinio teismo dieną.
5, 30. Keleriopais įvaizdžiais Jėzus skelbia vieną dalyką — savo neapsakomą vienybę su Tėvu.
5, 45. Mozė, anot ST, ne kartą yra gynęs Izraelį nuo Dievo rūstybės, tad buvo laikomas užtarėju ir tarpininku tarp Dievo ir tautos.
6, 10. Didelę dalį tos minios (5000 vyrų, neskaitant moterų ir vaikų) sudarė maldininkai, iš Galilėjos ir Galaunitės sričių keliaujantys Velykų šventėms į Jeruzalę.
6, 19. 1 stadija = 192 m, taigi apaštalai buvo nusiyrę 5 km su viršum.
6, 33. *Gyvybę* — antgamtinę gyvybę ir visa, ko reikia jai palaikyti.
6, 51. *Mano kūnas už pasaulio gyvybę* — „mano kūnas, kurį aš paaukosiu, kad pasaulis turėtų dvasinę gyvybę".
6, 57. *Gyvenu per Tėvą* — „gyvenu ta gyvybe, kurią gaunu iš Tėvo"; *gyvens per mane* — „gyvens ta gyvybe, kurią gaus iš manęs".
6, 69. *Dievo Šventasis* — Dievo Siųstasis, jam labai artimas,— Dievo Sūnus.
7, 38. Kristus primena, kaip Mozė stebuklingai išgavo vandens srovę iš uolos. Tas įvykis buvo minimas Palapinių šventės skaitymuose bei maldose, todėl klausytojai lengvai galėjo suprasti užuominą.
8, 3—11. Daug aiškintojų mano, kad ši pastraipa turėtų eiti po Lk 21, 38. Jos mintys ir stilius labai artimi Lukui — „Kristaus romumo evangelistui".
8, 5—11. Jei Jėzus pasakys: „Paleiskite", bus galima jį apkaltinti prieštaravimu Mozės Įstatymui. Jei pritars: „Užmuškite", bus galima skųsti romėnų valdžiai, kuri nepripažino mirties bausmės už svetimavimą. Jėzus atsako išmintingai ir gailestingai, sugėdina piktavalius skundikus, įkvepia nusidėjėlei pasiryžimą daugiau nebenupulti.
8, 15. *Neteisiu* — „nesmerkiu" (tokia semitų vartosena).
8, 17. *Dviejų asmenų* — pažodžiui „dviejų žmonių".
8, 21. *Ieškokite manęs* — norėdami nužudyti. Kas atstumia Jėzų galėdamas įsitikinti jo dievyste, tas priešinasi tiesai, nusideda Šventajai Dvasiai ir negali pasitaisyti.
8, 25. Galima suprasti ir kitaip: „Visų pirma esu tas, kaip kad jums sakau".
8, 24. 28. 58. *Aš Esu* — „aš esu Dievas" (plg. Iš 3, 14; Iz 43, 10 ir kt.). Kai Jėzų iškels aukštyn ant kryžiaus, tuomet daugelis įtikės, kad jis yra Dievo Sūnus.
8, 38. Atkakliai besipriešinančius tiesai Kristus vadino velnio vaikais.
8, 41. *Pavainikiai*, arba „paleistuvystės vaikai" — „netikinčių vaikai". „Paleistuvyste" ir „svetimavimu" Šv. Raštas dažnai vadina neištikimybę tikrajam tikėjimui, nukrypimus į pagonybę. Besilaikantys tikrojo tikėjimo vadinami Dievo vaikais.
8, 43—44. *Negalite... klausyti* — nes esate pasidavę piktajai dvasiai, tiesos priešininkei.
8, 48. Samarijos gyventojai, su atsikėlėliais iš Asirijos sumišusių izraelitų palikuonys, buvo žydų niekinami kaip atskalūnai (plg. Jn 4, 9). Jėzus nepritaria šiam savo tautiečių fanatizmui, samariečius ne kartą pavyzdžiu rodo (Lk 10, 30—37), tad ir čia nieko neatsako pavadintas samariečiu.
8, 56—59. „Mano Diena" (Jahvės atėjimo Diena) ir iškilmingasis „Aš Esu" — tai posakiai, kuriuos ST priskiria vienam Dievui. Juos ištardamas Jėzus skelbia save Dievu, o tai žydų akyse yra didžiausias piktžodžiavimas, už kurį be teismo užmušama akmenimis (plg. Kun 24, 16).
10, 22. *Žiema* — lietų laikotarpis.
10, 29. Kituose rankraščiuose: „Ką Tėvas man davė, yra aukščiau už viską..."
11, 2. Žr. Jn 12, 3.

11, 4. Kristui garbę suteiks Lozoriaus prikėlimas, bet jis priartins ir kančią (žr. Jn 12, 10—11), per kurią Kristus pasieks savo galutinę pergalę.
11, 9. Jėzus patarle paaiškina, kad jam neatsitiks nieko blogo, kol neateis Apvaizdos nustatytas laikas.
11, 15. Jėzus džiaugiasi, kad mokiniai pamatys stebuklą, kuris sustiprins jų tikėjimą.
11, 16. Gresia pavojus Jėzaus gyvybei, todėl Tomas ir ragina eiti drauge mirti su juo.
11, 18. 15 stadijų — 3 km.
11, 25—26. Lozoriaus prikėlimas iš numirusių yra tarsi besiartinančios Jėzaus kančios, mirties ir prisikėlimo įžanga. Šis pasakojimas padeda aiškiau suvokti Jėzaus mesianizmą. Savo kančia ir prisikėlimu jis laimės visiems žmonėms laimingą amžinąjį gyvenimą. Lozoriaus prikėlimas — ženklas, jog kiekvienas tikintysis nugalės mirtį.
11, 50—52. Kajafo supratimu, Jėzus turįs mirti už tautą, kad tautos neištiktų politinės nelaimės. Mat romėnai visada buvo pasirengę ginklu malšinti politinio mesianizmo prasiveržimus. Dievo planuose Kristus turi mirti už tautą ir žmoniją, kad visus išgelbėtų nuo amžinosios nelaimės.
11, 57. Matyti, šis įsakymas pasiekė ir Judo ausis.
12, 7. Jėzus sako, kad šis patepimas — jo laidotuvėms.
12, 16. Mokiniai *buvo jam tai padarę* atvesdami asilaitį (žr. Mt 21, 7) ir kartu su minia giedodami.
12, 32—33. Pakeltas nuo žemės — su kryžiumi.
12, 37—43 apibendrina žydų netikėjimą ir atspindi sustiprėjusią įtampą tarp sinagogos ir ankstyvosios Bažnyčios. Jėzaus garsus skelbimas (44. 50 eil.) — kontrastas bijančių jį išpažinti žydų tylai (42 eil.); *12, 37—50* — pirmos evangelijos dalies apibendrinimas.
12, 41. Pranašai regėjo vizijose būsimo Mesijo šlovę.
13, 18. Čia Jėzus kalba apie savo išdavėją Judą.
13, 32. Pašlovins jį pas save — paims jį į dangų.
13, 33. Negalite eiti — „jums dar per anksti mirti kankiniais“.
13, 36. Jėzus eina kentėti dabar, o Petras kentės vėliau.
14, 13—14. Vardą semitai sutapatindavo su pačiu asmeniu.
14, 16. Globėjas — taip pat ir „Užtarėjas“ bei „Guodėjas“. Jėzus čia kalba apie Šventąją Dvasią, kurią jis drauge su Tėvu atsiųs įžengęs į dangų.
14, 20. Tai dienai atėjus Biblijos kalba reiškia kokią svarbią Dievo nustatytą dieną ar laikotarpį. Šiuo atveju kalbama apie laiką po Jėzaus prisikėlimo ar apie Sekminių dieną.
14, 22. Tai Judas Tadas.
14, 26. Čia Jėzus pažada, kad Šventosios Dvasios vadovaujama Bažnyčia toliau vis giliau pažins Kristaus apreikštąją tiesą (žr. Jn 7, 39; 13, 7; 14, 17) ir patį Kristaus asmenį (Jn 15, 26; 20, 9), tačiau naujo oficialaus apreiškimo Šv. Dvasia neteiks (Jn 16, 12—15).
14, 28. Savo dieviškąja prigimtimi Jėzus lygus Tėvui, o žmogiškoji jo prigimtis — Dievo sukurta.
14, 30—31. Čia Jėzus kalba apie savo kančią. Piktojo pasaulio galybėms bus leista jį kankinti, nes taip turi būti atpirkta žmonija.
15, 1—6. Vynmedis ir jo šakelės simbolizuoja malonės gyvenimo slėpinius. Malonės atžvilgiu žmogus visiškai priklausomas nuo Dievo kaip šakelės nuo medžio. Kaip šakelei teikia gyvybę medžio syvai, taip mūsų sielai antgamtinę gyvybę — Dievo malonė.

Ją gauname būdami tikėjimu ir meile susijungę su Kristumi.

15, 20. Žr. Jn 13, 16.

15, 26. Šventoji Dvasia kyla ne tik iš Tėvo, bet ir iš Sūnaus (žr. Jn 16, 14—15).

16, 8. Šventoji Dvasia parodys, kas nusidėjęs, kas teisus ir kas pasmerktas.

16, 13. Pabrėžiama Švč. Trejybės asmenų vienybė. Sūnus ir Šventoji Dvasia, atėję į pasaulį, veikia ne atskirai nuo Tėvo. Teologija sako, kad visa Dievo veikla pasaulyje — bendra Švč. Trejybei, dėl to ir Sūnus „ne iš savęs kalba", ir Dvasia „pasakos, ką bus išgirdusi".

16, 16. Mokiniaineregės Jėzaus, kol jis bus kape.

16, 23. *Dėl manęs*, arba „mano vardu".

17, 1. Sūnaus ir Tėvo garbė viena.

17, 17. *Pašventink* — „atitrauk nuo visko ir atiduok Dievui".

17, 19. *Pašventinu save* — „aukoju save"; „būtų pašventinti" — atsidėję garbintų Dievą dvasia ir tiesa.

18, 3. Žydų vyresnybės prašoma, Romos valdžia pavesdavo jai būrį savo kareivių tvarkai palaikyti (plg. Mt 27, 65).

18, 6. Stebuklingai partrenkdamas savo suėmėjus ant žemės, Jėzus pasirodo esąs Dievas ir galįs išsigelbėti. Paskui savo noru pasiduoda.

18, 14. Plg. Jn 11, 50.

18, 15—17. *Kitas mokinys* — šios evangelijos autorius, apaštalas Jonas. Jis visiškai nesislepia esąs Jėzaus mokinys, o Petras ginasi, nes sužeidė vyriausiojo kunigo tarną ir bijo įkliūti.

18, 28. *Pretorijus* — Romos vietininko būstinė. Įžengti į pagonių namus — susitepimas (žr. Lk 21, 1 paaišk.).

18, 31. Už didelius religinius nusikaltimus Sen. Įstatyme buvo numatytas minios teismas ir užmušimas akmenimis, o Jėzus buvo pranašavęs, jog mirs ant kryžiaus. Kryžiaus mirtimi bausdavo tik romėnai ir būtent vergus bei užkariautų kraštų žmones, ne Romos piliečius.

19, 13. *Gabàta* (aramėjų k. žodis) — paaukštinimas.

19, 14. *Apie šeštą valandą* — apie vidudienį. Lyginant su kitomis evangelijomis, matyti, kad Jėzus buvo nukryžiuotas vidudienį. Mk rašo „apie trečią valandą", bet tai gali reikšti visą laiką nuo 9 val. ryto iki 12 val.

19, 23. *Tunika* — ilgas apatinis drabužis.

19, 25. Neaišku, ar kalbama apie tris, ar apie keturias moteris. Pirmu atveju Jėzaus motinos sesuo būtų Marija Klopienė, antru — gal Salomė, Zebedėjaus žmona, apaštalų Jokūbo ir Jono motina.

19, 26—27. Iškilmingas kreipimasis „Moterie" ir gretimi mesijiniai tekstai rodo, jog čia Jėzus ne tik pasirūpina Motinos senatve, bet ir skiria jai motiniškas pareigas Bažnyčios atžvilgiu. *Mylimasis mokinys* — šios evangelijos autorius, apaštalas Jonas.

19, 29. Yzopo šakelė buvo vartojama ST apeiginiam pašlakstymui (Kun 14, 4) paaukoto gyvulio krauju.

19, 30. Pagal istorikų apskaičiavimus patikimiausia Jėzaus mirties data — krikšč. eros 30 m. balandžio 7 d. (žr. Lk 23, 56 paaišk.).

19, 31. Kad pagreitintų mirtį, kareiviai kartais kuoka sutriuškindavo nukryžiuotųjų blauzdas, ir jie tuoj mirdavo nuo kraujo nutekėjimo. Jėzus buvo netekęs labai daug kraujo plakant ir mirė pirmiau už plėšikus.

19, 36. Žr. 12, 46. Tie žodžiai pirmiausia buvo pasakyti apie paaukotąjį avinėlį, valgomą per Velykas. Velykų avinėlis — Atpirkėjo įvaizdis.
19, 37. Į tą, kurį perdūrė, arba „į perdurtąjį“ (žr. Zch 12, 10). Pagal Jn stilių „žiūrėti“ — tai žvelgti su tikėjimu, žvelgti suvokiant.
19, 39. Apie šimtą svarų — apie 32,7 kg; *mira* — aromatinga derva.
20, 1. Pirmoji savaitės diena — sekmadienis.
20, 2. Mes nežinome rodo kartu buvus ir daugiau moterų (plg. Mt 28, 1; Mk 16, 1; Lk 24, 1—11).
20, 16. Atsigręžė — pagal kitus rankraščius „pažino“.
20, 17. Nelaikyk manęs! — Marija buvo apkabinusi jo kojas (žr. Mt 28, 9).
20, 22—23. Čia Jėzus įsteigia Atgailos sakramentą.
21 sk. laikomas vėlesniu Bažnyčios papildymu. Matyti, šis pasakojimas buvo išlaikytas žodinėje Tradicijoje ir vėliau prijungtas prie Jono evangelijos, kaip liečiantis ir Joną. *20, 30—31* yra evangelisto finalas, o *21, 24—25* — greičiausiai jo mokinių.
21, 8. 200 mastų — apie 90 metrų.
21, 15—17. Jėzus duoda progą Petrui trigubu meilės išpažinimu atitaisyti trigubą išsigynimą ir paveda jam aukščiausiąjį vadovavimą Bažnyčiai, kaip buvo pažadėjęs Mt 16, 17—19.
21, 23. Tradicija sako, kad evangelistas Jonas miręs natūralia mirtimi, turėdamas apie 100 metų.

ĮVADAS Į APAŠTALŲ DARBUS

[1] Žr. A. Wikenhauser. Einleitung in das Neue Testament.— Leipzig, 1964.— S. 151.
[2] J. L. McKenzie. Dictionarys of the Bible.— London—Dublin, 1966.— P. 10.
[3] Plg. A. Vögtle. Das Neue Testament und die neuere katholische Exegese.— T. 1.— Leipzig, 1967.— S. 84.

APAŠTALŲ DARBAI

1, 1. Pirma knyga — Luko evangelija.
1, 2. Plg. Lk 24, 49.
1, 4. Tėvo pažadas — pažadas atsiųsti Šventąją Dvasią (žr. Jn 14, 16. 26).
1, 5. Plg. Lk 3, 15. Jono krikštas tebuvo simbolis būsimojo, Jėzaus įsteigsimojo Krikšto, teikiančio antgamtinį atgimimą ir gyvenimą.
1, 6. Čia pasirodo, kad mokiniai tebegyveno grynai žemiškomis iliuzijomis apie Mesijo karalystę. Iš tiesų reikėjo Šventosios Dvasios apšvietimo, kad jie suvoktų, jog Jėzaus paskelbtoji Dievo karalystė anaiptol ne politinė valstybinė viešpatija, bet visų pirma antgamtinio gyvenimo bendruomenė, siekianti antgamtinių tikslų.
1, 8. Šiais žodžiais Išganytojas nurodo, kad Dievo karalystė negali apsiriboti viena tauta. Šventoji Dvasia laipsniškai ves apaštalus evangelizuoti visų tautų. „Apaštalų darbai“ ir atskleidžia šį Šventosios Dvasios vadovaujamą mokinių kelią iš siauro nacionalizmo į visuotinę Bažnyčią.

1, 12. Pagal žydų papročius šabo dieną būdavo leidžiama nueiti apie 1 km.
1, 13. Tai buvo arba Paskutinės vakarienės salė ant Siono kalno, arba Jono Morkaus motinos namo viršutinis aukštas (plg. Apd 12, 12).
1, 14. Apie „Jėzaus brolius" žr. Mt 12, 46 paaišk.
1, 15. Čia „broliais" vadinami visi Jėzaus mokiniai.
1, 16. Plg. Ps 40 (41), 10.
1, 18—19. Plg. Mt 27, 3—10.
1, 20. Tekstas rodo, kad Bažnyčioje jau buvo aiškus bažnytinių pareigų ir tarnysčių supratimas.
1, 22. Jėzaus *prisikėlimo liudytojas* — apaštalo titulas ir pareiga.
1, 26. Burtų metimas, norint sužinoti Dievo valią, buvo pasisavintas iš ST papročių (žr. Sk 26, 52 ir toliau; Joz 7, 14; Pat 16, 33).
2, 1. Sekminės buvo žydų derliaus nuėmimo šventė; mokinių susirinkimo vieta — kaip 1, 13.
2, 5. Čia kalbama apie žydų maldininkus, atvykusius iš įvairių kraštų atšvęsti didžiųjų švenčių.
2, 11. Prozelitai — ne žydų kilmės tikintieji, priėmę žydų religiją. Buvo skiriami tikrieji prozelitai („teisumo prozelitai"), kurie įsiliedavo į žydų tautą priimdami apipjaustymą, ir „žydų bičiuliai" — prozelitai, neįsilieję į žydų tautą.
2, 15. Trečia dienos valanda — 9 val. ryto, o vyną gerdavo tik vakare.
2, 17. Plg. Jl 2, 28—32 (3, 1—5), kur pranašas kalba apie Mesijo laikų įvykius.
2, 20. Viešpaties diena — Jėzaus antrasis atėjimas pasaulio teisti (žr. Mt 24, 1).
2, 38. Vardan Jėzaus Kristaus — jo įsakymo ir nuopelnų vardu.
2, 39. Toli esantiems — pagonims.
2, 42. Ankstyvoji krikščionių bendruomenė dar laikėsi žydų pamaldumo pratybų, tačiau joje pasirodo nauja praktika — „duonos laužymas". Tai tipiškas Eucharistijos apeigų pavadinimas (plg. Mt 26, 26; Mk 14, 22; Lk 22, 19; Apd 20, 7; 1 Kor 11, 20, 24). Apaštalų mokslas, broliškos meilės patarnavimai vienas kitam ir viešas bei sakramentinis kultas tuo laiku buvo pagrindiniai Bažnyčios gyvenimo elementai. Jie turi tokie likti ir visais laikais.
2, 44. Turtų bendrumas buvo laisvas dalykas (žr. Apd 5, 4), ir tik laikinai jo laikytasi kai kuriose pirmųjų krikščionių bendruomenėse; vėliau jis išliko vienuolynuose.
3,1. Devintoji (3 val. popiet) buvo popietinių aukų valanda.
3, 11. Tai buvo dengta salė su daug kolonų, pastatyta Saliamono laikais.
3, 13. Kenčiantį Mesiją „Jahvės tarnu" vadino pranašas Izaijas.
3, 24. Samuelis, pasak Žyd 11, 32, laikomas pranašų tėvu.
4, 1—3. Sadukėjai — žydų aristokratinės kunigijos atstovai — nepripažino sielos nemirtingumo ir kūno prisikėlimo. Išpuikę dėl savo privilegijuotos padėties, sadukėjai sudarė atskirą kastą, kuri buvo priešinga paprastiems, liaudiškiems ir asketiškiems fariziejams. Be abejo, juos itin pykino apaštalų skelbiamas Jėzaus prisikėlimas. Sadukėjai aktyviai prisidėjo prie Jėzaus pasmerkimo (žr. Lk 22, 4. 52).
4, 2. Apaštalai mokė apie prisikėlimą „Jėzaus pavyzdžiu", t.y. Jėzaus prisikėlimo faktas buvo pagrindas skelbti mirusiųjų prisikėlimą.
4, 6. „Aukštaisiais kunigais" būdavo vadinami įžymiųjų kunigiškųjų šeimų atstovai ir seniau ėję vyriausiojo kunigo pareigas asmenys.
4, 28. Galia — pažodžiui „ranka".

4, 36. Barnabas vėliau stropiai darbuosis pagonių misijose, artimai bendradarbiaudamas su šv. Pauliumi.
5, 1—11. Ananijo ir Sapfyros epizodas rodo, kad Apd autorius stengėsi būti objektyvus ir papasakojo ne tik teigiamus krikščionių bendruomenės įvykius, bet ir neigiamybes.
5, 4. Plg. Įst 23, 23. Petras pabrėžia, jog parduoti turtus ir dalytis jais nebuvo privaloma. Ananijas ir Sapfyra nusidėjo veidmainiaudami ir nepasitikėdami bendruomene.
5, 11. Čia tikinčiųjų bendruomenė pirmą sykį pavadinta „bažnyčia" (gr. „ekklesia"). Tas žodis reiškia: „susirinkimas", „telkinys", „bendruomenė". Lietuviai evangelikai verčia „surinkimas", pabrėždami tą tiesą, kad Bažnyčios narius į viena sutelkia (surenka) Šventoji Dvasia.
5, 14. „Viešpačiu" NT vadina Jėzų — žmogumi tapusį Dievo Sūnų.
5, 17—32. Krinta į akis apaštalų drąsa ir aktyvumas. Anksčiau gyvenę nuolatinėje baimėje (plg. Jn 20, 19), dabar, Šventosios Dvasios sustiprinti, jie veikia, kaip reikalauja apaštalų pašaukimas.
5, 28. Plg. Mt 27, 25.
5, 34. *Gamalielis* buvo žymus ir didžiai gerbiamas Įstatymo mokytojas, pas kurį mokėsi ir šv. Paulius (plg. Apd 22, 3). Jis pasižymėjo humanizmu, švelniu įstatymų aiškinimu.
5, 37. Šis gyventojų surašymas (antrasis valdant Romos vietininkui Kvirinui) įvyko 6 ar 7 m. po Kr.
5, 40. Plakimo bausmę vykdydavo sinagogos tarnai. Ją sudarė „keturiasdešimt be vieno", t.y. 39 kirčiai (plg. 2 Kor 11, 24).
6, 1. *Graikiškai kalbantieji*, arba „helenistai" — žydai, ilgai gyvenę ne Palestinoje ir kalbantys graikiškai.
6, 5. Iš septynių išrinktųjų bent jau Mikalojus buvo tikras helenistas ir net kilęs iš pagonių. Ir kitų diakonų vardai graikiški. Bultmano nuomone, visi septyni buvę helenistai.
6, 6. Bendruomenė išrenka kandidatą, o apaštalai, melsdamiesi ir uždėdami rankas, suteikia galią eiti tarnystę Bažnyčioje.
6, 9. Jeruzalėje buvo daug sinagogų, priklausančių užsienio žydams. *Libertinai*, arba „paleistieji laisvėn" — tai žydai, kilę iš tremtinių, kuriuos Pompėjus 63—61 m. pr. Kr. buvo išgabenęs į Romą.
6, 14. Čia matome užuomazgą ginčų dėl Mozės Įstatymo galiojimo krikščionims. Šv. Paulius kovos, kad to Įstatymo nuostatai krikščionims negaliotų.
7, 2—58. Steponas apsigynimo kalba įrodo, kad Dievas globojo žydų tautą ir tais laikotarpiais, kai nebuvo šventyklos. Kalba pateikia žydų praeities apžvalgą.
7, 35. Mozė NT dažnai laikomas Mesijo simboliu.
7, 38. Ano meto žydų supratimu, Dievas galėjęs kalbėti tik angelų tarpininkaujamas.
7, 42—43. *Dangaus kariauna* — žvaigždynai.
7, 43. *Molochas* buvo Saulės dievas, o *Romfa* (Remfanas) — Saturno dievybė.
7,45. Jėzus, arba *Jozuė* — žr. Joz 3, 14—17.
7,55. Stepono regėjimas skelbia Mesijo pergalę ir triumfą danguje.
7,58. Akmenimis būdavo užmušama už piktžodžiavimą Dievui. Nusikaltimo liudytojai turėdavo pirmieji sviesti akmenis į pasmerktąjį, paskui galėdavo prisidėti ir kiti (plg. Įst 13, 9—12; 17, 17).
8,1. Čia pirmą sykį pasirodo Saulius — būsimasis tautų apaštalas. Paulius — antrasis, romėniškas jo vardas.

8,5. Pilypas, vienas iš septynių diakonų. Apd 21, 8 jį vadina evangelistu.
8, 5—8. Turbūt kalbama apie Sicharo miestą, kur Jėzus buvo draugiškai sutiktas (žr. Jn 4, 5).
8,16. Šis tekstas aiškiai rodo, jog neužteko vieno Krikšto, bet dar reikėjo Sutvirtinimo sakramento, teikiančio Šventosios Dvasios malonių pilnatvę, ypač tvirtumo dovaną pagoniškoje aplinkoje.
8,17. Anais laikais Sutvirtinimo sakramentas dažnai teikdavo ir regimų, nepaprastų malonių, kaip antai gydymo dovana, stebuklų, pranašavimo galios ir pan. Šios dovanos padėjo paprastiems ir mažai išsilavinusiems apaštalams bei kitiems krikščionių mokytojams apšviesti ir įtikinti pagonis. Bažnyčiai pasaulyje įsitvirtinus, šios ypatingos dovanos buvo nebūtinos.
8,18. Nuo kerėtojo Simono vardo yra kilęs žodis „simonija", jis reiškia šventos galios pardavinėjimą-pirkimą.
8,23. Abu posakiai paimti iš ST (Įst 29, 18; Iz 58, 6). Jie žymi blogį, kenkiantį ir kitiems.
8,27. *Etiopija* anais laikais buvo vadinama Nubijos teritorija, prasidedanti nuo šiuolaikinio Asuano. *Kandakė*, anot Bažnyčios istoriko Eusebijo, buvo Etiopijos valdovių titulas, kaip „faraonas" — Egipto valdovų.
8, 32—35. Iz 53, 7—8 pranašaujama apie Mesijo romumą kenčiant.
8, 36—38. Kai kurie rankraščiai turi 37 eil.: „Pilypas tarė: 'Jei tiki iš visos širdies, tai galima'. Tas atsakė: 'Tikiu, kad Jėzus Kristus yra Dievo sūnus'".
8, 40. *Azotas* — miestas pietinėje Palestinoje, kaip ir Gaza, minima 8, 27. Abu tie miestai buvo prie didžiojo kelio iš Jeruzalės į Egiptą. *Cezarėja* — uostas apie 100 km į šiaurę nuo Azoto.
9, 2. *To kelio* — Kristaus mokslo.
9, 4—5. Šiais žodžiais pabrėžiama Kristaus ir Bažnyčios vienybė, kurią taip nuostabiai aprašys šv. Paulius savo laiškuose.
9, 7. Plg. Įst 4, 12. Kelionės draugai girdėjo balsą, bet nesuprato žodžių, matė šviesą, bet nieko joje neįžiūrėjo (tokia graikiškojo teksto prasmė).
9, 13. *Šventieji*.— Pirmaisiais amžiais tikintieji dažnai vadinami šiuo žodžiu, pažymint, kad jie pašvęsti Dievui Krikštu ir kitais sakramentais. Šis vardas dar neišreiškia individualaus, moralinio šventumo.
9, 16. Plg. 2 Kor 11, 23 ir toliau. Kentėjimai dėl Kristaus yra ypatingo išrinkimo ženklas.
9, 21. Tikybos reikaluose romėnai pripažino vyriausiojo kunigo valdžią žydams ne tik Palestinoje, bet ir kitose šalyse.
9, 23. Čia trumpai užsiminta apie Pauliaus buvimą „Arabijoje" (žr. Gal 1, 16—18). Greičiausiai tai buvo 34—37 metais. *Arabija* — arabų genties nabatiečių sritis į pietus nuo Damasko.
9, 26—30. Pasak Gal 1, 18, Paulius nuvyko į Jeruzalę, norėdamas susitikti su apaštalu Petru. Jis ten išbuvo 14 dienų.
9, 30. Cezarėja buvo žymus uostamiestis; iš čia Paulius jūros keliu grįžta į savo tėviškę — Tarso miestą Kilikijos provincijoje (Mažoji Azija, dabar Turkija).
9, 31. Čia aiškiai matome, kad Bažnyčia suprantama plačiau negu atskira tikinčiųjų bendruomenė. Bažnyčia apima visas bendruomenes įvairiose teritorijose.
9, 36. *Jopė* (Jafa) yra šiuolaikinis Tel Avivas, 44 km į pietus nuo Cezarėjos. *Tabita* ir *Gazelė* (gr. Dorkadė) — anuomet populiarūs vardai.
10, 1—8. Itin reikšminga, kad tikras pagonis ypatingu Dievo nurodymu priimamas į

Bažnyčią. Tai buvo krikščionybės persilaužimo momentas, nes iki tol buvo labai ginčijama, ar nežydai gali įeiti į Bažnyčią. Bažnyčioje tebevyravo žydų kilmės tikintieji; jie reikalavo laikytis Sinagogos teisės.

10, 1. Šimtininko laipsnis maždaug atitinka kapitoną.

10, 2. Vadinasi, buvo izraelitų bičiulis, garbino vieną tikrąjį Dievą, bet nebuvo tapęs tikru izraelitu, nebuvo apipjaustytas.

10, 9. Šešta valanda — vidurdienis.

10, 12—16. Regėjimo prasmė: žydų tautiniai įstatymai yra praradę savo galiojimą.

10, 36—43. Ši Petro kalbos santrauka — būdingas senovės krikščionių katechezės pavyzdys.

10, 44—48. Šventosios Dvasios nužengimas čia labai panašus į Sekminių stebuklą. Jis gali būti aiškinamas ypatinga Dievo parama jaunutei Bažnyčiai, kuri turėjo išeiti iš žydų izoliacijos ir tapti visuotine. Taip pat galima prisiminti Kristaus žodžius: „Vėjas pučia, kur nori“ (Jn 3, 8), t. y. Dvasia dvelkia, kur nori. Ypatingais atvejais, turint gyvą troškimą, atpirkimo malonė gaunama ir be sakramento. Taigi Dievas nėra griežtai apribojęs savo malonės sakramentais.

11, 1—18. Žydų kilmės krikščionys buvo įsitikinę, kad pagonys pirmiau turį priimti judaizmą ir tik po to galį krikštytis. Sunku buvo jiems įrodyti, kad Kristaus išganymas skirtas visoms tautoms, nepriklausomai nuo apipjaustymo (priklausomybės žydų religinei bendruomenei ženklo) ir Mozės Įstatymo.

11, 16. Plg. Apd 1, 5.

11, 18. Nusiramino toli gražu ne visi. 15, 5 matysime, jog Jeruzalėje grupė žydų krikščionių ir toliau reikalavo, kad krikštijamieji pagonys būtų apipjaustomi ir laikytųsi Mozės Įstatymo.

11, 19. Antiochija — Sirijos provincijos sostinė, helenistinės kultūros centras Artimuosiuose Rytuose. Po Romos ir Aleksandrijos trečiasis savo dydžiu miestas, turėjęs apie pusę milijono gyventojų. Čia pamažu įsigali krikščionybė, nepripažįstanti žydų įstatymų ir tradicijų. Pažymėtina, jog „skelbti Viešpatį“ — tai skelbti jo išaukštinimą Dievo dešinėje ir išpažinti, kad Mesijas — ne žemiškas valdovas, bet visų žmonių išvaduotojas iš nuodėmės ir mirties vergovės.

11, 22—24. Šv. Barnabas buvo vienas iš pažangiausių krikščioniškojo mokslo skelbėjų pagonims. Jo vaidmuo vertas didžios pagarbos ir todėl, kad jis išveda viešumon Paulių, kuris daugeliui atrodė įtartinas dėl savo praeities, nes buvo „persekiojęs Dievo Bažnyčią“.

11, 26. Krikščionys („christianoi“) — taip Kristaus sekėjus vadino pagonys. Žydai dažniausiai vadindavo „nazariečiais“, patys krikščionys — „mokiniais“, „broliais“, „šventaisiais“.

11, 27. Pranašai buvo Šventosios Dvasios ypatingu būdu apdovanoti krikščionys; pirmosiomis Bažnyčios dienomis jie mokydavo bendruomenę ir dirbo misijų darbą. Išpranašautasis badas iš tiesų ištiko Romos imperiją Klaudijui viešpataujant, 49—50 m.

12, 1. Kalbama apie Erodą Agripą I, Erodo Didžiojo anūką, Erodo Antipo seserėną, Erodiados brolį. Imperatorius Kaligula 37 m. jam suteikė karaliaus titulą ir paskyrė valdyti Pilypo bei Lisanijo tetrarchijas (pietinė Sirijos dalis). 41 m. Klaudijus jam paveda valdyti Judėją ir Samariją Palestinoje. Jis persekiojo krikščionis, norėdamas įsiteikti žydų nacionalistams.

12, 12—17. Šis gyvas, vaizdingas pasakojimas yra artimas Mk evangelijos stiliui, galbūt atėjęs iš paties apaštalo Petro lūpų.

12, 17. Čia kalbama apie „Viešpaties brolį" Jokūbą, kuris, išvykus Petrui, vadovavo Jeruzalės bendruomenei. Spėjama, kad Petras išvyko iš Jeruzalės maždaug 41—44 m. Apie jo buvimą Antiochijoje kalbama Gal 1, 11. Petras dalyvavo Apaštalų Susirinkime Jeruzalėje 49 m.
12, 19. Sargybiniai būdavo atsakingi už kalinius ir kaliniui pabėgus gaudavo jam skirtąją bausmę.
12, 20—23. Pasak žydų istoriko Juozapo Flavijaus, Erodas sirgo vos penkias dienas. Apd autorius čia įžiūri Dievo bausmę.
12, 25. Galima versti: „Barnabas ir Saulius sugrįžo baigę savo užduotį Jeruzalėje ir paėmę..."
Čia baigiasi pirmoji Apd dalis. Autorius palieka pirmykštę krikščionių bendruomenę bei Palestiną ir pasakoja apie šv. Pauliaus misijų laimėjimus.
13, 2—3. Ypatingu Šventosios Dvasios pašaukimu Paulius ir Barnabas skiriami pagonių misijoms. Čia pažymėtini du dalykai: nepaisant specialaus Šventosios Dvasios kvietimo, pagonių apaštalai siunčiami bendruomenės autoritetu ir sutikimu. Be to, kaip ir diakonų paskyrimo atveju, bažnytinė tarnystė įgyjama sakramentiškai (rankų uždėjimas ir malda). Vis dėlto negalima sutapatinti šio paskyrimo pagonių misijoms su diakonų tarnyste (6, 6).
13, 5. Čia paminėtas jaunuolis *Jonas* — tai būsimasis evangelistas Morkus.
13, 9. Nuo čia žydiško vardo „Saulius" vietoje Apd vartoja romėnišką apaštalo vardą „Paulius".
13, 16—41. Savo didžiojoje kalboje žydams Paulius įrodo, kad, nors ir nukryžiuotas, Jėzus buvo lauktasis Mesijas.
13, 25. Žr. Jn 1, 20. 27; Mk 1, 7.
13, 27. Paulius turi galvoje tokias Šventojo Rašto vietas, kaip Mt 18, 15; Ps 21 (22), 15; Iz 53.
13, 33. Žr. Ps 2, 7. Prisikėlimas čia suprantamas kaip Jėzaus-Mesijo patvirtinimas tautos akyse.
13, 51. Plg. Mt 10, 14.
14, 1. Apaštalai pirmiausia stengdavosi paskelbti Evangeliją žydams ir žydų prozelitams.
14, 6. *Listra* — romėnų kolonija, žymaus Pauliaus mokinio Timotiejaus tėviškė (žr. Apd 16, 1—3).
14, 13. Graikai aukojimo apeigoms puošdavo vainikais aukojamus gyvulius, aukurą ir dalyvių galvas.
14, 20. Reikia manyti, kad Dievas stebuklingai išsaugojo Pauliaus gyvybę (plg. 2 Kor 11, 25).
14, 23. Kunigystės šventimai apėmė ir vyskupus, ir kunigus, kurie ankstyvojoje Bažnyčioje vadinami „vyresniaisiais". Tik vėliau ėmė aiškėti vieno vyskupo vaidmuo bendruomenėje.
15, 1—2. Ir vėl iškyla klausimas, ar krikščionis tebesaisto Mozės Įstatymas ir žydų papročiai. Mozės šalininkai norėjo, kad krikščionybė liktų tik žydų sekta.
15, 14. *Simeonas* — Simonas Petras.
15, 20. Du paskutiniai nutarimo punktai (susilaikymas nuo mėsos gyvulio, kuriam nebuvo nuleistas kraujas, ir susilaikymas nuo kraujo) remiasi specifiniais žydų įstatymais, kurie žydams buvo itin svarbūs. Jų priėmimas buvo kompromisas, būtinas siekiant žydų sugyvenimo su helenistais.
15, 29. Čia turima galvoje ne aukojimas dievams, bet krikščionių dalyvavimas šeimos pokylyje aukos proga (plg. 1 Kor 8; 10, 27—28).

15, 34. Tik kai kuriuose rankraščiuose: „Silas nusprendė ten pasilikti, todėl Judas vienas grįžo į Jeruzalę".
15, 38. Vėliau Paulius susitaikė su Morkumi (plg. Kol 4, 10; Fm 24).
16, 1—3. Timotiejus tapo vienu iš artimiausių apaštalo bendradarbių. Jis puikiai tiko pagonių misijoms, nes buvo kilęs iš mišrios santuokos.
16, 10. Matyti, šiuo laiku Lukas tapo Pauliaus palydovu, nes pradeda pasakoti nuo savęs: „Mes nutarėme" ir t.t.
16, 11. *Troada* — svarbus Mažosios Azijos uostas netoli senovės Trojos. Iš čia Paulius persikėlė į Europą. Pažymėtina, kad ten nuo Pauliaus laikų išsilaikė krikščionys, kuriuos II a. pradžioje mini kankinys šv. Ignotas. *Neapolis* — uostas rytinėje Makedonijoje, kur buvo romėnų kolonija *Filipai.* Filipai tapo ypač mylima apaštalo bendruomene.
16, 13. Filipų žydai, neturėdami sinagogos, rinkdavosi melstis prie upės, kur patogu atlikti ritualinius apsiplovimus.
16, 23. Plg. 2 Kor 11, 25.
16, 35. *Liktoriai* — ginkluoti vietinės valdžios atstovai, policija.
16, 37. Pagal Romos įstatymus („Lex Porcia") buvo draudžiama plakti Romos pilietį.
17, 1. *Tesalonika* buvo Makedonijos sostinė (dabar Salonikai).
17, 9. T.y. kad Pauliaus kalbose nebuvę nieko priešiška imperatoriaus autoritetui.
17, 16. *Atėnai* buvo graikų pasaulio centras, garsėjęs akademija ir filosofų mokyklomis.
17, 19. *Areopagas* — kalvos vardas Atėnuose, kur retkarčiais posėdžiaudavo miesto aukštoji taryba. Iš čia imta vadinti ir pačią tarybą tiesiog „Areopagu".
17, 23. Kad neužsitrauktų nežinomų dievų rūstybės, graikai statydavo jiems aukurus. 1909 m. archeologai Pergamo mieste rado aukurą su tokiu pačiu užrašu.
17, 24. Plg. Iš 20, 11.
17, 28. Čia Paulius cituoja savo gimtosios provincijos poeto Arato (III a. pr. Kr.) žodžius. Paulius kartais cituoja ir kitus ano meto autorius: 1 Kor 15, 33 — Menandrą, Tit 1, 12 — Epimenidą.
17, 34. Pasak padavimo, Areopago narys Dionizas vėliau tapo pirmuoju Atėnų vyskupu.
18, 1. *Korintas* buvo Achajos provincijos miestas, svarbus prekybos centras su dviem uostais. Jis Romos imperijoje garsėjo prabanga ir palaidais papročiais.
18, 2. Apie laikiną žydų išvarymą iš Romos 49 ar 50 m. imperatoriaus Klaudijaus įsakymu kalba Romos istorikas Svetonijus.
18, 3. Kiekvienas žydų rabinas (mokytojas) turėjo išmanyti kokį nors amatą. Paulius, ruošęsis tapti rabinu, taip pat mokėjo ir vėliau dirbo palapinių audėjo darbą.
18, 12. *Galionas,* Senekos brolis, 52—53 m. buvo Achajos prokonsulas.
18, 17. *Visi graikai,* arba „visi".
18, 18. Spėjama, kad Pauliaus įžadai buvo padėka už Korinto misijų pasisekimą. Tokiais atvejais pagal žydų papročius būdavo nukerpami plaukai ir susilaikoma nuo vyno.
18, 24—28. Apolas labai pasižymėjo misijų darbe. Spėjama, kad jis buvęs Aleksandrijos filosofo Filono mokinys. Nors jo mokymas turėjo trūkumų, didžiai vertintinas jo uolumas (plg. 1 Kor 3, 1—9).
19, 1. *Efezas* — Lidijos provincijos Mažojoje Azijoje miestas, garsėjęs prekyba ir Artemidės šventykla.
19, 6. Plg. Apd 8, 17.
19, 9. Palikęs sinagogą, Paulius nesivaržo naudotis pagonių filosofo Tirano mokykla.

Krikščionybė vis labiau išsivaduoja iš sinagogos varžtų. *Keliu* dažnai vadinamas Evangelijos mokslas.
19, 18—19. Efezas buvo garsus visokiais burtais, todėl burtų knygos buvo tiesiog vadinamos „Efezo raštais".
19, 23. Dėl Kelio — dėl Evangelijos mokslo (žr. 9 eil.).
19, 31. Valdininkai — tiksliau aziarchai, t.y. aukšti Mažosios Azijos miestų pareigūnai, kurie rūpindavosi imperatoriaus kultu. Jie būdavo skiriami iš turtingiausių vietos šeimų.
20, 2. Šiuo metu Paulius parašė antrąjį laišką Korinto krikščionims.
20, 3. Aplankė Korintą, kaip buvo žadėjęs 1 Kor 16, 5—6, ir iš ten nusiuntė laišką Romos tikintiesiems.
20, 5. Filipuose Paulius vėl susitiko Luką, kuris toliau visur jį lydės.
20, 6. Neraugintos duonos šventės — aštuonių dienų laikotarpis po žydų Velykų (žr. Lk 22, 7 paaišk.).
20, 7. Pirmą savaitės dieną — sekmadienį. *Laužyti duonos* — žr. Apd 2, 42 paaišk.
20, 28. Efezo bendruomenės vadovai, kurie 20, 17 vadinami vyresniaisiais, čia pavadinti vyskupais. Tai rodo, kad anuo metu dar nebuvo nusistovėjusios bažnytinių pareigybių teisės ir titulai.
20, 35. Evangelijoje šitie žodžiai neminimi. Matyti, jie buvo plačiai žinomi iš padavimo.
21, 8. Pilypas buvo vienas iš septynių diakonų (žr. Apd 6, 5). Evangelisto titulas rodo ypatingą Dvasios dovaną skelbti ir aiškinti išganymo naujieną (plg. Apd 8, 40; Ef 4, 11; 2 Tim 4, 5).
21, 25. Plg. Apd 15, 19—20. 29.
21, 28. Vidinio šventyklos kiemo pagonys lankyti negalėjo, tai buvo uždrausta mirties bausme.
21, 34. Čia turima galvoje Antonijaus pilis, kur stovėjo romėnų įgula.
21, 38. Sikarijai (lot. „sica" — „durklas") buvo nacionalistai ekstremistai, kurie laikė leistina žudyti politiniais sumetimais. Sikarijų maištą mini Juozapas Flavijus.
22, 14. Teisųjį — Mesiją.
23, 2. Ananijas buvo vyriausiuoju kunigu valdant imperatoriams Klaudijui (41—54) ir Neronui (54—68). Žuvo didžiojo žydų sukilimo pradžioje.
23, 6. Už... viltį — už mirusiųjų prisikėlimo viltį, besiremiančią Jėzaus prisikėlimu.
23, 23. Trečia nakties valanda — 9 val. vakaro.
23, 24. Antonijus Feliksas buvo Judėjos valdytojas 52—60 m. Jo trečioji žmona buvo karaliaus Erodo Agripos I duktė Druzilė.
24, 6—7. Kai kurie rankraščiai įterpia: „Ir mes norėjome jį nuteisti remdamiesi savuoju Įstatymu. Tik tribūnas Lisijas beatodairiška prievarta išplėšė jį iš mūsų rankų ir liepė jo kaltintojams atvykti pas tave".
24, 27. Porcijus Festas atvyko į Palestiną jau Nerono laikais. Mirė 62 m. Jo įpėdinis buvo Albinas.
25, 11. Nematydamas kitos išeities, Paulius pasinaudoja savo, kaip Romos piliečio, teise ir apeliuoja į imperatoriaus teismą. Tuo būdu jo byla buvo išimta iš Festo kompetencijos.
25, 13. Berenikė buvo Agripos II sesuo; tapusi našle, ji nuo 48 m. gyveno pas brolį. Apie jų seserį Druzilę žr. Apd 23, 24 paaišk.
25, 21 Augustais (nuo Oktaviano Augusto) buvo tituluojami visi Romos imperatoriai. Paulius apeliavo į Neroną, kuris tuomet dar nebuvo pradėjęs persekioti krikščionių.
26, 14. Sunku tau spyriotis...— graikų patarlė, kuri reiškia: „Veltui priešiniesi — tik

pats sau kenki". *Sauliau* — originale „Saoul". Čia ir ankstesniame Pauliaus regėjimo apraše stengtasi perteikti hebrajišką vardo tarimą (plg. Vardų rodyklę).

26, 18. Čia vis cituojamas ST, ypač Iz 35, 5 ir kt.

26, 26. Erodas Agripa, būdamas žydų tikėjimo ir vietoje gyvendamas, apie žydus ir krikščionis žinojo nepalyginti daugiau už pagonį Festą, ką tik atvykusį iš Romos.

26, 28. Agripa kalba ironizuodamas.

27, 1. Kartu su Pauliumi vyko ir Apd autorius, evangelistas Lukas, kuris, matyti, rašė kelionės dienoraštį.

27, 2. Adramitijos uostas buvo Mysijoje (Mažoji Azija).

27, 9. Čia kalbama apie pasninką didžiosios Santaikos šventės proga. Anuo metu Viduržemio jūroje nuo spalio pabaigos iki kovo pradžios laivininkystė nutrūkdavo.

27, 17. *Sirtas* — Šiaurės Afrikos pakrančių seklumos.

27, 21—38. Pasak 2 Kor 11, 25, Paulius yra patyręs dar du laivo sudužimus.

27, 27. *Adrija* — aleksandrietiškas Jonijos jūros pavadinimas.

27, 28. Čia sieksnis lygus 1,85 m, tad 20 sieksnių — 37 m.

27, 41. Pažodžiui: „vietos, kur susitinka dvi jūros".

28, 1. *Melitė* (Malta) priklausė Sicilijos provincijai.

28, 2. *Vietos gyventojai* — originale „barbarai". Taip jie buvo vadinami todėl, kad nekalbėjo graikiškai.

28, 11. *Dvyniai,* arba *Dioskūrai* — Kastoras ir Poluksas (iš populiaraus senovės graikų mito).

28, 13. *Palei krantą* — tai rytinis Sicilijos krantas.

28, 16. Romoje Paulius buvo laikomas vadinamajame „laisvajame arešte". Jis galėjo turėti savo butą, turėjo teisę vaikščioti po miestą, tačiau dešinioji jo ranka turėjo būti surakinta su sargybinio kairiąja.

28, 17. Romoje buvo didelė žydų kolonija, turėjusi aštuonias sinagogas.

28, 20. *Izraelio viltis* — laukiamasis Mesijas.

28, 29. Kai kurie rankraščiai įterpia: „Jam tai pasakius, žydai išėjo smarkiai ginčydamiesi tarp savęs".

28, 30—31. Čia kalbama apie pirmąjį Pauliaus kalinimą Romoje (61—63), pasibaigusį jo paleidimu.

APAŠTALO PAULIAUS LAIŠKAI

ĮVADAS Į APAŠTALO PAULIAUS LAIŠKUS

[1] Plg. P. Feine, J. Behm, W. G. Kümmel. Einleitung in das Neue Testament.— Heidelberg, 1967.— S. 176; R. Bultmann. Theologie des Neuen Testaments.— Berlin, 1970.— S. 191.

[2] Plg. A. Wikenhauser. Einleitung in das Neue Testament.— Leipzig, 1964.— S. 319—324.

[3] Pagal J. L. McKenzie. Dictionary of the Bible.— London—Dublin, 1966.— P. 684.

LAIŠKAS ROMIEČIAMS

1, 1—7. Paulius apskritai laikydavosi senovės laiškų formuliaro. Pradžioje išvardijamas siuntėjas, adresatas (adresatai) ir pasisveikinama, o užbaigiama linkėjimais. Autoriaus parašo nebūdavo. Užtat Paulius, patvirtindamas laiško tikrumą, pabaigoje įrašydavo kelias eilutes savo ranka (plg. 2 Tes 3, 17). Laiškus paprastai rašydavo specialistai raštininkai, labai dažnai praplėsdami bei išvystydami autoriaus mintis.

1, 1. Apaštalas — žydiškos kilmės terminas, reiškiantis kieno nors pasiuntinį, turintį siuntėjo įgaliojimus. Taigi apaštalas yra ne tik funkcijos sąvoka, bet ir autoriteto.

1, 4. Po prisikėlimo Kristus ir kaip žmogus naudojasi visa dieviška galybe.

1, 5. Tikėjimo klusnumas: a) klusnumas, kylantis iš tikėjimo; b) klusnumas tikėjimui (Dievo apreiškimui); c) klusnumas, kurį sudaro pats tikėjimas Dievu.

1, 14. Jei sąvoka „graikai" būdavo priešinama „barbarams", ji reikšdavo išsilavinusį žmogų. Jei „graikai" būdavo priešinami „žydams", sąvoka reikšdavo pagonis.

1, 16. Pirma... paskui...— laiko, ne garbingumo pirmenybė.

1, 17. Dievo teisumas pasirodo tuo, kad jis įvykdė savo pažadą išgelbėti žmones malone.

1, 24. Atidavė — hebrajų posakis, reiškiantis „leido pasiduoti", „neapsaugojo nuo pasidavimo".

2, 1. Išvardijęs pagonių nedorybes, Paulius kreipiasi į žydus, kurie niekindavo pagonis, patys būdami neką geresni, nors turėjo Dievo apreiškimą.

3, 2. Visokeriopas — apie pranašumą.

3, 19. Čia *įstatymas* — visas ST.

3, 21—31. Žmogus negali savo darbais užsitarnauti teisumo ir išganymo. Teisumas pasiekiamas tik Dievo malone.

3, 24. Paulius dažniausiai žodžiu *malonė* supranta laisvą, neužtarnautą Dievo dovaną, išganymo aktą. *Atpirkimas* — žodis, paimtas iš ST, kur pasakojama apie Izraelio tautos išvadavimą iš Egipto vergovės. Vaizdingai tariant, tauta buvusi „atpirkta" iš egiptiečių. NT taip pat ši sąvoka vartojama kalbant apie Jėzaus auką, „atpirkusią" žmones iš nuodėmės ir jos pasekmių. Dažnai siejama su „išganymo" ar „išgelbėjimo" sąvokomis. Atpirkimas ir išganymas, kuris buvo pradėtas ant Kalvarijos kalno, realizuojamas visoje žmonių istorijoje ir bus baigtas antruoju Kristaus atėjimu, galutiniu mirties nugalėjimu ir kūnų prisikėlimu iš mirties.

3, 27. Tikėjimas, kaip sako Tridento susirinkimas, yra „išganymo pradžia, viso nuteisinimo pagrindas". Tikėjimas čia reiškia ne tik kurios nors tiesos priėmimą, bet viso asmens atsidavimą Kristui.

3, 31. Deja, žydų pasaulyje įstatymas dažnai būdavo apeinamas laikantis vien išorinių formų, o nesiskaitant su jo turiniu.

4, 13. Palikuonys — visi, kurie tikėjimu gauna nuteisinimą.

4, 14. Kurie remiasi įstatymu — žydų tikėjimo išpažinėjai.

5, 12. Čia neužbaigta Pauliaus mintis, besiremianti Pr 2, 17. Mirtis yra nuodėmės padarinys. Minties tęsinys 14—15 eil. ir toliau.

5, 14. Būsimojo — Kristaus.

5, 19. Kristaus auka ant kryžiaus buvo permaldavimas už visus žmones (plg. Mt 20, 28; 26, 26—27; Jn 1, 29).

6, 3. Arba: „Ar nežinote, kad mes visi (per krikštą) esame panardinti į Jėzų Kristų, panardinti jo mirtyje".

6, 6. „Aš" — pažodžiui „žmogus"; *nuodėmės kūnas* — nuodėmingasis žmogus, žmogaus nuodėmingumas.
6, 11. Kristuje Jėzuje — Pauliaus labai mėgstamas posakis, kuris reiškia: „be galo glaudžiai susivienijęs su Kristumi Jėzumi, jame paskendęs, gyvenantis jo malone ir jo mintimis".
7, 1—8. Čia pabrėžta tikinčiųjų vienybė su Kristumi. Kristus yra tikinčiųjų galva, o tikintieji — jo mistinio kūno nariai. Vadinasi, krikščionis yra išvaduotas nuo Mozės įstatymo, nes yra kartu su Kristumi numiręs. Krikštas yra mūsų mistinė mirtis su Kristumi.
7, 9. Aš — apskritai apie žmogų.
7, 25. Paulius rašo labai glaustai. Reikšmė tokia: „Bet, ačiū Dievui,— jis tai padarys (mane ir visus išvaduos) per mūsų Viešpatį Jėzų Kristų" (plg. 1 Kor *15, 57*).
8, 1. Nebėra pasmerkimo tiems, kurie gyvena susivieniję su Jėzumi Kristumi, su jo mistiniu kūnu.
8, 2. Kai kuriuose rankraščiuose: „išvadavo mane", „išvadavo mus".
8, 19. Adomo nuodėmė pakenkė ne tik žmonėms, bet ir visiems kūriniams. Pasaulio pabaigoje, kai prisikėlę kūnai bus priimti į dangaus laimę, bus pagerbta ir medžiaginė kūrinija.
8, 20. Tuštybė — tušti ir nuodėmingi žmonių siekimai, kuriuos jie vykdo naudodamiesi kūriniais.
8, 23—24. Čia kalbama apie galutinį, nebeprarandamą įsūnijimą, atpirkimą ir išgelbėjimą pasaulio pabaigoje. Jo dar nematome, tik viliamės.
9, 8. Ne kūno kilmė, bet Dievo pašaukimas ir malonė nulemia žmogaus išganymą.
9, 11—13. Čia Paulius kalba ne apie asmeninę Jokūbo ir Ezavo vertę ar jų išganymą, bet apie jų palikuonių vaidmenį išganymo istorijoje. Taip pat nekalbama ir apie faraono (17 eil.) galutinę pražūtį, tik nurodoma, kad persekiotojo užsispyrimą Dievas laisvai panaudoja savo tikslams.
9, 13. Šis sakinys dėl specifinės žydų kalbos sandaros iš tiesų reiškia: „Aš Jokūbą pamilau labiau už Ezavą".
9, 18. Tą užkietina — tam leidžia užkietėti.
9, 23. Nebaigtas sakinys. Reikėtų pratęsti: „Tai kaip galėtume prieštarauti Dievui?" *Rūstybės... gailestingumo indai* — rūstybės ar gailestingumo gavėjai.
10, 1—5. Izraelitai nenori suprasti, kad Kristui atėjus Mozės įstatymas neteko galios.
10, 6—8. Tikėjimas nereikalauja neįmanomų dalykų, o tik priimti skelbiamą Kristaus žodį ir jo laikytis.
10, 9. Apaštalų laikais tapti krikščioniu viena pirmųjų sąlygų buvo pripažinti Kristaus prisikėlimą iš numirusių.
10, 16. Mintis pratęsiama 19—21 eilutėse.
11, 1. Pauliaus ir kitų žydų pašaukimas į tikėjimą rodo, jog jų tauta neatmesta.
11, 16. Arba: „jei raugas šventas" (plg. Sk 15, 17—21).
11, 17. Nulaužtos šakos vaizduoja Kristaus neįtikėjusius žydus, o laukinis alyvmedis žymi pagonis. Medžių skiepijimo įvaizdį Paulius čia vartoja bendriausiais bruožais, ir neturime ieškoti smulkių atvirkštinių panašumų.
11, 31. Dabar gali reikšti visus Mesijo laikus, t.y. nuo Kristaus gimimo iki pasaulio pabaigos.
12, 1 ir toliau. Nuo dvyliktojo skyriaus prasideda raginamoji dalis. Čia randame pamokymų tiek bendruomenei, tiek atskiriems tikintiesiems.

12, 1. Kūnas — visas asmuo, o ne vien pats kūnas.
12, 3. Laipsnis — pažodžiui „saikas".
12, 6—8. Kalbama apie bažnytinės hierarchijos tarnybas ir apie Šventosios Dvasios krikščionims suteikiamas charizmas.
12, 13. Šventieji — krikščionių garbės titulas.
12, 20. Gera darydamas priešui, sugėdinsi jį ir pataisysi.
13, 1—7. Pilietinės pareigos nėra vien išorinė forma, bet taip pat saisto krikščionio sąžinę.
13, 11. Paulius šį gyvenimą mato kaip tiesioginį pasirengimą greit ateisiančiam Dievo teismui, galutiniam išganymui ar pasmerkimui.
13, 13. Plg. Lk 21, 34.
14, 1. Silpnais Paulius čia vadina baimingos sąžinės krikščionis, kurie nedrįsdavo atsisakyti ST pasninkų ir švenčių.
14, 13—23. Net jei asmeninė sąžinė rami, meilė gali reikalauti kai ko atsisakyti, kad kito nepastūmėtum elgtis prieš jo sąžinę.
15, 27. Jų — izraelitų.
16, 1. Febė nugabeno šį laišką Romos krikščionims (plg. Apd 18, 18).
16, 3—16. Kokia sveikinamųjų įvairovė! Vyrai ir moterys, graikai (Apelis, Narcisas, Epenetas), romėnai (Julija, Urbonas), žydai (Andronikas, Aristobulas, Marija), laisvieji ir vergai (Ampliatas, Asinkritas, Flegontas). Visus juos subūrė tikėjimas Kristumi.
16, 5. Azijoje — tiksliau: Efezo mieste.
16, 13. Rufas galbūt yra Simono Kirėniečio sūnus, kurį mini Mk 15, 21. Matyt, Jeruzalėje ar kur kitur Rufo motina yra Paulių globojusi, todėl jis ją vadina savo motina.
16, 22. Matome, kad Paulius turėjo raštininkų.
16, 24. Kai kurie rankraščiai įterpia: „Mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus malonė tebūnie su jumis visais. Amen".
16, 25—27. Doksologija (Dievo pašlovinimas) galėjo būti vartojama ir krikščionių sueigose bei pamaldose. Ji vėl primena svarbiausią šio viso laiško mintį: maloningą, mūsų neužsitarnautą Dievo atsiskleidimą mums ir mūsų atsiliepimą jam klusniu tikėjimu.

PIRMASIS LAIŠKAS KORINTIEČIAMS

1, 1. Sostenas — Pauliaus bendradarbis; ar Apd 18, 17 mini tą patį asmenį, nėra žinoma.
1, 2. ...kurie šaukiasi mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus vardo — kurie jį garbina kaip Dievą („vardas" reiškia patį asmenį). Galimas kitas vertimas: „kiekvienoje vietoje šaukiasi mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus vardo — jų ir mūsų Viešpaties".
1, 8. Dienai — teismo dienai.
1, 9. Dievo ištikimybė savo pažadams — viena iš pagrindinių ST temų; ją labiausiai patvirtino Kristaus atpirkimas, sutaikinęs mus su Dievu ir padaręs jo įsūniais.
1, 12. Apie Apolą žr. Apd 18, 24—28; *Kefas* — aramėjiškas Petro vardas.
1, 14. Plg. Apd 18, 8 ir Rom 16, 23.
1, 17. Paulius pasižymėjo ypatinga malone („charizma") Dievo žodžiu paveikti ir atversti pagonis. Krikštydavo Pauliaus padėjėjai.
1, 22—25. Plg. Mt 12, 38; Jn 4, 48.
1, 29. Žmogus — pažodžiui „kūnas".
1, 30. Būti Kristuje Jėzuje Pauliui reiškia būti gyvu jo mistinio kūno nariu.
3, 3—4. Krikščionių susiskaldymo pagrindas — žmogaus ribotumas, siaurumas.

3, 11—15. Kalbama apie paskutinio teismo dieną (plg. Apr 20, 12—13).
3, 15. Išsigelbėjimą *tartum per ugnį* daug Bažnyčios mokytojų supranta kaip skaistyklą.
4, 1. Tvarkytojai — prievaizdai, ūkvedžiai.
4, 8. Čia Paulius kalba su ironija (plg. Apr 3, 17).
4, 9. Apaštalų pašaukimas primena gladiatorių padėtį: jie taip pat išstatyti prieš viso pasaulio akis ir taip pat kovoja už išsigelbėjimą, už išganymą. *Reginys* — spektaklis.
4, 15. Auklėtojas — gr. „paidagogos" reiškia vergą, turintį lydėti berniukus į mokyklą, tad turi menkinamąjį atspalvį.
4, 17. Apie Timotiejų žr. Apd 16, 1; 1 Tim 1. *Mano kelius Kristuje* — „mano skelbiamas krikščioniško gyvenimo taisykles".
4, 19—20. Kalbėdamas apie Dievo karalystės jėgą, Paulius, atrodo, turi mintyje savo paties ir kitų apaštalų daromus stebuklus.
5, 1. Su tėvo žmona — su pamote; tai draudė ir žydų (Kun 18, 8), ir Romos teisė.
5, 4—5. Šv. Raštas kūno kančias dažnai laiko šėtono darbu. Paulius liepia tikintiesiems pašalinti iš savo tarpo nedorėlį ir pagrasinti jam kančiomis, kad jis susiprastų, atsiverstų ir nepražudytų savo sielos Viešpaties teismo dienai.
5, 7—8. Iš šių eilučių matyti, kad Paulius rašė 1 Kor prieš Velykas. Jis ragina švęsti šventę apsivalius nuo teršiančių bendruomenę papiktinimų.
Žydai savo Velykoms kepdavo neraugintą duoną, prieš tai sunaikinę visus namuose esančius raugintos duonos likučius.
5, 9. Tas laiškas nėra išlikęs.
5, 11. Vadinasi brolis — yra krikščionis.
6, 11. Plg. Tit 3, 3—7.
6, 12. „Viskas man valia" — matyti, Korinte paplitęs posakis.
6, 20. Plg. 1 Kor 7, 23; 1 Pt 1, 18—19.
7, 1. Čia apaštalas pradeda atsakinėti į korintiečių atsiųstus klausimus.
7, 7—9. Paulius anaiptol nėra linkęs menkinti santuokos reikšmės (plg. Ef 5, 32), tačiau Korinto sąlygomis, ypač jaunimui, vedybos dažnai turėjo profilaktinę reikšmę nuo moralinio sugedimo.
7, 14. Tikintis vyras — pažodžiui „brolis"; *pašventinamas* — priklauso Dievui.
7, 21. Verčiau pasinaudok — arba galimybe gauti laisvę, arba savąja vergyste; pastarasis variantas geriau atitinka kontekstą. Atmintina, kad krikščionių namuose vergai tapdavo šeimos nariais ir nebūdavo skriaudžiami. Bažnyčioje vergai buvo lygūs su laisvaisiais.
7, 29. Paulius pataria nekaltybės gyvenimą ypač todėl, kad *laikas trumpas,* kad turime ruoštis susitikti su Kristumi.
7, 36—38. Greičiausiai čia Paulius atsako krikščionims — vyrui ir merginai, pasiryžusiems gyventi bendrą gyvenimą išsaugant skaistybę (vadinamoji dvasinė santuoka, plačiau žinoma II—III a.). Kai kas mano, jog tai yra atsakymas tėvui, abejojančiam, ar leisti už vyro savo dukterį. Korintiečiams nebuvo abejonių dėl šių eilučių reikšmės, nes jie žinojo, ko buvo Paulių klausę.
7, 39. Viešpatyje — už krikščionio.
8, 4. Anų laikų pagonių visuomenėje nebuvo švenčių nei viešų iškilmių be aukų dievams, o švenčių ir iškilmių būdavo daug. Dievams paaukotą mėsą valgydavo apeiginėse puotose, o dalį net pardavinėdavo turguje. Krikščionys klausė Paulių, ar leistina jiems dalyvauti pagonių vaišėse arba valgyti turguje pirktą mėsą, kuri galbūt aukota stabams. Paulius atsako: stabai yra niekas ir aukojimas bereikšmis, taigi galima tokią mėsą valgyti

kaip paprastą mėsą. Bet jeigu baimingos sąžinės („silpnieji“) žmonės dėl to piktintųsi, meilė reikalauja susilaikyti (žr. 8, 10—13).

9, 2. Patvirtinimas — pažodžiui „antspaudas“.

9, 4. Plg. Lk 10, 8.

9, 5. Tikėjimo seserį, kuri rūpintųsi šeimininkavimu, arba krikščionę žmoną.

9, 14. Plg. Lk 10, 7; Mt 10, 10.

9, 16. Plg. Jer 3, 22. Paulius, buvęs persekiotojas ir stebuklingai atverstas, skelbdamas Evangeliją jaučiasi vien atliekąs griežtą įpareigojimą ir nenusipelnęs atlyginimo. Būsiąs vertas dvasinio atlygio tik su sąlyga, kad iš Evangelijos skelbimo neturės jokių pajamų, o gyvens savo rankų darbu.

10, 4. Pagal rabinų legendą, izraelitus dykumoje lydėjusi stebuklinga uola. Paulius joje įžvelgia Kristaus simbolį.

10, 11. Iš analogijos su Dievo globojama žydų tauta krikščionys įspėjami, jog išorinė priklausomybė Bažnyčiai dar nelaiduoja išganymo.

10, 16. Eucharistinės apeigos buvo paimtos iš žydų Velykų avinėlio apeigų, kurias Išganytojas atliko steigdamas Naująją Sandorą per Paskutinę vakarienę.

10, 22. Šv. Raštas ne kartą vaizdingai sako, kad Dievas mus mylįs pavydžiai.

10, 25. Dažnai turguje būdavo parduodama mėsa, atlikusi nuo pagonių aukų.

10, 29b—30. Atrodo, čia Paulius įterpia oponento pasiteisinimą.

11, 5—6. Paulius ragina, kad tikintieji bažnyčioje laikytųsi taip, kaip reikalauja jų krašto papročiai: viešuose susirinkimuose graikų vyrai būdavo galvos neapsidengę, moterys — apsigaubusios. Ta proga toliau jis prideda teologinius motyvus, kurie nėra absoliutūs, nes, pavyzdžiui, žydų vyrai visuomet melsdavosi apdengta galva.

11, 10. Gaubtuvas buvo laikomas priklausomybės ženklu, o angelai — tvarkos prižiūrėtojais tikinčiųjų susirinkimuose.

11, 12. Ši eilutė parodo, kad Paulius moters priklausomybę vyrui laiko atsitiktiniu dalyku. Esme moteris lygi vyrui, abu jie privalo klausyti vienas antro ir galiausiai Dievo.

11, 17. Reikia skirti broliškosios meilės vakarienes (agapes) nuo eucharistinių pokylių, kurie esmingai turėjo sudabartinti Kristaus kančios prisiminimą. Eucharistinis pokylis, iš kurio atsirado šv. Mišios, anais laikais turėjo pabrėžtą Kristaus atėjimo lūkestį.

11, 24—26. Kūnas, atiduodamas už žmones, krauju patvirtinta sandora, Viešpaties mirties minėjimas — visi šie posakiai rodo, kad Paskutinė vakarienė buvo tikra liturginė auka ir kad šv. Mišios yra Jėzaus kančios gyvas atminimas bei sudabartinimas.

11, 29. Kai kurie rankraščiai ir vertimai papildo: „Kas valgo ir geria nevertai, tas valgo ir geria sau pasmerkimą, nes neišskiria (neįvertina) Viešpaties Kūno“.

11, 30. Už nepagarbą Išganytojo Kūnui ir Kraujui Dievas yra baudęs kai kuriuos korintiečius ligomis ir net mirtimi.

11, 34. Šis tekstas padeda suprasti, kodėl eucharistinė puota greitu laiku buvo pradėta švęsti atskirai nuo broliškųjų vaišių.

12, 4—6. Plg. Ef 4, 4. 11.

12, 28. Plg. Apd 13, 1; Ef 4, 11.

13, 2. Plg. Mk 11, 23.

13, 4—7. Užuot davęs abstrakčią meilės apibrėžtį, apaštalas išvardija konkrečius jos darbus.

14, 1. Tiek ST, tiek NT pranašystės retai liečia ateitį. Pranašas dažniausiai skelbia Dievo valią esamomis aplinkybėmis, Dievo vardu guodžia, pamoko ir stiprina tikinčiuosius.

14, 20. Plg. Ef 4, 14; Fil 3, 12. 15.

14, 22—25. Matyt, 22—23 eil. ir 24 eil. žodis *netikintis* vartojamas skirtingomis reikšmėmis. 22 eil. „netikintis“ yra „užkietėjęs“; nesuprantama kalba — jo dvasinio kurtumo ženklas. 24 eil. netikintis artėja prie tikėjimo. Išgirsta pranašystė jam padeda apsispręsti už tikėjimą.
14, 34—35. Moterims draudžiama kalbėjimo svetimomis kalbomis charizma, matyt, reikalavusi emocinės įtampos (23 eil.). Nedraudžiama joms pranašauti, tai yra teikti dvasinių paraginimų (11, 5); ši charizma yra „klusni“ (11, 32). *Skelbia įstatymas* — Pr 3, 16.
14, 38. Plg. Mt 7, 23.
15, 3—4. Ir vėl matome, kad tikėjimas Kristaus prisikėlimu laikomas vienu iš svarbiausių dalykų krikščioniui.
15, 21. Plg. Rom 5, 12.
15, 24b. Kalbama apie Dievui priešiškus angelus, arba demonus (plg. Dan 2, 44; 7, 14; 1 Kor 2, 6; Ef 1, 21; Kol 1, 16; 2, 15; 1 Pt 3, 22).
15, 27. *Jis* — Dievas Tėvas; *jam* — Kristui.
15, 29. Nors krikštijimasis už mirusius negalioja, vis dėlto ši praktika liudijo tikėjimą pomirtiniu gyvenimu.
15, 33. Citata iš graikų autoriaus Menandro komedijos „Taisa“.
15, 50. *Kūnas ir kraujas* — žemiškasis žmogus, dar nepakeistas prisikėlimo.
15, 51. Paulius kalba vardu tų žmonių, kurie gyvens pasaulio pabaigoje.
16, 2. *Pirmoji savaitės diena* — sekmadienis.
16, 5. Plg. Apd 19, 21—22.
16, 12. Apolas tikriausiai nenorėjo rodytis Korinte, kad aprimtų jo šalininkai (plg. 1 Kor 1, 12).
16, 13. Plg. Ps 30 (31), 25; Ef 6, 10.
16, 22. *Maranata* senovės aramėjų kalba reiškia: „Ateik, mūsų Viešpatie!“ (plg. Apr 22, 20) arba „Mūsų Viešpats ateina“ (plg. Fil 4, 5). Tai pirmykštės krikščionių bendruomenės šūkis — malda laukiant antrojo, garbingojo, Kristaus atėjimo.

ANTRASIS LAIŠKAS KORINTIEČIAMS

1, 1. Korintas buvo romėnų provincijos Achajos (Graikijoje) sostinė. Laiškas skiriamas ne tik Korintui, bet ir kitoms tos provincijos bendruomenėms. Apskritai senovės Bažnyčioje atskiros bendruomenės dalydavosi tarp savęs apaštalų raštais, kankinių aktais ir kitokiais dokumentais.
1, 8—11. Apaštalas turi galvoje krikščionių persekiojimą Efeze (žr. Apd 19, 23—40).
1, 15. Plg. 1 Kor 4, 19. Apaštalo apsilankymas — garbė ir malonė tai bendruomenei.
1, 21. Dievas duoda jėgų išlaikyti ir stiprinti vienybę su Kristumi, kuri gauta per Krikštą.
1, 22. Krikštas įspaudžia sielon neišdildomą žymę, kuri supanašina mus su Kristumi ir rodo, jog esame Dievo nuosavybė. Mūsų sieloje gyvenanti Šventoji Dvasia leidžia jau čia, žemėje, ragauti būsimos dangaus meilės ir laimės.
2, 1—9. Paskutinį kartą Pauliui lankantis Korinte, vienas korintietis jį skaudžiai įžeidė. Vėliau Paulius per savo mokinį Titą į Korintą nusiuntė laišką, kuris yra dingęs (plg. 2, 4) ir kuriame barakai kuriuos bendruomenės narius. Dėl šių įvykių Korinte tikintieji suskilo, nors dauguma palaikė apaštalo pusę ir nubaudė įžeidėją. Jokių smulkesnių žinių apie visa tai nėra išlikę.

2, 4. Esu rašęs — neišlikusiame laiške.
2, 12—13 pasakojimas tęsiamas 7, 5—6.
2, 13. Titas buvo ištikimas ir gabus Pauliaus bendradarbis. Nusiųstas į Korintą, jis likvidavo ten iškilusius nesusipratimus. Paulius nekantriai laukė žinių apie tai.
2, 17. Apaštalas primena jam daromus priekaištus ir atmeta juos.
3, 4—11. Šv. Paulius primena Naujosios Kristaus Sandoros pranašumą ST atžvilgiu.
3, 9. Senasis Įstatymas prarado savo šlovę Evangelijos šviesoje.
3, 13—18. Slėpdamas Dievo šlovės švytėjimą, Mozė buvo užsidengęs veidą gaubtuvu. Paulius simboliškai kalba, jog ST gaubtuvas dar tebeslepia žydams Kristaus pažinimą.
3, 13. Iš 34, 33—35 čia aiškinama rabinų metodu.
3, 18. Viešpaties Dvasios — galima versti ir: „Viešpaties, kuris yra Dvasia".
5, 2—4. „Žemiškoji padangtė" — marusis kūnas, „naujoji padangtė" — garbingai prisikėlęs, pakeistas kūnas. „Nusirengti" — numirti, „apsirengti" — įgyti nemarųjį kūną. Paulius norėtų be mirties sulaukti garbingojo kūno būklės,— kad garbingasis kūnas tartum sugertų („prarytų") mirtingąjį.
5, 10. Kalbama apie asmeninį teismą kiekvienam žmogui tuojau pat po mirties.
5, 21. Plg. Gal 3, 13. Žydai laikė piktadariu kiekvieną, kas mirė ant kryžiaus. Dievas leido Kristui prisiimti visų žmonių nuodėmes ir *pavertė* jį *nuodėme* (nusidėjėliu).
6, 2. Kalbama apie Dievo karalystės atėjimą.
6, 14—16. Kalbama apie pavojus, kuriuos kelia artimas bendravimas su Korinto pagonimis.
6, 15. Beliaras, arba Belialas, yra žydiškas velnio pavadinimas.
7, 8. Kalbama apie mums neišlikusį laišką. Kai kas spėja, kad šio laiško 10—13 sk. yra to dingusio laiško fragmentas, o 6, 14—7 — dalis paties pirmojo (rašyto anksčiau už 1 Kor), kuris irgi nėra išlikęs.
7, 12. Įžeistasis greičiausiai buvo Pauliaus pasiuntinys.
7, 15. Su baime ir pagarba — pažodžiui: „su baime ir drebėjimu"; tai stereotipinis ST posakis, nebūtinai reiškiantis vien baimę.
8, 10. Veikti — rinkti aukas Jeruzalės tikintiesiems.
8, 18. Atrodo, čia minimas evangelistas Lukas.
8, 19. Čia pavartotas žodis „cheirotonein" pažodžiui reiškia „uždėti rankas", perkeltine prasme — „pašventinti", „paskirti".
8, 22. Šio asmens vardas nežinomas.
8, 23. Pasiuntiniai — gr. „apostoloi". Žodis *šlovė* suprastinas žydų kalbos prasme, būtent „spindėjimas", „žibesys". Vadinasi, apaštalai ir evangelistai yra tarytum Kristaus atspindžiai.
9, 1. Šventiesiems — Jeruzalės tikintiesiems.
9, 10. Čia *sėkla* — aukos neturtingiesiems.
10, 1. Paulius cituoja pirmąjį savo priešininkų kaltinimą.
10, 14. Paulius *persistiebtų*, jeigu didžiuotųsi korintiečiais jų nemokęs, bet juk jis pirmasis atnešė Evangeliją į Korintą.
11, 8. Sakydamas *apiplėšiau*, Paulius nori pabrėžti, kaip jam nemalonu priimti medžiaginę paramą ir kokie jam svetimi pasipelnymo motyvai.
11, 12. Apsišaukėliai apaštalai, kurių, matyti, pasitaikydavo, labiausiai skyrėsi nuo Pauliaus tuo, kad jie buvo savanaudžiai ir godūs, o Paulius — ne.
11, 17—12, 11. Čia Paulius atremia jam daromus priekaištus, kad jis nesąs tikras apašta-

las, nes nebuvęs tiesioginis Kristaus mokinys. Apaštalas pabrėžia, jog tikrai buvo pašauktas specialiu Dievo apreiškimu.

11, 24. Kalbama apie plakimo bausmę.

11, 28. Arba: „Be viso kito, mane kasdien slegia rūpinimasis visomis bažnyčiomis".

11, 32—33. Plg. Apd 9, 23—25.

11, 32. Etnarchas — srities viršininkas. Nabatėjos karalius Aretas IV buvo Erodo Antipo pirmosios žmonos tėvas ir valdė nuo 9 m. pr. Kr. iki 40 m. po Kr.

12, 2. Populiariu žydų supratimu, dangus turįs daug skyrių. *Prieš keturiolika metų* — apie 43 m. po Kr., nes laiškas rašytas 57 m. *Pažįstu žmogų* — patį save.

12, 7. Dyglys — greičiausiai kokia liga ar negalavimas, apsunkinantis apaštalavimą (plg. Gal 4, 14).

12, 13. Gražus Pauliaus ironijos pavyzdys.

13, 4. Dėl silpnumo — t.y. panorėjęs būti silpnas.

13, 12. Šventu pabučiavimu — liturginiu ramybės pabučiavimu.

13, 13. Ši trejybinė palaiminimo formulė įvairiose liturgijose vartojama pasisveikinimui arba atsisveikinimui.

LAIŠKAS GALATAMS

1, 1. Ne žmonių ir ne per žmogų — nei bendruomenės sprendimu, nei pranašo ištarme.

1, 4. Dabartinis blogas amžius, arba šiuolaikinis pasaulis, priešinamas būsimam amžinajam gyvenimui. Riba tarp tų dviejų amžių yra antrasis Dievo Sūnaus atėjimas. Ši eilutė — į sveikinimą įterptas pirmųjų krikščionių tikybos išpažinimas, sudarantis Evangelijos esmę.

1, 6. Po sveikinimo nėra įprastinio bendruomenės pagyrimo, iš karto pereinama prie griežto įspėjimo.

1, 13. Plg. Apd 8, 3; 9, 1—2.

1, 16. Manyje — „iš vidaus manyje prabildamas".

1, 17. Kūnas ir kraujas — hebraizmas, reiškiantis mirtingus žmones.

1, 19. Apie Jokūbą žr. Įvadą į Visuotinius laiškus.

2, 1. Po keturiolikos metų — apie 49—50 m.

2, 2. Nebėgčiau — „nesidarbuočiau".

2, 10. Plg. 2 Kor 8 ir 9.

2, 12. „Nuo Jokūbo", t.y. iš Jeruzalės. Tie jeruzaliečiai nepagrįstai rėmėsi šv. Jokūbu (žr. Apd 15, 14—19).

2, 19. Čia kalbama apie Krikštą, per kurį miršta senasis, nuodėmingasis žmogus.

3, 1—5. Šiame skyriuje aiškinamas Kristaus Bažnyčios skirtingumas nuo žydų Sinagogos ir lemiamoji tikėjimo reikšmė.

3, 3. Dvasia — tikėjimu, *kūnu* — apipjaustymu.

3, 12—13. Kristus tapo prakeikimu, prisiimdamas mūsų prakeikimą — mūsų nuodėmes.

3, 15—18. Testamentas ir *pažadai* čia vartojami viena reikšme.

3, 16. Palikuoniui, palikuonims — pažodžiui: „sėklai", „sėkloms".

3, 17. 430 metų prabėgo nuo Abraomo gauto pažado iki Mozės Įstatymo paskelbimo.

3, 19. Žydai tikėjo, kad 10 įsakymų Dievas Mozei atsiuntęs per angelus; tarpininkas tada buvo Mozė.

3, 20. Tekstas neaiškus. Galbūt norima pabrėžti, kad pažadus Abraomui, ne taip kaip Įstatymą, Dievas davęs tiesiogiai, be tarpininko.
3, 21—29. Senasis Įstatymas turėjo vien tik auklėjamąją, taigi laikiną reikšmę. Jo tikslas — paruošti žmones Kristaus Įstatymui. *Auklėtojas* — žr. 1 Kor 4, 15 paaišk.
4, 3. Pasaulio pradmenys — Paulius turi galvoje pagoniškus demonus — personifikuotas gamtos jėgas ir gaivalus.
4, 4. Iš moters — vienintelis mariologinis Pauliaus posakis. Kadangi nemini vyro, bent netiesiog liudija stebuklingą Jėzaus prasidėjimą.
4, 10. T.y. švenčiate žydiškas šventes ir laikotės žydiškų papročių.
4, 13. Liga greičiausiai buvo maliarija.
4, 15. Matyti, Pauliui skaudėjo akis.
4, 17. Anie — žydžiuojantys Pauliaus priešininkai. *Atitraukti* — nuo Pauliaus arba nuo Evangelijos.
4, 19. Apaštalavimo vargai ir rūpesčiai lyginami su gimdymo skausmais — tikintieji yra apaštalo dvasiniai vaikai.
4, 21—5, 1. Čia Paulius pateikia alegorinį Senojo Testamento teksto aiškinimą, paplitusį tarp žydų mokytojų.
4, 22. Iš Abraomo vergės Hagaros buvo vedama Izmaelio giminė, o iš laisvosios — Abraomo žmonos Saros — buvo kildinamas Izaokas ir jo palikuonys, t.y. visa išrinktoji tauta (žr. Pr 16, 17; 21, 2). Pagal ano meto teisę tik laisvosios moters vaikai būdavo paveldėtojai.
4, 25—26. Dabartinė Jeruzalė — izraelitų tauta; *aukštybių Jeruzalė* — Bažnyčia.
5, 11. Žydžiuojantieji skelbė, kad ir Paulius yra už apipjaustymą, nes apipjaustydino Timotiejų (Apd 16, 1—31). Čia Paulius jiems atsako.
5, 12. Paulius kartais nevengia sarkazmo. Galimas daiktas, jis čia mini tarp pagonių deivės Kibelės garbintojų paplitusį kastravimąsi.
5, 20. Kai kurie rankraščiai vietoje *pavydai* turi „žmogžudystės".
6, 1. Dvasios žmonės — charizmatikai, turintys ypatingą Šventosios Dvasios dovaną.
6, 2. Įvykdysite — „įvykdykite".
6, 8. Kūnui... dvasiai — kaip kūnui patinka; kaip dvasiai patinka.
6, 10. Tikėjimo namiškiai — tie, kurie yra to paties tikėjimo.
6, 11—18. Pabrėždamas laiško autoritetą, Paulius jį užbaigia savo ranka.
6, 12. Apipjaustytieji lieka anuometinio pasaulio pripažintų žydų institucijų prieglobstyje — ieškant žmogiškojo saugumo atmetamas *kryžiaus papiktinimas* (5, 11), griebiamasi kompromiso.
6, 16. Dievo Izraelis — Kristų įtikėję izraelitai, kurie drauge su atsivertusiais pagonimis sudaro tikrąją Dievo tautą.
6, 17. Jėzaus žymės — randai, gauti tarnaujant Jėzui, bet ne stigmos vėlesne prasme.
6, 18. Kreipinys *broliai* laiško atsisveikinime iš visų laiškų pavartotas tik čia. Jis reiškia Pauliaus nuoširdumą, bet ir primena: tikrasis vienybės ir brolystės šaltinis yra Jėzaus Kristaus malonė.

LAIŠKAS EFEZIEČIAMS

1, 1. Daugelyje senų rankraščių nėra *gyvenantiems Efeze.*
1, 1. 3—5 ir kitur. Net 35 kartus šiame laiške Paulius pavartoja savo mėgstamą formulę „Jėzuje Kristuje" („jame"). Tai vad. „mistinis vietininkas", kuris reiškia: mes

esame paslaptingai ir labai intymiai suvienyti su Kristumi ir tik dėl šios vienybės turime antgamtinę gyvybę ir visas išganymo malones ir viltis.
1, 11—13. Mes — apie izraelitus, *jūs* — apie pagonių tautas.
1, 13. Paženklinti — per Krikštą.
1, 21. Kristaus valdžiai palenkti angelai ir piktosios galybės.
2, 2. Ano meto žmonių įsivaizdavimu demonai ir jų vadovas šėtonas gyvenę ore (plg. 2 Kor 4, 4). Paulius prisitaiko prie savo bendraamžių supratimo.
2, 14. ...iš abejų — iš žydų ir pagonių; *pertvara* — užuomina apie mūrą, kuriuo Jeruzalės šventykloje buvo atskirtas pagonių prieangis ir už kurio peržengimą pagonims grėsė mirtis.
3, 3. ...ką tik esu trumpai aprašęs — t.y. Ef 2, 11—22.
3, 5. Pranašams — turima galvoje ne Senojo, bet Naujojo Testamento pranašai, t.y. Šventąja Dvasia apdovanoti apaštalų pagalbininkai.
3, 13. Vargų — kalinimo.
3, 18. Plotis... ir gylis — Kristaus meilės mums.
3, 19. Kad būtumėte pripildyti... — „kad būtumėte tokie tobuli, kaip jūsų dangiškasis Tėvas yra tobulas" (plg. Mt 5, 48).
4, 6. Dievas yra virš visų, veikia per visus ir visuose.
4, 8. Žr. Ps 67 (68), 19. Originale yra: „iš žmonių gavo dovanų"; Paulius vartoja rabinų interpretuotą tekstą.
4, 9. Nusileido — įsikūnydamas arba nužengdamas į pragarus.
4, 16. Kristus yra visos Bažnyčios veiklos šaltinis ir siekinys. Visi Bažnyčios nariai ir visos bendruomenės savaip prisideda prie jos augimo ir tobulėjimo.
4, 21. Jėzaus mirtis ir prisikėlimas yra ta tiesa, pagal kurią dera tvarkyti žmogaus gyvenimą. Paulius primena (20 eil.), kad šitaip tikintieji buvo pamokyti per Krikšto katechezę.
4, 22—32. Krikščioniškosios dorovės reikalavimai nėra tuščias moralizavimas. Jie pagrįsti krikščionio egzistencijos kilnumu, išplaukiančiu iš vienybės su Kristumi. Graži sąžiningo darbo paskirtis — pagalba artimui (28 eil.).
5, 3. Plg. Kol 3, 5.
5, 6. Už tokius dalykus — už ištvirkimą ir gobšumą, kurie būdingi pagonims.
5, 14. Citata iš pirmųjų krikščionių giesmės, kuri būdavo giedama per krikštą.
5, 16. Dienos yra piktos — viena, iš krikščionio daug reikalaujantys laikai netikinčiųjų (pagonių) aplinkoje; antra, jos greit prabėga ir už jas turime duoti apyskaitą.
5, 22. Plg. 1 Kor 7, 4; Kol 3, 18. Kalbama ne apie vergišką klusnumą, bet apie meilingą pagarbą ir atsidavimą „kaip Kristui".
5, 26. Čia akivaizdžiai kalbama apie Krikšto sakramentiškumą, būtent jo medžiagą (vandens nuplovimą) ir formą (žodį).
6, 9. Tiesa, kad Dievui lygiai atsakingi šeimininkai kaip ir vergai, iš pagrindų keitė jų santykius, kėlė vergo žmogiškąjį orumą. *Nedaro skirtumo tarp asmenų,* arba „nėra žmonėms šališkas" — dažnas NT posakis, ryškinantis fundamentalų Dievo teisingumą, žvelgiantį ne į rangus ar pataikavimą, o į tikrąją, vidinę žmogaus vertę.
6, 12. Kūnas ir kraujas — hebraizmas, reiškiantis silpną, mirtingą žmogaus prigimtį. Mūsų išganymo kova galiausiai eina ne su stumiančiais į blogį mirtingais žmonėmis, bet su galingom piktosiom dvasiom.
6, 19. Atverti lūpas — šis posakis nurodo autoritetingą, Dievo įkvėptą skelbimą (plg. Mt 5, 2).

LAIŠKAS FILIPIEČIAMS

1, 1. Vyskupas pažodžiui reiškia „prievaizdas“, „prižiūrėtojas“, o *diakonas* — „tarnas“. Daugiskaita rodo, kad anuo metu dar nebuvo aiškiai skiriamas vyskupas nuo kunigo („presbiterio“).
1, 5. Filipų bendruomenė nuo pat pradžios dosniai rėmė apaštalą, padėdama jam vykdyti misijų darbą (žr. 2 Kor 11, 8—9).
1, 6. 10. Jėzaus diena — Paskutinio teismo diena, kai Kristus ateis teisti gyvųjų ir mirusiųjų.
1, 8. Kristaus Jėzaus nuoširdumu — tuo nuoširdumu tikintiesiems, kurį žadina apaštalo širdyje Jėzus Kristus.
1, 13. Pretorijus — imperatoriaus sargybos dalinio būstinė. Per Pauliaus sargybinius (žr. Apd 28, 16) ir lankytojus sklido Romoje geroji išganymo naujiena.
1, 23. Ir viena, ir antra — ir mirtis, ir gyvenimas.
1, 28. Kalbama apie krikščionių bendruomenės vienybę.
1, 30. Matėte — žr. Apd 16, 19—39.
2, 12. Su baime ir drebėdami — iš tikros širdies ir stropios sąžinės.
2, 24. Paulius tikisi, kad jį paleis iš namų arešto. O antrojo kalinimo Romoje metu 67 m. jis žinos, kad jo laukia mirtis, ir 2 Tim rašys kaip testamentą bei atsisveikinimo laišką.
2, 25—30. Epafroditas buvo atgabenęs Pauliui Filipų tikinčiųjų aukas ir Romoje susirgęs.
3, 2. Apsipjaustėlių, arba „susipjaustėlių“: apaštalas su ironija kalba apie žydžiuojančių krikščionių reikalaujamą apipjaustymą kaip beprasmišką susižalojimą.
3, 3—4. Pasitikėjimas kūnu — pasitikėjimas apipjaustymu ir kitų išorinių ST nuostatų vykdymu.
3, 5. Plg. Apd 23, 6; 26, 5.
3, 10. Plg. Rom 6, 3—7.
3, 12. Paulius turi galvoje savo netikėtą atsivertimą kelionės į Damaską metu (žr. Apd 9, 3—6).
3, 14. Plg. 1 Kor 9, 24; 2 Tim 4, 7.
3, 15. Tobuli — tikri krikščionys (plg. 1 Kor 2, 6), nors dar nepasiekę asmeninio tobulumo, kaip ką tik pasakyta 12—14 eil.
4, 10. Vietoj sauso žodžio „pasirodė“ Paulius vartoja vaizdingą *pražydo.*
4, 22. Ciesoriaus šeimyna — atsivertę pretoriai, valdininkai, dvariškiai ir vergai.

LAIŠKAS KOLOSIEČIAMS

1, 6. Visame pasaulyje anuomet buvo suprantama: visoje Romos imperijoje.
1, 15—20. Šiame skirsnyje Paulius nušviečia Kristaus padėtį kūrinijos atžvilgiu. Jis yra visų kūrinių galva tiek prigimtinėje srityje (15—17 eil.), tiek antgamtinėje, išganymo srityje (18—20). Paulius, panašiai kaip ir Jonas savo evangelijos prologe, mato Kristuje dievišką asmenį, egzistavusį prieš visatos sukūrimą (plg. Jn 1, 1—14).
1, 16. Sostai... viešpatystės...— taip Paulius vaizdingai apibūdina įvairias angelų klases.
1, 23. Visai tvarinijai po dangumi (po dangaus skliautu) — visai žmonijai.
1, 24. Kristaus kančios atperkamajai galiai nieko netrūksta (žr. Žyd 7, 27; 9, 12; 10, 10), bet apaštalai ir visi krikščionys savo kentėjimais pripildo jo mistinio Kūno vargų saiką.

2, 8. Paulius aiškina Jėzaus išganymo antgamtinę tikrovę. Jis peikia ano meto pseudomistines doktrinas, kurios tebuvo senų filosofinių spėliojimų atgarsis ir kurios išganymo atžvilgiu tebuvo *pradmenys* — „gamtiniai elementai", t.y. primityvūs bandymai aiškinti pasaulio kilmę.
2, 11. Atsižadėjimu — pažodžiui „nusivilkimu".
2, 16. Niekas tenesmerkia jūsų dėl... šabų.— T. y. dėl to, kad švenčiate ne šabą, kaip ST, o sekmadienį.
2, 23. Tarnauja kūnui patenkinti — atrodo, šie žodžiai yra iškreipti perrašinėjant. Jie gali reikšti: „yra beverčiai ir tarnauja išoriniam pasididžiavimui" arba: „pasirodo beverčiai kūnui sutramdyti".
3, 14. Meilė palyginama su raiščiu arba juosta, kuria buvo apsijuosiama ant drabužių: meilė sutvarko ir sujungia visas dorybes.
3, 24. Gausite paveldą — „paveldėsite dangaus laimę".
4, 14. Lukas — trečiosios evangelijos ir Apd autorius (žr. 2 Tim 4, 11; Fm 24). Demas vėliau paliko Paulių (žr. 2 Tim 4, 10).
4, 16. Spėjama, kad į Laodikėją buvo siųstas aplinkraštis Mažosios Azijos bažnyčioms, kurį mes turime kaip laišką efeziečiams.

PIRMASIS LAIŠKAS TESALONIKIEČIAMS

1, 1. Kadangi nurodomi trys autoriai, tai pagal senovės teisę šis laiškas laikytinas oficialiu, tarnybiniu raštu. Silvanas Apd 15, 22 ir kitur sutrumpintai vadinamas Silu.
1, 6. Plg. 1 Tes 2, 14; Apd 17, 1—8.
2, 2. Ten Paulius ir Silvanas buvo viešai nuplakti ir uždaryti į kalėjimą, o paskui išvaryti iš miesto (žr. Apd 16, 16—40).
2, 7. Būti jums našta — reikalauti išlaikymo, griežtai įsakinėti.
2, 9. Plg. 1 Kor 4, 12; 9, 12.
2, 16. Apaštalas galėjo įžvelgti, jog atėjo metas Jėzaus grasinimams, kuriuos jis skelbė piktos valios žydams (plg. Mk 13, 1 ir toliau; Mt 23, 27 ir toliau; Lk 11, 49 ir toliau; 19, 41—44; 23, 27—30).
2, 18. Kur vyksta apaštališkasis išganymo darbas, ten eina kova tarp Dievo ir šėtono.
3, 13. Plg. Zach 14, 5; Mt 25, 31; 1 Kor 1, 8; Fil 1, 10.
4, 4. Graikų kalbos žodis „skeuos" reiškia indą, bet gali reikšti ir kūną (plg. Rom 12, 1; 1 Kor 6, 19) arba žmoną (plg. 1 Pt 3, 7 ir rabinų raštus). Daugumas šiandieninių egzegetų mano, jog Paulius čia moko vyrus šventai gerbti savo žmonas.
4, 6. Užuomina apie svetimavimą.
4, 8. Žr. Ez 37, 14; Lk 10, 16.
4, 13 ir toliau. *Užmiegantieji* — mirštantieji, *užmigusieji* — mirusieji.
4, 14. Šv. Paulius, glaustai dėstydamas, praleido paaiškinamąją mintį, jog tikėdami Jėzaus prisikėlimą (sąlyga!), nuosekliai privalome tikėti ir savąjį prisikėlimą, išplaukiantį iš krikščionių vienybės su Kristumi.
4, 16. Paliepimui — Dievo Tėvo paliepimui.
5, 1. Laikas ir valanda — Viešpaties Jėzaus sugrįžimo į žemę tikslus metas, arba terminas.
5, 2. Plg. Mt 24, 42—44 ir kt.
5, 19. Plg. 1 Kor 12, 1; 14, 1 ir toliau.

ANTRASIS LAIŠKAS TESALONIKIEČIAMS

1, 1. Plg. 1 Tes 1, 1.
1, 7. Ugnis — ST teofanijų (Dievo apsireiškimų) ypatybė (žr. Iš 3, 2).
1, 8. Kurie nepripažįsta — pažodžiui „nepažįsta"; tai semitizmas, kur „pažinti" reiškia pripažinimą arba išpažinimą. *Atmonys* — senųjų lietuviškų bažnytinių raštų žodis, reiškiantis „atkeršys", „atmokės".
1, 10. Žr. Ps 88 (89), 8; Iz 49, 3. Atrodo, Paulius „šventaisiais" čia vadina angelus.
2, 3. Plg. Mt 24, 10—12.
2, 8. Plg. Iz 11, 4; Apr 11, 3—4; 19, 15. 20.
Seniausias bažnytinis padavimas, remdamasis kai kuriais ST pranašavimų tekstais (ypač Danieliaus ir Izaijo knygomis), tikėjo, jog pasaulio pabaigoje ateisiąs didysis Dievo priešininkas, „prieštarautojas", paprastai vadinamas „Antikristu" (plg. 1 Jn 2, 18; 4, 3; 2 Jn 7). Apie jį simboliškai kalba ir šv. Paulius: tai „nedorybės sūnus", „prieštarautojas ir melagis", „besidedantis Dievu". Apskritai jis — šėtono įrankis, kuriam lemta atitraukti dalį tikinčiųjų nuo Kristaus. Pasak padavimo, Antikristo laikais Bažnyčia išgyvensianti didžiausią išmėginimą. Iš Pauliaus žodžių neaišku, kas (būtybė ar asmenų grupė?) sulaiko ir varžo Antikristo pasirodymą.
2, 9. Nedorėlio — Antikristo (plg. Apr 13, 11 ir toliau; Mt 24, 11. 24).

PIRMASIS LAIŠKAS TIMOTIEJUI

1, 2. Žr. Apd 16, 1—3.
2, 1. Šiame skyriuje suformuluota liturginė sakramentinė bendruomenės tvarka. Vėlesnieji liturginiai nuostatai naudojasi daugeliu sąvokų, pateiktų šv. Pauliaus laiške.
2, 6. Išpirka — turėta omenyje išperkamieji pinigai, mokėti už vergo paleidimą. Tai vaizdingas Jėzaus aukos simbolis. *Nustatytu laiku* — pagal Mk 1, 15 ir Tit 1, 3, Kristaus auka įvyko Dievo nustatytu, istoriškai prasmingu metu.
2, 7. Plg. Gal 2, 7.
2, 11—12. Apaštalas neleidžia moterims bažnyčioje mokyti nei vadovauti, nes tokių teisių aprašomuoju metu jos neturėjo ir civilinėje visuomenėje (plg. 1 Kor 14, 34—35 paaišk.; 1 Kor 11, 3—16 ir paaišk.).
3, 2. Vyskupas (gr. „episkopos") reiškia „prižiūrėtojas". Pirmosiomis Bažnyčios dienomis tai buvo tikri didesnių, ypač miesto, bendruomenių vadovai, bet dar ne monarchiniai vyskupai kaip šiandien (plg. Tit 1, 5 ir toliau).
3, 6. Nepakliūtų į velnio teismą — kad netaptų vertas bausmės, kokia buvo nubaustas velnias už savo puikybę.
3, 11. Moterys — diakonės arba diakonų žmonos.
3, 12. Diakonai (gr. „diakonos" — „patarnautojas") buvo vyskupų pagalbininkai. Jie ypač rūpinosi bendruomenės ekonominiais reikalais, vargšų šelpimu ir patarnaudavo liturginėms apeigoms (žr. Apd 6, 1—6).
3, 13. Garbingą laipsnį — galbūt vyskupo laipsnį.
3, 15. Plg. Ef 3, 19—22.
3, 16. Jis — Kristus. Čia turime labai reikšmingą liturginio himno nuotrupą. Manoma, kad šis himnas-malda priklausė eucharistinės liturgijos apeigoms.
4, 4—5. Šie programiniai Pauliaus žodžiai atmeta niūrią pažiūrą į kūriniją. Kūriniai

Dievo sukurti, tad jie geri, jei tik jais naudojamasi pagal Dievo valią ir su dėkingumu Kūrėjui. Plg. Pr 1, 31.
4, 14. Pranašo — pranašystės dovaną turinčio krikščionio; *vyresniaisiais* (gr. „presbyteroi") NT vadina apaštalų paskirtus krikščionių bendruomenių vadovus (žr. toliau, 5, 17 paaišk.).
5, 9. Senovės Bažnyčioje buvo atskiras moteriškos lyties našlių luomas ir tarnystė. Jos padėdavo diakonams aptarnauti vargšus.
5, 10. „Šventaisiais" Paulius vadina visus krikščionis. Nuplauti kojas senovėje buvo nuoširdaus svetingumo ženklas ir plačiai paskildęs mandagumo paprotys (plg. Lk 7, 44; Jn 13, 5).
5, 12. Pirmuosius pažadus — pažodžiui „pirmąją ištikimybę". Čia kalbama apie našles, įtrauktas į sąrašą našlių, kurios pasižadėdavo daugiau nebetekėti. Joms šeimą turėdavo atstoti pasiaukojimas Kristui ir jo tikinčiųjų bendruomenei. Vis dėlto praktika parodė, jog jaunesnės našlės dažnai pamiršdavo savo pažadus ir progai pasitaikius ištekėdavo. Plg. tolesnį tekstą.
5, 14. Priešininkas — kuopinis krikščionių priešų pavadinimas, reiškiantis ir šėtoną.
5, 17. Žodis „presbyteros" pirmiausia reiškia vyresnio amžiaus žmogų. Tuo žodžiu krikščionys ėmė vadinti Bažnyčios vadovus: kunigus ir vyskupus. Pradžioje, ypač šv. Pauliaus laikais, nebūdavo aiškiai skiriama kunigų nuo vyskupų, nes pats žodis „episkopos" tiesiog išreiškia ne šventimų (sakramento) laipsnį, bet bendruomenės vadovą — prižiūrėtoją. Vis dėlto būta ir tikrų vyskupų mūsų laikų prasme; jie vadovaudavo kitiems „presbiteriams" (žr. Tit. 1, 5 ir toliau).
5, 18. Žr. Mt 10, 10; Lk 10, 7; plg. 1 Kor 9, 9—13.
5, 22. Kalbama apie įšventinimą į kunigus ar apie nuodėmių atleidimą.
5, 24. Kai kurių kandidatų į bendruomenių vadovus klaidos esti žinomos prieš nusprendžiant apie jų tinkamumą, o kitų paaiškėja tik vėliau. Vadinasi, kandidatus reikia parinkti labai rūpestingai.
6, 1. Senovės krikščionys skirstė vergus į dvi grupes: į esančius *po jungu*, būtent krikščionis vergus, kurie priklausė šeimininkams pagonims, ir *ne po jungu*, t.y. krikščionis vergus, priklausančius šeimininkams krikščionims. Pastaruosius šeimininkai laikė savo šeimos nariais.
6, 11. Dievo žmonėmis ST vadindavo pranašus (žr. 1 Kar 13, 1 ir toliau).
6, 14. Įsakymą — visą krikščioniškąją religiją.
6, 17. Plg. Ps 61 (62), 11.
6, 18—19. Žr. Mt 6, 20.

ANTRASIS LAIŠKAS TIMOTIEJUI

1, 4. Ašaras — atsisveikinimo ašaras.
1, 5. Žr. Apd 16, 1.
1, 9. Prieš amžinuosius laikus — čia kartojasi mums jau pažįstama mintis apie Kristaus preegzistenciją prieš pasaulio sukūrimą (plg. Fil 2, 6 ir toliau).
2, 18. Apaštalas kalba apie kai kuriuos klaidų skleidėjus pačioje krikščionių bendruomenėje, apie asmenis, kurie anksčiau laikėsi tikrojo tikėjimo, bet vėliau nuo jo nuklydo. Greičiausiai tai buvo žmonės, besilaikantys graikų filosofijos, kuri skelbė, jog žmogaus kūnas esąs sielos kalėjimas ir visokio blogio pradas. Iš to buvo daroma išvada, kad kūno prisikėlimas iš numirusių ne tik nereikalingas, bet ir pražūtingas.

3, 5. Plg. Mt 7, 15.
3, 8. *Janas* ir *Jambras*, pagal žydų padavimą, buvę vardai tų egiptiečių burtininkų, kurie faraono akivaizdoje priešinosi Mozės ir Aarono planams (plg. Iš 7, 11 ir toliau).
3, 11. Plg. Ps 33 (34), 18; Apd 13, 50; 14, 2. 21.
3, 16. Paulius gražiai iškelia Šv. Rašto įkvėptumą ir naudingumą.
4, 3—4. Plg. 1 Tim 1, 4. 6; 4, 1.
4, 6. Apaštalas turi omenyje artėjančią mirtį. Jis kalba vaizdingai, primindamas pagoniškos atnašos pavyzdžius. *Aš jau esu aukojamas* — originale kalbama apie nupylimo auką: „aš jau nuliejamas aukai", nes pagonys dievų garbei ne tik degindavo, bet ir nupildavo vyno ir kitų gėrimų. Tuo būdu apaštalas simboliškai vaizduoja būsimąjį savo kraujo praliejimą.

LAIŠKAS TITUI

1, 3. Laiško įžanga akcentuoja apaštalo autoritetą ir dievišką pašaukimą. Paulius pabrėžia savo tarnystės skirtingumą nuo Sinagogos tarnų, nes Titui teko dirbti bendruomenėje, kur buvo daug žydų.
1, 5—7. Kaip matome, šio laiško rašymo metu dar nebūta griežto skirtumo tarp presbiterių (kunigų) ir vyskupų. Tai rodo palyginti ankstyvą laiško parašymo datą. Pirmojo amžiaus pabaigoje (plg. Klemenso Romiečio laišką korintiečiams) jau reiškėsi monarchinė vyskupo valdžia.
1, 6. *Vieną kartą vedęs* — pažodžiui: „vienos žmonos vyras".
1, 12. Klemenso Aleksandriečio ir Jeronimo teigimu, šio posakio autorius yra buvęs Kretos žynys Epimenidas, gyvenęs prieš graikų karus su persais (VI a. pr. Kr.).
3, 13. Apolas nuvežė Titui šį laišką.

LAIŠKAS FILEMONUI

10. Vardas *Onesimas* reiškia „naudingasis".
19. Paulius buvo išmokęs Filemoną tikrojo tikėjimo, todėl ir sako: „Pats save esi man skolingas".

LAIŠKAS ŽYDAMS

3, 2. *Visuose jo namuose* — visoje Dievo vaikų šeimoje, arba Izraelio tautoje.
3, 5. *Būsimiems apreiškimams paliudyti* — pažodžiui: „dalykams, kurie bus pasakyti"; kalbama apie Dievo apreiškimus Mozei.
3, 8. Mozės išvesti iš Egipto izraelitai maištavo ties Masos ir Meribos vietovėmis Sinajaus pusiasalyje (žr. Iš 17, 7).
3, 11. *Atilsio šalis* — tiesiogine prasme — Palestina, tipine (simboline) prasme — amžinasis gyvenimas.
4, 12. Paulius skiria juslinį gyvybės pradą, kurį vadina „siela" (gr. „psychė"), ir tikrąją — žmogiškąją, protingąją sielą, kurią vadina „dvasia" (gr. „pneuma"). Dievo

žodis ir jo pažinimas prasiskverbia į pačias žmogaus sielos gelmes, į jo juslių ir protavimo atšaką.

4, 14. Pro dangus — pro visas dangaus sferas.

6, 4—6. Autorius nurodo, kad žmogus pats sau užkerta kelią atsiversti, kai laisva valia paneigia pažintą tiesą.

6, 18. Du nekintami dalykai — Dievo pažadai ir priesaika.

6, 19. Inkaras — klasikinis tvirtumo simbolis, radęs atgarsį seniausiame krikščionių mene; *uždanga* — autorius vėl grįžta prie ankstesnių įvaizdžių: žydų apeigose uždangos simbolizuodavo dangų.

7, 1—4. Melchizedekas (žr. Pr 14, 17—20) — karalius ir kunigas — yra pranašingas Išganytojo tipas. Neįprasta Šventojo Rašto tyla apie jo kilmę bei palikuonis išskiria jį iš kitų pažymėtinų asmenų ir tarsi vaizduoja apibendrintą kunigystės idėją. Autorius retoriškai išplečia jo asmenį amžinybės prasme.

7, 8. Čia — ST tarp dvasininkų levitų.

7, 11. Tobulumas — šventumas, nuteisinimas. Autorius neigia Mozės Įstatymo galią žmones nuteisinti (plg. Rom 3, 20).

8, 2. Sandoros palapinė Mozės laikais vaizdavo Dievo artumo būstinę. Ji tapo dangaus simboliu, todėl *tikroji padangtė* yra dangus.

8, 8. T.y. peikdamas izraelitus (žr. Jer 31, 31—34).

9, 5. Permaldavimo dangtis.— Apsivalymo dieną Sandoros Skrynios dangtis būdavo apšlakstomas aukos krauju.

9, 7. Žr. Kun 16. *Paklydimus* — pažodžiui „neišmanymus“, t.y. už nuodėmes ir per neišmanymą padarytus nusižengimus.

9, 12. Amžinasis atpirkimas — galutinis išgelbėjimas, kaip priešprieša laikiniems išgelbėjimams, įvykusiems Izraelio istorijoje (plg. Iš 6, 6—7; Ts 2, 16—23).

9, 13. Kūno švarumą — ritualinį tyrumą, būtiną dalyvaujantiems ST apeigose.

9, 22. Šiame skyrelyje aiškinama Jėzaus mirties prasmė, glūdinti atpirkimo aukoje. Tą auką Išganytojas atnašavo kaip Kunigas ir kaip žmonių Tarpininkas pas Dievą. Evangelijose prieš kryžiaus kančią Jėzus aiškiai sako, kad jo pralietas kraujas bus naujosios Sandoros — naujosios išganymo tvarkos — pagrindas (plg. Mt 26, 28; Mk 14, 24; Lk 22, 20). Šiame skyrelyje sandoros (sutarties) sąvoka jungiama su testamento sąvoka todėl, kad naujoji Sandora buvo sudaryta Kristaus krauju. Graikiškai išeina gražus žodžių žaismas, nes ir sandora, ir testamentas išreiškiami vienu žodžiu — „diateke“.

9, 26. Amžių pabaiga Šv. Raštas vadina Mesijo laikus (plg. Žyd 1, 2; 1 Kor 10, 11; Gal 4, 4).

10, 11. Žr. Iš 29, 38. Kristaus auka yra vienkartinė. Šv. Mišios nėra kita auka negu kryžiaus auka, bet tos pačios kryžiaus aukos sudabartinimas, teikiantis mums jos vaisius. Cituojama laisvokai (plg. Žyd 8, 10—12).

10, 20. Gyvas kelias — pats Kristus (plg. Jn 14, 6).

11, 1. Tikėjimo supratimas nukreiptas į būsimuosius dalykus, į dangaus tikrovę.

11, 2. Per tikėjimą įžymūs izraelitų tautos atstovai susilaukė Dievo palaimos ir pripažinimo.

11, 5. Seniausiu žydų supratimu, patriarchas Henochas labai artimai draugavęs su Dievu ir gyvas buvęs paimtas į dangų (plg. Pr 5, 24).

11, 19. Simbolinė Abraomo aukos prasmė: kaip šis atgavo Izaoką, paskirtą aukai, taip Dievas, prikeldamas Kristų iš numirusių, atgavo savo paaukotąjį Sūnų.

11, 22. Juozapas prieš mirtį prašė, kad jo kaulai būtų pargabenti į Palestiną (žr. Pr 50, 24—25).
11, 26. Čia tiesiog kalbama apie Dievo tautą, o netiesiog turima omenyje ir Kristus.
11, 33—34. Žr. Ts 14, 6; 1 Sam 17, 34—35; Dan 6, 23; 3, 49—50.
11, 35. Žr. 1 Kar 17, 23; 2 Kar 4, 36; 2 Mak 6, 18—7, 42.
11, 36. Žr. Jer 20, 2; 37, 15—16.
12, 12—13. ST citatos pritaikytos prie atletinės kovos lavybų įvaizdžio, dažno šv. Pauliaus laiškuose (plg. 1 Kor 9, 24; Fil 3, 12; 1 Tim 6, 12; 2 Tim 2, 5).
12, 13. Kalbama apie svyruojančius krikščionis, kilusius iš žydų. Dažnai jie grįždavo prie žydiškų papročių ir apeigų.
12, 15. Manoma, kad čia „Dievo malonė" reiškia šventąją Eucharistiją.
12, 18. Kai kuriuose rankraščiuose: „...prie apčiuopiamo kalno ir liepsnojančios ugnies..." Iš tiesų 18—21 eil. kalba apie Sinajaus kalną, kada buvo skelbiama Dešimt Dievo įsakymų.
13, 8. Šis tikėjimo išpažinimas natūraliai iškyla po 7 eil. paraginimo: „Sekite jų tikėjimu!"
13, 9. Senojo Testamento įstatymai skirstė valgius į „švarius" ir „nešvarius", t.y. į leidžiamus ir draudžiamus.
13, 10. Kalbama apie Jėzaus auką, kurioje gali dalyvauti tiktai pakrikštytieji, o ne *tarnaujantys padangtei*, t.y. klausantys ST.
13, 19. *Būčiau jums sugrąžintas* — „galėčiau pas jus sugrįžti". Panašiai sako Paulius Fm 22.
13, 23. Apie Timotiejaus įkalinimą ir paleidimą smulkesnių žinių nėra. Timotiejaus vardas ir užuomina apie autoriaus nelaisvę (19 eil.) rodo, kad laiško autorius artimas šv. Pauliui.

VISUOTINIAI LAIŠKAI

JOKŪBO LAIŠKAS

1, 1. *Tarp kitatikių* — originale „diasporoje". Šis žodis („išsisklaidymas") žymėjo žydus, gyvenančius emigracijoje, tarp pagonių (žr. Ps 147, 2; Jdt 5, 19; Jn 7, 35). Šioje vietoje kalbama apie žydų kilmės krikščionis romėnų—graikų pasaulyje.
1, 11. *Keliai* — gyvenimo būdas, užmačios.
1, 18. *Pirmienos* — pirmieji derliaus vaisiai, skirti aukai. Čia pirmienos simboliškai reiškia žydus, kurie buvo Dievo pašaukti ir pamokyti anksčiau už kitas tautas.
2, 14—26. Pirmu žvilgsniu prieštarauja šv. Pauliaus mokymui Rom 3, 20—31; Gal 2, 16; 3, 6—14 ir kitur, iš tiesų prieštaravimas tėra žodinis, ne dalykinis. Šv. Paulius kalba apie išorinius Mozės Įstatymo įsakytus veiksmus, kurių atlikimo tikrai nepakanka dvasiniam nuteisinimui. Pirmiausia reikia tikėti Kristų ir taip gauti nuteisinimą, o toliau tikėjimas turi reikštis veiklia meile (žr. Gal 5, 6). Šv. Jokūbas suponuoja jau turimą tikėjimą ir pabrėžia, jog tik meilės darbai parodė jį esant gyvą.
2, 25. Žr. Joz 2, 4. 15.
3, 6. *Visą gyvenimo eigą* — pažodžiui „prigimties ratą".
4, 4. *Jūs svetimautojos* — neištikimos sielos (plg. Mt 12, 39 paaišk.).

4, 5. Čia turime santrauką Įst 32, 9—21, kur sakoma, kad Dievas buvo su išrinktąja tauta ir ją globojo bei gynė tiesiog pavydulingai.
5, 7. Palestinoje *ankstyvieji lietūs* būna lapkričio, *vėlyvieji* — balandžio mėnesį.
5, 9. Plg. Mt 24, 33.

PIRMASIS PETRO LAIŠKAS

1, 1. Pakeleiviai — metafora, reiškianti krikščionis — keliautojus į amžiną tėvynę. *Pasklidusiems* — pažodžiui „diasporoje" (plg. Jok 1, 1 paaišk.).
1, 2. Aliuzija į ST paprotį, kur kraujo pašlakstymu būdavo patvirtinamos svarbios sutartys ir testamentai. Čia kalbama apie dalyvavimą Naujosios Sandoros, arba Naujojo Testamento, malonės gyvenime.
1, 6. Vietoje *tuomet* gali būti „todėl".
1, 13. Todėl susijuosę... — vaizdingas rytiečių posakis, kurio prasmė — raginimas pašalinti kliūtis, trukdančias dvasinę pažangą (atsileidus juostai, nusmukęs drabužis trukdydavo žengti pirmyn).
2, 9. Įsigytoji — skirta ir pašvęsta ypatingai priklausyti Dievui (plg. Iš 19, 6; 23, 22).
2, 11. Plg. 1, 17 ir paaišk.
2, 13. 17. *Karaliumi* čia autorius vadina Romos imperatorių (plg. Rom 13, 1 ir toliau; Tit 3, 1).
2, 14. Turima omenyje provincijų prefektai, arba valdytojai.
2, 18. Šeimynykščiais vadinami vergai, šeimos tarnai.
2, 19. Malonė — netiesiogine prasme; greičiau nuopelnas, vertas maloningo apdovanojimo.
2, 24. Ant kryžiaus — pažodžiui „ant medžio".
3, 19—22. Čia turima omenyje ne pragaras, bet ST teisieji žmonės. Žydai tikėjo, kad jie gyveną žemės viduje, vad. „priešpragaryje", arba „pragaruose".
3, 22. Čia minimos angelų klasės.
4, 3. Plg. Rom 1, 28; 13, 13.
4, 5. Žr. 2 Tim 4, 1.
4, 6. Mirusiems — pragaruose, kaip minima 1 Pt 3, 19, arba dvasiškai mirusiems per nuodėmę.
4, 14. Plg. Mt 5, 11—12; Rom 8, 17.
5, 1. Vyresnieji (gr. „presbyteroi", plg. Tit 1, 5) čia išlaiko ir savo etimologinę prasmę, nes toliau bus minimi „jaunesnieji".
5, 12. Silvanas, arba Silas, yra buvęs ir šv. Pauliaus sekretorius (žr. 1 Tes 1, 1; 2 Tes 1, 1; Apd 15, 22 ir toliau; 16, 19).
5, 13. Kartu išrinktoji Babilone — Dievo išrinkta kaip ir jūs bendruomenė, esanti „Babilone", t.y. Romoje. Šis sakinys patvirtina, kad šv. Petras yra buvęs Romos vyskupas. Morkus — evangelistas, kurį Petras mylėjo kaip dvasinį sūnų (žr. Įvadą į Evangeliją pagal Morkų).

ANTRASIS PETRO LAIŠKAS

1, 10. Sutvirtinti — kai kurie vertimai prideda: „gerais darbais".
1, 13—14. Čia padangte vadinamas kūnas — sielos būstinė; jos nugriovimas — mirtis.
1, 14. Žr. Jn 21, 18 ir toliau.

1, 15. Šv. Petras sako, kad jo pamokymus primins jo laiškai ir šv. Morkaus užrašytoji evangelija.
2, 4. *Teismui* — Paskutiniam teismui.
2, 10. *Šlovingiesiems* — nežemiškoms būtybėms (plg. Jud 8).
2, 14. *Prakeikimo vaikai* — hebraizmas, reiškiąs tiesiog „prakeikti".
2, 15. *Atpildą* — atlyginimą už nedorą darbą (plg. Sk 22, 5—6).
2, 16. Plg. Sk 22: moabitų karalius Balakas prašė pranašą Balaamą iškeikti žydų tautą, keliaujančią iš Egipto į Palestiną. Pasak Skaičių knygos padavimo, Dievas sutrukdė Balaamo pastangas, įspėdamas jį per asilę, prabilusią žmogaus balsu.
2, 19. Atskalūnai skelbdavo visišką papročių laisvę, kad patrauktų daugiau sekėjų.
2, 20. Plg. Mt 12, 45.
2, 22. Čia turima mintyje grįžimas į senas nedorybes.

PIRMASIS JONO LAIŠKAS

1, 1. *Gyvenimo Žodis*, kaip ir Jono evangelijos prologe,— Jėzaus Kristaus asmuo (sakinio pradžia rodo, jog kalbama apie asmenį, o ne apie Evangeliją).
1, 2. *Gyvenimas* Jonui dažniausiai reiškia mūsų dalyvavimą paties Dievo gyvenime. Čia kalbama apie amžinąjį Dievo Žodį — mūsų antgamtinės gyvybės autorių.
1, 5. Plg. Jn 8, 12.
1, 6. *7* ir toliau. *Vaikščioti* — gyventi, elgtis.
2, 7—8. Broliškos meilės įsakymas yra senas, nes remiasi paties Kristaus apreiškimu, o krikščionis jį sužino vos susidūręs su Evangelija; yra naujas išganymo istorijos požiūriu — tik Kristaus mirtis už žmones yra naujas artimo meilės matas (Jn 13, 34).
2, 15. Plg. 1 Kor 7, 31.
2, 17. Plg. Mt 7, 21; 1 Pt 4, 2.
2, 18. *Antikristas* — Kristaus priešininkas; gali būti klaidų skleidėjas, prisidengęs Kristaus autoritetu. Sakydamas, jog atsirado daug antikristų, šv. Jonas turi galvoje ano meto klaidatikius, ir visų pirma Kerintą, kuris skelbė, kad Jėzus buvęs paprastas žmogus.
2, 20. Šventosios Dvasios malonė, arba pati Šventoji Dvasia, gyvena tikinčiuosiuose ir veda į tiesą. Šventosios Dvasios suteikimas vadinamas „patepimu" (plg. Apd 10, 38; 2 Kor 1, 21).
3, 12. Žr. 2, 13; plg. Pr 4, 8.
3, 13. Plg. Jn 15, 18.
3, 14. Plg. Jn 5, 24.
3, 23. *Kristaus vardą* — patį Kristų, jo asmenį (hebraizmas).
4, 4. *Juos* — netikrus pranašus.
4, 12. Plg. Jn 1, 18; 6, 46.
4, 21. Plg. Mt 22, 37—40.
5, 1. *Iš* (Dievo) *gimusįjį* — kiekvieną žmogų, Dievo įvaikį.
5, 3. Plg. Mt 11, 29—30.
5, 4. Plg. Jn 16, 33; Įst 30, 11.
5, 6. Vanduo ir kraujas — Kristaus mesijinės veiklos ženklai, išreiškiantys Krikštą ir kryžių (žr. Jn 19, 34). Greičiausiai autorius prieš ano meto klaidas norėjo akcentuoti Kristaus kančios realumą. Antai Kerintas mokė, jog krikšto momentu atėjusi Dvasia palikusi Jėzų kruvinai mirčiai.

5, 7—8. Kai kurie vėlesni rankraščiai praplečia: „Mat yra trys liudytojai danguje: Tėvas, Žodis ir Šventoji Dvasia, ir tie trys sutaria. Ir yra trys liudytojai žemėje: Dvasia, vanduo ir kraujas, ir šie trys sutaria". Senieji graikiški rankraščiai ir Neovulgata teturi trumpąjį tekstą.
5, 13. 1 Jono laiškas baigiamas visiškai panašiai kaip jo evangelija (plg. Jn 20, 31), paskui dar eina papildymai kaip ir evangelijos pabaigoje (Jn 21).
5, 16. Nuodėmė iki mirčiai — nuodėmė, pražudanti amžinąjį gyvenimą žmoguje, anot Mt 12, 31, yra nuodėmė prieš Šventąją Dvasią, prieš tiesą. Šiame tekste greičiausiai kalbama apie apostaziją, t.y. apie Kristaus išsižadėjimą ar jo dievystės neigimą (plg. 1 Jn 4, 3).
5, 19. Plg. Jn 8, 47; 12, 31; 14, 30; Gal 1, 4.

ANTRASIS JONO LAIŠKAS

1. Išrinktajai poniai ir jos vaikams — kalbama apie mums nelabai žinomą bažnytinę bendruomenę. *Vyresnysis* čia — apaštalas.
13. Išrinktosios tavo sesers — kitos bendruomenės, kurioje gyvena laiško autorius.

TREČIASIS JONO LAIŠKAS

9. Diotrefas — įtakingas asmuo, o gal ir vyskupas toje bažnyčioje, kuriai priklausė Gajus. *Nepripažįsta* — nepaiso nei to, ką rašėme, nei ką nurodėme.

JUDO LAIŠKAS

5. Žr. Sk 14, 26—35; 1 Kor 10, 5.
7. Ne tokį kūną — kalbama apie prigimčiai priešingas (sodomines) ištvirkimo nuodėmes.
8. Viešpatystę — Kristų; *šlovingieji* — būtybės, kurios atstovauja Dievo šventumui, čia greičiausiai angelai.
9. Pasakojimas apie arkangelo kovą su velniu paimtas iš žydų apokrifinio rašto „Mozės paėmimas į dangų".
11. Kainas nužudė savo brolį Abelį (žr. Pr 4, 7); žynys Balaamas norėjo prakeikti izraelitus, išėjusius iš Egipto (žr. Sk 22); Korė buvo sukėlęs maištą prieš Mozę (žr. Sk 16). Plg. 2 Pt 2, 16 paaišk.
14. Citata iš ST laikų knygos apie Henochą (1, 9), neįeinančios į Šventojo Rašto sudėtį.
22. Plg. Jok 5, 19—20.

ĮVADAS Į APREIŠKIMĄ JONUI

[1] Apokaliptiniai raštai (nuo gr. „apokalypsis" — „apreiškimas") — tokie raštai, kuriuose randami mistinių apreiškimų aprašymai.

APREIŠKIMAS JONUI

1, 3. Laikas — apreiškimo išsipildymo laikas.
1, 4. Azijos — Mažosios Azijos.
1, 5. Nuplovė... nuodėmes. — Kai kuriuose rankraščiuose: „išvadavo iš mūsų nuodėmių“.
1, 9. Patmas (gr. „Patmos“, pavadinimo prasmė neaiški) — nedidelė sala Egėjo jūroje, netoli Efezo ir Mileto miestų Mažojoje Azijoje. Ten buvo ištremtas apaštalas Jonas, ir ten jis turėjo savo apokaliptinius regėjimus.
1, 20. Angelai — minimų bažnyčių vyskupai.
2, 6. Nikolaitai — kažkokia pirmųjų krikščionių sekta. Kai kurie aiškintojai juos sieja su diakonu Mikalojumi (žr. Apd 6, 5). Atrodo, apie juos, kaip netikrus apaštalus, kalbama ir 2 Kor 11, 3—4. 12—15.
2, 13. Kur šėtono sostas.— Pergamo mieste buvo didelė Asklepijo šventovė; to dievaičio simbolis — žaltys — krikščionims primindavo piktąją dvasią.
2, 17. Baltu akmenėliu teisme būdavo balsuojama už išteisinimą, juodu — už pasmerkimą.
2, 20. Jezabelė — simbolinis nedoros moters vardas (plg. 1 Kar 16, 31; 2 Kar 9, 22). Čia jis reiškia nikolaitų sektos neva pranašę, kuri klaidino Tiatyrų krikščionis.
2, 23. Širdis — originale hebrajiškas posakis: „inkstus ir širdis“.
2, 26 ir kt. Sakinių nesklandumai paaiškinami tuo, kad autorius vartoja gausias citatas, daugiausia iš ST pranašų knygų.
2, 28. Aušros žvaigždė žydams simbolizavo galybę ir valdžią.
3, 4. Žmonių — orig. „vardų“.
3, 12. Naujoji Jeruzalė — triumfuojančioji Bažnyčia, išganytoji žmonija (plg. Apr 21, 2 ir toliau).
3, 16. Išspjausiu — pažodžiui „išvemsiu“, t.y. išspjausiu šlykštėdamasis.
4, 2. Sėdintysis soste — tai amžinasis Dievas (plg. Iz 6, 1; Ez 1, 26 ir toliau; Dan 7, 9).
4, 6. Plg. Ez 1, 5—21.
5, 1—5. Plg. Iz 29, 11; 11, 1—10; Pr 49, 9. *Liūtas iš Judo giminės, Dovydo atžala* — Mesijas.
5, 6. Viduryje — tarp keturių būtybių būrelio aplink sostą ir platesnio vyresniųjų būrio. *Avinėlis* — Kristus, pasiaukojęs už žmoniją.
5, 11. Miriadas — 10 000; *miriadai* — nesuskaitoma daugybė.
6, 2. Baltas žirgas senovėje simbolizavo nugalėtoją. Todėl pirmasis raitelis primena Kristų nugalėtoją. Raitelis su kilpiniu rankoje taip pat primena partų karius (kilpinis buvo pagrindinis jų ginklas), kurių taip bijojo I a. romėnai.
6, 5. Svarstyklės — bado simbolis. Autorius nori pažymėti maisto stoką ir jo apribojimą.
6, 8. Mirties sąvoka Šv. Rašto kalboje dažnai vartojama identiškai su maro epidemija.
6, 9. Liudijimo — Kristaus išpažinimo.
6, 12 ir toliau. Plg. Mt 24 sk.
7, 12. Plg. 1 Krn 29, 10—11.
7, 14. Kankiniai pasiekė pergalę Kristaus atpirkimo dėka.
7, 16—17. Plg. Iz 4, 5—6; 24, 4—5; 49, 10.
8, 10. Plg. Iz 14, 12; Dan 8, 10.
9, 1. Žvaigždę — angelą baudėją; *bedugnė* — pragaras.
9, 7—10. Plg. Jl 2, 4—5; 1, 6.

9, 10. Pagal kitus rankraščius: „Jie turi uodegas, panašias į skorpionų, ir geluonis. Uodegose jų galia kenkti..."
9, 11. Apolion — sunaikinimas.
9, 16. Du miriadai miriadų — 200 milijonų (t.y. didžiulė daugybė, ne konkretus matematinis skaičius).
10, 2. Išvyniotą — anuomet knygos buvo suvynioti ritiniai.
10, 4. Užantspauduok — laikyk kaip paslaptį.
11 sk. daugiausia kalba apie Jeruzalės išgriovimą 70 m. po Kr.
11, 2. Keturiasdešimt du mėnesius (1260 dienų — 3 eil.) truko Antiocho IV Epifano surengtas (nuo 167 m. pr. Kr.) žydų persekiojimas (Dan 7, 25; 12, 7). Šis laikas — vėlesniųjų Dievo tautos išmėginimų simbolis.
11, 6. Liudytojams suteikti Mozės ir Elijo bruožai.
11, 8. Tai Jeruzalė, „žudanti pranašus" (žr. Mt 23, 37).
11, 15. Plg. Dan 2, 44; 17, 14. 27.
12 sk. vaizduoja piktosios dvasios kovą su Bažnyčia.
12, 2. Bažnyčia su skausmu gimdo antgamtiniam gyvenimui vis naujus žmones. Jos skausmai — apaštalavimo vargai, dvasinė kova.
12, 6. 1260 dienų, arba „laikas, du laikai ir pusė laiko" (14 eil.) — pusketvirtų metų (žr. 11, 2 paaišk.).
12, 10. Kaltintojas — hebr. žodžio „šėtonas" (9 eil.) reikšmė.
12, 11. Pažodžiui: „nebrangino savo gyvybės iki mirties".
12, 15. Vandens upė iš gyvatės (piktosios dvasios) nasrų, daugelio aiškintojų manymu, yra Romos imperija, bandžiusi paskandinti Bažnyčią.
12, 18. Kiti rankraščiai: „Ir jis apsistojo ant jūros kranto".
13, 1—10. Piktžodžiavimo vardai — žmonių (valdovų) garbinimas kaip dievaičių.
13, 13—14. Plg. Įst 13, 2—4; Mt 24, 24; 2 Tes 2, 9—10.
13, 18. Hebrajai ir graikai skaičius žymėjo raidėmis. Skaičius *666* gali reikšti imperatorių Neroną arba imperatorių-dievaitį, arba menkystę.
14, 1—5. Kalbama apie Bažnyčios šventumą.
14, 4. Nekaltybė ir kankinystė — du tiesūs keliai į šventumą.
14, 8. Graikiškai „Babilon" (Babilonas) yra moteriškos giminės vardas. Vertime vartojame „Babelę" pagal senovės babiloniečių kalbos formą („Babilu" arba „Babili"), kad išlaikytume moterišką giminę ir lietuviškame tekste.
14, 15. Plg. Jl 4, 13; Mk 4, 29; Jn 4, 35; tai Paskutinio teismo pranašystės.
14, 19—20. Plg. Iz 63, 1—6; Apr 19, 14—15. 21. *Stadija* = 192 m, tad čia nurodytas atstumas maždaug lygus 300 km, bet aišku, jog tai irgi simbolika.
15, 3. Mozės giesmė — ją izraelitai giedojo išsivadavę iš Egipto vergovės (Iš 15, 1—19).
16, 1. Kaip ir Apr 8—9, čia išvardytos nelaimės primena Egipto bausmes (Iš 7—10).
16, 13. Plg. Iš 8, 23.
16, 15, atrodo, čia yra patekusi iš 3, 3. 18, nes 14 eilutės tęsinys yra 16 eil.
16, 16. Harmagedonas — Megido kalnai, kur buvo sumuštas karalius Jozijas (žr. 2 Kar 23, 29 ir toliau), yra pralaimėjimo simbolis ten besirenkančioms kariuomenėms.
16, 21. Talentas svėrė apie 26 kg.
17, 1 ir toliau. *Babele* (Babilonu) paprastai čia vadinama Roma, o platesne prasme — Dievo priešai įvairiais laikais.
17, 3. Žvėris, ant kurio sėdi Babelė, yra Romos imperija.

17, 9. 18. Ant septynių kalvų buvo pastatytas Romos miestas, apaštalų laikais viešpatavęs visame žinomame pasaulyje ir sukaupęs visų tautų stabus. Todėl jis čia vadinamas didžiąja ištvirkėle ir pranašaujamas pagoniškosios Romos žlugimas, kuris ir įvyko V a. po Kr.
18, 9—24. Plg. Ez 27—28 sk.
18, 13. Amomas — aromatinga žolė.
19, 7. Avinėlio vestuvės — Kristaus susivienijimas su išgelbėtąja žmonija po Paskutinio teismo.
19, 11—16. Raitelio išvaizda ir ją atitinkantys vardai daugiausia paimti iš ST mesijinių pranašysčių: 11. 15 eil. jis Mesijas, Dovydo Sūnus (Iz 11, 3; Ps 2, 9); 12 eil.— dieviška ir transcendenti esybė; 13 eil.— Dievo Žodis, anot Išm 18, 14—15, Velykų nakties Egipte angelas naikintojas, o čia — Paskutinio teismo teisėjas; 16 eil.— visatos valdovas.
19, 16. Ant strėnų, arba „ant vėliavos" (pagal šių dviejų žodžių panašumą hebrajų kalboje).
19, 17—21. Plg. Ez 39, 4. 17—20.
20, 2. 7. Kalbama apie piktosios dvasios veikimo apribojimą. *Tūkstantis metų* — suprastina ne matematiškai.
20, 4. Čia kalbama apie ištikimuosius Jėzaus mokslo brangintojus. Deja, šioje vietoje tekstas sužalotas. Jis turėtų prasidėti tolesniu sakiniu („Taip pat aš regėjau sielas tų..."), o 4 eil. pradžia („Aš pamačiau sostus...") nukeltina tarp 11 ir 12 eil.
20, 8. Plg. Ez 38 ir 39. *Gogo ir Magogo* vardai žymi Dievo priešus.
20, 10. Kalbama apie pragarą.
20, 14. Teisiesiems prisikėlus, baigsis mirties valdžia, atsiradusi per nuodėmę.
21, 1—4. Plg. Iz 65, 17; 8, 8; 25, 8; 35, 10; Ez 37, 27.
21, 1—9. Avinėlio sužadėtinė — Kristaus atpirktoji žmonija — Bažnyčia.
21, 10—13. Plg. Ez 40, 2; 48, 31—35.
21, 14. Plg. Ef 2, 20.
21, 16. 12 000 stadijų — apie 2300 kilometrų; skaičiai suprastini poetiškai, ne matematiškai.
21, 17. Uolektis — 45 cm, tad 140 uolekčių — apie 65 m.
21, 19. Brangakmeniai — aliuzija į 12 deimantų ant ST vyriausiojo kunigo krūtinės; jie žymėjo 12 izraelitų giminių.
21, 22. Visa naujoji Jeruzalė yra tapusi joje gyvenančio Dievo šventove.
21, 23—26. Plg. Iz 24, 23; 60, 1—11.
22, 1. Plg. Ez 47, 1—12; Zach 14, 8; Jl 4, 18; Pr 2, 9. Upę galima suprasti kaip Šventosios Dvasios simbolį — Šventoji Dvasia yra antgamtinės gyvybės teikėja.
22, 2—3. Gyvybės medis tarp upės atšakų primena rojaus aprašymą, ypač Pr 2, 10. Drauge čia atšaukiamas draudimas grįžti į rojaus palaimą, paskelbtas Pr 3, 22—24.

Tarp upės atšakų — pažodžiui galima versti ir taip: „vienoje bei kitoje upės pusėje auga gyvybės medis".
22, 5—6. Plg. Dan 2, 28; 8, 26; 7, 18. 27.
22, 15. Šunys — iškrypėliai.
22, 17. Dvasia — Šventoji Dvasia; *sužadėtinė* — Bažnyčia. *Apie bažnyčias* — galima versti ir „bažnyčiose".
22, 20. Ateik, Viešpatie Jėzau! — liturginis pirmųjų krikščionių šūkis („Maranata")— žr. 1 Kor 16, 22 paaišk.

SĄVOKŲ ŽODYNĖLIS

amen (hebrajų k. žodis) — tai tiesa, tebūnie taip; Apr 3, 14 šis žodis žymi Kristų.

amžinasis gyvenimas, arba tiesiog *gyvenimas* (Mt 7, 14; 19, 16—17; Jn 5, 24; 6, 63; Apd 11, 18; 1 Jn 5, 12 ir kt.) reiškia ne tiek begalinę trukmę, kiek vidinę savybę: kitokį gyvenimą negu įprastas, kasdienis — gyvenimą, kuris yra Dievo pasaulyje (Mt 18, 8), paties Dievo (Ef 4, 18) ir Kristaus (Jn 5, 26) gyvenimą. Tas dieviškasis gyvenimas turi tapti ir žmogaus gyvenimu.
Pagal kontekstą amž. gyvenimas iškeliamas jau kaip esamas dalykas, realybė (Jn 5, 24—25) arba ateisiantis pasaulio pabaigoje (Mt 25, 46).
Mt 18, 8; 19, 17 ir kt. *įeiti į gyvenimą* maždaug atitinka *įeiti į Dievo karalystę.*

amžius nereiškia 100 m. periodo, bet žymi įvairias epochas, kurioms keičiantis vyksta pasaulio istorija.
nuo amžių (1 Kor 2, 7) — prieš pasaulio pradžią, amžinai.
Amžių Karalius (1 Tim 1, 17) — Karalius nuo amžių ir visiems amžiams.
Posakis *per amžių amžius* (superliatyvas kaip ir karalių karalius ar Giesmių giesmė) — visais laikais.

angelas — kilni dvasia, Dievo pasiuntinys bei įgaliotinis (Lk 1, 11. 26; 2, 9—10; 22, 43; Apd 7, 30 ir kt.).
Viešpaties angelas — posakis iš ST, paprastai žymintis paties Dievo kalbą ar pasirodymą.
arkangelas — aukštesnio rango angelas.
šėtono angelai (Mt 25, 41; 2 Kor 12, 7; Apr 12, 7—9) — velnio pasiuntiniai ir atstovai.
Angelai kartais laikomi ir žmonių sargais ar jų atstovais pas Dievą (Mt 18, 10).
Apr 2—3 bažnyčių angelai greičiausiai yra šių bažnyčių vadovai.

apaštalas — Kristaus pasiuntinys. Pirmiausia tai dvylika paties Jėzaus pasirinktų asmenų. Apaštalu save vadina ir Paulius, kaip regėjęs prisikėlusį Kristų (1 Kor 9, 1; Gal 1, 1). Šiuo vardu kartais vadinami ir veiklūs apaštalų talkininkai (Apd 14, 14; Rom 16, 7).

apipjaustymas — žydų apeiginė operacija, atliekama naujagimiams berniukams (Lk 2, 21). Apipjaustymas reiškė, kad žmogus yra narys Izraelio tautos, su kuria sudaryta sąjunga (žr. *Sandora* — Pr 17). Todėl žydai vadinami apipjaustytaisiais. Gal 2, 13 taip vadinami žydų kilmės krikščionys, šios praktikos tęsimo šalininkai, o pagonys — neapipjaustytaisiais. Paulius kovojo, kad pagonių kilmės krikščionys nebūtų apipjaustomi (1 Kor 7, 18—19; Gal 2, 3—6; 5, 2—4); taip nusprendė ir apaštalų susi-

rinkimas Jeruzalėje 49 m. (Apd 15); *širdies apipjaustymas* (Rom 2, 28—29) — vidinis atsidavimas Dievo tarnybai.

apreiškimas — 1) veiksmas, kuriuo Dievas arba Kristus duoda suprasti žmogui Evangeliją arba apaštališką užduotį (1 Kor 14, 6; Gal 1, 2; 2, 2; Ef 3, 3); 2) išgelbėtųjų žmonių garbės atskleidimas pasaulio pabaigoje (Rom 8, 18—19).

apsireiškimas — garbingasis Kristaus pasirodymas, kai ateis laikų (pasaulio) pabaigoje (Rom 2, 5; 1 Kor 1, 7; 2 Tes 1, 7); taip pat artima reikšme Rom 8, 19; 2 Tes 2, 3. 6. 8 *apsireikšti* — pasirodyti, atsiskleisti.

atėjimas — garbingasis Kristaus atėjimas laikų pabaigoje (2 Pt 3, 4; 1 Jn 2, 28). Žr. *diena.*

auka — kas aukojama Dievui norint jį pagerbti, jam padėkoti, ko nors išmelsti (pvz., įžadu — Apd 21, 26) arba atsilyginti už nuodėmes. NT mini pagonių aukas (Apd 14, 13; 1 Kor 10, 20); krikščionys nevalgydavo stabams aukotos mėsos, kad tai nebūtų palaikyta dalyvavimu pagonių kulte (1 Kor 10, 28). Izraelitai aukodavo smilkalus (Lk 1, 9), įvairius produktus (aliejų, vyną — išliedami), taip pat gyvulius, iš kurių kilniausiu laikomas Velykų *avinėlis* (žr.).

aukuras — pakyla ar stalas aukoms aukoti; *aukuro ragai* (smailumos keturiuose aukuro kampuose) buvo laikomi švenčiausiomis jo vietomis (Apr 9, 13).

avinėlis — nekalta ir nebyli auka (Apd 8, 32, plg. ST Iz 53, 7); *Velykų a.* (Mk 14, 12; Lk 22, 7, plg. ST Iš 12).— Minint išsivadavimą iš Egipto, per žydų Velykas buvo aukojamas ir valgomas avinėlis — Išganytojas.
Dievo Avinėlis — Kristus Atpirkėjas (Jn 1, 29. 36 ir daugybę kartų Apr).

avys — Dievo ganomi, t.y. jo vadovaujami ir gelbstimi žmonės; Jn 21, 15—17 avinėliai — eiliniai tikintieji, avys — galbūt jų vyresnieji.

dangus / dangiškas — 1) fizinė erdvė — aukštybės (Mt 16, 3); 2) ypatinga Dievo sritis (Mt 6, 9—10; Jn 1, 51 ir kt.); 3) kadangi izraelitai vengė tarti Dievo vardą, dažnai dangus žymi patį Dievą (Lk 15, 18), dangaus karalystė — Dievo viešpatavimą (Mt 5).

demonas — (sinonimai: *piktoji dvasia, nešvarioji dvasia,* kartais tik *dvasia*) NT, kaip ir tų laikų žydų religijoje,— dvasinė būtybė, tarnaujanti šėtonui. Manyta, kad demonai sukelia įvairias ligas, yra kalti dėl luošumo, ypač dėl nervų (Mk 9, 15—18) ar psichinių ligų (Mk 5, 2—5). Todėl išvaryti demonus, apsėdusius žmogų (Mt 4, 24; 8, 16), sinonimiška *išgydyti.*
Žmonės vertėsi demonų išvarinėjimu (Mt 12, 27; Mk 9, 38; Apd 19, 13) vartodami daugiau ar mažiau magines procedūras. Jėzus suvaldo demonus vien žodžio galia (Mk 5, 8). Daugelyje NT vietų stabų kultas laikomas demonų garbinimu (1 Kor 10, 20—21; Apr 9, 20).

diena — lemtingas laikas. ST pranašai skelbė ateisiant Viešpaties dieną, kai Dievas galutinai teis Izraelį ir pagonių tautas. NT *Viešpaties d.*— būsimas garbingas Kristaus atėjimas (Fil 1, 6; 2, 16), arba Dievo rūstybės diena (Rom 2, 5), teismo diena (Mt 10, 15; Lk 10, 12; 1 Kor 3, 13) arba, priešingai, atpirkimo (išgelbėjimo) diena (Ef 4, 30). Posakis *aną dieną* (Mt 7, 22 ir kt.) beveik visada yra užuomina apie šį paskutinį laiką.

Dievo / dangaus karalystė — NT dažnas posakis, reiškiantis Dievo viešpatavimo faktą ir pačią jo viešpatiją. Tai: 1) dabarties tikrovė (Mt 12, 34), slaptinga (Lk 17, 20), susijusi su Jėzumi (Mt 12, 28; Lk 17, 21); 2) būsima tikrovė (Mk 9, 1; 22, 30, t. p.

1 Kor 6, 9—10; 15, 50 ir kt.); 3) nauja, Kristaus nustatyta išganymo tvarka (Rom 14, 17; 1 Kor 4, 20); 4) amžinosios palaimos būsena (Mt 5, 20; 1, 21; 18, 3; 19, 23—24 ir kt.).

Dovydo sūnus — taip Jėzaus amžininkai žydai vadino laukiamąjį Mesiją. Mat karaliui Dovydui per pranašą Nataną Dievas buvo pažadėjęs, kad karalius gelbėtojas (Pateptasis — Mesijas) kils iš jo palikuonių.

Evangelija — geroji naujiena: 1) žinia apie Jėzaus asmenį bei darbus ir tos žinios skelbimas (Rom 2, 16; 2 Tim 2, 14; Fil 4, 3); 2) Biblijos knygos, aprašančios Jėzaus darbus ir kalbas (Mk 1, 1).

evangelistas — žmogus, perduodantis kitiems gerąją Jėzaus naujieną (Apd 21, 18; Ef 4, 11; 2 Tim 4, 5).

faraonas — senųjų Egipto valdovų titulas. NT mini patriarcho Juozapo (Apd 7, 10. 13 ir kt.) ir Mozės laikų (Apd 7, 21; Rom 9, 17) faraonus.

fariziejai — Kristaus laikų religinė partija, kurios nariai iš savęs ir iš kitų reikalavo smulkmeniško klusnumo Mozės įstatymui ir jo tradiciniams aiškinimams (Mk 7, 1—23). Kitaip negu sadukėjai, jie tikėjo angelų buvimu ir mirusiųjų prisikėlimu (Apd 23, 7—8). Iš jų — daug Rašto aiškintojų ir Įstatymo mokytojų. Prieš atsivertimą ir apaštalas Paulius buvo uolus fariziejus (Apd 23, 6; Fil 3, 5). Jėzus smerkė fariziejų pasipūtimą ir negailestingumą, o tie vis labiau jo nekentė.

ganytojas — žmogus, kurio pareiga ginti kaimenę į ganyklą ir sergėti ją nuo pavojų. Šiuo žodžiu vadinami: 1) Izraelio tautos vadai (Mt 1, 6; 9, 36); 2) Jėzus — Gerasis Ganytojas (Jn 10, 11); 3) krikščionių bendruomenių vadovai (Jn 21, 15—18; Apd 20, 28; 1 Pt 5, 2 ir kt.).

graikai — 1) graikų kultūros tautos, nežydai (žr. *pagonys*); 2) graikiškai kalbantys žydai, pasklidę graikų kultūros šalyse; 3) nežydų kilmės krikščionys.

gundyti, gundymas / pagunda — gr. „peiradzo" reiškia ir kreipti žmogų iš teisingo kelio, ir apskritai mėginti jo jėgas bei ištikimybę. „Mėginimu" verčiama tada, kai kalbama apie sunkumus, kuriuos nugalint stiprėja tikėjimas (Jn 6, 6; 2 Kor 13, 5; Jok 1, 2—3; 1 Pt 1, 6; Apr 2, 10 ir kt.). „Gundymu" / „pagunda" verčiama, kai išbandymas lydimas piktų kėslų. Žmonės kartais „gundo" Dievą — neprotingai mėgina jo kantrybę ar galybę (1 Kor 10, 9; plg. Mt 1, 7), bet Dievas niekada negundo žmogaus (Jok 1, 13), t.y. neveda jo į pikta.

gundytojas — šėtonas / velnias; Dievo leidžiamus išmėginimus jis ne kartą bando panaudoti žmogui atitraukti nuo Dievo (1 Tes 3, 5).

Įstatymas: 1) visuma įsakymų, kuriuos Dievas apreiškė Izraelio tautai, ypač tie, kurie buvo per Mozę paskelbti ant Sinajaus kalno; 2) knygos, kuriose surašyti tie įsakymai: siaurąja prasme pirmosios penkios Biblijos knygos, plačiąja prasme — visas ST; 3) žmogaus veikimą skatinanti galia — gera ar bloga (Rom 7, 22—23; 8, 2).

Įstatymo mokytojai (plg. Rašto aiškintojai) — Izraelio Biblijos (mūsų ST) specialistai. Jų pareiga — ją aiškinti ir jos tiesų bei nuostatų mokyti tikinčiuosius.

jungas — medinis įtaisas jaučiams kinkyti; NT vartojamas tik simboline reikšme — reiškia visokį slegiantį suvaržymą, pvz., po jungu yra vergai (1 Tim 6, 1) arba žydai, varžomi smulkmeniškų Mozės reikalavimų (Gal 5, 1). Priešingai, Jėzaus mokslo reikalavimai teikia dvasios laisvę, jo jungas yra švelnus, mielas (Mt 11, 30).

karalystė — žr. *dangaus / Dievo karalystė.*

kraujas — ST — gyvybės pagrindas („gyvybė yra kraujas“ — Kun 17, 11). Tuo paaiškinamas žodžio „kraujas“ vartojimas NT įvairiomis perkeltinėmis reikšmėmis: 1) gyvybė (Mt 27, 4); kūnas ir kraujas — žemėje gyvenantis žmogus (Mt 16, 17; Gal 1, 16); 2) pralietas kraujas — smurto mirtis (Mt 27, 24—25; Lk 11, 50; Apr 6, 10).

Kraujas, kaip ir gyvybė, priklauso Dievui (todėl žydai nevartoja maisto su krauju (plg. Apd 15, 20). Jis sudaro svarbiausią aukos dalį (Žyd 9, 7; 12—13 ir kt.). Kartais juo vadinama pati auka, ypač pasakyme *Kristaus kraujas* (Lk 22, 20; 1 Kor 11, 25; Ef 1, 7).

kunigas — pašventintas asmuo, atliekantis viešąjį Dievo garbinimą, ypač visos bendruomenės vardu aukojantis aukas. NT mini pagonių (Apd 14, 13) arba žydų kunigus (Lk 1, 5; Jn 1, 19 ir kt.). Pastarieji atlikdavo apeigas tik Jeruzalės šventykloje. Ir visi krikščionys turi dalį bendrojoje Bažnyčios kunigystėje (Apr 1, 6; 5, 10; 1 Pt 2, 5).

aukštieji kunigai — buvę vyriausieji kunigai, taip pat keturių žymiausių kunigų šeimų atstovai, iš kurių būdavo renkami vyriausieji kunigai (Mt 20, 18; Mk 10, 33; Lk 22, 52. 66; Jn 18, 3; Apd 4, 6);

vyriausiasis kunigas — kasmet renkamas aukščiausias religinis tautos vadovas, vyriausias auklėtojas ir Sinedriono pirmininkas (Jn 11, 49; 18, 12. 19; Apd 4, 6; 5, 17; 23, 2 ir kt.). Žyd 3—10 kalba apie Jėzų, kaip tobulą ir amžiną aukščiausiąjį kunigą.

matai: ilgio:

stadija (Jn 6, 19 ir kt.) $\approx$ 185 m

sieksnis (Apd 27, 28) $\approx$ 185 cm

mastas (Jn 21, 8; Apr 21, 17) $\approx$ 44 cm

talpos:

trys skirtingi terminai verčiami *saikas, indas*:

Jn 2, 6 kiekvienas indas $\approx$ 40 litrų

Mt 13, 22; Lk 13, 21 (liet. „saikas“) $\approx$ 15 litrų

Apd 6, 6 (liet. „saikelis“) $\approx$ 1,1 litro

svorio:

talentas (Apr 16, 21) $\approx$ 26 kg

svaras (romėniškas) Jn 12, 3; 19, 39 $\approx$ 336 g

mokinys — reiškia ne tik tiesioginius kurio nors mokytojo mokinius (Mk 2, 18; Mt 10, 24—25), bet ir asmenybės ar religinės krypties sekėjus (Jn 9, 29; Mt 22, 16). Dažniausiai vartojamas Jėzaus mokinių reikšme: 1) 12 apaštalų (Mt 10, 1); 2) gausesnė apaštalų padėjėjų grupė (Lk 10, 1); 3) dar didesni būriai, priėmę jo mokymą (Jn 4, 1; 19, 38). Mokinio ypatybė yra sekti Jėzumi (Mt 8, 22; 10, 38; 19, 27; Lk 14, 27; Apd 6, 7; 11, 26 ir kt.). Mokiniais vadinami krikšč. bendruomenių nariai, drauge su kitais terminais: broliai (Apd 1, 15), tikintieji (Apd 2, 44), krikščionys (Apd 11, 26).

neraugintа duona: bėgdami iš Egipto, izraelitai nespėjo išrauginti duonos ir kepėsi neraugintą. Tai minėdami, visą Velykų savaitę žydai Kristaus laikais ir dabar valgo neraugintą duoną (macus).

1 Kor 5, 7 ji reiškia naują krikščionišką gyvenimą.

nusidėjėlis — 1) Dievui neklusnus, nuo jo atsitraukęs asmuo (Mt 26, 45; Jn 9, 16;

Rom 5, 8 ir kt.); 2) fariziejų ir Rašto aiškintojų supratimu — kas viešai pažeidžia Dievo ar Mozės Įstatymo nuostatus, tad ir mokesčių rinkėjai (Mt 2, 16; Lk 7, 37; 19, 7 ir kt.). Jėzaus priešai jį patį laikė nusidėjėliu (Jn 9, 24).

nuteisinimas — dažnai šv. Pauliaus laiškuose (ypač Rom) vartojamas žodis, reiškiantis tą Dievo malonės veiksmą, kuriuo žmogui atleidžiamos nuodėmės ir jis pašventinamas.

pagonis — 1) nežydų tautos asmuo; daugiskaita — nežydų tauta ar tautos; stabmeldžiai (1 Pt 2, 12; 4, 3); 2) nežydų kilmės krikščionis (Gal 2, 11; Ef 3, 1; Rom 16, 4).

palyginimas (gr. „parabolė") — 1) analoginis pasakojimas. Trumpais palyginimais (Mt 5, 13. 14) arba platesniais pasakojimais iš kasdieninio gyvenimo bei aktualijų (Mt 13, 24—30; Lk 15, 11—32) Jėzus klausytojams nušviečia dalykus, kurių jie nežinojo arba menkai suprato (Mk 4, 33; Mt 13, 35); 2) mįslingas mokymas (Mk 4, 11; 7, 17).

pasaulis — šiuo žodžiu verčiami trys graikiški žodžiai: „gė", „aion", „kosmos": 1) „gė" („žemė"): žmonių gyvenamoji žemė, visas pasaulis įprastine reikšme; 2) „aion" („amžius"): dabartinis pasaulis, kaip priešprieša būsimajam; 3) „kosmos" („pasaulis"): a) Dievo sukurtoji visata (Jn 1, 10; Rom 4, 13); b) žemiškasis pasaulis, kaip kontrastas Dievo pasauliui arba pačiam Dievui (Jn 17, 14; 18, 36), taip pat žmonija, priešinga Dievui ir Kristui; c) visa žmonija (MT 5, 14; Jn 3, 16—17; 17, 11. 13).

paslaptis / slėpinys — NT dažniausiai — Dievo planas išgelbėti pasaulį; jis ilgus amžius buvo nežinomas žmonėms, o dabar yra atskleistas Kristuje ir per Kristų (Mk 4, 11; Rom 11, 25; 1 Kor 2, 7; Ef 3, 3; Kol 1, 2; Apr 10, 7 ir kt.).

pasninkas — tai susilaikymas nuo valgio ir gėrimo per tam tikrą laiką. ST žydai laikosi pasninko religiniais motyvais; jis lydi maldas arba išreiškia nusižeminimą Dievui. Pasninkas gali būti visuotinis (pvz., prieš Permaldavimo dieną) arba individualus. Fariziejai pasninkaudavo 2 kartus per savaitę (Lk 18, 12). Pirmieji krikščionys irgi pasninkaudavo. Jėzus smerkė šios praktikos formalumą (Mt 6, 16—18).

patepimas — 1) ST per patepimo apeigas naujam karaliui arba naujam vyriausiajam kunigui ant galvos būdavo pilama šventinto aliejaus. Toks asmuo nuo to laiko būdavo Viešpaties pateptasis (Apd 4, 27). Perkeltine prasme *pateptasis* žymi žmogų, kurį Dievas pasirinko išgelbėjimo darbui (Lk 4, 18); 2) ligonių patepimas (Jok 5, 14); 3) perkeltine prasme — Šventosios Dvasios suteikimas (2 Kor 1, 21; 1 Jn 2, 20).

piktžodžiavimas — 1) žodžiai, kuriais žeidžiama Dievo garbė; ST piktžodžiautojus baudė mirtimi. Jėzus buvo kaltinamas piktžodžiavimu todėl, kad sakėsi esąs Dievo Sūnus (Mt 9, 3; Jn 10, 33—36), ir Sinedrionas jį už tai nuteisė mirti (Mk 14, 62—64); 2) priešinimasis Kristui (1 Tim 1, 13) arba Šventajai Dvasiai (Lk 12, 10).

pinigai: denaras — romėnų sidabrinė moneta (Jn 6, 7; 12, 5; Apr 6, 6). Tai žemės ūkio darbininko dienos uždarbis (Mt 20, 2);

drachma — graikų sidabrinė moneta, lygi denarui;

didrachma — 2 drachmų vertės moneta. Toks buvo izraelitų metinis mokestis šventyklai (Mt 17, 24);

statera — 4 drachmos, t.y. dvigubas metinis mokestis šventyklai (Mt 17, 27);

mina — 100 denarų (Lk 19, 16);

talentas — 6000 denarų (Mt 18, 24; 25, 13).

pirmienos — 1) ST — pirmieji derliaus vaisiai; jie aukojami Dievui reiškiant dėkingumą už visą derlių (Rom 11, 16); 2) NT perkeltine prasme — pradmenys, pradžia,

kaip visumos laidas: a) Šventosios Dvasios dovana (Rom 8, 23); b) pirmatikiai, pirmieji kokios nors vietovės atsivertėliai (plg. gr. Rom 16, 5; 1 Kor 16, 15); c) pirmasis iš prisikėlusiųjų — Kristus (1 Kor 15, 20. 23).

pranašas — Dievo valios skelbėjas: 1) ST pranašai (Jn 8, 52—53; Apd 3, 18 ir kt.) ir jų raštai, ypač posakyje *Įstatymas ir Pranašai;* 2) Mesijas, laukiamas laikų pabaigoje pagal Įst 18, 15 (Apd 3, 21—23; 7, 37); 3) Dievo vardu raginantys atsiversti asmenys: Jonas Krikštytojas (Mt 11, 9 ir kt.) ir pats Jėzus (Jn 4, 19 ir kt.); 4) daugelis senosios Bažnyčios narių (Apd 13, 1; 21, 9—10; 1 Kor 12, 10; Ef 2, 20 ir kt.), kurie Dievo Dvasios veikiami drąsindavo ir įspėdavo; būta ir netikrų pranašų (Apd 16, 6; Apr 2, 20 ir kt.); 5) ateities pranašautojas (NT retai, pvz., Apd 11, 27—28).

pranašystė — pranašo kalba: įspėjimas, paraginimas, ateities nusakymas (Jn 11, 51; Apr 1, 3).

pretorijus — 1) NT romėnų valdytojo rezidencija (Mt 27, 27; Mk 15, 16; Apd 23, 35); 2) Romoje — imperatoriaus sargyba, arba pretorijų sargyba.

rankų uždėjimas (ant galvos) NT lydi: 1) laiminimą (Mt 19,13); 2) gydymą (Mt 9, 18; 16, 18; Lk 4, 40; Apd 28, 8); 3) Krikštą ir Šventosios Dvasios dovanų suteikimą (Apd 8, 17—19; 19, 6); 4) paskyrimą atsakingoms Bažnyčios pareigoms ar pasiuntinybei (Apd 6, 6. 13, 3; 1 Tim 4, 14).

Rašto aiškintojai (žr. Įstatymo mokytojai) — Jėzaus laikais R. a. Buvo Izraelio Biblijos (mūsų ST) tyrinėtojai. NT dažnai R. a. minimi su fariziejais, kuriems priklausė daug Rašto aiškintojų. Jie minimi ir kartu su seniūnais (vyresniaisiais). R. a. turėjo savo atstovų Sinedrione.

raupsuotieji — sergantys raupsais ar kitomis odos ligomis. Raupsuotasis laikomas suteptu (nešvariu), atskiriamas nuo viešojo gyvenimo: raupsuotieji privalėjo gyventi už miesto ar kaimo ribų, atokiai nuo sveikųjų (Lk 17, 12). Jėzaus nestabdė šitie draudimai — jis ėjo pas juos ir išgydė (anot NT — apvalė) daugybę raupsuotųjų (Mt 8, 3; 11, 5 ir kt.). Izraelitų Įstatymas reikalavo, kad raupsuotojo išgydymas būtų patvirtintas kunigo ir lydimas aukos (Mt 8, 4; Lk 17, 14).

sadukėjai — religinė partija, kuriai priklausė daug aukštųjų dvasininkų. Jie nepripažino angelų buvimo ir mirusiųjų prisikėlimo. Politikoje ieškojo susitaikinimo su romėnų okupacine valdžia. Buvo priešiški Kristui, nes pavydėjo jo įtakos liaudžiai.

Samarija, samariečiai: Samarija — centrinė Palestinos provincija tarp Galilėjos šiaurėje ir Judėjos pietuose. Samariečiai — senosios Izraelio karalystės gyventojų likučiai, sumišę su pagonimis Asirijos kolonistais. Pripažino tik 5 pirmąsias Šv. Rašto knygas. Žydai ir samariečiai niekino ir nekentė vieni kitų (Lk 9, 53; Jn 4, 9). Jėzus smerkė šias rietenas (Lk 9, 55; Jn 4, 7). Po Judėjos Samarija buvo pirmasis krikščionių misijų kraštas (Apd 1, 8; 8, 5).

Sandora — šventa Dievo sutartis su žmonėmis: 1) su visa žmonija per Nojų (Pr 9, 9—17); 2) su atskiru rinktiniu žmogumi, pvz., Abraomu (Pr 15, 18), Dovydu (Ps 89, 4—5); 3) su Izraelio tauta (Iš 19, 5—6). Ši sandora visada lydima pažadų ir dažniausiai sutvirtinama auka (Pr 15, 9—17; Iš 24, 3—8). Pranašai skelbia Dievą sudarysiant naują sandorą su savo tauta (Jer 31, 31—34). Anot NT, Jėzaus mirtis įtvirtino šią naują sandorą ir išplėtė ją visiems žmonėms. Gr. šis žodis turi ir „testamento“ reikšmę. Todėl Šv. Rašto knygos, parašytos Senosios sandoros laikais, vadinamos Senuoju Testamentu, Naujosios sandoros — Naujuoju Testamentu.

Sekminės: ST — Įstatymo apreiškimo ant Sinajaus kalno minėjimas ir kartu derliaus šventė. Ji švenčiama praėjus septynioms savaitėms (todėl liet. „Sekminės“), arba penkiasdešimtąją dieną po Velykų (gr. „pentekostė“, rus. „piatidesiatnica“). Viena iš didžiausių izraelitų švenčių (greta Velykų), per kurias renkasi į Jeruzalę (Apd 2, 1. 5). NT — Šventosios Dvasios nužengimo diena.

seniūnai (pažodžiui *vyresnieji*) — žymiųjų žydų šeimų galvos, turintys didelį autoritetą religiniame ir visuomeniniame gyvenime, dalis Sinedriono narių (Mt 16, 21; 26, 57; Apd 4, 5; 22, 5 ir kt.).

sinagoga — 1) kurios nors vietovės žydų bendruomenė (Jn 9, 22; Apd 9, 2; Apr 2, 9); 2) pastatas, kuriame toji bendruomenė šabo dieną renkasi skaityti Biblijos ir melstis. Aukos būdavo aukojamos tik Jeruzalės šventykloje, bet ne sinagogose. Sinagogą tvarkė vyresnysis (Mk 5, 35—36; Apd 13, 15; 18, 8 ir kt.), jam padėdavo patarnautojas (Lk 4, 20); 3) kartais literatūroje: apskritai izraelitų religinė bendrija, kaip priešprieša NT bendrijai — Kristaus Bažnyčiai.

Sinedrionas — aukščiausioji žydų tautos taryba, kartu religinių bylų teismas. Jį sudarė 71 narys iš aukštųjų kunigų, Rašto aiškintojų ir seniūnų (vyresniųjų); vadovavo vyriausiasis kunigas.

Sionas — kalva Jeruzalėje; poetinis Jeruzalės miesto pavadinimas. *Siono dukra* (Jn 12, 15) — Jeruzalės gyventojai.

šabas — žydų savaitės septintoji diena (mūsų šeštadienis), kurią nedirbamas joks darbas. Smulkmeniškos taisyklės griežtai nustato, ką draudžiama tą dieną daryti. *Šabo kelias* (Apd 1, 12) — tai kelias, kurį žydams buvo galima nueiti šabo dieną, t.y. truputį mažiau nei kilometrą.

šėtonas (hebr. „kaltintojas“) — piktoji galybė, Dievo ir žmogaus priešas. NT jis turi labai daug sinonimų: velnias, piktasis (Jn 17, 15; Ef 6, 16), gundytojas (Mt 4, 3), Beliaras (2 Kor 6, 15), šio pasaulio kunigaikštis (Jn 14, 30), priešas (Mt 13, 39) ir kt. Jėzaus atėjimas rodo šėtono pralaimėjimą (Lk 10, 18).

švarus / nesuterštas — tai apeiginė švara, ne visada sutampanti su fizine. ST ir Jėzaus laikų judaizme žmogus privalo būti ritualiai nesuterštas, kad būtų su Dievu ir kad galėtų melstis ir dalyvauti pamaldose.
Susiteršti, tapti nešvariam galima dėl daugelio dalykų: draudžiamo maisto, kontaktų su mirusiu ar pagoniu, ligos (pvz., raupsų) ir kt. Susitepimas (susiteršimas) panaikinamas apsiplovimo apeigomis (Mk 7, 1—5; Jn 2, 6 ir kt.). Jėzus norėjo įveikti tos praktikos formalumą (Mt 7, 14—23), juo sekė ir apaštalai (Rom 14, 14. 20). Kai NT minimas būtinas apvalymas, jis reiškia Dievo arba Kristaus veikimą (Jn 13, 8; Ef 5, 26).

šventas (gr. „hagios“) pirmiausia reiškia priklausomumą Dievui, o tik paskui — pareigą būti morališkai tobulam (moralinį tobulumą reiškia žodis „dikaios“ — „teisus“). Vartojimo atvejai: 1) apie Dievą: a) Dievas yra šventas, nes yra pats sau, nuo nieko žemesnio nepriklausomas ir neprilygstamas (Jn 17, 11; 1 Pt 1, 15 ir kt.); b) Dievo Šventasis — Kristus (Jn 6, 69; Apd 3, 34; 1 Jn 2, 20; Apr 3, 7), išskirtiniu būdu priklausąs Dievui, jo siųstasis; c) Šventoji Dvasia — Dievo Dvasia; 2) apie kūrinius: a) angelai — Dievo tarnai (Apd 10, 22); b) žmonės, išrinkti iš pasaulio ir skirti tarnauti Dievui (Apd 3, 21; 1 Kor 7, 34; Ef 1, 4; 5, 26). Taigi *šventaisiais* vadinami paprasčiausiai visi krikščionys (1 Kor 1, 2; 6, 1—2 ir kt.); c) objektai (pvz., šventykla), skirti Dievo tarnystei (Apd 6, 13, 21; 28; 1 Kor 3, 17).

šventykla — mūro siena apjuostas pastatų ir kiemų kompleksas Jeruzalėje — vyriausioji Dievo kulto vieta. Centrinis jos pastatas buvo *šventovė;* ją sudarė *šventoji* (vieta), kur įeina tik kunigai (Lk 1, 9), ir *šventųjų švenčiausioji,* kur kartą per metus, Permaldavimo dieną, įžengia vyriausiasis kunigas (Žyd 9, 25).
Šventykla, o ypač šventovė, buvo suprantama kaip vieta, kur yra Dievas. Štai kodėl Jn 2, 21 kalbama apie Kristaus kūną kaip apie tikrąją šventyklą. Laiškuose taip pat krikščionių bendruomenė prilyginama Dievo šventyklai (1 Kor 3, 16; 6, 19). *Stoginės* — Jeruzalės šventyklos portikai (Jn 10, 23; Apd 5, 12).
šventumas — asmens ar daikto ypatybė, rodanti jo priklausymą Dievui (1 Tes 3, 13; 1 Tim 2, 15 ir kt.).

vardas: NT, kaip ir ST, asmens vardas dažnai reiškia patį asmenį, pvz., Dievą ar Kristų (Jn 12, 28; 17, 6. 11; Apd 3, 16 ir kt.). Todėl šauktis Viešpaties vardo — šauktis Viešpaties; tie, kurie šaukiasi Viešpaties vardo — Viešpaties gerbėjai, tikintieji. Ką nors daryti *Dievo* ar *Jėzaus vardu* reiškia veikti: 1) vienybėje su juo ir tariant jo vardą (daryti stebuklus — Mt 7, 22; išvarinėti demonus — Mk 9, 38; melstis — Jn 14, 13—14); 2) kaip Dievo ar Jėzaus atstovui bei įgaliotiniui (pranašauti — Mt 7, 22; būti pasiųstam — Mt 23, 39; parodyti svetingumą — Mt 18, 5); krikštyti vardan...— Krikštu ką susieti su Dievu, su Jėzumi (Mt 28, 18; Apd 8, 16; 1 Kor 3, 13, 15).
Velykos (Pascha) — viena iš didžiųjų švenčių; jų švęsti Jėzaus amžininkai žydai rinkdavosi į Jeruzalę. Ji buvo švenčiama pavasarį, minint išėjimą iš Egipto. Velykų iškilmės šventimas buvo pažymimas Neraugintos duonos dienomis (Apd 12, 3; 20, 6) ir šeimos vakariene, per kurią būdavo valgomas Velykų avinėlis. Sinoptinės evangelijos aprašo Jėzaus Paskutinę vakarienę kaip Velykų vakarienę (Mt 26, 17—29; Mk 14, 12—25; Lk 22, 7—23). Ketvirtoji evangelija pabrėžia, kad Jėzaus mirtis sutapo su Velykų avinėlio auka (Jn 18, 28; 19, 14. 31. 36. 42).
vyresnysis: 1) krikščionių bendruomenės vadovas (Apd 11—21 ir laiškuose); 2) autoritetingas Bažnyčios asmuo — apaštalas (2 Jn 1 ir 3 Jn 1); 3) (dgs.) Bažnyčios visumos atstovai danguje (Apd 4, 4; 5, 5 ir kt.).

ženklas — nepaprastas įvykis, stebuklas, rodantis tiesioginį Dievo veikimą.
Ženklai ir stebuklai — stebuklingi ženklai, rodantys Jėzų esant Mesiją ir Dievo Sūnų (Jn 2, 11; 4, 48. 5, 4; 6, 2; Apd 2, 19; 4, 30 ir kt.).
žydai — nuo kitų tautų skiriasi apipjaustymu ir ypatingu šabo laikymusi. Judaizmas — jų religija (Gal 1, 13). Judaizmą priėmę pagonys vadinami prozelitais, o prijaučiantieji — Dievo garbintojais, arba *dievobaimingaisiais.* Gal 2, 13 — žydų kilmės krikščionys. Jn žydais dažnai vadina tautos ar dvasininkų vyresniuosius.
Žmogaus Sūnus — Jėzus. Šiuo slaptingu vardu, paimtu iš ST (Dan 7, 13), Jėzus save vadina nurodydamas savo nepaprastą pasiuntinybę, tačiau vengdamas Mesijo vardo, kuris buvo suprantamas politiškai. Šis vardas žymi: 1) laikų pabaigoje ateisiančio teisti Kristaus valdžią (Mt 16, 27; 19, 28; 25, 31—32; 26, 64; Lk 19, 28; Jn 5, 26—29); 2) Jėzaus silpnumą, neturtą, kančią (Mt 8, 20; Mt 17, 22—23; 20, 18; 26, 2. 24. 45; Mk 8, 31; Jn 6, 53); 3) kartu Kristaus žemišką būklę ir valdžią (Mt 9, 6; 12, 8).

DALYKINĖ RODYKLĖ

Rodyklės pradžioje dedama visa, kas tiesiog liečia Jėzaus Kristaus asmenį ir veiklą. Kitos temos toliau grupuojamos abėcėlės tvarka.

Kai temos pavadinimą sudaro keli žodžiai, ieškoti pagal manomą pagrindinį, o ten neradus — pagal kitus.

Žiūrėti ne tik nurodytas eilutes, bet ir gretimas.

Jėzus Kristus

Antrasis atėjimas (paruzija): Mt 24, 23—31; Mk 13, 20—27; Lk 17, 20—37; 21, 25—28; 1 Kor 15, 23; 1 Tes 2, 19; 3, 13; 4, 15; 5, 23; 2 Tes 2, 1. 8; 2 Pt 1, 16; 3, 4; 1 Jn 2, 28.

Antrojo atėjimo (paruzijos) *laukimas*: Mt 16, 28; 24, 3; Mk 9, 1; Lk 9, 27; 1 Tes 2, 19; 3, 13; 4, 15; 2 Tes 2, 1; 2 Pt 3, 4. 11; 1 Jn 2, 28.

Asmuo —

Dievo Sūnus: Mt 16, 16; Mk 14, 62; Lk 1, 35; Jn 1, 1. 14; 5, 19; 6, 46; 10, 30; 14, 7—11; 17, 1—5; 20, 31;

Dievas-žmogus: Mt 1, 1. 16; 9, 27; 12, 23; Lk 1, 31; 2, 7. 21; 3, 23; Jn 1, 14; Rom 1, 3; Gal 4, 4; Fil 2, 7; Žyd 2, 14; 4, 15; Apr 5, 5;

Mokytojas: Mt 5—7; 23, 10; Lk 4, 43; Jn 13, 13; Tit 2, 10;

Tarpininkas: 1 Tim 2, 5; Žyd 8, 6; 9, 15; 12, 24;

Kunigas: Mt 20, 28; 26, 26—28; Mk 14, 22—24; Lk 22, 19; Jn 17; Žyd 4, 14—10, 29;

Valdovas: Mt 27, 37; Lk 1, 32; Jn 18, 37; 1 Kor 15, 25; Žyd 1, 8; 1 Pt 3, 22; Apr 19, 16.

Garbingumas: Lk 2, 32; 24, 26; Jn 1, 14; 2, 11; 17, 5; 1 Kor 2, 8; 2 Kor 3, 18; 4, 4; 1 Tim 3, 16; Tit 2, 13; 2 Pt 1, 11. 17.

Genealogija: Mt 1, 1—17; Lk 3, 23—38.

Gyvenimo faktai —

stebuklingas prasidėjimas: Mt 1, 20; Lk 1, 31—35. 42;

gimimas Betliejuje: Mt 2, 1; Lk 2, 1—21;

aukojimas šventykloje: Lk 2, 22—38;

bėgimas į Egiptą: Mt 2, 1—18;

gyvenimas Nazarete: Mt 1, 19—23; Lk 2, 39. 51;

pasilikimas šventykloje: Lk 2, 41—50;
krikštas: Mt 3, 13—17; Mk 1, 9—11; Lk 3, 21; Jn 1, 31—34;
gundymas: Mt 4, 1—11; Mk 1, 12; Lk 4, 1—13;
viešojo veikimo pradžia: Mt 4, 12—25; Mk 1, 14—39; Lk 4, 14—44; Jn 1, 35—2, 11; žr. Jėzaus Kristaus mokymas, pranašystės, stebuklai;
atsimainymas: Mt 17, 1—9; Mk 9, 2—13; Lk 9, 28—36; 2 Pt 1, 16;
įžengimas į Jeruzalę: Mt 21, 1—9; Mk 11, 1—10; Lk 19, 29—38; Jn 12, 12—16; žr. Jėzaus Kristaus kančia;
nužengimas į pragarus: Mt 12, 40; Apd 2, 24—31; Rom 10, 7; 1 Pt 3, 19; žr. Jėzaus Kristaus prisikėlimas;
žengimas į dangų: Mk 16, 19; Lk 24, 51; Jn 6, 62; 20, 17; Apd 2, 32; 5, 30—32; Ef 1, 20; 4, 10; Žyd 1, 3; 9, 24; 12, 2; 1 Pt 3, 22.

Išpažinimas: Mt 10, 28—33; 16, 16; Mk 8, 29. 38; Lk 12, 4—9; Rom 10, 9; Žyd 4, 14; 1 Jn 4, 15.
Įvaizdžiai ir titulai —
Dievo Avinėlis: Jn 1, 29. 36; 1 Pt 1, 19; Apr 5, 8. 12; 6, 1. 16; 7, 17; 12, 11; 13, 8; 14, 1; 17, 14; 19, 7. 9; 21, 14; 22, 14;
Dovydo Sūnus: Mt 22, 41—46; Mk 12, 35—37; Lk 1, 32; 20, 41—44; 2 Tim 2, 8; Apr 22, 16;
kertinis akmuo: Mt 21, 42—44; Mk 12, 10; Lk 20, 17; Apd 4, 11; Rom 9, 32; Ef 2, 20; 1 Pt 2, 7;
sužadėtinis: Mt 9, 15; 25, 1—13; Mk 2, 19; Lk 5, 34; Jn 3, 29;
Žmogaus Sūnus: Mt 8, 20; 24, 30; 25, 31; 26, 64; Mk 2, 28; 8, 31; 9, 30; 13, 26; Lk 5, 24; 22, 69; 24, 7; Jn 3, 14; 12, 34; Apd 7, 56; Apr 1, 13; 14, 14.

Kančia —
istorija: Mt 26, 2—27, 66; Mk 14, 1—15, 47; Lk 22, 2—23, 56; Jn 18, 1—19, 42;
reikšmė: Jn 3, 16; Rom 3, 25; 5, 8; 8, 3; 1 Kor 5, 21; Kol 1, 19; 1 Jn 4, 9; Apr 5, 9—12; 7, 14;
žaizdų žymės: Lk 24, 39; Jn 20, 27.
Klusnumas: Lk 2, 51; Jn 4, 34; 5, 30; 6, 38; 8, 29; 14, 31; 15, 10; 17, 4; Rom 5, 19; Fil 2, 8; Žyd 5, 8; 10, 5—7.
Kraujas —
vertė: Mt 26, 28; Mk 14, 14; Lk 22, 20; Jn 6, 53; 1 Kor 11, 25; Žyd 13, 20;
padariniai: Apd 20, 28; Rom 3, 34; 5, 9; Ef 1, 7; Kol 1, 13. 20; Žyd 9, 13; 10, 19—23; 12, 24; 1 Pt 1, 18; Apr 1, 5; 5, 9.
Kryžius —
skelbimas: Rom 3, 25; 1 Kor 1, 17—25; 2, 2; Fil 2, 8;
vaisiai: Jn 8, 28; 12, 32; Rom 8, 32; 14, 9; Gal 1, 4; Ef 2, 15; Kol 1, 20; 2, 14; Žyd 12, 2; 1 Pt 2, 24;
nešimas: Mt 10, 38; 16, 24; Mk 8, 34; Lk 9, 23; 14, 27;
priešai: 1 Kor 1, 23; Fil 3, 18.

Mokymas: Mt 4, 23—25; 5—7; 10, 13; 18; 23; 24—25; Mk 1, 39; 4; Lk 4, 44; 6, 20—49; 8, 4—18; Jn 5, 19—47; 7, 22—59; 18, 12—59; 10, 25—39; 14—16.
Mokiniai: Mt 8, 21; 10, 25; 16, 24; Lk 9, 61; 14, 25—27; Jn 1, 35; 8, 31; 13, 35; 15, 18—20.

Nuolankumas: Mt 11, 29; 20, 26—28; Jn 8, 54; 13, 13—15; Fil 2, 6—8.

Palyginimai —
  apsukrusis prievaizdas: Lk 16, 1—9;
  beširdis tarnas: Mt 18, 23—35;
  brangus perlas: Mt 13, 45;
  budrus šeimininkas: Mt 24, 42—44; Lk 12, 39;
  budrūs tarnai: Mk 13, 33—37; Lk 12, 35—38;
  dešimt mergaičių: Mt 25, 1—13;
  dešimt minų: Lk 19, 11—27;
  dešimt talentų: Mt 25, 14—30;
  didžioji puota: Lk 14, 16—24;
  dovanota skola: Lk 7, 41—43;
  fariziejus ir muitininkas: Lk 18, 9—14;
  gailestingasis samarietis: Lk 10, 30—37;
  garstyčios grūdas: Mt 13, 31; Mk 4, 30—32; Lk 13, 18;
  gerasis ganytojas: Jn 10, 1—16;
  įkyri prašytoja: Lk 18;
  įkyrus draugas: Lk 11, 5—8;
  ištikimas prievaizdas: Mt 24, 45—51; Lk 12, 41—48;
  karalaičio vestuvės: Mt 22, 1—14; Lk 14, 16—24;
  karalius, žygiuojantis į karą: Lk 14, 31—32;
  lobyno šeimininkas: Mt 13, 51—52;
  neklusnūs sūnūs: Mt 21, 28—32;
  neturtingi svečiai: Lk 14, 12—14;
  nevaisingas figmedis: Lk 13, 6—9;
  paklydusi avis: Mt 18, 12—14; Lk 15, 3—7;
  pamestoji drachma: Lk 15, 8—10;
  paslėptas lobis: Mt 13, 44;
  raugas maišyme: Mt 13, 33; Lk 13, 20—21;
  raugės kviečiuose: Mt 13, 24—30. 36—43;
  savaiminis augimas: Mk 4, 26—29;
  sėjėjas: Mt 13, 3—9. 18—23; Mk 4, 3—9. 13—21; Lk 8, 5—8. 11—15;
  statomas bokštas: Lk 14, 28—30;
  sūnus palaidūnas: Lk 15, 11—32;
  tinklas ežere: Mt 13, 47—50;
  turtuolis ir Lozorius: Lk 16, 19—31;
  vaikai prekyvietėje: Mt 11, 16—19; Lk 7, 31;
  vynininkai žmogžudžiai: Mt 21, 33—46; Mk 12, 1—12; Lk 20, 9—19;
  vynmedis ir šakelės: Jn 15, 1—8;
  vynuogyno darbininkai: Mt 20, 1—16.

Pasiuntinybė: Jn 7, 25—30; 12, 44—50.

Pažinimas: Mt 16, 17; Jn 10, 14; 17, 3; 2 Kor 4, 6; Ef 3, 16—19; Fil 3, 8; Kol 2, 2; 2 Pt 1, 8.

Pranašystės —
  apie save: Mt 12, 40; 16, 21; 17, 22; 20, 17—19; 26, 20—25. 30—34; Jn 2, 19; 13, 21—27;

A

B

C

D

E

F

G

žmonių žmonėms: Mt 5, 7; 25, 35; Lk 6, 36; Rom 12, 13; Ef 4, 32; Kol 3, 12; Jok 2, 13; 1 Pt 3, 8;

pavyzdžiai: Mt 14, 13; 15, 29; Lk 7, 13; 10, 30; Apd 9, 33. 39.

Gailestis nusidėjus: Mt 26, 75; 27, 4; Lk 7, 37—50; 15, 18; 18, 13; 2 Kor 7, 10.

Gamtos meilė: Mt 6, 26—29.

Garbė — negarbė: Jn 5, 44; 2 Kor 6, 8.

Garbinimas —

Dievo: Mt 4, 10; 6, 5. 9; Lk 4, 8; Jn 4, 22; Apr 4, 9—11; 5, 11—14; 7, 9—12;

Kristaus: Fil 2, 10; Žyd 1, 6.

Geismai (nedori): Mt 5, 28; Rom 6, 12; 7, 7—25; 13, 9; 1 Kor 10, 1—13; Gal 6, 17; 2 Tim 2, 22; Tit 2, 12; Jok 4, 1—3; 1 Pt 2, 11; 1 Jn 2, 16.

Gerasis ganytojas: Jn 10, 1—28; Žyd 13, 20; 1 Pt 2, 25; 5, 4; Apr 7, 17.

Gerieji darbai —

nuopelningi: Mt 6, 4. 18; 10, 41; Mk 9, 41; Jn 5, 29; Rom 2, 6; 10, 13; 1 Kor 15, 58; Ef 6, 8; Kol 3, 23; Žyd 6, 10; 13, 16; Apr 14, 13; 20, 12; 22, 12;

reikalingi: Mt 3, 10; 7, 19—27; 25, 37—46; Lk 6, 46—49; Jn 15, 16; Gal 5, 6; 1 Kor 13, 3; Jok 2, 14—22; Jn 3, 17.

Gerumas —

Dievo: Mt 5, 45; 19, 17; Mk 10, 18; Lk 18, 19; Rom 2, 4; 11, 22; Ef 2, 6;

žmonių: 1 Kor 13, 4; Gal 5, 22; Ef 4, 32; Kol 3, 12.

Gimdytojai: Mt 15, 4; Mk 7, 10; 2 Kor 12, 14; Ef 5, 31; 6, 1—4; Kol 3, 20.

Gimtoji nuodėmė: Rom 5, 12—14; 7, 7—25; 1 Kor 15, 22; Ef 2, 3.

Ginčai: 1 Kor 6, 7; Gal 5, 20; Jok 3, 13—18.

Girtavimas: Lk 21, 34; 1 Kor 5, 11; 6, 10; Ef 5, 18; 1 Tim 3, 3; Tit 1, 7.

Gyvenimas —

vertė: Mt 6, 25—34; Lk 12, 19. 22—31; Žyd 13, 14; Jok 1, 10; 4, 15; 1 Pt 1, 24;

tikslas: Mt 5, 48; Mk 8, 36; Ef 1, 4; 1 Tes 4, 3; Tit 2, 11;

amžinasis: Mt 18, 8; 19, 16; 25, 46; Mk 10, 17; Lk 10, 25; 18, 18; Jn 5, 29; 17, 3; Rom 2, 6; 6, 22; Gal 6, 8; 1 Tim 4, 8; 6, 19; Tit 1, 2; 3, 7; Jok 1, 12.

Gyvenimo knyga: Lk 10, 20; Fil 4, 3; Apr 3, 5; 13, 8; 17, 8; 20, 12. 15; 21, 27.

Godumas: Mt 6, 19; Lk 12, 19; 1 Kor 5, 10; 6, 10; 2 Kor 9, 5; Ef 5, 3. 5; Kol 3, 5; Žyd 13, 5.

I

Intencija (geroji): Mt 6, 1—23; 10, 42; 1 Kor 10, 31; Kol 3, 17.

Išdavystė: Mt 10, 21; 26, 14—18. 21—25. 47—49; Mk 13, 9; 14, 10. 18—21. 43—45; Lk 21, 16; 22, 3—6. 21—23. 47; Jn 13, 21—30; 18, 2—5; 1 Kor 11, 23.

Išdidumas —

įspėjimai: Rom 1, 29; 11, 20; 1 Kor 4, 7; Gal 5, 26; Fil 2, 3; 2 Tim 3, 2; Jud 16;

pasekmės: Mt 23, 12; Lk 1, 51; 14, 11; 18, 14; Jok 4, 6. 16; 1 Pt 5, 5; Apr 18, 7.

Išganymas: Lk 1, 69. 77; Jn 3, 16; Apd 4, 12; 13, 47; 16, 17; Rom 1, 16; 10, 10; 13, 11; 2 Kor 6, 2; 1 Tes 5, 8; 2 Tim 2, 10; Žyd 1, 14; 9, 28; 1 Pt 1, 5.

Išganymo paslaptis: Mt 11, 25; Lk 10, 21; Rom 11, 25; 16, 25; 1 Kor 2, 7; 4, 1; 13, 2; Ef 1, 9; 3, 4; 5, 32; Kol 1, 26; 2, 2; 4, 3; 2 Tes 2, 7; 1 Tim 3, 9. 16.

Į

J

K

L

M

N

P

Patepimo apeiga: Mt 26, 6—13; Mk 6, 13; 14, 3—9; Lk 7, 36—50; Jn 12, 1—8; Apd 10, 38; Jok 5, 14; 1 Jn 2, 20.
Pavydas: Mt 20, 9—15; Mk 15, 10; Lk 15, 25—30; Jn 3, 26; Rom 1, 29; 13, 13; 1 Kor 3, 3; Gal 5, 19—21. 26; Fil 1, 15; Jok 4, 2; 1 Pt 2, 1.
Pavyzdys —
geras: Mt 5, 14—16; Jn 13, 15; Rom 12, 11; 15, 19; 2 Kor 8, 21; Fil 2, 15; 1 Tes 4, 11; 1 Tim 4, 15; Tit 2, 6—8; Jok 3, 13; 1 Pt 2, 12;
blogas: Mt 18, 6; 1 Kor 8, 9—12; 2 Pt 2, 6; Jud 7.
Pergalė: Jn 16, 33; Rom 12, 21; 1 Jn 2, 13; 4, 4; 5, 4; Apr 2, 7. 11. 17. 26—28; 3, 5. 12. 21; 5, 5; 6, 2; 15, 2; 21, 7.
Persekiojimai: Mt 5, 10—12; Jn 15, 20; 16, 1—4; Rom 8, 35; 1 Kor 4, 12; 2 Kor 4, 9—12; 12, 10; 2 Tes 1, 4; 2 Tim 3, 12.
Piktinimasis (fariziejų): Mt 9, 3; 13, 57; Mk 15, 2; Lk 7, 34; Jn 6, 60.
Piktosios dvasios —
buvimas: Mt 25, 41; Lk 10, 18; Ef 5, 12; Jok 2, 19; 4, 7; 1 Pt 5, 8; 2 Pt 2, 4; Jud 6;
veikimas: Mt 4, 3—11; 8, 31; 13, 19; Mk 1, 12; 4, 15; 8, 32; Lk 4, 1—13; 8, 12; 23, 3. 31; Jn 8, 44; 13, 2; 14, 30; Apd 5, 3; 13, 9; 26, 18; 1 Kor 7, 5; 2 Kor 2, 11; 4, 3; 11, 3. 14; Ef 2, 1; 6, 11—13; Kol 1, 12; 1 Tes 2, 18; 3, 5; 1 Pt 5, 8; 1 Jn 3, 8—10; Apr 2, 10; 20, 7.
Piktžodžiavimas Dievui: Mt 12, 31; 27, 39—44; Mk 3, 28; Lk 12, 10; 23, 39—42; Jn 10, 33; Rom 2, 24; 1 Kor 12, 3; Kol 3, 8; Apr 13, 6; 16, 11.
Piktžodžiavimas Šventajai Dvasiai: Mt 12, 31; Mk 3, 28; Lk 12, 10.
Pirmavaizdžiai iš ST: Apd 7, 44; Rom 5, 14; 15, 4; 1 Kor 10, 6. 11; Žyd 11, 19.
Pirmenybės siekimas: Mt 18, 1—5; Mk 9, 33—37; Lk 9, 46—48; 22, 24—30.
Pokylis: Mt 22, 1—14; 23, 6; Mk 6, 21; 12, 39; Lk 5, 29; 14, 7—24; Jn 12, 1—3; 13, 2; Apr 19, 9.
Pragaras —
tikras: Mt 5, 29; 10, 28; 18, 9; 25, 41; Mk 9, 46; 2 Pt 2, 4; Apr 21, 8;
amžinas: Mt 3, 12; 25, 41. 46; Mk 9, 42—47; Lk 3, 17; 16, 19—26; 2 Tes 1, 7—9; Apr 14, 11; 20, 9.
Prakeikimas: Mt 21, 19; Mk 11, 12—14; Rom 9, 3; Gal 1, 8.
Pranašai —
ST: Mt 5, 12. 17; 7, 12; 13, 17; 22, 40; 23, 37; Lk 1, 71; 2, 36; 16, 31; Apd 10, 43;
NT: Apd 11, 27; 13, 1; 15, 32; 1 Kor 12, 28; Ef 2, 20; 3, 5; 4, 11;
netikrieji: Mt 7, 15; 24, 11; Lk 6, 26; Apd 13, 6; 1 Tim 4, 2; 2 Pt 2, 22; 1 Jn 4, 1.
Pražūtis (amžinoji): Mt 3, 12; 18, 8; 25, 41. 46; Mk 9, 43—47; 16, 16; Lk 13, 17; 16, 23; Žyd 10, 27; 2 Pt 2, 4; Jud 6; Apr 19, 20; 20, 9; 21, 8.
Predestinacija: Mt 25, 34; Lk 10, 20; Jn 10, 28; Rom 8, 29; 9, 14—23; Ef 1, 4; 5, 11; 1 Tim 2, 1; 2 Tim 1, 9; 2, 19; Jok 1, 18.
Priesaika: Mt 5, 33—37; 23, 16—22; Žyd 6, 13—17; 7, 20—22; Jok 5, 12.
Priešų meilė —
įsakymas: Mt 5, 44; Mk 11, 25; Lk 6, 27—35; Rom 12, 14. 17—20; Ef 4, 26; 1 Tes 5, 15; 1 Pt 3, 9;
pavyzdžiai: Mt 26, 50; Lk 23, 34; Apd 7, 58; 1 Kor 4, 12.

R

S

Š

T

U

V

Ž

TIKRINIŲ VARDŲ RODYKLĖ

Ši rodyklė apima NT asmenvardžius ir vietovardžius. Kilmėvardžiai paprastai pateikiami kaip vietovardžiai (pvz., elamiečiai — Elamas); Šv. Rašte ne kartą genties pradininko asmenvardis vartojamas ir kaip visos genties ar teritorijos vardas (pvz., patriarcho Jokūbo sūnų vardai). Sutrumpinimai: ap.— apaštalas; įl.— įlanka; j.— jūra; k.— kalnas; kr.— kraštas; m.— miestas; s.— sala; sūnus; sr.— sritis; u.— upė. Žvaigždute (*) žymimi personažai ir vietovardžiai NT tekste paminėti anonimiškai, įvardyti tik paaiškinimuose.

A

B

C

D

E

F

G

H

I

K

L

M

N

O

P

R

S

T

SENOJO TESTAMENTO CITATŲ RODYKLĖ

NT rašytojai paprastai vartoja graikiškąjį ST vertimą, vadinamą Septuaginta (II a. pr. Kr.). Šis vertimas ne visur tobulai sutampa su mus pasiekusiu hebrajišku tekstu. Be to, skirtingų ST knygų citatas NT autoriai kartais jungia į daiktą. Mūsų vertime ST citatos yra išskirtos kursyvu.

Naujojo Testamento eile

Mt

1, 23	Iz 7, 14
2, 6	Mch 5, 1
2, 15	Oz 11, 1
2, 18	Jer 31, 15
3, 3	Iz 40, 3
4, 4	Įst 8, 3
4, 6	Ps 90 (91), 11—12
4, 7	Įst 6, 16
4, 10	Įst 6, 13
4, 16	Iz 9, 1
5, 21	Iš 20, 13; Įst 5, 17
5, 27	Iš 20, 14; Įst 5, 18
5, 31	Įst 24, 1
5, 33	Kun 19, 12
5, 34	Iz 66, 1
5, 35	Iz 66, 1
5, 38	Iš 21, 24—25; Kun 20, 19—20
5, 43	Kun 19, 18
5, 48	Kun 19, 2; Įst 18, 13
8, 17	Iz 53, 4
9, 13	Oz 6, 6
10, 10	Įst 25, 4
10, 35	Mch 7, 6
10, 36	Mch 7, 6
11, 5	Iz 26, 19; 29, 18; 35, 5—6; 61, 1
11, 10	Mal 3, 1
11, 23	Iz 14, 13. 15
11, 29	Jer 6, 16
12, 7	Oz 6, 6
12, 21	Iz 42, 1—4
12, 40	Jon 1, 17
13, 15	Iz 6, 9—10
13, 35	Ps 77 (78), 2
15, 4	Iš 20, 12; 21, 17
15, 9	Iz 29, 13
18, 16	Įst 17, 6
19, 4	Pr 1, 27; 5, 2
19, 5	Pr 2, 24
19, 7	Įst 24, 1
19, 19	Iš 20, 12—16; Įst 5, 16—20
21, 5	Zch 9, 9
21, 13	Iz 56, 7; Jer 7, 11
21, 16	Ps 8, 3
21, 33	Iz 5, 2
21, 42	Ps 117 (118), 22—23
22, 24	Įst 25, 5
22, 32	Iš 3, 6
22, 37	Įst 6, 5
22, 39	Kun 19, 18
22, 44	Ps 109 (110), 1
23, 39	Ps 117 (118), 26
24, 21	Dan 12, 1
24, 29	Iz 13, 10; 34, 4
24, 30	Zch 12, 10; Dan 7, 13

26, 15 Iš 21, 32; Zch 12, 10
26, 31 Zch 13, 7
26, 64 Ps 109 (110), 1; Dan 7, 13
27, 9 Jer 18, 2—3; 19, 1—2; 32, 6—15; Zch 11, 12—13
27, 34 Ps 68 (69), 22
27, 35 Ps 21 (22), 19
27, 39 Ps 21 (22), 8
27, 43 Ps 21 (22), 9; Išm 2, 13
27, 46 Ps 21 (22), 2
27, 48 Ps 68 (69), 22

Mk

1, 3 Iz 40, 3; Mal 3, 1
4, 12 Iz 6, 9—10
7, 7 Iz 29, 13
8, 18 Jer 5, 21; Ez 12, 2
9, 48 Iz 66, 24
10, 4 Įst 24, 1
10, 6 Pr 1, 27; 5, 2
10, 7 Pr 2, 24
10, 19 Iš 20, 12—16; Įst 5, 16—20
11, 17 Iz 56, 7; Jer 7, 11
12, 1 Iz 5, 1—2
12, 11 Ps 117 (118), 22—23
12, 19 Įst 25, 5—10
12, 26 Iš 3, 6
12, 30 Įst 6, 4—5
12, 31 Kun 19, 18
12, 32 Įst 6, 4; 4, 35
12, 36 Ps 109 (110), 1
13, 14 Dan 9, 27
13, 25 Iz 13, 10; 34, 4
13, 26 Dan 7, 13—14
14, 18 Ps 40 (41), 10
14, 27 Zch 13, 7
14, 62 Ps 109 (110), 1
15, 24 Ps 21 (22), 19
15, 29 Ps 21 (22), 9
15, 34 Ps 21 (22), 2
15, 36 Ps 68 (69), 22

Lk

1, 17 Mal 3, 23—24
1, 31 Iz 7, 14
1, 37 Pr 18, 14
2, 23 Iš 13, 2
2, 24 Kun 12, 8
3, 4 Iz 40, 3—5
3, 22 Ps 2, 7
4, 4 Įst 8, 3
4, 8 Įst 6, 13
4, 11 Ps 90 (91), 11—12
4, 12 Įst 6, 16
4, 17 Iz 61, 1—2
7, 22 Iz 29, 18; 35, 5—6; 61, 1
7, 27 Mal 3, 1
8, 10 Iz 6, 9—10
10, 15 Iz 14, 13—15
10, 19 Ps 90 (91), 13
10, 27 Įst 6, 5; Kun 19, 18
13, 35 Ps 117 (118), 26
18, 20 Iš 20, 12—16; Įst 5, 16—20
19, 38 Ps 117 (118), 26
19, 46 Iz 56, 7; Jer 7, 11
20, 17 Ps 117 (118), 22
20, 28 Įst 25, 5—6
20, 37 Iš 3, 6
20, 43 Ps 109 (110), 1
21, 9 Dan 2, 28
21, 10 Iz 19, 2; 2 Krn 15, 6
22, 37 Iz 53, 12
22, 69 Ps 109 (110), 1
23, 30 Oz 10, 8
23, 34 Ps 21 (22), 19
23, 35 Ps 21 (22), 8—9
23, 46 Ps 30 (31), 6

Jn

1, 23 Iz 40, 3
2, 17 Ps 68 (69), 10
6, 31 Ps 77 (78), 24
6, 45 Iz 54, 13
7, 38 Iz 58, 11; Zch 14, 8
7, 42 2 Sam 7, 12
8, 17 Įst 19, 15
10, 34 Ps 81 (82), 6
12, 13 Ps 117 (118), 25—26
12, 15 Zch 9, 9
12, 38 Iz 53, 1
12, 40 Iz 6, 10
13, 18 Ps 40 (41), 10
15, 25 Ps 34 (35), 19; 68 (69), 5
19, 24 Ps 21 (22), 19
19, 36 Iš 12, 46
19, 37 Zch 12, 10

Apd

1, 20 Ps 68 (69), 26; 108 (109), 8
2, 21 Jl 3, 1—5
2, 28 Ps 15 (16), 8—11
2, 35 Ps 109 (110), 1
3, 23 Įst 18, 15. 19
3, 25 Pr 22, 18
4, 11 Ps 117 (118), 22
4, 26 Ps 2, 1—2
7, 3 Pr 12, 1
7, 7 Pr 15, 13—14; Iš 3, 12
7, 9 Pr 39, 2
7, 10 Pr 41, 37
7, 11 Pr 41, 54
7, 27 Iš 2, 14
7, 30 Iš 3, 1
7, 32 Iš 3, 6
7, 34 Iš 3, 7
7, 37 Įst 18, 15
7, 40 Iš 32, 1
7, 43 Am 5, 25—27
7, 50 Iz 66, 1—2
8, 33 Iz 53, 7—8
13, 22 Ps 88 (89), 21; 1 Sam 13, 14
13, 33 Ps 3, 7

13, 34 Iz 55, 3

13, 35 Ps 15 (16), 10

13, 41 Hab 1, 5

13, 47 Iz 49, 6

14, 15 Iš 20, 11

15, 16 Am 9, 11—12

23, 5 Iš 22, 28

28, 26 Iz 6, 9—10

Rom

1, 17 Hab 2, 4

2, 6 Ps 61 (62), 13; Sir 16, 14

2, 24 Iz 52, 5

3, 4 Ps 50 (51), 6

3, 12 Ps 14, 1—3

3, 13 Ps 5, 10; 139 (140), 4

3, 14 Ps 10, 7

3, 17 Iz 59, 7—8

3, 18 Ps 35 (36), 2

3, 20 Ps 142 (143), 2

4, 3 Pr 15, 6

4, 8 Ps 31 (32), 1—2

4, 17 Pr 17, 5

4, 18 Pr 15, 5

7, 7 Iš 20, 17; Įst 5, 21

8, 36 Ps 43 (44), 23

9, 7 Pr 21, 12

9, 9 Pr 18, 10

9, 12 Pr 25, 33

9, 13 Mal 1, 3

9, 15 Iš 33, 19

9, 17 Iš 9, 16

9, 20 Iz 29, 16; 45, 9

9, 26 Oz 2, 25; 2, 1

9, 27 Iz 10, 22—23

9, 29 Iz 1, 9

9, 33 Iz 8, 14; 28, 16

10, 5 Kun 18, 5

10, 7 Ps 106 (107), 26

10, 8 Įst 30, 14

10, 11 Iz 28, 16

10, 13 Jl 2, 32

10, 15 Iz 52, 7

10, 16 Iz 53, 1

10, 18 Ps 18 (19), 5

10, 19 Įst 32, 21

10, 20 Iz 65, 1

10, 21 Iz 65, 2

11, 2 Ps 93 (94), 14; 1 Sam 12, 22

11, 3 1 Kar 19, 10

11, 4 1 Kar 19, 18

11, 8 Įst 29, 3

11, 10 Ps 68 (69), 23—24

11, 27 Iz 59, 20—21; 27, 9

11, 34 Iz 40, 13

11, 35 Job 41, 3

12, 16 Pat 3, 7

12, 17 Pat 3, 4

12, 19 Įst 32, 35

12, 20 Pat 25, 21—22

13, 9 Iš 20, 13—17; Įst 5, 17—21; Kun 19, 18

14, 11 Iz 45, 23

15, 3 Ps 68 (69), 10

15, 9 2 Sam 22, 50; Ps 17 (18), 50

15, 10 Įst 32, 43

15, 11 Ps 116 (117), 1

15, 12 Iz 11, 1. 10

15, 21 Iz 52, 15

1 Kor

1, 19 Iz 29, 14

1, 31 Jer 9, 22—23

2, 9 Iz 64, 4

2, 16 Iz 40, 13

3, 19 Job 5, 13

3, 20 Ps 93 (94), 11

5, 13 Įst 17, 7

6, 16 Pr 2, 24

9, 9 Įst 25, 4

10, 5 Sk 14, 29

10, 7 Iš 32, 6

10, 26 Ps 23 (24), 1

14, 21 Iz 28, 11—12

14, 25 Iz 45, 14; Zch 8, 23

15, 25 Ps 109 (110), 1

15, 32 Iz 22, 13; 56, 12

15, 45 Pr 2, 7

15, 55 Iz 25, 8; Oz 13, 14

2 Kor

4, 6 Pr 1, 3

4, 13 Ps 115 (116), 1

6, 2 Iz 49, 8

6, 16 Kun 26, 11—12

6, 18 Iz 52, 11; Jer 31, 15

8, 15 Iš 16, 18

9, 6 Pat 22, 8

9, 9 Ps 111 (112), 9

10, 17 Jer 9, 22—23

13, 1 Įst 17, 6; 19, 15

Gal

1, 15 Iz 49, 1

2, 16 Ps 142 (143), 2

3, 6 Pr 15, 6

3, 8 Pr 15, 18

3, 10 Įst 27, 26

3, 11 Hab 2, 4

3, 12 Kun 18,

3, 13 Įst 21, 23

3, 16 Pr 12, 7

3, 20 Įst 6, 4

4, 27 Iz 54, 1

4, 30 Pr 21, 10

5, 14 Kun 19, 18

Ef

1, 20 Ps 109 (110), 1

1, 22 Ps 8, 7

2, 13 Iz 57, 19

2, 17 Iz 52, 7; 57, 19; Zch 9, 10

4, 8 Ps 67 (68), 19

4, 25 Zch 8, 16

4, 26 Ps 4, 5 (graik.)

5, 31 Pr 2, 24

6, 3 Iš 20, 21; Įst 5, 16

6, 14 Iz 11, 5; 59, 17; Išm 5, 18

6, 15 Iz 52, 7

Fil

2, 10 Iz 45, 23
2, 15 Įst 32, 5
4, 18 Iš 29, 18; Ez 20, 41

Kol

2, 22 Iz 29, 13
3, 1 Ps 109 (110), 1

2 Tes

1, 8 Iš 8, 2; Ps 78 (79), 6; Iz 2, 10. 19—20
1, 9 Iz 2, 10. 19—20
2, 4 Dan 11, 36; Ez 28, 2
2, 8 Iz 11, 4; Job 4, 9

1 Tim

5, 18 Įst 25, 4
5, 19 Įst 17, 6; 19, 15

2 Tim

2, 10 Sk 16, 5. 26; Iz 26, 13
4, 14 2 Sam 3, 39; Ps 27 (28), 4; 61 (62), 13; Pat 24, 12
4, 17 Ps 21 (22), 22; Dan 6, 21. 28

Žyd

1, 5 Ps 2, 7
1, 6 Ps 96 (97), 7
1, 7 Ps 103 (104), 4
1, 9 Ps 44 (45), 7—8
1, 12 Ps 101 (102), 26—28
1, 13 Ps 109 (110), 1
2, 8 Ps 8, 5—7
2, 12 Ps 21 (22), 23
2, 13 Iz 8, 17
3, 2 Sk 12, 7
3, 11 Ps 94 (95), 8—11
3, 17 Sk 14, 29
4, 4 Pr 2, 2
5, 5 Ps 2, 7
5, 6 Ps 109 (110), 4
6, 14 Pr 22, 16—17
7, 1 Pr 14, 17—20
7, 11 Ps 109 (110), 4
7, 17 Ps 109 (110), 4
7, 21 Ps 109 (110), 4
8, 5 Iš 25, 40
8, 12 Jer 31, 31—34
9, 20 Iš 24, 8
10, 7 Ps 39 (40), 7—9
10, 12 Ps 109 (110), 1
10, 13 Ps 109 (110), 1
10, 17 Jer 31, 33—34
10, 28 Įst 17, 6; 19, 15
10, 30 Įst 32, 35; Ps 134 (135), 14
10, 38 Hab 2, 3—4
11, 5 Pr 5, 4
11, 12 Pr 13, 16; 32, 13
11, 18 Pr 21, 12
11, 21 Pr 48, 15—20
11, 23 Iš 2, 2
12, 6 Pat 3, 11—12
12, 12 Iz 35, 3
12, 20 Iš 19, 12
12, 21 Įst 9, 19
12, 26 Ag 2, 6
12, 29 Įst 4, 24
13, 5 Įst 31, 6
13, 6 Ps 117 (118), 6
13, 11 Kun 16, 27
13, 15 Oz 14, 3

Jok

2, 8 Kun 19, 18
2, 11 Iš 20, 13—14
2, 23 Pr 15, 6; Iz 41, 8
4, 6 Pat 3, 34
5, 11 Iš 34, 6; Ps 102 (103), 8

1 Pt

1, 16 Kun 11, 44
1, 25 Iz 40, 6—8
2, 3 Ps 33 (34), 9
2, 6 Iz 28, 16
2, 7 Ps 117 (118), 22
2, 8 Iz 8, 14
2, 9 Iz 43, 20—21; Iš 19, 5
2, 10 Oz 2, 25
2, 22 Iz 53, 9
2, 24 Iz 53, 5
3, 12 Ps 33 (34), 13—17
3, 14 Iz 8, 12—13
4, 8 Pat 10, 12
4, 18 Pat 11, 31
5, 5 Pat 3, 34

2 Pt

2, 22 Pat 26, 11
3, 8 Ps 89 (90), 4
3, 13 Iz 65, 17; 66, 22

Jud

9 Zch 3, 2

Apr

1, 4 Iš 3, 14
1, 7 Dan 7, 13; 12, 10
1, 13 Dan 7, 13; 10, 5
1, 14 Dan 7, 9
2, 14 Sk 31, 16; 25, 1
2, 20 Sk 25, 1
2, 27 Ps 2, 8
3, 7 Iz 22, 22
3, 19 Pat 3, 12
4, 8 Iz 6, 3
11, 4 Zch 4, 3. 11—14
12, 14 Dan 7, 25
13, 1 Dan 7, 3. 7
13, 10 Jer 15, 2
14, 14 Dan 7, 13

Senojo Testamento eile

Pr

1, 3 2 Kor 4, 6
1, 27 Mt 19, 4; Mk 10, 6
2, 2 Žyd 4, 4
2, 7 1 Kor 15, 45
2, 24 Mt 19, 5; Mk 10, 7; 1 Kor 6, 16; Ef 5, 31;
5, 2 Mt 19, 4; Mk 10, 6
5, 4 Žyd 11, 5
12, 1 Apd 7, 3
12, 7 Gal 3, 16
13, 16 Žyd 11, 12
14, 17 Žyd 7, 1
15, 5 Rom 4, 18
15, 6 Rom 4, 3; Gal 3, 6; Žyd 2, 23
15, 13 Apd 7, 7
15, 18 Gal 3, 8
17, 5 Rom 4, 17
18, 10 Rom 9, 9
18, 14 Lk 1, 37
21, 10 Gal 4, 30
21, 12 Rom 9, 7; Žyd 11, 18
22, 16 Žyd 6, 14
22, 18 Apd 3, 25
25, 33 Rom 9, 12
32, 13 Žyd 11, 12
39, 2 Apd 7, 9
41, 37 Apd 7, 10
41, 54 Apd 7, 11
48, 15 Žyd 11, 21

Iš

2, 2 Žyd 11, 23
2, 14 Apd 7, 27
3, 1 Apd 7, 30
3, 6 Mt 22, 32; Mk 12, 26; Lk 20, 37; Apd 7, 32
3, 7 Apd 7, 34
3, 12 Apd 7, 7
3, 14 Apr 1, 4
8, 2 2 Tes 1, 8
9, 16 Rom 9, 17
12, 46 Jn 19, 36
13, 2 Lk 2, 23
16, 18 2 Kor 8, 15
19, 5 1 Pt 2, 9
19, 12 Žyd 12, 20
20, 11 Apd 14, 15
20, 12 Mt 15, 4; 19, 19; Mk 10, 19; Lk 18, 20
20, 13 Mt 5, 21; Rom 13, 9; Žyd 2, 11
20, 14 Mt 5, 27
20, 17 Rom 7, 7
20, 21 Ef 6, 3
21, 17 Mt 15, 4
21, 24 Mt 5, 38
21, 32 Mt 26, 15
22, 28 Apd 23, 5
24, 8 Žyd 9, 20
25, 40 Žyd 8, 5
29, 18 Fil 4, 18
32, 1 Apd 7, 40
32, 6 1 Kor 10, 7
33, 19 Rom 9, 15
34, 6 Žyd 5, 11

Kun

11, 44 1 Pt 1, 16
12, 8 Lk 2, 24
16, 27 Žyd 13, 11
18, 5 Rom 10, 5; Gal 3, 12
19, 2 Mt 5, 48
19, 12 Mt 5, 33
19, 18 Mt 5, 43; 22, 39; Mk 12, 31; Lk 10, 27; Rom 13, 9; Gal 5, 14; Žyd 2, 8
20, 19 Mt 5, 38
26, 11 2 Kor 6, 16

Sk

12, 7 Žyd 3, 2
14, 29 1 Kor 10, 5; Žyd 3, 17
16, 5 2 Tim 2, 19
25, 1 Apr 2, 14. 20
31, 16 Apr 2, 14

Įst

4, 24 Žyd 12, 29
4, 35 Mk 12, 32
5, 16 Mt 19, 19; Mk 10, 19; 18, 20; Ef 6, 3
5, 17 Mt 5, 21; Rom 13, 9
5, 18 Mt 5, 27
5, 21 Rom 7, 7
6, 4 Mk 12, 30. 32; Gal 3, 20
6, 5 Mt 22, 37; Lk 10, 27
6, 13 Mt 4, 10; Lk 4, 8
6, 16 Mt 4, 7; Lk 4, 12
8, 3 Mt 4, 4; Lk 4, 4
9, 19 Žyd 12, 21
17, 6 Mt 18, 16; 2 Kor 13, 1; 1 Tim 5, 19; Žyd 10, 28
17, 7 1 Kor 5, 13
18, 13 Mt 5, 48
18, 15 Apd 3, 23; 7, 37
19, 2 Lk 21, 10
19, 15 Jn 8, 17; 2 Kor 13, 1; 1 Tim 5, 19; Žyd 10, 28
21, 23 Gal 3, 13
24, 1 Mt 5, 31; 19, 7; Mk 10, 4
25, 4 Mt 10, 10; 1 Kor 9, 9; 1 Tim 5, 18

TURINYS

PASAULINĖS LITERATŪROS BIBLIOTEKA

11a KNYGA

ŠVENTASIS RAŠTAS

Naujasis Testamentas

Tituliniame puslapyje:
Hieronimo Boscho (1450—1516) „Meldimas“ (fragmentas)
Parengė *Martynas Ambrazas*

Redaktorė *Z. Marienė*. Meninis redaktorius *L. Spurga*
Techninė redaktorė *E. Juzėnienė*. Korektorės *L. Girevičienė*
ir *R. Prapiestienė*

SL 275. 1992.06.24. Užsakymas 2243. Tiražas 93800 egz.

„Vagos“ leidykla, 2600 Vilnius, Gedimino pr. 50
Rinko „Spindulio“ spaustuvė, 3000 Kaunas, Gedimino 10
Spausdino „Vilties“ spaustuvė, 2600 Vilnius, Strazdelio 1
Kaina sutartinė

Šv33 Šventasis Raštas.— 3-iasis leid.— V.: Vaga, 1990.— 685 p.— (Pasaul. literatūros b-ka /Red. komis.: G. Baužytė-Čepinskienė ir kt.; Kn. 11a Literatūra iki XIX a.).
T. 4: Naujasis Testamentas /Iš graikų k. vertė Č. Kavaliauskas.— 1992.— 685, [1] p.
Tome pateikta keturios evangelijos ir Apaštalų raštai.
UDK 2

ERRATA

Per neapsižiūrėjimą šiame tome sukeisti vietomis nenumeruoti 267 ir 269 puslapiai. Labai atsiprašome.